TURKISH SOURCES XXVI

FİRDEVSĪ-İ ṬAVĪL AND HIS DAʿVET-NĀME

Interpretation, Transcription, Index, Facsimile and Microfiche

by Fatma BÜYÜKKARCI

Published at
The Department of Near Eastern Languages
and Civilizations
Harvard University
1995

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES AND LITERATURES 29

Edited by
Şinasi Tekin • Gönül Alpay Tekin

FİRDEVSĪ-İ ṬAVĪL AND HIS DAʿVET-NĀME

by Fatma BÜYÜKKARCI

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES AND LITERATURES

29

Edited by Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

•

TURKISH SOURCES XXVI

FİRDEVSĪ-İ ṬAVĪL AND HIS DAʿVET-NĀME

Interpretation, Transcription, Index,
Facsimile and Microfiche

by Fatma BÜYÜKKARCI

Published at
The Department of Near Eastern Languages and Civilizations
Harvard University
1995

DOĞU DİLLERİ VE EDEBİYATLARININ KAYNAKLARI
29

Yayınlayanlar
Şinasi Tekin • Gönül Alpay Tekin
•
TÜRKÇE KAYNAKLAR XXVI

FİRDEVSĪ-İ ṬAVĪL AND HIS DA'VET-NĀME

İnceleme, Metin, Dizin,
Tıpkıbasım ve Mikrofiş

Fatma BÜYÜKKARCI

Yayınlandığı yer
Harvard Üniversitesi
Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü
1995

Sevgili ağabeyim Ali Rıza BÜYÜKKARCI'ya sevgilerimle.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ

Bu çalışmada, XV. yüzyıl şair ve yazarlarından Firdevsī-i Ṭavīl'in İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, 208 numarada kayıtlı *Da'vet-nāme* adlı eseri incelenmiştir.

Dîvân edebiyatı şairleri, *'ilm-i nücūm* ve *'ulūm-ı ġarībe* gibi ilimlere ait kelime ve terimleri şiirlerinde yeri geldikçe sık sık kullandıklarından dolayı dîvân edebiyatının önemli kaynakları arasında sayılabilecek olan bu ilimlere ait bilgileri içeren eserlerin çok büyük önemi vardır. *Da'vet-nāme* de *'ilm-i nücūm* ve *'ulūm-ı ġarībe*ye ait bilgiler içeren bir eserdir.

Bu çalışmada, eserin metnini ortaya koymanın yanısıra eserdeki bilgilerin de sistematik bir şekilde verilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca eserde ele alınan konularla ilgili genel bir bilgi verilmiş ve bu konuların dîvân edebiyatına nasıl yansıdığı örneklerle gösterilmiştir. Örnek olarak aldığımız beyitlerin okunuşlarındaki tutarsızlıkların nedeni, bu beyitleri kaynaklardan olduğu gibi almamızdır. Kaynaklar dipnotlarda gösterilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde yazarın hayatı ve eserleri ile ilgili bilgi, ikinci bölümde eserin nüsha tavsîfi, dil ve üslûp özellikleri ve özeti verilmiştir. Üçüncü bölümde, *Da'vet-nāme*'de ele alınan konular astroloji, melekler ve cinler ve büyü ve davet ana başlıklarına ayrılarak incelenmiş, bu konular hakkında genel bilgiler verilmiş, dîvân edebiyatında ve *Da'vet-nāme*'de nasıl geçtikleri anlatılmıştır. Dördüncü bölümde halk resmi hakkında kısaca bilgi verildikten sonra eserde bulunan resimler metindeki sırasına göre tanıtılmıştır. Beşinci bölümde inceleme bölümünün dizini, altıncı bölümde sonuç ve bibliyografya, yedinci bölümde transkripsiyonlu metin ve *Da'vet-nāme*'de geçen özel isimlerin ve astronomi terimlerinin dizini verilmiştir. Son olarak nüshanın tıpkıbasımı ve resimlerin mikrofişleri eklenmiştir. Metnin transkripsiyonu yapılırken, müstensihin sık sık tekrarladığı hatalar gösterilmemiş, bunlara genel olarak nüsha tanıtımı kısmında değinilmiştir.

Bu çalışmamın her aşamasında bilgi ve desteğini esirgemeyen, her konuda bana yardımcı olan hocam Prof. Dr. Günay KUT'a, eserin incelenmesinde değerli bilgilerinden yararlandığım hocam Yard. Doç. Dr. Zehra TOSKA'ya, Arapça kısımların okunması ve tercümesinde yardımcı olan sayın Yard. Doç. Dr. Zülfikar TÜCCAR'a, hocalarım Dr. Esra KARABACAK ve Dr. Tahsin Ömer TAHAOĞLU'na, kütüphane çalışmalarım sırasında bana yardımcı olan İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Nadir Eserler Bölümü Şube Müdürü Hatice ÇEŞMECİ'ye teşekkür ederim.

Bu çalışmayı değerlendirerek eserin basımını sağlayan ve bana büyük bir cesaret veren sayın Doç. Dr. Gönül A. TEKİN ve Prof. Dr. Şinasi TEKİN'e teşekkür etmeyi borç bilirim.

KISALTMALAR

ab	:	yazma varak numaraları yanında ön ve arka yüzler
a.g.e.	:	adı geçen eser
a.g.m.	:	adı geçen makale
a.g.t.	:	adı geçen tez
a.g.y.	:	adı geçen yazma
bkz.	:	bakınız
bs.	:	basım
c.	:	cilt
haz.	:	hazırlayan
Hz.	:	Hazret-i
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
mm.	:	milimetre
No	:	numara
st.	:	satır
t.y.	:	basım tarihi yok
RAL	:	Rendiconti dell' Academia dei Lincei
QGS	:	Qvelleristudier zur Geschiste des Schachspiel
vr.	:	varak
yk.	:	yaprak
yy.	:	yüzyıl
y.y.	:	basım yeri yok
ZDMG	:	Zeitschrift der Deutschen Morgenlandischen Gesellchaft

1. FİRDEVSÎ-İ ṬAVÎL'İN HAYATI VE ESERLERİ

1.1. HAYATI

Firdevsī-i Rūmī, Firdevsī-i Ṭavīl, Uzun Firdevsī veya Türk Firdevsī olarak tanınan yazarın asıl adı Şerefü'd-dīn Mūsā'dır. *Osmanlı Müellifleri* yazarı Bursalı Mehmet Tahir Efendi, İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesindeki bir *Gülistan* nüshasını kaynak göstererek istinsah kaydında "İlyās b. Ḫızr el-mutaḫallis bi'l-Firdevsī" adı bulunduğunu kaydeder[1]. Fuad Köprülü, E. Blochet'in Paris Milli Kütüphanesinde bulunan bir *Süleymān-nāme* nüshasındaki müellif ifadesine göre Firdevsī'nin adını Şerefü'd-dīn Mūsā olarak göstermesine dayanarak, bu *Gülistan* nüshasının başka bir Firdevsī tarafından yazılmış olabileceğini söyler[2]. *Süleymān-nāme* adlı eserin 75. cüzünün önsözüne göre, 'İlyās b. Ḫızr aynı çağda yaşayan Moralı Firdevsī olabilir[3]. Ayrıca, yazarın *Teşhīsü'l-insān*[4] adlı eserinde varak 7b'de adı Orhan bin Kenek olarak geçer[5].

Süleymān-nāme adlı eserin 75. cüzünün önsözünde Firdevsī'nin hayatı ve eserleri hakkında önemli bilgiler bulunmaktadır. Köklü bir aileye sahip olan Firdevsī'nin soyu III. Alaaddîn Keykubat dönemine kadar uzanır. Dedesinin atası Gazi Genek Bey, Sultan Alaaddîn-i Selçukî'nin hizmetinde iken Bilecik fethi sırasında Osman Gazi'ye intisap etmiş, kendisine Sultan Öyüğü (Eskişehir) dirlik olarak verilmiş ve burada bir cami ve hamam inşa ettirmiştir. Orhan devrinde ölen Gazi Genek Bey'in oğlu, Gelibolu sancak beyi olan İlyas Bey'dir. İlyas Bey'in oğlu Hızr Bey, Murad devrinde dedesinin zeameti olan Sultan Öyüğünü tasarruf etmiştir. Oğlu Bazarlu Bey Ankara Savaşında Yıldırım Beyazıt'ın yanında yer almış ve onun oğlu Hacı Genek Bey İstanbul fethinde bulunmuş, gösterdiği yararlıklar karşılığında Edincik kendisine zeamet olarak verilmiştir. Firdevsī'nin annesi Edincik dolaylarındaki Kasr-ı Süleyman harabelerini gezerken, Belkıs Pınarı civarında 857[1453]'de Firdevsī'yi doğurmuştur[6]. Vekayinamelerde Firdevsī'nin ataları hakkında herhangi bir kayda rastlanmamakla beraber bugün Eskişehir'de aynı adla anılan bir mahalle mescidinin hâlen var olduğu *Ḳuṭb-nāme*'de[7] belirtilmektedir. Sözü edilen mescidin hiçbir mimarî özelliğinin bulunmaması Firdevsī'nin soyu hakkında verdiği bilgileri doğrulamaktadır[8].

---

1 Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri, 1299-1915* (İstanbul: Meral Yayınları, 1972), 2:106.
2 M. Fuad Köprülü, "Firdevsî," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1977) 4: 649.
3 Firdevsî-i Rûmî, *Kutb-nâme*, haz. İsmail Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu, (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1980), XII.
4 İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Semineri Kitaplığı'ndadır.
5 Asuman Ahmed Abdo Shaban, "Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir İnceleme," (Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1990), " X.
6 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; İbrahim Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu, *a.g.e.*, XII.
7 Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi, 643 numarada kayıtlıdır.
8 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII.

Firdevsī, *Kuṭb-nāme* adlı eserinde hiçbir öğrenim görmediğini, marifet yolunda olduğunu ve daha ziyade kendi kendini yetiştirdiğini söyler:

Ne aruz u nahv okudum ne hod sarf
Cehlile itdüm heba ömri telef
Lik keşf oldu meani vird ilah
Marifetde olmışam Hanum agah
(*Kuṭb-nāme*, 1b, 2a)[9]

Köprülü'ye göre Firdevsī aruz bilimini Bursalı Melîhî'den öğrenmiştir. Genç yaşta şiir, tarih, kısas, ilm-i nücûm, temsilat, felsefe, hendese, tıb gibi konularla ilgilenen Firdevsī, yine Fuad Köprülü'ye göre Simavlı Nakşî Şeyhi Abdullah-ı İlahî müridlerindendir[10]. Beliğ'in *Güldestān-ı 'İrfān*[11] adlı eserinde Firdevsī'nin Abdullah-ı İlahî'ye bir menkabe yazdığı kaydına rastlanır. Yazılarında yer yer Hz. Ali ve Hasan ve Hüseyin medhiyelerine, Ebu Müslim-i Horasanî müridlerinden İshak Nebî, İslâm kahramanlarından ve Abdâlân-ı Rum'un önderlerinden Seyyid Battal Gazi ve Hacı Bektaş-ı Velî hakkında övgü dolu sözlere rastlanır[12].

Firdevsī, Edincik, Bursa, Manisa, Balıkesir ve İstanbul'da yaşamıştır. Balıkesir'de bulunduğu sırada *Da'vet-nāme* adlı eseri Türkçeye çevirmiş, ayrıca *Firāset-nāme* adlı bir eser yazmıştır. En tanınmış ve en önemli eseri *Süleymān-nāme*'ye de burada başlamıştır[13].

Firdevsī'nin, II. Bayezid'e sunduğu 330-380 ciltlik *Süleymān-nāme* adlı eseri padişah tarafından çok hacimli bulunup içinden 80 cüzü seçilerek diğerlerinin yaktırıldığı, bunun üzerine padişaha duyduğu kırgınlıkla mahlasını taşıdığı Firdevsī gibi padişahı hicvederek 1512'den önce İran'a veya Horasan'a kaçtığı ve orada öldüğü söylenmesine rağmen 1517'de İstanbul'da olduğu yine kendi eserlerinden anlaşılmaktadır[14]. Bugün eserin var olan 81. cüzünü tamamladığını İstanbul'da yazdığı *Ḥayāt u Memāt* risalesinde belirtir. 81. cüze Yavuz Sultan Selim'e dua ve övgü ile başlaması, Firdevsī'nin II. Bayezid'in ölümünden sonra İstanbul'da olduğunu gösterir. Fakat ölüm tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemektedir[15].

1.2. ESERLERİ

1. *Süleymān-nāme-i Kebīr*[16]:

Firdevsī bu eseri Fatih Sultan Mehmed adına Balıkesir'de yazmaya başlamıştır. Fatih'in ölümünden sonra II. Bayezid'in isteği üzerine yazmaya devam ederek eseri ona ithaf etmiştir. Fatih Sultan Mehmed ve II. Bayezid onu teşvik etmişlerdir, hatta müsveddelerini temize

---

9 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII.
10 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII.
11 İsmail Beliğ, *Güldestan-ı İrfan* (Bursa: [y.y.], 1302), 142.
12 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XII-XIII.
13 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIII; M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650.
14 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIV-XV.
15 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIV-XV; M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651.
16 Eserin yazma nüshaları için bkz. Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVI-XVII.Ayrıca bkz. dipnot 5 ve Atâ Çatıkkaş, "Firdevsî-Rûmî'nin Süleyman-nâme-i Kebîr'i (72. Cilt) Gramer-Sentaks-Lügat-Metin," (Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi. 1979)

çekmek için tuttuğu yazıcıların ücretleri dahi bu padişahlar tarafından ödenmiştir. Kaynaklarda *Süleymān-nāme* ve Firdevsī'nin eserini padişaha sunuşu konusunda bir takım söylentiler vardır. Bu olaylara neden olarak *Süleymān-nāme*'nin hacmi gösterilmektedir.

Firdevsī, 330-380 ciltlik eserini II. Bayezid'e sunmuş, padişah eseri çok hacimli bulduğu için içinden 80 cüzünü seçerek diğerlerini yaktırmıştır. Firdevsī, padişaha duyduğu kırgınlıkla mahlasını taşıdığı Firdevsī'yi taklit edip padişahı hicvederek 1512'den önce İran'a veya Horasan'a kaçmıştır. *Ḳuṭb-nāme* adlı eserinde bu olayın doğruluğunu şu beyitlerle kanıtlamaktadır:

Söz tavil olur idelüm muhtasar
Kim mutavvel söz dilemez namver
Gel dilersen sem-i şaha ire söz
Söz mutavvel olmasın di az u öz
(*Ḳuṭb-nāme*, 79b)[17]

Atâ Çatıkkaş, Firdevsī'nin Fatih zamanında 1.-5. ciltleri, II. Bayezîd zamanında 6.-80. ciltleri ve Yavuz Sultan Selim zamanında 81. cildi tamamladığını, ayrıca 82 cilt olarak tesbit edilen eserin ilk 5 cildinin ortada olmadığını belirtmektedir[18].

Kaynaklardan Latifî ile Âli eserin 360 cilt olduğunda birleşirler. Fuad Köprülü, bir *Latifî Tezkiresi* nüshasında eserin 1836 meclise ayrıldığının, her mecliste bir kıssa nakledildiğinin ve 720 tevhîd ve kasideyi içerdiğinin kayıtlı olduğunu söyler. Hasan Çelebi, Beyânî ve Şemseddin Sami ise eseri 380 cüz olarak tanıtırlar. Şemseddin Sami esere *Beyânî Tezkiresi*'ni kaynak alarak *Şah-nāme* adını vermiştir. Katip Çelebi *Keşfü'z-zünūn*'da *Şeh-nāme* maddesinde bu eseri zikrederek eserin 330 cilt olduğunu belirtir. Bursalı Mehmed Tahir Efendi ile bundan naklen Babinger ve V. Minorsky *Süleymān-nāme*'nin 360 cilt ve 499 meclis olduğunu açıklarlar. Tahir Efendi ise eserin 366 cüz ve 399 meclisten ibaret olduğunu belirtmektedir. Paris'deki nüsha eserin ilk 75 cüzünün ihtisarından meydana gelmiştir. Müellif bunun muhtelif yerlerinde asıl eserin 371, 373 ve 375. meclislerini zikretmektedir[19].

Süleymān-nāme'nin mukaddimesinde verilen bilgiye göre II. Murad, Ahmedî, Şeyhî, Şeyhoğlu ve Ahmed Dâî gibi büyük şairlere bir *Süleyman-nāme* yazmalarını teklif etmiş, hiçbirinin böyle bir konuyu yazmaya güçleri yetmemiştir. Yalnız o mecliste bulunan Sirozlu Sadî 3500 beyitlik bir *Süleymān-nāme* yazabilmiştir. Bu Firdevsī'nin deyimiyle kendi eseri yanında denizden bir katre misali kalmaktadır[20].

Bu eser Firdevsī'ye "Uzun" sanını kazandırmıştır. *Ḳıṣṣa-nāme-i Süleymān 'Aleyhi's-selām* adlı mensur eserinden ayırt edilmek için bu adla anılır. Çocukluğunu geçirdiği Belkıs

---

17 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIII-XIV.
18 Dr. M. Atâ Çatıkkaş, "Türk Firdevsî'si ve Süleymannâme-i Kebir" *Türk Dünyası Araştırmaları* (Ağustos 1983): 169-178.
19 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XIV; M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 649,650; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 105.
20 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650.

harebeleri ve Edincik çevresinin etkisi ile zihni Süleyman Aleyhisselam hikâyeleri ile dolu olan Firdevsī, eserini bu etkilerin sonucu meydana getirmiştir[21].

Ansiklopedik bir eser niteliğinde olan *Süleymān-nāme,* bütün dinî hikâyeleri ve rivâyetleri bir araya toplar. Ayrıca felsefe, hendese, ilm-i nücûm ve tıbba ait bilgileri de içerir. Manzum ve mensur karışık yazılmış olan eserde Firdevsī sık sık kendisini över[22].

2. *Ḳutb-nāme:*

Ḳıṣṣa-i Cezīre-i Midillī adıyla da bilinen ve destan biçiminde yazılan *Ḳuṭb-nāme*'nin konusu Midilli baskınıdır. 1499'da başlayıp 1503'e dek süren Osmanlı-Venedik savaşında Venediklilerin İnebahtı, Modon, Koron ve Dıraç kalelerini kaybetmeleri üzerine 1501 Ekiminde Midilli'ye yapılan deniz harekatı anlatılmıştır. Firdevsī, görgü tanıklarının eserine kaynaklık ettiğini söylemektedir. Bu nedenle eser Midilli tarihi ve II. Bayezid devri için önemli bir kaynaktır[23].

3. *Münāẓara-i Seyf u Ḳalem:*

Bu eserin 980'de Balıkesir'de telif edildiğini Tahir Efendi söylüyorsa da, eser 890 [1485]'da telif edilmiştir. Bir nüshası Ali Emiri, Manzum Eserler 576 numarada bulunmaktadır. Bu eserin mukaddimesinden yazarın, *Ḥadīḳat'ul-ḥaḳāyıḳ, Firāset-nāme, Tecnisāt, Süleymān u Belḳıṣ-nāme, Musallaḥ-nāme, Ṭāli-i mevlūd-i kebīr, Ḥadīṡ-i aḥsen* adlı eserleri telif ettiğini öğreniyoruz[24].

4. *Ḳıṣṣa-nāme-i Süleymān 'Aleyhi's-selām:*

Süleymān-nāme-i Kebīr'den önce Firdevsī Bursa'da iken telif edilen eser mensurdur. Hz. Süleyman kıssasını ele alan eser Firdevsī'nin bu konudaki ilk eseridir. Başında ve sonunda birer kaside vardır. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hazine 1231 numarada kaytlı nüsha 21 satırlı ve 357 yapraktır[25].

5. *Silāhşör-nāme:*

Topkapı Sarayı Müzesi H.625 numarada kayıtlıdır. Baron O. M. V. Schlechta Wssehrd tarafından Almancaya çevrilip yayınlanan eserin (*ZDMG,* XVIII (1864), s. 509-522) Türkçe metnini 21 sayfa olarak Viyana'da M. Wickerhauser yayınlamıştır. Ayrıca R. Bonelli 1892'de Roma'da (*RAL*'de V. I. 435-454) ikinci kez 20 sayfa olarak bastırmıştır[26].

6. *Şaṭranç-nāme-i Kebīr:*

1503'te Balıkesir'de telif edilen eser satranç oyununun tarihçesi ve tekniğini anlatır. Manzum ve mensur karışık bir eserdir. İçinde 77 çeşit satranç oyunu şekilleri vardır. Eser

21 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XV-XVI; M.Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650.
22 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 649; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVI.
23 Bu eser bir inceleme ile basılmıştır. bkz. dipnot 3.
24 Ayrıca bkz. M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106.
25 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII.
26 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 105; Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XVI.

sekiz bâbdan oluşmaktadır. Nuruosmaniye (4073), Berlin (1631) ve Münih (250) kütüphanelerinde 3 yazması vardır. Bu eser hakkında A. v. D. Linde *QGS*'de tanıtıcı bir makale yayınlamıştır. Eser, 1892'de basılmıştır. Firdevsī, burada kırk kadar başka eseri de olduğunu belirtmiştir[27].

7. *Tercüme-i Cāmeşūy-nāme:*

Nasireddin-i Tûsî'nin (672 [1274]) aynı adlı ve 9 bâbdan oluşan Farsça eserini, Firdevsī bir bölüm ekleyerek Türkçeye çevirmiştir. 914 [1508]'te tamamlanan eser, bazı kumaşlardaki lekelerin temizlenmesi yöntemlerinden bahseder[28].

8. *Ḥayāt u Memāt (Ḥayāt-nāme):*

Firdevsī'nin son yıllarında İstanbul'da Farsçadan Türkçeye tercüme ettiği bu risalenin bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi, No. 2333 arasındadır. 914 Rebiü'l-evvelde başlayan eser, aynı yıl Receb ayında sona ermiştir. 15 satırlı ve 95 varak olup zaman zaman beyitlerle süslenmiş mensur bir eserdir. Ahlak ve tasavvuf konularından bahseder. Firdevsī 5a'da, *Süleymān-nāme-i Kebīr*'in 82. cildini tamamladığını, 6a'da ise bu makalenin 30 bâb üzerine telif olduğunu belirtmektedir[29].

9. *Tuḥfetü'l-ḥādi (Ḥaḳāyıḳ-nāme - Ḥaḳīḳat-nāme):*

Şeyh Abdullah-ı İlahî Menkıbesini içeren bu esere *Ḳuṭb-nāme*'de Milli Kütüphane 2251/l numarada rastlanıldığı bildirilmektedir. Süleymaniye Kütüphanesi, Şehit Ali Paşa Bölümü 1399/2 ve 1343/4, Nafiz Paşa 1509/1 ve Hacı Mahmud Efendi 2587/2 numaralarda da kayıtlıdır. Firdevsī bu eseri Hazinedarbaşı Ali Ağa'nın oğlu Mehmed Bey'e armağan olarak yazmıştır. Yazılış nedeni şu dizelerde belirtilmiştir:

Hatta Firdevs olur çün eşigün
Yüz sürüp bende hizmet dilerüm
Hizmetümdür tapuna hayır dua
Hizmetümde sanma minnet dilerüm
Minnetüm bu hakka gevherdür sözüm
Likin söze sanma kıymet dilerüm
Kıymetüdür şek deyül nazm-ı dürer
Ağadan ammaki kıymet dilerüm
Himmet edüp alvere inam-ı Şah
Yahşı harcluk eyü hilat dilerüm[30]

---

27 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, a.g.e., XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 105; Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XVII; M. Atâ Çatıkkaş, "Firdevsî-i Rûmî'nin Satranç-nâme-i Firdevsî'si" *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 37 (Ağustos 1985) :186-198.

28 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106.

29 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVIII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106; Firdevsī-i Ṭavil, *Ḥayāt u Memāt*, (Süleymaniye kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2333), vr.5a;6a.

30 Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVIII.

Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2'de kayıtlı nüsha 17 satırlı ve 37 varaktır. Mensur olan eserin 7b varağında 11 beyitlik bir manzume vardır[31].

10. *Ḥacı Bektāş Velī Vilāyet-nāmesi:*

Abdülbaki Gölpınarlı eserin, Hacı Bektaş Veli'nin hayatı hakkında tarihi ve menkabevi bilgiler içeren manzum bir eser olduğunu belirtmektedir[32].

Nihânî'nin, 1296 [1878-1879]'da yazıdığı manzum *Vilâyet-nâme*'de "*Der beyān-ı sebeb-i naẓm-ı kitāb*" bölümünde şu beyitler vardır[33]:

Ki ya'nî Hâcı Bektâş-ı Velî'nin
Kerâmâtından ol sırr-ı Alî'nin
Velî nesr idi ol kim söylemişdi
Heman Firdevsī bir nazmeylemişdi
Hurûfun vakt ile âlûde idi
Dahı evrâkı gey fersûde idi
Silinmiş ba'zı yirde lâfz u harfi
Çü mazrûfı yiter olmaya zarfı

11. *Teşḫīṣü'l-insān:*

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Semineri Kitaplığı'nda bulunan eserin Farsçadan Türkçeye tercüme tarihi 886 [1481]'dır; eser Ahmet Paşa'ya ithaf edilmiştir[34].

12. *Firāset-nāme:*

Bu eserin adı *Süleymān-nāme* ve *Münāẓara-i Seyf u Ḳalem* adlı eserlerde geçmektedir. Bu iki eserdeki kayıtlara göre II. Bayezid'in cülusundan önce Balıkesir'de yazılmıştır. Hiçbir nüshası elde mevcut değildir[35].

13. *Pend-nāme-i Eflāṭūn:*

Sağlık ve temizlik konularında küçük bir risale olan eser Farsça'dan Türkçe'ye çeviridir. Köprülü, bu eseri Tahir Beyin gördüğünü bildirir[36].

14. *Ḥadīḳatu'l-ḥaḳāyıḳ:*

Bu eserin adı *Münāẓara-i Seyf u Ḳalem*'de geçmektedir[37].

---

31 Firdevsī-i Ṭavil, *Ḥaḳīkat-nāme*, (Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2), vr.7b.
32 Abdülbaki Gölpınarlı, *Manakıb-ı Hacı Bektaş-ı Velî-Vilâyet-nâme*, (İstanbul: İnkılâb Kitabevi, 1958), XXII-XXIII.
33 Abdülbaki Gölpınarlı, *a.g.e.*, XXII.
34 Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XVIII.
35 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106; Firdevsi-i Tavil, *Münazara-i Seyf ü Kalem*. (Millet Kütphanesi -Ali Emirî manzum 576) vr.5b.
36 M. Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650-651; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XVII; Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 2: 106.
37 Firdevsî-i Tavil, a.g.y., vr.5b.

15. Tecnisât:

Bu eserin adı *Münāẓara-i Seyf u Ḳalem*'de geçmektedir[38].

16. *Ṭāli-i mevlūd-i kebīr:*

Bu eserin adı *Münāẓara-i Seyf u Ḳalem*'de geçmektedir[39].

17. *Süleyman-nāme vü Belḳīs-nāme:*

Firdevsī, bu eserden *Şaṭranç-nāme-i Kebīr*'de söz eder ve yedi bin beyitten oluştuğunu söyler. Ayrıca *Münāẓara-i Seyf u Ḳalem*'de de geçmektedir[40].

Fuad Köprülü ve Bursalı Mehmed Tahir Efendi[41] Firdevsī'nin *Ḥadīs̱-i aḥsen* adlı bir eserinin varlığından söz ederler. *Münāẓara-i Seyf u Ḳalem*'de diğer eserlerinin de adı geçtiği *"Ender sebeb-i te'līf-i Seyf-nāme-i Firdevsī"* kısmında şöyle geçmektedir: "*... Ammā ba'dehu bu risāle-i Seyf-nāme'nüñ mü'ellifi Firdevsī-i bende kim nā-tüvān u efgende kim Süleymān-nāme'nüñ muṣannifidür, eydür kim hicret-i nebevīnüñ ṣalla'llāhu 'aleyhi ve sellem ṭoḳuz yüz sekizinci yılında Vilāyet-i Ḳarasī'de şehr-i Balıkesir'de künc-i ḫalvetde maḳām-ı 'uzletde oturmuşıdum, üç yüz altmış altı mücelled Süleymān-nāme'nüñ iki yüz seksen yedinci cildin ḳaleme getürüp bitürmişüdüm, Şāhuñ devām-ı devletine du'ā eyyām-ı rif'atine ṡenā ḳılup bir niçe mücelled kitābı daḫı envā'ından te'līf itdümise Ḥadīḳātü'l-ḥaḳāiḳ ve Firāset-nāme ve Şaṭranc-nāme-i Kebīr ve Tecnīsāt ve Süleymān u Belḳīs-nāme ve Müsellaḥ-nāme ve Ṭāli-i Mevlīd-i Kebīr ve Ḳuṭb-nāme misāli daḫı ba'ẓı Pārsī'den terceme ḳılup ve ba'ẓı daḫı sāyir kitāblardan istiḫrāc ḳılup ḥadīs̱-i aḥsen emlāhü'l-kelām birle mens̱ūr manẓūm taṣnīf ḳılup söyledümse min ba'd bu Münāẓara-i Seyf ü Ḳalem ḥadīs̱-i muḫtārıla ebyāt u eş'ārıla te'līf taṣnīf eyledüm, ḳaleme raḳama getürüp bitürdüm. Tuḫfetü'l-Hādī'yi dergāh-ı a'lāya getürdüm tā kim Sulṭān bin Sulṭān ...*"[42] Firdevsī'nin burada *"ḥadīs̱-i aḥsen"* derken eserlerini güzel bir deyişle mensur ve manzum olarak kaleme aldığını söylemek istediği, dolayısıyla bunun bir eser adı olamayacağı kanaatindeyiz.

1.3. ŞAİRLİĞİ VE YAZARLIĞI HAKKINDA SÖYLENENLER

Latifī Tezkiresi'nde, Firdevsī'nin tarih alanında meşhur olduğu, *Süleyman-nāme*'de ilm-i hikmet, hendese ve nücûm ile ilgili konulardan bahsettiği bildirilmektedir[43]. İbrahim Olgun, Firdevsī'nin çağının bir ansiklopedisti olduğunu, bütün eserlerinin, onun kendi gününde geçerli saydığı bilgilerden haberli olduğunu gösterdiğini belirtmektedir. Bu bilgiler arasında doğu mitolojisi, eski Türk mitolojisi, peygamber kıssaları, tarih, din, tasavvuf, tarikat ulularının hikâyeleri, geometri, astroloji, satranç, binicilik, savaş taktikleri sayılabilir.

---

38 Firdevsî-i Tavil, a.g.y., vr.5b.
39 Firdevsî-i Tavil, a.g.y., vr.5b.
40 Firdevsî-i Tavil, a.g.y., vr.5b; Asuman Ahmed Abdo Shaban, a.g.t., XIX;
41 Bursalı Mehmed Tahir Efendi, "a.g.e.", 2: 106; Fuat Köprülü, "a.g.m.", 4: 650.
42 Firdevsî- Tavil, a.g.y., vr. 5a-6a.
43 Latîfî, *Tezkire-i Latîfî* (İstanbul: İkdam Matbaası, 1314), 261.

Firdevsî, edebiyatı, bu bilgileri sergilemek için bir araç olarak kullanmıştır. Eserleri öğretici niteliktedir.

Kendi kendini yetiştiren yazarın sağlam ve yöntemli bir bilgiye sahip olmaması, şiirlerinde sık sık dilbilgisi, ölçü ve kâfiye yanlışlıkları yapmasına neden olmuştur. Olgun, hemen hemen bütün beyitlerde ölçü zorlamalarıyla sözcüklerin birbiri içine sokulduğunu, bazı hecelerin kaybolduğunu, aruz ölçüsüne uymak için sözcüklerin uzatılıp kısaltıldığını ve bunların yer yer anlam eksikliklerine neden olduğunu belirtmektedir.

Yazar, bildiği herşeyi her fırsatta tekrarlamaktadır. Fakat, kendisinden önce yaşayan Ahmedî, Ahmed-i Daî ve Şeyhî gibi şairleri saygı ve takdirle anar. Kendisinin, onlar kadar olmamakla birlikte değerli bir şair olduğunu söyleyerek övünür. Kendisini her fırsatta İran'lı Firdevsî'ye benzetir[44]. Firdevsî kendisini değerli bir şair olarak görmesine rağmen kaynaklar bunun tersini söylemektedir. Beyânî, şiiri hakkında *"Îrâd olınacak kadar şi'ri yokdur"* der[45]. Hasan Çelebi ise *"Eş'âr-ı bî-şafâsı hemânâ kelâm-ı mevzûn ve mukaffâ makûlesidür"* der[46]. Gelibolulu Âlî, *"Nolaydı her şâ'ir liyâkâtine göre maḫlas iḫtiyâr edeydi"* demektedir[47]. Fuad Köprülü, onun çok velut bir yazar olduğunu, fakat şairlik kabiliyetinden mahrum olduğunu, şair sıfatı ile gerek çağdaşları ve gerek tezkireciler tarafından hiç değer verilmediğini belirtmiştir[48].

Olgun, Firdevsî'nin dilinin Türk dili yönünden çok önemli olduğunu, *Kuṭb-nâme*'deki Türkçe sözcüklerin yalnız Anadolu'ya özgü olmayıp Türkçe'nin kullanıldığı çeşitli alanlarda da yaşadığını, kullandığı eklerin çok işlek olduğunu ve sözcüklere yepyeni anlamlar kazandırdığını belirtmektedir[49].

---

44 İbrahim Olgun, "Uzun Firdevsi ve Türkçeciliği," *Ömer Asım Aksoy Armağanı* (Ankara: Ankara Üniversitesi, 1978) : 190-192; Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, XXVI-XXXIII.
45 Beyânî, *Beyânî Tezkiresi*, (İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi -TY 2568), vr. 64b-65a.
46 Kınalı-zâde Hasan Çelebi, *Tezkiretü'ş-Şuarâ*, haz. İbrahim Kutluk 2. bs. (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1989) 2: 745.
47 Gelibolulu Alî, *Künhü'l-aḫbâr*, (Süleymaniye Kütüphanesi - Fatih No: 4225),vr. 194b.
48 Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 651.
49 İbrahim Olgun, a.g.m., 193-194.

2. *DA'VET-NĀME*

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar, 208 numarada kayıtlı olan eser tek nüshadır. Yirmi üç satırlı ve doksan varak olan eserin bazı sayfalarında satır sayısı, sayfalarda resim veya tılsım bulunduğu için azalmaktadır. Firdevsī, eserin sekiz bâbdan oluştuğunu söylemesine rağmen -"(1b/14-15) *Ve işbu kitāb* ***sekiz bāb*** *üzerine müştemildür.*"- eserde altı bâb bulunmaktadır.

Bursalı Mehmet Tahir Efendi eserin, 893 [1487]'te Balıkesir'de meydana getirildiğinin mukaddimede yazılı olduğunu, garip ilimlere vâkıf kimseler arasında önemli sayılan "Davetiye"lerin cin çağırmaya ait çeşitlerinden bahsettiğini ve sekiz bâb üzerine tertiplendiğini söylemektedir[50]. Köprülü, *'ulūm-ı ġarībe* eshâbı arasında önemli bir yeri olan davetiyelerin çeşidinden bahseden eserin sekiz bâbdan oluştuğunu, Tahir Bey'in 893'te Balıkesir'de telif edildiğini söylemesine rağmen eserin II. Bayezid'in cülûsundan önce 886 [1481]'da Balıkesir'de Farsça'dan tercüme edildiğini belirtmektedir[51].

Firdevsī, eserin 1b varağında eserin yazılış tarihini, yerini ve sebebini şöyle anlatmaktadır: "**Bu faḳīr Firdevsī** tāriḫ-i hicretüñ sekiz yüz toḳsan üçünci sālinde şehr-i Balıkesir'de bir maḳām-ı ḫalvetde sākin olup 'ömrümi taḥṣīl-i ma'ārif-i külliyye ve ḫayriyye baḫşinde geçürüp 'ulūm-ı riyāżiyyāta meşġūl iken bu ḥaḳīr Sulṭān Bāyezid Ḫān meclis-i şerīflerinde ẕikr olunup ol meclisde bulunan eḥibbālarımuzdan biri bu faḳīri medḥ eylemiş, anlar daḫı sa'ādetle bir āṡārın görsek dimişler. Binā'en 'alā ẕālik bu zībā nüshayı te'līf eyleyüp ḥużūr-ı 'ālīlerine ihdā eyledüm, tā kim bu cihetden ma'rifetüm āşikār olup erbāb-ı ma'ārif ḳadrleri ḳatlarında 'ālī ola.".

Firdevsī'nin de belirttiği gibi eser Balıkesir'de, Hicrî 893 [1487] yılında telif ve tercüme edilerek Bayezid'a ithaf edilmiştir. Eserin istinsah tarihi ise 1114 [1702-3]'tür. Firdevsī, eserini Arapça ve Farsça çeşitli kitaplardan tercüme ettiğini şöyle belirtmektedir: "*Ve bu Kitāb-ı Da'vet-nāme'yi Şemsü'l-ma'ārifü'ṣ-ṣaġīr'den ve Muṣḥafü'l-kevākib'denve Daḳāyıḳu'l-ḥaḳāyıḳ'dan ve bunlardan mā'adā mücerreb ve muṣaḥḥaḥ da'vet-nāme kitāblarından kim kā'ināt içinde nādirü'l-vuḳū'dur, anlaruñ 'Arabīsinden ve daḫı Fārisīsinden Türkī lisāna tercüme eyledüm...*"

Da'vet-nāme'de, yukarıda adlarını vererek tercüme ettiğini belirttiği, fakat yazarlarının adını vermediği eserlerden ikisi tespit edilmiştir. *Şemsü'l-ma'ārifi'ṣ-ṣaġīr* şeklinde zikredilen kaynak, Muḥyi'd-dīn Ebü'l-'Abbās Aḥmed b. 'Alī al-Ḳureşī al-Būnī'nin (ö. 622 [1225]) *Şems*

50 Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *a.g.e.*, 106.
51 Fuad Köprülü, a.g.m., 4: 650.

al-ma'ārif ve'l-leṭā'if al-'avārif adlı eseridir[52]. *Daḳāyıḳu'l-ḥaḳāyıḳ* ise Bedreddin M. b. M. b. Sibṭ el-Māridīnī'nin (d.826 [1422] - ö.891 [1486]) *Daḳā'iḳ (Raḳā'iḳ) al-ḥaḳā'iḳ (ad-daḳā'iḳ) fī ma'rifet ḥisāb ad-derec ve'd-daḳā'iḳ* adlı eseridir[53].

2.1. NÜSHA TAVSİFİ

Bulunduğu Yer	:	İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi-Türkçe Yazmalar 208
Eser Adı	:	*Da'vet-nāme-i Firdevsī-i Ṭavīl*
Yazarı	:	Firdevsī-i Ṭavīl
Telif tarihi	:	893 [1487]
İstinsah tarihi	:	1114 [1702-3]
Müstensihi	:	Yok
Ölçü	:	245x153 mm., 186x90mm.
Varak sayısı	:	90
Satır sayısı	:	23
Resim Sayısı	:	141
Yazı	:	Ta'līḳ, yer yer Nesiḫ. Bazı kelimeler kırmızı mürekkeple.
Kâğıt	:	Krem, kalın ve orta kalın, aharlı, filigranlı, mistarlı, abadî kâğıt. Bazı sayfalarda lekeler var. Bazı sayfalar tamir görmüş.
Cilt	:	Mukavva üzerine mor renkli meşin cilt. Kapaklarda kenarlar baskı çerçeveli ve köşebentli. Cilt kenarları ve sırtı yer yer yıpranmış. Şirazeli, bazı sayfalar ciltten ayrılmış.
Başı	:	*Bismil'lahi'r-raḥmāni'r-raḥīm, el-ḥamdü li'llāhi Rabbi'l-'ālemīn ve'ṣ-ṣalātu ve's-selām 'alā seyyidinā Muḥammedin ve ālihi ve ṣaḥbihi ecma'īn.*
Sonu	:	*Temmeti'l-kitābu bi-'avni'llāhi'l-meliki'l-vehhābi ḳad vaḳa'a'l-farāġa min şuhūri Ramażāni'l-mübārek, li-seneti erba'a 'aşere ve mi'e ve elf min hicretin men lehu'l-'iżżu ve'ş-şeref.*

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi envanter defterinde, nüshanın eski kayıt numarası 1482 olarak verilmiş, nüshanın yazıldığı yer boş bırakılmış, istinsah tarihi 1114 olarak verilmiş, yazının talik olduğu, 135 adet resim bulunduğu ve fiatının 40 kuruş olduğu belirtilmiştir. Ayrıca cilt rengi siyah meşin olarak belirtilmiştir. Eser, daha sonraki bir tarihte tamir görmüş ve Avrupa usûlü ciltlenmiştir.

Ön cilt kapağının içinde *Edebiyāt Kütübḫānesi* damgası vardır. İç kapakta, yarısı yırtılmış bir etikette 149 numarası ve altında *Dārü'l-fünūn* mühürü bulunmaktadır. Mühürün altında şu

52 Carl Brockelmann, *Geschichte Der Arabischen Litteratur* (Leiden: E.J.Brill, 1937) Supp. I: 798; Kâtip Çelebi, *Keşf el-Zunun*, haz. Şerefettin Yaltkaya ve Kilisli Rifat Bilge ([Ankara:] Maarif Matbaası, 1941) 2: 1062.

53 Carl Brockelmann, *a.g.e.*, GAL:II: 216-218; Kâtip Çelebi, *a.g.e.*, 1: 758.

bilgi vardır: "*Dārü'l-fünūn müdüriyyet-i 'umūmiyesinin (252) numaralı ve 7 Eylül 334 tārīḫli tezkiresi melfūfıdur.*" 252 sayısının üstü sonradan çizilmiştir.

Sayfa 1a'da, "*Edebiyāt Kütübḫānesi, 208, Da'vet-nāme-i Firdevsī-i Ṭavīl* "kaydı, *Dārü'l-fünūn* mühürü, mührün üstünde üstü çizilmiş 252 ve altında yine üstü çizilmiş1334 numaraları vardır. Ayrıca kitapla ilgili şu bilgi bulunmaktadır: "*Üçyüz seksen 'aded meclisden 'ibāret olan Şāh-nāme mü'ellifi Firdevsī'nin mühim te'ifidür. Yüz otuz beş 'aded levḥa-i taṣvīri ḥāvīdür.*" Sayfanın sol üst köşesinde üstü çizili 208 rakamı vardır. Bundan sonraki varak boştur.

1a'dan itibaren sayfaların sol üst köşesinde 208'den başlayan sayfa numaraları vardır. 208 rakamının üstü çizilmiş, diğer sayfalardaki rakamların üstü çizilmemiştir. Rakamlar 90a'da 297'ye kadar devam etmektedir. Bu eser başka bir ciltten ayrılıp tek cilt haline getirilmiş olmalıdır. Sayfa numaraları, sol üst köşelerde siyah, üst ortalarda ise kırmızı mürekkepledir.

Yazılar tek çizgiden oluşan bir çerçeve içindedir. Kimi sayfaların eninde muhtemelen ciltlenmeden veya tamirden kaynaklanan değişiklikler vardır. Ayrıca resimlerin ve bazı tılsımların çevreleri kırmızı çerçeve içine alınmıştır.

Envanter defterinde eserde 135 adet resim olduğu belirtilmesine rağmen resim sayısı 141'dir. "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri"[54] adlı lisans tezinde ise eserde 34 minyatür ve bir kaç tane geometrik şekil olduğu söylenmektedir. Ayrıca eserin 297 varak olduğu belirtilmiştir. Bu bilgi üst köşedeki sayfa numaraları göz önüne alınarak yanlışlıkla verilmiş olmalıdır.

Resimler genellikle çerçeve içindedir, fakat bazıları çerçevenin dışına taşmıştır. Bazı resimler doğrudan sayfanın üstüne çizilmiş, bazıları ise sonradan yapıştırılmıştır. Bundan resimler için önceden yer ayrıldığı, sonradan buraya ya resim çizildiği, ya da başka bir yere çizilip yapıştırıldığı sonucu çıkmaktadır. Bu da bize resimlerin başka bir nüshadan kopya edilmiş olabileceğini gösterir. 11a'da resim yeri bırakılmasına rağmen resim bulunmamaktadır. Sayfada resmin yapıştırılıp sonradan çıktığına dair izler vardır. 28a, 74a ve 79b'de da resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Sadece bir kereye mahsus olmak üzere, 20a'da resmin kâğıdın arkasında, yani b yüzünde olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca yıldızlarla ilgili bir cetvel ve on daire şekli bulunmaktadır. Bu şekiller *Ḳamer* feleğinin dairesi, *'Uṭārid* feleğinin dairesi vb. ile ilgilidir. *Ḳamer*'in yirmi sekiz menzili anlatılırken her menzilin yıldızlardan oluşan şekli de çizilmiştir. Fakat yirmi altıncı ve yirmi yedinci menziller beraber çizildiği için yirmi yedi şekil vardır. (bkz. vr. 30b-34b)

Bazı kelimeler ve özellikle âyetler kırmızı mürekkeple yazılmış, bazı kelimelerin üstü ise kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Eğer bir sonraki kelime kırmızı mürekkepleyse reddade de kırmızı mürekkepledir. Reddadeler genellikle tutmaktadır. Fakat bazı sayfalarda tamir görüp üzeri kapandığı, yırtıldığı, ya da unutulduğu için reddade bulunmamaktadır: 4b, 5b, 6b, 16b, 19b... 83b ve 88b'de ise üzerlerine resim yapıştırıldığı için reddadeler görülmemektedir.

54 Ayde Tunalı, "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri," (Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1961), 35.

- 2b'deki reddade 3a ile tutmamaktadır, çünkü 2b'deki son kelime 3a'da tekrarlanmıştır.
- 49b'deki reddade 50a'da yoktur. 82b'deki reddade de tutmamaktadır.

Eser ciltlenirken bir varak yanlış yere konmuştur. 82b'den sonra 87a gelmelidir. 82b'deki reddade 83a ile tutmamakta,87a ile tutmaktadır. 82a ve 82b'den sonra 87a ve 87b gelmelidir. 86b'deki reddade ise 88a ile tutmaktadır. 88b'de ise reddadenin üzerine resim geldiği için reddade okunamamaktır. Buna göre şu sayfalar birbirini izlemelidir: 82ab, 87ab, 83ab, 84ab, 85ab, 86ab, 88ab, 89ab, 90a. Nüshanın üst köşelerindeki sayfa numaraları ise 289'a dek normal sırasını takip etmiş, bundan sonra şu sırayı izlemiştir: 289, 291, 292, 293, 294, 290, 295, 296, 297.

58b, 59ab ve 60a sayfaları daha sonra doldurulmak üzere boş bırakılmıştır. Bu durum metinde şöyle açıklanmaktadır: "(60b-61a) *Nüsḫamızda bu maḥalde iki burücuñ aḥkāmı yazılmayup ḳalmışdur. Muḥarrir-i kitāb faḳīr daḫı beş ṣaḥīfe beyāż kāġıd ḳomışdur, inşa'llāhu ta'ālā tamamıyla nüsḫası bulunduḳda taḥrīr olına.*" Bu cümlelerden bu nüshanın asıl nüshadan kopya edilmediği, yarım olan bir ara nüshadan kopya edildiği anlaşılmaktadır.

15a, 43a, 45b, 80a, 84a'da derkenar vardır. 43a, 45b ve 46a'daki derkenarlar kırmızı mürekkepledir. Bazı şekillerin adları derkenarlardadır: 16a, 17ab, 18ab, 19ab, 20ab, 21ab, 22ab, 23ab, 24ab, 25ab, 26ab, 27ab, 28ab, 29ab. 51a ve 84a'da tılsımlar derkenarda verilmiştir.

90a'ya yapıştırılmış sayfa ışığa tutulunca altta başka yazıların var olduğu görülmektedir. 90b sayfası da beyaz bir sayfa ile kapatılmıştır, altta yazılar görülmektedir.

Müstensihin, nüshayı istinsah ederken esere aslında olmayan bazı eklemeler yaptığı anlaşılmaktadır. Eserin 28b-13 ve 29a-4 sayfaları arasında 1067[1656] tarihli bir olay anlatılmaktadır. Oysa Firdevsī'nin eseri yazdığı tarih 1487'dir. İtalya'nın Mesne adası'na *Ḳanṭūrus* adlı takımyıldızın düşmesini anlatan bu olay ve tarihi hakkında yaptığımız araştırmalarda herhangi bir ipucuna rastlamadık. Bu nedenle tek nüsha olan bu eserde verilen bilginin doğruluğunu kabul edip bu kısmın esere sonradan eklendiğini, dolayısiyle elimizdeki nüshanın dayandığı nüshanın müellif nüshası olmadığının da kesinleştiğini söyleyebiliriz.

1b-14'te eserin sekiz bâbdan oluştuğu söylenmesine rağmen eserde altı bâb vardır. Altıncı bâbın başlangıcı 62b-5'te müstensih tarafından yanlışlıkla dokuzuncu bâb *-bāb-ı tāsi'*- olarak yazılmıştır. 42b-17'de Arapça bir beyit ve 42b-21-23'te Türkçe rubaî vardır.

Bazı müstensih hataları sık sık tekrarlanmıştır. Bu hatalar transkripsiyonlu metinde düzeltilmiş, ayrıca belirtilmemiştir.

ḥ ve ḫ harfleri sık sık yanlış yazılmıştır: 2b-15 ve 11b-22: *muḥtelif/muḫtelif*, 2b-20: *vuḫuş/vuḥuş*, 2b-21: *daḥi/daḫi* ,15a-7: *muḥālif/muḫālif*, 15b-14: *ḥafiyye/ḫafiyye.*

z ve ẓ harfleri de karıştırılmıştır: 2a-11: *menẓil/menzil.*

ṣ ve ż harflerinde karışıklık yapılmıştır: 3a-7: *ṣaḥıṣ/ṣaḥıż*

' ve ġ harflerinde hata yapılmıştır: 9a-12: *'ālib/ġālib*

t ve ṭ harflerinde hata yapılmıştır: 10a-14: *muṭṭaṣıl/muttaṣıl.*

İmlâ hataları da yapılmıştır: 2b-7 ve 8: *yalıñ* kelimesi iki türlü yazılmış, 7'deki *ñ* ile, 8'deki *n* ile; 5b-1: *elinüñ* kelimesinde nun harfinden sonra vav kullanılmış.

Bazen kelimelerin harfleri eksik yazılmıştır, bunlar metinde köşeli parantez içinde gösterilmiştir: 3b-7: *ür[ed]iler*, 7b-12: *va[r]dur*, 9b-7: *olınca[ya]*, 12b-23: *ṣar[ar]tmaḳ*, 34b-18: *va[r]dur*. Bunlar konuşma dilinin yazı diline aksedişi şeklinde yorumlanabilir.

Bazen kelimeler yanlış yazılmıştır, bunlar cümledeki anlama göre düzeltilmiştir: 3a-14: *bir/bu*.

Bazen kelimeler iki kez yazılmıştır: 2b-23 ve 3a-1: *mekān*.

Bazen kelimeler unutulmuştur, bunlar da anlama göre tamamlanmıştır: 6a-4: *eyüdür*.

Bağlama guruplarında, "ve" bazen hiç gösterilmemiş, bazen harfle (و) gösterilmiş, bazen de hareke ile (ötre) gösterilmiştir. Gösterilmeyenler: *ṣayd [u] şikār* (6b-11); *cenk [ü] cidāl* (5a-5). Harfle (vav) ile gösterilen: *neşv ü nümā* (42a-14). Hareke (ötre) ile gösterilen: *'örf ü 'ām* (43a-1)

2.2. ESERİN DİL VE ÜSLÛP ÖZELLİKLERİ

Da'vet-nāme'nin dili oldukça basit ve sadedir. Sanat amacı güdülmeden yazılmıştır. Eserin amacı öğretmektir, yani didaktik bir eserdir. Eserde çok sayıda Arapça ve Farsça tamlama bulunmasının nedeni, eserin çeviri olması ve birçok terim içermesine bağlanabilir. Firdevsī, *Da'vet-nāme*'yi Arapça ve Farsça eserlerden Türkçe'ye çevirdiğini eserin girişinde belirtmektedir.

Cümleler, birçok yerde birbirine "ve" bağlacı ile bağlanmış ve oldukça uzun cümleler oluşmuştur. Devrik cümleler de sık sık kullanılmıştır: "(3a) *Bir ādem bir mekānda ḫasta olsa ol mekānuñ müvekkellerini ṣāḥib-da'vet olan kimesne da'vet idüp ve 'Ahd-nāme-i Süleymān'ı oḳuyup ḳasem vire ol ḫastanuñ şifāsı içün*". "(22b) *Anuñ kevākibindendür Ṣüreyyā ve Deberān ki menāzil-i Ḳamerdendür*". "(42a) *ve bir melek yapışdırur ṣūret-i 'aẓm kesb ideni 'aẓme ve ṣūret-i (9) laḥm kesb ideni laḥme*".

Sık sık "ki" ve "kim" bağlaçları kullanılmıştır: "(9a) *ve ḫavāṣṣ-ı Ḳamerdendür ki eṭıbbā dimişlerdür ki her ḫasta ki ayuñ nıṣf-ı evvelinde marīż ola*". "(43a) *pes ol ne ṭarīḳ duta kim bu ẕikr onları 'amele getüre...*"

Tamlamalarda hem Arapça, hem de Farsça söyleyiş özellikleri kullanılmıştır: *felek-i burūc* (34b-16, 34b-17) / *felekü'l-burūc* (15b-1, 35a-14); *Baṭn-ı Ḥūt* (30b-19) / *Baṭnü'l-ḥūt* (22a-5, 28b-10); *ḫāric-i merkez* (8b-6) / *ḫāricü'l-merkez* (8a-12).

Bazen aynı anlamlı Arapça, Farsça ve Türkçe kelimeler beraber kullanılmıştır: *Ḳamer* (8b-3), *meh* (36a-11), *ay* (8b-2).

Konu başlıkları genellikle Farsça verilmiştir: "(3a) *Ṣaḫratü'n-nār meşhūr est*", "(4a) *Der ḫavaṣṣ-ı īn cān ki Ṣaḫratü'n-nārdur*", "(4b) *Der beyān-ı burc-ı Cevzā*", "(43a)*Der beyān-ı şerāyiṭ-i da'vet-kerden-i ervāḥ*"

Firdevsī, astroloji veya meleklerle ilgili satırları yazarken söylediklerini sık sık âyet, ibare ve hikâyelerle teyit etmiştir.

2.3. ESERİN ÖZETİ

Giriş (1b-2a)

Bu bölümde eserin nerede, ne zaman, ne sebeple yazıldığı, hangi eserlerden çevrildiği, kaç bâbdan oluştuğu ve bâblar hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Eserin, Hicrî 893'te Balıkesir'de çevrildiği belirtilir. Firdevsî ömrünü tenha bir yerde ilim öğrenmekle geçirirken ve matematik ilmiyle uğraşırken, adı Sultan Bayezid'in meclisinde anılmış, mecliste bulunan dostlarından birisi kendisini övmüştür. Bunun üzerine, Firdevsî'nin bir eserini görmek istemişlerdir. Firdevsî, ustalığının ortaya çıkıp ilim adamları arasında iyi bir yere sahip olmak için bu süslü nüshayı padişaha sunduğunu belirtir.

Da'vet-nâme'yi *Şemsü'l-ma'ârifi'ṣ-ṣaġîr*, *Muṣḥafü'l-kevâkib*, *Daḳâyıḳu'l-ḥaḳâyıḳ* ve bunlardan başka nadir olan, denenmiş ve sahih Arapça ve Farsça davetname kitaplarından Türkçeye çevirdiğini söyler. Sekiz bâbdan oluştuğunu belirttir ve sırayla bâblar hakkında kısaca bilgi verir. Burada yedinci ve sekizinci bâblar hakkında bilgi verilmesine rağmen eser altıncı bâbda sona ermiştir. Yedinci bâbda *Muḳarrebûn* meleklerinin davetlerinin, şartlarının, buhurlarının ve menzillerinin anlatılacağı, sekizinci bâbda *Ḳamer*in yirmi sekiz menzili bir ayda devr ettiği, her menzile geldiği günlerin ve bu menzillerin kutlu ve kutsuzluğunun anlatılacağı, davet ederken ayın saati, menzili, kutlu ve kutsuzluğu ve bundan başka altı yıldızın durumu bilinmezse davetin doğru olmayacağı belirtilmiştir.

Birinci Bâb (2a-4a): Bu bâb melekler ve cinler hakkında bilgi vermektedir.

Önce Allah'ın rûhlar âlemini hangi sebeple yarattığı, bunların kaç kısım olduğu, her birisinin neye müvekkel olduğu ve vatanlarının nerede olduğu anlatılır. Davet ve tılsım ilminin üstadları olan kişilerin isimleri sayılır. Bu âlemin, cinlerin ve insanın yaratılışı bu üstadların ağzından âyetlerle de desteklenerek anlatılır.

Allah, melek ve cinleri çeşit çeşit yaratmıştır. Dinleri ayrıdır. Mülkleri ve bu mülklerin vezirleri, kadıları, müderrisleri, muhtesibleri, hatipleri, casusları ve tercümanları vardır. Makamları hava, yeraltı, yüksek dağlar, harab değirmenler, hamamlar, denizler, bulutlar, mezarlar, su yolları, ocaklar, fırınlar, eski yıkık yerler ve Kaf Dağı gibi acaip ve garip yerlerdir. Vahşi hayvanlara, kuşlara, aslanlara, ejderhalara, yırtıcı canavarlara, deniz hayvanlarına, binalara, Kabe, Kudüs ve Medine gibi kutsal yerlere müvekkellerdir. Örneğin bir kişi bir mekânda hasta olursa davet eden kişi o mekânın müvekkelini davet etmek zorundadır.

Bu bâbda son olarak bütün cinlerin anası olan *Ṣaḫratü'n-nâr* adlı cin hakkında bilgi verilir. Bütün cinlerin bunun neslinden olduğu ve Allah'ın hepsinin üzerine birer melek müvekkel ettiği belirtiltir. Başında, elinde, ayağında ve karnında toplam dörtbin yüzü olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir.

İkinci Bâb (4a-43a): Bu bâb on iki burçtan oluşan felekler, ayrıca melekler ve zaman kavramı hakkında bilgi vermektedir.

Önce sırası ile on iki burç, şekilleri ve *Ḳamer* her burca gelince neleri yapmanın iyi olduğu anlatılır ve burcun resmi verilir. Bu burçlar şunlardır: *Ḥamel, Şevr, Cevzā, Sereṭān, Esed, Sünbüle, Mīzān, 'Aḳreb, Ḳavs, Cedy, Delv ve Ḥūt.*

Bundan sonra felek tanımlanır ve felekler sırası ile verilir. İlk yedi felek şunlardır: *Felek-i Ḳamer, felek-i 'Uṭārid, felek-i Zühre, felek-i Şems, felek-i Mirrīḫ, felek-i Müşterī ve felek-i Zuḥal.*

Feleklerin her birinin bir mekânı olduğu, buradan ayrılmadıkları, hareketlerinin çok hızlı olduğu, bazısının *felek-i a'ẓam* gibi doğudan batıya, bazısının *felek-i s̱evābit* ve *eflak-ı seyyārāt* gibi batıdan doğuya, bazısının *dolābī*, bazısının *raḥavī* ve bazısının yılankavî hareket ettiği belirtilir. Bazı feleğin merkezi *doḳuz eflāk* gibi âlemin merkezidir. Bazı feleğin merkezi *ḫāricü'l-merkez felekler* gibi âlemin merkezi değildir. *Eflāk-ı tedāvir* gibi bazı felekler bir mekânı kapsamaz. Sabit yıldızların bulunduğu *felek-i s̱evābit* ve bütün felekleri çevreleyen ve hiç yıldızı olmayan *felekü'l-eflāk* (*felek-i aṭlas*) anlatılır.

Daha sonra yukarıda adları geçen yedi felekteki yıldızlar iki bölümde incelenir. Birinci bölümde her bir yıldızın merkezinin ne olduğu, felekler arasındaki yeri, hareketi, büyüklüğü anlatıldıktan sonra feleğin dairesi şema halinde verilir. İkinci bölümde yıldızların nitelikleri ve resmi verilir.

Feleklerin hareketi anlatıldıktan sonra sekizinci felek olan *felek-i s̱evābit*, yeri, hareketi ve büyüklüğü anlatılır. Sabit yıldızların görünenlerinin sayıları verilir ve tamamının sayısının bilinemeyecek kadar çok olduğu belirtilir. Bu yıldızlardan bazı şekiller hayal edildiği belirtildikten sonra kuzey tarafındaki yirmi bir, *minṭaḳatü'l-burūc* üzerindeki on iki ve güney tarafındaki on beş takımyıldız anlatılır. Takımyıldızların neye benzetildiği, kaç yıldızdan oluştuğu, bu yıldızların yerleri ve özellikleri belirtilir ve resmi verilir.

Birkaç satırda kuzey kutbunun faydaları anlatıldıktan sonra *Ḳamerin* neden yirmi sekiz menzile ayrılması gerektiği belirtilir ve sırası ile yirmi sekiz menzilin adları, şekli, yeri, doğuş ve batış zamanları, özellikleri ve her menzildeki yıldızların resmi verilir. Ḳamerin yirmi sekiz menzilinin isimleri şunlardır: *Şeraṭeyn/Şereṭān, Buṭayn, S̱üreyyā, Deberān, Heḳ'a, Hen'a, Ẓirā', Nesre, Ṭarfe, Cebhe, Zübre, Ṣarfe, 'Avvā, Simāk, Ġafr, Zubānā, İklīl, Ḳalb, Şevle, Ne'āyim, Belde, Sa'd-ı Ẕābiḥ, Sa'd-ı Bula', Sadü's-Su'ūd, Sa'dü'l-Aḫbiye, Ferġ-i Evvel, Ferġ-i S̱ānī, Rişā .*

Bundan sonra *felek-i burūc* anlatılır. Felekler, hareketleri, *dā'ire-i felekü'l-burūc, dā'ire-i mu'addilü'n-nehār*, mevsimler, burçlar, dereceler hakkında bilgi verilir. Bütün felekleri çevreleyen *felekü'l-eflāk*da hiç yıldızı olmadığı, diğer adlarının *felek-i a'ẓam, 'arş-ı 'aẓīm* ve *felek-i aṭlas* olduğu söylenir, hareketi hakkında bilgi verilir ve şema halinde gösterilir.

Şükr adlı bir yıldızın varlığından bahsedilir. Bu yıldızın özellikleri anlatılır ve şeması verilir.

Son kısım meleklere ayrılmıştır. Melekler tanımlanır, ne sebeple yaratıldıkları belirtilir ve varlıklarının âyetlerde de bildirildiği açıklanır ve örneklendirilir. Meleklerin kaç sınıf olduğu, şekilleri ve görevleri açıklanır:

Ṣalâtda, rükū'da, sücūdda ve *ḳu'ūudda* olan melekler.

Ḥamele-i arş. İnsan, öküz, arslan ve akbaba şeklindeki dört melek ve her birisinin görevleri açıklanır.

Rūḥ, İsrāfīl, Cebrāīl, Mikāil ve *'Azrāil* melekleri. Görevleri ve şekilleri açıklanır. Bazılarıyla ilgili hikâyeler anlatılır.

Muḳarrebun (Kerrūbiyūn) melekleri. Görevleri, yedi felekte ne şekilde oldukları açıklanır.

Kirāmen Kātibīn melekleri. Özellikleri ve görevleri açıklanır ve bunlarla beraber yanlarından hiç ayrılmayan bir meleğin daha olduğu, bunun şekli ve görevi açıklanır.

Mu'aḳḳıbāt melekleri, *Münker, Nekīr, Seyyāḥūn* melekleri ve çeşitli müvekkel melekler. Şekilleri ve görevleri açıklanır.

Son olarak zaman hakkında bilgi verilerek senenin nasıl bölündüğü ve gece ve gündüz anlatılır.

Üçüncü Bâb (43a-46a): Bu bâb melek ve cinlerin daveti ve davetin şartları hakkındadır.

'İmam Ca'fer-i Ṣādıḳ'tan nakledilerek rûhların hangi şartlarda davet edildiği ve davet edecek kişinin özellikleri hakkında bilgi verildikten sonra Belinās Ḥakīm'in davet şartları hakkında verdiği bilgi aktarılır. Buna göre davet ilminin sekiz şartı vardır. Bu şartlar "*Da'vet-nāme*'de Büyü, Davet" bölümünde verilecektir.

Dördüncü Bâb (46a-62b): Bu bâb güneşin dolaştığı her burca müvekkel olan meleklerin daveti hakkındadır. Güneş hangi burca geldiyse o burca müvekkel olan melek ve cinlerin adları, şekilleri, davet şartlarının ne olduğu (hatemi, buhuru, tesbîhi, levhi ve tılsımı) anlatılır ve resimleri verilir.

Burçlardan *Ḥamel, Ṣevr, Cevzā, Sereṭān, Esed, Sünbüle, Mīzān, 'Aḳreb, Ḳavs* ve *Ḥūt* verilmiş, *Cedy* ve *Delv* burçlarının yeri boş bırakılmış ve nüshanın tamamı bulununca ekleneceği belirtilmiştir.

Beşinci Bâb (62b): Bu bâb güneşin ve ayın, senenin günlerindeki hareketleri hakkındadır. Güneş ve ayın hangi günde, hangi burçta ve hangi menzilde olduğu şematik olarak açıklanır.

Altıncı Bâb (62b-90a): Bu bâb ay, yirmi sekiz menzilden her birine geldiğinde o menzile müvekkel olan meleklerin daveti hakkındadır. Ay her menzile gelince bir melek ve cinleri gelip müvekkel olur. Müvekkel olan melek ve cinlerinin adları, şekilleri, davet şartlarının ne olduğu (hatemi, buhuru, tesbîhi, levhi ve tılsımı) ve melek ve cinlerin resimleri verilir.

Ondokuzuncu menzilden itibaren menzillerin tasnifi karışmıştır.

3. *DA'VET-NĀME*'DE ELE ALINAN KONULAR

3.1. ASTROLOJİ

Dîvân edebiyatında ve *Da'vet-nāme*'de astroloji anlatılmadan önce astrolojinin mahiyeti hakkında burada genel bir bilgi verilmiştir[55].

İslâm müelliflerine göre astroloji biliminin adı, *'ilm (ṣinā'at) aḥkāmü'n-* (ya da *ḳażāya'n-*) *nücūm* -yıldızların hükümleri ilmi- veya kısaca *'ilm (ṣinā'at) ü'l-aḥkām*'dır. Bazı Arap müellifleri XIII. yüzyıldan itibaren *'ilmü'n-necāma* adını da kullanmışlardır. Bunlarla beraber *'ilmü't-tencīm* tabiri, astroloji veya astronomi için kullanılmıştır. Astrologlara *aḥkāmī, müneccim* veya *neccām* denir; *müneccim* astronomlar için de kullanılır.

Astroloji, yeryüzünde meydana gelen bütün olayların gök cisimlerinin özellikleri ve hareketleri ile ilgili olduğu prensibi üzerine kurulmuştur. İnsanlar yıldızların etkisi altındadır. Yıldızların etkisi, herbirinin kendi özellikleri ya da dünya veya diğer yıldızlara göre olan durumlarına bağlıdır. Bu etkileri bilmek ve bunlardan hüküm çıkarmak astroloğun görevidir.

İslâm astrolojisinin kullanımında başlıca üç sistem vardır: 1.*Meṣāi'l* (meseleler) sistemi: Müracaat eden biri tarafından günlük hayata ait olaylara, örneğin kaybolmuş bir kişi hakkında bilgi almaya, bir hırsızı ortaya çıkarmaya veya kaybolmuş bir şeyi bulmaya ait sorulara cevap vermek. 2. *İḫtiyārāt sistemi*: Bazı işleri yapmak için en uygun zamanı seçmek. Bu zaman ayın on iki evden hangisinde bulunduğunu görmekle belli olur. Hint usullerini tercih eden müneccimler ise on iki ev yerine, yirmi sekiz ay menzilini kullanmışlardır. 3. Doğum günü sistemi ya da sene tahvilleri (*taḥāvīlü's-sinīn*) sistemi: Bir kişinin doğumundan, bir saltanat devrinin, mezhebin ya da dinin başlangıcından, bir şehrin kuruluşundan beri geçen veya geçtiği tahmin edilen senenin kısımlarına dayandırılır. Bunda, doğum anında gökteki durumun doğan kişinin kaderini tesbit ettiği ve bunun değişmeyeceği inancı vardır. Doğum anını kesin olarak tayin etmek güç olduğundan bu sistemdeki güçlükler diğer ikisinden daha fazladır.

---

55 Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. A. Adnan Adıvar, *Osmanlı Türklerinde İlim* 2.bs. (İstanbul:Remzi Kitabevi, 1970), 40-109; Carlo Alfonso Nallino, "Astroloji, Astronomi" *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB, 1978) 1: 682-693; Carlo Alfonso Nallino, "Sun, Moon, and Stars," *The Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.&T. Clark, 1921) 12: 88-101; Muammer Dizer, *Takiyüddin* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990), 16-34.

Astroloji, halifelerin ve sultanların saraylarında olduğu gibi halk arasında da son yüzyıla dek hüküm sürmüştür. Astronomi kitaplarında heyete ait matematiksel konuların yanısıra, heyetle ilişkili olan astroloji konularından da bahsedilmiştir. Astrolojinin hüküm çıkarmaya ait kısmı, sayıları oldukça fazla olan kitap ve risalelerde yer almıştır.

'İlm-i tencîm yıldızların hareket ve durumlarından ahkâm çıkarmak ilmidir. Hükümdar saraylarında müneccimbaşılık çok önemli bir mevki sayılırdı. Bu ilimle meşgul olanlar, hükümdarların talihlerine bakarlar, önemli olayları haber verirler, savaş ve barış zamanlarını tayin ederler, kısaca *eşref-i saat* ararlardı. Sonraları yalnız önemli olaylar için değil, önemsiz ve basit olaylar için bile *eşref-i saat* tayin etmeye başladılar. Gemi yaptırmak, seyahate çıkmak, vergi toplamak, nikah kıydırmak, ev yaptırmak, hamama gitmek ve hatta müshil almak gibi konularda zaman tayin olunur ve yeni doğanların zayirçeleri tanzim edilirdi.

Astronomi ilmine Müslümanlar tarafından *'ilmü'l-hey'et* (kâinatın manzarası ilmi) ve *'ilmü'l-eflâk* (felekler ilmi) ismi verilmiştir. Müslümanlar Aristo'nun tasnifine uyarak astronomiyi dört riyazî ilimden biri olarak saymışlardır. Onlara göre astronominin amacı Yunanlılarda olduğu gibi, yıldızların zahirî hareketlerinin incelenmesi ve geometrik işaretlerin tayininden ibaretti.

İslâmın başlangıcında Arapların bazı amelî astronomi bilgileri vardı. Bedevîlerin, sık sık yaptıkları gece yolculuklarında ay ve parlak yıldızların doğuş ve batış yerlerinden başka kılavuzları yoktu. Senenin mevsimlerini, *menāzilü'l-ķamer* denilen yirmi sekiz yıldız grubuna bakarak tayin ederlerdi. Yerleşik kabileler arasında, tarım mevsimlerini tayin etmek ve hava tahminleri için *menāzilü'l-ķamer* yıldızlarından bazılarının durumlarına bakılırdı. Astronominin ilmî gelişmesi, Hindistan'dan gelen iki kitabın etkisi ile ancak VIII. yüzyılda başlamıştır. Bu kitaplardan biri, 771'de Bağdat'ta Arapçaya nakledilen *Brahmasphutasidd-hanta*'dır. Diğeri, 500 yılında telif edilmiş olan bir kitaptır. Bunlara daha sonra, Sâsânîlerin son devrinde *Zîcü'ş-şehriyār*'ın Arapça tercümeleri eklenmiştir. Yunan etkisi en önemli olanıdır. *Almagest;*in tercümeleri yapılmış, bunu Batlamyos'un, Theon'un, Aristarkhos'un ve diğerlerinin eserlerinin tercümeleri izlemiştir.

İslâm dininde namaz vakitleri ve dinî günler, güneş ve ayın gökyüzündeki konumuna göre ayarlanır, sivil takvimin düzenlenmesi ve çeşitli bölgelerde kıble doğrultusunun tayini, astronomi gözlem ve hesaplarına dayanırdı. Bu ihtiyaç rasathanelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. IX. yüzyılın başlarında kurulmaya başlanan rasathaneler uzun yıllar önemini korumuştur. Kuzey İran'da, Sultan Celaleddin Melikşah tarafından Nişabur'da yaptırılan rasathanede onun haleflerinden Sultan Sancar namına, astronom el-Ḫāzinī, *ez-Zîcü's-Sancarî*'yi yazmıştır. Daha sonra İlhanlılardan Hulâgû'nun batı İran'da yaptırdığı rasathanede Naṣîrü'd-dîn Ṭūsī ve arkadaşlarınca on iki yıl süren bir çalışmadan sonra, Farsça meşhur *Zîc-i İlhānî*'yi neşretmiştir. Ṭūsī'nin öğrencisi Ķuṭbu'd-dîn Maḥmūd eş-Şîrāzî, Kahire'de İbnü'ş-Şâtir, Semerkand'da Timur'un torunu Uluğ Bey ile birlikte Cemşîd el-Kāşī, Ķāżī-zāde er-Rūmī ve 'Alī Ķuşcu önemli rasatlar yapmışlardır. İslâm dünyasında astronominin bilimsel incelenmesi Uluğ Bey ile son bulmuştur.

İslâm'da rasathanelerin ömrünün çok az olmasının başlıca nedeni, rasathaneleri hükümdar ve vezirlerin kurması, bunların desteği kalktığı zaman rasathanelerin kapanmasıdır. Diğer önemli neden ise, dinî ihtiyaçlar için gerekli olan zîcler tamamlandığı zaman, rasathaneye ihtiyaç olmamasıdır. Çünkü İslâmda rasathanenin asıl amacı zîc düzenlemektir, dolayısiyle bilimsel amaç söz konusu değildir. Bu nedenler, çalışmaları XI. yüzyılda duraklama dönemine sokmuştur. Buna karşılık bu yüzyıl batı dünyası için bir dönüm noktasıdır. Osmanlı İmparatorluğunda ise, XVI. yüzyılın ilk yarısına kadar müsbet bilimler alanında önemli bir gelişme göze çarpmamaktadır.

Kanunî Sultan Süleyman zamanında devlet hizmetine giren Seydi Ali Reis yalnız denizcilik konularını değil, deniz astronomisini ve coğrafyasını da iyi biliyordu. Arapça ve Farsça eserlerden derlenmiş olan *Mir'atü'l-memālik* adlı eseri seyahatname niteliğindedir. Gözlem ve deneyimlerini içeren *Muḥīṭ* adlı eseri deniz astronomisi ve coğrafyası ile, *Mir'atü'l-kā'ināt* adlı eseri ise astronomi ile ilgilidir. Ali Kuşcu'nun *Ḫulāṣatü'l-Hey'e* adlı eserini bazı ilavelerle Türkçeye çevirmiştir. Muṣṭafa bin 'Aliyü'l-Muvaḳḳit, *Tuḥfetü'z-zamān ve ḫarīdetü'l-e'vān* adlı risalesinde, gökkürelerinin ve yıldızların niteliklerinden, deniz ve dağlardan bahseder. III. Murat zamanında Maḥmud bin 'Ali Sipāhizāde, *Evżaḥ'l-mesālik ma'rifeti'l-memālik* adlı eserinde yeryüzü, deniz, ırmak ve göllerden bahseder. Meḥmed bin 'Ömer Beyāzıd bin 'Āşık, *Menāzirü'l-'avālim* adlı eserinde, coğrafya ve astronomiden bahseder. Mustafa Zeki, Gıyaseddin Cemşid'in *Süllemü's-semā* adlı eserini Türkçeye çevirmiştir. Abdullah bin Pervîz, Ali Kuşcu'nun *Risāle fi'l-Hey'e* adlı eserini *Mirḳātü's-semā* adı ile çevirmiştir. Ṭaḳiyü'd-dīn XVI. yüzyılda İstanbul'da bir rasathane kurmuş ve astronomi ile ilgili eserler vermiştir. Erzurumlu İsmail Hakkı'nın 1756'da yazdığı ve oldukça ün kazanmış *Ma'rifet-nāme* adlı eserinin bir bölümü bu konuya ayrılmıştır[56].

3.1.1. Dîvân Edebiyatında Astroloji

Dîvân edebiyatında, kozmoğrafya, *'ilm-i nücūm*, *'ilm-i siḥr* ve *'ilm-i kīmyā* gibi çeşitli ilimlere ait kelime ve tabirleri kullanırken şairler, eserlerine ilmî bir hava vermek veya bu ilimlere ne derece vakıf olduklarını göstermek amacında değildirler. Şair, bu bilgileri kullanırken kelime ve tabirlerle daima belirli teşbihler ve mazmunlar yapar; bu klişe teşbihler, mazmunlar ve diğer hayal sistemleriyle kendi his ve düşüncelerini anlatmaya çalışır. Bunu yaparken gösterdikleri maharet ve incelik onlar için çok büyük önem taşır[57].

*'İlm-i aḥkām-ı nücūm*a esas olan, yedi gezegen ile on iki burçtur. Bu ilimle meşgul olanlara göre, her insan, hayvan, bitki ve maden yıldızların etkisi altındadır. Gezegenlerin her birinin hisler, ahlak, tabiat ve sağlık üzerine etkileri vardır. Her birinin delalet ettiği renk ve özellik başkadır. İnsanlar, etkisi altında bulundukları yıldızın özelliklerine göre iyi veya kötü, cömert veya cimri, talihli veya talihsiz olabilirler. XV. yüzyılda Bâli tarafından II. Murad adına yazılmış olan *Murad-nâme*'de bu ilmin önemi şöyle anlatılmaktadır[58]:

---

56 Erzurumlu İsmail Hakkı, *Mârifetnâme*, haz. M. Faruk Meyan,(İstanbul: Bedir Yayınevi, 1993), 28-301.

57 Ahmed-i Dâî, *Çengname*, Critical Edition and Textual Analysis by Gönül A. Tekin, (Harvard Üniversitesi: Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1992), 148-149.

58 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 197-199; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 150.

İlm-i Nücûm

Müneccim olursan dürüş her zaman
Ki ilm-i riyazet bulasın heman
Mukavvimliğe kaadir olmak gerek
Hem öz vaktine hâzır olmak gerek
Dürüş zice tahsil ide gör tamam
Ki muhtac olalar sana hâs-u-âm
Huda nûrdan çün yarattı melek
Dahi düzdü bir yerle dokuz felek
Yeri soffa eflâki sayvan kodu
Bu meydanda oyuncu hayvan kodu
Ki döne felekler süre işleri
Ala yazları götüre kışları
Ne denlü diler ise seyran ide
Kimi pürferah kimi hayran ide
Dahi her felekte ki yıldız kodu
Birisinde ef'âli bin yüz kodu
Burucu dekaayık yarattı bile
Ki ahkâmını hikmet ehli bile
Şu kim okumuş ola ilm-i nücûm
Havâdis ahâdisini andan um
Bular noliserdür bilür ekserin
Nice ekserin belki bilür varın
Pes anla ki âlemde âkil kişi
Anı hasıl etmeye koya işi
Hususâ ki dünyada sultan ola
Bir iklime hükmedici han ola
Gerekdür ki ilm-i nücûm okuya
Kalan işlerin hep anınçün koya[59]

Felek: Gök, gökyüzü, sema, talih, baht, kader olarak da geçer. Çoğulu eflâktır. Batlamyos'un sistemine göre dünya kâinatın merkezidir. Dünyayı içiçe geçmiş bir şekilde, soğan zarı gibi dokuz felek çevreler. Yedisi, yedi gezegenin feleğidir. Birinci felekte *Ḳamer* ve sırasıyla *'Uṭārid, Zühre, Şems, Mirrīḫ, Müşterī* ve *Zuḥal* gezegenleri bulunur. Bunların insanlar üzerinde iyi ve kötü etkileri vardır. Sekizinci felek sabit yıldızlar ve burçlar feleği olan *felek-i şevābit*tir. Dokuzuncusu ise, cisimden arınmış olup bütün felekleri saran en büyük, en yüksek felektir. *Felek-i aṭlas, felek-i a'ẓam, felekü'l-eflāk* adlarıyla anılır. Hükema felsefesine göre sekizinci feleğe *Kürsī*, dokuzuncuya da *'Arş* denir. *Felek-i aṭlas* devrini yirmi dört saatte tamamlar. Doğudan batıya doğru dönüp bütün felekleri de döndürür. Diğer

59 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 198-199.

feleklerin hareketi ise iki türlüdür; biri *felek-i aṭlas* ile doğudan batıya, diğeri de batıdan doğuya doğrudur. *Felek-i aṭlas*ın dönmesiyle kendi istikameti dışında dönmeye zorlanan sekiz felek, insanların talihleri, refah ve mutlulukları üzerinde değişken ve aksi durumlar ortaya çıkarır. Felekler üzerine şikâyet etmenin nedeni budur: "Kahpe felek, dönek felek" gibi şikâyetlerin nedeni dokuzuncu feleğin ters dönmesidir. "Kanbur felek" tabiri feleğin sırtının yuvarlak oluşundandır[60].

Felek bazı birleşik sıfatlarda olumlu anlamlarda da kullanılmıştır; felek-câh, felek-rif'at, felek-pâye, felek-meşreb, felek-reftâr gibi. Eflâk, çerh, gerdûn, sipihr, semâ, âsumân ve gök gibi eşanlamlı kelimelerle geçen felek, dîvân şairleri tarafından yükseklik, yücelik, genişlik, sonsuzluk, parlaklık gibi özellikleriyle anılır. Feleğin aldığı renkler nedeniyle pîrûze, çini, minâ-reng, sürh-âb gibi deyimler kullanılır. Dönüşüyle sergerdân olarak nitelenir. Câmi-i eflâk, sakf, tâk, kubbe, günbed, kemer, tennûr, kemân, hokka, devât, dürc, tas, leğen, fânus, çenber, değirmen, dolap, çark, sadef, sanduka, beşik, kayık, merdiven, kapı, bostan, sebze-zâr, gülşen-i hazrâ, gül-zâr, sâgar, kadeh, şişe, sâyebân, çâder, perde, saz, çeng, âhû, ormanlık (bîşe), çâh, âyîne, bezm, encümen, cennet; pîr, zâl, pîre-zen, zen, rakkâse, sâkî, âşık, şikeste-dil, üstâd, sitem-kâr, musâhib, cübbe-i ezrak, kürk-i sincâb, kabâ, gaddar, kahhâr, sarrâf, hırsız, hayyât, mâder, rahim, subha-gerdân, mihmân-hane, dev, ehrimen, hindû, sîmurg, hevâ-dâr, bî-karar, la'l, defter, dâmen, karı; kasr, saray, eyvân, kûy, asitân, eşik, taht, minber, meydân, top, at, âhûr, Şâmî, zırıh, siper, kal'a, bürç, kafes, fülk, bahr, habâb, gûş, suturlâb, su'bân kelimeleriyle birer ilgi nedeniyle kullanılan felek, ihtiyarlığı, dönekliği, kimseye yar olmaması, kahpeliği gibi özellikleriyle şikâyetlere neden olur[61].

Yıldızlar: Kevkeb, necm, ahter, sitare, tâbende, tâbân, bî-hisâb gibi sıfatlarla kullanılan yıldızlar, büyüklük, küçüklük mukayesesi sözkonusu olduğu zaman, küçüklük ifade eder; mukayese edildiği varlık ise gök veya güneştir. Bu ifade için aldığı sıfat kem-terîndir. Bulundukları yerin sekizinci felek olması ve burçlarda kümelenmiş olmaları nedeniyle çok yerde burç kelimesiyle beraber kullanılır. Çeşm, eşk, katre-i şebnem, akça, jale, dane, arpa, darı, funduk, nukl, çakıl (hasâ), mîh, şüküfe, sibâb, haşem, mum, kandil, meş'al, çocuk, sevgili, leşker, gedâ, âşık, mihman, nokta, göz, yumurta gibi kelimelerle teşbih yapılır. Genellikle yuvarlaklık, parlaklık, renk, küçük küçük parçalar halinde ve serpilmiş olarak bulunmaları nedeniyle benzetmeler yapılır[62].

Seyyareler: *Ḳamer*e olan uzaklıklarına göre şöyle sıralanırlar: *Zuḥal, Müşterī, Mirrīḫ, Şems, Zühre, 'Uṭārid, Ḳamer. Şems*in üstünde olan *Zuḥal, Müşterī* ve *Mirrīḫ*e *eflâk-i selase-i ulviyye*, *Şems*in altında olan *Zühre* ile *'Uṭārid*e *süfliyyin*, beşine birden *hamse-i mütehayyire* denir. *Ḳamer* ve *Şems* bunlara eklenince *seb'a-i seyyare* tamamlanmış olur. Bu yedi seyyareye *kevakib-i seb'a-i seyyare, heft ayine* veya *heft banu* derler. Bu yıldızlar, sahip oldukları özelliklere göre belli sıfatlarla vasıflandırılırlar. Örneğin *Zuḥal*, nahs-i ekber-ü Hindupeyker;

---

60 İskender Pala, *a.g.e.*, 164-165; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 149; Harun Tolasa, *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası* (Ankara: Atatürk Üniversitesi, 1973), 425-426; M. Nejat Sefercioğlu, *Nev'î Dîvânı'nın Tahlili* (Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990), 317-318.

61 İskender Pala, *a.g.e.*, 165-166; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 427-431; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 318-330.

62 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 431-433; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 330-333.

Müşterī, sa'd-i ekber-ü saadetgüster; *Mirrīḫ*, Mirrih-i ahmer, nahs-i asgar-ı celladmanzar; *Zühre*, sa'd-i asgar, banu-yı azra, zühre-i zehra; *'Uṭārid*, debir-i sema, Utarid-i hûb-sîmâ; *Şems*, Şems-i münir, neyyir-i a'zam; *Ḳamer*, Kamer-i hûb-manzar, Kamer-i peripeyker, neyyir-i asgar. Sahip oldukları özelliklere göre bunlardan başka sıfatlar da alırlar[63].

Ḳamer: *Neyyir-i asgar* olan *Ḳamer*in tabiatı soğuk ve nemlidir. *Sa'd-ı mutavassıt* da denir. Bu seyyareye mensup olanlar sebatsız, ihmalci, kararsız, hayalperver, zayıf ve dayanıksız, bencil ve endişeli olurlar. Birinci feleğe, pazartesi günü ile cuma gecesine hakimdir. *Ḳamer*in yeri birinci kat göğe Farsçada sipihr denir. Beyaz renk ona aittir. Dostu *Şems*tir, düşmanı yoktur. Keten, kamış ve kuru ot gibi şeyleri çürütme özelliği vardır. Bu etkisi ayın ilk yarısında fazla, ikinci yarısında az olur[64].

Ragıp Paşa: Ol mehin ser tâ bepâ nûr-ı mücessemdir teni
Târ-ı kettân-ı nigehten olmuyor pîrâheni[65]

Neşati: Çün bastı kadem sipihre ol şâh
Gösterdi kusûrun arz edip mâh[66]

Eski edebiyatta kıyamet ve ahir zaman manasına kullanılan *devr-i Ḳamer* tabiri vardır. İnanca göre, yedi seyyareden her birine ait ve biner sene olan yedi devir vardır. Bunların ilki, *devr-i Adem* de denen *Zuḥal* devridir. Adem ve *Zuḥal* kelimeleri ebced hesabına göre aynı rakamı (45) verirler. *Zuḥal, Mirrīḫ, Müşterī, Şems, Zühre* ve *'Uṭārid* devirleri geçmiştir. İçinde bulunduğumuz devir ise *devr-i Ḳamer*ya da *devr-i Muhammedî* dir.

Baki: Gerdûn-i dûna âkil isen itme i'timad
Dönsün piyâle devr-i Kamerden budur murad[67]

Şeyh Galip: Vâbeste ise ayş-ü tarab hükm-i nücuma
Mehtab ideriz yâr ile devr-i Kamer'dir[68]

Devr-i Ḳamer tabiri, genellikle fitne kelimesiyle beraber kullanılır, fitne ahır zaman demektir. *Peyk-i felek, kaasıd-ı felek* tabirleri de *Ḳamer*den kinayedir[69].

Ḳamer, güneşten aldığı nûrla geceyi aydınlatan, yol gösteren, doğaya güzellik ve çekicilik veren bir ışık kaynağıdır. El değmemişlik, yanına yaklaşılamama, uzaktan seyr edilme, her gece görünmeme ve bir yerde karar kılmama, karanlığı aydınlatma, yüksekte bulunma, yüzündeki siyah lekeler gibi özellikleriyle sevgili ile birlikte kullanılır. Yıldızlarla padişah-asker ilişkisiyle kullanılır. Yıldızlar, ayın kaybolması üzerine dökülen gözyaşlarına benzetilir. Güneş ile ay âşık-mâşuk ilişkisi içindedir. Gece ile ay, daima sevgilinin saçı ve yüzü (veya

---

63 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 200.
64 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201; İskender Pala, *a.g.e.*, 56; Ahmet Talat Onay, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, haz. Cemal Kurnaz, (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992), 48.
65 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201.
66 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 48.
67 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202.
68 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202.
69 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 201-202.

yanağı) çerçevesinde ele alınır. Yeni ay (hilâl), sevgilinin kaşına benzetilir. Ayrıca, hilâlin görünmesiyle orucun (Ramazanın) bitip bayramın başlaması ve bayramla başlayan işret ve eğlence ile ele alınır. Oruçlu nasıl bayramı beklerse, aşık da sevgilinin yüzünü göstermesini öyle bekler. Hilâl, şekli nedeniyle felek noksanı, nakıs ve eksik olarak nitelendirilir. Eksiğini tamamlamak için güneş ışığına ihtiyacı vardır. Ayrıca dal, nun ve lam harflerine benzetilir. Dolunay, güzellik ve cemal, yuvarlaklık ve parlaklık ile anılır. Ayrıca bedr ayın en ışıklı devresi olduğu için, gece yol bulmayı kolaylaştırıcı özelliği ile kullanılır[70].

'Uṭārid: Merkür gezegenidir. Eski Yunanlılara göre bir adı da Hermes'tir. Zeus'un oğludur. Babasının kararlarını o ilân eder. Lirin mucididir. Tabiatı soğuk ve kurudur. Diğer yıldızların tabiatlarıyla uyuşma özelliğinden dolayı mümteziç ve münafık olarak vasıflandırılır. Buna mensup olanlar zeki, faal, düzgün konuşan, uysal ve sanata yatkın olurlar. Neşeli, hassas, aynı zamanda hilekâr ve vefasızdırlar. İkinci feleğe ve pazar gecesiyle çarşamba gününe hakimdir. Karışık renkler buna aittir. Dostu *Ḳamer*, düşmanları *Şems* ile *Zühre*dir. Edebiyatta debîr-i felek (feleğin katibi), debîr-i sema, münşi-i çerh, tîr gibi tabirler *'Uṭārid*e kinayedir[71].

Baki: Dest urmuş idi kilk-i şihâba debîr-i çerh
Tuğrânüvis-i hükm-i Hudavend-i ins-ü cân[72]

Sünbülzade: Necm-i bahtında bulur lâmia-i is'âdı
Ne zaman kilk-i Utârid çıkarırsa takvim[73]

Zühre: Venüs gezegenidir. Nâhid, Çobanyıldızı ve Kervankıran da denir. Tabiatı soğuk ve nemlidir. Bu yıldıza bakmak kalbe sevinç verir. Buna mensup olanlar güzel, zarif, sevdaya meyilli, sanatkar, zevke ve gösterişe düşkün olurlar. *Sa'd-i asgar* dır. Üçüncü feleğe ve salı gecesiyle cuma gününe hakimdir. Yeşil renk, ayrıca inci ve gümüş buna aittir. Efsaneye göre *Zühre* İranlı, çok şuh ve güzel bir kadınmış. Harut ve Marut adlı meleklerden göğe yükselmenin yolunu öğrenip oraya çıkmış. Sazende olarak vasıflandırılır. Dîvân şiirinde şarkı, aşk, güzellik ve çalgı ile birlikte anılır. *Şems*i seyyareler arasında sultan-ı cihân kabul eden eski müneccimler, diğer seyyarelere o sultanın mahiyetinde birer hizmet vermişlerdir. *Ḳamer* veziri, *Zühre* çalgıcısı, *Müşterī* kadısı, *'Uṭārid* katibi, *Zuḥal* hazinedarı ve *Mirrīḫ* seraskeridir. Yunan mitolojisine göre aşk ve müzik tanrıçası Afrodit veya Venüstür. Gök ile gündüzün kızıdır. *Zuḥal* babasını öldürdüğü zaman birkaç damla kan, denizde bir köpüğe düşmüş, Afrodit bu kan ile köpükten doğmuştur[74].

---

70 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443-449; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 347-353.
71 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 202-203; İskender Pala, *a.g.e.*, 504; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 423; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443.
72 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 203.
73 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 203.
74 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 204; İskender Pala, *a.g.e.*, 538; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 446-447; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 151, 152.

Baki: Bezm-i felekte urmuş idi Zühre sâza çenk
Ayş-ü safada hurrem-ü handan-ü şâdman[75]

Çengnâme'de çeng kendini *Zühre*ye teşbih etmiştir:

Felekde şimdi kim var Zühre yıldız
Benem sāzı anuñ her gice gündüz[76]

Zühre, bezm-i ayş düzenler; hem sazende, hem hanendedir. Şah bezmlerinde dolaşır. Sazını çalarken gök ve felekler, bazen de güneş oynayıp semâ yaparlar. Aynı zamanda bestekârdır[77].

Şems: Afitâb, hurşîd, mihr, gün de denir. *Neyyir-i a'zam* ya da *sultan-ı a'zam* denilen *Şems*in tabiatı sıcak ve kurudur. Buna mensup olanlar kuvvetli, zeki, sanatkâr, işlerinde başarılı, güneş gibi halkı cezbeden, gösteriş, zevk ve safaya düşkündürler. Dördüncü feleğe ve pazar günü ile perşembe gecesine hakimdir. Sarı renk ona aittir. Kimyagerler altına şems derlerdi. *Şems*in hareketi, kuzey burçları olan *Ḥamel, Şevr, Cevzā, Sereṭān, Esed* ve *Sünbüle* burçlarında ağır, güney burçları olan *Mīzān, Aḳreb, Ḳavs, Cedy, Delv* ve *Ḥūt* burçlarında hızlıdır[78].

Işık ve aydınlık vermesi, parıltısı, ısı taşıması ve dağıtması, bitkilerin gelişmesinde rol oynaması ve la'l gibi değerli taşların oluşmasına neden oluşu, diğer seyyarelerin sultanı olması, doğuşu ve batışı bakımlarından ele alınır[79].

Nev'i: Tolmadan peymânesi mâhun mey-i hurşîdden
Girmeden raksa felekler nagme-i nâhîdden[80]

Ahmet Paşa: Öykünelden yüzüne hergiz bakılmaz yüzine
Bî-hayâdur ki oldı bu vech ile müstahkar güneş[81]

Mirrīḫ: Merih, Mars gezegenidir. *Nahs-i asgar* denilen *Mirrīḫ*in tabiatı aşırı derecede sıcak ve kurudur. Buna mensup olanlar kuvvetli, hiddetli, sert, cüretkar, dengeli, kavgacı ve mücadelecidirler. Cellatlar, fesatlar ve yol kesiciler buna mensuptur. Beşinci feleğe ve cumartesi gecesiyle salı gününe hakimdir. Kırmızı renk buna ait olduğu için *Mirrih-i ahmer* derler. Savaşa alamettir. Bir elinde kılıç veya hançer, diğerinde kesik insan başı ile tasvîr edilir. Feleğin seraskeridir. Yunan mitolojisinde savaş tanrısı olarak bilinir. Eski kimyada demir ve bakıra işarettir. Edebiyatta Behram, Behram-ı felek, tîr-i per-tâbî ve tigzen-i âsman gibi tabirler *Mirrīḫ*iten kinayedir[82].

75 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 204.
76 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152.
77 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 443.
78 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 205; İskender Pala, *a.g.e.*, 194-195; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 182.
79 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 437-442; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 339-346.
80 M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 340.
81 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 437.
82 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 205-206; İskender Pala, *a.g.e.*, 352; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 293; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 153.

Nef'i:	Mâh-ı nev sanma felekte göricek peykânını Titredi Behrâm elinden düştü zerrîn hançeri[83]
Baki:	Felek-i işrete bir ahter-i ferhunde iken Yine Mirrih'sıfat durma döker kanı kadeh[84]
Şeyh Galip:	Mirrih'in eli donup şitâdan Düştü yere hanceri semadan[85]

Müşterī: Jüpiter gezegenidir. *Sa'd-ı ekber* olan *Müşterī*nin tabiatı sıcak ve nemlidir. Buna mensup olanlar cesur, bağışlayıcı, zarif, talihli, düzgün konuşan, mütevazi ve yumuşak huylu olurlar. Altıncı feleğe ve pazartesi gecesiyle perşembe gününe hakimdir. Mavi renk buna aittir. *Mirrīḫ* ve *Ḳamer* dostları, *Zühre* ile *'Uṭārid* düşmanlarıdır. Çıplak gözle görülen tek gezegen olması ve parlaklığı nedeniyle kullanılır. Hâtib-i felek, kâdi-i felek gibi tabirler *Müşterī*den kinayedir. Bircîs, Hürmüz, Erendiz, Sakıt da denir[86].

Baki:	Tedbir-i mu'zamat-ı umûr-i cihan içün Yakmıştı şem'-i fikreti Bircîs-i nüktedan[87]

Kelime anlamından hareket edilerek alışveriş işlerinde müşteri olarak gösterilir[88].

Zuḥal: Satürn gezegenidir. Mitolojiye göre gök ile yerin oğludur. Zaman tanrısı olup ekip biçmeyi korur. Keyvan denilen *Zuḥal*in tabiatı aşırı derecede soğuk ve kurudur. Gam ve keder verir. Buna mensup olanlar ahmak, cahil, bilgisiz, korkak, kıskanç ve yalancı olurlar. Hurafelere inanırlar ve hayalcidirler. Madeni kurşundur; eski kimyacılarda kurşunun adı zuhaldir. Yedinci feleğe ve çarşamba gecesiyle cumartesi gününe hakimdir. Siyah renk buna aittir. Dostları *Zühre* ile *'Uṭārid*, düşmanları *Şems* ile *Ḳamer*dir. *Zuḥal* de *Mirrīḫ* gibi kötülüğün alâmetidir. *Nahs-ı ekber*dir. Feleğin hazinedarıdır.

Vehbi:	Nahs-i ekberle tulû itti süreyyâ-yı sühan[89]
Riyazi:	Kevkeb-i nahs-i ekber-i tâli' Bâg-ı ikbale dîdebânımdır[90]

Zuḥalin feleği, diğer feleklerin hepsinden büyük ve yüksek, yıllık devri de onların devirlerinden daha uzundur. Yedinci iklime hakim olan bu yedinci seyyare, bu iklimdeki memleketlerden Hindistan'a da hakimdir. Siyah renk *Zuḥal*e aittir, Hintlilerin siyah olmaları bundan dolayıdır[91].

---

83 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 293.
84 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 206.
85 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 206.
86 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 207; İskender Pala, *a.g.e.*, 374; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 307-308; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 337.
87 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 207.
88 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 436-437.
89 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208.
90 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208.
91 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 208-209; İskender Pala, *a.g.e.*, 538; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 446.

Bütün seyyarelerin en üstünde olması nedeniyle yüceltme ve yükseltme amacıyla kullanılır. Hindû olarak tasavvur edilir. En üstte olması ona gözcülük, bekçilik, pâsbân görevlerini verir. Eskiden bu işi yapanlar, başta Hindû olmak üzere köleler idi[92].

Burçlar: *Şems*in dönencesi *burç* denen on iki kısma ayrılmıştır. Her kısımda mevcut sabiteler, durum ve şekilleriyle ilgili isimler almışlardır. Bunlar, *Ḥamel* (koç), *Şevr* (boğa), *Cevzā* (ikizler), *Sereṭān* (yengeç), *Esed* (aslan), *Sünbüle* (başak), *Mīzān* (terazi), *'Aḳreb* (akrep), *Ḳavs* (yay), *Cedy* (oğlak), *Delv* (kova) ve *Ḥūt* (balık)tur. Burçlar nevrûzdan başlar, *Ḥamel* Marta rastgelir, diğerleri bunu takip eder[93].

Felekü'l-burūc veya *felek-i ṣevābit* adlı sekizinci felek, sabit yıldızlarla doludur. Eskiler sabit yıldızların sayısını tahmin etmiştir. Fakat her birine ayrı isim vermek imkânsız olduğundan altmış kısma ayırmışlar, yıldızların yakınlık ve görünüşlerine göre isim vermişlerdir. Bunlardan on ikisi *Mınṭaḳatü'l-burūc* üzerindedir. Diğerleri ise bu bölgenin kuzey ve güneyinde bulunurlar. Sonradan felekler dönmeye başlayınca her biri ayrılarak kendi feleğine gider. Burc, burc-ı şeref, burc-ı saadet, burc-ı devlet, burc-ı melahat gibi tabirlerle kullanılır. Mah-ı burc-ı sipihr, meh-i burc-ı şeref, burc-ı devlet ahteri, burc-ı devlet güneşi, burc-ı melahatte ay gibi tabirlerle yüceltilmek istenen güzellik, baht, mertebe ve bazı şahıslar için kullanılır[94].

Şevr, sözlük manası öküzdür. Eflâkin yükünü o taşımaktadır. *Cevzā*, yücelik, yükseklik, ululuk gibi manaların ifadesi için kullanılır. *Ḳamer*, *Aḳreb* burcunda iken sefere çıkılmayacağı inancı yoluyla, sevgilinin kapısından ayrılmamak için bahane icad edilir. *Ḳavs*, kelime manası (yay) ile kaş için kullanılır. *Delv*den, kelime manası (kova) ile felek dolabının su dökmesi hayali çıkarılır. *Ḥūt*, *Ḥūt-ı felek* şeklinde geçer[95].

Bunlardan başka *'ilm-i tencīm*e ait birçok tabir vardır. Her seyyarenin hareket ettiği noktaya dönüşü, o seyyarenin *zaman-ı şerîfi* olur. *Şeref-i Şems*, *şeref-i Ḳamer*, *şeref-i 'Uṭārid* gibi tabirler bunu ifade eder. Üfürükçüler düzenleyecekleri nüsha veya vefkleri güyâ *zaman-ı şeref* de yazarlar.[96]

Baki: Rûyinde la'li üzre hat-ı müşkbâr-ı yâr
Şîrînlik yazar şeref-i âftâbda[97]

Kırân-ı kevakib, iki yıldızın aynı burcun aynı derecesinde bulunmasıdır.

Seyyit Vehbi: Bindi bir zevraka Dâmâd'ı ile Hazret-i Şah
Burc-ı âbîde kıran eyledi san mihr ile mâh[98]

Kırân-ı sa'deyn, *Müşterī sa'd-ı ekber*, *Zühre* de *sa'd-i asgar* olduğundan bu yıldızların kıranına denir.

92 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 436; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 336-337.
93 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 209; İskender Pala, *a.g.e.*, 90.
94 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 434-435.
95 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 435-436.
96 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 214-215.
97 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.
98 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.

Nedim: Bu meclis-i pürmeymenetin virdiği feyzi
Bahşeyliyemez âdeme sa'deyn kırânı[99]

Çengname'de, güzellerin bir araya gelince bu topluluğun uğurlu oluşunu şair iki uğurlu yıldızın bir araya gelişine telmihle anlatmıştır:

Ḳara gözlü güzel yüzlü perīler
Özi Zühre cemāli Müşterīler[100]

Nahseyn-i felek, *Zuḥal* ile *Mirrīḫ* yıldızıdır. *İhtirak*, *Ḳamer*den başka diğer yıldızların *Şems*le aynı derecede bulunmasıdır. *Sitare suhtegân*, yıldızların ihtirakine telmihtir. *Haẓiz* ve *evc*, seyyarelerin dönencelerinin *Şemse* en yakın noktasına *nokta-i haẓiz*, en uzak noktasına *nokta-i evc* denir[101].

Ayrıca, Ḃâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î ve Yahyâ Beğ dîvânlarındaki kozmik unsurları inceleyen doktora tezi bu konuda ayrıntılı bilgi edinmek için önemli bir çalışmadır[102].

3.1.2. *Da'vet-nāme*'de Astroloji

Metinde astroloji ile ilgili şu bilgiler bulunmaktadır:

Felekler: Bilginlerin dediklerine göre felek, bir *cism-i basīṭ kerī*dir. Felekler katman halindedir ve kendi yörüngelerinde dönerler. Hafiflik, ağırlık, yumuşaklık, sertlik, yaşlık, kuruluk ve ayrıca yırtılma ve bitişme gibi özelliklere sahip değillerdir.

Felekler birbirlerini çevrelerler ve hepsi âlemi oluşturur. Yeryüzüne en yakın felek, *felek-i Ḳamer*dir, sonra sırasıyla *'Uṭārid, Zühre, Şems, Mirrīḫ, Müşterī* ve *Zuḥāl* gelir. Her feleğin bir mekânı vardır; burada hareket eder ve buradan ayrılmaz. Hareketleri hiçbir nesneyle karşılaştırılamayacak kadar hızlıdır. Feleklerden bazısı *felek-i a'ẓam* gibi doğudan batıya, bazısı *felek-i s̱evābit* ve *eflāk-i seyyārāt* gibi batıdan doğuya, bazısı *dolābī*, bazısı *raḥāvī*, bazısı *ḥamā'ilī* hareket eder.

Felekler merkezlerine göre ikiye ayrılır; merkezi âlemin merkezi olanlar ve olmayanlar. Örneğin yukarıda ismi geçenlerin merkezi âlemdir. *Ḫāricü'l-merkez felekler*in merkezi âlem değildir. *Eflāk-i tedāvīr*in mekânı yoktur. *Felek-i s̱evābit*te çok sayıda sabit yıldız bulunur. Bütün felekleri çevreleyen felek *felekü'l-eflāk*tır, burada hiç yıldız olmadığı için *felek-i aṭlas* da denir. (bkz. vr. 7b-8a)

Felekler sırasıyla şunlardır:

1. *FELEK-İ ḲAMER*

*Ḳamer*in iki yüzeyi vardır. *Muḥaddeb* denilen üst yüzeyi *felek-i 'Uṭārid*in iç yanına, *muḳa''ar* denilen alt yüzeyi *kürre-i nār*ın üst yüzeyine temas eder. *Felek-i Ḳamer*in merkezi âlemin merkezidir. *Felek-i Ḳamer* dört kısma ayrılır: Birinci kısma *cevzehr* denir ve *felek-i*

---

99 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215.
100 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 152.
101 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 215-216.
102 Sabahat Deniz, "16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şâirlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î, Yahyâ Beğ)," (Basılmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, 1992).

'Uṭāride temas eder. İkinci kısım *felek-i cevzehre* temas eder. Üçüncü kısım *ḫāric-i merkezdir*. Bunun altındaki kısım ise *felek-i tedvīrdir*, *Ḳamerin* bulunduğu bu kısma *felek-i esfel* denir. *Ḳamer* bunun hareketiyle beraber hareket eder. *Ḳamer* karanlıktır, fakat güneşten ışık alır. Bütün yıldızların en küçüğüdür, aşağı felekde olup bize yakın olduğu için büyük görünür. Devrini yirmi sekiz günde tamamlar ve batıdan doğuya doğru hareket eder. *Felek-i tedvīri* on dört günde bir devreder. Birinci devirde parlak yüzü, ikinci devirde de karanlık yüzü dünyaya dönüktür.

Ḳamere bütün yıldızlardan hızlı olduğu için *peyk-i felek* denir. Cirmi yerin *oṭuz ṭoḳuz cüz'inden bir cüz've bir rub' cüz"*dür, dairesi dört yüz elli iki mil, dairesinin kutru yüz kırk dört mildir.

Ḳamerin tabiat olayları ve bütün canlılar üzerine etkisi vardır. Bu etki, onun rutubetli olmasına bağlıdır. Bu etkiler metinde şu şekilde sıralanmıştır: *Ḳamer*, med ve cezir olaylarının meydana gelmesine neden olur. Ay parlak olduğu zaman, hayvanların bedenleri daha kuvvetli ve nemli olur. İnsanların damarları dolu olmaz. Ayın ilk yarısında hasta olanın iyileşme olasılığı, ikinci yarısında hasta olandan daha fazladır; çünkü ilk yarıda ışığı fazla olduğu için kuvvet verir. Ayın ışığı fazla olunca hayvanların bedenlerinde kıllar çabuk büyür, sütleri artar. Yumurta akına da olumlu etki eder. Ay parlak olunca rutubeti nedeniyle eşya çabuk bozulur. Ay ışığında çok oturan insanı rutubet nedeniyle uyku basar. Et, bir gece ay ışığında kalsa bozulur. Ayın ilk yarısında balıklar artar ve semiz olur; yılan, böcek gibi haşerat yerden dışarı çıkıp sokarlar ve zehirleri daha etkilidir.

Ayın ilk yarısında dikilen ağaçlar kolay tutar ve meyveleri çok olur. Ay ışığı fazla olduğu zaman ağaçlar daha çok çiçek açıp meyve verir. Ay ışığı azalırken veya ay gökte kaybolurken meyve az olur. Otların ve yemişlerin büyümesi ay bedr oluncaya kadar artar, *maḥāḳa* varınca büyüme azalır. Şeftali, susam, kavun, karpuz, hıyar ve kabak ay ışığında büyür. Yemişlere vuran ay ışığı renk verir ve ilk yarıda verdiği renk sondakinden daha güzeldir. Ayın ilk yarısında oluşan madenler son yarısında oluşanlardan daha fazladır.

Aşağı sınıftan olan insanlar, yalancılar, gammazlar ve kıskançlar aya mensuptur. (bkz. vr. 8a-9b)

Ḳamerin Yirmi Sekiz Menzili ve Bunlarda Bulunan Yıldızlar

Araplar çölde yaşadıkları için Güneş yılına ihtiyaç duydular. Böylece her mevsimde neyle iligilenmek, yaylakda ve kışlakda nasıl hareket etmek gerektiğini bileceklerdi. Sonra *Ḳamerin* durumlarını izlediler. Felekleri otuz gecede kat ettiğini ve sonunda iki gece görünmediğini gördüler. Bu iki geceyi hesaplarından çıkarıp yirmi sekiz geceye böldüler. Yani feleğin devrini yirmi sekize ayırıp her birine bir *menzil* deyip *Ḳamer* her gece bu menzillerden birinde olur dediler. Her menzile bir alâmet vaz edip bu alâmetleri, *Ḳamerin* yoluna yakın olmak üzere sabit yıldızlardan ayırdılar.

Bu yirmi sekiz menzilin her gece on dördü yerden yukarı, on dördü yerden aşağıda olur. Doğudan doğup batıda batarlar. Bunlara doğduklarında *ṭāli'*, battıklarında *ġārib* ya da *raḳīb* denir. Araplar on dört menzile *Şāmī*, on dört menzile *Yemānī* derler. Fecr zamanında,

birinin batıda batıp diğerinin doğuda doğmasına *nev'* derler. Bir menzilin *nev'*inde oluşan her nesne için, yağmur, kar, rüzgar, sıcak ve soğuk etkinliğini gösterir. *Nev*'ler bittiğinde yıl tamamlanmaş olur. *Şāmī* menzillerin ilki *Şeraṭeyn*, sonuncusu *Simāk-ı A'zel*, *Yemānī* menzillerin ilki *Ġafr*, sonuncusu *Rişā* dır.

Bilginler feleğin devrini on iki kısma böldüler ve her bir kısma bir burç dediler. Araplar da feleğin devrini yirmi sekize bölüp her birine bir menzil dediler. Burçlar için sabit yıldızlardan şekiller hayal ettiler. Araplar da yirmi sekiz menzil için şekiller hayal ettiler. *Mınṭaḳatü'l-burūc*a yakın olan sabit yıldızlara *menzil-i Ḳamer* dediler. (bkz. vr. 30ab)

Metinde her menzil, bu menzilde bulunan yıldızlar ve menzilin özellikleri anlatılmış, ayrıca her menzilin yıldızlardan oluşan şekli de verilmiştir. *Ḳamer*in menzilleri ve bunlarda bulunan yıldızlar şunlardır:

1. ***Şeraṭeyn*:** Bu menzillerin ilkidir. Alâmet anlamındadır, çünkü bu menzil, *'alāmet-i aḥvāl-i sinīn* ve *'imāret-i tebdīl-i zemin*dir. *Şeraṭeyn*, *Ḥamel*in kılıcındaki iki parlak yıldızdır. İkisinin arasındaki uzaklık bir yayın iki başı arasındaki uzaklık kadardır. Göğe çıktıklarında, biri kuzey, biri güney tarafında olur. Güneş bunlara eriştiğinde zaman mutedil olup gece ve gündüz eşit olur. Bunların birisinin yanında görünmeyen bir yıldız vardır. Araplar, buna *Eşrāṭ* der.

Bu menzil Nisan ayının on altısında doğar, Teşrîn-i evvelin on sekizinde batar. Bunun doğması uğurludur, zaman ve hava iyileşir, rüzgar yumuşak eser, sular artar. Bunun rakibi *Ġafr*dır. (bkz. vr. 30b)

2. ***Buṭayn*:** Üç yıldızdan oluşur. *Baṭn*ın küçültülmüş halidir ve *Baṭn*, *Baṭn-ı Ḥamel*dir. *Baṭn-ı Ḥūt*a oranla küçük olduğu için küçültülmüştür. Nisan ayının son gecesi doğar ve Teşrîn-i evvelin son gecesi batar. Battığında denizler dalgalı olur. Kartallar ve kırlangıçlar sahile, karıncalar yer altına girerler. Doğuşu ise kötüdür; yağmur yağarsa o yıl kıtlık olur. Araplar, buna *Şerü'l-envā'* derler. Doğduğunda otlar kurur, arpa hasadı zamanı gelir. Bunun rakibi *Zubānā* dır. (bkz. vr. 30b-31a)

3. ***Şüreyyā*:** Buna *el-*ألية *el-Ḥamel* derler. Ortalarında küçük yıldızlar bulunan altı yıldızdan oluşur. Buna yıldızlarının çokluğu nedeniyle *Şüreyyā* demişlerdir. Doğduğunda yağmur, zenginlik ve bolluk olur. *Şüreyyā* mal çokluğu, zenginlik demektir. Eyyarın on üçünde doğar, Teşrîn-i ahirin on üçünde batar. Doğudan doğduğunda kış gelir. Her gece yükselir, iyice yükseldiğinde kışın en şiddetli zamanıdır; sular donar. Doğuşu mübarektir; meyveler olgunlaşır. Araplara göre de doğuşu uğurludur; yağmuru oldukça yararlıdır ve dünyanın kuruduğu, suya ihtiyaç duyduğu zaman doğar. Bir kişi bunun doğuşundan sonra gemiye binse Allah'ın koruyuculuğundan uzaklaşır. Bunun *nev'i* nedeniyle hava ısınır, meyveler olgunlaşır. Sonlarında Nil nehri yükselir, hayvanların sütleri artar. Rakibi *İklīl*dir. *Şüreyyā* menzillerin en açık ve belli olanıdır. Menzilleri öğrenmek isteyen kişi önce *Şüreyyā*dan başlar. Daha sonra *Deberān*ı, *Şeraṭeyn*i, *Şeraṭeyn* ve *Şüreyyā* ortasındaki *Buṭayn*ı öğrendikten sonra diğer menzilleri öğrenmek zor değildir. Bu menziller bilinince on iki burç da bilinir. Her burç, bu menzillerden iki menzil ve selâse menzile eşittir. (bkz. vr. 31ab)

4. ***Deberān***: Bu kızıl bir yıldızdır. *Şüreyyā*dan sonra doğar. Buna *Tābiü's-Şüreyyā* da denir. Bunun yanında gizli yıldızlar da vardır, deve eyeri üzerindedirler. Bunların yeri *Şevr*in arkasıdır. Bunun doğuşu uğurlu değildir. Yağmur yağarsa o yıl kıtlık çok olur. Bunun *nev'*inde sıcaklık artar. Doğduğu zaman küçük göller kurur, sıcak rüzgarlar eser. Doğuşu Eyyarın on altısında, batışı Teşrin-i evvelin yirmi altısındadır. Bu menzildeki yıldızlara *Deberān* köpekleri derler. Kızıl yıldıza *Faḥl*, etrafındaki küçük yıldızlara *Ḳılāş* denir. Rakibi *Ḳalb*dir. (bkz. vr. 31b)

5. ***Heḳ'a***: At göğsündeki daireye denir. *Cevzā*nın başıdır. Üç yıldızdan oluşur. Doğuşu Haziranın dokuzunda ve batışı Kânûn-ı evvelin dokuzundadır. Doğuşu uğurludur. *Nev"*inde kavun ve diğer meyveler olgunlaşır, sıcaklık artar, sıcak rüzgarlar eser. Bunun rakibi *Şevle*dir. (bkz. vr. 31b-32a)

6. ***Hen'a***: Boyun altındaki nişana denir. *Cevzā*nın sol omuzudur. Bazılarına göre ise *Cevzā*nın ayağıdır. İki beyaz ve parlak yıldızdan oluşur. Biri *Zer*, biri *Melisā*dır. Bunları çevreleyen üç yıldız daha vardır. Bunlarla beraber *ḫaṭṭ-ı Kūfī* ile yazılmış elif gibi beş yıldız olurlar. Bazılarına göre ise sol el ile yazılmış "lam" harfi gibidir. Doğuşu Haziranın yirmi ikisinde, batışı Kanun-ı evvelin yirmi ikisindedir. *Nev"*inde sıcaklar sona erer, hurma ve incir yetişir. Bunun rakibi *Ne'āyim* dir. (bkz. vr. 32a)

7. ***Ẕirā'***: *Ẕirā'-ı Esed* iki yıldıza denir, biri Şam tarafında olan *Maḳbūż*, biri Yemen tarafında olan *Mebsūṭ*dur. *Ḳamer*in menzillerinden olan *Ẕirā'-ı Maḳbūż*dur. Doğuşu Temmuzun dördünde, batışı Kânûn-ı sanînin dördündedir. *Nev"*i uğurludur. Bu zamanda yağmurun yağmadığı fazla görülmez. Rakibi *Belde*dir. (bkz. vr. 32a)

8. ***Neṣre***: Burun direği altında, iki bıyık ortasındaki çukura denir. Birbirinden uzaklığı iki karış görünen iki yıldızdır. İkisinin ortası bulut gibi beyaz görünür. Buna, arslan burnu derler. Doğuşu Temmuzun on yedisinde, batışı Kânûn-ı ahirin on yedisindedir. Bunun doğuşu kötüdür, sebze ve meyvelere kötü gelir. Rakibi *Sa'd-ı Ẕābiḥ*dir. (bkz. vr. 32a-32b)

9. ***Ṭarfe***: Buna göz anlamında *Ṭarf* da denir. İki yıldızdan oluşur. *Ferḳadān* gibi bir parça eğridir. Buna arslan gözleri denir. Doğuşu Ab ayının birinci günü, batışı Kânûn-ı sanînin birinci günüdür. *Nev"*i iyidir. Yağmur yağarsa çok faydalı olur. Hurma üzümü kesilir, sıcaklık azalır, gece ve gündüz eşit olup geceler uzamaya başlar. Sonbahar mevsiminin başlangıcıdır. Rakibi *Sa'd-ı Bulā"*dır. (bkz. vr. 32b)

10. ***Cebhe***: Buna *Cebhe-i Esed* de denir. Dört eğri şekilli yıldızdan oluşur. Her iki yıldızın ortası bir kamçı uzunluğunda görünür. Doğuşu Ab ayının on dördünde ve batışı Şubatın on dördündedir. *Nev"*i iyidir; yağmur yağarsa bitkiler büyür, ağaçlar yapraklanmaya başlar. Rakibi *Sa'dü's-Su'ūd*dur. (bkz. vr. 32b)

11. ***Zübre***: Demir parçası demektir. Yanında bir küçük yıldız olan parlak bir yıldızdır. Bunlara *Kāhil-i Esed* denir. Doğuşu Eylülün ikisinde, batışı Azerin ikisindedir. *Nev"*i iyidir; yağmur çok yağar, geceler soğuk olur. Rakibi *Aḫbiye*dir. (bkz. vr. 32b)

12. ***Ṣarfe***: *Zübre* ile beraber olan parlak bir yıldızdır. Buna *Ḳalbü'l-esed* de denir. *Ẕirā'*, *Cebhe*, *Zübre* ve *Ṣarfe*, *Esed* şeklinin parçalarındandırlar. Doğuşu ile soğuklar, batışı ile

sıcaklar azalır. Doğuşu Eylülün on beşinde, batışı Azerin on beşindedir. *Nev*"inde Nil yükselir, soğuk kış günleri gelir. Rakibi *Fer'-i mukaddem*dir. (bkz. vr. 32b)

13. ***'Avvā***: Ürücü anlamındadır. *Hen'a* gibi, sol el ile yazılmış "lam" şeklindeki beş yıldızdan oluşur. Bu, arslan ardından havlayan köpeklere benzetilmiştir. *Verekü'l-esed* de denir. Doğuşu Eylülün yirmi sekizinde, batışı Azerin yirmi sekizindedir. *Nev*''i iyidir. Rakibi *Fer'-i mu'aḫḫar*dır. (bkz. vr. 32b-33a)

14. ***Simāk***: Buna silahsız anlamında *Simāk-ı A'zel* de denir. Bunun yanında başka yıldız yoktur. Fakat *Simāk-ı Rāmiḥ* yanında onun *Rumḥ*u olduğu söylenen bir yıldız vardır. Bu nedenle, *Simāk-ı A'zel*, *Simāk-ı Rāmiḥ*e oranla silahsızdır. *Simāk-ı A'zel*, ekvator yakınındadır. *Şarfe* gibi parlak bir yıldızdır. Doğuşu Teşrîn-i evvelin beşinde, batışı Nisanın dördündedir. *Nev*"i iyidir; genellikle yağmur yağar. Rakibi *Baṭnü'l-Ḥūt*tur. (bkz. vr. 33a)

15. ***Ġafr***: Örtmek anlamındadır. *Ḳavs*a benzeyen üç gizli yıldızdan oluşur. Bulunduğu yer *Mīzān*dadır. Doğduğunda yeryüzünün canlılığı örtüldüğü için *Ġafr* denir. Gizli olduğu için nazardan korunur. Doğuşu Teşrîn-i evvelin on sekizinde, batışı Nisanın on altısındadır. Rakibi *Şereṭān*dır. (bkz. vr. 33a)

16. ***Zubānā***: İki parlak yıldızdır. Bunlara akrep boynuzu denir. Doğuşu Teşrîn-i evvelin sonunda, batışı Nisanın sonundadır. *Nev*"inde rüzgarlar eser. Bu nedenle Bâbil'de halk evlerine girer. Kış şiddetli olur. Rakibi *Buṭayn*dır. (bkz. vr. 33a)

17. ***İklīl***: Taç anlamındadır. Dört yıldızdan oluşur; üçü *Re's-i 'Aḳreb* üzerindedir. Bu nedenle *İklīl* denmiştir. *Re's-i 'Aḳreb* üzerinde olan sayılmayıp, üç yıldızdan oluştuğu da söylenir. Doğuşu Teşrîn-i ahirin on dokuzunda, batışı Eyyarın on dokuzundadır. *Nev*"inde sular artar. Rakibi *Şüreyyā*dır. (bkz. vr. 33ab)

18. ***Ḳalb***: Buna *Ḳalb-i 'Aḳreb* denir. Parlak kırmızı bir yıldızdır. Yanında, biri bundan daha aşağıda bulunan iki küçük yıldız daha vardır. Bunun ve *Nesr-i Vāḳi*''nin doğuşu Teşrîn-i ahirin yirmi altısında, batışı Eyyarın yirmi altısındadır. *Nev*"i iyi değildir; hava soğur ve ağaçlar kurur. Rakibi *Deberān*dır. (bkz. vr. 33b)

19. ***Şevle***: Akrep kuyruğu anlamındadır. Birbirine yakın iki parlak yıldızdan oluşur. Yüksekte olduğu için akrep kuyruğu denmiştir. Doğuşu Teşrîn-i evvelin yirmi beşinde, batışı Haziranın yirmi beşindedir. *Nev*"inde ağaçların yaprakları dökülür ve yağmur çok yağar. Rakibi *Heḳa*'dır. (bkz. vr. 33b)

20. ***Ne'āyim***: *Ne'āme* nin çoğuludur. *Ne'āme*, deve kuşuna denir. Ayrıca, kuyunun çarhının yapıldığı ağaca denir. *Şevle* yanındaki sekiz yıldızdan oluşur, dördü samanyolundadır. Bunlara *Ne'āyim-i Vāride* denir. Güya samanyolundan su içerler. Dördü samanyolunun dışındadır. Bunlara *Ne'āyim-i Ṣādire* denir. Bunlarsa samanyolunun dışında oldukları için güya su içip dışarı gitmişlerdir. Doğuşu Kânûn-ı evvelin yirmi ikisindedir. *Nev'i* kışın başlangıcında, gece ve gündüzün eşit olduğu zamandadır. Rakibi *Hen'a*dır. (bkz. vr. 33b)

21. ***Belde***: Bu, *Ne'āyim* ile *Sa'd-ı Ẕābiḥ* ortasında bir meydandır. Hiç yıldızı yoktur. Sadece çok zor görünen gizli bir yıldızı vardır. Bazılarına göre ise bu, *Ḳavs* gibi altı yıldızdan

oluşur. Doğuşu Kânûn-ı ahirin dördünde, batışı Temmuzun dördündedir. *Nev*"inde sular donar. Rakibi *Ẕābiḥ*dir. (bkz. vr. 33b)

22. ***Sa'd-ı Ẕābiḥ*:** İki küçük yıldızdan oluşur. Biri kuzey, diğeri güney tarafındadır. Bunun yanında gizli bir yıldız vardır, buna Araplar tumtumu derler, *Sa'd-ı Ẕābiḥi* öldürmek ister gibidir. Doğuşu Kânûn-ı ahirin on yedisinde, batışı Temmuzun on yedisindedir. *Nev*'inde ağaçlar yeşermeye başlar, badem ve ceviz ağacı da yeşerir. Rakibi *Neṣre*dir. (bkz. vr. 33b-34a)

23. ***Sa'd-ı Bula'*:** Beraber hareket eden iki yıldızdır. Birisi diğerinden büyüktür. Güya, diğerini mahvetmektedir. Sanki onu yutmak için ağzını açmıştır. Doğuşu Kânûn-ı sanînin sondan bir gece öncesi, batışı Ab ayının baştan bir gece sonrasıdır. *Nev*"inde yağmur çok yağar, kurbağalar ötmeğe başlar, serçeler çiftleşir, güney rüzgarları eser. Rakibi *Ṭarfe*dir. (bkz. vr. 34a)

24. ***Sa'dü's-su'ūd*:** Biri parlak, ikisi gizli üç yıldızdır. Bunun zamanında hayvan ve insanlar çok yer ve içerler. Araplar, bunu mübarek sayarlar. Doğuşu Şubatın on ikisinde, batışı Ab ayının on dördündedir. *Nev*'i iyidir; otlar büyür, kuşlar öter, ağaçlar yapraklanır, kırlangıçlar geri gelir. Rakibi *Cebhe*dir. (bkz. vr. 34a)

25. ***Sa'dü'l-aḫbiye*:** *Ḫıbā*nın çoğuludur. Çadır anlamındadır. Üçü *Ḫıbā* şeklinde olan dört yıldızdan oluşur. Biri ortadadır. Güya diğer üçü de onun çadırıdır. Bunun zamanında kış nedeniyle haşerat yer altına gizlenir. Bu nedenle bu şekilde adlandırılmıştır. Doğuşu Şubatın yirmi beşinde, batışı (adı yazılmamış) ayının dördündedir. *Nev*"i iyi değildir. Yağmur çok olur, bağlar kesilir. Rakibi *Zübre*dir. (bkz. vr. 34a)

26. ***Ferġ-i Evvel*:** Buna *Ferġ-i Delv-i Muḳaddem* de denir. *Ferġ-i Evvel*in doğuşu Azerin dokuzunda, batışı Eylülün dokuzundadır. *Nev*'i iyidir. Bunun zamanında üçüncü cemre düşer. Rakibi *Ṣarfe*dir. (bkz. vr. 34a)

27. ***Ferġ-i Ṣānī*:** Buna *Ferġ-i Delv-i Mu'aḫḫar* da denir. Kovadan su dökülen yere *Ferġ* denir. *Ferġ-i Evvel* ve *Ferġ-i Ṣānī* ikişer yıldızdan oluşur. Bunların zamanında yağmur çok olduğu için bu şekilde adlandırılmışlardır. *Ferġ-i Ṣānī*nin doğuşu Azerin yirmi ikisinde, batışı Eylülün yirmi ikisindedir. *Nev*'i iyidir. Rakibi *'Avvā*dır. (bkz. vr. 34ab)

28. ***Riṣā*:** Kova urganı anlamındadır. *Ḥūt* burcunun karnında parlak bir yıldızdır. Bu nedenle buna *Baṭnü'l-Ḥūt* da denir. *Ḥūt* diye adlandırılan küçük yıldızlar kovaya, *Riṣā* ise kova urganına benzetilmiştir. Doğuşu Nisanın dördünde, batışı Teşrîn-i evvelin beşindedir. *Nev*'inde sular taşar, otlar büyür ve çiçekler açar. Rakibi *Simāk*tır. (bkz. vr. 34b)

2. *FELEK-İ 'UṬĀRİD*

*Felek-i 'Uṭārid*in merkezi âlemin merkezidir. Üst yüzeyi *felek-i Zühre*nin alt yüzeyine, alt yüzeyi *felek-i Ḳamer*in üst yüzeyine temas eder. Devri batıdan doğuyadır ve bir yılda tamamlanır. *'Uṭārid* in *ḫāricü'l-merkez* bir feleği daha vardır, *felek-i tedvīr* denir. Bundan *ḫāricü'l-merkez* bir felek ayrılır, buna *ḫāricü'l-merkez-i ṣānī* denir ve *'Uṭārid felek-i tedvīr-i merkez*dir.

Felek-i 'Uṭāridin biri *felek-i küllīde* ve biri *felek-i tedvīrde* olmak üzere iki ucu vardır. *Felek-i 'Uṭāridin* *şiḫanı* üçyüz bin sekiz yüz seksen bin dört yüz seksen mildir. Cirmi, arzın cirminin *yigirmi iki cüz'ünden bir cüz*"dür, ve cirminin dairesi, iki yüz seksen altı fersahtır. Ḳuṭru, iki yüz yetmiş üç mildir. Her bir burçda yirmi yedi gün kalır. Sürekli güneş etrafında dolaşır.

Müneccimler *'Uṭāride münafık* derler, çünkü uğurlu yıldız ile uğurlu, uğursuz yıldız ile uğursuz olur. Bir elinde tuttuğu kalemle yazı yazıp aya sunar. Ehl-i dîvân olanlar, katipler, vergi toplayanlar, tüccarlar, öğretmenler ve hakimler *'Uṭāride* mensuptur. (bkz. vr. 10ab)

3. FELEK-İ ZÜHRE

Felek-i Zührenin merkezi âlemin merkezidir. İki yüzeyi vardır; üst yüzeyi *felek-i Şems* in alt yüzeyine, alt yüzeyi *felek-i 'Uṭāridin* üst yüzeyine temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder, ve devrini bir yılda tamamlar. *Felek-i Zühre felek-i Ḳamere* ve *felek-i Şemse* benzer. *Felek-i Zührenin* cirmi, üç yüz bin yedi yüz doksan beş mildir. *Zührenin* cirmi dünyanın cirminin *otuz dört cüz'inden bir cüz*'dür. *Ḳuṭru, dört yüz ḳırḳ ṭoḳuz mil ve südüs mildir.* Her burçta otuz yedi gün kalır.

Uğurlu bir yıldızdır. Müneccimler buna *sa'd-ı aṣġar* derler, çünkü *Müşterīden* daha az uğurludur. Bu yıldıza *sāzende-i felek* de denir. *Zühreye* bakmak ferahlık ve sevinç verir. Aşk derdi olan bir kişi *Zühreye* baksa derdi hafifler. Aşk, dostluk ve cinselliğin sembolüdür. Bir erkek üzgün olduğunda bir kadınla nikahlansa aralarındaki aşk artar. Kızağaları, hatunlar, yiyip içmeye ve eğlenceye düşkün olanlar *Zühreye* mensuptur. (bkz. vr. 10b-11a)

4. FELEK-İ ŞEMS

Felek-i Şemsin merkezi âlemin merkezidir ve iki ayrı yüzeyle çevrilidir. Üst yüzey *felek-i Mirrīḫin* altına, alt yüzey *felek-i Zührenin* üstüne temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Üç yüz altmış altı ve *rub*"günde devrini tamamlar. Bundan bir mekânı kaplayan bir felek ayrılır; merkezi âlemin merkezinin dışındadır. Şemsin *felek-i tedvīri* yoktur; eğer olsaydı yazın sıcak, kışın soğuk şiddetli olup her biri altı ay sürünce hayvanlar ve bitkiler yaşamazlardı. *Felek-i Şemsin* kalınlığı üç yüz elli beş bin yetmiş dört mildir. Şemsin cirmi yüz altmış altı cirm-i arz kadardur. Cirminin ḳuṭru kırk bir bin dokuz yüz doksan sekiz mildir. *Şems* yıldızların en parlağıdır.

Şemsin mekânı dördüncü felektir. Müneccimlere göre *Şems* yıldızların padişahı, *Ḳamer* veziri, *'Uṭārid* kâtibi, *Mirrīḫ* sahib-ceyşi, *Müşterī* kadısı, *Zuḥal* hazinedarı, *Zühre* cariyesidir. Felekler iklim, burçlar şehir, dereceler ve dakikalar köyler gibidir.

Güneş tutulması, güneşin görünmesine engel olur. Güneş ışınları önce aya gelerek güneşin görülmesine engel olur. Ancak güneş tutulması bazı yerlerde görülmez. *Şems*, ışığı ile bütün yıldızları görünmez yapar ve aya ışık verir.

Denize, karaya ve hayvanlara etki eder. Denizde güneş ısısı nedeniyle buharlaşma olur, bulut oluşur ve yağmura neden olur. Irmaklar ve kuyular meydana gelir ve bitkilere yararlı olur. Bitkiler güneş ışınları yardımıyla biter, ekinler sararır ve meyveler olgunlaşır. Hayvanlar güneş doğduğunda kuvvetlenirler. Ayrıca madenler ortaya çıkar. Altın, gümüş, yakut, zeberced, cıva, kibrit ve zırnıh gibi madenler güneşin etkisiyle oluşur.

Üzerlerinde güneş olan kavimlerin yüzleri ince, renkleri siyah, bedenleri zayıf ve yırtıcı huylu olurlar, bunlar Sudan halkıdır. Üzerlerinde güneş olmayan kavimlerin yüzleri yassı, renkleri beyaz, bedenleri kalın ve ham oldukları için hayvan yaradılışlı olurlar, bunlar Rus ve Slav halklarıdır.

Brahmanlar *Şems*in her bir burçta üç bin yıl kaldığını düşünmüşlerdir. Eğer böyle olsaydı bütün felekleri otuz bin yılda dolaşırdı. Güney burçlarına vardığında mamur yerler harap ve harap yerler mamur, güney kuzey ve kuzey güney, denizler kara ve karalar deniz olurdu. (bkz. vr. 11b-13a)

5. FELEK-İ MİRRĪḪ

*Felek-i Mirrīḫ*in merkezi, âlemin merkezidir ve iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i Müşterī*ye, alt yüzeyi *felek-i Şems*e temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Bir yıl, iki ay ve yirmi iki günde devrini tamamlar. Büyüklüğü *felek-i Ḳamer*e ve *felek-i Zühre*ye benzer. Kalınlığı, yirmi milyon üç yüz bin dokuz yüz doksan sekiz mildir. Cirmi, dünyanın cirminin bir buçuk katıdır. *Ḳuṭr*u, dokuz yüz bin sekiz yüz otuz beş mildir.

Mirrīḫ uğursuz bir yıldızdır. Müneccimler buna *naḥs-ı aṣġar* derler, çünkü uğursuzluğu *Zuḥal*den azdır. Nitelikleri zorlama ve yenmedir. *Cellād-ı felek* diye adlandırılır. Yol kesenler ve fesad işleyenler buna mensuptur. (bkz. vr. 13ab)

6. FELEK-İ MÜŞTERĪ

*Felek-i Müşterī*nin merkezi, âlemin merkezidir ve iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i Zuḥal*e, alt yüzeyi *felek-i Mirrīḫ*e temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Devrini on beş yıl, iki ay ve on beş günde tamamlar. Bir görüşe göre de on bir yıl, on ay ve on beş günde tamamlar. *Felek-i Müşterī*, *felek-i Mirrīḫ* ve *felek-i Zühre*ye benzer. Cirminin kalınlığı, yirmi milyon üç yüz otuz iki bin dört yüz otuz iki mildir. Cirmi, *seksen dört daḫı s̱ülüs̱ ve rub'-ı arż* kadardur, ve *ḳuṭrı dört daḫı rub' ve südüs ḳuṭr cirm-i arż* kadardır.

Müneccimler buna *sa'd-ı ekber* derler. Uğurlu bir yıldızdır. Alimler ve vezirler buna mensuptur. (bkz. vr. 14a)

7. FELEK-İ ZUḤAL

*Felek-i Zuḥal*in iki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i s̱evābit*e, alt yüzeyi *felek-i Müşterī*ye temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder. Devrini yirmi dokuz yıl, beş ay ve üç günde tamamlar. Her burçta iki yıl kalır. Cirminin kalınlığı, yirmi bir milyon altı yüz otuz altı bin altı yüz mildir. Cirmi, dünyanın seksen bir katı, *ḳuṭr*u, dünyanın *ḳırḳ daḫı sülüsān* katı kadardır.

Zuḥal, uğursuz bir yıldızdır. Müneccimler buna *naḥs-ı ekber* derler. Haraplık, öldürme, kötülük, korku ve hüzünün nedeni budur. Türkler ve Avanlar buna mensubdur. *Zuḥale* bakmanın kalbe gam verdiği söylenir. (bkz. vr. 14b)

8. *FELEK-İ ṢEVĀBİT* VE *KEVĀKİB-İ ṢĀBİTE*

Felek-i ṣevābit, sekizinci felektir. Merkezi, âlemin merkezidir. İki yüzeyi vardır. Üst yüzeyi *felek-i a'ẓama*, alt yüzeyi *felek-i Zuḥale* temas eder. Batıdan doğuya doğru hareket eder ve her yüz yılda bir dakika yol alır. Devrini otuz altı bin yılda tamamlar. Bu feleğin kutbu, burçların dairesinin kutbudur. Bütün sabit yıldızlar bu felektedir. Bu nedenle sabit yıldızların seyirleri yoktur. *Felek-i ṣevābit*in kalınlığı dört milyon yediyüz kırk dört mildir. Büyük sabit yıldızların cirmi *ṭoḳsan dört kerre ve ḫums cirm-i arż*, küçük sabit yıldızların cirmi *on sekiz kerre cirm-i arż* kadardır. Bu feleğin *miḥver-i felekü'l-burūc* olan ḳuṭru, yüz elli bir milyon beş yüz otuz yedi bin yüz seksen dört mildir.

Sabit yıldızların büyüklükleri eşit değildir Bu ilimle uğraşanlar, *felek-i ṣevābit*i altı *mertebe*ye ayırmışlar, bunlara *aḳdār* ve *a'ẓam* adlarını vermişlerdir. *'Aẓm-ı evvel*de on beş, *'aẓm-ı ṣānī*de kırk beş, *'aẓm-ı ṣāliṣ*de iki yüz sekiz, *'aẓm-ı rābi'*de dört yüz yetmiş dört, *'aẓm-ı ḫāmis*de iki yüz on yedi ve *'aẓm-ı sādis*de kırk dokuz olmak üzere toplam bin sekiz yıldız vardır. Bunlardan başka on dört yıldız daha vardır; dokuzuna *ḫafiyye*, beşine *seḥābiyye* denir. Bunlarla beraber bin yirmi iki olurlar. Bunlar gözlenebilmiş olanlardır, gözlenemeyen sayısız yıldız vardır. Bu yıldızlardan bazı şekiller hayal edilmiştir. Bunlar hakkında metinde, Batlamyos'un *Kitāb-ı Miceṣṭī* adlı kitabında bilgi olduğu belirtilmiştir. Bunların bazıları kuzey yarıda, bazıları gezegen yıldızların yolu olan *mınṭaḳatü'l-burūc* üzerinde ve bazıları güney yarıdadır. Bazıları insan, bazıları hayvan ve bazıları terazi gibi cansız nesneler şeklindedir. Bazıları *Ḳıṭ'atü'l-feres* gibi yarım kalmış nesnelere benzetilmiş, bazıları *Ḳanṭurus* gibi iki yarısı farklı canlılardan oluşmuş, bazıları *Mümsikü'l-'inān* gibi başka şekille birleşecek şekilde yarım kalmıştır. Bu şekiller, yıldızları adlandırmak ve anlatmak için tasvîr edilmişlerdir. Bu şekillerin yakınında olan diğer yıldızlara *ḫāricü'ṣ-ṣūret* denir. (bkz. vr. 15a-16a)

Bilginlere göre yıl dört parçaya, her parça yedi *nev'e*, her *nev'* on üç güne ayrılır. *Cebhe* bir gün fazladır. Böylece yıl üç yüz altmış beş gün olur. Bu zaman boyunca güneş *felek-i burūc*u kateder.

Felek-i burūc sekizinci felektir. Müstakil bir burç değildir, hayal edilmiştir. Daha önce de söylendiği gibi her yıldızın bulunduğu, iki kutbu olan bir felek vardır. Bu felek bir kere devr ettiğinde bu felekteki yıldız da bir daire oluşturur. Yıldızlar, doğudan batıya doğru hareket ederler. Yıldızların feleklerine ait hareketi ise batıdan doğuya doğrudur. Örneğin, *Şems*in, biri kendine özgü, diğeri zorunlu olmak üzere iki çeşit hareketi vardır. Bir yıl boyunca yol aldığı hareket kendine özgüdür. *Felek-i a'ẓam*ın döndürmesi sonucu oluşan gece ve gündüzün bir kere devr hareketi ise zorunludur. Şems, batıdan doğuya bir kez devr edince, âlemi kat eden, Şems merkezli bir daire oluşur. Bu daireye *felek-i burūc* denir.

Bu daireden başka, merkezi âlemin merkezi olan bir daire daha olduğu kabul edilir. Bunun iki kutbu kuzey ve güneydir. Bu daireye *mu'addilü'n-nehār* denir. *Felekü'l-burūc*un dairesinin *mu'addilü'n-nehār*ın dairesini karşılıklı iki nokta ile kestiği farz edilir. Bu noktalardan birine *nokṭa-i i'tidāl-i rebī'i*, diğerine *nokṭa-i i'tidāl-i ḫarīfi* denir.

Bundan başka, *nokṭa-i mu'addilü'n-nehār* ve *nokṭa-i felekü'l-burūc* üzerinden, biri kuzey ve diğer güneyde olmak üzere iki karşılıklı nokta ile geçen bir daire daha vardır. Kuzeydeki noktaya, *nokṭa-i inḳılāb-i ṣayfī*, güneydekine *nokṭa-i inḳılāb-i şitevī* denir. Bu iki daire, *felekü'l-burūc*u dört eşit kısma ayırır. İlk çeyrek *nokṭa-i i'tidāl-i rebī*"i ve *nokṭa-i inḳılāb-i ṣayfī* ortasındadır. Buna *zamān-ı rebī*" denir. Güneş, bu kısmın karşısına geldiğinde *zamān-ı rebī'* olur. *İnḳılāb-ı ṣayfī* ve *nokṭa-i i'tidāl-i ḫarīfī* ortasında olan ikinci çeyreğe *zamān-ı ṣayf* denir. Güneş, bu kısmın karşısına geldiğinde *zamān-ı ṣayf* olur. *Nokṭa-i i'tidāl-i ḫarīfi* ve *nokṭa-i inḳılāb-i şitevī* ortasında olan üçüncü çeyreğe *zamān-ı ḫarīf* denir. Güneş bu kısmın karşısına gelince *zamān-ı ḫarīf* olur. *Nokṭa-i inḳılāb-ı şitevī* ve *nokṭa-i i'tidāl-i rebī'i* ortasında olan dördüncü çeyreğe *zamān-ı şitā* denir. Güneş, bu kısmın karşısına gelince *zamān-ı şitā* olur.

Bundan başka, *felekü'l-burūc*un kutbundan çıkan iki büyük daire daha olduğu farz edilir. Dördüncü çeyreği ve bunun karşısındaki *ṣayfī*yi üçer eşit parçaya böler. Hepsi altı olur.

İki karşılıklı nokta üzerinden âlemi kesen altı daire olduğu farz edilir. Bunların her birisi feleklerin on iki kısmı olur. Her kısım bir burçtur. Her burç otuza ayrılır ve her kısma bir *derece* denir. Böylece bir daire üç yüz altmış derece olur. *Felek-i ṡevābit* buna göre on ikiye ayrılır ve her kısımda belirli şekillerde olan yıldızlar vardır. Her kısma bu şekile göre ad verilir. *Ḥamel* burcu, *Ṡevr* burcu gibi. (bkz. vr. 34b-35b)

Kuzeyde yirmi bir, *mınṭaḳatü'l-burūc* üzerinde on iki ve güneyde on beş olmak üzere kırk sekiz şekil tasvîr edilmiştir.

A. Kuzey Takımyıldızları:

Kuzey kutbuna bakmak, remede (göz ağrısına) iyi gelir. Gözleri hasta olan kişi, pazar gecesi kuzey kutbuna bakmalı, gümüş bir mili gül suyuna batırıp gözlerine sürmeli, bu işlemlere bir hafta devam etmelidir. (bkz. vr. 29b)

Dahilinde üç yüz otuz bir ve haricinde yirmi dokuz olmak üzere toplam üç yüz altmış yıldızı olan kuzey takımyıldızları şunlardır:

1. ***Dübb-i Aṣġar***: Dahilinde yedi ve haricinde bir yıldız vardır. Araplar, bu yedi yıldıza *Benāt-ı na'ş-ı ṣuġrā* derler. Kare şeklindeki dört yıldıza *Na'ş*, bunlardan parlak olan ikisine *Ferḳadān*, kuyruğu üzerindeki üç yıldıza *Benāt*, kuyruğu ucundaki parlak yıldıza *Cudeyy* denir. Kıble, bu yıldız sayesinde bilinir. (bkz. vr. 16a)

2. ***Dübb-i ekber***: *Dübb-i ekber*, başını aşağa sarkıtıp kuyruğunu uzatmış, dört ayak üzerinde duran bir büyük ayı şeklindedir. Dahilinde yirmi yedi, haricinde sekiz yıldızı vardır. Araplar, kare üzerindeki dört parlak yıldıza ve kuyruğu üzerindeki üç yıldıza *Benāt-ı na'ş-ı kübrā* der. Dördü *Na'ş* ve üçü *Benāt*tır. Kuyruğu ucundaki yıldıza *Ḳā'id*, ortasındaki yıldıza *'İnāḳ*, *Na'ş* yakınında ve kuyruğu dibindeki yıldıza *Cevn*, *'İnāḳ* üzerindeki küçük

yıldıza *Şehā* denir. Bu yıldızla gözün keskinliği denenir. Bu yıldıza bakan o gece zehirli hayvanlardan korkmaz. Üç ayaktaki ikişerden altı yıldıza *Ḳafzāt-ı ẓibā*, her ikisine bir *Ḳafze* denir. *Esed*in kuyruğu üzerindeki parlak yıldıza *Ṣarfe* denir. Boynu, göğsü ve iki dizi üzerinde yarım daire şeklindeki yedi yıldıza *Serīr-i na'ş* ve ya *Ḥavż* denir. Kaşları, gözleri, kulağı ve burnu üzerindeki yıldızlara *Ẓibā* denir. Arslandan kaçıp havuzun suyunu içtiği söylenir. *Ṣarfe* üzerindeki toplanmış yıldızlara *Ḥilye*, ikisi *Ḥilye* ile *Ḳā'id* ortasında olan sekiz yıldıza *Kebidü'l-esed*, üçüncü *Ḳafze* altında ve sol el üzerindeki altı yıldıza *Ẓibā*, kalanlara *Evlād-ı Ẓibā* denir. (bkz. vr. 16b)

3. ***Tinnīn*:** *Tinnīn*, büklüm büklüm bir ejderha şeklindedir. Otuz bir yıldızı vardır. Araplar, dili üzerindeki yıldıza *Rāfıż*, başı üstündeki dört yıldıza *'Avāyid*, bunların ortasındaki küçük yıldıza deve yavrusu anlamına gelen *Rub'*, *Tinnīn*in sonundaki küçük yıldıza *Ẓanebeyn*, iki parlak yıldız yakınındaki iki yıldıza *Aẓfārü'ẓ-ẓaneb* kuyruğu dibindeki yıldıza ... derler. (bkz. vr. 17a)

4. ***Ḳayḳāvus*:** Başında takkesi olan bir erkek şeklindedir. *Mültehib* de denir. Ayakları *Cudeyy* yıldızı ile üçlü şekil oluşturur. Dahilinde on bir, haricinde iki yıldız vardır. Araplar, göğsündeki yıldıza *Ḳurḥa*, sağ omuzundaki yıldıza *Fırḳa*, sol ayağı üzerindeki yıldıza *Rā'ī*, ayakları ortasındaki küçük yıldıza *Kelbü'r-rā'ī*, ayakları ile *Cudeyy* ortasındaki küçük yıldızlara *Ġanām* derler. (bkz. vr. 17ab)

5. ***'Avvā*:** Metinde, uluyucu anlamına geldiği belirtilmiştir. *Naḳḳār* ve *Ṣannāc* da denir. Dahilinde yirmi iki, haricinde bir yıldızı vardır. *Mekke* ve *Benāt-ı na'ş-ı kübrā* ortasındadır. Başında, omuzlarında ve asasındaki yıldızlara *Ẓibā'*, sol eli üstünde, bileğinde ve elinin etrafındaki küçük yıldızlara *evlād-ı Ẓıbā'*, hariçteki uyluğu ortasındaki kırmızı ve parlak yıldıza *Simāk-ı Rāmiḥ*, *Ḥārisü's-semā* ve ya *Ḥārisü'ş-Şimāl* denir; çünkü çok parlak bir yıldızdır, sadece güneş ışığı olduğu zaman görünmez olur. *Aḳsām-ı s̱evābit*te *ḳadr-i evvel*dendir. Sol baldırındaki yıldıza *Rāmiḥ* denir. (bkz. vr. 17b-18a)

6. ***Fekke*:** Ağız kenarı demektir. Sekiz yıldızı vardır. *İklīl-i Şimālī* de denir. Halk, şeklin ortasında boşluk olduğu için buna *dervişler çanağı* der; kenarı delik fakirler çanağı gibidir. Sekiz yıldızdan en parlak olanına *Fekke* denir. (bkz. vr. 18a)

7. ***Cāṡī*:** Buna *Rāḳış* da denir. Dahilinde yirmi sekiz, haricinde bir yıldız vardır. Ellerini açıp dizleri üzerine çökmüş bir erkek şeklindedir. Sağ ayağı *'Avvā*, sol ayağı *Tinnīn* başı üzerindeki *'Avvā* denilen dört yıldız tarafına dönüktür. (bkz. vr. 18ab)

8. ***Şelyāḳ*:** Buna *Sulḥafāt/Sulaḥfāt*da denir. Şeklin arkası kaplumbağa gibi yumru olduğu için kaplumbağa anlamında *Sulḥafāt/Sulaḥfāt* denmiştir. Acemler ise *Seng-püşt* der. On yıldızı vardır. Parlak yıldızına *Nesr-i Vāḳi'* denir. Bunun yanında iki küçük yıldız daha vardır, güya bunlar kanatlarıdır. İki kanadını dürüp bir yere konmuş kerkes kuşuna benzer. Bu üç yıldıza halk saç ayak anlamına *Eṡāfī*, İranlılar ise *Yek-pā* der. Çünkü bunların üçü, üzerine çömlek konmak için yere konmuş üç taştır. Parlak yıldızdan başka yıldızın adı yoktur. (bkz. vr. 18b)

9. *Deccāce*: Boynu uzun, kanatları açık bir ördeğe benzer. Dahilinde on yedi, haricinde iki yıldızı vardır. Kanatları üstündeki yıldızlara *Fevāris* denir. (bkz. vr. 19a)

10. *Ẕātü'l-kürsī*: Sandalyeye oturmuş bir kadın şeklindedir. Arkasına yaslanmıştır. *Ḳayḳāvus*un başı üstündeki yıldızdan yukarıdadır. On üç yıldızı vardır. Araplar, dayanağın ortasındaki parlak yıldıza *Keffü'l-ḫażīb* der, *keff-i mebsūṭ*a benzetilmiştir. *Senām-ı Nāḳe*, yani deve hörgüçü diye de bilinir. *Keffü'l-ḫażīb* gece yarısına varınca duaların kabul olduğu söylenir. Şairler, bunu parlak olduğu için güzellerin alnına teşbih etmişlerdir. (bkz. vr. 19ab)

11. *Ḥāmil-i Re'sü'l-ġūl:* Buna *Berşāvuş* da denir. Sağ ayağını kaldırmış, sol ayağı üzerinde duran bir erkek şeklinde çizilmiştir. Sol elinde bir *ġūl* başı vardır. *Ġūl* yaban adamı demektir. Dahilinde yirmi altı, haricinde üç yıldız vardır. Kesik baştaki parlak yıldıza *Re'sü'l-ġūl* denir. Bu yıldız *ḳadr-i ṣānīden*dir. (bkz. vr. 19b)

12. *Mümsikü'l-'inān*: Oyan (yular) tutucu anlamındadır. Bir elinde kamçı, diğerinde yular tutarak ayakta duran bir erkek şeklinde çizilmiştir. On dört yıldızı vardır. Sol omuzundaki parlak yıldıza *'Ayyuḳ* denir, *ḳadr-i evvel* dendir. Sol dirseğindeki yıldıza *'Ayn*, sol bileğindeki iki yıldıza *Cidyān*, topuklarındaki iki yıldıza *Tevābi'-i 'Ayyuḳ* denir. Metinde, sağ omuzundaki yıldızın adı yazılmamış, boşluk bırakılmıştır. (bkz. vr. 20a)

13. *Ḥavvā*: Ellerinde yılan tutan bir erkek şeklindedir. Dahilinde yirmi dört, haricinde beş yıldız vardır. Metinde, hiçbir yıldızın ismi yazılmamıştır. (bkz. vr. 20a)

14. *Ḥayye*: *Ḥavvā*nın elinde tuttuğu yılandır. On sekiz yıldızı vardır. En çok bilineni *ḳadr-i ṣāliṣ*den olan *'Unuḳu'l-Ḥayyā* adlı yıldızdır. *Ḥayyā*nın başı üzerindeki yıldız sırasına *Nesaḳ-ı Şāmī*, boynu altındaki yıldız sırasına *Nesaḳ-ı Yemānī*, bu iki sıranın ortasındaki meydana *Ravża*, buradaki yıldızlara *Aġnam* denir. *Ḥavvā*nın başı üzerindeki yıldıza *Rā'i, Cāṣī* başı üzerindeki yıldıza *Kelbü'r-rā'i, Tinnīn*in sağ omuzundaki yıldıza da *Kelbü'r-rā'i* denir. (bkz. vr. 20b)

15. *Sehm*: Beş yıldızı vardır. *Minḳār-ı derāce* ile *Nesr-i Ṭayir* ortasında, *Mecerre-i 'Aẓīm* dedir. Temreni doğuya dönük, iki *ẕirā'* uzunluğunda bir ok şeklindedir. (bkz. vr. 20b)

16. *'Uḳāb*: *Nesr-i Ṭāyir* de denir. Uçan kerkese benzer. Dahilinde dokuz, haricinde altı yıldızı vardır. Kanadı üstündeki parlak yıldıza da *Nesr-i Ṭāyir* denir. İki tarafındaki yıldızlar güya kuşun kanatlarıdır. (bkz. vr. 21a)

17. *Delfīn*: On yıldızı vardır. *Nesr-i Ṭāyir*e tabidir. Kuyruğundaki yıldıza *Ẕaneb-i Delfīn*, ortasındaki dört yıldıza *'Uḳūd*, üzerindeki yıldıza *Delfīn* denir. Halkın yunus balığı dediği hayvandır. (bkz. vr. 21a)

18. *Ḳıt'atü'l-feres*: *Muḳdimü'l-feres* de denir, çünkü yarım at gibidir. Dört yıldızı vardır. (bkz. vr. 21ab)

19. *Feres-i A'ẓam*: Ön yarısı olan bir at şeklindedir. Yirmi iki yıldızı vardır. Başındaki yıldızlara *Selsele*, arkasındaki yıldızlara *Cenāḥü'l-feres*, sol omuzundaki yıldıza *Metnü'l-feres*, sağ omuzundaki yıldıza *Menkibü'l-feres*, bundan sonraki yıldıza *Müştereke-i Delv*, öndeki ikisine *'Arḳuve*, başı üstündeki iki yıldıza *Sa'dü'l-behāyim*, şekil üzerindeki iki yıldıza *Sa'dü'l-bāri'*, dizi üzerindeki iki yıldıza *Sa'dü'l-maṭr* denir. (bkz. vr. 21b)

20. *Mer'et-i Müselsele*: Ayakları zincirlenmiş, ellerini açmış bir kadın şeklindedir. Ayakları ortasında toplanmış yıldızlar güya zincirdir. Yirmi üç yıldızı vardır. Önlüğü yanındaki parlak yıldıza *Batnü'l-hūt* denir. (bkz. vr. 22a)

21. *Müselles*: Kuzeydeki yıldızların sonuncusudur. Dört yıldızı vardır. Üçlü bir şekildir ve başındaki yıldız *kadr-i sālis*dendir. (bkz. vr. 22a)

B. *Mıntakatü'l-burūc* Üzerindeki Takımyıldızlar-Burçlar

Bundan sonra *Mıntakatü'l-burūc* üzerinde olan yıldızlar anlatılmıştır. Bunlar on iki burç üzerindeki on iki yıldız şeklidir. Bu on iki şeklin dahilinde iki yüz seksen dokuz, haricinde ise elli yedi yıldız vardır. Hepsi üç yüz kırk altı tanedir. Bu burçların şekilleri, *felek-i māyil* üzerindeki burçların ortasından geçen ve seyyar yıldızların yolu olan daireye yakındır.

Burçlar ve burçlarda bulunan yıldızlar sırasıyla şunlardır:

1. *Burc-ı Hamel*: Erkek kuzu şeklindedir. Dahilinde on üç, haricinde beş yıldız vardır. Boynuzu üzerindeki iki parlak yıldıza *Şerateyn*, hariçte, boynuzdan yukarıda olan parlak yıldıza *Nātıh*, oyluğu üzerindeki üçlü yıldızlara *Butayn* denir. *Şerateyn* ve *Butayn menāzil-i Kamer*dendir. *Hamel* yıldızlarının bunlardan başka bilinen isimleri yoktur.

*Kamer*in *Hamel* burcuna gelmesi iyi olarak yorumlanmıştır. *Kamer Hamel* burcunda iken işe başlamak, beylerin yüzünü görmek, ava gitmek, yeni biçmek ve sefere gitmek iyidir. (bkz. vr. 22b, 4a)

2. *Burc-ı Sevr*: Yarım sığır şeklindedir. Dahilinde otuz iki, haricinde on bir yıldız vardır. *Menāzil-i Kamer*den olan *Süreyyā* ve *Deberān* bunun yıldızlarındandır. *Deberān*, güney tarafta gözü üstünde olan parlak kızıl yıldızdır, *'Aynü's-sevr, Tāli'ü'n-necm, Tābi'-i Süreyyā* ve ya *'Ayyūk* da denir. Bunun etrafında, *Süreyyā* yagrınında olan yıldızlara *Kılāş* denir. Üzüm salkımı şeklinde oldukları için yıldız yerine konup *en-Necm* denir. Kulağı üzerinde birbirine yakın olan iki yıldıza *Kelbeyn* denir. Bunların, *Deberān*ın köpekleri olduğu söylenir.

Kamer, Sevr burcuna gelince işe başlamak, bina yapmak, nikahlanmak, yeni giymek, mülk ve davar almak, ekin ekmek ve davet etmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 22b, 4a)

3. *Burc-ı Cevzā*: Birbirine sarılmış iki erkek çocuk şeklindedir. Buna *Tev'emān* da denir. Dahilinde on sekiz, haricinde yedi yıldız vardır. Başları üzerindeki iki parlak yıldıza *Zirā'-i Mebsūt* denir.

Kamer, Cevzā burcuna gelince kitap ve şiir okumak, haber göndermek, mektup yazmak, hesap kitap yapmak, vekil tayin etmek ve vezirlerin yüzünü görmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23a, 4b)

4. *Burc-ı Seretān*: Yengeç şeklindedir. Dahilinde dokuz, haricinde dört yıldızı vardır. Parlak yıldızın arkasındaki iki yıldıza *Hımareyn*, güney taraftaki ayakta olan yıldıza *Tarfe* denir. Parlak yıldızın adı yazılmamıştır.

Kamer, Seretān burcuna gelince yıkanmak, yeni biçip giymek, mektup ve elçi göndermek, avlanmak, su kuşları avlamak ve şerbet içmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b, 4b)

5. Burc-ı Esed: Aslan şeklindedir. Dahilinde yirmi yedi, haricinde beş yıldızı vardır. Batlamyos, *Şaġīre* adını verdiği üç yıldız daha olduğunu belirtmiştir. Arslanın yüzündeki yıldıza *Ṭarf*, boynunda ve kalbindeki dört yıldıza *Cebhe*, çukurdaki yıldıza *Zübre*, *Ẕanebin* arkasındaki yıldıza *Ẕanebü'l-esed* ve ya *Ṣarfe* denir.

Ḳamer, *Esed* burcuna gelince davet etmek, işe başlamak, padişah yüzü görmek, ululara derdini söylemek, yemin etmek, düşman üzerine gitmek, savaşmak, harb aletleri hazırlamak ve tılsımlar yazmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b, 5a)

6. Burc-ı Sünbüle: İki kanatlı ve başak tutan bir kız şeklindedir. Buna *'Aẕrā* da denir. Dahilinde yirmi altı, haricinde altı yıldız vardır. Sol omuzundaki parlak yıldıza *'Avvā* denir. *Menāzil-i Ḳamer*den on üçüncü menzildir. Bazılarına göre *'Avvā* karnı üzerindeki yıldızdır. Bunlar aslanın ardından yürüyen köpeklerdir. Buna *'Avve'l-berd* de denir, çünkü kış gelince doğar. Elindeki başağa yakın olan parlak yıldıza *Simāk-ı A'zel* denir. *A'zel* silahsız anlamına gelmektedir. Bunun karşısındaki yıldıza *Simāk-ı Rāmiḥ* denir. Müneccimler bu iki *Simāke*, *Sāḳü'l-Esed* derler. Sol ayağı üzerindeki yıldıza *Ġafre* denir.

Ḳamer, *Sünbüle* burcuna gelince bilimle uğraşmak, hat, hendese ve yıldız bilimlerini öğrenmek, sema etmek, elhân-ı âvâza başlamak, büyüklerin yüzünü görmek, derdini söylemek, mektup yazmak, düşman toprağına saldırmak, resim yapmak, davet etmek ve yeni elbise giymek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 23b-24a, 5b)

7. Burc-ı Mīzān: Terazi şeklindedir. Dahilinde sekiz, haricinde dokuz yıldızı vardır. Bilinen yıldızı yoktur.

Ḳamer, *Mīzān* burcuna gelince sefere gitmek, yeni giymek, mektup yazmak, elçi göndermek, kadınlarla yemek içmek, çocuğu okula vermek, düğün yapmak, içmek iyi olarak yorumlanmıştır, fakat savaşmak ve satın almak iyi değildir. (bkz. vr. 24a, 5b)

8. Burc-ı 'Aḳreb: Akrep şeklindedir. Dahilinde yirmi bir, haricinde üç yıldız vardır. Alnı üzerindeki üç yıldıza *İklīl*, bedeni üzerindeki kırmızı parlak yıldıza *Ḳalbü'l-'aḳreb*, kuyruğu tarafındaki iki yıldıza *Şevle* denir.

Ḳamer, *'Aḳreb* burcuna gelince çocuğu okula vermek, bilimle uğraşmak, hat yazmak, hendese ve yıldız bilimi öğrenmek, cinsel ilişkide bulunmak, elhân-ı âvâz dinlemek, büyüklerin yüzünü görmek ve imaret yapmak iyi olarak yorumlanmıştır, fakat hamama gitmek iyi değildir. (bkz. vr. 24b, 6a)

9. Burc-ı Ḳavs: Yarısı at, yarısı insan olan ve ok ve yay tutun bir canlı şeklindedir. Otuz bir yıldızı vardır. Araplar, temren ve yayın kabzası üzerindeki, güneydeki ve sağ eli tarafındaki yıldızlara *Ne'āyim-i Vāride* derler. Bunları samanyoluna benzetmişlerdir. Güya bunlar su içmeğe gelen deve kuşlarıdır. Okun dibindeki, sol omuzundaki ve koltuğu altındaki yıldızlara *Ne'āyim-i Ṣādire* derler. Bunlar sanki su içip dönüp gitmişlerdir. Sol oyluk ve incik üzerindeki yıldızlara *Mürvī* denir.

Ḳamer, *Ḳavs* burcuna gelince ilâç içmek, hamama girmek, doğan avlamak, düşmana saldırmak, kimya ilmiyle uğraşmak, cinsel ilişkide bulunmak, bina ve imaret yapmak ve düşmana mektup yazmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 24b-25a, 6b)

10. *Burc-ı Cedy*: Önü erkek oğlak, arkası balık şeklindedir. Yirmi sekiz yıldızı vardır. İkinci boynuzu üzerindeki iki yıldıza *Sa'd-ı Ẕābiḥ* denir. Bunlardan parlak olanını *Ẕābiḥe*, küçük olanını koyuna benzetmişlerdir. Kuyruğu üzerindeki parlak yıldıza *'Acīn* denir.

Ḳamer, Cedy burcuna gelince ulu şeyhlerin yüzünü gelmek, imaret yapmak, sefere çıkmak, ava gitmek, ata binmek, mektup yazmak, elçi göndermek, ulular\u0131n yüzünü görmek ve ulularla konuşmak iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25a, 6b)

11. *Burc-ı Delv*: Ayakta duran bir erkek şeklindedir. Elinde tuttuğu bardaktan ayaklarına su dökülmekte ve *Ḥūt*un ağzına akmaktadır. Buna *Sākibü'l-mā* da denir. Dahilinde kırk iki, haricinde üç yıldız vardır. Sağ omuzundaki iki yıldıza *Sa'dü'l-melik*, sol omuzundaki iki yıldıza *Sa'dü's-su'ūd*, sol eli üzerindeki üç yıldıza *Sa'dü'l-belġ* denir. Bu, yutmak için açılmış bir ağıza benzetilmiştir. Sağındaki ve sağ eli üzerindeki yıldızlara *Sa'dü'l-aḫbiye* denir. Çünkü bu doğduğunda, haşerat kış nedeniyle yer altına gizlenir. *Sa'dü'ẕ-ẕābiḥ, Sa'dü's-su'ūd, Sa'd-i Belġ* ve *Sa'd-i Aḫbiye menāzil-i Ḳamer*dendir.

Ḳamer, Delv burcuna gelince bahçe ekmek, tarımla uğraşmak ve içki içmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25b, 7a)

12. *Burc-ı Ḥūt*: Birbirine *Ḫayṭü'l-kettān* ile bağlanmış iki balık şeklindedir. Buna *Kevkebetü's-semekeyn* de denir. Dahilinde otuz dört, haricinde dört yıldız vardır.

Ḳamer, Ḥūt burcuna gelince ilâç içmek, hamama gitmek, ulemâ ve şeyhlerin yüzünü görmek, nar-ı necat yazmak, beylerin yanına çıkıp istek bildirmek, ibadet edip Allah'a yalvarmak, tarımla uğraşmak ve dostları davet etmek iyi olarak yorumlanmıştır. (bkz. vr. 25b, 7b)

C. Güney Takımyıldızları

Bundan sonra güneyde olan güney takımyıldızları anlatılmıştır. On beş şekil vardır. Dahillerinde iki yüz doksan yedi, hariçlerinde on dokuz yıldız vardır. Toplam üç yüz on altı tanedirler.

Güney takımyıldızları yıldızlar sırasıyla şunlardır:

1. *Ḳayṭus*: İki ayaklı, kuş kuyruklu bir deniz hayvanı şeklindedir. Yirmi iki yıldızı vardır. Araplar, başı üzerindeki yıldıza *Keffü'l-ceẕmā*, ellerindeki beş yıldıza *Ne'āmāt*, kuyruğundaki yıldızlara *Niẓām* derler. (bkz. vr. 26a)

2. *Cebbār*: Yıldızları beyaz olduğu için buna *Cevzā* da denir. Elinde asa ve belinde kılıç olan, ayakta duran bir erkek şeklindedir. Otuz sekiz yıldızı vardır. Araplar yüzündeki yıldıza *menāzil-i Ḳamer*den olan *Hoḳ'a* derler. Sağ omuzundaki büyük parlak yıldıza *Menkibü'l-cevzā* denir, *ḳadr-i evvel*dendir. Sol omuzundaki yıldıza *Nācid*, birbirine yakın olan üç yıldıza *Seyfü'l-cebbār*, sol ayağı üzerindeki büyük parlak yıldıza *ḳadr-i evvel*den olan *Riclü'l-cebbār*, kolu üzerindeki karışık şekilli dokuz yıldıza *Tācü'l-cevzā* ve ya *Ẕevāyibü'l-cevzā* denir. (bkz. vr. 26ab)

3. *Nehr*: *Cebbār*ın ayağı üzerindeki parlak yıldızdan başlayıp batıya, *Ḳayṭus*un göğsü üzerindeki dört yıldız yakınlarına doğru kıvrılarak akan bir ırmak şeklindedir. Otuz dört yıldızı vardır. Sonundaki yıldıza *Āḫirü'n-nehr*, birincisine *'Arş*, ikinci ve üçüncüye

Kürsiyyü'l-cevzā, nehir üstündeki dört yıldız ve sondaki dört yıldıza deve kuşu yuvası anlamına *Edḥa'n-na'ām*, bunun etrafındaki yıldızlara *Beyż*, nehrin sonundaki yıldıza *Ẓalīm*, bunun ile *Femü'l-Ḥūt* ortasındaki yıldızlara deve kuşu yumurtası anlamına *Rimāl* denir. (bkz. vr. 26b-27a)

4. *Erneb*: Bu *Cebbār*ın ayağı altındadır. Başını arkasına döndürmüş tavşan şeklindedir. On iki yıldızı vardır. Araplar, ikisi bedeninde ve ikisi ayağı üzerindeki dört yıldıza *Kürsiyyü'l-cevzā* ve ya *'Arşü'l-cevzā* derler. (bkz. vr. 27a)

5. *Kelb-i ekber*: Bu bir köpek şeklindedir. *Cevzā* yıldızı altındadır. Dahilinde on sekiz, haricinde on bir yıldız vardır. Araplar, köpeğin ağzı üzerindeki yıldıza *Şi'ra'l-'abūr* ve ya *Şi'ra'l-yemānī* derler, *ḳadr-i evvel*dendir. Cahiliyye devrinde bir kavmin buna ibadet ettiği belirtilmiştir. Bu köpek, feleği ortadan aşar. Samanyolundan *Süheyl* katında geçtiği için *Şi'ra'l-'abūr* denmiştir. Köpeğin çengeli olan yıldıza *Mirzemü'l-'abūr*, hariçte dik bir sıra üzerindeki dört yıldıza *Ferd*, bağrında, oyluğunda ve kuyruktaki dört yıldıza *'Aẓārā*, hariçteki iki parlak yıldıza *Ḥıṣār* ve ya *Muḥallifīn* denir, çünkü iki kişinin bu yıldızlardın biri için yemin ettiği söylenir. Bunlar *Süheyl*den önce doğarlar. Bir kişi bunun *Süheyl*den önce doğduğunu, diğeri de bunun *Süheyl* olduğunu söylemiştir. Bu yıldızı bilen bir kişi ise bunun *Süheyl* olmadığını söylemiştir. Bu yıldızın üzerine yemin edildiği için *Muḥallifīn* adı verilmiştir. (bkz. vr. 27ab)

6. *Kelb-i aṣġar*: Buna *Kelb-i muḳdim* de denir. Çok parlak iki yıldızı vardır. Birincisine *ḳadr-i evvel*den olan *Şi'ra'ş-şāmī* ve ya *Şi'ra'l-ġumeyṣā* denir. Çünkü *Süheyl*in kız kardeşidir. Diğerine *Mirzem* denir. Bu iki yıldıza *Zerā'-ı maḳbūż* denir, çünkü *Zerā'* arkasından yarımdır. Bunlar *Tev'emeyn* üzerinde duran iki parlak yıldızdır. (bkz. vr. 27b-28a)

7. *Sefīne*: İki kanatlı bir gemi şeklindedir. *Kelb-i ekber* arkasından doğar. Kırk beş yıldızı vardır. Batlamyos'a göre güneydeki kanat üzerindeki yıldıza *Süheyl* denir. *Ḳadr-i evvel*den parlak bir yıldızdır. Rum taraflarında görünmez, Yemen tarafında görünür. (bkz. vr. 28a)

8. *Şucā'*: Güneye meyilli ince uzun bir yılan ṭeklindedir. Dahilinde yirmi beş, haricinde iki yıldız vardır. *Şi'ra'l-ġumeyṣā* ile *Ḳalbü'l-esed* ortasındadır. (bkz. vr. 28a)

9. *Bāṭıye*: Çanak gibi dairesel bir şekildir. *Kās* da denir. Yedi yıldızı vardır. Bunun yıldızına *'Aczü'l-esed* ve ya *'Arşü's-simāk* denir. (bkz. vr. 28ab)

10. *Ġurāb*: *Şucā'* yıldızı arkasında, bir karga şeklindedir. Yedi yıldızı vardır. *Şucā'*'yıldızlarından birini gagası ile tutmuştur, buna *Minḳārü'l-ġurāb* denir. *Ḳadr-i ṡāliṡ* dendir. (bkz. vr. 28b)

11. *Ḳanṭūrus*: Yarısı at, yarısı insan şeklindedir. Bir elinde iki salkım, diğer elinde de *Sebu'* yıldızının ayaklarını tutar. Otuz yedi yıldızı vardır. Karnı üzerindeki parlak yıldıza *Baṭnü'l-Ḥūt* derler, sağ tırnağı üzerindeki yıldıza *Ḥıṣār*, elindeki yıldıza *Vezn* denir. Bunlar *Muḥallifīn* denen yıldızlardır.

Müstensih bu yıldızla ilgili bir hikâye anlatmıştır. Bin altmış yedi yılında, batı taraflarında, gökten çok parlak bir yıldız düşmüş. Bir yıl geçtikten sonra batıdan gelen tüccarlar, bunun *Ḳanṭūrus* şeklinde bir hayvan olduğunu, Mesne adasına düşüp insanları ve hayvanları öldürdüğünü, daha sonra toplarla üzerindeki insanı vurup öldürdüklerinde atın da öldüğünü, ölünün şehir şehir dolaştırıldığını söylemişler. (bkz. vr. 28b-29a)

12. ***Sebu'***: On dokuz yıldızı vardır. (bkz. vr. 29a)

13. ***Micmere***: Buhurdan anlamındadır. Yedi yıldızı vardır. (bkz. vr. 29a)

14. ***İklīl-i cenūbī***: On üç yıldızı vardır. *Fekke*ye *İklīl-i şimālī* dendiği için buna *İklīl-i cenūbī* denmiştir. Arapların *Ḳubbe* adını verdikleri *Ṣanevber*, yani koz ağacı şeklindedir. (bkz. vr. 29b)

15. ***Ḥūt***: Büyük bir balık şeklindedir. Dahilinde on bir, haricinde altı yıldızı vardır. Ağzındaki parlak yıldıza *Femü'l-Ḥūt* denir, *ḳadr-i evvel*dendir. (bkz. vr. 29b)

Bütün takımyıldızlar kırk sekiz, bunlardaki toplam yıldızlar ise bin yirmi ikidir.

9. *FELEKÜ'L-EFLĀK*

Bütün felekleri çevrelediği için *felekü'l-eflāk* denmiştir. *Felek-i a'ẓam* da denir. Ehl-i şer, *'arş-ı 'aẓīm* der. Bir adı da *felek-i aṭlas*tır. Bunda hiç yıldız yoktur. Doğudan batıya, *ḳuṭb-ı şimālī*ve *ḳuṭb-ı cenūbī* olmak üzere iki nokta üzerine hareket eder. Devrini yirmi dört saatte tamamlar. Bunun hareketiyle beraber bütün felekler hareket eder. Bazılarına göre *felek-i a'ẓam* elips şeklindedir. Bunun haraketi zorunludur. Oysa feleklerin hareketi duruşlarına göredir. Eğer bu doğru olsaydı anasır ve arz da hareketli olurdu. Demek ki hareketin sebebi nefsanîdir, cismanî değildir. *Felek-i a'ẓam*ın hızı, insanın bildiği bütün nesnelerin hızından fazladır. *Felek-i a'ẓam*, bütün felekleri, kürre-i narı, havayı, ayı ve arzı kapsar. Hepsi, birbirini çevreleyen on üç küredir. Allah, birbirini kapsayan yuvarlak şekilli oldukları için cisimleri *kerī* yaratmıştır. (bkz. vr. 35b)

Şükr: Bilginler *Şükr* adlı bir yıldız ortaya çıkarmışlardır. Yıldız falına bakmak için gerekli bir yıldızdır. Bu yıldız hızlı hareket eder. Bir ayda bütün âlemi dolaşır. Önemli bir iş yapılacağı zaman yardımcı olması için bu yıldızı görmek gereklidir. Böylece kişi düşmanını yener, bütün istekleri gerçekleşir. Metinde şekli verilen daireden, her gün nereden doğduğu ve hangi yerde olduğu çıkarılabilir. (bkz. vr. 36b)

3.2. MELEKLER, CİNLER

Da'vet-nāme'de oldukça fazla sayıda melek ve cin ismi geçmektedir. Dîvân edebiyatında da geçen melekler hakkında burada genel bir bilgi verilmiştir[103].

103 Bu konuda geniş bilgi için bkz. Gustav Davidson, *A Dictionary of Angels*, 2.bs. (New York: The Free Press, 1968), xi-xxix; Arthur Marmorstein, "Angels and Angelology,"*Encyclopedia Judaica*, 4.bs. (Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem Ltd., 1978) 2:956-977; Gershom Scholem,"Demons, Demonology," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem Ltd., 1978) 5: 1521-1533; L.H.Gray ve diğerleri, "Demons and Spirits," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.&T. Clark, 1921) 4:565-636; L.B., "Angelology," *The Jewish Encyclopedia*, (NewYork:

Davidson, incelediği yardımcı din kitaplarında birçok melek isminin geçtiğini, bu isimlerin çoğunun birbirlerinin ikilemesi veya bozulmasıyla oluştuğunu belirtmektedir. Bu metinler onu diğer ilgili kaynak ve metinlere götürmüştür. Bunlar; apokaliptik (vahiyle ilgili), kabalistik (Yahudi mistik geleneği), Talmudik (Musevilerin kanun ve tefsir kitabı), gnostik (hıristiyanlığın başlangıcında rûhani sırları bilmek iddiasında olan dini fırkalar), patristik (eski kilise ileri gelenlerine ve yazdıklarına ait), Merkabah (Yahudi mistik) ve kara büyü el kitaplarıdır. Melek isimlerinde, bir dilden diğerine geçerken, bir nüshadan diğerine kopya edilirken metatezler ve tekrarlamalar meydana gelmiştir. Örneğin Uriel; Sariel, Nuriel, Uryan, Jehoel, Owreel, Oroiael, Phanuel, Eremiel, Ramiel, Jeremiel, Jacob-israel olarak değişmiştir.

Melek, Arapçada haberci anlamına gelen, eski bir Sami kelimesidir. İslâma göre insandan üstün üç çeşit canlı varlık vardır: melek, şeytan, cin. Bunların insandan farklı olan en önemli özellikleri tek maddeden oluşmalarıdır. Tutku ve kızgınlık gibi insanî özellikleri yoktur. Yemekleri tesbîh ve içecekleri takdîstir. İşleri, Allah'ın adını tekrarlamaktır. Meleklere gök halkı ya da kalabalık da denir. Allah'ın koruyucularıdır, isteklerini yerine getirir ve emirlerine itaat ederler. Allah'a ibadet eder ve bundan yorulmazlar. Ondan önce söz söylemezler ve onun emri ile iş görürler.

Melekler, bilgi ve güç yönünden insandan üstündür. Allah'a bağlıdırlar ve onun mesajlarını insanlara taşırlar. Bazıları ise koruyucu, danışman, rehber, hakim, tercüman, ahçı, avutucu, çöpçatan, ve mezar kazıcı olarak insanlara hizmet ederler. Meleklerin mekânları göğün çeşitli katlarıdır. Melekler ölümsüzdür, fakat sonsuza dek kalıcı değillerdir. Hergün dünyaya inip insan vücuduna ve rûhuna hizmet ederler. Her insanda bir iyi, bir kötü melek yaşar. Melekler bütün insanların geleceğini bilir. İnsanlar, meleklerin bu özelliğini büyülerde kullanmışlardır.

Kur'ân'da meleklerin hangi maddeden yaratıldıkları belirtilmemiş, cinlerin ise ateş maricinden (yalınından) yaratıldığı belirtilmiştir. Hz. Ayşe'nin naklettiğine göre Hz. Muhammed, meleklerin nûrdan, cinlerin ateş maricinden yaratıldığını söylemiştir. İbn 'Abbās'tan nakledilen hadîse göre, üreyen melekler topluluğuna cin denir. Üreme, cin ve şeytanların özelliğidir. Cinler, kendilerine Hz. Adem önünde secde etmeleri emredilenlerdendir. Cinler hem iyi, hem kötüdür. İmana erebilirler. Peygamber, insanlara

---

Ktav Publishing House Inc., t.y.) 1: 583-597; K., "Demonology," *The Jewish Encyclopedia* (NewYork: Ktav Publishing House Inc., t.y.) 4: 514-521; D.B. MacDonald, "Melaike," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Maarif Basımevi, 1972) 7: 661-664; D.B. MacDonald, "Cin," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 192-193; D.B. MacDonald, "İfrit," *İslam Ansiklopedisi* 2. bs. (İstanbul: MEB, 1967) 5/II: 940-941; D.B.MacDonald, "Gul," *İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: MEB,1977) 4: 822-823; Halim Sabit Şibay, "Cebrail," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB, 1963) 3: 41-42; A.J. Wensinck, "Mikail,"*İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 308-309; A.J.Wensinck "Azrail," *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB, 1979) 2:156-158; A.J.Wensinck, "İsrafil," *İslam Ansiklopedisi*, 2. bs. (İstanbul: MEB, 1967) 5/II: 1127-1128; A.J.Wensinck, "Münker ve Nekir," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 806-807; A.J.Wensinck, "Münker ve Nekir," *İslam Ansiklopedisi*, 3. bs. (İstanbul: Maarif Basımevi, 1979) 8: 806-807; A.J. Wensinck, "Harut ve Marut," *İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: MEB, 1977) 5/I: 305-306; Ahmet Saim Kılavuz, "Azrail," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 4: 350-351; Yusuf Şevki Yavuz, Zeki Ünal, "Cebrail," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 202-204.

olduğu gibi cinlere de gönderilmiştir. Bunların bir kısmı cennete gireceklerdir. Affedilmeyenler ise günahları kadar cehennemde yanacaklardır. Cinlerin bir tek ferdine cinnî denir. Gûl, İfrit ve Si'lat cinlerin farklı sınıflarındandır. Kur'ân'da, İblis'in cinlerden olduğu ve rabbinin emrinden çıktığı belirtilmiştir. Şeriat, sihir ve büyüde cinlerin etkisini kabul eder, fakat bunun caiz olup olmadığı konusunda birbirine uymayan hükümler bulunur. Cinlerin folklorik açıdan incelenmesinde en önemli nokta, sihir ve büyüde tuttukları yerdir. Tılsım kitapları halk edebiyatının büyük bir kısmını oluşturur.

Meleklerin en büyükleri dört *ḥameletü'l-'arş* meleğidir. Kıyamet gününde bunların sayıları ikiye katlanacaktır. Görevleri Allah'ı övmenin yanısıra inananlar için yalvarmaktır. Müslüman efsanelerinde insan, öküz, kartal ve aslan şeklinde geçerler. Birincisi insanlar, ikincisi evcil hayvanlar, üçüncüsü kuşlar ve dördüncüsü vahşi hayvanlar için yalvarır.

Kerrūbīyūn melekleri gece ve gündüz Allah'ı överler. Bunlara *muḳarrebūn* da denir. İblîs'in saldırılarından uzakta, göğün ayrı bir yerinde yaşarlar.

Diğerlerinden farklı özellikleri ve isimleri olan dört büyük melek vardır: *Cebrâil, Mikâil, Azrâil* ve *İsrâfil*. Bunlar, dünyanın sonu geldiğinde en son ölecek meleklerdir.

Cebrâil, bunların hepsinden üstündür. Cibrîl veya Cebrîl olarak da geçer. *Muḳarreb* meleklerdendir. Sadece peygamberlere görünür. Allah ile peygamberler arasında elçilik yapar; Allah'ın emir ve vahiylerini peygamberlere, özellikle Muhammed'e ulaştırır. Cebrâil'in dünyanın dirliğini gözetleyen yardımcıları vardır. Hepsi safrân tüylerle kaplı yüz küçük kanattan oluşan altı büyük kanadı ve isyan eden kavimlere karşı kullandığı iki kanadı vardır. Bazı metinlere göre ise on altı bin kanadı vardır. Gözleri arasında güneş, saçları arasında ay ve yıldızlar parlar. Her gün üç yüz altmış kez *Baḥrü'n-nūr*'a girer, her çıkışında kanatlarından milyonlarca damla düşer ve *Rūḥānīyā* adlı melekler oluşur. Mikâil'den beş yüz yıl sonra yaratılmıştır.

Mikâil, Mikâl ve Mikâin olarak da geçer. Vücut için yemek, akıl için bilgi sağlamakla yükümlüdür. Bütün doğa kuvvetlerini kontrol eder. Her gözünden, Allah'ın her damlasından Mikâil'e benzer melekler yarattığı binlerce gözyaşı dökülür. Bunlar karar gününe kadar Allah'a övgü şarkıları söyleyerek yeryüzünü gözleyen *kerrūbīyūn* melekleridir. Mikâil'in yardımcıları olarak yağmuru, bitkileri, meyveleri kontrol ederler; yeryüzündeki her bitki, her ağaç, her su damlası onların gözlemi altındadır. Sadece Allah Mikâil'in şeklini ve kanatlarının sayısını bilir. Her birinde bir milyon yüz, bir milyon ağız ve bir milyon çeşit lisân ile Allah'ın adını anan milyonlarca dili vardır. İsrâfil'den beş yüz yıl sonra yaratılmıştır.

Azrâil, dört *muḳarreb* melekten ölüm meleğidir. İzrâil olarak da geçer. Bütün dünyayı kaplayacak büyüklüktedir. Başı en yüksek göğe ulaşır. Dördüncü ya da yedinci gökte nûrdan bir makamı vardır; ayaklarından biri buradadır. Diğeri ise cennetle cehennem arasındaki köprü üzerindedir. Yetmiş bin ayağı olduğu da söylenir. Dört bin kanadı vardır. Vücudunda bütün canlıların sayısı kadar göz ve dil bulunur. Ne zaman bir canlı ölürse, bu gözlerden biri kapanır. Dünyanın sonunda sadece dört büyük melek canlı kalacağı için sadece sekiz gözü açık kalacaktır. Her biri özel bir canlı sınıfına ait dört yüzü vardır; kafasındaki yüz

peygamber ve melekler, göğsündeki inananlar, sırtındaki inanmayanlar ve ayağındaki cinler sınıfına aittir.

İlkin o da ötekiler gibi bir melekti. Allah insanı yaratmak istedi, bunun için Cebrâil'e toprağın unsurlarından bir avuç almasını emretti. Fakat İblîs tarafından karıştırılan toprak öyle karşılık verdi ki, ne Cebrâil, ne Mikâil, ne de İsrâfil aldıkları emri yerine getiremediler. Fakat Azrâil başarılı oldu. O zaman Allah onu, yüreğinin sertliğinden dolayı ölüm meleği yaptı. Ölüm meleği olmasının bir nedeni de kuvvetidir. Allah ölümü yarattığı zaman seyretmeleri için melekleri çağırdı. Melekler ölümün kuvveti karşısında kendilerinden geçtiler ve bin yıl süreyle baygın kaldılar. Allah Azrâil'i ölüme hakim kıldığını belirtti.

Azrâil, Allah'ın emri olmadan hiçbir iş yapmaz. Allah'tan, üzerinde ölecek kişilerin adlarının yazılı olduğu yaprakları aldıktan sonra can alır. Bazılarına göre ise bir koruyucu melek gelir ve onu ölecek kişinin zamanının azaldığı konusunda uyarır. Melek, ölen kişinin adını bazılarına göre beyaz, bazılarına göre siyah renkle deftere yazar, fakat ismi yazılı yaprak arştan düşünceye kadar bekler. Bazılarına göre ise, yeryüzünde yaşayan, gökte ise ölü olan kişinin adının yazılı olduğu yaprak, ölümünden kırk gün önce düşer. Bir başka inanca göre bir melek, Allah tarafından gönderilen ve üzerinde o yıl ölecek kişilerin adları bulunan listeyi Şaban ayının ortasındaki kader gecesinde Azrâil'e getirir. Rûhunu teslimde direnen ve ölüm meleğinin keyfî hareket ettiğini ileri süren insanlar vardır. O zaman melek Allah'ın huzuruna gelerek meseleyi anlatır. Allah ona delil olarak üzerinde *Besmele* yazılı bir cennet elması verir, insan bunu görünce rûhunu teslim eder. Bundan başka, ölüm meleği rûhunu almak için insanın boğazına girmek isteyince, ölmek üzere olan zikre başlar ve kapıyı kapar. Melek Allah'ın huzuruna çıkar; Allah ölecek olanın elini yakalamasını söyler. Bu el o sırada sadaka veriyorsa, kapı bu sefer meleğe kapanır. Sonunda melek ele Allah'ın adını yazar, böylece can vermenin acısı duyulmaz olur ve melek rûhu almak için girebilir. Yardımcı melekler bu rûhu göğün en yükseğine götürür, sonra mezarda vücudun yanına koyarlar. Eğer ölen mümin değilse rûhu şiddetle vücuttan koparır. Göğe götürülen rûhun önünde semanın kapıları kapanır ve rûh yeryüzüne atılır. Ölüm meleği, hayattan ayrılan herkesin yanında bulunur. Bazıları bunu, Azrâil'in yardımcıları olduğu, bunların rûhu boğaza kaldırdıkları, Azrâil'in de gelip rûhu aldığı şeklinde açıklarlar.

Azrâil rûhları, inanan ve inanmayan olmalarına göre acıma ya da ceza meleklerine gönderir. Azrâil'in Allah'ın izniyle rûhları çağırdığı, rûhların gelip elinin iki baş parmağı arasına yerleştikleri de söylenir. Bazılarına göreyse Azrâil, inanan rûhları sağ eliyle misk kokulu beyaz ipek içinde toplar ve cennete gönderir. İnanmayanları ise ziftli eski bir kumaşa doldurarak cehennemin derinliklerine gönderir. Hiç kimse Azrâil'den kaçamaz, büyüyle bile onu aldatmak imkansızdır.

İsrâfil, Kur'ân'da sûru üfleyecek melek olarak tanımlanır. Sûr meleği olarak isimlendirilmesinin nedeni "Üfle!" emri geldiği anda çalabilmek için sûru daima ağzında bulundurmasıdır. İsrâfil'in kıyamet günü herkesten önce uyandırılacağı söylenir. Kudüs'te ölülere hayata dönüş işaretini verecektir. İlk üflemede dört büyük melek dışında yer ve

gökteki herşey ölecek, yerle bir olacaktır. İkinci üfleme tekrar diriliş üflemesidir. Sûrun etrafında toplanan bütün rûhlar bu sesi duyacaklardır.

Ayakları yedi kat yerin altında, başı arşın sütunlarına erişen çok büyük bir melektir. Dört kanadından biri doğuyu, biri batıyı, biri yeryüzünü örter, biri ile Allah'ın celâlinden kendini korur. Bedeninde kıllar, ağızlar ve diller vardır. Cehennemin görüntüsü karşısında o kadar çok ağlamıştır ki, Allah ikinci bir Nuh tufanı olmasın diye gözyaşlarını durdurmuştur.

Münker ve ***Nekīr*** adlı, kabirde ölüleri sorguya çeken ve gerekirse cezalandıran meleklerin ismine Kur'ân'da rastlanmaz, bu isimler hadîste geçer. İnsan gömülüp yalnız kalınca bu melekler yanına gelip otururlar ve ölüyü sorguya çekerler.

İnsanlar gece ve gündüz ***Ḥıfẓ*** meleklerince insan, cin ve şeytandan korunurlar ve bütün işleri bu melekler tarafından yazılır. İki gece ve iki gündüz meleği olmak üzere dört tanedirler. Güneşin doğuşu ve batışında yer değiştirirler. Bazılarına göre ise, sürekli insanın yanında olan beşinci bir melek daha vardır. Bu iki melekten biri sağ ve biri solda ya da biri ön ve biri arkada durur, geceleyin ise biri başucu biri ayakucunda durur. Güneşin doğuş ve batış saatleri tehlikelidir, çünkü cinlerin dolaştıkları saatlerdir. Mümin, bu saatlerde duasını yapıyorsa cinlere karşı emniyetlidir, dua onu korur. Dua bitmeden diğer melekler yanına gelirler. Bu dört koruyucu meleğin yanısıra altı melek daha vardır. Biri gururlu olduğunda insanın saçını çeker; diğeri yılanların girmemesi için ağzının önünde durur; diğer ikisi gözlerini korur; son ikisi dudaklara yerleşir ve dua kelimelerini dinlerler. Bunların bir görevleri de insanların işlerini yazmaktır. Sağ taraftaki iyi, sol taraftaki ise kötü işleri yazar. Kişi iyi iş yaparsa sağdaki melek hemen yazar; günah işlediğinde ise aynı melek arkadaşına hemen yazmaması, af dilemesi için altı yedi saat beklemesi konusunda yalvarır. Bu melekler sorumlu oldukları kişinin öldüğünü görünce ne yapacaklarını bilemezler. Allah'a yalvarırlar. Allah onlara mezara gitmelerini ve karar günü bu kişinin iyilikleri arasında sayılacak tesbîh, tekbîr ve takdîsi tekrarlamalarını söyler. Bu melekler ***Kirāmen Kātibīn*** ve ***Mu'aḳḳıbāt*** olarak da geçer.

Allah'ın isminin zikredildiği meclisleri gezen ***Seyyāḥūn*** melekleri vardır. Kulların hataları için Allah'tan af dileyerek yalvarırlar. Bunlar, resim ya da köpeğin olduğu yere girmezler.

Hârut ve ***Mârut*** adlı melekler hakkında Kur'ân'da açıklayıcı bilgi yoktur. Bu melekler hakkında dokuzuncu yüzyıldan itibaren anlatılan hikayeler vardır. Allah'a itaat etmekten vazgeçince, onun gazabıyla Bâbil'de bir kuyuya hapsedilmişler, ölümlülere büyü sanatını öğretmişler, fakat insanları kendilerini taklit etmemeleri için uyarmışlardır.

Cennet ve cehennem kesin tanımı bulunmayan meleklerle doludur. Cennetin kapısında ***Rıdvan*** adlı melek durur. Hûrilerin ise hangi sınıfa sokulabileceği bilinmemektedir. Cehennem, ***Mâlik*** adlı korkunç melek tarafından korunur. Sayıları on dokuz olan zebanîler onun yardımcılarıdır. ***İblîs*** cinlere hükmeden kötü melektir, oğlu yardımcısıdır.

Şeytan veya İblîs, önceleri ***Hâris*** adlı bir melek imiş. Allah, Adem'i yaratıp bütün meleklere secde etmelerini emredince hepsi secde etmişler. Fakat meleklerin en ulusu ve

hocaları olan Hâris, kendisinin cin olup ateşten yaratıldığını, bu nedenle topraktan yaratılmış olan Adem'e secde etmeyeceğini söyleyerek Allah'a asi olmuş. Allah da onu şeytan kılığına sokmuş ve lanetlemiştir. Şeytan, insanın son nefesinde susuzluğundan faydalanarak su teklif edip karşılığında imanını istermiş. Bu nedenle ölüm döşeğinin yanında su bulundurulur ve devamlı dudakları ıslatılır.

Ḳazvīnī'ye göre, yedi gökte çeşitli melek gurupları vardır; dünyayı çevreleyen birinci gökte *İsmâil* adlı meleğin emrinde inek şeklinde melekler, ikinci gökte *Mihâil* adlı meleğin emrinde kartal şeklinde melekler, üçüncü gökte *Sa'adiyâil* adlı meleğin emrinde akbaba şeklinde melekler, dördüncü gökte *Salsâil* adlı meleğin emrinde at şeklinde melekler, beşinci gökte *Kalkâil* adlı meleğin emrinde huriler, altıncı gökte *Samahâil* adlı meleğin emrinde genç erkekler, yedinci gökte *Rubâil* adlı meleğin emrinde erkekler vardır. Son olarak cennetin ötesinde birbirlerini tanıyamayacak kadar çok sayıda melek vardır. Çakan şimşek sesine benzer seslerle farklı dillerde Allah'ı överler.

3.2.1. Dîvân Edebiyatında Melekler Ve Cinler

Yazıcıoğlu Mehmed, yer ve göğün yaratılışını anlatırken yedi gök yaratıldığında her birine bekçi olarak melekler konduğunu şöyle anlatmaktadır:

İşbu yedi göğe yedi pâsübân
Kodu kim zabt ola ehl-i âsümân
Evvelinin adı İsmâîl idi
Sânisinin adı Menhâîl idi
Sâlisinin adı Sadâîl idi
Râbiinin adı Salsâîl idi
Hâmisinin adı Kelkâîl idi
Sâdisinin adı Semhâîl idi
Sâbiinin adı Refrâîl idi
Kamusundan âlî Cebrâîl idi[104]

Ferişteh, hur, huri, gılman, ervâh-ı kuds, kudsîler, melâik de denen melekler dîvân şiirinde birçok yönleriyle ele alınıp en çok sevgiliye benzetilir. Melek huylu, melek sîmâlı sevgiliyi ya da devrin padişahını melekler överler. Melekler, sevgilinin bulunduğu yeri, sarayı tavaf eder, kirpiklerini ve saçlarını eşiğine süpürge yaparlar, hacet dilemek amacıyla kapısının halkasına yapışıp yüzlerini sürerler. Bazen şair kendini meleğe benzetir. Sanki melekler ona alkış tutar, duasına amin derler. Ayrıca meleklerin tesbîh ve tehlîl içinde bulunmaları, Kabe'yi tavaf etmeleri, Adem'e secde kılmaları, hur ve gılman gibi cenneti tertib ve tanzimde görevlendirilmeleri, insanlara görünmemeleri gibi inanışlar işlenir. Tabiatta olup biten hadiseleri Allah, melekleri vasıtasıyla yapar[105].

---

104 Yazıcıoğlu Mehmed, *Muhammediye,* haz. Amil Çelebioğlu, ([y.y.]: Tercüman 1001 Temel Eser, [t.y.]), I: 84-85.

105 İskender Pala, *a.g.e,* 329; Harun Tolasa, *a.g.e.,* 16-17; Ahmed-i Dâîn, *a.g.e.,* 142; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.,* 22-23.

Ahmed Paşa: Gâh medh okur yuca der-gâhuna ervâh-ı kuds
Geh tutar saff-i mela'ik karşuna dîvân-ı 'îd[106]

Ahmed-i Da'î: Çü Rustem yâyını kurdu felekler
Atarlar yıldırım okın melekler[107]

Allah'a en yakın olan dört büyük melek *kerrûbîyûn* melekleridir. Cebrâil, Mikâil, İsrâfil ve Azrâil adlı bu meleklere *hamele-i 'arş* da denir.

Yahya Bey: Görünen şebnem değil lutf ile Ka'be yolların
Her gece şâmî gülâb ile sular Kerrûbiyân[108]

Cebrâil: Cebrâil, edebiyatta Cibrîl, Cibrîl-i Rûh, Cibrîl-i Emîn, Rûhu'l-Emîn, Rûhu'l-Kuds, Rûh-ı Kudsî, Hümâ-yı Kudsî, Bülbül-i Kudsî, Tûti-i Kuds, Tâvûs-ı Arş, Tâvûs-ı Sidre isimleriyle anılır. *Sidretü'l-müntehâ*"da ikâmet eder. Şiirlerde en çok onun adına rastlanır. Miraç'ta Muhammed'i Arş'a dek götürmesi, kanatları vasıtasıyla uçması, Sidre'de ikamet etmesi, vahiy getirmesi, İbrahim'e ateşe atılacağı zaman yardım teklif etmesi, Meryem'i nefesiyle hamile bırakması ve Cennet varlığı oluşu özellikleriyle alınır. Kanatlarıyla sevgilinin güzelliğine bir gölgelik, Allah kelâmı konuştuğu için bülbül, tûtî ve Hümâ görevini yürüten bir kuş, Muhammed'in miraca çıkışı nedeniyle rehber olur. Bazen aşığın canı Cebrâil, sevgilisinin boyu da Sidre olur. Mutasavvıflara göre Cebrâil, akl-ı külldür[109].

Şeyh Galib: Rûhsun nefha-i Cibrîl ile tev'emsin sen
Sırr-ı Hak'sın mesel-i İsi-i Meryem'sin sen[110]

Mikâil: Rızıkların taksimi ile görevlendirilen Mikâil, rahmet yağdırır, rüzgârları estirir. Diğer bütün melekleri o idare eder[111].

İsrâfil: Adem peygambere ilk secde eden melek İsrâfil'dir. Kıyamete dek *Levh-i Mahfûz*'a bakacak ve diğer üç meleğe ne yapacaklarını haber verecektir. Kıyamet gününü, haşr ve neşri Sûruyla haber verecektir. İlk üfürüşünde bütün canlılar ölecek, ikinci üfürüşünde ise hesap için dirileceklerdir. Edebiyatta ikinci üfürüşüyle tenasüp içinde ele alınır[112].

İzzet Molla: İzzet bu lây ki sûr-ı İsrafîl uyandıra
Geldi sabâh-ı haşre ne saht oldu hâb-ı çerh[113]

Azrâil: Canlıların rûhunu almakla görevli olan Azrâil'e Melekü'l-mevt denir. Kur'ân'da bu isimle geçer.

---

106 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 17.
107 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 142.
108 İskender Pala, *a.g.e.*, 291.
109 İskender Pala, *a.g.e.*, 97-98; Ahmet Talat Onay, haz. *a.g.e.*, 349-350; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 23.
110 İskender Pala, *a.g.e.*, 97.
111 İskender Pala, *a.g.e.*, 349.
112 İskender Pala, *a.g.e.*, 262; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 144.
113 İskender Pala, *a.g.e.*, 262.

Eşref: Hasta-i hicrân olan korkar mı Azrâîl'den[114]

Azâzil (Şeytan): Azâzil, şeytanın melekler arasında yaşadığı ve henüz Adem peygambere secde etme emrini alıp da isyan etmediği zamanki adıdır. Bir efsaneye göre, Allah kâinatı yedi günde yaratırken her gün bir melek yaratmış, bunlardan ilki en büyük melek olup tavus şeklindeki Azâzil imiş[115]. Dîvân şiirinde rakîb şeytana benzetilir. Meleklerle birarada bulunamayışı, dua edilince kaçışı, müminin imanını çalmaya çalışması, Ramazan ayında elinin bağlanması, hamamlarda ve pis yerlerde bulunması gibi yönlerle anılır. Çirkin ve korkunç görünüşün sembolü olarak ele alınır. İnsan ile bu kötü rûh arasında mukayese yapılarak, insanın ondan daha kötü olduğu belirtilir. Bir görüşe göre şeytan, insanın kendi hırsı ve azmış nefsidir[116].

Necati: Aldı sûfînin karârın gösterip yüzün rakîb
Sanki şeytân hastaya su gösterip îmân alır[117]

Nabi: Aybdır âkile şeytân beni aldattı demek
Kendi nefsimdir eden nefsime ilkâ-yı fesâd[118]

Şeytan gibi cin taifesine mensup olan gûl de çirkin ve korkunç görünüşün ve kötülüğün sembolüdür.

Ahmed-i Da'î: Niçe bir ġūl ile hem-rāh olam ben
Niçe bir yol azup güm-rāh olam ben[119]

Periler de cin taifesinin bir koludur, fakat gûl ve diğerleri gibi çirkin olmayıp aksine çok güzeldirler. İnanışa göre insana görünmezler, insandan kaçarlar, su, pınar ve çeşme başlarında mesken tutarlar, insanları buralarda çarparlar ve deli ederler. Bu nedenlerden dolayı edebiyatta, sevgili ile birlikte anılırlar[120].

Ahmed-i Da'î: Geyik gördükde ḳuş gibi uçardum
Perī-veş ādemī görsem ḳaçardum[121]

Hârut ve Mârut: Büyü ve sihirde meşhur meleklerdir. Dîvân şiirinde Bâbil, Çâh-ı Bâbil, câdû, büyü ve sihirle beraber anılır. Sevgilinin gözleri, gamzesi ve saçları sihir konusunda Hârut ve Mârut'un üstadı sayılır. Çâh-ı Bâbil, sevgilinin çene çukurudur[122].

---

114 İskender Pala, *a.g.e.*, 64.
115 İskender Pala, *a.g.e.*, 64.
116 İskender Pala, *a.g.e.*, 469; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 399-400; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145; M.Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 37; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 41.
117 İskender Pala, *a.g.e.*, 470.
118 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 399.
119 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 145-146.
120 İskender Pala, *a.g.e.*,402; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 332-333; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 146; M. Nejat Sefercioğlu, *a.g.e.*, 37; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 41.
121 Ahmed-i Dâî, a.g.e., 146.
122 İskender Pala, *a.g.e.*, 214-215; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 194-195; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.

Ahmed Paşa: Sihr ta'lim eylemekde gamze-i câdû-yı dost
Çâh-ı Bâbilde eder Hârût-ı fettân ile bahs[123]

Rıdvan: Cennetin kapıcısı ya da hazinedarı olan Rıdvan, Ravza-i Rıdvan tamlaması ile cennet yerine kullanılır. Sevgilinin güzelliğini, memduhun lutfunu ve sarayını övmek amacıyla anarlar[124].

***Kirāmen Kātibīn*:** *Kirāmen Kātibīn* melekleri, görevlerinin yazıcılık olması nedeniyle anılırlar.

Ahmed Paşa: Ol hûr-ı perî-rû aşurub zulmini hadden
Yazmaz mı melek yoksa ol itdügi günâhı[125]

3.2.2. *Da'vet-nāme*'de Melekler, Cinler

Melekler

Metinde melekler şu şekilde anlatılmıştır:

1. Duruş Şekillerine Göre Melekler:

a. Salâtta,

b. Rükûda,

c. Sücûdda,

d. Kuûdda

duran melekler olarak sınıflandırılmışlardır. (bkz. vr. 37a-38a)

2. *Ḥamele-i 'arş* melekleri: Dört tanedir:

1. İnsan şeklinde olanlar: Bunlar daima Allah'a dua edip insanlar için şefaat eder ve rızklarını isterler.

2. Öküz şeklinde olanlar: Bunlar daima dört ayaklı hayvanlar için dua edip rızklarını isterler.

3. Aslan şeklinde olanlar: Bunlar daima yırtıcı canavarlar için dua edip rızklarını isterler.

4. Kerkes kuşu şeklinde olanlar: Bunlar daima kuşlar için dua edip rızklarını isterler.

Ḥamele-i 'arş melekleri, meleklerin en şereflisidir. Diğer melekler onlara saygı gösterirler, onlarla Allah'a tevessül ederler. Âyette belirtildiğine göre bu melekler kıyamet gününde sekiz tane olacaklardır (69/17). Ayrıca âyette "*Ḥamele-i 'arş* ve *muḳarrebūn* melekleri müminler için af dilerler" (4/7) ifadesini görmekteyiz. (bkz. vr. 38b-39a)

3. *Rūḥ*: Buna *Rūḥu'l-emīn* de denir. Kıyamet gününde diğer melekler bir saf olurken *Rūḥ* ayrı bir saf olacaktır (78/40). Bunun nedeni cüssesinin büyüklüğündendir veya Allah'ın emriyledir. Onun her nefesinden bir rûh yaratılır; *Rūḥ* diye adlandırılmasının nedeni budur.

Bu melek, felekleri döndürmeye ve *felek-i Ḳamer* altındaki anasıra, bitkilere ve hayvanlara müvekkeldir. Diğer meleklerden daha büyük, daha güçlü ve daha şereflidir. Bazılarına göre yedi gök, yanında bir lokma kalır. 'Abd'ullāh ibn 'Abbās'a göre bu meleğin

---

123 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.
124 İskender Pala, *a.g.e.*, 410; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 346; Harun Tolasa, *a.g.e.*, 19.
125 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 18.

bin tane başı vardır. Bu bin baştan her birinde bin yüz, her yüzde bin ağız, her ağızda bin dil bulunur. Bu diller yetmiş iki çeşit lisan ile Allah'ı tesbîh ve tehlîl eder. (bkz. vr. 39a-39b)

4. *İsrâfil*: Allah'ın emrini başkalarına ulaştıran, cesetlere rûhları üfüren melektir. Elinde *Ṣûr* vardır. Boynuz biçimindeki *Ṣûr*un ağzı boru ağzı gibidir, gök ve yer arasını kaplayacak kadar büyüktür. Delikleri çoktur ve her bir delikte elli bin can vardır. Üfürülmeye hazır bir şekilde, daima arş yönüne bakar. *Ṣûr*un üç kere üfürülmesi gereklidir. Birincisinde tüm yerde ve gökde olanlar korkacaktır (27/87). İkincisinde bütün yaratıklar ölecektir ((39/68). Üçüncüsünde bütün yaratıklar tekrar dirilecektir (39/48).

*İsrâfil*in dört kanadı vardır; biri batıda, biri doğuda, biri yer ve gök arasındadır, diğeri yeryüzünü örtmüştür. Başı arşın altında, ayakları, yedinci yerden aşağıdadır. Önünde *Levḥ-i mahfûẓ* vardır. Allah bir nesneyi yaratmak istediğinde kaleme emreder, kalem onu *Levḥ-i maḥfûẓa* yazar. *İsrâfil* de bu emri *Mikâil*e götürür.

*İsrâfil*in *nefḥ-i rûḥ* ve *ilḳâ-i ḳuvvet* etmede ona yardımcı olan melekleri vardır. (bkz. vr. 39b)

5. *Cebrâîl*: *Maḳâm-ı kürsî*de bulunan *Cebrâîl*in diğer adları *Emînü'l-vaḥy*, *Ḫâzinü'l-ḳuds*, *Rûḥu'l-emîn*, *Rûḥu'l-muḳaddes*, *Nâmûs-ı ekber* ve *Ṭâvus-ı melâyike*dir.

Allah, onun diliyle dört kitap indirmiştir: Tevrat'ı Musa peygamber, Zebur'u Davut peygamber, İncil'i İsa peygamber ve Kur'ân'ı Muhammed peygamber üzerine. Ayrıca yine bu melek aracılığıyla on sayfa Adem peygamber, elli sayfa Şit peygamber, otuz sayfa İdris peygamber, on sayfa İbrahim peygambere göndermiştir. Metinde, Allah'ın yüz dört kitap indirdiği belirtilmiştir. Dört büyük kitapla beraber diğer dört peygambere gönderilen sayfalar da kitap olarak sayılmıştır.

Metinde, *Cebrâîl*in, *Lûṭ* kavminin ülkesi büyüklüğündeki altı ülkeyi, kanadının bir tüyü ile yerden kaldırıp göğe çıkaracak kadar kuvvetli olduğu belirtilmiş; öyle ki *Lûṭ* kavmi, gökte meleklerin tesbîhini, melekler de bu kavmin horozlarının sesini duymuşlardır. Sonra onları başaşağı bırakmıştır. Kanatları çok kuvvetlidir; altı yüz kanadı vardır. Bir kavmi yok etmek için kullandığı iki kanadı daha vardır.

Dünyaya müvekkel olan yardımcıları vardır. Bunlar, insan ve hayvanlardan kötülüğü ve zararı uzaklaştırırlar. (bkz. vr. 39b-40b)

6. *Mikâil*: Bu melek, insanların hem bedensel, hem de rûhsal ihtiyaçlarına müvekkeldir; çünkü bedenlerin hayatı gıda ile, nefslerin hayatı hikmet ve marifet ile olur. Mekânı yedinci gökte, *baḥr-i mescûr* üzerindedir. Kanatlarının sayısı belli değildir. Ağzını açınca gökler, yanında bir lokma kalır. Eğer nûruyla tecelli etse kâinat batar.

Yardımcıları vardır; anasıra ve yaratılmışlara *ḳuvvet-i ḳıyâm* vermek onların şanındandır. (bkz. vr. 40b-41a)

7. *'Azrâil*: Hareketi durdurmaya ve rûhları almaya müvekkeldir. Makamı aşağı göktedir. Başı, göğün en tepesinde, ayakları yedi kat yerden aşağıdadır. Yüzü, *Levḥ-i maḥfûẓ*dan yanadır. Yeryüzü, onun gözünde bir tepsi gibidir. Ecel saati gelen kişinin rûhunu ya kendisi veya yardımcıları vasıtasıyla alır. (bkz. vr. 41a)

8. *Kerrūbīyūn* melekleri: Bunlar *melāyike-i mukarrebūn*dur; *hażīre-i Kuds*'de toplanıp ibadet ederler ve başkasına iltifat etmezler. Bazı kitaplarda belirtildiğine göre birinci feleğin melekleri inek, ikinci feleğin melekleri tavşancıl, üçüncü feleğin melekleri kerkes kuşu, dördüncü feleğin melekleri at, beşinci feleğin melekleri kızlar, altıncı feleğin melekleri oğlanlar ve yedinci feleğin melekleri erenler şeklindedir. Yedinci felekten yukarıdaki meleklerin sayısı bilinmeyecek kadar çoktur ve çokluklarından birbirlerini bilmezler. Hızır peygamber, bunları çeşitli dillerde tesbîh ve tehlîl eder. (bkz. vr. 41a-41b)

9. *Kirāmen Kātibīn* veya *Ḥıfẓ* melekleri: Allah katında mükerrem oldukları için *Kirāmen* ve kulların amellerini yazdıkları için *Kātibīn* diye adlandırılmışlardır. Bunlar kulların yaptıklarını ve kalplerinden geçenleri bilirler; iyi niyeti güzel, kötü niyeti ise pis kokuyla bilirler.

Ḥıfẓ melekleri iki tanedir; sağ taraftaki iyilikleri, sol taraftaki kötülükleri yazar. Sağ taraftaki *Ḥıfẓ* meleği soldakine hükm eder; belki kişi tövbe eder düşüncesiyle kötü niyeti yedi saat geçmeden yazdırmaz. Sağdaki meleği koruyan ve yanından hiç ayrılmayan üçüncü bir melek daha vardır. Bu melek, elindeki nûrdan mızrak ile onu ecinne kötülüğünden korur.

Bir insan öldüğü zaman Allah, bu meleklere, "Kulumun kabri üzerinde durun, onun için kıyamete kadar dua edin!" diye emreder. (bkz. vr. 41b)

10. *Mu'akkıbāt* melekleri: Bunlar yeryüzüne bereket ile inerler ve rûhları insanoğlunun ameline (yaptığı işlere) göre göğe çıkarırlar. (bkz. vr. 41b)

11. *Münker* ve *Nekīr* melekleri: Bunların bedenleri siyah, gözleri mavidir ve oldukça heybetli meleklerdir. Kabre girerler ve ölüyü sorguya çekerler. (bkz. vr. 41b)

12. *Seyyāḥūn* melekleri: Bunlar devamlı *ẕikru'llāh* ve ilim meclislerini arayıp buralarda bulunurlar. (bkz. vr. 42a)

13. Çeşitli işlere müvekkel olan melekler: Bir insana sayısız melek müvekkeldir ve bunların çeşitli görevleri vardır.

Bazıları kâinatın ıslahına çalışır ve kötülükleri kovmaya müvekkeldir. Bazı melekler amel etmeyince gıda istenilen vasıflarda olmaz. Ayrıca, yemek yiyen kişiye gerekli şekilde yararlı olmaz. Gıdalar cansız olup tek başına hareket edemedikleri için bu melekler aracılığıyla et ve kemiğe götürülür. Bir melek vücudun ısısı için orada oruca başlar. Bir melek *ṣūret-i dem* götürür. Bir melek eti, kemiği ve damarları temizler. Bir melek kemiğe gerekli olanı kemiğe ve ete gerekli olanı ete yapıştırır. Bir melek yuvarlak, yassı ve boşluğu olan uzuvlarda boşluk kalmaması için yapışmayı kontrol eder, çünkü eğer herhangi bir uzva uygun olan gıdadan başka bir nesneye eksik ya da fazla giderse şekli değişik ve çirkin olur. Gıdanın incesi göz kapaklarına, katıksız olanı göz bebeğine, kabası oyluklara, katısı kemiğe yapışır. Bu işlem gıdanın değeri ve uygunluk şekline göre olur. Gıda her uzva uygun olan şekliyle kendini gösterir, bazı uzuv küçükken olduğu gibi kalır, büyümez. (bkz. vr. 42a)

Davet edilen ve müvekkel melekler ve cinler metindeki sırasıyla alınmışlardır. Bu meleklerin dışında birçok melek daha vardır.

Davet Edilen Melekler:

14. Melek-i Aḥmer: *Şems Ḥamel* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 46a)

15. Melek-i دنهش : *Şems S̱evr* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 47a)

16. Melek-i ميططرون : *Şems Cevzā* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 48a)

17. Melek-i Meymūn-ı a'ẓam: *Şems Sereṭān* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 50a)

18. Melek-i شمهورش : *Şems Esed* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 51a)

19. Melek-i سپيد : *Şems Sünbüle* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 52b. 52b'de سيدون olarak yazılmıştır.)

20. Melek-i ابى احنف : *Şems Mīzān* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 54a)

21. Melek-i Ebyaż: *Şems 'Aḳreb* burcuna gelince davet edilecek melektir. (bkz. vr. 44a, 55b)

Müvekkel Melekler:

22. صحباطاعاييل : *Şems Ḥamel* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle arş altından gelip güneşe nazır olur. Bu meleğin emrinde üç yüz bin melek, bunların her birisinin emrinde üç yüz bin melek ve bu meleklerin her birinin emrinde on beş bin cin vardır. (bkz. vr. 46a)

23. نغماغاييل : *Şems S̱evr* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Arş altından *rūḥānīler maḳām*ından inip güneşe nazır olur. Bu meleğin hükmünde yedi yüz bin melek, bu meleklerin her birinin emrinde yedi yüz bin melek, bunların da her birinin emrinde yedi yüz bin cin vardır. *Şems S̱evr* burcuna gelince Allah'ın emriyle otuz gün boyunca birçok işe başlarlar. (bkz. vr. 47a)

24. Adı yazılmamış melek: *Şems Cevzā* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Kerrūbīyyūn* makamından inip güneşe müvekkel olur. Emrinde bir milyon beş yüz bin melek, bunların her birinin emrinde dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde iki yüz bin tekvîn vardır. Bu tekvînler cinler üzerine müvekkeldir. (bkz. vr. 48a)

25. سخيطاعلاييل : *Şems Sereṭān* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle arş altından *rūḥānīler maḳām*ından inip müvekkel olur. Emrinde bir milyar beş yüz milyon melek, bunların her birinin emrinde yüzbinlerce melek ve bunların da emrinde yüzbinlerce cin vardır. Bu melekler *Şems Sereṭān* burcuna gelince yeryüzüne inip bitkilere ve hayvanlara müvekkel olup iyi ve kötü yönde etki ederler. (bkz. vr. 50a)

26. طعاهاكاييل : *Şems Esed* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Sidretü'l-müntehe*dan bir melek inip müvekkel olur. Emrinde on beş bin kez () melek,

bunların her birinin emrinde sekiz yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde yedi yüz yetmiş yedi cin vardır. Cinler yeryüzüne inip esbaba müvekkel olup etki ederler. (bkz. vr. 51ab)

27. طماحابنايبل : *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Levḥ-i maḥfūẓ* altından inip müvekkel olur. Emrinde bir milyon beş yüz bin melek, bunların her birinin emrinde iki yüz yirmi iki bin melek ve bunların her birinin emrinde yüzbinlerce cin vardır. Bunlar eşyalara iyi ve kötü yönde etki ederler. (bkz. vr. 52b)

28. طهماطورايبل : *Şems Mīzān* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *melik-i a'lā*dan inip müvekkel olur. Emrinde bir milyon sekiz yüz bin melek, bunların her birinin emrinde yüz yirmi dört bin melek ve bunların da her birinin emrinde yetmiş bin cin vardır. Bunlar yeryüzüne inip iyi ve kötü şekilde etki ederler. (bkz. vr. 54ab)

29. طمماعاعايبل : *Şems 'Akreb* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *Kerrubiyyūn* makamından inip müvekkel olur. Bu feriştenin emrinde iki milyon dört yüz bin melek, bunların her birinin emrinde dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde üç yüz otuz bin cin vardır. Kâinata etki ederler. (bkz. vr. 55b-56a)

30. كنهاطايبل : *Şems Ḳavs* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle yedinci gökten *maḳām-ı a'lā*dan inip müvekkel olur. Emrinde altmış dört milyar melek, bunların her birinin emrinde dört milyon dört yüz bin melek ve bunların da her birinin emrinde yüz yirmi beş bin cin vardır. Bunlar zemine inip etki ederler. (bkz. vr. 57ab)

31. طمهاكهماعايبل : *Şems Ḥūt* burcuna gelince müvekkel olan melektir. Allah'ın emriyle *maḳām-ı a'lā*dan *Kerrubiyyūn* meleklerinden bir melek inip müvekkel olur. Bunun emrinde doksan dört bin melek, bunların her birinin emrinde yüz yirmi bin melek ve bunların da her birinin emrinde seksen sekiz bin cin vardır. Kâinata inip iyi ve kötü şekilde etki ederler. (bkz. vr. 61a)

32. غينورش : *Ḳamer Şeraṭeyn* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 63a)

33. ، كهماطينوهورش ، طحهماليونحوش ، عجكالينورهقرش ، كنحالينوهورش ، طنحاهيشورهورش ، حنطاهاهيينورش ، كماغبنايبل : *Şeraṭeyn* menzilinin müvekkel meleğini davet etmek için okunması gereken yedi melek ismidir. (bkz. vr. 63ab)

34. قبطايبل : *Ḳamer Buṭayn* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 64a)

35. ، غمالاطاهور ، كماطاطاهور ، سقهماطاهور ، سقلاطاهور ، غرطاهاهور ، صحكبنياهور ، كطعاطاهور ، عفطابنياهور ، كماطاهور : *Ḳamer Buṭayn* menzilindeyken iki kişi arasında sevgi yaratmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken isimlerdir. (bkz. vr. 64b)

36. سمقاطورش : *Ḳamer Ṣüreyyā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 65a)

37. ، كماطارهورش ، سينطاعاري ، فيمفينو ، لافيماطارنور ، فيماطابستارد ، كماعليبور ، طارهاغاك ، مفيبطارايبل ، سيلاطارو ، طماكاعايبل ، سقماكارو ، فلاطاغورش : *Ḳamer Ṣüreyyā* menzilindeyken bir kişiyi yoldan döndürmek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken melek isimleridir. (bkz. vr. 65b)

38. ايزطايبل : *Ḳamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 65b-66a)

39. ورعاجلاطاييل ، نورعاكاييل ، سفهماطاييل ، كمطاهاييل ، كفهماطاييل : *Ḳamer Deberān* menzilindeyken bir kimseyi yoketmek veya öldürmek için yapılan tılsım sırasında yazılması gereken melek isimleridir. (bkz. vr. 66a)

40. هماعاقيل : *Ḳamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 66b)

41. ، قطبارطاييل ، قطبارطارييل ، سقمهاطاييل ، بقاطاعاييل ، بوطارعاييل ، مكاكاييل ، محاطاهاييل ، محاراييل
، وراغاراييل ، شماطاغاييل ، فماهاييل ، فماغاراييل ، فلاطوراييل ، ولالاساييل ، عرباطاييل ، قلاطاماييل ، عورجاييل
، كبراكاييل ، كماكاييل ، طبكاراييل ، نوراناييل ، سرماراييل ، فوغارلاييل ، افلاطاواييل ، فماطاراييل ، طوفاداغاييل
، زناطاهاييل ، ميكاماييل ، محياييل ، ورهاماييل ، سقهاطاييل ، صطلبدييل ، ملاطاماييل ، هوراعاييل ، مرغاطاييل
علاكاماييل ، عيكاييل ، سلاماعاييل ، قماطاراييل ، وراطبالاييل ، طباطاهاييل : *Heḳ'a* menzilinin müvekkel meleğine müvekkel olan kırk bir melektir. (Metinde kırk melek denmektedir.) (bkz. vr. 66b-67a)

42. قعهاطاييل : *Ḳamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 68a)

43. ، افلاطوراييل ، طوطاراييل ، فماطاحاييل ، ولاطارعاييل ، سلامطاراييل ، كماقادعاييل ، طماغاطازاييل ، طارغاهاييل
، كماساراييل ، ملاطوراييل ، عملاطاييل ، سفهاطاييل ، درطاهاييل ، قصلاطاييل ، كمعاداييل ، سقلاطوراييل ، صقلاطوراييل
، سكباييل ، قطباراييل ، درطاييل ، ويرلاكال ، سلاكماطال ، فلاكماهال ، عماكاييل ، سلاطافاييل ، مكلكاييل ، اسرافياييل
، كمادكاررم ، ولاداعاييل ، سنسهماطوراييل ، ملاطارين ، فلاطوردن ، فلاكمورش ، سلاطور ، مكوراييل ، مطيطان ، شططاهود
، سلفهلوس ، عفعطارون ، سفلاطوراط ، فماطاذيف ، قسططاغازم ، قصطاورن ، يانوراطاييل ، كماطاطور ، زمانطارين
، سقاطينور ، عوعولاروذا ، افلاطارقط ، فرماطاروس ، عقرولاييل ، فقرطارون ، عزطلاط ، اوسطاييل ، طماعادون ، سلحاطارون
، عماطايف ، عطقرارو ، مراطيناروش ، مروانوس ، بويانسطورش ، طبقاريط ، كنجابيادوم ، املاطوراق ، سقهماطوراس
مبطرطاراياييل ، قطارواي ، املاطورش ، فيماعولاي ، سماعاريفوط : *Ḳamer Hen'a* menzilindeyken bir kimseyi ulu devlete ulaştırmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yetmiş melek ismidir. (bkz. vr. 68ab)

44. حنطاعاييل : *Ḳamer Ẕirā'* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 69a)

45. ، وجهلاطوش ، وهلهينوش ، وكلجغيوش ، وسلجلجوش ، وخنطفغوش ، وخلجقياش ، وخلجفيوش ، وجنطوش ، فردجوش
كماطوهينوش : *Ẕirā''* menzilinin müvekkel cininin emrindeki on devdir. Kimya ilmine sahip olmak için yapılan tılsım sırasında davet edilirler. (bkz. vr. 70ab)

46. توهاييل : *Ḳamer Neṣre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 70b)

47. قهماطاييل : *ḲamerṬarfe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 72a)

48. هجاطاييل : *Ḳamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 72a)

49. هماكاطاييل : *Ḳamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 73b)

50. عرمهماطاهاييل : *Ḳamer Ṣarfe* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 75a)

51. هماطاصاييل : *Ḳamer 'Avvā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 76a)

52. سقماكاييل : *Ḳamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 77a)

53. ، عماطيناييل ، افلاكوطازاييل ، ورطاعماجاييل ، هماكاسلاييل ، شماكاعاهاييل ، كماكاهاييل ، خبيطاهاييل ، جبيطاييل
سقهماكاطاييل ، طماكاعاييل ، غفراطاهاييل ، ورساعاهاييل ، كهماغاريفاييل : *Ḳamer Simāk* menzilindeyken yağmur yağdırmak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken on üç melek ismidir. (bkz. vr. 77b)

54. كفياطاهاييل : *Ḳamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 78a)

55. هيمينطاييل : *Ḳamer Zubānā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 79b)

56. صفيهرعنيال : *Ḳamer İklīl* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 80b)

57. صعمهماطال : *Ḳamer Ḳalb* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 80b)

58. حفطهماعاييل : *Ḳamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 81b)

59. سيطافيناييل *Ḳamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 87b)

60. صفهماكاييل : *Ḳamer Su'ūd* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 83b)

61. كفهماطاييل : *Ḳamer Aḫbiye* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 84b)

62. كهماطاعاييل : *Ḳamer Muḳaddem* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 85a)

63. قطيناهاييل : *Ḳamer Mu'aḫḫar* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 86a)

64. غصينطاييل : *Ḳamer Ne'āyim* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 87a)

65. قطيناكاييل : *Ḳamer Rişā* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 88a)

66. غفينكماييل : *Ḳamer Belde* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 88b)

67. صعفيناييل : *Ḳamer Ẕābiḥ* menziline gelince müvekkel olan melektir. (bkz. vr. 89a)

68. سعهماطاييل , طوطغيناييل , ورعاطغيناييل , سلاطمهماييل , كمهناييل , صطفهماييل , طفهماييل : *Ẕābiḥ* menzilinin müvekkel cini üzerine müvekkel olan yedi melektir. *Ḳamer Ẕābiḥ* menzilindeyken sara hastalığını iyileştirmek için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 90a)

Cinler

1. **Ṣaḫratü'n-nār:** Allah ilk insanı yaratmadan önce *Ṣaḫratü'n-nār*'ı yaratmıştır. *Ṣaḫratü'n-nār* bütün cinlerin anasıdır. Diğer cinler bunun neslindendir ve Allah hepsinin üzerine birer melek müvekkel etmiştir. İnsan şeklinde tasvîr edilmiştir, fakat elleri, ayakları, karnı ve başında toplam dört bin yüz vardır. Ateş ve havadan yaratılmış, su ve toprak karışmamıştır. (bkz. Resim 1)

Metinde şu şekilde anlatılmaktadır: Allah ona dokuz yüz bin yıl ömür verdi. Yalnızdı. Bu yalnızlıktan kurtulmak için Allah'a yalvardı ve bir dost istedi. Duası kabul olunup kendi nefsinden bir nûr göründü ve bir dişi yaratıldı. Dişisi bir süre sonra hamile kalıp dört bin oğlan doğurdu. Dokuz yüz bin yıl içinde nesli üredi. *Ṣaḫratü'n-nār* ölünce evlatları arasında fesat başladı, tesbîh ve tehlîli unuttular. Yedi iklim ağlayarak Allah'tan bunların, yani *Ṣaḫratü'n-nār*'ın evlatlarının yok edilmelerini istedi. Allah, yedinci göğün meleklerine *Ṣaḫra* kavmiyle savaşıp öldürmelerini emretti, fakat öldüremediler. Bunun üzerine Allah, *ḥameletü'l-'arş*dan حول ve قوه adlı iki melek gönderdi. Bunlar cinleri öldürdüler. Sadece bir erkek ve bir dişi kaldı. Tekrar ürediler. Allah, onların üzerine birer melek müvekkel etti.

'İmām Ca'fer-i Ṣādıḳ, *Ṣaḫratü'n-nār* şeklini başında taşıyan kişinin padişahlar ve beyler arasında saygıdeğer olacağını rivâyet eder. Metinde, Sulṭān Maḥmūd Ġaznevī'nin de bu şekli başında taşıdığı ve halkın ondan korkup emirlerine itaat ettiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 3a-4a)

2. قبطاغوروش : *Şems Ṣevr* burcuna gelince davet edilen meleğin emrindeki ve diğer cinler üzerine müvekkel olan cindir. (bkz. vr. 47ab)

3. عبطاقوهيفرش : *Şems Cevzā* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 49ab)

4. طغاكاهيلوزلش : *Şems Sereṭān* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 50b-51a)

5. قصطاغوهينورش : *Şems Sünbüle* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 53b-54a)

6. طيراغوهينورش : *Şems Mīzān* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 55b)

7. طماغيورش : *Şems Ḥūt* burcuna gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 62a)

8. فرقاطاهورش : *Ḳamer Buṭayn* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 65a)

9. سلژطاهال : *Ḳamer S̱üreyyā* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 65b)

10. سلفماطور : *Ḳamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 66b)

11. سقطيروش : *Ḳamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 67ab)

12. رهاطينورش : *Ḳamer Ẕirā'* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 70a)

13. سعقلاطور : *Ḳamer Nes̱re* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 70b)

14. طماطوهورش : *Ḳamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 73ab)

15. صوراعاطورش : *Ḳamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 74a)

16. وفاصليل : *Ḳamer Ṣarfe* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 76a)

17. عينورهوش : *Ḳamer 'Avvā* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 77a)

18. هلاطينورس : *Ḳamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 78a)

19. هيبطاكاطور : *Ḳamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 79a)

20. عنططال : *Ḳamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 82a)

21. عفيكال : *Ḳamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 83a)

22. طعاطال : *Ḳamer Aḫbiye* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 85a)

23. هينان : *Ḳamer Muḳaddem* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 85b)

24. غفياهال : *Ḳamer Mu'aḫḫar* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 86b)

25. طعاعال : *Ḳamer Ne'āyim* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 87a)

26. عفراطال : *Ḳamer Rişā* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 88a)

27. عقطال : *Ḳamer Belde* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 89a)

28. كفينال : *Ḳamer Ẕābiḥ* menziline gelince müvekkel olan meleğin emrindeki cindir. (bkz. vr. 90a)

Ayrıca dev adları ya da tılsım ve dua şeklinde geçen adlar da vardır:

1. سلجاماطوش , سلجاطوش , سلقااهيوش , خبطيفوش , حفيطوش , خلحيفبوش : *Ḳamer Deberān* menzilindeyken cinlerin işe gelmesi için yapılan tılsım sırasında yazılması gereken dev isimleridir. (bkz. vr. 66b)

2. عماطينورش , سفهماطلينورش , كماطاغينورش , دعلاطينورش , طماطماهورش , كطاعهينورش , شطاغيوذش : *Ḳamer Ẕirā'* menzilindeyken bir yola çabuk ve yorulmadan gidip yolda hiçbir şey kaybetmemek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yedi dev ismidir. (bkz. vr. 69b)

3. رياكاغور , كباطاقور , سقهاطوقور , طماطوقور , هطاماغور , قطاغاقور , فطاطاهو : *Ḳamer Neṣre* menzilindeyken bir kişinin bahtının açılmaması için işini ve gücünü bağlamak için yapılan tılsım sırasında okunması gereken yedi rûh ismidir. (bkz. vr. 71b)

4. سلاطاكافورش , فطاكماغورش , عماكاقاقورش , فلاطاهياخورش , سغماطاعاطورش , عماطاهياطورش : *'Avvā* menzilinin cinine müvekkel olan altı devdir. (bkz. vr. 77a)

5. Tılsım şeklinde adlandırılmış melekler: *Ḳamer Ġafre* menzilindeyken bir hastayı ya da afete uğramış kişiyi iyileştirmek için yapılan tılsım sırasında okunması gereken isimlerdir. (bkz. vr. 79a)

6. صطال , سهماطال , عماطال , فلاطال , عورطال , طماكال , طهمال : *Ḳamer Ḳalb* menzilindeyken eve dev ve peri gelmemesi için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 81a)

7. كبطيوب , عطيوب , صطيوب , سيطيوب : *Ḳamer Şevle* menzilindeyken asker arasına zarar görmeden girip çıkmak için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 81b)

8. Dua şeklindeki adlar: *Ḳamer Ne'āyim* menzilindeyken katırın kaçmaması veya geri gelmesi için yapılan tılsım sırasında yazılan isimlerdir. (bkz. vr. 87a)

3.3. BÜYÜ, DAVET

Da'vet-nâme'de ve edebiyatta büyü ve davet anlatılmadan önce burada genel bir bilgi verilmiştir[126].

Ortaçağ Avrupasında cadı denilen kadınların büyücü olduklarına, şeytanın hizmetine girdiklerine ve Tanrıya itaat etmekten vazgeçtiklerine inanılırdı. Cadıların çoğu öldürülür veya yakılırdı. Her bölgede, o bölgenin cadılarının bir listesi olan ve büyüleri içeren çok gizli büyü kitapları vardı. Hıristiyanlığın yanısıra, Budizm, Musevîlik ve İslâmda dinî liderlerin karşı çıkmasına rağmen geri kalmış ve eğitimsiz halk arasında büyü, kehanet ve fal yaygınlığını korumuştur.

İnsanlar ilk zamanlardan beri büyü gücüne sahip veya kutsal olduklarına inandıkları nesneleri kullanarak kendilerini kötülüklerden korumaya çalışmışlardır. Bu nesneleri üzerlerinde taşıyarak korunacaklarına, böylece kötü rûhların kendilerine saldırmayacaklarına inanmışlardır. Kâğıt parçaları, parşomen veya genellikle gümüşten yapılan metal takılar üzerine çeşitli formüller yazmışlardır. Diğer tektanrılı dinlerde de bu arkaik dönem inançları görülmektedir.

Hıristiyanlık ve Musevîlik gibi dinlerde bu inançlarla ilgili yapılan çalışmalarda muskalar, biçimlerine, sembollerine ya da harflerine göre şu şekilde adlandırılmıştır: Üçgen, kare, dikdörtgen, altıgen (Davut'un yıldızı, Hexagram), beşgen (Süleyman'ın yıldızı, Pentacle), Menorah, (yedi kollu şamdan) ve el şekli. Bunların yanında kuşlar, hayvanlar, insan figürleri de kullanılabilir. Ayrıca, henüz tamamen açıklanamayan, Kabalistik yazı olarak bilinen ve figürlerden oluşan harfler de kullanılır.

Üçgenler: İyi amaçlar için kullanılır. Bu şeklin büyüklüğü kademeli olarak küçültülünce kötü rûhun kaybolacağına ve etkisinin azalacağına inanılır.

Kare ve dikdörtgenler: Bu şekiller, her biri bir ya da daha fazla harf içeren kutucuklara bölünür. Böylece güçlü yazıların gizli olarak yerleştirilebileceği akrostişler elde edilir. Kareler, dokuz ve altmış dört arası veya yüz kutucuğa bölünebilir. Dikdörtgenler genellikle küçüktür ve İncil'den âyetler içerirler. Bunların kullanımı ve etkileri İncil'deki âyetlere bağlıdır.

---

126 Bu konuda daha geniş bilgi için bkz. Montague Summers, *The History of Witchcraft and Demonology*, 7. bs. (New York: University Books, 1956), XV-XXII; 81-109; H.J.Rose ve diğerleri, "Divination," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.& T. Clark, 1921) 4: 775-830; Barbara Freire-Marreco ve diğerleri, "Charms and Amulets," *Encyclopedia of Religion and Ethics*, (Edinburgh: T.& T. Clark, 1921) 3: 392-472; L.B., "Magic," *The Jewish Encyclopedia* , (New York: Ktav Publishing, [t.y.]), 8: 255-257; Raphael Posner, "Amulet," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House, 1978), 2: 906-915; Joseph Dan, "Magic," *Encyclopedia Judaica*, 4. bs. (Jerusalem: Keter Publishing House, 1978), 11: 703-716; D.B. MacDonald, "Sihir," *İslam Ansiklopedisi*, . (İstanbul: MEB, 1967) 10: 599-611; A. Fischer, "Kahin," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB., [t.y.]) 6: 71-73; E. Graefe, "Cedvel," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB.,1963) 3:43; D.B.MacDonald, "Beduh," *İslam Ansiklopedisi*, 5. bs. (İstanbul: MEB.,1979) 2:447-449; D.B. MacDonald, "Cefr," *İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: MEB.,1963) 3:43-45; Hikmet Tanyu, "Büyü," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 6: 506; Cengiz Aydın, "Cedvel," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 214-215; Cengiz Kallek, "Beduh," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 5: 336-337; Metin Yurdagür, "Cefr," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993) 7: 215-218; Ayrıca bu konularda önemli bir kaynak olan Rudolf Kriss-Hubert Kriss-Heinrich, *Volksglaube im Bereich des Islam*. (Wiesbaden: Otto Haarssowitz, 1960-1962) I-II.

Altıgen (Hexagram): Davut'un yıldızı. Kudüs'te kullanılır. Altı köşeli şekil elle yazılmış muskalarda da görülür.

Yedi kollu şamdan (Menorah): Bazı İran muskalarında kullanılır. Gümüş takılarda sadece harfler vardır, parşomenlerde ise bütün bir âyet bulunur.

El: Kâğıda ya da parşomene kötü gözlerden korunmak için eller dizisi çizilir. Bunun kaynağı Kuzey Afrika'dır. Fas, Tunus ve Cezayir'de Müslümanlarca kullanılır. Bu el bazılarına göre Muhammed'in kızı Fatma'nın elidir.

Kurs, Hilâl, Haç: Haç ve hilâl nadir bulunur. Kuzey Afrika'da kullanılır.

Kabalistik Harfler: Bugüne kadar açıklanamayan gizemli harflerdir. Bu çeşit harfler, Yahudilerce kullanılan muskalardan önce eskiçağ muskalarında da bulunurdu. Bazı din adamlarına göre bu işaretlerin kaynağı çiviyazısı, bazılarına göre ise İbrani yazısıdır. Pratik Kabala kitaplarının çoğu melek alfabeleri içerir ve her alfabe farklı meleğe aittir. Bazı muskalarda bu alfabelerin kullanılmış olması muhtemeldir. Büyü ile ilgili İbranice kitaplar, çeşitli muska formülleri ve örnekler içermektedir.

Kur'ân'da sihirle ilgili en önemli âyetin (II,101) açıklaması bazı müfessirlere göre şöyledir: Şeytanlar sihirin kaynağıdır; göğün duvarlarını dinlerler ve işittiklerine yalanlar katarlar, sonra bunları kâhinlere naklederler ve bunlardan kitaplar meydana getirirler, insanlara bu kitapların içerdikleri şeyleri okuyarak öğretirlerdi. Bu inanç Süleyman zamanında çok yaygındı. Kâhin, bakıcılara ya da gaipten haber veren kişilere denirdi. İlhamlarının kaynağı cin veya şeytanlara dayanıyordu. Cin veya şeytanlar onların ağzından konuşurdu. Fakat bütün cinlerin bilgilerini semevâttan çaldıklarının, bu bilgilerin sahte ve karmakarışık olduğunun Kur'ân'da zikredilmesi, onların kehanetlerini itibardan düşürmüş ve müminlerin kâhinlere başvurmalarını önleyen hadîsler ortaya çıkmıştır.

Cetvel, içine çeşitli tılsımlı isim ya da işaretler yazılan, üç, dört ya da daha fazla köşeli veya yuvarlak şekiller için kullanılan bir sihir tabiridir. Bu yazılar, Arapça harfler ya da rakamlar, sihirli kelimeler, Allah'ın, meleklerin, şeytanların, seyyarelerin, haftanın günlerinin ve unsurlarının adları ve Fatiha, Yâsîn, Ayete'l-kürsî gibi Kur'ân'dan alınan bazı ibarelerden ibarettir. Bu yazıları içeren kâğıt, dumanlarıyla bir kişiyi tütsülemek için yakılır, ya da su içinde eritilip içilir. Genellikle de bir muska muhafazasına konur. Cetvellerin özel bir çeşidi **vefk** denilen karelerden oluşur; hanelerine birbirine uygun rakamlar sıralanır.

Beduh, bir tılsım terimidir ve üç sıralı sihirli karenin unsurlarından oluşur. Ġazālī'nin tılsımı, *'ilmü'l-ḥurūf*un temeli veya başlangıcı olmuştur. Beduhun köşelerindeki dört rakam veya harfe müzevvecat, diğer beşine ise müfredat denir. Yapılacak tılsım hayra yönelikse müzevvecat, şerre yönelikse müfredat, ikisi de isteniyorsa vefkin tamamı kullanılır.

Cefr'in, Ca'ferü's-Ṣādık tarafından, peygamber ailesinden olan kimselerin eğitimi amacı ile bir cefr, yani sütten kesilmiş bir oğlak veya kuzu derisi üzerine yazılmış bir kitap olduğu söylenir. Zamanla bu kitaptan, ayrı ayrı harflerin remiz gibi kullanılarak, bunlardan ahkâm çıkarma inancı doğdu ve *'ilmü'l-cefr* tabiri *'ilmü'l-ḥurūf* anlamında kullanılır oldu. Bu, harflere sayı değerleri vermek (ebced hesabı) sûretiyle gelecekten haber verme usulüdür.

Hamâil, eskiden gümüş veya meşin bir mahfaza içine konularak boyunda taşınırdı. Daha sonraları üçgen biçiminde kıvrılan muskalar balmumu sürülmüş bir beze sarılmaya başlandı. Hamaillerin içine harfler, rakamlar ve âyetler yazılırdı. Her bir harf ve rakamın delâlet veya temsil ettiği bir sır vardı.

Büyünün amacı, doğa ve insanlara hakim olan rûhları çağırmaktır. Rûhları çağırıp kendine itaat ettirmek için büyücü, rûhların adlarını bilmelidir. Bu yolla melek bilimi oluşmuştur. Kelimelerin iki-üç kez tekrarlanması, benzeşmesi, ikilemeler ve küçük değişikliklerle oluşan Müslümanlık dışı melek isimleri yardımcı dinî kitaplarda bulunmaktadır. Büyü sanatının ehli olabilmek için, rûhların isimlerinin yanısıra, rûhların çeşitli zaman birimleri ve nesnelerle ilişkilerinin de iyi bilinmesi gereklidir. Uygun formüller gümüş, porselen ya da ipek gibi uygun nesneler üzerine yazılmalı ve buhur verilmelidir. Allah'ın doksan dokuz ismi büyülerde kullanılmıştır. En güçlü tılsıma sahip olduğuna inanılan en önemli ismi ise insanlar tarafından bilinmez, peygamber ve evliyalarca bilinir.

3.3.1. Dîvân Edebiyatında Büyü, Davet

Büyü, sihir, füsun, efsun edebiyatta güzellik ile birarada ele alınır. Büyü olağanüstü güzellikler meydana getirme halidir. Eğitim gerektirir ve bir üstada gerek vardır. Bu nedenle büyücülüğün üstadı olan Harut'a ve onun bulunduğu yer olan Bâbil kuyusuna hatırlatmada bulunulur. Musa zamanında sihir çok ilerlemiş olduğu için büyü-Musa ilişkisi kurulan beyitler çoktur. Büyü ile oluşturulduğuna inanılan olaylardan bazıları, yağmur yağdırmamak ya da çok yağdırmak, insanda akıl ve irade bırakmamak, mecnun haline getirmek, bir insanı aşık etmek, uykusuz bırakmak, insanı şekil değiştirtip başka kılıklara sokmaktır. Büyülenmiş bir kimse istenildiği gibi idare edilebilir[127].

Nedim: Gamze-i fettânını koydun ki yıktı âlemi
Bahse dalmışken çeh-i Bâbil'de câdûlarla sen[128]

Ahmed-i Dâî: Anuñ her fitnesinden siḥr-i Hārūt
Anuñ siḥrinden almış fitne Mārūt[129]

Büyü, okunan veya yazılan bazı ibareler halindedir. Kaybolan bir şeyi bulmak için suya bakılır. Bunun yanında, ateşte nal kızdırmak, saç kılı ile misk kullanmak, elmanın üzerine yazı yazdırıp yedirmek, kâğıda âyet yazıp bal ile karıştırarak yakmak gibi büyü yolları da vardır. Daire veya halka büyü ile birlikte anılır[130].

Ahmed Paşa: 'Anberîn zülfün döker geh gâh câdû gözlerün
Kim hemîşe sihr işin müşg ile mû kılur kavî[131]

---

127 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100; İskender Pala, *a.g.e.*, 440; Ahmet Talat Onay, haz. *a.g.e.*, 194-195; Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 224; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 154.
128 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 224.
129 Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 154.
130 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100-101; İskender Pala, *a.g.e.*, 440.
131 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 100.

Eskiden değerli mücevher, para, eşya gibi şeyler yıkıntılara gömülür, bulunmaması için dualar okutulur ve oraya yaklaşana ejderha veya korkunç bir zenci görünerek korku vereceğine inanılırdı. Buna tılsım denir. Ya da hazine üzerine bekçi olarak bir yılan konur, bu yılan ancak kırk yıl beklerdi. Bu süre sonunda tılsım bozulurdu. Sûfîler bedeni tılsımlı bir defineye, nefsi de yılana benzeterek yılanın gitmesi için tılsımın bozulması gerektiğine inanırlar[132].

Nesimî: Bu tılısmı çünkü açtım, zulumâta nûr saçtım
Bu kadar makâmı geçtim ki bu cism ü câna geldim[133]

Sihir, etkisinden dolayı oka veya peykâna benzetilir. Sihir ile birlikte genellikle fitne, hile, mekr, al, nireng gibi kelimeler kullanılır, büyü ile bu haller arasında ilişki kurulur. Büyünün dev, peri ve taş gibi bazı varlıklara etki etmediği söylenir[134].

Sahir, sihir-bâz, sihir-sâz, sehhâr, muazzim, füsunger ve câdû kelimeriyle anılan büyücü, bütün bu büyüleri yapar. Büyücü, büyü yaptığını hiç belli etmez. Rüzgâra, süpürgeye binerek uçabilir. Bu iki durumda büyücü olarak câdû ele alınır. Câdû, su üzerinde de durabilir. Bundan, câdûnun herhangi bir büyücüden farklı olduğu, daha etkili bir kudrete sahip olduğu, işlerini daha anlaşılmaz bir şekilde yürüttüğü sonucu çıkarılabilir. Câdûya, kötülük yapma, zulm etme, kan dökme gibi haller, bazı yerlerde de siyeh-dillik ve siyeh-kârlık yakıştırılır. Bunlarla sevgilinin gözü, gamzesi, saçı, kâkülü ve ayvatüyleri için benzetme yapılır[135].

Ahmed Paşa: Çeşm-i hun-rîzi ne câdû-yı siyeh-dildür kim
Kanmadı kanum içüp kıldı yine kana heves[136]

Bunların dışında, büyü ve büyücünün ele alındığı bir alan da şairlerin söz ve şiir meydanıdır. Şiir bir sihir, şair de büyücüdür. Sihir, İslâmiyette yasaktır, fakat şiir sihir olmakla beraber helâl bir sihirdir.

Ahmed Paşa: Sihr egerçi dîn-i Ahmed'de harâm oldı velî
Vasf-ı gamzende sözüm sihr-i halâl oldı yine[137]

Dîvân şiirinde sevgilinin saçı boyna uzandığı için hamâil olarak nitelendirilir. Böylece saç, hamâil içindeki tılsımın yapacağı işi yapmış olur. Özellikle nazarlık için takılan hamâiller sık geçer. Sevgilinin boynuna dolanmak istenen aşığın kolu da hamâil yerine geçer[138].

Bâkî: Yazdırıp müşg ile boynuna hamâil taktı
Kendüye etmek için halkı musahhar sünbül[139]

---

132 İskender Pala, *a.g.e.*, 497; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 415-416; Ahmed-i Dâî, *a.g.e.*, 155.
133 İskender Pala, *a.g.e.*, 497.
134 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101.
135 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 372.
136 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101.
137 Harun Tolasa, *a.g.e.*, 101-102.
138 İskender Pala, *a.g.e.*, 206; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 189-190.
139 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 190.

Gelecekte olacak işlerden haber veren cifr ilmiyle uğraşanlara cifrî veya ceffâr denir. Cifr, rakamlar ve harfler yardımıyla bakılan bir çeşit faldır. Beduh da kelimeyi oluşturan harflerin veya ebced hesabına göre karşılığı olan rakamların yazılmasıyla oluşur. Bir kareyi hanelere ayırarak içlerine rakamlar yazılan nüsha veya tılsımlara vefk denir. Bu ilme de *'ilm-i vefḳ* veya *'ilm-i evfāḳ* denir[140].

Ziya Paşa:	Müstakbele şimdi hükmolunmaz Gâibdeki cifr ile bulunmaz[141]
Kâmî:	Varak-ı hüsnünü yazdıkta debîr-i kudret Nokta-i hâli komuş vuslatına bâr-ı bedûh[142]
Sünbülzâde Vehbi:	Dahi evfâka heveskâr olma Meyl-i ikbal ile idbar olma[143]

3.3.2. *Da'vet-nāme*'de Büyü, Davet

Da'vet-nāme'de, davetin hangi amaçlarla yapıldığı, davet etmek için ne gibi şartların oluşturulması gerektiği, burç ve menzillerde hangi müvekkel meleklerin bulunduğu, bu melekleri ve emrindeki melek ve cinleri davet ederken okunması gereken dualar, davetin tılsımları, hatemleri, tesbîhleri ve buhurları hakkında bilgi verilmiştir.

Davet etmek isteyen, yani rûhları, melekleri ve cinleri çağırıp onlara hükmetmek ve bütün isteklerini gerçekleştirmek isteyen kişi rûhları tanımalı ve davet ilminde maharetli olmalıdır. Davet ilminin sekiz şartı vardır. Bu şartlar şunlardır:

1. Davet eden kişi hayvanî gıda yememeli, bitkisel gıda yemeli, nefsine hakim olmalı, taharetli olmalı ve ibadet etmelidir.

2. Davet eden kişiye yedi şişe gereklidir. Her bir şişede günün müvekkel meleğinin adı, şekli, hatemi, tılsımı, casusu, tercümanı, soru ve cevabı bulunmalıdır.

3. Davetin saati ve buhurları bilinmelidir. Davet eden kişiye yedi sandalye, yedi ocak, yedi yıldız renginde yedi elbise, yedi hutbe, yedi mendil gereklidir. Bu kişi yedi çeşit medh, yedi melek ve yedi ulu cin ismini de bilmelidir.

4. Davet sırasında bulunulması gereken yerler şunlardır: Yüksek bir yer veya tepe, yüksek bir köşk, akarsu kenarı, eski çeşme yanı veya kuyu yanı. Yirmidört peygamber ve dört halife ismi de davet sırasında yazılmalıdır.

5. Davet sırasında bulunmaması gereken hayvanlar, insanlar ve silahlar belirtilir ve nedenleri açıklanır. Bulunmaması gereken hayvanlar; kedi, köpek, katır, horoz, maymun, yılan ve bunlara benzer canavarlardır. Çünkü melek ve cinler bunlardan incinip davete gelmezler. Hatta komşulardan köpek sesi bile işitilmemelidir. Bulunmaması gereken insanlar;

140 İskender Pala, *a.g.e.*, 105; Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 72; 94; Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 226.
141 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 94.
142 Ahmet Talat Onay, *a.g.e.*, 72.
143 Agâh Sırrı Levend, *a.g.e.*, 226.

fesadlar, namaz kılmayanlar ve kadınlardır. Bulunmaması gereken silahlar; ok, kılıç, tüfek ve savaş aletleridir. Melek ve cinler bunun gibi silahlardan korkarlar.

6. Davet eden kişi başka bir şehire giderse bu şehrin müvekkellerini davet ederken neleri yapması gerektiği açıklanır. Bu kişi çeşitli mendil taşımalı ve yedi çeşit azayim bilmelidir. Davet edeceği her şehre girince *'Ahd-nâme-i Süleymân*'ı okumalı ve buhur yapmalıdır. Çünkü o şehrin müvekkellerini kendine bağlamalı ve dost edinmelidir.

7. Şems her ay yedi burçtan birine gelir. Davet eden kişi o burcun müvekkel meleğini davet etmelidir. Metinde bu meleklerin adları verildikten sonra melek ve cinler hakkında bilgi verilir ve davet sırasında yapılması gerekenler anlatılır.

8. Davet eden kişinin *'Ahd-nâme-i Süleymân* adlı duayı bilmesi gerektiği ve bunun önemi belirtildikten sonra çok zor bulunduğu belirtilen *'Ahd-nâme-i Süleymân*'ın tamamı verilir.

Davet yapılırken tılsımlar yazılır, buhur yapılır. Bu işlemler sırasında çeşitli maddeler kullanılır. Bu maddeler şunlardır:

Misk: bkz. vr. 47b-3, 48a-22, 49b-4, 52a-1, 53a-1, 53b-4, 54a-5, 55a-14, 56b-11, 62a-9, 65a-15, 67a-3, 68a-8, 69a-9, 72a-4, 72a-13, 73b-11, 73b-13, 75a-6, 77a-10, 78b-4, 80a-1, 80b-5, 81a-2, 81b-5, 83b-6, 85b-1, 86b-4, 89a-2, 89b-3, 90a-3, *zaferan:* bkz. vr. 47b-4, 48a-22, 49b-4, 52a-1, 53a-1, 53b-4, 54a-5, 55a-14, 55b-6, 57b-4, 67a-3, 68a-8, 69a-10, 71a-4, 72a-4, 72a-13, 73b-11, 73b-13, 75a-6, 77a-10, 78b-4, 80a-1, 80b-5, 81a-2, 81b-5, 83b-6, 85b-1, 86b-4, 89a-2, 89b-3, 90a-3, *gül suyu:* bkz. vr. 48a-22, 55a-14, 55b-7, 72a-4, 77a-10, 83b-6, 85b-1, *jenkâr:* bkz. vr. 55b-6, 64b-4, 71b-9, 86a-9, *kâfur:* bkz. vr. 55b-6, 61b-2, 71a-3, 86a-9, *(Nisan) yağmuru suyu:* bkz. vr. 47b-3, 49b-2, 51a-1, 53b-4, 68a-9, 72a-4, 80a-2, 81a-2, 89b-3, *hüdhüd kanı:* bkz. vr. 48a-21, 61b-2, 63a-20, 68a-9, 73b-14, 79b-7, *(ölü) balık kanı:* bkz. vr. 51a-1, 77a-10, *yeşil keler ve yılan zehri:* bkz. vr. 51a-1, 51b-12, *pelenk kanı:* bkz. vr. 51b-12, *insan (avrat) kanı:* bkz. vr. 52b-5, 56b-11, 65a-15,66a-10, 72a-13, 83a-6, *kara kedi kanı:* bkz. vr. 56b-1 *tilki kanı:* bkz. vr. 84b-4, *tuz (suyu)*: bkz. vr. 56b-11, 64b-4, *hıyar suyu:* bkz. vr. 54a-5, *keten (bezir) yağı:* bkz. vr. 64a-8, 64a-9, *kurd ödü:* bkz. vr. 64b-4, *maymun kanı:* bkz. vr. 65b-8, *kara horoz kanı:* bkz. vr. 66a-6, *(beyaz) güvercin kanı:* bkz. vr. 73b-14, *beyaz soğan suyu:* bkz. vr. 67b-2, *soğan kabuğu:* bkz. vr. 66a-2, *sirke:* bkz. vr. 56b-4, 71b-9, 86a-9, *öd:* bkz. vr. 75b-2, 82a-5, 86a-1, *şeker:* bkz. vr. 63b-5, 75b-2, 82a-5, 86a-1, *lâden:* bkz. vr. 63b-5,75b-2, *mastaki:* bkz. vr. 63b-5, 75b-2, *zeytin yağı:* bkz. vr. 76a-6, *yarasa ve fare kanı:* bkz. vr. 76b-2-3, *kızıl sığır ödü:* bkz. vr. 79a-4, *karga kanı:* bkz. vr. 79b-7, *sığır sidiği:* bkz. vr. 83a-7, *mısri mürekkep:* bkz. vr. 88a-6, *çelik kalem:* bkz. vr. 62a-7.

Bu tılsımlar çeşitli maddeler üzerine yazılır, bazı maddelere sarılır veya içlerine konur. Bu maddeler şunlardır:

Hatâyî kâğıda: bkz. vr. 56b-2, Semerkand kâğıda: bkz. vr. 72a-4, Bağdâdî kâğıda: bkz. vr. 88a-6, sarı kâğıda: bkz. vr. 48b-23, 61b-2, jenkâri abâdi kâğıda: bkz. vr. 54a-5, jenkâr renk kâğıda: bkz. vr. 71a-3, beyaz kâğıda: bkz. vr. 55a-15, eski tabut parçasına: bkz. vr. 56b-10, 71b-2, kefen parçasına: bkz. vr. 64a-9, 66a-6, kalaya: bkz. vr. 58a-3, beyaz, nakışlı ipeğe: bkz. vr. 48b-2, 53b-3, 62a-8, 71a-4, çölmek içine: bkz. vr. 56b-3, 81a-3, 83a-7, (beyaz) mum

içine: bkz. vr. 48b-2, 53b-1, 73b-12, kazların ayak perdesine: bkz. vr. 53b-1, şişeye: bkz. vr. 49b-2, 71b-12, akik taşa: bkz. vr. 46a-19, yeşim taşlı sim yüzüğe: bkz. vr. 51a-5, gümüş levhaya: bkz. vr. 75b-1, bakır levhaya: bkz. vr. 49b-8, 51a-14, 62a-8, çelik levhaya: bkz. vr. 52b-4, tahta levhaya: bkz. vr. 49a-1, mis (ağacı) levhâya: bkz. vr. 54a-2, kavak ağacı tahtasına: bkz. vr. 65a-16, arslan derisine: bkz. vr. 48a-19, geyik derisine: bkz. vr. 50b-17, 51b-7, 67a-10, 68a-9, 76a-16, 77a-10, 89b-3, tilki derisine: bkz. vr. 53b-8, eşek derisine: bkz. vr. 64b-4, 71a-4, delinmemiş ayakkabıya: bkz. vr. 72a-12, beyaz at kılına: bkz. vr. 75b-1, sırça çanak içine: bkz. vr. 90a-7.

Çömlek balçıkla sıvanır (bkz. vr. 56b-5); kâfir mezarlığına gömülür (bkz. vr. 56b-5); ocak altına gömülür (bkz. vr. 81a-3); topraktan kurbağa yapılıp çömleğe konup gömülür (bkz. vr. 83a-6-8); çini çanakla su içilir (bkz. vr. 49b-12); tılsımlı su içilir (bkz. vr. 51a-17); kilden insan şekli yapılır (bkz. vr. 65a-17); siyah kalem ucu yakılır (bkz. vr. 79b-6); tatlı yenir, acı vé ekşi yenmez (bkz. vr. 76a-8). Bu tılsımlar amaca göre evde saklanır, hayvanlara bağlanır, üzerinde taşınır, yaya bağlanır, yakılır.

Şems her ay yedi burçtan birine gelir. Ḳamer de her gün yirmi sekiz menzilden birinde olur. Aşağıda bu burc ve menzillerde davetin hangi amaçlarla ve nasıl yapıldığı kısaca verilecektir:

***Şems Ḥamel* burcuna gelince yapılan davet:** Beyler ve padişahlar arasında saygıdeğer olmak ve şerefini gittikçe arttırmak için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi *şeref-i Şems*de bir akik taş üstüne yazılıp taşınmalıdır. Davet sırasında bu meleğin tesbîhi dört kere okunmalı ve *Şems* buhuru yakılmalıdır.

Sözü geçer olmak ve beyler ve şeyhlerin emrinde olmak için bu meleğin levhi *şeref-i Şems*de bir parça kâğıda resmedilip arkasına dört isim yazılmalı, *Şems* buhuru verilip üzerine dört kere *'Ahd-nâme-i Süleymân* okunduktan sonra beyaz mum içine konup sarı ipeğe sarılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. Ayrıca tekvînin şekli çizilip cepte ya da bir kesede taşınmalıdır. (bkz. vr. 46a-47a)

***Şems Ṣevr* burcuna gelince yapılan davet:** Bir kişinin ilgi ve sevgisini arttırıp kendine köle etmek için *Şems* bu burcun yedinci derecesine gelince bir kâğıda Nisan yağmuru suyu, misk ve zaferan ile tılsım yazılıp ilgisi çekilmek istenen kişinin ocağı altına gömülmelidir. Tılsımı yazarken *Müşterî* buhuru verilip üzerine yedi kere *'Ahd-nâme-i Süleymân* okunmalıdır.

Hayvana zarar gelmesini engellemek için *Zühre Ṣevr* burcunda iken tekvînin şekli çizilmeli ve hayvanların boynuna bağlanmalıdır. Hayvanlar yönünden talihli olmak için bu şekil, *Şems* bu burcun yedinci derecesinde iken yazılıp evin damına saklanmalıdır. Yazarken *Müşterî* veya *Zühre* buhuru verilmeli, bu isimler okunmalı, ayrıca yazılıp üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 47a-48a)

***Şems Cevzâ* burcuna gelince yapılan davet:** Bu burcun müvekkel meleğini davet etmek için meleğin şekli arslan derisine çizilmeli, *Şems* buhuru verilmeli, tesbîh ve *Da'vet-nâme-i Süleymân* yedişer kere okunmalı ve tılsım hüdhüd kanı, misk, zaferan ve gül suyu ile

yazılmalıdır. Hüdhüdden kan alırken kuş öldürülmeden kulağı dibinden alınıp âzâd edilmelidir. Eğer ölürse iş batıl olur. Bu tılsım arslan derisine çizilen melek şekliyle beyaz mum içine konup nakışlı ipeğe sarılıp külâhta saklanmalıdır. Tılsım yazılırken *Cevzā* burcunda alçalan yıldız olmamalı, *Zuḥal* ile terbide olmalıdır, yoksa bu davet öldürücü olabilir.

Rûhları kendinden uzaklaştırmamak, insanların gözüne şirin görünmek ve devletini her gün arttırmak için sarı kâğıda on iki kerrubiyân meleği resmedilmeli, bunlar tahta bir levhaya dizilmeli, yabancı dille yazılmış olan adlar yazılmalı ve cinin şekli tavanda saklanmalıdır. Bunlar *Şems* şerefindeyken yazılmalıdır.

Bir kişi sara hastalığına yakalandığında bu meleğin cini davet edilmelidir. *Kulhuvallah* sûresi yağmur suyuyla ve *Müşterī* buhuruyla bir şişe üzerine yazılmalı ve bu isimler misk ve zaferan ile altına yazılıp boyuna bağlanmalıdır. Bu isimler saralı kişi için bir ay okunmalıdır.

Tılsım bakır levha üzerine yazılıp küçük çocukların boynuna asılsa devden ve periden korkmazlar ve öğrendiklerini unutmazlar; düzgün konuşurlar ve zeki olurlar. Peri ve cin çarpmasından ağzı eğrilen kişinin iyileşmesi için levh yazılıp suya bırakılmalı ve çini çanakla bu sudan içilmelidir. (bkz. vr. 48a-50a)

***Şems Sereṭān* burcuna gelince yapılan davet:** Eğer bir kişi suya hükmetmek, topraktan su çıkarmak, kurumuş kuyuya su getirmek ya da herhangi bir yerde su çıkarmak isterse, *Şems Sereṭān* burcuna gelince tılsım geyik derisine Nisan yağmuru suyu, ölü balık kanı ve yeşil keler zehriyle yazmalı, *Ḳamer* davetini ve *'Ahd-nāme-i Süleymān* 'ı yedişer kere okumalı ve *Ḳamer* buhuru vermelidir. Böylece yüce rûhlar gelip isteği ne ise yerine getirirler. Ayrıca kurumuş kuyudan su çıkarmak isteyen kişi saf gümüşten bir yüzük yapıp ortasına bir yeşim taş geçirmeli, üzerine hatemi *Şems Sereṭān* burcundayken yazıp, yüzüğü kurumuş su kuyusuna bırakmalı ve tılsımı da geyik derisine yazmalıdır. Levh, *Ḳamer Cevzā* burcundayken yazılmalıdır. Bir parça bakıra çelik kalemle nakş edilmeli ve kurumuş kuyuya bırakılmalıdır, derhal su çıkar.

Ayrıca bu levh doğum sancısı tutan kadının boynuna bağlanırsa kadın kolay doğurur. Suya koyup içerse çabuk doğurur. (bkz. vr. 50a-51a)

***Şems Esed* burcuna gelince yapılan davet:** Düşmanı yenmek için savaş alanında bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır. Düşman askeriyle dövüşürken galip gelmek için tılsım *Şems Esed* burcunda ve *Ḳamer Delv* burcunda iken kaplan kanı, yılan zehiri, misk ve zaferan ile yazılıp pazuda taşınmalıdır.

Söylenen levhin ameli gerçekleşince dört gün oruç tutmak, yüksek bir dağda dört koç kurban etmek, kırkar kere *'Ahd-nāme-i Süleymān*ve *Âl-i İmrân* sûresi okumak, binbir ekmek pişirip fakirlere vermek gerekir. Bundan sonra bir tali seçip çelik levha üzerine bu meleğin levhini kazmak ve on iki kere *Mirrīḫ* davetini okumak, insan kanıyla balçık hazırlayıp bu levhi içine bastırmak gerekir. Kişi savaş olacağı gün bu levhi boynuna takıp düşman safına karşı durup hışımla bakarsa, Allah'ın emriyle düşman askerine bir korku gelir ve dağılıp kaçarlar. (bkz. vr. 51a-52b)

***Şems Sünbüle* burcuna gelince yapılan davet:** İnsanların gözüne güzel görünmek için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi misk ve zaferan ile kazların ayak perdesine yazılıp mum içine konmalı ve külahta taşınmalıdır.

Kimya ve simya ilimlerini kolay öğrenmek için *Şems Sünbüle* burcunun yedinci derecesine gelince bir parça beyaz ipek üzerine tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile yazılıp külahta saklanmalıdır.

Bir kişiyi kendine itaat ettirmek için bu tılsım yazılıp taşınmalıdır. Herkesin gözüne şirin görünmek ve işleri rast gidip dileğine kavuşmak için bu tılsım *Şems Sünbüle*nin yedinci derecesinde iken tilki derisine yazılıp taşınmalıdır. Fakat bu tılsım bir tali bulunup ona uygun bir şekilde olmak şartıyla yazılmalıdır.

Malı arttırmak ve bütün isteklerine kavuşmak için tekvînin levhleri uygun saatte ve burçta mis ağaci levhaları üzerine resmedilip kesede taşınmalıdır. Bağı çekirge, tırtıl, kuş ve diğer hayvanlardan kurtarmak ve âfet-i semavî gelmemesi için cinin şekli jenkâri abadî kâğıt üzerine misk, zaferan ve hıyar suyu ile yazılıp bağ veya bostan ortasında toprak içine saklanmalıdır. (bkz. vr. 52b-54a)

***Şems Mīzān* burcuna gelince yapılan davet:** Kadınlardan, hizmet edenlerden veya güzellerden kendine dost edinmek, ehl-i mutarib arasında ünlenmek, müzik ilminde iyi olmak, iyi nefisli ve fen sahibi olmak için *Zühre* buhuru verip bu menzilin müvekkel meleğinin şekli öne konulmalıdır. Bunun için *Şems, Mīzān* burcunun dokuzuncu derecesine gelmeli, *Ṣevr* taliine başlamalı, *Zühre* nahsdan kurtulmamalı, *Ḳamer*in ışığı eksilmemeli ve kutlu menzilde olmalı, *Zühre* teslisde olmalı ve mukarinde olmamalı, *Ẕaneb* seyyaresinde hiç yıldız bulunmamalıdır. Bu vakitte bir parça misk, zaferan ve gül suyu ile bu tılsım bir parça beyaz kâğıda yazılıp pazunun altında taşınmalıdır.

Bir evde mutluluk ve nimeti arttırmak için bu meleğin tekvîninin levhi yazılıp ev içinde saklanmalıdır. Bu levh jenkâr, kâfur, zaferan ve gül suyu ile *Şems Mīzān*da, tali *Ṣevr*de ve saat *Zühre*de iken *Müşterī* daveti okunarak yazılmalı, üzerine *Müşterī* buhuru verilerek *'Ahd-nāme-i Süleymān*okunmalıdır. (bkz. vr. 54a-55b)

***Şems 'Aḳreb* burcuna gelince yapılan davet:** Belalardan korkmamak için bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır. Düşmanı helâk etmek için tılsım kara kedi kanıyla hatayî kâğıt üzerine yazılmalı ve küçük bir köpeğin ağzına bağlanmalı, ses çıkarmaması için köpeğin ağzı sıkıca bağlanmalıdır. Köpek bir çömlek içine baş aşağı konmalı, çömleğin içi eski sirke ile doldurulmalı, sirkenin dökülmemesi için çömleğin ağzı balçıkla sıvanmalı ve kâfir mezarlığına gömülmelidir. Bundan sonra eski kefen parçası alınıp düşmanın adı kefene yazılmalıdır. Fakat kötü tali içinde, *İklīl* ya da *Belde* menzilinde yazılmalıdır. Sonra bu meleğin levhi düşmanın adıyla birlikte bir parça eski tabut üzerine yazılmalıdır. Bu meleğin tekvînin şekli tuz suyu ve kadın kanıyla resmedilip levh bununla yazılmalıdır.

Fakat bu tılsım iyi saklanmalı, özellikle kötülerin eline geçmemelidir. Çünkü bu tılsımı bilen kişi birisine düşman olursa onu öldürmek ister ve yanlış birisinin canına kast etmiş olabilir.

Bir kişi müddeisinin çokluğundan korkup dillerini bağlamak isterse levhi onların adlarıyla yazmalı ve bir ceviz ağacı altına gömmelidir. Bütün müddeilerinin dilleri ve ağızları bağlanıp cevap ve zarar veremez olurlar. (bkz. vr. 55b-57a)

***Şems Ḳavs* Burcuna gelince yapılan davet:** Eşe alışmak ve aralarındaki sevgiyi arttırmak için bu menzilin müvekkel meleğinin hatemi misk ve zaferan ile bir parça kâğıda yazılıp evin içine gömülmelidir.

Zühd ve salahiyyetli olmak için bu meleğin tesbîhi perşembe günü ilk saatlerde okunmalıdır. Allah o kişiye inâyet eder ve bütün amelleri iyi olur. İnsanlar tarafından iyi bilinmek için, tılsımı bir parça kâğıda yazıp külâhında taşımalıdır.

Bir kişiyi kendine aşık etmek için bu meleğin levhi ve o kişinin ismi bir parça kalay üzerine *Müşterī* saatinde yazılıp hamam hazinesine bırakılmalıdır. (bkz. vr. 57a-58a)

***Şems Ḥūt* burcuna gelince yapılan davet:** Bir kavmin ya da askerin yardım görmesi için *Şems Ḥūt* burcunun yedinci derecesine gelince bu menzilin müvekkel meleğini davet etmek, tesbîh ederek hatemini bir parça sarı kâğıda hüdhüd kanı ve kâfurla yazıp *Şems* buhuru vermek gerekir. Fakat hüdhüd öldürülmemeli, kulağı dibinden bir parça kan alınıp âzâd edilmelidir. Bundan sonra tılsımlar da tesbîh altına yazılıp sonuna meleğin levhi yazılmalıdır. Bu kâğıt asker içinde bir bayrak başına bağlanırsa asker galip olur. Fakat yazılırken *Ḳamer Esed* burcunda ve *Mirrīḫe* nazır olmalıdır. Bu tılsım uğurlu talide yazılmalıdır. Bu tılsım dostluk için perşembe günü, düşmanlık için cumartesi günü ilk saatlerde yazılmalıdır.

Bir kişiyi kendine bağlamak ve itaat ettirmek isteyen kişi bu tılsımın sonundaki dört tılsımı ayırıp tekvîn şekliyle birlikte maymun kanı, misk ve zaferan ile geyik derisine yazmalı ve üstünde taşımalıdır. Levhi pazar günü *Müşterī* saatinde çelik kalem ile bakır levha üzerine nakş edilip ipeğe sarılıp bir parça misk ile taşınsa hayvanlardan zarar gelmez. Bu levh suya bırakılıp saralı hastaya içirilirse şifa bulur. (bkz. vr. 61a-62a)

***Ḳamer Şeraṭeyn* menziline gelince yapılan davet:** Bu menzile müvekkel olan meleği davet etmek için yedi melek ismi okunmalı, *Şems* ve *Zühre* buhuru karıştırılmadan ateşte yakılmalıdır. Eğer melek sevgili aşkı ve ekâbir için davet edilirse *tali-i Esed*de veya teslisde, ay *Müşterī* burcunda iken yazılmalıdır.

Bir zalimin elini, dilini ve gözünü bağlamak için isimler uygun talide hüdhüd kanıyla yazılıp zalim birinin mezarına gömülmeli ve *filan oğlu filanın yavuz gözünü, yavuz elini ve yavuz dilini bağladım* denmelidir. Fakat hüdhüd öldürülmemeli, kulağı dibinden kan alıp âzâd edilmelidir. Tekvîn şekli ve tılsımı da yazılıp sarılmalı ve yüz tekvîn yönüne döndürülmelidir.

Bu amel yazılırken meleğin şekli öne konulmalı, yedi gün *'Ahd-nāme-i Süleymān* ve isimler okunmalı, yedi kere *sûre-i Kehf* okunmalı, davetin buhuru verilmeli ve tılsımlar da yazılmalıdır. Buhur şeker, laden ve mastakidir. (bkz. vr. 63a-64a)

***Ḳamer Buṭayn* menziline gelince yapılan davet:** İki kişi arasında düşmanlık yaratıp birbirlerinden ayırmak için tılsım keten yağı, yani bezir yağı ile ölü kefeni üzerine, kefen bulunamazsa kefenden kalan parça üzerine yazılmalı ve iki yol geçen yere gömülmelidir.Yedi kere *'Ahd-nāme-i Süleymān*ve sonra tılsımın sözleri okunmalıdır. Efsun da yazılıp yedi kere okunmalıdır. Bu tılsım eşek derisine kurt ödü, jenkâr ve tuz ile *Ḳamer Ḥamel*de ya da *'Aḳreb* burcunda iken *Mirrīḫ* buhuru verilerek yazılmalı ve isimler okunmalıdır. Eğer Cühûdlar mezarlığına gömülse daha iyidir. O gün üç kişiyle savaşılmalı, acı ve ekşi şeyler yenmelidir. Fakat Allah'tan korkup her kişiye yapılmamalıdır. Amelin dürüst olması için bir kadınla cima edip gusl edilmeli ve sonra bu hatem yazılıp bir kuyuya bırakılmalıdır. (bkz. vr. 64a-65a)

***Ḳamer Şüreyyā* menziline gelince yapılan davet:** Bir kişiyi yoldan döndürmek için tılsım kadın kanı ve misk ile kavak ağacı tahtasına yazılmalı, ağır bir taş altına konmalı ve *"bağladım filan ibn filanı"* denmelidir. Sonra bir parça kilden insana benzeyen bir şekil yapılıp adı bu şeklin arkasına yazılmalı, bir parça kâğıda yazılan tılsım bu sûretin boynuna asılmalıdır. Bu iş yapılırken on iki ferişrenin isimleri okunmalı ve *Mirrīḫ* buhuru yakılmalıdır.

Yılanları def etmek için tekvînin hatemi arı yuvasına konmalıdır. Arıları ve haramileri def etmek için de maymun kanıyla yazılıp o yere konmalıdır. (bkz. vr. 65a-65b)

***Ḳamer Deberān* menziline gelince yapılan davet:** Bir kişiyi yok etmek veya öldürmek isteyen, isimleri o kişinin ve annesinin adıyla birlikte soğan kabuğuna yazıp makas ile her parçasını arpa tanesi kadar yapıp rüzgâra vermelidir. Tılsımı kara horoz kanıyla bir parça kefen üzerine yazıp eski bir mezarın yanına gömmeli, düşmanının ve anasının adını da yazmalıdır. Bu kişi hatemi de avrat kanıyla yazıp eski bir kuyuya bırakmalıdır. Fakat *Zuḥal* davetini okumak, altı kere buhurunu vermek ve yedi kere *'Ahd-nāme-i Süleymān* 'ı okumak gereklidir.

Cinlerin işe gelmesini isteyen kişi, bir parça mavi kâğıt üzerine dev isimlerini yazıp değirmenini kutbu içine bırakmalı ve *'Uṭārid* buhuru vermelidir. (bkz. vr. 65b-66b)

***Ḳamer Heḳ'a* menziline gelince yapılan davet:** Misk ve zaferan ile bu menzilin müvekkel meleğinin adını, kırk ismi ve tılsımı yazan savaş alanında zarar görmez. Fakat *Esed* taliinde, teslis-i *Şems*de veya *Mirrīḫ*de yazmalı ve yazarken *Mirrīḫ* davetini ve kırk kere *Şems* davetini okumalı, *Şems* buhuru vermeli ve yazmadan evvel yedi gün takdir içinde olmalı, yani yedi gün yedi gece hayvanî gıda yememeli, ibadet edip yalnız oturmalı ve işi düzgün olması için bu tılsımı geyik derisine yazmalıdır.

Bir parça kâğıda beyaz soğan suyu ile yengeç şekli yazılıp eve gömülürse yılan ve akrep o eve giremez. (bkz. vr. 66b-68a)

***Ḳamer Hen'a* menziline gelince yapılan davet:** Bir kişinin ulu devlete ulaşmasını isteyen *Şems Zühre* ile teslisde olduğunda bu menzilin müvekkel meleğinin şeklini önüne koymalı, tılsımı misk, zaferan, hüdhüd kanı ve yağmur suyuyla geyik derisine yazıp üzerinde taşımalıdır. Bu tılsımı yazarken *'Ahd-nāme-i Süleymān*ı okumalı ve *"filan oğlu filanın devlete ikbalini getirdim, filan oğlu filanın başına vurdum Allahu taalanın emriyle "* demelidir. Sonra

yetmiş melek adını yetmiş kere okumalı, yedi gün takva etmeli, cima etmemelidir. Bu rûh isimleri arş-ı azîm olduğu için her gün okunmalıdır. Bu meleğin cininin şeklini çizip taşıyan kişi insanlar arasında kötülüklerden korunur. (bkz. vr. 68a-69a)

***Ḳamer Ẕirā'* menziline gelince yapılan davet:** Bir yola çabuk ve hiçbirşey kaybetmeden gidip yolda yorulmamak isteyen, tılsımı *şeref-i Ḳamer*de misk ve zaferan ile yazmalı, *Ḳamer* buhuru verip muşambaya sararak koltuğunun altında taşımalıdır. Bir rivâyete göre de *Şems* buhuru verilmelidir. Yedi dev ismi yetmiş kere okunmalı, melek sûreti de renkli olarak çizilmelidir.

Bu menzilin müvekkel meleğinin emrindeki cin kimya üzerine müvekkeldir. Kimya ilmine sahip olmak isteyen, üzerinde karın hiç eksik olmadığı bir yüce dağda bu cinin emrindeki devleri davet etmelidir. (bkz. vr. 69a-70b)

***Ḳamer Neṣre* menziline gelince yapılan davet:** Bir kişinin dilini ve işlerini bağlamak için bu menzilin müvekkel meleğinin şekli öne konmalı ve tılsım jenkâri kâğıt üzerine kâfur ve zaferan ile yazılmalıdır. Sonra kırmızı ipek ve kullanılmamış iplik ile eşek derisine sarılmalı ve şöyle denmelidir: "*Filan ibn filanın benden tarafa olan ağzını ve dilini bağladım, ebedi benim kasdıma söz söylemeye kala ebedî, sedd-i Yecüc kim Hazret-i İskender yapdı Yecüc ve Mecüc gamından Allah'ın fazlıyla, onun gibi sedd bağladım, onun gibi bağlanmış olsun.*" Sonra bu tılsım ağır bir taş altına konmalıdır.

Bir kişinin işi ve gücünün bağlanıp bahtının ve işinin açılmaması için eski bir mezardan bir parça tabut alınıp tılsım üzerine yazılmalı ve şöyle denmelidir: "*Filan oğlu filanın işini ve gücünü bağladım ancılayın ki mezarda yatan tabut ile ölünün cismi tozu kabrde deprenmezse, eli ve dili bağlı yatarsa filan ibn filanın da bağlı olur.*" Sonra rûhların adları da yedi kere okunmalıdır.

Bu menzilin müvekkel cininin hatemi düşmanların adıyla beraber jenkâr ve sirke ile bir parça kâğıda yazılıp eski bir kuyuya bırakılmalıdır. Bir cini haps etmek için ismi yazılıp bir şişe içine konur ve ağzı bağlanıp mühürlenir. (bkz. vr. 70b-71b)

***Ḳamer Ṭarfe* menziline gelince yapılan davet:** İnsanlar arasında saygıdeğer olmak için bu meleğin hatemi misk, zaferan ve gül suyu ile Semerkand kâğıt üzerine yazılmalı ve taşınmalıdır. Fakat bu ameli yazarken *Ḳamer Ṭarfe* menzilinde olmalı, *'Uṭārid* buhuru verilmeli ve *'Ahd-nāme-i Süleymān* okunmalıdır. (bkz. vr. 72a)

***Ḳamer Cebhe* menzilinde iken yapılan davet:** Bir kişinin uykusunu bağlamak için bu tılsım *Ḳamer Cebhe* menzilinde iken delinmemiş bir ayakkabı üzerine misk, zaferan ve fessadın aldığı kadın kanıyla yazılmalı ve "*filan oğlu filanın uykusunu bağladım* " denmelidir. Eğer aşkı arttırmak için yazılırsa "*filan oğlu filanın aklını ve fikrini aşk için bağladım ve muhabbeti ziyade eyledüm ...*" denmelidir. Bu tılsım yazılıp bu efsun okunduktan sonra ayakkabıya bir kere vurulmalı ve yedi kere şöyle denmelidir: "*el-fenaü'n-nar ve'n-neyyiran fi-mahabbetihi meveddeti aşk filan bin filan.*" Sonra bu ayakkabı dumansız ateşe atılmalıdır. Perşembe veya cuma günü bir tali seçilmelidir. Eğer muhabbet içinse *Ḳamer Zühre* ile *tesdis*de veya *teslis*de, eğer düşmanlık içinse *Ḳamer Mirrīḫ* veya *Zuḥal* ile *terbid*e, *mukabe-*

lede veya *mukarenede* olmalıdır. Efsunları okunduktan sonra "*bu melek-i cinnün hatemi hakkiçün sen rast getürgil* " denmeli ve ayakkabı ateşe atılmalıdır. (bkz. vr. 72a-73b)

***Ḳamer Zübre* menziline gelince yapılan davet:** Rûhları kendine itaat ettirmek için kırk gün oruç tutup hayvan yememek ve kırk gün boyunca bir gün ve bir gecede seksen kere *Müşterī, Zühre* ve *Şems* buhurunu karıştırmak, gece ve gündüz yedişer kere *'Ahd-nāme-i Süleymān*'ı okumak ve sürekli taharetli olmak gerekir. Kırk gün bitince büyük bir mendil yüksek bir dağ başına konup rûhlar davet edilmeli ve yetmiş kere *Kulhuvallah* sûresi okunup bu tılsım aynı saatte misk ve zaferan ile yazılmalı, mum ile kaplanıp üzerinde saklanmalıdır. Kırk cin bu kişinin emrine girer. Ya da bu tılsım misk, zaferan, hüdhüd kanı ve beyaz güvercin kanıyla yapılmalıdır. Hayvanlar, kulakları dibinden kan alınıp âzâd edilmelidir.

Kadınlar tarafından sevilmek için bir parça kâğıda cinin şekli ve şeklin üstüne isimler yazılmalı, sonra şeklin göğsü üstüne okuyup vurulmalıdır. Bu şekilde okunup buhur verildikten sonra dua okunmalıdır. Bu davet okunduktan sonra dumansız ateş ile sekiz kere buhur verilmeli, renkli elbiseler giyinip mücevherlerle süslenmeli veya biraz mücevher taşınmalıdır. Son olarak hatemi misk ve zaferan ile yazılmalı ve on bir kere buhur verilmelidir. (bkz. vr. 73b-75a)

***Ḳamer Şarfe* menziline gelince yapılan davet:** Bir kişiyi kendine aşık etmek için, tılsımları gümüş levha üzerine yazmak ve beyaz at saçı ile sarıp karanlık bir kuyuya bırakmak gerekir. Ayrıca yedi kere *'Ahd-nāme-i Süleymān*okunmalı, öd, şeker, laden ve mastaki karıştırılıp istenilen kişinin ismi mendil-i meymun üzerine çekilmeli ve içine girip oturmalıdır. Mendilden çıkmadan istenilen kişi hazır olur. Cinin şekli çizilip istenilen kişinin adı yazılıp zeytin yağıyla ocakta yakılırsa o kişi kendisine tutulur. (Bkz. vr. 75a-76a)

***Ḳamer 'Avvā* menziline gelince yapılan davet:** Bir nişana ok isabet ettirmek için, tılsım *Ḳavs* taliinde geyik derisine misk, zaferan ve beyaz güvercin kanıyla yazılıp yaya bağlanmalıdır.

İnsanların gözünü bağlamak için, tılsım yarasa ve fare kanıyla kendinden başka bir canlı olmayan halvethanede ayın ilk günlerinden çarşamba gecesi kaz derisine yazılıp koltuk altında taşınmalı ve *'Uṭārid* buhuru verilmelidir. Ayrıca cinin üzerine müvekkel olan altı dev adı da yazılıp dize bağlanmalıdır. (bkz. vr. 76a-77a)

***Ḳamer Simāk* menziline gelince yapılan davet:** Deniz korkusundan kurtulmak için, tılsım misk, zaferan, gül suyu ve balık kanıyla bir parça geyik derisine yazılmalı ve gemiye bağlanmalıdır. Dalgadan ve selden korkmamak için gemi içinde yazılmalıdır.

Yağmur yağdırmak için bu tılsım balık derisine yazılıp bir taş altına konmalı, *Ḳamer* daveti yetmiş kere okunmalı ve *Ḳamer* buhuru verilmelidir. Yağmurlara ve bulutlara müvekkel olan melek adları yetmiş kere okunmalıdır. Bu adlar okununca derhal müvekkel cinler gelir ve müvekkel meleği insan şeklinde taşırlar. (bkz. vr. 77a-78a)

***Ḳamer Ġafre* menziline gelince yapılan davet:** Hastalıktan veya afetten kurtulmak için önce bir kara koyun kurban edilmeli ve tılsım misk ve zaferan ile bir parça kâğıda yazılıp o kişinin boynuna bağlanmalıdır. Bu amele başlanırken üç kere *'Ahd-nāme-i Süleymān*

okunmalı, üç kere *Müşterī* buhuru verilmelidir. Asi cinlerin bozguna uğrayıp kaçmaları için, adlar kızıl sığır ödüyle yazılıp ateşe atılmalıdır. (bkz. vr. 78a-79a)

***Ḳamer Zubānā* menziline gelince yapılan davet:** Bir yeri harap edip tekrar mamur etmemek için bir siyah kalemin ucu yakılmalı, *Ḳamer* bu menzile gelince *Zuḥal* buhuru verip hüdhüd, güğercin ve karga kanı ile tılsım bir kâğıda yazılıp o yere gömülmelidir. Ani ölümden korkmamak için bu menzilin müvekkel meleğinin tesbîhi okunmalıdır.

Çocuk sahibi olmak için *Şems Cedy* burcunun onbeşinci derecesine geçince tesbîh yetmiş kere okunmalı, tılsım misk, zaferan ve Nisan yağmuru suyu ile yazılmalı ve kadın ve erkek bunu boyunlarında taşımalıdırlar. Ayrıca kadının hamile kalması için tılsım beyaz bir tas içine yazılmalı, kadın ve erkek bundan su içmelidir. *Zuḥal* buhuru verip yetmiş kere *'Ahd-nāme-i Süleymān* okunmalı, kadın ve erkek ferişte tütsüsünü kendilerine tütsü vermelidirler. Bu tılsım bütün istekleri gerçekleştirmek için de yazılır. (bkz. vr. 79b-80a)

***Ḳamer İklīl* menziline gelince yapılan davet:** Kurt, köpek ve başka canlılardan korkmamak için, tılsım, misk ve zaferan ile *Müşterī* talide olduğu zaman Zühre buhuru verip yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 80b)

***Ḳamer Ḳalb* menziline gelince yapılan davet:** Bir padişahı, meliği veya başka bir kişiyi kendine itaat ettirmek ve bağlamak için, tali *Sevr*de veya *Esed*de iken tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile yazılıp yeni bir çömlek içine konmalı ve bir ocak altına gömülmelidir.

Oturulan eve dev ve peri gelmemesi için bu menzilin tekvîninin şekli ve yedi isim yazılmalıdır. (bkz. vr. 80b-81a)

***Ḳamer Şevle* menziline gelince yapılan davet:** Asker arasına zarar görmeden girip çıkmak için, tılsım ve isimler misk ve zaferan ile yazılıp boyuna ve kola bağlanmalıdır.

Bir kişinin arısına zarar gelmemesi, nazardan, haramiden ve haşerattan korunması, balının ve oğullarının çok olması için, tılsım bir parça kâğıda yazılıp arı kovanına konulmalı, öd ve şeker karıştırılıp buhur verilmelidir. (bkz. vr. 81b-83a)

***Ḳamer Bula'* menziline gelince yapılan davet:** Bu tesbîhi yetmiş kere okuyan kişinin Allah'tan her istediği kabul olur, yazıp üzerinde taşıyan kişi ani ölümünden korkmaz. (bkz. vr. 87b)

***Ḳamer Su'ūd* menziline gelince yapılan davet:** Kabe'ye zarar görmeden gitmek için bu tılsım misk, zaferan ve gül suyu ile yazılıp pazuya bağlanmalıdır.

Atına zarar gelmemesini isteyen bu menzilin müvekkel cininin şeklini ve tılsımı yazıp atın boynuna bağlamalıdır. (bkz. vr. 83b-84a)

***Ḳamer Aḫbiye* menziline gelince yapılan davet:** Gece korkmamak için, tılsım tilki kanıyla yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır. Çocuğun uykusunda korkmaması için, tılsım yazılıp boynuna bağlanmalıdır. (bkz. vr. 84b-85a)

***Ḳamer Muḳaddem* menziline gelince yapılan davet:** İnsanlar arasında saygın ve sözügeçer olmak için bu tılsım misk, zaferan ve gülsuyu ile yazılıp üzerinde taşınmalıdır. Çocukların sıkıntıdan kurtulması ve ferahlaması için bu tılsım bir kâğıda yazılıp öd ve şeker ile buhur verilip üzerinde taşınmalıdır. (bkz. vr. 85a-86a)

***Ḳamer Mu'aḫḫar* menziline gelince yapılan davet:** Bir kişiyi aşağılamak için tılsım mürekkep yerine jenkâr ve sirke kullanılarak o kişinin adına yazılmalı ve kâfur ile buhurlanıp Cühûd mezarlığına gömülmelidir. Fakat bu tılsımın olur olmaz kişi için yapılmaması gerektiği, yapan kişinin dinsiz bir zalim olacağı da eklenmiştir. Sıkıntıdan kurtulmak için cinin tılsımı misk ve zaferan ile yazılıp taşınmalıdır. (bkz. vr. 86ab)

***Ḳamer Ne'āyim* menziline gelince yapılan davet:** Bir kişinin atı ve katırının kaçmaması ve kaçarsa geri gelmesi için, tılsım yazılıp hayvanların boynuna bağlanmalı, yedi kere okunmalı ve adlar yazıldıktan sonra tılsıma buhur verilmelidir.

Eve sihir etki etmemesi için müvekkel cinin şekli eve nakş edilmelidir. (bkz. vr. 87ab)

***Ḳamer Rişā* menziline gelince yapılan davet:** Su çıkarmak, bir kuyuya veya kurumuş çeşmeye su getirmek için, adlar nar suyuyla *sifal* üzerine yazılmalı ve kuyuya veya çeşmeye bırakılmalıdır. Yağmur yağdırmak için, adlar Mısrî mürekkep ile bağdadî kâğıda yazılmalı, su ile doldurulmuş bir tasa bırakılmalı, "*İlâhî, yağmuru yağdıran sensin ve bize yağmur vergil, Kabe kavseyni ev edna ve'l-matar*" denmeli ve dua okunmalıdır. Bu isimler yazıldıktan sonra *Ḳamer* buhuru verilmelidir.

Denizde sefere çıkmak ve yelden ve selden korkmamak için bu menzilin cininin tılsımı *Ḳamer* bu menzilde iken yazılıp taşınmalıdır. (bkz. vr. 88ab)

***Ḳamer Belde* menzilinde iken yapılan davet:** Bir şehri ve kaleyi almak ya da bir şehri harab etmek için, tılsım misk ve zaferan ile yazılıp o şehrin hamamlarının suyuna bırakılmalı ve *Müşterī* buhuru verilmelidir.

Çok kuş ve güvercin elde etmek ve eve bağlamak için bu menzilin müvekkel cininin şekli saatinde yazılıp güvercin kafesine gömülmelidir. (bkz. vr. 88b-89a)

***Ḳamer Ẕābiḥ* menziline gelince yapılan davet:** İnsanlar arasında saygın olmak için bu tılsım misk, zaferan ve yağmur suyu ile bir parça ceylan derisine *Ḳavs* taliinde yazılmalı ve üzerinde taşınmalıdır.

Sara hastalığını iyileştirmek için cine müvekkel olan yedi meleğin adları misk ve zaferan ile yazılıp saralı kişiye verilmelidir. Hastalığın çabuk iyileşmesi için bu isimler yazılıp öd ve şeker ile buhur verilip sırça çanak içine yazılmalı ve yemek bundan yenmelidir. (bkz. vr. 89a-90a)

Metne göre davete başvurma nedenleri şöyle gruplandırılabilir:

a. Hastalıklarla ilgili olanlar:

Hastalıklardan korunmak,

Sara hastalığını iyileştirmek,

Çocukların sıkıntısını giderip iyileşmelerini sağlamak,

Gece uykuda korkmamak,

Ani ölümden korkmamak,

b. Dev, peri gibi doğaüstü varlıklarla ilgili olanlar:
Çocukların devden ve periden korkmalarını engellemek,
Peri ve cin çarpmasından kurtulmak,
Cinlere iş yaptırmak,
Cinleri hapsetmek,
Oturulan eve dev ve peri gelmesini engellemek,
Eve sihir etki etmemesini sağlamak,
Rûhları kendine itaat ettirmek,

c. Hayvanlarla ilgili olanlar:
Hayvana zarar gelmesini engellemek,
Çok hayvan sahibi olmak,
Bağı yabani hayvanlardan korumak,
Yılan, arı ve haramileri kovmak,
Uzun kuyruklu ya da akrepleri kovmak,
Köpek, kurt, ejderha ve diğer canlılardan korkmamak,
Arıya zarar gelmesini engellemek ve nazardan, haşerattan ve haramiden korumak,
Arının balının ve oğullarının çok olmasını sağlamak,
Atı ve katırı kaçırmamak, kaçarsa geri getirmek,
Çok kuş ve güvercin elde etmek ve eve bağlamak,

d. Suyla ilgili olanlar:
Yağmur yağdırmak,
Suya hükmetmek,
Yerden su çıkarmak,
Kurumuş kuyuya veya çeşmeye su getirmek,
Denizde sefere çıkmak,
Deniz, dalga ve sel korkusunu yenmek,

e. Aşk, mutluluk, dostluk, düşmanlıkla ilgili olanlar:
Evde mutluluk ve nimeti arttırmak,
Eşe alışmak,
Birini kendine aşık etmek ya da aşkı arttırmak,
Büyük mutluluğa erişmek,
Kadınlar tarafından sevilmek,
Bir kişinin ilgi ve sevgisini arttırıp kendine bağlamak, itaat ettirmek,
İnsanların gözüne güzel görünmek,
Hatun, hadım ve güzellerden kendine dost edinmek,
Birinin uykusunu bağlamak,
İki kişi arasında düşmanlık yaratıp ayrılmalarını sağlamak,
Bir kişiyi aşağılamak ve rezil etmek,
Düşmanlık yaratmak ya da düşmanlığı arttırmak,
Korkulan düşmanın ağzını ve dilini bağlamak, cevap ve zarar vermesini engellemek,

Zalimin elini, gözünü ve dilini bağlamak,
Birinin yolunu bağlayıp dönmemesini sağlamak,
Birinin işini, dilini bağlamak ve bahtının ve işlerinin açılmamasını sağlamak,
Bir kişiyi yok etmek ya da öldürmek,

f. Savaşla ilgili olanlar:
Bir şehri ya da kaleyi almak ve harap etmek,
Bir yeri harap edip tekrar mamur etmemek,
Asker arasına zarar görmeden girip çıkmak,
Savaşırken, savaş alanında zarar görmemek,
Düşmanı yenmek ve düşman askerini korkutup kaçırmak,
Düşmanı öldürmek,
Bir kavmin ya da askerin yardım görmesini ve galip gelmesini sağlamak,
Nişana ok isabet ettirmek,

g. Doğum ve büyüme ile ilgili olanlar:
Hamile kalıp çocuk sahibi olmak,
Kolay ve çabuk doğum yapmak,
Çocukların düzgün konuşmalarını sağlamak,
Çocukların öğrendiklerini unutmamalarını ve zeki olmalarını sağlamak,

h. İlimle ilgili olanlar:
Kimya ve simya ilimlerini kolay öğrenmek,
Müzik ilminde iyi ve ünlü olmak,
Fen sahibi olmak,

ı. Sosyal durumla ilgili olanlar:
İnsanlar, beyler ve padişahlar arasında saygıdeğer ve sözü geçer olmak,
Büyükler tarafından beğenilmek,
Bir padişahın emrindekileri kendine bağlamak ve itaat ettirmek,
İnsanların kendi iyiliğinden bahsetmelerini sağlamak,
Zühd ve selahiyetli olmak,
İnsanlar arasında gizlenip kötülüklerden uzak olmak,
Belalardan korkmamak, sıkıntıdan kurtulmak,

i. İsteklere kavuşmayla ilgili olanlar:
İşlerin rast gitmesini sağlamak,
Dileğine kavuşmak,
Çok mal sahibi olmak,
Bütün isteklerine kavuşmak,
Allah'dan her istediğini elde etmek,

j. Yolla ilgili olanlar:
Bir kişiyi yoldan döndürmek,
Yola çabuk ve yorulmadan gitmek ve yolda hiçbir şey kaybetmemek,
Kabe'ye zarar görmeden gitmek, ata zarar gelmesini engellemek.

4. HALK RESİMLERİ

Halk hikâyeleri edebiyatımızda önemli bir yer oluşturur. Bu hikâyeler aynı zamanda resimlendirilmiş olabilir. Resmin halk edebiyatında önemli bir yeri vardır.

Burada, Malik Aksel'in *Anadolu Halk Resimleri*[144] ve *Türklerde Dini Resimler*[145] adlı kitaplarından yararlanılarak resimler hakkında bilgi verilmiştir. Malik Aksel, özellikle *Anadolu Halk Resimleri* adlı kitabında *Da'vet-nāme*'deki resimlere geniş bir bölüm ayırmış ve bu resimleri incelemiştir.

İslâmın resmi yasaklamasına rağmen, resim geleneği halk arasında oldukça yaygındır. Halk hikâyelerinde, kadın ve erkek arasında kaç göç görülmemektedir. Nakkaş, güzel bir kızın karşısına oturup resmini yapar, hatta bu resim duvarlara da asılır. Resim yapmak dinî geleneklere aykırı olsa bile, bu düşünce tasavvuf erbabına ve tarikat ehline aykırı değildir. Resimden kaçınma ve korkma nedenlerinden biri, insanoğlunun resim yapma yoluyla Tanrıya eşitlik güdeceği inancıdır. Müslümanlıktan başka dinlerde de, sadece insan ve hayvanın değil, cansızların da resmedilmeleri, Tanrıya ve yaratıklarına karşı saygısızlık olarak görülür. Hıristiyanlıkta da resim ve heykel yasağı bulunmaktadır.

Oysa Anadolu halkı heykellere saygı ile bakar, bunları kutsal ya da tılsımlı eserler olarak kabul eder. Kayalar arasında, şehir harabelerinde, saray kalıntılarında bulunan heykellere, taş kesilmiş insan vücudu gözüyle bakılır. Bunlar arasında genç ve güzel bir kadın heykeli bulunursa, buna bir aşk efsanesi yakıştırılır. Halk sadece toprak üstündekilere değil, toprak altındakilere de iyi gözle bakar, bunlar tılsımlı ve kutsal olarak görülür; çünkü toprak altı evliyalar uğrağıdır. Anadolu bir inançlar, hurafeler diyarıdır.

Da'vet-nāme'deki resimler halk resimlerinden farksızdır. Bu resimler, şablonumsu, birbirinin eşi yuvarlak çehrelerle sulu boya krokilere benzer. Halk resimlerinde, minyatürlerde görülen çizgi düzenliliği ve kesinliği o kadar açık bir şekilde görülmez.*Da'vet-nāme*'deki resimlerde de minyatürcülüğün geleneğe bağlı inceliklerinden eser yoktur. Bunlar eski halk resmi özelliklerini taşımaktadır.

Figürlerde renkler bazen çizgilerden taşmıştır. Yüzler, hattâ hareketler kısmen birbirinin eşidir. Bunlara üslûplaşmış eski halk resimleri de denebilir. Resimlerde oranlara da dikkat edilmemiştir. Erkek yüzleri kadın veya çocuk yüzlerine benzer, genellikle sakal kullanılmamıştır. Şekiller boşlukta durmaktadır; ağaca bile rastlanmaz.

---

144 Malik Aksel, *Anadolu Halk Resimleri*, (İstanbul: Baha Matbaası, 1960), 26-28;115-123; 163-172.
145 Malik Aksel, *Türklerde Dini Resimler*, (İstanbul: Elif Kitabevi, 1967), 140.

Şaḫratü'n-nār resminde (bkz. Şekil 1, vr 3b) yüzler pergelle çizilmiş gibi yuvarlaktır. Hepsi önden çizilmiştir ve birbirlerine benzerler. Resimlerin çizgileri, özellikle gözler ve burunlar genellikle aynı tekrarlamaları gösterir. *Şaḫratü'n-nār*'ın sûreti bu minval üzere idi demekle sanatçı, sûretten gerçeğe erişmeyi değil, sûretten anlam çıkarmayı seyirciye bırakmıştır. Tek tanrılı dinlerin yaratılış efsanelerinde olmayan bu cin, eski Anadolu bereket tanrılarının halkın hayal gücüne şekil değiştirerek giren bir kalıntısı olabilir.

Yağmur yağdırmak için yazılan tılsım şeklinde iki gözlü h (ه)ler bulunur. (bkz. vr 77a) Bu h'lerden gelen su ve yağmur damlaları bu şeklin her tarafını kaplar. Halk arasında kullanılan ve aşkı temsil eden iki gözlü h'nin gözlerinden akan derya misali yaşlar, burada da yüzlerce yıl evvel yağmur tılsımı olarak kullanılmış, yağmur ve bereketi temsil etmiştir.

İki başlı yılan (bkz. Resim 120, vr 79a) zehirle panzehiri temsil ettiği gibi hekimlik sembolü olmuştur. Tılsımlarda ve muskalarda yılan resmi, yılandan korunmayı sağlar.

Metinde 141 resim çizilmiş, 4 resim için yer ayrılmış, fakat bunlar çizilmemiştir. Bu resimlerden çoğu önceden ayrılan yerlere yapıştırılmış, bazıları ise doğrudan sayfaya çizilmiştir. Resimlerde kullanılan renkler, siyah, zeytin yeşili, kahverengi, sarı, bordo ve gridir. Genelde hakim olan renk ise zeytin yeşilidir.

Resimlerle, metinde resimler hakkında verilen bilgiler bazen birbirine uymamaktadır. Örneğin, *Cevzā* burcu için metinde burcun ceviz ağacı şeklinde olduğu ve yemiş yerine iki başlı insan bittiği belirtilmesine rağmen resimde ceviz ağacı görülmemektedir. Bağdaş kurup oturmuş, tek gövdeli fakat iki başlı bir insan çizilmiştir. *Sünbüle* burcu için metinde adamın el ve ayak parmaklarının ve tenindeki bütün kılların sünbüle benzediği belirtilmesine rağmen, resimde adam giyiniktir. Eserde, resim ve metin arasında kesin bir tutarlılık olduğu söylenemez[146].

4.1. *DA'VET-NĀME*'DEKİ RESİMLERİN LİSTESİ

1. *Şaḫratü'n-nār* (Cin): Gövdesinde onyedi, boynunda bir, kollarında dörder ve başında on olmak üzere toplam otuzyedi yüzü olan, ellerini başının hizasına kaldırmış, saçları uzun bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, şeklin elinde, ayağında, karnında ve başında toplam dört bin yüzü olduğu belirtilmesine rağmen resime ancak otuz yedi yüz sığdırılabilmiştir. (bkz. vr. 3b)

2. *Ḥamel* (Koç) burcu: Bir koyun üzerine oturmuş, bir elinde kılıç ve bir elinde kesik insan başı tutan bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 4a)

3. *Şevr* (Boğa) burcu: Öküz şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 4a)

4. *Cevzā* (İkizler) burcu: Bağdaş kurup oturmuş, ellerini bacaklarına dayamış, tek gövdeli fakat iki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, burcun ceviz ağacı şeklinde olduğu ve yemiş yerine iki başlı insan bittiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 4b)

---

146 *Da'vet-nāme*; hakkında, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk ve İslâm Sanatı Kürsüsü'nde bir lisans tezi yapılmıştır. Bu tezde eserdeki resimler incelenmiş ve 17. yüzyıl sonu 18. yüzyıl başı minyatürleri ile bir karşılaştırma yapılmıştır. bkz. Yıldız Ersin, "Davetname ve 17. yy Sonu 18. yy. Başı Minyatürleri Karşılaştırması," (Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1980).

5. *Seretān* (Yengeç) burcu: Ön kıskaçları arasında kadın başı tutan bir yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 5a)

6. *Esed* (Aslan) burcu: Aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. (bkz. vr. 5a)

7. *Sünbüle* (Başak) burcu: Adım atar gibi durmuş ve öne doğru eğilmiş, bir elinde başak ve bir elinde orak tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık ve belinde kemer vardır. Metinde, adamın el ve ayak parmaklarının ve tenindeki bütün kılların sünbüle benzediği belirtilmiştir. Fakat resimde adam giyinik olarak çizilmiştir. (bkz. vr. 5b)

8. *Mīzān* (Terazi) burcu: Dizleri üstüne oturmuş, kafasının arkasında bir terazi olan ve elleri ile terazinin kefelerini tutan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık vardır. Metinde ise burcun tamamen teraziye benzediği belirtilmektedir. (bkz. vr. 6a)

9. *'Aḳreb* burcu: Ayakta duran ve ellerinde iki akrep tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Akreplerden birisi daha büyük çizilmiştir. Adamın elbisesi dizleri hizasındadır ve başında başlık vardır. Metinde burcun akrebe benzediği belirtilmektedir. (bkz. vr. 6a)

10. *Ḳavs* (Yay) burcu: Yarısı insan, yarısı at olan bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Canlının başı erkek vücudu, gövdesi at gövdesi ve kuyruğu ejderha başı şeklinde çizilmiştir. Ejderhanın başı laleye benzemektedir ve ok yönüne çevrilmiştir. Erkek elinde ok ve yay tutmaktadır ve ejderhanın başına nişan almıştır. Metinde şeklin kuyruğunun zaman zaman insana saldırdığı, insanın onu okla vurduğu, kuyruğun tekrar saldırdığı ve böylece kıyamete dek savaştıkları belirtilmektedir. (bkz. vr. 6b)

11. *Cedy* (Oğlak) burcu: Keçi üzerine oturmuş, bir eliyle keçinin boynuzunu tutan, bir elinde değnek olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve başında başlık vardır. (bkz. vr. 7a)

12. *Delv* (Kova) burcu: Bir kuyunun yanında duran ve kovayla su çıkaran bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde burcun, üzerinde içi *āb-ı zulāl* ile dolu büyük bir kova olan bir kuyu şeklinde çizildiği belirtilmektedir. (bkz. vr. 7a)

13. *Ḥūṭ* (Balık) burcu: Büyük bir balığın arkasına bağdaş kurup oturmuş bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Balığın ağzı ve kuyruğu, adamın arkasına destek olacak şekilde zincirle birbirine bağlanmıştır ve adam buna dayanmaktadır. Metinde, burcun balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 7b)

14. *Ḳamer*: Bir daire içinde olan başını elleriyle tutan, bağdaş kurup oturmuş bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Kadının saçları uzundur. Daire ayı temsil etmektedir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 9b)

15. *'Uṭārid*: Başı bir daire içinde olan, dizinin üstünde kâğıt tutarak oturmuş, yazı yazan, önünde yerde bir kalemlik olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 10b)

16. *Zühre*: Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 11a)

17. *Şems*: Bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Çevresinde güneş ışınlarını temsilen çizilmiş üçgenler olan başlığı vardır. Vücudu simetrik çizilmiştir. Bacakları insan bacağına

benzememektedir ve ayak uçlarını birbirine değdirerek oturmuştur. Ellerindeki aslanları başlarından tutarak kaldırmıştır. Aslanların kuyrukları, erkeğin bacakları arasında geçme oluşturacak bir şekilde çizilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 13a)

18. *Mirrīḫ*: Dört eli olan, bir elinde yengeç, bir elinde kılıç, bir elinde kesik insan başı ve bir elinde başak tutan bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. Sakallı ve bıyıklıdır ve başında miğferi vardır. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 13b)

19. *Müşterī*: Bir elinde açık bir kitap tutan, başında sarığı ve üzerinde cübbesi olan ve bağdaş kurup oturmuş sakallı ve bıyıklı bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Önünde bir rahle durmaktadır. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 14a)

20. *Zuḥal*: Yedi eli olan ve bağdaş kurup oturmuş sakallı ve bıyıklı bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında başlık yoktur. Bir elinde orak, bir elinde taç, bir elinde fare tutmaktadır. Diğer iki elinde ne olduğu tam olarak anlaşılmamaktadır. Bir eli ise boştur. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 14b)

21. *Dübb-i Aṣġar* (Takımyıldız): Başı sağa dönük bir ayı şeklinde tasvîr edilmiştir. Resim hakkında metinde bilgi yoktur. (bkz. vr. 16a)

22. *Dübb-i Ekber* (Takımyıldız): Başı sola bakan ve yürüyen bir ayı şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön ayaklarından birisini kaldırmıştır. (bkz. vr. 17a)

23. *Tinnīn* (Takımyıldız): Dört ayaklı, ağzını açıp dilini dışarı çıkarmış bir ejderha şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayrıca vücudundan alevler çıkmaktadır ve vücut kavisli çizilmiştir. Metinde, şeklin büklüm büklüm bir ejderha olduğundan başka bir açıklama yoktur. (bkz. vr. 17a)

24. *Ḳayḳāvus/Mültehib* (Takımyıldız): Koşan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde kuşağı ve başında takkesi vardır. Giysisi dizlerine kadardır. Metinde şeklin, başında takkesi olan, dans eden ve iki ellerini açmış bir erkek olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 17b)

25. *'Avvā* (Takımyıldız): Başında kuyruğu aşağı doğru uzanan bir başlık ve belinde uzun kuşağı olan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır. Koşar gibi adım atmış ve bir elini öne doğru uzatmıştır. Diğer elinde ise asa tutmaktadır. Metinde şeklin, iki ellerini uzatmış ve sağ elinde asa tutan bir insan olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 18a)

26. *Fekke* (Takımyıldız): Fekke bir sepet şeklinde tasvîr edilmiştir. Dairenin alt yarısı çanak, üstü ise sepet sapı şeklinde çizilmiştir. Metinde fekkenin ağız kenarı olduğu, halkın buna dervişler çanağı dediği, dairede bir parça delik olduğu ve kenarı delik fakirler çanağı gibi olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 18a)

27. *Cāṣī* (Takımyıldız): Başında kuyruğu uzun başlık ve belinde kuşak olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları çıplaktır. Elbisesi dizlerine kadardır. Ayaklarını ve ellerini açıp yukarı kaldırmıştır. Metinde şeklin, iki ellerini açmış ve iki dizi üzerine çökmüş bir erkek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 18b)

28. *Şelyāḳ/Sulḥafāt* (Takımyıldız): Sembolik olarak üstünde kubbe şeklinde küçük bir çıkıntı olan bir yarım daire şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızların iki kanadını dürmüş, bir yere konmuş bir akbaba olduğu belirtilmesine rağmen akbaba çizilmemiştir. Bu

eserdeki resim-metin uyumsuzluğunu gösteren bir örnektir. Metinde ayrıca, şeklin arkasının kaplumbağa gibi yumru olduğu, bu nedenle şeklin kaplumbağa anlamına gelen *Sulḥafāt* adlı ve Farsların *seng-püşt* dediği hayvana benzetilen üç yıldız olduğu belirtilmiştir. Bu üç yıldıza halk saç ayak anlamına gelen *Esāfī* der, Acemler ise *Yek-pā* derler. Bunlar güya üzerlerine çömlek konmak için üç yere konmuş üç taşdır. (bkz. vr. 18b)

29. *Decāce* (Takımyıldız): Kanatlarını iki yana açmış, başını sağa çevirmiş bir ördek şeklinde tasvîr edilmiştir. Ördeğin sağ ayağı sol omuzun altından, sol ayağı ise sağ omuzun altından çıkarak karnında bir geçme oluşturup iki yana açılmıştır. Kuyruk iki bacağın arasında, kuş ise dik olarak ve önden çizilmiştir. Metinde şeklin, boynu uzun ve kanatlarını açmış bir ördek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 19a)

30. *Ẕātü'l-Kürsī* (Takımyıldız): Bir taht üzerine oturup arkasına yaslanmış, ayaklarını öne doğru uzatmış, ellerini açmış ve başında tacı olan uzun elbiseli bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları çıplaktır. Metinde, yıldızın minber ayağı gibi ayakları olan bir sandalye üzerine oturmuş, arkasına yaslanmış, ayaklarını aşağıya sarkıtmış bir kadın şeklinde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kadının *micmere* ortasında olduğu yazılmasına rağmen resimde bu çizilmemiştir. Şairler sandalyenin arkalığındaki parlak yıldızı, parlak olduğu için güzellerin alnına benzetmişlerdir. (bkz. vr. 19b)

31. *Ḥāmil-i Re'sü'l-Ġūl/Berşāvūş* (Takımyıldız): Bir elinde kesik *ġūl* başı ve diğer elinde kılıç tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kılıcı başının üzerinde tutmaktadır. Elbisesi kısa kolludur ve dizlerine kadardır. Ayaklarını koşar gibi açmıştır ve çıplaktır. Kesik *ġūl* başı oldukça büyük çizilmiştir. Metinde erkeğin sağ ayağını kaldırıp sol ayağı üzerinde durduğu, sol elinde *ġūl* başı tuttuğu, sağ elini ise başının üzerine koyduğu yazılıdır. *Ġūl*un *yaban ademi* olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 19b)

32. *Mümsikü'l-'inān* (Takımyıldız): Bir elinde kamçı, diğer elinde yular tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır. Ayaklarını adım atar gibi açmış ve bir ayağını kaldırmıştır. Ayakları çıplaktır. Başını arkasına bakar gibi geriye çevirmiştir. Metinde *Mümsikül-'inān*ın yular tutucu anlamına geldiği ve şeklin dik duran, bir elinde kamçı ve bir elinde yular tutan bir erkek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 20a)

33. *Ḥavvā ve Ḥayye* (Takımyıldız): Bu resimde *Ḥavvā* ve *Ḥayye* takımyıldızları beraber resmedilmiştir. Ellerinde başı ve kuyruğunu kaldırmış bir yılan tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayaklarını yürür gibi açmıştır ve elbisesi ayak bileklerine kadardır. Adam *Ḥavva*, yılan ise *Ḥayye*dir. Metinde *Ḥayye*nin *Ḥavvā* elinde tasvîr edildiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 20b)

34. *Sehm* (Takımyıldız): Ucu sola dönük uzun bir ok şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde bunun doğu tarafına bakan ve iki *ẕirā'* uzunluğunda olan bir ok olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 20b)

35. *'Uḳāb* (Takımyıldız): Kanatlarını açmış ve başı sağa dönük bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin kanadını açmış, uçan bir akbaba olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 21a)

36. ***Delfîn*** **(Takımyıldız):** Başı insan başı, gövdesi ise balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde resim hakkında bilgi yoktur, fakat *delfîne* halkın yunus balığı dediği, yunus balığının insanı sevdiği, gemilerin yanında gittiği ve batan insanları kurtardığı belirtilmiştir. (bkz. vr. 21a)

37. ***Ḳıṭ'atü'l-feres*** **(Takımyıldız):** At başı şeklinde tasvîr edilmiştir. Profilden çizilmiştir. Atın yuları vardır. Metinde yıldızın, vücudunun yarısı kesilmiş, ön kısmı kalmış ata benzediği, bu nedenle buna *Muḳdimü'l-feres* de dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 21b)

38. ***Feres-i A'ẓam*** **(Takımyıldız):** Yarım gövdeli bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Profilden çizilmiştir. Bir kanadı ve başında yuları vardır. Metinde başı, ön ayakları ve gövdesi olan, fakat sağrısı ve arka ayakları olmayan bir at şeklinde olduğu belirtilmiş, fakat resimde görülen kanattan bahsedilmemiştir. (bkz. vr. 21b)

39. ***Mer'et-i Müselsele*** **(Takımyıldız):** Ellerini iki yana açmış, saçları uzun bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi ayak bileklerine kadar inmiş ve başını sağa çevirmiştir. Metinde şeklin elleri açık, ayakta duran, ayakları zincirli ve sağ eli kuzey, sol eli güney yönüne bakan bir kadın olduğu yazılıdır. Fakat resimde ayaklarında zincir yoktur. Ayakları ortasındaki yıldızların güya zincir olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 22a)

40. ***Müs̱elleṣ*** **(Takımyıldız):** İçinde yıldızlar olan bir dikdörtgen şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde ise yıldızın sadece *müs̱elles̱* şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 22a)

41. ***Ḥamel*** **(Takımyıldız):** Başını arkasına çevirmiş bir koç şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde *Ḥamel*in iki boynuzlu erkek kuzu olduğu, önünün batıya, arkasının doğuya, sırtının ise kuzeye baktığı, ağzı ile arkasını kaşır gibi durduğu belirtilmiştir. *Mınṭaḳatü'l-burûc* üzerindeki ilk burçtur. (bkz. vr. 22b)

42. ***S̱evr*** **(Takımyıldız):** Yarım gövdeli bir sığır şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön ayaklarını kıvırmıştır. Metinde yıldızın yarım bir erkek sığır olduğu, süsmek ister gibi başını aşağı eğdiği ve önünün doğu yönüne doğru olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23a)

43. ***Cevzâ*** **(Takımyıldız):** Birbirlerinin omzuna sarılmış, diğer ellerini bellerine koymuş iki erkek çocuk şeklinde tasvîr edilmiştir. Şekil simetrik çizilmiştir. Başları ve ayakları birbirine dönüktür ve çıplaktır. Elbiseleri dizlerine kadardır. Metinde yıldızın birbirlerinin boynuna kollarını koymuş ve birinin başı doğu, diğerinin ise batı tarafına bakan iki erkek çocuk şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23a)

44. ***Sereṭân*** **(Takımyıldız):** Yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın önü doğu, arkası batı tarafına bakan bir yengeç olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 23b)

45. ***Esed*** **(Takımyıldız):** Bir aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de yıldızın aslan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 23b)

46. ***Sünbüle*** **(Takımyıldız):** Kanatlı bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde uzun bir kuşağı vardır ve elbisesi bileklerine kadardır. Bir elini aşağı sarkıtmış, diğer elini ise omuzu hizasına kaldırmıştır ve bu elinde başak tutmaktadır. Başı sola, ayakları ise sağa çevrilmiştir. Metinde şeklin iki kanatlı bir kız olduğu, eteğini salıverdiği, sol elini aşağıya

indirdiği, sağ elini ise omuzunun hizasına kaldırdığı ve *sünbüle* tuttuğu, başının *Ṣarfe* tarafına baktığı ve ayaklarının birbirinden uzak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 24a)

47. *Mīzān* (Takımyıldız): Bir terazi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de şeklin direği doğuya, kefeleri batıya bakan bir terazi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 24a)

48. *'Aḳreb* (Takımyıldız): Bir akrep şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 24b)

49. *Ḳavs* (Takımyıldız): Yarısı insan, yarısı at şeklinde bir canlı olarak tasvîr edilmiştir. Canlının başı erkek vücudu, gövdesi at şeklinde çizilmiştir. Adam elinde ok ve yay tutmaktadır ve arkasına dönüp nişan almıştır. Başında miğferi vardır. Metinde de şeklin insan ve atdan oluştuğu, boynuna dek at, başının insan olduğu, elinde yay tuttuğu, oku batı tarafına çektiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 25a)

50. *Cedy* (Takımyıldız): Gövdesinin ön yarısı oğlak, arkası ise balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Ön bacakları çizilmiştir. Başında boynuzları ve sakalı vardır. Metinde de şeklin ön yarısı iki boynuzlu oğlak, arka yarısı ise balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 25a)

51. *Delv* (Takımyıldız): Ellerini yukarı kaldırmış ve bir elinde ters bir sürahi tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Belinde kuşak ve başında başlık vardır ve elbisesi bileklerine dek inmiştir. Metinde şeklin ayakta duran, başı kuzeye, ayakları ise güneydoğuya bakan, ellerini uzatmış ve bir elinde ters tuttuğu ve suyu ayaklarına dökülüp ayağı altından *Ḥūt* ağzına akan bir bardak olduğu yazılıdır. Bir adı da *Sāḳibü'l-mā*dır. (bkz. vr. 25b)

52. *Ḥūt* (Takımyıldız): Çapraz olarak üstüste konmuş iki balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin birbirine *Ḫaytü'l-kettān* ile bağlanmış iki balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. Buna *Kevkebetü's-semekeyn* de denir. (bkz. vr. 26a)

53. *Ḳayṭus/Ḳayṭas* (Takımyıldız): Aslan başlı, balık kuyruklu ve iki ayaklı bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Kuyruğunu başına doğru kıvırmıştır. Metindeki tasvîre uygun olarak çizilmeye çalışılmıştır. Metinde şeklin, iki ayağı ve kuş kuyruğu gibi çatallı kuyruğu olan, önü doğuya dönük bir deniz hayvanı şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 26a)

54. *Cebbār* (Takımyıldız): Bir elinde asa olan ve beline kılıç kuşanmış bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kolları vücuduna göre oldukça uzun çizilmiştir. Elbisesi ayak bileklerine dek inmiştir. Metinde şeklin sağ elinde asa olan ve beline kılıç kuşanmış ayakta bir erkek şeklinde olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bunun yıldızları beyaz olduğu için *Cevzā* da dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 26b)

55. *Nehr* (Takımyıldız): Hafif kıvrımlı ve kenarları boyunca ara ara diktörtgen şekiller bulunan bir ırmak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın büklüm büklüm kıvrımları olan bir ırmak şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 27a)

56. *Erneb* (Takımyıldız): Başını arkasına çevirmiş bir tavşan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde yıldızın, önü batı tarafına, başı arkasına çevrilmiş bir tavşan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 27a)

57. ***Kelb-i Ekber*** **(Takımyıldız):** Başını arkasına çevirmiş, kuyruğunu kıvırmış bir köpek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bilgi yoktur. *Cevzā* altında olduğu için *Kelb* dendiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 27b)

58. ***Kelb-i Aṣġar*** **(Takımyıldız):** Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde buna *Kelb-i Muḳdim* de dendiği belirtilmiştir. Bu nedenle bir köpeğin ön yarısı şeklinde tasvîr edilebilir. (bkz. vr. 28a)

59. ***Sefīne*** **(Takımyıldız):** Baş ve arka uçları balık kuyruğuna benzeyen yelkenli bir gemi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde ise iki kanatlı bir gemi şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28a)

60. ***Şucā'*** **(Takımyıldız):** Yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şeklin güneye meyilli ince uzun bir yılan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28a)

61. ***Bāṭıye*** **(Takımyıldız):** Çanak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde çanak gibi yuvarlak bir şekil olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 28b)

62. ***Ġurāb*** **(Takımyıldız):** Karga şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de şeklin bir karga olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 28b)

63. ***Ḳanṭūrus*** **(Takımyıldız):** Başı insan, gövdesi at olan bir canlı şeklinde tasvîr edilmiştir. Ayakları koşar gibi açıktır. Elleri açık olan adamın bir elinde kuş ayakları, bir elinde iki salkım ve başında başlık vardır. Metinde şeklin başından ön ayaklarına kadar insan, aşağısı at şeklinde olan, yüzü doğuya arkası ise batıya bakan, bir elinde iki salkım, bir elinde ise *Sebu'* ayaklarını tutan bir canlı olduğu belrtilmiştir. (bkz. vr. 29a)

64. ***Sebu'*** **(Takımyıldız):** Eşeğe benzer, fakat oldukça küçük bir hayvan şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde şekil hakkında bir açıklama yoktur. (bkz. vr. 29a)

65. ***Micmere*** **(Takımyıldız):** Üzerinde alevler olan bir mangal şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde kelimenin ilk miminin kesre, ikincinin fetha ile okunduğu ve buhurdan anlamına geldiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

66. ***İklīl-i Cenūbī*** **(Takımyıldız):** Bir kozalak şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de *ṣanevber* şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

67. ***Ḥūt*** **(Takımyıldız):** Balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde başı doğu, kuyruğu batı tarafında olan büyük bir balık şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 29b)

68. ***Ṣalāt*da olan melekler:** Üç melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kanatları ve taç şeklinde başlıkları vardır. Metinde şeklin insanlar gibi sunuf bağlayıp ayakta duran melekler olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 37a)

69. ***Rükū'*da olan melekler:** Dört melek şeklinde tasvîr edilmişlerdir. Metinde bunların rükûda olup ibadetten gururlanmadıkları belirtilmiştir. (bkz. vr. 37b)

70. ***Sücūd*da olan melekler:** Beş melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, bunların sücûdda oldukları, bunlara sücûdun caiz olduğu ve buna Allah kelâmının delil olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 37b)

71. ***Ḳu'ūd*da olan melekler:** Altı melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde, bunlar hakkında kuûdda olduklarından başka bilgi yoktur. (bkz. vr. 38a)

72. ***Şems Ḥamel* burcuna gelince müvekkel olan melek:** Bir koç üzerine oturmuş, bir elinde kılıç ve bir elinde kesik insan başı tutan bir erkek şeklinde tasvîr edilmiştir. Kesik baş profilden çizilmiştir. Başında başlığı vardır ve elbisesi uzundur. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. Bu dört başı, dört eli ve yüzü olan bir erkek şeklindedir. Yüzü sarıdır, altın gibi nûr içindedir. Bir elinde yanmış mum, bir elinde hat yazılmış ve sarılmış name, bir elinde bardak ve bir elinde kınsız kılıç tutar. Metinde ayrıca bunun tekvîni olduğu, şeklinin aslana benzediği, üzerinde Şems ile bir yıldız olduğu da belirtilmiştir. (bkz. vr. 46b)

73. ***Şems Şevr* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Sırtında Hüdhüd kuşu oturan iki başlı bir sığır şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını yürür gibi kaldırmıştır. Metinde şeklin iki başlı sığıra benzediği, sırtında iki başlı bir Hüdhüd kuşu oturduğu belirtilmiştir. Fakat resimde Hüdhüd tek başlıdır. Bütün cinler üzerine müvekkel olan bir cindir. (bkz. vr. 47b)

74. ***Şems Cevzā* burcuna gelince müvekkel olan melek:** İki başlı tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve belinde kemeri vardır. Başların etrafında birer hâle vardır. Bir elinde taç, diğerinde *menşur* tutmaktadır. Metinde şeklin insan başı gibi iki başı, iki eli ve iki kanadı olan, bir elinde taç, bir elinde yazılmış *menşur* tutan bir insan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 49a)

75. ***Şems Cevzā* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı bir koyun ve arkasında dallarına kuşlar konmuş bir ağaç şeklinde tasvîr edilmiştir. Koyunun ayakları kuş ayağı şeklindedir ve kuyruğunun ucunu yukarı kaldırmıştır. Yaprakları ve meyveleri olan ağacın dallarında yüzleri koyuna dönmüş üç ve arkasını dönmüş bir kuş vardır. Bu kuş başını arkasına çevirmiştir. Metinde ağacın koyunun arkasında olduğu ve ceviz ağacına benzediği, üzerinde bir güvercinle konuşur gibi duran dört kumru durduğu belirtilmiştir. Fakat resimde ağaç koyunun arkasında çizilmiştir ve üzerinde toplam dört kuş vardır. (bkz. vr. 49b)

76. ***Şems Sereṭān* burcuna gelince müvekkel olan melek:** Üç başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde nalın ve bir elinde çanak tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kuşağı vardır. Ayakları çıplaktır. Metinde şeklin üç başı ve iki eli olan bir insana benzediği, ellerinde nalın ve çanak tuttuğu belirtilmiştir. Ayrıca meleğin güzel sûretli olduğu da eklenmiştir. (bkz. vr. 50a)

77. ***Şems Sereṭān* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Başı insan, gövdesi balık şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde çiçek, diğerinde ise yuvarlak bir nesne tutmaktadır. Yatay çizilmiştir ve kollarını öne doğru uzatmıştır. Metinde bunun yengeç olduğu, elinde tuttuğu çiçeğin kırmızı ve beyaz güllerden oluşan bir deste olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 50b)

78. ***Şems Esed* burcuna gelince müvekkel olan melek:** Bir başı, iki kanadı ve dört kolu olan ve oturan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında dört gözü ve başının etrafında bir hâle vardır. Bir elinde mushaf, bir elinde altın nar, bir elinde asa ve bir elinde altın tas tutmaktadır. Elbisesi uzundur, belinde kemeri vardır. Metinde bir başı, başında dört gözü ve bir ağzı olan bir adam şeklinde olduğu, dört eli olduğu ve ellerinde mushaf, altın nar, asa ve altın tas tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 51b)

79. ***Şems Esed*** **burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur. Belinde kemer vardır ve ayakları çıplaktır. Başlar ters yönlere bakan horoz başı şeklindedir ve taçları vardır. Adamın bir elinde bıçak, bir elinde ise karpuz vardır. Metinde tekvînin iki başı, iki eli ve iki ayağı olan bir horoza benzediği, bir elinde karpuz, diğerinde bıçak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 52a)

80. ***Şems Sünbüle*** **burcuna gelince müvekkel olan melek:** İki başlı, iki kanatlı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzundur ve belinde büklüm büklüm kıvrılmış bir kemeri vardır. Ayakları çıplaktır. Başlar birbirine yapışık çizilmiştir ve etraflarında bir hâle vardır. Bir elinde kalem, bir elinde süngü, bir elinde orak ve diğerinde altın tas tutar. Sağ kanadın altında bir çanak resmedilmiştir. Metinde meleğin iki başı, iki kanadı ve dört eli olan, bir elinde kalem, bir elinde süngü, bir elinde orak ve bir elinde altın tas tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 53a)

81. ***Şems Sünbüle*** **burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi saçları beline kadar uzun, sakallı ve bıyıklı bir erkek başı, diğeri ise bir geyik başıdır. Bir elinde ney, diğerinde ise tef tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin iki başlı olduğu, bir başının uzun saçlı insan, diğerinin geyik başına benzediği, bir elinde tef ve bir elinde ney tuttuğu ve önünde bir selvi ağacı olduğu belirtilmiştir. Fakat resimde selvi ağacı çizilmemiştir. (bkz. vr. 54a)

82. ***Şems Mīzān*** **burcuna gelince müvekkel olan melek:** Birbirine yapışık çizilmiş dört başlı, iki kanatlı ve dört elli bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başların etrafında bir hâle ve her başta dört göz vardır. Bir elinde tesbîh, bir elinde micmer, bir elinde ibrik ve bir elinde terazi tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin insan başı gibi dört başı ve her başında dört gözü, ayrıca dört eli olduğu ve bir elinde tesbîh, bir elinde micmer, bir elinde ibrik ve bir elinde mizan tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 54b)

83. ***Şems Mīzān*** **burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** İki başlı ve iki elli bir tavus kuşu şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan biri öne, diğeri arkaya bakmaktadır. Eller insan eli gibidir ve göğsü çıkıktır. Bir elinde kepçe, diğerinde kase tutmakadır. Metinde tekvînin şeklinin tavusa benzediği, insan eli gibi iki eli olduğu ve bir elinde kepçe, diğerinde kâse tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 55b)

84. ***Şems 'Aḳreb*** **burcuna gelince müvekkel olan melek:** Birbirine bitişik üç başı ve altı eli olan kanatlı bir kadın şeklindedir. Uzun bir elbise giymiştir. Belinde kemeri vardır ve ayakları çıplaktır. Bir elinde kılıç, bir elinde yay, bir elinde rebab, bir elinde hıyar, bir elinde ibrik ve bir elinde hıyar tutar. Metinde üç başı ve altı eli olan, bir elinde kılıç, bir elinde yay, bir elinde rebab, bir elinde hıyar, bir elinde ibrik ve bir elinde hıyar tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 56a)

85. ***Şems 'Aḳreb*** **burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni:** Üç başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan soldaki öküz, ortadaki insan, sağdaki ise horoz başı şeklindedir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin bir başı insan, bir başı öküz ve bir başı horoz başina benzeyen insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 57a)

86. *Şems Ḳavs* burcuna gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde mızrak ve bir elinde ayna tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde şeklin iki eli ve bir başı olan, bir elinde harbe, bir elinde ayna tutan bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 57b)

87. *Şems Ḳavs* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir seccade üzerine oturmuş, elleri önünde, sakallı ve bıyıklı bir adam şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarık vardır. Metinde tekvînin, seccade üzerine oturmuş, tesbîh eden *Müşterī* gibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 58a)

88. *Şems Ḥūt* burcuna gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başının etrafında bir hâle vardır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Bir elinde mızrak ve bir elinde *menşur* tutar. Metinde meleğin bir başı ve iki eli olan bir insana benzediği, sol elinde harbe ve diğer elinde üzerinde "*Nasrun min Allahu fethun karibun*" âyet-i kerîmesi yazan bir menşur tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 61a)

89. *Şems Ḥūt* burcuna gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kuş başlı, kuyruklu, iki kanatlı bir aslan şeklinde tasvîr edilmiştir. Kuyruk kıvrık gösterilmiştir. Metinde tekvînin başı kuş başına, kuyruğu ejderhaya benzeyen iki kanatlı bir aslan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 62a)

90. *Ḳamer Şeraṭeyn* menziline gelince müvekkel olan melek: İki aslan üzerine bağdaş kurup oturmuş, dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarığı vardır ve elbisesi uzundur. Bir elinde *sürmedān*, bir elinde *destārçe*, bir elinde ayna ve diğerinde *ḳırābe* tutmaktadır. Kanatları yoktur. Metinde meleğin iki başlı, sekiz ayaklı bir aslanın üzerine binmiş dört elli bir insan olduğu, bir elinde *sürmedān*, bir elinde *destārçe*, bir elinde ayna ve diğerinde *ḳırābe* tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 63b)

91. *Ḳamer Şeraṭeyn* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki kanatlı, elinde bel olan bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi dizlerine kadardır, ayakları çıplaktır ve başının etrafında bir hâle vardır. Metinde tekvînin daima bel ile uçurum kazdığı belirtilmiştir. (bkz. vr. 64a)

92. *Ḳamer Buṭayn* menziline gelince müvekkel olan melek: Gövdelerinden geçme oluşacak biçimde birbirlerine sarılmış simetrik iki yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. İkisi de iki başlı ve iki kolludur. Başlar aslan başı şeklindedir. Birer ellerinde yanmış mum, diğer ellerinde tarak vardır. Metinde meleğin birbirlerine sarılmış, iki başlı ve iki elli iki yılandan oluştuğu, bir elde yanmış mum, diğerinde tarak olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 64b)

93. *Ḳamer Buṭayn* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kıskaçları arasında ay tutan bir yengeç şeklinde tasvîr edilmiştir. Ay, kadın başı şeklindedir. Metinde tekvînin üzerinde ay olan bir yengeç olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 65a)

94. *Ḳamer Şüreyyā* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Dört ayaklı bir leylek şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını kaldırmıştır ve önünde bir kadeh vardır. Metinde tekvînin önünde bir çanak su olan bir laklaka benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 65b)

95. *Ḳamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan melek: İki başı ve iki kanadı olan bir ejderha şeklindedir. Ağızlarıyla kanatlarının uçlarını tutmaktadır. Gövdesi ve kuyruğunun kıvrımları geçme oluşturmuştur. Sağında yılana dönük bir karga vardır. Metinde şeklin iki başı ve iki kanadı olan ve önünde bir karga duran bir ejderha olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 66a)

96. *Ḳamer Deberān* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı, dört ayaklı ve kuyruklu bir kaplumbağa şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin, ağızlarında yılan tutan iki başlı bir bağa olduğu belirtilmiştir. Resimde ağızlarda çok ince bir çizgi vardır. (bkz. vr. 66b)

97. *Ḳamer Heḳ'a* menzilinde iken akrep kovmak için çizilen *Sereṭān* şekli (*'Aḳreb* Resmi): Bir akrep şeklinde tasvîr edilmiştir. Bununla ilgili tılsım anlatılmıştır. (bkz. vr. 67b)

98. *Ḳamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan melek: Aslan başlı, deve ayaklı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde zurna, bir elinde süpürge, bir elinde hançer ve bir elinde tarak tutmaktadır. Üzerinde diğer resimlerden farklı olarak pantolon vardır. Kanatları yoktur. Metinde dört eli, deve ayağına benzeyen iki ayağı ve aslan başına benzeyen başı olan bir insan şeklinde yaratıldığı, bir elinde zurna, bir elinde süpürge, bir elinde hançer ve bir elinde tarak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 67b)

99. *Ḳamer Heḳ'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir kedi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde de tekvînin kedi şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 68a)

100. *Ḳamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerindeki tahtırevanda dört kişinin oturduğu bir fil şeklinde tasvîr edilmiştir. Birinin elinde kılıç, birinin elinde ok ve yay, birinin elinde şişe vardır. Metinde şeklin üzerinde dört adam oturan bir fil olduğu, birinin elinde kılıç, birinin ok ve yay, birinin de şişe, *zerka* ve *sinan* olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 68b)

101. *Ḳamer Hen'a* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi öne, birisi arkaya bakmaktadır. Metinde de tekvînin iki başlı at şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 69a)

102. *Ḳamer Ẓirā'* menziline gelince müvekkel olan melek: Ayakları at ayağı şeklinde ve dört kollu bir erkek olarak tasvîr edilmiştir. Sakallı ve bıyıklıdır. Elbisesi ayak bileklerindedir. Bir elinde Hüdhüd kuşu, bir elinde levha, bir elinde hançer ve diğer elinde kamış tutmaktadır. Kanatları yoktur. Metinde meleğin, insan eli gibi dört eli ve at ayağı gibi iki ayağı olan, bir elinde Hüdhüd kuşu, bir elinde levha, bir elinde hançer ve bir elinde kamış tutan bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 69b)

103. *Ḳamer Ẓirā'* menziline gelince bir yola çabuk ve yorulmadan gitmek için çizilen melek şekli: Salâtta duran bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başının etrafında bir hâle vardır. Metinde bu meleğin iki kanatlı insan şeklinde olduğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 70a)

104. *Ḳamer Ẓirā'* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Üç başlı ata binmiş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Adam yularları tutmaktadır. Başında sarık vardır. Elbisesi uzundur ve ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin, üç başlı ve arkasında insan oturan bir deveye benzediği, adamın devenin yularını tuttuğu ve başında yeşil imâmesi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 70b)

105. *Ḳamer Neṣre* menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerinde leylek oturan bir koç şeklinde tasvîr edilmiştir. Leylek arkasına bakmaktadır. Koç ise koşar gibi çizilmiştir. Metinde meleğin, üzerinde kuyruğundan yana bakan bir leyleğin oturduğu bir koça benzediği ve ayaklarının insan ayağına benzediği belirtilmiştir. Resimde ise ayaklar normal çizilmiştir. (bkz. vr. 71a)

106. *Ḳamer Neṣre* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başı dört yılandan oluşan bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan ortadaki ikisi birbirine, diğerleri ise sağa ve sola bakmaktadırlar. Adamın bir elinde balık ve diğerinde yelpaze vardır. Metinde tekvînin hepsi yılan başına benzeyen dört başlı, iki elli ve bir elinde yelpaze, diğerinde balık tutan bir insana benzediği, acayib vücutlu bir melek olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 71b)

107. *Ḳamer Ṭarfe* menziline gelince müvekkel olan melek: Bir seccade üzerine oturmuş, namaz kılan bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başında sarık vardır. Önünde başı hizasında bir kandil durmaktadır. Metinde seccade üzerinde oturan, namaz kılan bir insana benzediği, önünde kandil yandığı ve iki kanatlı olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 72a)

108. *Ḳamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan melek: Üç başı ve dört eli olan bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan birisi yılan, birisi kurt, diğeri ise sîmurg başı şeklindedir. Yılanın başında kulakları vardır. Ellerinden birinde elma, birinde bıçak, birinde bir parça saç ve diğerinde orak tutmaktadır. Metinde meleğin üç başı olan bir insana benzediği, başların biri yılan, biri kurt ve biri sîmurg başı olduğu, dört eli olduğu ve birinde elma birinde bıçak, birinde bir parça saç ve birinde kullabe tuttuğu belirtilmektedir. (bkz. vr. 73a)

109. *Ḳamer Cebhe* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Başını arkasına çevirmiş ve sırtını kaşır gibi duran bir zürefa şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde başını arkasına koymuş bir zürefa şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 73b)

110. *Ḳamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan melek: Başı kuş başı şeklinde, dört kollu bir insan olarak tasvîr edilmiştir. Üç elinde çiçek, diğerinde ise yuvarlak bir cisim tutmaktadır. Elbisesinin eteği iki katlıdır ve kemeri uzundur. Ayakları çıplaktır. Metinde tekvînin başı kuş başına benzeyen ve dört eli olan, dört elinde de reyhanlı gül tutan bir melek gibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 74b)

111. *Ḳamer Zübre* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Resim yeri ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde tekvînin, beyaz çâr bürünmüş ve yüzü peçeli

bir kadına benzediği, arkasında çârlara bürünmüş iki küçük kızın durduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 74a)

112. Tekvîn/Cin: Ata binmiş bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. At koşmaktadır. Adam ise arkasına bakmaktadır. Ayakları üzengidedir ve elbisesi uzundur. Belinde kın içinde ok ve yay vardır. Bir elinde kılıç, diğerinde süngü tutmaktadır. Sakallı ve bıyıklıdır ve başında miğfer vardır. Atın yuları vardır ve kuyruğu düğümlenmiştir. Metinde, bu şeklin adı ve özellikleri hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Tekvîn olduğu yazılıdır. (bkz. vr. 75a)

113. *Ḳamer Ṣarfe* menziline gelince müvekkel olan melek: Bağdaş kurup oturmuş, iki başlı ve dört kollu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlardan biri sığır, diğeri deve başı şeklindedir. Ellerinden ikisini dizleri üzerine koymuştur. Diğer iki elinin birinde testi, birinde sürahi tutmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kemeri vardır. Metinde meleğin bir başı sığır, bir başı deve başına benzeyen iki başlı, dört kollu bir insana benzediği, bir elinde testi ve bir elinde bardak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 75b)

114. *Ḳamer Ṣarfe* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bacakları uzun bir kirpi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin kirpiye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 76a)

115. *Ḳamer 'Avvā* menziline gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı, yayıyla nişan alan bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Ayrıca sol elinde oklar vardır. Metinde meleğin, iki kanadı ve iki eli olan, yay çeken ve üç ok tutan bir ferişte olduğu, önünde bir mum ve mumluk olduğu belirtilmiştir. Fakat resimde mum ve mumluk çizilmemiştir. (bkz. vr. 76b)

116. *Ḳamer 'Avvā* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir kirpi şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin oklu kirpi denen kirpiye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 76b)

117. *Ḳamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan melek: Bir sandalye üzerine oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ellerinde de balık tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Başının etrafında hâle vardır. Metinde meleğin sandalye üzerine oturmuş ve ellerinde balık tutan bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 77b)

118. *Ḳamer Simāk* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başı deve başı şeklindedir ve sola bakmaktadır. Elbisesi uzundur ve belinde kemer vardır. Bir elinde bakır, bir elinde varaka tutmaktadır. Metinde tekvînin başı deve başı gibi olan insana benzediği, boynunu uzatıp oturduğu, insan eline benzeyen iki eli olduğu, bir elinde bakır ve bir elinde varaka tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 78a)

119. *Ḳamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan melek: İki başlı ve kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar bitişik çizilmiştir ve etrafında hâle vardır. Bir elinde zenberek, diğer elinde insan başı şeklinde tasvîr edilen güneş tutmaktadır. Metinde meleğin iki eli, iki başı, iki ayağı ve iki kanadı olan bir insana benzediği, bir elinde zenberek ve bir elinde güneş tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 78b)

120. *Ḳamer Ġafre* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Birbirine dolanmış iki yılan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar insan başı şeklindedir. İkişer kanatlıdır. Metinde tekvînin birbirine sarılan iki yılan olduğu, başlarının insan başına benzediği, ikişer kanatları olduğu belirtilmiştir. Bugünkü tıp sembolüdür. (bkz. vr. 79a)

121. *Ḳamer Zubānā* menziline gelince müvekkel olan melek: Resim için yer ayrılmış, fakat resim çizilmemiştir. Metinde meleğin bir sandalye üzerinde oturan ve önünde bir mangal ateş yanan bir ferişteye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 79b)

122. *Ḳamer Zubānā* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Biri insan, diğeri oğlak başı şeklinde iki başlı bir insan olarak tasvîr edilmiştir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun, ayakları çıplaktır. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 80a)

123. *Ḳamer İklīl* menziline gelince müvekkel olan melek: İki başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Boyunları uzundur ve köpek başı şeklindedir. Bir elinde yılan, diğerinde dal tutmaktadır. Elbisesi dizlerine kadardır ve ayakları çıplaktır. Ayaklarını yürür gibi açmıştır. Metinde meleğin köpek başına benzeyen iki başı ve insan eline benzeyen iki eli olduğu, bir elinde yılan ve bir elinde ağaç tuttuğu ve yürüdüğü belirtilmiştir. (bkz. vr. 80b)

124. *Ḳamer Ḳalb* menziline gelince müvekkel olan melek: Üzerinde çiçek desenleri olan bir sandalyeye oturmuş, sığır başlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Öne doğru uzattığı elinde çanak, diğerinde zincir tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin sandalyeye oturmuş bir insana benzediği, başı sığır başı gibi olduğu ve bir elinde zincir ve diğerinde çanak tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 81b)

125. *Ḳamer Ḳalb* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Ağaca sarılmış bir ejderha şeklinde tasvîr edilmiştir. İnsan eline benzeyen elleriyle ağacın dallarına tutunmuştur. Kolları ve başı arasında yukarı kalkık iki kanat vardır. Başını aşağı eğmiştir. Metinde tekvînin iki kanadı ve insan eli gibi iki eli olan, altında akarsu olan bir ağaca sarılmış bir ejderha olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 81b)

126. *Ḳamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan melek: Ata binmiş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Atın eyeri yoktur, dizgini vardır. Adamın bir eliyle mızrak, diğer eliyle atın yularını tutmaktadır. Elbisesi dizlerine kadardır ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin çıplak bir ata binmiş insana benzediği, bir elinde atın dizginini ve bir elinde mızrak tuttuğunu, atın gök kır at olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 82b)

127. *Ḳamer Şevle* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İnsan şeklinde tasvîr edilmiştir. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Saçları uzundur. Metinde ise tekvînin resimden farklı olarak oturan bir arı şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 82b)

128. *Ḳamer Bula'* menziline gelince müvekkel olan melek: Bir sığır üzerine bağdaş kurup yan oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Elinde tesbîh tutmaktadır. Elbisesi uzundur. Sakallı ve bıyıklıdır. Metinde meleğin erkek sığır üzerine oturmuş bir insana benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 83a)

129. Bir yılan tasvîr edilmiştir. Metinde resim hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 83b)

130. *Ḳamer Su'ūd* menziline gelince müvekkel olan melek: Katır üzerine oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir eliyle katırın yularını tutmaktadır, diğer elinde de bir varaka vardır. Elbisesi uzundur, belinde kemer ve ayaklarında çizme, başında ise sarık vardır. Metinde meleğin, bir ak katır üzerine binmiş bir insan olduğu, yeşil giydiği, elinde yeşil ipek üzerine yeşil hat ile yazılmış bir âyet-i şerîf tuttuğu belirtilmiştir. Yazılı olan âyet-i şerîf de verilmiştir. (bkz. vr. 83b)

131. *Ḳamer Su'ūd* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir at şeklinde tasvîr edilmiştir. Su içmektedir. Metinde tekvînin, iki başlı bir at şeklinde olduğu ve bir *murġ-zār*dan su içtiği belirtilmiştir. (bkz. vr. 84b)

132. *Ḳamer Aḫbiye* menziline gelince müvekkel olan melek: Siyah bir ata binmiş bir savaşçı şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında miğferi ve belinde kılıcı vardır. Elbisesi dizlerindedir ve ayaklarında çizme vardır. Metinde meleğin, kara bir ata binmiş silahlı bir insan şeklinde olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 84b)

133. *Ḳamer Aḫbiye* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Oturan bir kadın şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir ayağını bağdaş kurar gibi kıvırmış, diğerini ise dizinden kırarak dik tutmuştur. Başı örtülüdür. Profilden çizilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Belinde kemeri vardır. Bir elini çenesine dayamış,diğer elini ise dizine koymuştur. Metinde tekvînin sadece kadına benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 85a)

134. *Ḳamer Muḳaddem* menziline gelince müvekkel olan melek: Bağdaş kurup oturmuş bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında sarık vardır ve elbisesi uzundur. Ellerini önünde kavuşturmuştur. Sakallı ve bıyıklıdır. Yanında bir rahle ve üzerinde açık Kur'ân durmaktadır. Rahle yan çizilmiştir. Metinde meleğin, beyaz elbise giymiş nûrlu bir pîr olduğu, oturduğu, önünde bir rahle ve açık Kur'ân durduğu, daima Kur'ân okuduğu ve zühd ve verâ sahibi olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 85b)

135. *Ḳamer Muḳaddem* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir çocuk şeklinde tasvîr edilmiştir. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Saçı uzundur. Bir elinde baston tutmaktadır. Metinde tekvînin bir elinde *cevgan* tutan bir çocuğa benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86a)

136. *Ḳamer Mu'aḫḫar* menziline gelince müvekkel olan melek: Pantolonlu bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Saçları uzundur ve ayakları çıplak değildir. Bir elinde gürz ve bir elinde kalkan tutmaktadır. Metinde meleğin bir elinde gürz ve bir elinde kalkan olan piyadeye benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86b)

137. *Ḳamer Mu'aḫḫar* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar sağa ve sola dönüktür. Metinde tekvînin iki başlı bir turnaya benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 86b)

138. *Ḳamer Ne'āyim* menziline gelince müvekkel olan melek: Biri kuş, diğeri koyun başı olan iki başlı ve iki kanatlı bir insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Bir elinde kılıç, diğerinde ise kâğıt tutmaktadır. Elbisesi uzun ve ayakları çıplaktır. Metinde meleğin bir başı

kuş, diğeri koyun başına benzeyen iki başlı, iki kanatlı ve iki elli bir insana benzediği, bir elinde varaka ve bir elinde kılıç tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 87a)

139. Dizlerinin üstüne oturmuş, ellerini göğsüne kavuşturmuş, başı sarıklı ve elbisesi uzun bir insan çizilmiştir. Resim hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir. (bkz. vr. 87b)

140. *Ḳamer Rişā* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Bir fil şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin beyaz file benzediği belirtilmiştir. (bkz. vr. 88a)

141. Başı insan başı şeklinde olan kuyruklu bir hayvan çizilmiştir. Başında tacı vardır ve saçları uzundur. Nüshanın bu bölümünde sayfalar karışık olduğu için resmin hangi menzile müvekkel olduğu belli değildir. Ayrıca metinde şekil hakkında bilgi yoktur. (bkz. vr. 88b)

142. *Ḳamer Belde* menziline gelince müvekkel olan melek: Bir tepe üzerinde dört burçlu bir kale ve burçların her birinde dört insan şeklinde tasvîr edilmiştir. Resmin sağ ve solunda iki servi ağacı vardır. İnsanların saçları uzundur. En sağdaki bir elini kaldırmıştır. Metinde meleğin yüce bir dağ başındaki bir kaleye benzediği ve kalenin içinde dört insan olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 88b)

143. *Ḳamer Belde* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: Kafes içinde bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Metinde tekvînin bir kafesde hapis olan bir Hüdhüd kuşu olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 89a)

144. *Ḳamer Ẕābiḥ* menziline gelince müvekkel olan melek: İki kanatlı bir melek şeklinde tasvîr edilmiştir. Başında tacı vardır. Bir koçu boynuzlarından tutup kaldırmıştır. Elbisesi uzundur ve ayakları görünmemektedir. Metinde meleğin, iki kanatlı bir insana benzediği, bir koçu boynuzlarından tuttuğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 89b)

145. *Ḳamer Ẕābiḥ* menziline gelince müvekkel olan meleğin tekvîni: İki başlı bir kuş şeklinde tasvîr edilmiştir. Başlar ters yönlere çevrilmiştir ve ayakları açıktır. Metinde tekvînin iki başlı ve iki kanatlı bir kuş olduğu belirtilmiştir. (bkz. vr. 90a)

5. İNCELEME BÖLÜMÜNÜN DİZİNİ

6. SONUÇ

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar 208 numarada kayıtlı olan Firdevsī-i Ṭavīl'in *Da'vet-nāme* adlı eseri, *'ilm-i nücūm, cifr, 'ilm-i ḥurūfāt, 'ilm-i ṭılsım, 'ulūm-ı ġarībe* gibi ilimlere ait bilgiler içeren zengin bir eserdir.

*'İlm-i nücūm*a göre yeryüzünde meydana gelen bütün değişiklikler gök cisimlerinin özellikleri ve hareketleri ile ilgilidir. Her insan, hayvan, bitki ve maden yıldızların etkisi altındadır. Her gezegenin, doğa, duygular ve sağlık üzerine etkileri vardır. Bu etkileri bilmek ve bunlardan hüküm çıkarmak da müneccimin görevidir. Astroloji, günlük yaşamla ilgili olaylara, sorunlara çözüm bulmaya, bazı işleri yapmak için uygun zamanı tayin etmeye ve doğum anında gökteki durum kişinin kaderini tayin ettiği için, doğum anında gökteki durumu tespit etmeye yarar. *Da'vet-nāme*, felekler, yıldızlar ve burçlar hakkında oldukça geniş bilgi ve terminoloji içermektedir. Bu nedenle eser astroloji kitabı özelliği taşımaktadır. Astrolojiyle ilgili bilgi ve terimlerin yanısıra astronomiyle ilgili bilgi ve terimler de içerdiği için, bilim tarihi açısından önemli bir eserdir.

Dîvân edebiyatında çeşitli ilimlere ait bilgi ve terimler, yeri geldikçe gerek hayaller, gerekse tasvîrlerle kullanılmıştır. Astrolojiye ait bilgi ve terimler de dîvân edebiyatında en çok kullanılanlardandır. Bu bakımdan *Da'vet-nāme*, dîvân şiiri terminolojisine kaynaklık edecek bir eserdir.

İnsanlar, yüzyıllardır kaynağını bilmedikleri, çözemedikleri veya başa çıkamadıkları sorunlarına ve korkularına büyü yoluyla çözüm bulmaya çalışmışlardır. İnsanoğlunun varoluşundan beri tüm dünyada başvurulan büyüye İslâm dininin karşı çıkmasına rağmen günümüzde de itibar edilmektedir. Büyü yaptırdıktan sonra karşısındakinin kendini seveceğine, eşiyle arasının iyi olacağına, önemli kişiler arasında iyi bir yere sahip olacağına, devler ve periler gibi doğaüstü varlıklardan korkmayacağına, düşmanını yeneceğine, işlerinin rast gideceğine, belâlardan uzak olacağına inanan kişi, artık bütün bu sorunlarla başa çıkabilecek inanca ve kuvvete sahiptir. Büyü, manevî, psikolojik destek sağlayarak bir çeşit tedavi yöntemi olmuştur.

İnsanoğlu ilk zamanlardan beri büyülü güce sahip veya kutsal olduklarına inandıkları nesneleri kullanarak kendini kötülüklerden korumaya çalışmıştır. Bu yollardan birisi de doğaya ve insanlara hakim olan rûhları davet etmektir. *Da'vet-nāme*, rûhları davet etmenin şartlarından ve usûllerinden bahseden bir eserdir. Güneş yedi burcu, ay yirmi sekiz menzili dolaşırken her burçta ve menzilde çeşitli müvekkel melekler bulunur. Davet eden kişi, bu meleklerin isimlerini ve diğer özelliklerini bilmek zorundadır. Daveti gerçekleştiren kişinin doğru meleği çağırabilmesi için, eserde anlatılan *'ilm-i nücūm*a ait bilgileri bilmesi gerekmektedir. Yani bu bilgiler davet etmede yardımcı olmak üzere verilmiştir.

İslâm dinine göre insandan üstün üç canlı vardır; melek, şeytan ve cin. Melekler insanlığın tüm geleceğini bilirler. Bu özellikleri de büyüde kullanılmıştır. Davette önemli rolleri olan melekler hakkında da *Da'vet-nâme*'de geniş bilgi bulunmaktadır.

Da'vet-nâme, tılsımlar ve tılsımda kullanılan malzemelerle ilgili bilgiler içerdiği için folklorik açıdan da büyük önem taşımaktadır.

Ayrıca eserde burçların, gezegenlerin, meleklerin ve cinlerin resimleri bulunmaktadır. Minyatürden farklı olarak halk resmi özelliği taşıyan bu resimler sanat tarihi açısından önemli bir malzemedir.

Görüldüğü gibi *Da'vet-nâme*, içerdiği bilgiler ve zengin bir terminolojiye sahip olması bakımından hem bilim tarihi, hem folklor, hem sanat tarihi, hem de dîvân edebiyatı için önemli bir kaynak eser niteliği taşımaktadır. Bu çalışmanın geniş bir kesimin ilgisini çekecek bir eseri otaya koyduğu düşüncesindeyiz.

BİBLİYOGRAFYA

Adıvar, A. Adnan. *Osmanlı Türklerinde İlim.* 2.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1970.

Ahmed Abdo Shaban, Asuman. "Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir İnceleme." Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1990.

Ahmed-i Daî. *Çengname.* Critical Edition and Textual Analysis by Gönül A. Tekin. Harvard Üniversitesi: Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, 1992.

Ahmet Talât Onay. *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar.* Hazırlayan Cemal Kurnaz. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1992.

Aksel, Malik. *Anadolu Halk Resimleri.* İstanbul: Baha Matbaası, 1960.

________. *Türklerde Dini Resimler.* İstanbul: Elif Kitabevi, 1967.

Aydın, Cengiz. "Cedvel." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.* 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

B.L. "Angelology." *The Jewish Encyclopedia.* 1.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].

________. "Magic." *The Jewish Encyclopedia.* 8.c. New York: Ktav Publishing House, [t.y.].

Beliğ, İsmail. *Güldestan-ı İrfan.* Bursa: [y.y.], 1302 [1884].

Beyânî. *Beyânî Tezkiresi.* İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi -TY 2568.

Brockelmann, Carl. *Geschichte Der Arabischen Litteratur.* Leiden: E.J.Brill, 1937.

Bursalı Mehmet Tahir Efendi. *Osmanlı Müellifleri, 1299-1915.* İstanbul: Meral Yayınları, 1972.

Çatıkkaş, M. Atâ. "Firdevsî-i Rûmî'nin Satranç-nâme-i Firdevsî'si." *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 37 (Ağustos 1985).

________. "Türk Firdevsî'si ve Süleymannâme-i Kebir." *Türk Dünyası Araştırmaları* sayı 35 (Ağustos 1983) 169-178.

________. "Firdevsî-Rûmî'nin Süleyman-nâme-i Kebîr'i (72. Cilt) Gramer-Sentaks-Lügat-Metin." Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1979.

Dan, Joseph. "Magic." *Encyclopedia Judaica.* 4.bs. 11.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.

Davidson, Gustav. *A Dictionary of Angels,* 2.bs. New York: The Free Press, 1968.

Dehhüda, Ali Ekber. *Lugatnâme.* 32c. Tahran: Çaphane-i Devlet ve Çaphane-i Müessese-i İntişar, 1337-1352 [1918- 1934].

Deniz, Sabahat. "16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şâirlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beğ, Nev'î, Yahyâ Beğ)." Basılmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, 1992.

Dizer, Muammer. *Takiyüddin.* Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.

Ebu Tahir Muhammed bin yakub Firuzabadi. *El-Okyanūs el-Basīț fī tercümeti'l-Ķamūș el-muhīț*. Çeviren Mütercim Asım Efendi. İstanbul: Matbaa-i Amire, 1232-1233 [1815-1817].

El-Mu'cemü'l-Vasît. Kahire: Mecma'u'l-Lugati'l-Arabiyye, 1980.

Ersin, Yıldız. "Davetname ve 17. yy. Sonu 18. yy. Başı Minyatürleri Karşılaştırması." Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1980.

Erzurumlu İsmail Hakkı. *Marifetname*. Hazırlayan M. Faruk Meyan. İstanbul: Bedir Yayınları, 1993.

Firdevsî-i Tavil. *Hakîkat-nâme*. Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2587/2.

________. *Hayat u Memat*.. Süleymaniye Kütüphanesi - Hacı Mahmud Efendi No: 2333.

________. *Münazara-i Seyf ü Kalem*. Millet Kütüphanesi - Ali Emirî manzum 576.

Firdevsî-i Rûmî. *Kutb-nâme*. Hazırlayanlar İsmail Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1980.

Fischer, A. "Kâhin." *İslam Ansiklopedisi*. 6.c. İstanbul: MEB,[t.y.].

Freire-Marreco, Barbara ve diğerleri. "Charms and Amulets." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 3.c. Edinburgh: T&T. Clark, 1921.

Gelibolulu Alî. *Künhü'l-ahbār*. Süleymaniye Kütüphanesi - Fatih No: 4225.

Gölpınarlı, Abdülbaki. *Manakıb-ı Hacı Bektaş Velî Vilâyet-Nâme*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1958.

Graefe, E. "Cedvel." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB,1963.

Gray, L.H. ve diğerleri. "Demons and Spirits." *Encyclopedia of Religion and Ethics*. 4.c. Edinburgh: T.&T. Clark, 1921.

K. "Demonology." *The Jewish Encyclopedia*. 4.c. NewYork: Ktav Publishing House, [t.y.].

Kallek, Cengiz. "Beduh." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 5.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

Kâtip Çelebi. *Keşf el-Zunun*. Hazırlayan Şerefettin Yaltkaya ve Kilisli Rifat Bilge. 1, 2.c. [Ankara:] Maarif Matbaası, 1941.

Kılavuz, Ahmet Saim. "Azrâil." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

Kınalı-zâde Hasan Çelebi. *Tezkiretü'ş-Şuarâ*. Hazırlayan İbrahim Kutluk. 2. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1989.

Köprülü, M. Fuad. "Firdevsî." *İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: MEB, 1977.

Kriss, Rudolph ve Hubert Kriss-Heinrich. *Volksglaube im Bereich des Islam*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1960-1962.

Latîfî. *Tezkire-i Latîfî*. İstanbul: İkdam Matbaası, 1314 (1896).

Levend, Agâh Sırrı. *Dîvân Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*. 4. bs. İstanbul: Enderun Yayınları, 1984.

________. *Türk Edebiyatı Tarihi*. 3. bs. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1988.

MacDonald, D.B. "Cin." *İslam Ansiklopedisi*. 3.c. İstanbul: MEB, 1963.

________. "İfrit." *İslam Ansiklopedisi*. 2.bs. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1967.

________. "Melaike." *İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: MEB., 1972.

________. "Gûl." *İslam Ansiklopedisi*. 4.c. İstanbul: MEB,1977.

________. "Sihir." *İslam Ansiklopedisi*. 10.c. İstanbul: MEB,1967.

________. "Beduh." *İslam Ansiklopedisi.* 5.bs. 2.c. İstanbul: MEB,1979.

________. "Cefr." *İslam Ansiklopedisi.* 3.c. İstanbul: MEB,1963.

Marmorstein, Arthur. "Angels and Angelology." *Encyclopedia Judaica.* 4.bs. 2.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.

Muhammed Fuâd Abdülbâkî. *Li-Mu'cemü'l-müfehres Li'l-fazli'l- Kur'âni'l-Kerîm.* İstanbul: Çağrı Yayınları, 1990.

Nallino, Carlo Alfonso. "Sun, Moon, and Stars." *The Encyclopedia of Religion and Ethics.* 12.c. Edinburgh: T.&T. Clark, 1921.

________. "Astroloji, Astronomi." 5.bs. 9.c. *İslam Ansiklopedisi.* İstanbul: MEB, 1978.

Olgun, İbrahim. "Uzun Firdevsi ve Türkçeciliği." *Ömer Asım Aksoy Armağanı.* Ankara: Ankara Üniversitesi, 1978.

Pakalın, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih ve Deyimleri Sözlüğü.* 3c. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1983.

Pala, İskender. *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü.* 2. bs. Ankara: Akçağ Basım Yayım, 1989.

Posner, Raphael. "Amulet." *Encyclopedia Judaica.* 4. bs. 2.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.

Redhouse, Sir James W. *A Turkish and English Lexicon.* 2. bs. Beirut: Libraire Du Liban, 1987.

Rose, H.J. ve diğerleri. "Divination." *Encyclopedia of Religion and Ethics.* 4.c. Edinburgh: T&T. Clark, 1921.

Sami, Şemseddin. *Kâmûs-ı Türkî.* 3. bs. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1989.

Sarı, Mevlut. *Arapça-Türkçe Lugat.* İstanbul: Bahar Yayınları, 1980.

Scholem, Gershom. "Demons, Demonology." *Encyclopedia Judaica.* 4. bs. 5.c. Jerusalem: Keter Publishing House Jerusalem, 1978.

Sefercioğlu, M. Nejat *Nev'î Dîvânı'nın Tahlili.* Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.

Steingass, F. *A Comprehensive Persian-English Dictionary.* Beirut: Libraire Du Liban, 1975.

Summers, Montague. *The History of Witchcraft and Demonology.* 7. bs. New York: University Books Inc., 1956.

Şibay, Halim Sabit. "Cebrâil." *İslam Ansiklopedisi.* 3.c. İstanbul: MEB, 1963.

Şükün, Ziya. *Farsça-Türkçe Lûgat, Gencine-i Güftâr Ferhengi Ziya.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1967.

Tanyu, Hikmet. "Büyü." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.* 6.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

Tolasa, Harun. *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası.* Ankara: Atatürk Üniversitesi, 1973.

Tunalı, Ayde. "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki Türk Minyatürleri." Basılmamış Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, 1961.

Türkiye Diyanet Vakfı. *Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli.* Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

Wensinck, A.J. "Azrâil." *İslam Ansiklopedisi.* 5.bs. 2.c. İstanbul: MEB, 1979.

________. "Harut ve Marut." *İslam Ansiklopedisi.* 5/II.c. İstanbul: MEB, 1977.

________. "İsrâfil." *İslam Ansiklopedisi.* 2.bs. 5/II.c. İstanbul: MEB, 1967.

________. "Mikâil." *İslam Ansiklopedisi.* 3.bs. 8.c. İstanbul: M.E.B., 1979.

________. "Münker ve Nekir." *İslam Ansiklopedisi.* 3.bs. 8.c. İstanbul: MEB., 1979.

Yavuz, Yusuf ve Şevki Zeki Ünal. "Cebrâil." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

Yazıcıoğlu Mehmed. *Muhammediye*. Hazırlayan Amil Çelebioğlu. [y.y.]: Tercüman 1001 Temel Eser, [t.y.].

Yurdagür, Metin. "Cefr." *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7.c. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1993.

7. TRANSKRİPSİYONLU METİN

7.1. METNİN TRANSKRİPSİYONUNDA İZLENEN YOL

• Metinde kırmızı mürekkeple yazılmış olan kelime veya satırlar **kalın** gösterilmiştir.

• Arapça kısımlar ve eser adları *italik* verilmiştir.

• Metinde eksik yazılan harfler veya kelimeler tamamlanırken köşeli parantez kullanılmıştır.

• Anlamı bulunamayan kelimeler Arap harfleriyle verilmiştir.

• Melek ve cin adları da Arap harfleriyle verilmiştir.

• Okunamayan kelimeler ... şeklinde gösterilmiştir.

• Transkripsiyonlu metinde (   ) şeklinde gösterilen yerler, metinde boş bırakılan yerlerdir.

• Cümleyi tamamlayan derkenarlar metin içine alınmış, diğerleri dipnotlarda gösterilmiştir.

• Resimlerin, şekilllerin, tılsımların, levhlerin ve hatemlerin olduğu kısımlar, (Resim), (Şekil), (Ṭılsım), (Levḥ) ve (H̱ātem) şeklinde gösterilmiştir.

• Bazı Arapça kısımlarda, özellikle dua cümlelerinde gramer ve harekeleme açısından görülen yanlışlar veya ifade bozuklukları transkripsiyon ve tercümede olduğu gibi bırakılmıştır. Bu tarz kullanımın halk dilinin söyleyiş özelliğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

METİNDE KULLANILAN TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

أ ء	a, e, ’	ش	ş
آ	ā, a	ص	ṣ
ب	b, p	ض	ż, ḍ
پ	p	ط	ṭ
ت	t	ظ	ẓ
ث	s̱	ع	‘
ج	c	غ	ġ
چ	ç	ف	f
ح	ḥ	ق	ḳ
خ	ḫ	ك	g, k, ñ
د	d	ل	l
ذ	ẕ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	o, ö, u, ü, ū, v
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	ي	ı, i, ī, y

7.2. TRANSKRİPSİYONLU METİN

1b-(1) ***Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm,*** (2) *el-ḥamdü li'llāhi Rabbi'l-'ālemīn ve's-ṣalātu ve's-selāmu 'alā seyyidinā Muḥammedin ve ālihi ve ṣaḥbihi* (3) *ecma'īn.* **Bu faḳīr Firdevsī** tāriḫ-i hicretüñ sekiz yüz toḳsan üçünci sālinde (4) şehr-i Balıkesir'de bir maḳām-ı ḫalvetde sākin olup 'ömrümi taḥṣīl-i ma'ārif-i külliyye (5) ve ḫayriyye baḥsinde geçürüp 'ulūm-ı riyāżiyyāta meşġūl iken bu ḥaḳīr Sulṭān Bāyezīd (6) Ḫān meclis-i şerīflerinde ẕikr olunup ol meclisde bulunan eḥibbālarımuzdan (7) biri bu faḳīri medḥ eylemiş, anlar daḫı sa'ādetle bir āsārın görsek dimişler. (8) Binā'en 'alā ẕālik bu zībā nüsḫayı te'līf eyleyüp ḥużūr-ı 'ālīlerine ihdā eyledüm (9) tā kim bu cihetden ma'rifetüm āşikār olup erbāb-ı ma'ārif ḳadrleri ḳatlarında (10) 'ālī ola. Ve bu *Kitāb-ı Da'vet-nāme*'yi *Şemsü'l-ma'ārifi'ṣ-ṣaġīr*'den ve *Muṣḥafü'l-kevākib*'den (11) ve *Daḳāyıḳu'l-ḥaḳāyıḳ*'dan ve bunlardan mā'adā mücerreb ve muṣaḥḥaḥ da'vet-nāme (12) kitāblarından kim kā'ināt içinde nādirü'l-vuḳū'dur, anlaruñ 'Arabīsinden ve daḫı (13) Fārisīsinden Türkī lisāna tercüme eyledüm. Ve bundan ṣoñra bu kitāba mütāla'a iden (14) iḫvān rūḥumuzı du'ā-i ḫayrdan ferāmuş itmeyeler. Ve işbu kitāb **sekiz bāb** (15) üzerine müştemildür. **Bāb-ı evvel** Ḥaḳ sübḥānehu ve ta'ālā ḥażretleri bu melekūt-ı ervāḥı (16) ne vechile yaratdı ve ḳaç bölükdür ve her birisi neye müvekkeldür ve vaṭanları ḳandedür, (17) anı beyān ider. **Bāb-ı s̱ānī** Ḥaḳ ta'ālā bu eflāki on iki burūc üzere ḫalḳ (18) idüp ve yedi felekde birer kevkeb-i 'aẓīm ḫalḳ idüp ve her birisinüñ ṣıfatları (19) ve seyrleri ve şekilleri ve menzili ve cevzehri ne miḳdārdur, anı beyān ider. **Bāb-ı s̱āli̱s** (20) ervāḥ da'vet itmesinüñ ṭarīḳi ne vechiledür ve şerāyiṭi nedür tā kim anları da'vet (21) idicek żararları irişmeye ve da'vete icābet ideler, anı beyān ider. **Bāb-ı rābi' 2a**-(1) Şems burūcātı seyr iderken her burcda olan ervāḥ gelüp Şemse nāżır (2) olup müvekkel olurlar. Anlaruñ daḫı da'veti ve ṭılsımātı ve ṣıfatı ve cāsūsı (3) ve tercümānı vardur. Ve anlaruñ daḫı eşkālleri nicedür ve şerāyiṭleri daḫı nicedür, (4) anı beyān ider. **Bāb-ı ḫāmis** Şems her günde ḳangı burca varup ve ne (5) derecede olduğın bildürür ki da'vet ehline begāyet lāzımdur. **Bāb-ı** (6) **sādis** Ḳamerüñ yigirmi sekiz menzilini beyān idüp her bir menzilde daḫı (7) melekūtdan ervāḥlaruñ ḳangı bölük ervāḥı gelüp müvekkel olurlar ve ol (8) melāyikelerüñ şekli ve hey'eti ve aḥkāmı ve ṭılsımātı ve da'veti ve cāsūsı ne ṣūretde (9) gelüp görinürler ve tercümānı ne şekildedür ve ṭılsımātı yazılurken buḫūrı (10) nedür ve şerāyiṭleri nicedür, anı beyān ider. **Bāb-ı sābi'** mülk-i melekūt ki (11) muḳarribīndür, anlaruñ da'vetlerin ve şerāyitlerin ve buḫūrların ve menzillerin (12) beyān ider. **Bāb-ı s̱āmin** Ḳamerüñ yigirmi sekiz menzili bir ayda devr idüp (13) her menzile ḳangı gün gelür ve ol menzillerüñ sa'd u naḥsin bildürür. Zīrā kim (14) bir kimesne eger da'vet ve eger nār-ı necāt ve eger ṭılsımāt ve eger vefk ve sā'ir fi'l-cümle (15) a'māl ki her ne yazmaḳ dilese Ḳamerüñ sā'atin ve menzilin ve sa'd u naḥsin (16) ve bundan mā'adā kevākib-i sittenüñ aḥvālini bilmese a'māli ṣaḥīḥ olmaz, ammā (17) cemī'-i a'mālde Ḳamerüñ aḥvāli bilinmek lāzımdur.

BĀB-I EVVEL: Ḥażret-i Şeyḫ 'Alī Seyrānī (18) rivāyet ider İbrahīm Mes̱nevī'den, ol daḫı rivāyet ider Muḥammed bin 'Os̱mān'dan, ol daḫı (19) rivāyet ider 'Alī ibn Ebū Bekir'den, ol daḫı rivāyet ider Yunus ibn 'Alī'den, (20) ol daḫı rivāyet ider Naṣīr-i Tūsī'den, ol daḫı rivāyet ider Ca'fer-i Ṣādıḳ'dan, ol daḫı (21) rivāyet ider Ebū 'Alī Sīnā'dan, ol daḫı rivāyet ider Būzürcümihr Ḥakīm'den, (22) ol daḫı rivāyet ider Yūḥannā Ḥakīm'den, ol daḫı

rivāyet ider Hürmüz Ḥakīm'den, (23) ol daḫı rivāyet ider Yoḥannās Ḥakīm'den, ol daḫı rivāyet ider Ṭamṭam-ı Hindī'den, **2b**-(1) ol daḫı rivāyet ider İdris 'aleyhi's-selām'dan ki bu cümle, 'ulūmuñ üstādıdur (2) ve daḫı bu ḥakīmler 'ilm-i da'vetüñ ve ṭılsımātuñ üstādlarıdur, rıḍvānu'llāhi 'aleyhim ecma'īn (3) dimişlerdür kim Ḥaḳ ta'ālā ḥażretleri bu 'ālemi vücūda getürdi ve içinde ervāḥları (4) ve cinleri daḫı nār-ı nūrdan ḫalḳ eyledi ve zefāt[ı] āteşden yaratdı ve daḫı (5) ādem oğlanın ġubārdan ḫalḳ eyledi. Ḳavluhu ta'ālā: "*Ḫalaḳa'l-insāne min ṣalṣālin* (6) *ke'l-feḫḫāri ve ḫalaḳa'l-cānne min māricin min nār.*"[147] Ṣalṣāl diyü ġubār laṭīfe dirler. (7) Türkīde ḳaṣurġa Fārisīde bād-ı bīhāre dirler. Ve daḫı māric diyü āteş yalıñına (8) dirler. Meṡelā bir āteş yanarken yalını dürlü dürlü olur. Bundan ma'lūm oldı ki (9) ba'żı yalınuñ ba'żı yalıñ üzerine mertebesi vardur. İmdi Ḥaḳ ta'ālā (10) ervāḥı daḫı muḫtelif yaratdı; meṡelā ba'żı ervāḥ Müselmāndur ve ba'żı (11) ervāḥ Cehūddur ve ba'żı Tersā ve ba'żı Naṣrānī ve ba'żı āfitāb-perest (12) ve ba'żı put-perest ve ba'żı āteş -perest ve ba'żı yezdān-perestdür. (13) Ve daḫı ervāḥlaruñ içinde mülkleri vardur ve ol mülklerüñ daḫı vezīrleri (14) ve ḳāḍıları ve müderrisleri ve muḫtesibleri ve ḫāṭībleri ve cāsūsları (15) ve tercümānları vardur. **Ve daḫı** maḳāmları daḫı muḫtelifdür; ba'żıları hevāda ve ba'żıları (16) yir altında ve ba'żıları yüce ṭağlarda ve ba'żıları ḫarāb degirmenler içinde (17) ve ba'żıları ḥammāmda olurlar, ve ba'żıları daḫı deryālarda ve ba'żıları buluṭlarda (18) ve ba'żıları meḳābirlerde ve ba'żıları ṣu yollarında ve ba'żıları ocaḳlarda (19) ve fırınlarda ve eski yanıḳ yirlerde olurlar. Ve ba'żı ervāḥlar daḫı müvekkellerdür; (20) ba'żı ervāḥ vuḥūşa ve ba'żı ṭuyūra ve arslanlara ve ejdehālara ve yırtıcı (21) cānavarlara ve ba'żı ervāḥ daḫı baḥrī cānavarlara. Ve ba'żı ervāḥ daḫı Ḳāf (22) ṭağında 'acāyib ve ġarāyib yirlerde olurlar. Ve ba'żı ervāḥ daḫı binālara (23) ve mescīd-i şerīflere müvekkellerdür; Ka'be-i şerīf ve Ḳudüs-i şerīf ve Medīne-i münevvere ve mekān[148]-ı **3a**-(1) mübārekeler gibi ervāḥ ile memlūdur. Bir ādem bir mekānda ḫasta olsa (2) ol mekānuñ müvekkellerini ṣāḥib-da'vet olan kimesne da'vet idüp ve 'Ahd-nāme-i (3) Süleymānı oḳuyup ḳasem vire ol ḫastanuñ şifāsı içün; meṡelā da'vete (4) "*Yā ṣāḥibe't-tennūr ve'l-ḥammām.!*"[149] diyüp ḳasem vire. Ḳasemleri zeyl-i kitābda ẕikr (5) olunur. Ve ṣāḥib-ṭabī'āt olan münāsebetle müceddeden da'vet terkīb idüp (6) ḳırāat ider.

ḤİKĀYET: Ṣaḫratü'n-nār meşhūr est. Ebū 'Alī Sīnā eyidür: Ādem Peyġamberüñ (7) muṣḥafında getürmişlerdür kim Ḥaḳ ta'ālā Ādem-i ṣafīi yaratmazdan muḳaddem bir şaḫż (8) yaratdı kim adına Ṣaḫratü'n-nār dirler. Anuñ şekli şöyle idi kim başı ādem (9) başı gibi ve iki eli ādem eli gibi ve iki ayağı ādem ayağı gibi, ammā başundan (10) ayağına degin ādem yüzi gibi. Elinde ve ayağında ve ḳarnında ve başında (11) fi'l-cümle dört biñ yüzi var ve her yüzinde ādem gibi gözi ve ḳaşı (12) ve burnı ve ağzı var idi. Ḥaḳ ta'ālā anı od ile hevādan ḫalḳ itmiş (13) idi. Şu ile ḫāk aña ḳarışmamışdı. Ḥaḳ ta'ālā aña ṭoḳuz yüz biñ (14) yıl 'ömr virdi. Bu Ṣaḫratü'n-nār Allāhu ta'ālāya münācāt idüp eyitdi kim: (15) "İlāhi ve Mevlāyi! Bu 'abdünü yalñız yaratduñ, baña bir mūnis ve yoldaş yoḳdur (16) kim anuñla üns ṭutam." Ḥaḳ ta'ālā du'āsın ḳabūl idüp ol münācātı[n] (17) nefsinden bir nūr ẓāhir olup bir dişi Ṣaḫratü'n-nār ḫalḳ

---

147 55 Raḥmān 14-15: "Allah insanı, pişmiş çamura benzeyen bir balçıktan yarattı. Cinleri öz ateşten yarattı."
148 Bu kelime vr. 3a-1'de tekrarlanmıştır.
149 "Ey tandır ve hamam sahibi!"

olundı. (18) Ve bunlara ādem nefsi gibi nefs virilüp cimā' eylediler. Dişisi ḥāmile (19) olup bir müddetten ṣoñra dört biñ oğlan ṭoğurdı. Ṭoḳuz yüz (20) biñ yıl içinde Ṣaḫra mücāma'āt kim itti, nesli üredi ve Ṣaḫranuñ (21) nesli dünyā yüzüni ṭutdı. Ve Ṣaḫra fenāya vardı, ḫāk ü bād oldı (22) **üstād** ḳavlince; çünkim Ṣaḫra fānī oldı ve evlādları çoğaldı, dünyā (23) doldı, fesāda başladılar, tesbīh ü tehlīli unutdılar. Heft zemīn iñledi. **3b**-(1) Allāhu ta'ālā ḥażretine üzerinden ref'in ricā eyledi. Ḥaḳ sübḥānehu ve ta'ālā ḥażretleri (2) daḫı yedinci semānuñ meleklerine emr eyledi ki Ṣaḫra ḳavmiyle cenk idüp helāk (3) ideler. Pes helāk itmeden 'āciz oldılar, nāliş itdiler. Ḥaḳ ta'ālā ḥażretleri (4) ḥameletü'l-'arşdan iki melek gönderdi; birinüñ adı حول ve birinüñ adı (5) قوه i[d]i. Gelüp bu cinnīleri helāk eylediler. Anlardan hemān iki kimesne (6) ḳaldı. Birisi erkek ve birisi dişi idi. Bu ḳalan cinnīler anlaruñ (7) neslinden olup ṣoñra yine üredi̇ler. Ḥaḳ ta'ālā anlaruñ üzerlerine (8) birer melek-i müvekkel ḳodı. İnşa'llāhu ta'ālā yirinde her birin yine ẕikr idelüm. (9) Ol Ṣaḫratü'n-nāruñ ṣūreti bu minvāl üzere idi: (Resim)

4a-(1) **Der ḫavaṣṣ-ı īn cān ki Ṣaḫratü'n-nārdur.** İmām Ca'fer-i Ṣādıḳ'dan rivāyet olunur ki (2) işbu ṣūreti başında götüren ādem pādişāhlar ve begler ḳatında mu'azzez ve mükerrem ola. (3) Ve Sulṭān Maḥmūd Ġaznevī işbu eşkāli başında götürürdi. Dükeli ḫalāyıḳ andan ḫavf (4) idüp emriñe muṭi' ve münḳād olurlar idi.

BĀB-i S̱ĀNĪ: On iki burūcı beyān ider.

(5) **Burc-ı evvel Ḥameldür.** Bu Ḥamel burcınuñ ṣıfatı, mekānı hemān (6) bütün ḳoyına beñzer. **Ebū 'Alī Sīnā** eyidür: Ḳaçan Ḳamer Ḥamel burcına gelse eyüdür. İşlere (7) başlamaḳ ve begler yüzin görmek ve şikāra gitmek ve yeñi biçmek ve sefere gitmek (8) eyüdür. Ve eşkāli bu ṣūret üzeredür: (Resim)

(9) **Der beyān-ı burc-ı S̱evr**: Ṣıfatı öküze beñzer. Ḳamer S̱evre gelse işler[e] başlamaḳ ve binā ḳılmaḳ (10) ve nikāḥ itmek ve yeñi geymek ve mülk almaḳ ve ṭavar almaḳ ve ekin ekmek ve da'vet (11) itmek eyüdür. Ve şekli bu ṣūret üzeredür kim taṣvīr olundı: (Resim)

4b-(1) **Der beyān-ı burc-ı Cevzā**: Bir ḳoz ağacı şeklindedür. Yimiş yirine iki başlu ādem (2) şekli ādem biter. Göbeginden ḳırḳ gün aṣılur. Ḳırḳ gün tamam olduḳda bitdügi (3) budaḳdan üzilür. Ol ağacuñ budağı yılın on iki ay[ı] seyr idüp (4) yürir, ya'nī civārında gezer. Tā kim bir nice müddetten ṣoñra Allāhu ta'ālānuñ emriyle bād-ı (5) ḫazān gibi bir yel eser. Ol iki başlu ādem ṣıfatlu melek olup yedinci felege gider (6) ve anda tesbīḥ ḳılur. Ve ol ağacuñ bir yaprağı zemīne düşse 'ālemi örterdi. (7) Ṣıfatı bu minvāl üzeredür: (Resim)

(8) Çünkim Ḳamer Cevzā burcına gele, kitāblara müṭāla'a itmek ve eş'ār oḳumaḳ ve ḫaber (9) göndermek ve nāme yazmaḳ ve ḥisāb kitāb itmek ve vekil naṣb itmek (10) ve vüzerā yüzin görmek eyüdür.

Der beyān-ı burc-ı Sereṭān: Üstād (11) ḳavlince yatan engece beñzer. Şöle uludur kim yedi deryāyı bir gözine ḳosalar (12) henüz dolmaya. **Ebū 'Alī Sīnā eyidür**: Çünkim Ḳamer Sereṭān burcına gele, (13) istiḥmām itmek ve yeñi biçüp geymek ve nāme ve resūl göndermek (14) ve şikār itmek ve şu ḳuşları avlamaḳ ve şerbet içmek eyüdür. (15) Ṣıfatı bu minvāl üzeredür: (Resim)

5a-(1) **Der beyān-ı burc-ı Esed:** Muṭlaḳ aslana beñzer. Anuñ ululuġı yedi ḳat yirleri (2) ve yedi ḳat gökleri bir loḳma iderdi. **Ḳaçan** Ḳamer Esed burcına gelse da'vet itmek ve (3) işlere başlamaḳ ve pādişāh yüzin görmek ve ululara ḥācet söylemek (4) ve 'ahd ü peymān ḳılmaḳ ve اورد işlerin işlemek ve düşman üzerine 'azm eylemek (5) ve cenk [ü] cidāl ḳılmaḳ ve ālet-i ḥarb düzmek ve عدخون ṭılsımāt yazmaḳ (6) [eyüdür]. Ve ṣūreti budur: (Resim)

5b-(1) **Der beyān-ı Sünbüle:** Ṣıfatı bi-'aynihi ādem gibidür, ammā elinüñ ve ayaḳlarınuñ barmaḳları (2) sünbüle beñzer. Teninde ne ḳadar ḳıl varsa ol daḫı sünbüle beñzer. Ve ululuġı (3) bundan bil ki elinde olan oraġı dünyādan büyükdür dirler. Biçin (4) vaḳti olıcaḳ elindeki oraġ ile ten[in]de olan sünbülleri biçüp ṣaçar. **Ḳaçan** (5) Ḳamer Sünbüle burcına gelse te'allüm-i 'ilm ve te'allüm-i ḫaṭṭ ve hendese ve 'ilm-i nücūm ögrenmek eyüdür. (6) Ve simā' itmek ve elḥān-ı āvāza başlamaḳ ve ulular yüzin görmek ve ḥācet (7) söylemek ve nāme yazmaḳ ve ġāret itmek ve naḳş ve taṣvīr ḳılmaḳ ve da'vet itmek ve yeñi esbāb geymek a'lādur. Taṣvīri budur: (Resim)

(9) **Der beyān-ı burc-ı Mīzān:** Ṣıfatı bi-'aynihi mīzāna beñzer. Kefesine yedi ḳat yirleri (10) ḳosañ dolmaz. **Ḳaçan** Ḳamer Mīzān burcına gelse sefere ḥareket itmek eyüdür. (11) Ve yeñi geymek ve nāme yazmaḳ ve resūl göndermek ve ḫātūnlar ile 'işret (12) itmek ve oġlan mektebe virmek ve dügün itmek ve şādile ṭurāb (13) itmek [eyüdür], ammā yaramazdur cenk itmek ve nesne ṣatun almaḳ. Taṣvīri budur: (Resim)

6a-(1) **Der beyān-ı burc-ı 'Aḳreb:** Ṣıfatı 'aḳrebe beñzer. Bir gözine dünyā ṣıġardı, ululuġı (2) ol ḳadardur. **Ḳaçan** Ḳamer 'Aḳreb burcına gele, oġlan mektebe virmek ve ta'līm-i 'ilm itmek (3) ve ḫaṭṭ yazmaḳ ve 'ilm-i hendese ve nücūm ögrenmek ve cimā' itmek ve elḥān-ı āvāz (4) diñlemek ve ulular yüzin görmek ve 'imāret ḳılmaḳ [eyüdür], ammā ḥammāma girmek yaramazdur. (Resim)

6b-(1) **Der beyān-ı burc-ı Ḳavs:** Ṣıfatı, ādem başı gibi başı ve at gibi gövdesi ve ejder (2) gibi ḳuyruġı vardur. Gāh gāh ādemine ḥamle ḳılur. Ādemi daḫı oḳ ile urur, (3) yine ḥamle ḳılur. Bu minvāl üzere ḳıyāmete dek cenk ider. **Ebū 'Alī Sīnā** eyidür: (4) Ḳamer ḳaçan Ḳavs burcına gelse dārūlar içmek ve ḥammāma girmek eyüdür. Ve ṭoġan (5) şikārına gitmek ve düşmana ḳaṣd itmek ve kimyā düzmek ve cimā' itmek ve binā (6) ve 'imāret ḳılmaḳ ve düşmana nāme yazmaḳ eyüdür. Şekli budur: (Resim)

(7) **Der beyān-ı burc-ı Cedy:** Ṣıfatı şol keçiye beñzer ki aña ليا keçisi dirler. (8) Ululuḳda 'aẓameti şol deñlüdür kim Ḳāf ṭaġlaruñ iki boynuzı (9) arasına ḳosañ bir ṣaḥrāda bir ṭabaḳ ḳonılmış gibidür dirler. (10) **Yoḫannāsī Ḥakīm** eyidür: Ḳaçan kim Ḳamer Cedy burcına gelse meşāyiḫ-i 'iẓām (11) yüzin görmek ve 'imāret eylemek ve sefere ḥareket eylemek ve ṣayd [u] (12) şikāra gitmek ve ata süvār olmaḳ ve nāme yazmaḳ ve resūl göndermek (13) ve ulular yüzin görmek ve ululara sözüni söylemek eyüdür. **7a** (Resim)

(1) **Der beyān-ı burc-ı Delv:** Ṣıfatı bir 'aẓīm çāhdur kim ol çāhuñ içi āb-ı zulāl (2) ile ṭoludur. Ve üzerinde bir maḳara ile bir ḳova var ve ol ḳova urġan (3) ile aṣılıdur. Ḳovası kim ḳaçan ṣu çıḳarsa baḥr-ı muḥīṭ anuñ ḳatında (4) ḳaṭre olmaya. Ve ol ḳuyunuñ aġzı yedi ḳat

göklerden büyüktür. (5) **Ḳaçan** Ḳamer Delve gelse bostān ekmek ve zirā'at ve 'işret itmek eyüdür. (Resim)

7b-(1) **Der beyān-ı burc-ı Ḥūt:** Ṣıfatı balıḳ ṣūretindedür, ammā şol ḳadar büyükdür ki (2) yedi ḳat gökleri bir pulunuñ üzerine ḳosalar ba'żı yiri boş (3) ḳalurdı. **Ḳaçan** Ḳamer Ḥūt burcına gelse dārūlar içmek ve ḥammāma girmek ve 'ulemā (4) ve meşāyiḫ yüzin görmek ve nār-ı necāt yazmaḳ ve begler ḳatına varup ḥācet (5) ṭaleb ḳılmaḳ ve 'ibādet idüp Ḥaḳ ta'ālāya münācāt itmek ve zirā'at (6) eylemek ve aḥbāb da'vet itmek a'lādur. Ve ṣūreti budur: (Resim)

(7) **Der beyān-ı 'ulviyyāt:** Naẓar bunda bir nice emrdedür. **Evvel** eflākün ḥaḳīḳatinde (8) ve şekillerinde ve vażı'larında ve ḥareketlerindedür. Bi-ṭarīḳi'l-icmāl **bilgil ki** ḥükemā (9) dirler ki felek bir cism-i basīt kerīdür ki müştemildür vasaṭı, müteḥarrikdür anuñ üzerine. (10) Ve ne ḥafīfdür ve ne s̱aḳīldür ve ne ḥārdur ve ne bāriddür ve ne ruṭabdur ve ne yābisdür (11) ve ne yırtılmaġa ve ne bitişmege ḳābil degüldür. Ve ḥükemānuñ bunlardan her birine delīlleri (12) va[r]dur. Kütüb-i ḥikmetde getürmişler. Bizim kitābımız anuñ ṣadedinde degüldür. Ve eflāk (13) kerīlerdür, ba'żısı ba'żını muḥīṭlerdür. Ve cümlesinden bir kerī ḥāṣıl olur ki (14) aña 'ālem dirler. Ve cümle-i eflākden 'anāṣıra aḳrabī felek-i Ḳamerdür, andan ṣoñra **8a**-(1) felek-i 'Uṭāriddür, andan ṣoñra felek-i Zühredür, andan ṣoñra felek-i Şemsdür, (2) andan felek-i Mirrīḫdür, andan felek-i Müşterīdür, andan felek-i Zuḥāldür. Ve her felegüñ (3) bir mekānı vardur. Anda ḥareket ider ve ol mekāndan ḥareket itmez ve ḥareketden (4) yorılmaz. Ve felegüñ serī' olanınuñ sür'atini bir nesneye nisbet itmek olmaz. (5) Ādem bildügi ḥareketlerden bir ġayetdedür ki 'ilm-i hendesede s̱ābit olmuşdur. (6) At ġāyet sür'at ile segirtse ayaġın ḳaldırup girü yire ḳoyıncaya dek (7) felek-i a'ẓam biñ fersaḥ miḳdārı ḳat'-i menāzil ider. Ve eflākden ba'żınuñ (8) ḥareketi maşrıḳdan maġribedür felek-i a'ẓam gibi. Ve ba'żınuñ ḥareketi maġribden (9) maşrıḳadur felek-i s̱evābit ve eflāk-i seyyārāt gibi. Ve ba'żınuñ ḥareketi bize (10) nisbet dolābī ve ba'żınuñ raḥāvī ve ba'żınuñ ḥamā'ilīdür. Ve ba'żı felek (11) **müştemildür** vasaṭı. Ve anuñ merkezi merkez-i 'ālemdür, ṭoḳuz eflāk böyledür. (12) Ve ba'żınuñ merkezi merkez-i 'ālem degüldür ḫāricü'l-merkez felekler gibi. Ve ba'żı müştemil (13) degüldür vasaṭı eflāk-i tedāvīr gibi. Ve bunlaruñ her birisi şerḥ ü beyān (14) olınsa gerek inşā'allāhu ta'ālā. Çün bildüñ ki yedi felekler kevākib-i seb'a-i (15) seyyārenüñ felekleridür. Ve bir felek daḫı felek-i s̱evābitdür. **Bilgil ki** s̱evābit (16) şol seyyāre olmayup mīḫ gibi mīḫlanmış yıldızlardur ki anuñ a'dāduñ (17) Allāhu ta'ālā bilür. Ve bir felek ki cemī'-i eflāke müştemildür, aña felekü'l-eflāk dirler. (18) Ve anda hiç yıldız yoḳdur. Anuñçün aña felek-i aṭlas dirler. 'Arş-ı 'aẓīmdür. (19) **Naẓar-ı evvel ki** felek-i Ḳamerde idi, anda bir ḳaç faṣl vardur.

Faṣl-ı evvel ki felek-i (20) Ḳamerdedür. Bilgil ki Ḳamerüñ iki saṭḥı vardur; saṭḥ-ı a'lāsı ki aña muḥaddeb dirler, (21) felek-i 'Uṭāridüñ iç yanına mümās ve muttaṣıldur, ve saṭḥ-ı esfeli ki aña muḳa''ar (22) dirler, kürre-i nāruñ muḥaddebine mümāsdur. Ve felek-i Ḳamerüñ merkezi 'ālemüñ merkezidür. (23) Ve Ḳamerüñ bir devri yigirmi sekiz günde tamam olur. Ve ol devr ki aña maḫṣūṣdur, **8b**-(1) maġribden maşrıḳadur. Ve felek-i tedvīri on dört günde bir devr ider. (2) Devr-i evvelinde ayuñ münevver olan yüzi arż cānibine olur ve devr-i s̱ānīde (3) muẓlim olan yüzi arż cānibine olur. Ve Ḳamerüñ felek-i küllīsi dört ḳısma (4) münḳasim

olur; üçi müştemildür vasatı, biri küçücekdür müştemil degüldür (5) vasatı. Felek-i evveline cevzehr dirler ki ol mümāsdur felek-i ʿUṭāride. Felek-i (6) s̱ānīsi mümāsdur felek-i cevzehre. Felek-i s̱ālis̱i ḫāric-i merkezdür. Ammā küçücek (7) olan felegi ki felek-i ḫāricü'l-merkezüñ taḥtındadur, aña felek-i tedvīr dirler, (8) ve Ḳamer anda merkūzdür ve ḥareket-i Ḳamer anuñ ḥareketi ile olur.

Faṣl-ı s̱ānī ki cirm-i (9) Ḳamerdedür. Bilgil ki bir kevkebdür ki anuñ mekānı felek-i esfeldür. Ve anuñ (10) cirmi muẓlimdür, ammā Şemsden nūr ḳabūl ider eşkāl-i muḫtelife ile Şemsden (11) buʿdı sebebi ile. Ve cümle-i felegi bir ayda ḳaṭʿ ider. Ve Ḳamer cümle-i yıldızlaruñ (12) küçücegidür. Aşağı felekde olup bize aḳreb oldugıçün büyük görinür. (13) Ve Ḳamer cemīʿ-i kevākibden esraʿdur, anuñçün aña peyk-i felek dirler. Ve Ḳamerüñ (14) cirmi yirüñ oṭuz ṭoḳuz cüz'inden bir cüz' ve bir rubʿ cüz'dür. Ve Ḳamerüñ (15) dā'iresi dört yüz elli iki mildür. Ve dā'iresinüñ ḳutrı yüz ḳırḳ dört (16) mildür. **V'allāhu aʿlem felek-i dā'ire-i Ḳamerdür:** (Şekil)

(17) **Faṣl-ı s̱ālis̱ ḫavāṣṣ-ı Ḳamerdür. 9a**-(1) Bilgil ki Ḳamerüñ te's̱īrātı ruṭūbet sebebi iledür, nitekim Şemsüñ te's̱īrātı ḥarāret (2) sebebi iledür. İmdi çün Ḳamer āfāḳdan bir ufḳda olsa deñiz anda meddini (3) ziyāde ider Ḳamerüñ seyrine muvāfıḳ. Çün Ḳamer ol mevżiʿüñ vasaṭ-ı semāsına (4) vara, ol zemānda ġāyet medd olur. Çün Ḳamer vasaṭ-ı semādan münḥaṭṭ olup (5) aşaġa inmekde ola, cezr yaʿnī ṣu eksilmekde olur. Tā aña dek ki Ḳamer ol mekānuñ (6) maġribine irişür, ol zemānda ġāyet cezr olur. Çün Ḳamer ol mekānuñ maġribinden (7) zā'il ola, girü medd ẓāhir olur. Ol vaḳt ki Ḳamer ve medd arża ire, ol vaḳt (8) ġāyet medd olur. Ve çün Ḳamer ve medd arżdan zā'il ola, ġāyet cezr olur. Ve eger (9) girü medde şürūʿ ide tā aña dek ki Ḳamer ufḳ-ı şarḳīye ire, ol mevżiʿde girü ġāyet (10) medd olur. Ve her gicede ve gündüzde ol mekānda iki medd ve iki cezr olur. **Ve ḫavāṣṣ**-ı (11) Ḳamerdendür ki ḥayvānātuñ bedenleri Ḳamer ziyāde oldugı vaḳitde aḳvā olup nemü (12) ġālib olur. Ve ādemīnüñ bedeninde daḫı aḫlāṭ-ı ẓāhire meyl ider ve ṭamarları (13) çendān mümtelī olmaz. Ve bu umūr ṭıbb ehline ẓāhirdür. **Ve ḫavāṣṣ**-ı Ḳamerdendür ki eṭıbbā (14) dimişlerdür ki her ḥasta ki ayuñ nıṣf-ı evvelinde marīż ola, anuñ ṭabīʿatı (15) defʿ-i marażda aḳder olur nıṣf-ı s̱ānīde ḥasta olandan. Zīrā nıṣf-ı (16) evvelde Ḳamerüñ nūrı ziyāde olmaḳdadur. Pes ṭabiʿata ḳuvvet virür. **Ve ḫavāṣṣ**-ı (17) Ḳamerdendür ki Ḳamerüñ nūrı ziyāde olduḳça ḥayvānātuñ bedeninde ḳıl tīzcek (18) yiyüñüp ziyāde olur, ve memelerinde südleri daḫı ziyāde olur. Ve yımırṭa (19) agı daḫı böyledür. Ve ay aydınınde eşyā tīzcek fāsid olur ruṭūbeti (20) sebebi ile. Ve çün ādem ay aydınında çoḳ otursa ruṭūbet ziyāde (21) olup uyḫu ġalebe ider, ve kāhillik ziyāde olur, ve aʿżā کوشرزکام (22) ve ṣūdāʿ ḥāṣıl olur. Ve eti bir gice ay aydınında ḳosañ ṭaʿāmı bozılur. (23) Ve daḫı ay evvelinde balıḳlar ziyāde olup semüz olur. Ve nıṣf-ı evvelinde **9b**-(1) ḫaşarāt-ı arż, yılan ve çiyan ve böcekler yirden ṭaşra çoḳ çıḳarlar ve muḥkem (2) ṣoḳarlar ve zehirlerinüñ te's̱īri ziyāde olur. **Ve ḫavāṣṣ**-ı Ḳamerdendür ki agaçları (3) ayuñ nıṣf-ı evvelinde dikseler dutar ve yimiş çoḳ olur. Ve çiçek açup (4) yimiş dutmaḳ ayuñ nūrı ziyāde oldugı zemānda olsa eyü olur. Ve eger (5) ol zemānda ayuñ nūrı eksilmede ola yā vasaṭ-ı semādan zāyil oldugı (6) vaḳitde ola, eyü olmayup yimiş az olur. Ve otlar ve yimişler ay bedr (7) olınca[ya] dek büyümesi ziyāde olur. Maḥāḳa varınca büyümesi eksilür. Ve bu ehl-i (8)

bostānīler ḳatında ẓāhirdür. Ḫuṣūṣā şeftālū ve susam ve ḳavun ve ḳarpuz (9) ve ḫıyār ve ḳabaḳ ay aydınında büyüdügi iẓhārdur. Ve nūr-ı Ḳamer yimişler üzerine vāḳi' (10) ola, reng ü elvānı ḳābiliyyetine göre virür ḳızıl ve yeşil ve ṣaru ve bunlardan (11) ġayrı. Ayuñ nıṣf-ı evvelinde olan rengi aḫīrinde olan renginden aḥsen (12) olur. **Ve ḫavāṣṣ**-ı Ḳamerdendür ki nıṣf-ı evvelinde ẓāhir olan ma'deniyyāt cevheri (13) nıṣf-ı āḫirinde ẓāhir olandan ziyāde olur. Ehl-i ma'den ḳatında bu daḫı (14) ẓāhirdür. Ve Ḳamere 'avāmü'n-nās ve ḳāẕibler ve ġammāzlar ve ḥāsūdlar mensūbdur. (15) **Ṣūret-i Ḳamer budur:** (Şekil)

10a-(1) **Der beyān-ı aḥvāl-i 'Uṭārid:** Bilgil ki felek-i 'Uṭāridüñ merkezi merkez-i 'ālemdür. (2) Anuñ muḥaddebi ya'nī saṭḥ-ı a'lāsı felek-i Zührenüñ muḳa''aruna mümāsdur. Ve muḳa''arı (3) ya'nī saṭḥ-ı ednāsı felek-i Ḳamerüñ muḥaddebine mümāsdur. Ve ol devr ki aña maḫṣūṣdur, (4) maġribden maşrıḳadur. Ve bu daḫı bir yılda devrin tamam ider. Ve 'Uṭāridüñ (5) bir felegi daḫı vardur, ḫāricü'l-merkezdür. Ve aña felek-i tedvīr dirler. Ve ol (6) felek-i tedvīrden bir felek-i ḫāricü'l-merkez daḫı münfaṣıl olur, aña (7) ḫāricü'l-merkez-i ṣānī dirler. Ve 'Uṭārid felek-i tedvīr-i merkezdür. Pes lāzım (8) olur ki felek-i 'Uṭāridüñ iki evci ola biri felek-i küllīde ve biri (9) felek-i tedvīrde. Ve iki ḥażīżi ola bunlarda. Ve felek-i 'Uṭāridüñ (10) ṣiḫanı üçyüz biñ sekiz yüz seksen biñ dört yüz seksen mildür. (11) Ve anuñ cirmi cirm-i arżuñ yigirmi iki cüz'ünden bir cüz'dür. Ve cirminüñ (12) dāi'resi iki yüz seksen altı fersaḫdur. Ve ḳuṭrı iki yüz yetmiş üç (13) mildür. Ve her bir burcda yigirmi yedi gün eglenür. Ve anuñ rücū'ı (14) ve istiḳāmeti çoḳdur. Ve muttaṣıl Şems eṭrāfında dolanur, ayrılmaz. (15) **Dāi're-i felek-i 'Uṭāriddür:** (Şekil)

10b-(1) **Ve bilgil ki** 'Uṭārid bir kevkeb-i muḫtelifdür ki müneccimler buña münāfıḳ dirler. Zīrā (2) sa'd yıldız ile sa'd ve naḥs yıldız ile naḥsdur. Bir elinde ḳalem ṭutup (3) yazu yazup Ḳamere 'arż ider. Ve 'Uṭāride ehl-i divān ve kātibler ve muḥaṣṣıllar (4) ve bāzergānlar ve mu'allimler ve 'ameldārlar mensūbdur. **Ṣūret-i 'Uṭārid budur:** (Resim)

(5) **Der beyān-ı aḥvāl-i Zühre:** Bilgil ki felek-i Zühre maḥdūddur iki ḥadd ile ki (6) anuñ merkezi merkez-i 'ālemdür. Ve ḥadd-i a'lāsı mümāsdur felek-i Şemsüñ muḳa''arına. (7) Ve ḥadd-i ednāsı mümāsdur felek-i 'Uṭāridüñ muḥaddebine. Ve aña maḫṣūṣ olan (8) devr maġribden maşrıḳadur. Ve bir yılda devrin tamam ider felek-i Şems devri (9) gibi. İllā bu ḳadar vardur ki Zührenüñ felek-i tedvīri anı seyr ider. Messi (10) seyr-i Āfitābuñ muḫālifidür. Vaḳtā ki müstaḳīm ola, Zühre öñine düşer. (11) Vaḳtā rāci' ola, Zühre girüye düşer. Felek-i Zühre felek-i Ḳamere ve felek-i Şemse (12) müşābihdür. Ve eger felek-i Şemsüñ tedvīri olaydı hiç farḳ olınmazdı. (13) Ve felek-i Zührenüñ cirmi üç yüz biñ yedi yüz ṭoḳsan beş mildür. **11a**-(1) Ve cirm-i Zühre cirm-i arẓuñ otuz dört cüz'inden bir cüz'dür. Ve anuñ (2) ḳuṭrı dört yüz ḳırḳ ṭoḳuz mil daḫı südüs mildür. Ve her burcda (3) otuz yedi gün eglenür. Ve bu bir kevkeb-i sa'd[d]ür ki müneccimler buña sa'd-ı aṣġar (4) dirler. Anuñçün sa'd-ı aṣġar dirler ki Müşterīden eksikdür sa'd olmaḳda. (5) **Ṣūret-i felek-i Zühredür:** (Şekil)

(6) **Der beyān-ı aḥvāl-i kevkeb-i Zühre:** Buña naẓar ferāḥ ve sürūr virür. Eger bir kimesnede (7) şūriş-i 'ışḳ olsa Zühreye naẓar ile ḫıffet ḥāṣıl olur. Ve maḥabbet ve ülfet (8) ve cimā' aña müte'alliḳdür. Ve Zühr[e] ḫasnetü'l-ḥāl olduġı vaḳt bir 'avrete nikāḥ (9) olınsa

beynlerinde ziyāde maḥabbet ola. Ve bu kevkebe sāzende-i felek dirler. Ḫādimlar (10) ve ḫātūnlar ve ehl-i ʻişret ve erbāb-ı hevā bu kevkebe mensūbdur. **Ṣūret-i Zühre:** (Resim)

11b-(1) **Der beyān-ı aḥvāl-i Şems:** Felek-i Şems maḥdūddur iki saṭḥ-ı mütevāzi kerī (2) ile ki merkezi merkez-i ʻālemdür. Saṭḥ-ı aʻlāsı mümāsdur felek-i Mirrīḫüñ mukaʻʻarına. (3) Ve saṭḥ-ı ednāsı mümāsdur felek-i Zührenüñ muḥaddebine. Ve aña maḫṣūṣ olan (4) devr maġribden maşrıḳadur. Üç yüz altmış altı ve rubʻ günde devrini tamam (5) ider. Ve andan bir felek münfaṣıl olur ki müştemildür vasaṭı. Ve anuñ merkezi (6) ḫāricdür merkez-i ʻālemden. Ve felek-i Şems kendüden aşaġa kevkeblerüñ eflāki (7) gibidür. İllā bu ḳadar vardur ki cirm-i Şems felek-i tedvīr meṡābesindedür ki (8) Şemsüñ felek-i tedvīri yoḳdur. Ḥaḳ celle ve ʻalā ġāyet luṭfından Şems (9) içün felek-i tedvīr ḫalḳ itmemiş. Ve eger Şemsüñ felek-i tedvīri olaydı (10) çünki rāciʻ olurdı. Ṣayfda ḥarāret müteżāʻif ve şitāda burūdet (11) müştedd olup her biri altı ay mümtedd olduḳda ḥayvānāt ve nebātāt (12) helāk olurlar idi. Ve felek-i Şemsüñ ṡiḫanı yaʻnī saṭḥ-ı aʻlāsından saṭḥ-ı (13) esfeline dek mesāfe üç yüz elli beş biñ yetmiş dört mildür. Ve cirm-i (14) Şems yüz altmış altı cirm-i arż ḳadardur. Ve cirminüñ ḳutrı ḳırḳ bir biñ (15) ṭoḳuz yüz ṭoḳsan sekiz mildür. Ve daḫı Şems cümle-i kevākibüñ ekberidür (16) nūrda. Ve anuñ mekānı felek-i rābiʻdür. Ve müneccimler dirler ki Şems yıldızlaruñ (17) pādişāhıdur ve Ḳamer vezīridür ve ʻUṭārid kātibi ve Mirrīḫ ṣāḥib-ceyşi (18) ve Müşterī ḳāḍısı ve Zuḥal ḫazīnedārı ve Zühre cāriyesi ve eflāk (19) iḳlīmler ve burūclar şehrler ve dereceler ḳaryeler ve daḳīḳalar ḳaryeler gibidür. (20) Ve bu teşbīh teşbīh-i melīḥdür. Ve sebeb-i küsūf-ı Ḳamer Şemse ḥāyil olmaḳdur (21) bizim ile Şems ortasında. Şuʻāʼ-i maḫrūṭī evvel cirm-i Ḳamere irer, pes nūr-ı Şemsüñ ruʼyetine ḥāyil olur. Lākin miḳdār-ı küsūf muḫtelif olur evżāʻ-ı (23) mesākin iḫtilāfiyle manẓar sebebi ile. Gāh olur baʻżı vilāyetde küsūf olur, **12a**-(1) baʻżı vilāyetde vāḳiʻ olmaz. Ol vilāyet ehline naẓar ḥaylūlet-i Ḳamer (2) olmaduġı ecldendür. Ehl-i heyʼet ḳatlarında müşāhiddür. Temme. (3) **Dāire-i Felek-i Şemsdür:** (Şekil)

(4) **Ḫavāṣṣ-ı Şems:** Bilgil ki Şemsüñ teʼṡīrātı ʻulviyyātda ve sufliyyātda ẓāhirdür. (5) Ammā ʻulviyyātda teʼṡīri budur ki kemāl-i nūrı ile cemīʻ-i yıldızları nā-bedīd ider (6) ve Ḳamere nūr virür. Ammā sufliyyātda teʼṡīri baḥrde ve berde ve cemād-ı ḥayvānda (7) olur. Baḥrde teʼṡīrinüñ eṡeri budur ki Şemsüñ ḥarāreti ile deryālardan (8) buḫār ḳalḳar ki ol buḫār mürekkebdür eczā-i nāriyye ve eczā-i māʼiyyeden. Pes (9) eczā-i nāriyye kendü merkezine ḳaṣd ider. Çün hevā nāra irer, mütekāṡif (10) olup seḥāb ḥādiṡ olur. Ve andan yaġmur peydā olup Ḥaḳ taʻālā (11) diledügi yirlere nāzil olur. Ḥayāt-ı bilāda ve ʻıbāda sebep olur. (12) Ve andan ırmaḳlar ve eşmeler ẓāhir olup meyveler ve ekinlere bāʻiṡ olur. (13) Nitekim Ḥaḳ taʻālā buyurur: "*Ve hüve'lleẕī yursilu'r-riyāḥa buşran beyne yedeyhi raḥmetihi* (14) *ḥattā iẕā aḳallet saḥāben ṡiḳālen suḳnāhu li-beledin meyyitin fe-enzelnā bihi'l-māʼe* (15) *fe-aḫrecnā bihi min külli'ṡ-ṡemerāt.*"[150] Ve yirde ve cemādda teʼṡīrāt ve ḫavāṣṣ **12b**-(1) Şemsdendür. Ehl-i maʻādin zīrā çün eczā-i āb eczā-i arżiyye ile muḫallaṭ ola, (2) bāṭın-ı arżda ʻuṣārāt ẓāhir olur

150 7 Aʻrāf 57'den iktibas: "Rüzgârları rahmetinin önünde müjde olarak gönderen O'dur. Sonunda onlar (o rüzgârlar), ağır bulutları yüklenince onu ölü bir memlekete sevkederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız."

ve ḥarāret-i Şems aña nuṣḥ virür. Ve andan (3) ecsām-ı ma'deniyye mütevellid olur her mevżi'üñ isti'dādı ḥasbince altun (4) ve gümüş ve sā'ir pūtede erimege ḳādir olanlar filizzāt-ı .gītī ve yāḳūt ve zeberced (5) ve bunlardan ġayrīler jīve ve kibrīt ve zırnıḫ gibi. Ve bunlar ġayrīler daḫı (6) te'ṣīrāt-ı Şemsdendür. Ve daḫı otlar ve ekinler ve aġaçlar, zīrā nebātātuñ cümlesi (7) ḥarāret-i Şems ile biter. Ve her mekān ki anda ḥarāret-i Şems olmaya, anda nesne (8) bitmez. Ve eger dilerseñ ki nebātātda te'ṣīrāt-ı Şemsi bilesin, naẓar ḳıl ḥareket-i (9) yevmiye ḥasbi ile nīlüfere ve ḫaṭmiye ve kene otına ki evvel-i nehārda çün (10) Şems irtifā'da ola, nice ḳuvvetlenür ve bülend olur. Ve çün Şems ḥadd-i (11) zevāla irişe, bunlarda ṣolmaḳ eṣ eri ẓāhir olur. Ve ḥayvānda te'ṣīrāt (12) ve ḫavāṣṣ-ı Şemsden ḳuvvet ḳılup ki çün ṣubḥ ẓāhir ola, ābdān-ı ḥayvānātda (13) ḳuvvet ve neşāt peydā olur. Şems ṭulū' idüp mürtefi' olduḳça (14) ol ḳuvvet ziyāde olur. Tā ol vaḳte dek ki vasaṭ-ı semāya varur, (15) andan ṣoñra ḳuvvet ve neşāt ża'īf olur. Şems ġurūba ḳarīb olıncaya dek (16) ża'af ziyāde olur. Ḳaçan Şems ġurūb ide, ḥayvānā[t] meskenine rücū' (17) idüp daḫı ża'īfü'l-ḳalb olup nevme teveccüh iderler. Ve daḫı ḫavāṣṣ-ı (18) ġarībesindendür ki şol ḳavm ki semt-i re'slerinde Şems ola, anlaruñ yüzleri (19) ince ve levnleri siyah ve bedenleri ża'īf ve ḫulḳları yırtıcılar gibi olur, (20) ve bunlar bilād-i Sūdān ḫalḳıdur. Ve ol ḳavm ki Şems anlaruñ semt-i re'sinden (21) ba'īd ola, anlaruñ yüzleri yaṣṣı ve levnleri aḳ ve bedenleri ġalīẓ ve ḫulḳları (22) behāyim ḫulḳı gibi olur ḫām olduḳları içün ve bunlar bilād-i Rus ve Ṣaḳālibe (23) ḫalḳıdur. Ve daḫı ḫavāṣṣ-ı Şemsdendür ekinleri ṣar[ar]tmaḳ ve yimişleri gövertmek. **13a**-(1) Ve berāhime zu'm eylediler ki evc-i Şems her bir burcda üç biñ yıl eglenür. (2) Eyle olsa cümle-i felegi otuz biñ yılda tamam devr ider. Ve şöyle dirler ki (3) çün Şems burūc-ı cenūbiye irse hey'āt-ı zemin mütebeddil olup ābādān (4) ḫarāb ve ḫarāb ābādān olur ve cenūb şimāl ve şimāl cenūb olur (5) ve deñizler ḳuru ve ḳurular deñiz olur, *va'llāhu a'lemu bi-ṣıḥḥati ẕālike*[151]. Eger vāḳi' (6) olursa ḫaṣṣa-i 'acīb ve te'ṣīr-i ġarībdür. Ve bizim i'tiḳādımuzda Ḥaḳ ta'ālā (7) kelām-ı mecīdinde buyurduġınadur: "*Yevme tubeddelu'l-arżu ġayre'l-arżi ve's-semāvātu* (8) *ve berezū'llāhi'l-vāḥidi'l-ḳahhār.*"[152] Ḥükemānuñ ḳavli ṣaḥīḥ olduġı taḳdīrce bi-irādeti'llāhdur. (9) **Ṣūret-i Şemsdür:** (Resim)

(10) **Der beyān-ı aḥvāl-i Mirrīḫ:** Bilgil ki felek-i Mirrīḫ daḫı iki saṭḥ ile maḥdūddur. (11) Ve anuñ merkezi merkez-i 'ālemdür. Saṭḥ-ı a'lāsı felek-i Müşterīye mümāsdur ve saṭḥ-ı (12) ednāsı felek-i Şemse mümāsdur. Ve devri maġribden maşrıḳadur. Ve bir yıl (13) iki ay ve yigirmi iki günde devrin tamam ider. Ve felek-i Mirrīḫ važ'da felek-i (14) Ḳamere ve felek-i Zühreye müşābihdür. Ammā anlardan ekberdür ki ḳalınlıġı yigirmi biñ kez (15) biñ ve üç yüz biñ ṭoḳuz yüz ṭoḳsan sekiz mildür. Ve felegi işbu **13b**-(1) meḥekkde taṣvīr olındı: (Şekil)

(2) Bilgil ki Mirrīḫ bir kevkeb-i naḥsdur ki buña müneccimler naḥs-ı asġar dirler. Zīrā nuḥūsetde (3) Zuḥalden eksükdür. Ve anı vaṣf iderler ḳahr u ġalebe ile. Ve cellād-ı felek tesmiye (4) olınur. Ve yol kesiciler ve fesād işleyenlere mensūbdur. Ve cirmi bir buçuḳ cirm-i

151 "Allah bunun doğru olduğunu en iyi bilendir."

152 14 İbrahīm 48: "Yer başka bir yer, gökler de (başka gökler) haline getirildiği, (insanlar) bir ve gücüne karşı durulamaz olan Allah'ın huzuruna çıktıkları gün (Allah bütün zalimlerin cezasını verecektir)."

arż (5) miḳdārıdur. Ve ḳuṭrı ṭoḳuz yüz biñ sekiz yüz otuz beş mildür. Ve ṣūreti (6) bu şekl üzeredür: (Resim)

14a-(1) **Der beyān-ı aḥvāl-i Müşterī:** Bilgil ki felek-i Müşterīnüñ daḫı iki saṭḥı vardur. Saṭḥ-ı (2) a'lāsı felek-i Zuḥale mümāsdur ve saṭḥ-ı ednāsı felek-i Mirrīḫe mümāsdur. Ve anuñ (3) merkezi merkez-i 'ālemdür. Ve devri maġribden maşrıḳadur. Ve devrini on beş yıl (4) ve iki ay ve on beş günde tamam ider. Ve bir ḳavlde on bir yıl ve on ay (5) ve on beş günde tamam ider. Ve felek-i Müşterī felek-i Mirrīḫ ve felek-i Zühre (6) gibidür. Ve cirminüñ ṡiḫanı yigirmi biñ kez biñ ve üç yüz otuz iki biñ (7) ve dört yüz otuz iki mildür. Ve bir ḳavlde biñ kez biñ ve üç yüz otuz (8) iki biñ mildür. Ve ṣūret-i felegi budur: (Şekil)

(9) Müneccimler buña sa'd-ı ekber dirler. 'Ulemā-i 'iẓām ve vüzerā-i kirām buña mensūbdur. Ve cirmi (10) seksen dört daḫı ṡülüṡ ve rub'-ı arż ḳadardur. Ve ḳuṭrı dört daḫı rub' (11) ve südüs ḳuṭr cirm-i arż miḳdārıdur. Ve ṣūreti bu taṣvīr üzeredür: (Resim)

14b-(1) **Der beyān-ı aḥvāl-i Zuḥal:** Bilgil ki felek-i Zuḥal içün daḫı iki ḥadd vardur. Saṭḥ-ı (2) a'lāsı felek-i ṡevābite mümāsdur ve saṭḥ-ı ednāsı felek-i Müşterīye mümāsdur. Ve devri (3) maġribden maşrıḳadur. Ve devrini yigirmi ṭoḳuz yıl ve beş ay ve üç günde tamam ider. (4) Ve cirminüñ ṡiḫanı yigirmi bir biñ kez biñ ve altı yüz otuz altı biñ ve altı yüz mildür. (5) Ve feleginüñ ṣūreti budur: (Şekil)

(6) Bilgil ki Zuḥal bir naḥs kevkebdür. Müneccimler buña naḥs-ı ekber dirler. Ve ḫarāblıġı ve helāki (7) ve fesādı ve ḫavfi ve ḥüzni aña isnād iderler. Ve buña türkler ve 'avānlar mensūbdur. (8) Ve cirm-i Zuḥal seksen bir cirm-i arż miḳdārıdur. Ve ḳuṭrı ḳırḳ daḫı ṡülüṡān ḳuṭr-ı (9) arż miḳdārıdur. Ve dirler ki Zuḥale naẓar itmek ḳasāvet-i ḳalb virür nitekim (10) Zühreye naẓar sürūr virür. Ve her bir burūcda iki yıl durur. Ve ṣūreti (11) işbu şekl üzere maḫlūḳdur: (Resim)

15a-(1) **Faṣl-ı der beyān-ı ḥareket-i eflāk** ki rücū'-ı kevākibde ve anlaruñ istiḳāmetindedür. (2) Bilgil ki kevākibüñ rücū'ı ve istiḳāmeti felek-i tedvīre nisbetdür. Şol vaḳt ki (3) felek-i tedvīrüñ ḥareketi aña ḥāvī olan felegüñ ḥareketine muvāfıḳ ola, ḥareket-i (4) kevākib ziyāde olur. Zīrā iki ḥareketüñ ictimā'ı olur; biri felek-i ḥāvī (5) ḥareketi ve biri felek-i tedvīr ḥareketi. Bu ḥālde müstaḳīm olur. Ve ibtidā-i istiḳāmet (6) felek-i tedvīr-i a'lāsından olur. Ve şol vaḳt ki felek-i tedvīrüñ ḥareketi (7) aña olan felegüñ ḥareketine muḫālif ola, mādām ki ḥareket-i felek-i tedvīr aḳall ola, (8) felek-i ḥāvī ḥareketinden müstaḳīm görinür. İllā bu ḳadar vardur ki ol ḥāletde (9) anuñ seyri eksikrek olur. Ve çün anuñ ḥareketi felek-i ḥāvī (10) ḥareketinden ziyāde ola, rāci' olur. Zīrā ḥareket-i felek-i ḥāvī egerçe (11) felek-i tedvīri döndürür. Lākin felek-i tedvīr iki cüz' ḥareket ider (12) öyleye bir cüz' bir cüz'e muḳābil olup bir cüz' ziyāde ḳalur öyleye (13) rāci' görinür. Çün bildüñ ki yedi felegüñ her birinden seb'a-i seyyāreden (14) biri vardur.

Şimden girü sekizinci felegi beyān idelüm ki aña felek-i (15) ṡevābit dirler. **Bilgil ki** felek-i ṡevābit içün daḫı iki saṭḥ vardur. Saṭḥ-ı (16) a'lāsı felek-i a'ẓama mümāsdur ve saṭḥ-ı ednāsı felek-i Zuḥale mümāsdur. Ve anuñ (17) merkezi merkez-i 'ālemdür. Ve devr-i ḫāṣṣı maġribden maşrıḳadur. Ve her yüz yılda bir daḳīḳa (18) ḳaṭ' ider ve otuz altı biñ yılda devrin

tamam ider[153]. Ve bu felegüñ ḳuṭbı (19) ḳuṭb-ı dāire-i burūcdur. Tafsīli gelse gerekdür. Ve cümle kevākib-i s̱ābite bu felekde (20) merkūzdur. Anuñçün kevākib-i s̱ābitenüñ seyrleri muḫtelif degüldür. Felek-i (21) s̱evābitüñ s̱iḫanı otuz dört biñ kez biñ ve yedi yüz ḳırḳ dört mildür. (22) Ve cirm-i a'ẓam-ı s̱evābit-i kevākib ṭoḳsan dört kerre ve ḫums cirm-i arż ḳadardur. (23) Ve cirm-i asġar-ı kevākib-i s̱ābite on sekiz kerre cirm-i arż ḳadardur. Ve ḳuṭr-ı felek-i **15b**-(1) kevākib-i s̱ābite ki miḫver-i felekü'l-burūcdur, yüz elli bir biñ kez biñ ve beş yüz otuz (2) yedi biñ yüz seksen dört mildür. Ve şol kimesne ki 'ilm-i hendeseden ḫaberdār (3) olmaya, bu ecrāmuñ meḳādirine münkir olur. Ammā 'ilm-i hendese bilenler ḳatında müsteb'ad (4) degüldür. Bilgil ki bir ḥaftalık şākirdlerine ta'līm idüp ögredirler ve ol (5) sā'at secde idüp Ḥaḳ sübḥānehu ve ta'ālānuñ vaḥdāniyyetine burḫān istemez. (Cetvel)

(6) **Bundan ṣoñra kevākib-i s̱ābiteleri daḫı beyān idelüm:** (7) Bilgil ki kevākib-i s̱ābiteler daḫı miḳdārda berāber degüllerdür. Ba'żısı ekber ve ba'żısı (8) aṣġardur. Pes bu ṣan'atuñ ehli altı mertebe i'tibār itmişlerdür. Ol merātibe (9) aḳdār ve a'ẓam diyü ad virmişlerdür. **'Aẓm**-ı evvelde olan **15** kevākibdür **ve 'aẓm**-ı (10) s̱ānīde olan **45** kevākibdür **ve 'aẓm**-ı s̱ālis̱de olan **208** kevākibdür **ve 'aẓm**-ı (11) rābi'de olan **474** kevākibdür ve **'aẓm**-ı ḫāmisde olan **217** kevākibdür (12) ve **'aẓm**-ı sādisde olan **49** kevākibdür. Bunuñ cümlesi **1008** kevākibdür. (13) Ve bu merātibden ḫāric on dört kevākib daḫı vardur ki ṭoḳuzına (14) ḫafiyye ve beşine seḥābiyye dirler. Cem'an **1022** olur. Bu kevākib-i merṣūd (15) olandur. Ġayr-ı merṣūd olanı ancaḳ Allāhu tebāreke ve ta'ālā ḥażretleri bilür. (16) Lākin 'ulemā-i 'iẓām ol mertebe ma'lūm idinilmişler ki bir ādem kürre-i arżı eline alup (17) ḳum idüp ta'dād itmek lāzım gelse ne miḳdār 'aded olursa kevākib-i s̱ābiteler (18) andan ziyādedür dimişler. Eflāküñ 'ilmi ancaḳ Ḥaḳ ta'ālā ḥażretlerine maḫṣūṣdur. (19) Ve bunlardan ba'żı ṣūretler tevehhüm eylemişlerdür. Ol ṣūretler kevākibleri müştemildür. (20) Baṭlemiyos Ḥakīm *Kitāb-ı Miceṣṭī*'de s̱ebt eylemişdür. Bunlaruñ ba'żısı nıṣf-ı şimālīdedür. (21) Ve ba'żısı mınṭaḳatü'l-burūc üzerindedür ki ṭarīḳ-i kevākib-i seyyāredür. Ve ba'żı[sı] (22) nıṣf-ı cenūbda. Ve ba'żı ṣūret-i insānda ve ba'żı ṣūret-i ḥayvānda ve ba'żı (23) cānsız nesneler ṣūretinde Mīzān gibi. Ve ba'żını ba'żı nesneye teşbīh eylemişlerdür ki **16a**-(1) tamam olmamışdur[154] Ḳıṭ'atü'l-feres gibi. Ve ba'żı cānlulardan ba'żınuñ (2) nıṣfına ve ba'żı andan ġayrı bir cānlu[nu]ñ nıṣfına beñzer Ḳanṭūrus gibi. Ve ba'żı (3) ol ṣūretlerden tamam olmaz tā ki ġayrı ṣūretden aña bir nesne żamm idersin (4) Mümsikü'l-'inān gibi. Bu ṣūretleri anuñçün taṣvīr eylemişlerdür ki tā ki kevākibleri (5) anlar eyle bileler ve ġayrīlere bildüreler. Ve çün kevākibleri ẕikr itmek (6) dileyeler, dirler ki fülān ṣūretüñ fülān 'użvunda şimāl ṭarafında, yāḫūd (7) Mınṭaḳatü'l-burūc üzerinde, yā cenūb ṭarafındadur dirler, fi'l-ḥāl ma'lūm olur. (8) Ve daḫı bunlardan ġayrī kevkebler ki ṣūretlerüñ ḳurbında ola, ḳangı ṣūrete ḳarīb (9) ise aña iżāfet iderler ve anlara ḫāricü'ṣ-ṣūret dirler. Ḥamel başından (10) yuḳarudur. 'Arablar aña Nāṭıh dirler. Ve bu ḳırḳ sekiz ṣūretden cānib-i şimālde (11) yigirmi birdür ve Mınṭaḳatü'l-burūc üzerinde on ikidür ve cānib-i cenūbda daḫı (12) on beşdür. Evvelā cānib-i şimālde olan

153 "Otuz altı bin" önce yazı ile yazılmış, sonra üstü çizilerek rakamla yazılmıştır. Der-kenar: Her yüz yılda bir derece olursa 36000 yıl ider ve eger her yüz yılda bir daḳīḳa olursa 3160000 ve her derecesi dörder daḳīḳa olduḳda her daḳīḳası yüz yıl olduḳda 144000 yıl ider.

154 **Ḳanṭūrus**kelimesi yazılmış, üzeri sonradan silinmiştir.

şūretler ki yigirmi birdür ve bunlaruñ (13) kevākibleri üç yüz otuz birdür ve ḫāric-i şūret olan kevākibler yigirmi (14) ṭoḳuzdur, cümlesi **360**'dur.

Ol yigirmi bir şūretden şūret-i evveli (15) **Dübb-i aṣġar**dur. Bunuñ şūretinde olan kevkebleri yididür ve ḫāric-i şūretde (16) birdür. Ve ʻArab bu yedi kevākibe Benāt-ı naʻş-ı şuġrā dirler. Ol dört kevkebdür ki (17) murabbaʻdur, anlar[a] Naʻş dirler. Ve üç kevkeb ki ḳuyruġı üzeredür, anlara Benāt dirler. (18) Ol dört kevkebüñ iki neyyirine Ferḳadān dirler. Ve ol kevkeb-i neyyir ki ḳuyruġı ucındadur, (19) aña Cudeyy dirler. Ve ḳıbleyi anuñ ile bilürler. Ve ḳuṭb-ı muʻaddilü'n-nehār aḳrebdür Cudeyye.

1 - **Şūret-i Dübb-i asġar:** (Resim)

16b-(1) Biri daḫı **Dübb-i ekberdür**. Bunuñ şūretinde olan kevkebleri yigirmi yididür ve ḫāric-i (2) şūretinde sekizdür. Ve ʻArab ol dört kevkeb-i neyyire ki murabbaʻ üzeredür ve üç (3) kevkeb ki ḳuyruġı üzeredür, aña Benāt-ı naʻş-ı kübrā dirler. Dördi Naʻş ve üçi (4) Benātdur. Ve ol kevkeb ki ḳuyruġı ucındadur, aña Ḳā'id dirler. Ve ol kevkeb ki (5) vasaṭındadur, aña ʻİnāḳ dirler. Ve ol kevkeb ki Naʻş ḳurbında ve ḳuyruġı dibindedür, (6) Cevn dirler. Ve ʻİnāḳ üzerinde bir küçük kevkeb vardur, aña Şehā dirler. (7) Anuñ ile gözin ḥiddetin imtiḥān iderler. Ve her kim ki bu kevkebe naẓar idüp (8) dise ki "*E'ūẕu bi-rabbi's-suhiyyeti min külli ʻaḳrabin ve ḥayye*"[155], ol gice zehirlü (9) cānavarlardan emīn ola. Ve ol altı kevkeb ki her ayaġında iki kevkeb (10) vardur ve üç ayaġındadur, Ḳafzāt-ı ẓibā dirler, her ikisine bir Ḳafze dirler. (11) Ve ol Ḳafze ki saġ ayaġı üzeredür, aña Tābiʻ dirler. Ve Şarfe ol kevkeb-i (12) neyyirdür ki Esed ḳuyruġı üzeredür. Ve ʻArab dirler ki "*Żarabe'l-esedu bi-ẕenbihi'l-arżi* (13) *teḳaffezet eẓ-ẓabā*"[156]. Ve ol yedi kevkeb ki boynı üzere ve gögsi üzere ve iki (14) dizleri üzeredür, ke'ennehu nıṣf-ı dā'iredür, Serīr-i naʻş dirler. Ve baʻżılar (15) aña Ḥavż dirler. Ve ol kevkebler ki ḳaşları ve gözleri ve ḳulaġı ve burnı (16) üzeredür, anlara Ẓibā dirler ki arslandan ḳaçdı, varup ḥavżuñ şuyın (17) içer. Ve ol kevākib ki Şarfe üzere cemʻ olmuşlardur, anlara Ḫilye dirler. Ve ol (18) sekiz kevkeb ki ikisi Ḫilye ile Ḳā'id ortasındadur ki neri ziyāde rūşendür, (19) aña Kebidü'l-esed dirler. Ve altı kevkeb ki üçinci Ḳafze altında ve şol (20) eli üzerindedür ki üçi anlardan ziyāde rūşendür, Ẓibā dirler. (21) Bāḳīsine Evlād-ı Ẓibā dirler. Ve bilgil ki Dübb-i ekber bir büyük ayu (22) şūretindedür ki dört ayaġı üzere ṭurur, ammā başın (23) aşaġa şalup ḳuyruġın uzatmış. Ve şekli budur:

2 - **Şūret-i Dübb-i ekber:** (Resim)

17a-(1) Biri daḫı **Tinnīn**dür. Bunuñ kevkebleri otuz birdür. ʻArab dili üstinde (2) olan kevkebe Rāfıż dirler. Ve dört kevkeb ki başı üzeredür, aña ʻAvāyid dirler. (3) Ve ol dört kevkeb ortasında bir kevkeb-i şaġīr vardur, aña Rubʻ dirler ki (4) deve yavrusı maʻnāsınadur. Ve ol kevkeb-i rūşen ki āḫir-i Tinnīndedür, (5) Ẕanebeyn dirler. Ve ol iki kevkeb ki iki kevkeb-i rūşen ḳurbındadur, aña Aẓfārü'ẕ-ẕaneb (6) dirler. Ve ḳuyruġı dibinde bir kevkeb vardur, aña ذيخ [157] dirler, erkek (7) sırtlan maʻnāsına. Ve Tinnīn ejderhādur büklüm büklüm. Şūreti budur:

3 - **Şūret-i Tinnīn:** (Resim)

---

155 "Her akrep ve yılandan Süha (yıldızının) Rabbine sığınırım."
156 "Aslan kuyruşuyla yere vurursa ceylan kaçar."
157 Bu kelime Ẕābiḥ olabilir.

(8) Biri daḫı **Ḳayḳāvus**dur. Buña Mültehib dirler. Bir recül ṣūretindedür ki başında (9) taḳyesi var. Raḳs urur iki ellerin açmış. Ve anuñ iki ayaḳları kevkeb-i (10) Cudeyy ile şekl-i müs̱elles̱dür. Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan kevākibi on birdür **17b**-(1) ve ḫāric-i ṣūret olan iki kevkebdür. Ve ʿArab sīnesinde olan kevkebe Ḳurḥa (2) dirler. Ve saġ omuzı üzere olan kevkebe Fırḳa dirler. Ve ol kevkeb ki ṣol (3) ayaġı üzeredür aña Rāʿī dirler. Ve iki ayaḳları ortasında bir küçük (4) kevkeb vardur aña Kelbü'r-rāʿī dirler. Ve anuñ ayaḳları ile kevkeb-i Cudeyy (5) ortasında küçücek kevkebler vardur anlara Ġanām dirler. Ṣūreti budur:

4 - **Ṣūret-i Ḳayḳāvus:** (Resim)

(6) Biri daḫı **ʿAvvā**dur. Uluyucu maʿnāsınadur. Buña Naḳḳār dirler ve Ṣannāc dirler. (7) Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan kevkebleri yigirmi ikidür ve ḫāric-i ṣūretinde (8) olan birdür. Ve bu bir recül ṣūretindedür ki iki ellerin uzatmış ve ṣaġ elinde (9) ʿaṣā vardur. Ve bu kevākib-i Mekke ve kevākib-i Benāt-ı naʿş-ı kübrā ortasındadur. (10) Başında ve omuzlarında ve ʿaṣāsında olan kevkeblere Ẓibāʿ dirler. Ve ṣol (11) eli üstinde ve bileginde ve elinüñ eṭrāfında olan ḫurde kevkeblere evlād-ı Ẓibāʿ (12) dirler. Ve ol ḫāric-i ṣūret olan bir kevkebdür ki aḥmer ve neyyirdür, uyluġı ortasındadur, (13) aña Simāk-ı Rāmiḥ dirler ve Ḥārisü's-semā ve Ḥārisü'ş-şimāl daḫı dirler. Zīrā ġāyetde **18a**-(1) rūşen yıldızdur, nā-bedīd olmaz, illā şuʿā-i āfitāb ile nā-bedīd olur. Ve ṣol (2) baldırında olan kevkebe Rāmiḥ dirler. Ve ol Simāk-ı Rāmiḥ aḳsām-ı s̱evābitde ḳadr-i (3) evveldendür. Ṣūreti budur:

5 - Ṣūret-i **ʿAvvā:** (Resim)

(4) Biri daḫı **Fekke**[dür], aġız kenarıdur. Kevkebi sekizdür. İklīl-i Şimālī daḫı dirler. Ve ʿavām (5) dervīşler çanaġı dirler ki degirmiliginde bir pāre gedügi vardur, kenārı gedik (6) faḳīrler çanaġı gibidür. Ve ol sekiz kevkebüñ biri ġāyetde rūşendür, yalñız (7) aña daḫı Fekke dirler. Ṣūreti budur:

6 - **Ṣūret-i Fekke:** (Resim)

(8) Biri daḫı **Cās̱ī**[dür]. Buña daḫı Rāḳıṣ dirler. Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan (9) kevākib yigirmi sekizdür. Ve bir kevkeb ḫāric-i ṣūretdür. Ve bu bir recül ṣūretindedür ki **18b**-(1) iki ellerin açmışdur, iki dizi üzerine çökmişdür. Ṣaġ ayaġı ʿAvvā cānibine (2) ve ṣol ayaġı şol dört yıldız cānibinedür ki Tinnīn başı üzerinedür ki anlara ʿAvvā (3) didiler. Ṣūreti budur:

7 - **Ṣūret-i Cās̱ī:** (Resim)

(4) Biri daḫı **Şelyāḳ**dur. Buña Sulḥafāt[158] daḫı dirler. Bunuñ kevkebleri ondur. (5) Ve kevkeb-i neyyirine Nesr-i Vāḳiʿ dirler. Zīrā anuñ ile iki kevkeb-i ṣaġīr vardur, (6) gūyā anlar ḳanadlarıdur, kendü nefsine ẓamm idüp ḳonmışdur. Pes şol (7) kerkese beñzer ki iki ḳanadını dürmiş, bir yire ḳonmışdur. Ve ol kevkeb-i neyyir (8) ile bu iki kevkeb-i ṣaġīre ʿavam Eṣāfī dirler saç ayaḳ maʿnāsına ki (9) ʿAcemler Yek-pā dirler. Zīrā anlaruñ üçi gūyiyā üç ṭaşdur ki üç (10) yire ḳonmışdur üzerlerine çölmek ḳonmaḳ içün. Ve bu ṣūretüñ (11) ḳaplubaġa gibi arḳası yumrı olduġı içün Sulḥafāt dirler ḳaplubaġa (12) maʿnāsına ki ʿAcemler Seng-püşt dirler. Ve ol kevkeb-i neyyirinden ġayrı kevkebinüñ (13) ism-i ḫāṣṣı yoḳdur. Ṣūreti budur:

8 - **Ṣūret-i Şelyāḳ:** (Resim)

---

158 Bu kelime Sulahfāt şeklinde de okunur.

19a-(1) Biri daḫı **Decācedür**. Bu bir boyunı uzun ördek gibidür ḳanadların (2) açmış ola. Bunuñ kevkebi dāḫil-i ṣūretde on yedidür ve ḫāric-i (3) ṣūretde ikidür. Ve ḳanadları üstinde olan yıldızlara Fevāris dirler.

9 - **Ṣūret-i Decāce:** (Resim)

(4) Biri daḫı **Ẕātü'l-kürsīdür**. Bu bir 'avret ṣūretindedür ki bir kürsī (5) üzerinde oturmuş. Ve ol kürsīnüñ ayaḳları vardur minber ayağı gibi. (6) Ve ol 'avret arḳasın müsnede ṭayamış ve ayaḳların aşağa ṣarḳıtmış (7) ve micmere ortasındadur. Ḳayḳāvusuñ başı üstindeki kevkebden (8) yuḳarudadur. Bunuñ kevākibi on üçdür. Ve 'Arab ol kevākibüñ (9) neyyirine ki vasaṭ-ı müsneddedür, Keffü'l-ḫażīb dirler. 'Arab bu kevkebi keff-i (10) mebsūṭa teşbīh itmişlerdür. Ve Senām-ı Nāḳe ya'nī deve örgüci dimekle daḫı (11) meşhūrdur. Ḳaçan Keffü'l-ḫażīb nıṣfu'n-nehāra vāṣıl olsa du'ālar (12) müstecāb olur dirler. Lākin muḥarrir-i faḳīr "Bir kitābda gördüm ki (13) Nevrūz güni Şems Ḥamel burcınuñ derece-i ūlāsına (14) geldikde Keffü'l-ḫażīb muḳābile gelür. Ol gün nıṣfu'n-nehārda (15) bile bulınur, ger du'ā ol vaḳitde müstecāb olur." Ve şā'irler (16) bunı maḥbūblaruñ alnına teşbīh iderler münevver olduğıçün. Ṣūreti budur:

19b - **Ṣūret-i Ẕātü'l-kürsī:** (Resim)

(1) Biri daḫı **Ḥāmil-i Re'sü'l-ġūl**dur. Buña Berşāvūş daḫı dirler. Bu bir recül (2) ṣūretindedür ki ṣol ayağı üzere durur. Ṣağ ayağını ḳaldırmış, (3) ṣağ elini başı üzere ḳomış, ṣol elinde bir ġūl başı var. Ve anuñ (4) dāḫil-i ṣūretinde yigirmi altı ve ḫāric-i ṣūretinde üç kevkeb vardur. Ve ol (5) kesik başında bir kevkeb-i neyyir vardur ki aña Re'sü'l-ġūl dirler Ve bu kevkeb (6) ḳadr-i s̱ānīdendür. Ġūl yaban ādemi dimektür. Ve ṣūreti budur:

11 - **Ṣūret-i Berşāvūş:** (Resim)

20a-(1) Biri daḫı **Mümsikü'l-'inān**dur oyan dutucı ma'nāsına. Bu bir ḳāyim recül (2) ṣūretindedür bir elinde ḳamçı ve bir elinde oyan dutmış. Ve bunuñ (3) kevkebleri on dörtdür. Ve ol kevkeb-i neyyir ki ṣol omuzındadūr (4) aña 'Ayyūḳ dirler. Ḳadr-i evveldendür. Ve ol kevkeb ki ṣol dirsegindedür (5) 'Ayn dirler. Ve iki kevkeb ki ṣol bilegindedür aña Cidyān dirler. Ve ol (6) kevkeb ki ṣağ menkibindedür () dirler. Ve iki kevkeb ki ṭopuḳlarındadur (7) Tevābi'-i 'Ayyūḳ dirler. Ṣūreti budur.

12 - **Ṣūret-i Mümsikü'l-'inān:** (Resim)

(8) Biri daḫı **Ḥavvā**[dur]. Bu bir ḳāyim recüldür ki iki elleri ile bir yılan ṭutar. (9) Ve bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan kevākibler yigirmi dörtdür (10) ve ḫāric-i ṣūretinde olan kevākibler beşdür. Ve bu cümle-i (11) kevākibden birinüñ ism-i maḫṣūṣı ma'rūf (12) degüldür. Ve ṣūreti budur. (13) Ḳāğıd ardındadur:

13 - **Ṣūret-i Ḥavvā ve Ḥayye:** (Resim)

20b-(1) Biri daḫı **Ḥayye**dür. Bu bir yılandur ki Ḥavvā anı iki eliyle ṭutmışdur (2) ve ol yılan başıyla ḳuyruğunı ḳaldırmışdur. Ve bunuñ kevkebleri (3) on sekizdür. Meşhūr olan 'Unuḳu'l-Ḥayyā didikleri kevkebdür ki ḳadr-i (4) s̱ālis̱dendür. Ve ol ṣaff-ı kevākib ki Ḥayyānuñ başı üzeredür, anlara (5) Nesaḳ-ı Şāmī dirler. Ve ol ṣaff-ı kevākib ki boyunı altındadur, anlara (6) Nesaḳ-ı Yemānī dirler. Bu iki ṣaffuñ ortasında olan meydana (7) Ravża

dirler. Ve ol kevkebler ki Ravżadadur, anlara Ağnam dirler (8) Ve ol kevkeb ki Ḥavvānuñ başı üzeredür, aña Rā'i dirler. Ve ol (9) kevkeb ki Cāsī başı üzeredür, aña Kelbü'r-rā'i dirler. Ve ol kevkeb ki (10) Tinnīnüñ ṣağ omuzındadur, aña daḫı Kelbü'r-rā'i dirler. Ve Ḥayyānuñ (11) ṣūreti Ḥavvā elinde taṣvīr olınmışdur.

Biri daḫı **Sehm**dür. Bunuñ (12) kevākibi beşdür. Minḳār-ı Decāce ile Nesr-i Ṭāyir ortasında Mecerre-i 'Aẓīmde. Ve bu (13) bir oḳ ṣūretindedür ki temreni maşrıḳ cānibinedür. Ve uzunluğı iki zirā'dur. (14) Ṣūreti budur:

15 - **Ṣūret-i Sehm:** (Resim)

21a-(1) Biri daḫı **'Uḳāb**dur. Buña Nesr-i Ṭāyir daḫı dirler. Ḳanadın açmış uçar (2) kerkese beñzer. Dāḫil-i ṣūretde olan kevākibi ṭoḳuzdur ve ḫāric-i ṣūretinde (3) olan altıdur. Ḳanadı üstinde bir kevkeb-i neyyir vardur, aña daḫı Nesr-i Ṭāyir (4) dirler. İki ṭarafında olan kevkebler gūyā ḳanadlarıdur. Pes ḳanadların açmış (5) ṭayrānde gibidür. Ve buña Nesr-i Ṭāyir dimek Nesr-i Vāḳi' muḳābelesinde vāḳi' (6) olduğıçündür ki ol ḳonmışdur, uçar. Ṣūreti budur:

16 - **Ṣūret-i 'Uḳāb:** (Resim)

(7)Biri daḫı **Delfīn**dür. Bunuñ kevākibi ondur. Nesr-i Ṭāyire tābi'd[ür]. Ve ol (8) kevkeb ki ḳuyruğındadur, aña Ẕaneb-i Delfīn dirler. Ve dört kevkeb ki (9) vasaṭındadur, 'Arab anlara 'Uḳūd dirler. Üzerinde olana 'Amūd dirler. (10) Ve Delfīn 'avām yunus balığı didikleridür. İnsanı sever, gemiler yanınca bile (11) gider ve ġarḳ olan insanı ḳurtarur. Ṣūreti budur:

17 - **Ṣūret-i Delfīn:** (Resim)

(12) Biri daḫı **Ḳıt'atü'l-feres**dür. Buña Muḳdimü'l-feres daḫı dirler. Zīrā nıṣf-ı (13) eczāsı kesilmiş nıṣf-ı muḳdimi ḳalmış feres gibidür. Ve kevākibi dörtdür.

21b 18 - **Ṣūret-i Ḳıt'atü'l-feres**: (Resim)

(1) Biri daḫı **Feres-i A'ẓam**dur. Bu bir at ṣūretindedür ki başı var ve iki öñ (2) ayağı ve teni var, ammā ṣağrısı ve iki ḳıç ayaḳları yoḳdur. Ve bunuñ kevākibi (3) yigirmidür. Ve ol kevkebler ki Selsele dirler ve ol kevkebler ki arḳasındadur, (4) Cenāḥü'l-feres dirler. Ve ol kevkebler ki ṣağ omuzındadur, Menkibü'l-feres dirler. (5) Ve ṣol omuzında olana Metnü'l-feres dirler. Ve andan ṣoñra dört kevākib (6) daḫı vardur, aña Müştereke-i Delv dirler. İki muḳdimine 'Arḳuve dirler. Ve iki kevākib ki (7) başı üzeredür, aña Sa'dü'l-behāyim dirler. Ve iki kevkeb ki ṣūreti üzeredür, (8) aña Sa'dü'l-bāri' dirler. Ve iki kevkeb ki dizi üzeredür, Sa'dü'l-maṭr dirler. (9) Ṣūreti budur:

19 - **Ṣūret-i Feres-i A'ẓam:** (Resim)

22a-(1) Biri daḫı **Mer'et-i Müselsele**dür. Bu bir 'avret ṣūretindedür ḳāyime. Ellerin (2) açmış, iki ayaḳlarında zencir var. Ve bu 'avretüñ sağ eli şimāl cānibine (3) ve ṣol eli cenūb cānibine açılmış. Ve iki ayaḳları ortasında cem' (4) olmış çoḳ kevākibler var, gūyiyā zencīrdür. Ve bunuñ kevākibi yigirmi (5) üçdür. Ve ol kevkeb-i neyyir ki mīzerni yanındadur aña Baṭnü'l-ḥūt dirler. (6) Ṣūreti budur:

20 - **Ṣūret-i Mer'et-i Müselsele:** (Resim)

(7) Biri daḫı cānib-i şimālde olan yigirmi bir ṣūretüñ āḫiri olan **Müs̱elles̱**dür. (8) Bunuñ kevkebleri dörtdür. Müs̱elles̱ ṣūretindedür. Ve başında olan kevkeb (9) ḳadr-i s̱ālis̱dedür.

21 - **Ṣūret-i Müs̱elles̱:** (Resim)

(10) **Şimdiye dek cānib-i şimālde olan kevākibler beyān olundı ki cem'an** (11) **üçyüz altmış kevākib idi.** Şimden ṣoñra Mıntaḳatü'l-burūc üzerinde (12) olan kevākibleri beyān idelüm. Anlar daḫı on iki ṣūretdedür (13) ki on iki burūc üzerindedür. Ve bu on iki burūc yuḳaruda (14) ẕikr olınmış idi. Şimdi bu maḥalde daḫı ṣūretleri ve kevākibleri ile (15) ẕikr idelüm. Ve bunlaruñ kevākibleri iki yüz seksen ṭoḳuzdur. Ve ḫāric-i ṣūretde **22b**-(1) olan elli yedi kevkebdür ki cümlesi üç yüz ḳırḳ altı olur. Ve bu on iki (2) burūcuñ ṣūretleri ḳarībdür şol dā'ireye ki evāsıṭ-ı burūc üzere (3) mürūr ider felek-i māyil üzerinde ki ṭarīk-i seyyāredür. Her burc ne ṣūrete (4) maḥall ise anuñ ismi ile mezkūrdur ve kevākibi daḫı beyān ḳılınur.

Evveli (5) burc-ı **Ḥamel:** Erkek ḳuzıdur. Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde on üç kevkeb vardur (6) ve ḫāric-i ṣūretinde beşdür. İki boynuzlı ḳuzı ṣūretindedür ki öni (7) mağribe ve ardı maşrıḳa ve arḳası şimāl ṭarafına. Ve ardına baḳup ağzı ile (8) arḳasın ḳaşur gibidür. Ve iki kevkeb-i neyyir ki boynuzı üzerindedür, anlara (9) Şeraṭeyn dirler. Ve ḫāric-i ṣūretde olan bir kevkeb-i neyyir ki boynuzından (10) yuḳarudur, aña Nāṭıḥ dirler. Ve şol iki kevkeb ki oyluğı üzerindedür, (11) Müs̱elles̱ şekildür, ḍılı'ları berāberdür, bunlara Buṭayn dirler. Şeraṭeyn (12) ve Buṭayn menāzil-i Ḳamerdendür. Ve Ḥamel kevākibinüñ bunlardan ġayrı ism-i ma'ruf[ı] (13) yoḳdur. Ṣūreti bu şekil üzeredür:

1 - **Ṣūret-i Ḥamel:** (Resim)

(14) **S̱evr:** Erkek sığırdur. Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan kevākibi otuz ikidür (15) ve ḫāric-i ṣūretinde olan on birdür. Bu bir sığıruñ nıṣf-ı muḳdimidür ki (16) göbegine dek aşağa itmişdür süsmek ister gibi öni maşrıḳ cānibine. (17) Anuñ kevākibindendür S̱üreyyā ve Deberān ki menāzil-i Ḳamerdendür. Ve Deberān cenūb (18) cānibinde gözi üzere olan ḳızıl kevkeb-i neyyirdür ki 'Aynü's̱-s̱evr daḫı dirler **23a**-(1) ve Tāli'ü'n-necm ya'nī Tābi'-i S̱üreyyā ve 'Ayyūḳ dirler. Ve anuñ eṭrāfında olanlara (2) Ḳılāṣ dirler ve S̱üreyyā yağrınında olan kevkeblerdür. Cümlesi üzüm salḳımı gibi (3) olduğıçün bir kevkeb yirine ḳoyup en-Necm dirler. S̱üreyyā didiklerinüñ vechi (4) beyān olınsa gerekdür. Ve iki birbirine ḳarīb olan kevkebler ki ḳulağı üzeredür, (5) Kelbeyn dirler. Şol zu'me-i binā' ki anlar Deberānuñ kelbleridür, ya'nī tafṣīl[i] (6) gelse gerek. S̱evrüñ ṣūreti budur:

2 - **Ṣūret-i S̱evr:** (Resim)

(7) **Cevzā:** Buña Tev'emān daḫı dirler. Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde on sekiz ve ḫāric-i (8) ṣūretinde yedi kevkeb vardur. Bu iki oğlancıḳ ṣūretindedür ki bir birinüñ (9) boynına ḳolların ṣalmışlardur. Başlar maşrıḳ ve şimāl cānibinedür. Ve iki neyyir (10) kevkebler ki buñlarun başı üzeredür anlara Ẕirā'-i Mebsūṭ dirler. Ṣūretleri (11) bu minvāl üzeredür:

3 - **Ṣūret-i Cevzā:** (Resim)

23b-(1) **Sereṭān:** Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan kevākibi ṭoḳuz ve ḫāricinde olan (2) dörtdür. Ve bu yengeç ṣūretindedür. Muḳdimi maşrıḳ mu'aḫḫarı maġrib ṭarafınadur. (3) Ve bunuñ kevkeb-i neyyirine ( ) dirler. Ve anuñ ardında olan iki kevkebe (4) Ḥımareyn dirler. Ve ol kevkeb ki cenūb ṭarafına olan ayağındadur, Ṭarfe dirler. (5) Ṣūreti budur:

3 - **Ṣūret-i Sereṭān:** (Resim)

(6) **Esed:** Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan kevākibi yigirmi yedi ve ḫāric-i ṣūretinde olan (7) beşdür. Ammā Baṭlemiyos üç daḫı vardur diyüp aña Ṣaġīre diyü ad virmişdür. (8) Ve bu arslan ṣūretindedür. Ve ol kevkeb ki arslanuñ yüzindedür, ṣūret-i (9) Sereṭāndan ḫāric olan ile Ṭarf dirler. Ve ol dört kevkeb ki boynında ve ḳalbindedür, (10) Cebhe dirler. Ve ol kevkeb ki çuḳurdadur, Zübre dirler. Ve ol kevkeb ki mu'aḫḫar-ı (11) Ẕanebdedür, Ẕanebü'l-esed ve Ṣarfe daḫı dirler. Vech-i tesmiyesi beyān olınsa gerekdür:

5 - **Ṣūret-i Esed:** (Resim)

(12) **Sünbüle:** Buña 'Azrā daḫı dirler. Dāḫil-i ṣūretinde yigirmi altı ve ḫāric-i ṣūretinde (13) altı kevākib vardur. Bu bir ḳız ṣūretindedür ki iki ḳanadı var. Ve etegin ṣalı (14) virmiş. Ve ṣol elini aşaġa ṣalıvirmiş ve saġ elini omuzına berāber ḳaldırmış, **24a**-(1) bir sünbüle ṭutmış. Ve başı Ṣarfenüñ cenūbınadur ve ayaḳları birbirinden ıraḳdur. (2) Ve ṣol menkibi üzerinde olan kevkeb-i neyyire 'Avvā dirler. Ve ol on üçünci (3) menzildür menāzil-i Ḳamerden. Ve ba'żılar 'Avvā ol kevkebe dirler ki ḳarnı üzeredür (4) ke'ennehu kelblerdür, Esed ardınca ürürler. Ve 'Avve'l-berd daḫı dirler, zīrā çün (5) ṭulū' ide ḳış ẓāhir olur. Ve ol kevkeb-i neyyir ki elinde olan sünbülesine (6) yaḳındur, aña Simāk-ı A'zel dirler. A'zel yaraḳsız ma'nāsınadur, zīrā silāḥı yoḳdur. (7) Ve anuñ muḳābilesinde olana Simāk-ı Rāmiḥ dirler. Ve müneccimler bu iki Simāke Sāḳü'l- (8) Esed dirler. Aşağıda tafṣīl olınsa gerekdür. Ve ṣol ayaġı üstinde olan (9) kevkebe Ġafre dirler. Vech-i tesmiyesi ẕikr olınsa gerekdür. Ṣūreti budur:

6 - **Ṣūret-i Sünbüle:** (Resim)

(10) **Mīzān:** Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan kevākibi sekiz ve ḫāric-i ṣūretinde olan (11) ṭoḳuzdur. Ve bu terāzū ṣūretindedür. 'Amūdı maşrıḳ cānibine ve kefeleri maġrib ṭarafınadur. Kevkeb-i meşhūru yoḳdur.

7 - **Ṣūret-i Mīzān:** (Resim)

24b-(1) **'Aḳreb:** Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde yigirmi bir ve ḫāric-i ṣūretinde üç kevkeb vardur. (2) 'Aḳreb ṣūretindedür. Ve üç kevkeb ki alnı üzeredür, İklīl dirler. Ve ol kevkeb-i neyyir-i (3) aḥmer ki bedeni üzeredür, Ḳalbü'l-'aḳreb dirler. Ve ḳuyru[ġı] cānibinde olan iki (4) kevkebe Şevle dirler. 'Aḳreb ṣūreti budur:

8 - **Ṣūret-i 'Aḳreb:** (Resim)

(5) **Ḳavs:** Buña daḫı dirler[159]. Bunuñ kevākibi otuz birdür. Bu bir cānlu ṣūretindedür (6) ki mürekkebdür ādem ile atdan. Boynına varıncaya dek atdur ve boynından (7) yuḳarusı ādemdür. Ve elinde yay ṭutup oḳı[n]ı doldurup maġrib (8) cānibine çeker. Ve 'Arab ol kevkeb ki temren üzeredür ve ol kevkeb ki (9) ḳabża-i kemān üzeredür ve ol kevkeb ki ṭaraf-ı cenūb

159 Burada cümle düşüklüğü vardır, yıldızın diğer adı yazılmamıştır.

üzeredür ve ol (10) kevkeb ki sağ eli ṭarafınadur, Ne'āyim-i Vāride dirler. Mecerre-i ırmağa beñzetmişlerdür. (11) Güyiyā anlar deve ḳuşlarıdur, ṣu içmege gelmişlerdür. Ve ol kevkeb ki oḳuñ (12) dibi üzeredür ve ol kevkeb ki ṣol omuzı üzeredür ve ol kevkeb ki (13) ḳoltuğı altındadur, Ne'āyim-i Ṣādire dirler. Ke'nnehü ṣu içüp dönüp (14) gitmişlerdür. Ve ol iki kevkeb ki kemānuñ gūşe-i şimālindedür, aña (15) Ṭalmeyn dirler. Ve ol kevkeb ki ṣol oyluğı üzere ve incügi üzeredür, (16) Mürvī dirler. Ṣūreti budur:

25a 9 - **Ṣūret-i Ḳavs:** (Resim)

(1) **Cedy:** Erkek oğlaḳdur. Kevākibi yigirmi sekizdür. Ve bu nıṣfına dek oğlaḳ (2) ṣūretindedür. İki boynuzı vardur. Ve nıṣf-ı āḫiri balıḳ nıṣfı gibidür. (3) Ve ol iki kevkeb ki ikinci boynuzı üzeredür, Sa'd-ı Ẕābiḥ dirler. Ve anuñ (4) kevkeb-i neyyirini Ẕābiḥe teşbīh itdiler. Ve kevkeb-i ṣağīrini ḳoyuna beñzetdiler ki ol (5) bunı boğazlar. Ve ol iki kevkeb-i neyyirine ki ḳuyruğı üzeredür, 'Acīn dirler.

10 - **Ṣūret-i Cedy:** (Resim)

25b-(1) **Delv:** Buña Sākibü'l-mā daḫı dirler. Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde ḳırḳ iki ve ḫāric-i (2) ṣūretinde üç kevkeb vardur. Bu bir recül ṣūretindedür ḳāyim. Başı şimāl (3) cānibine ayaḳları cenūb ṭarafına maşrıḳ cānibine müteveccih olmuş. İki ellerin (4) uzatmış, bir elinde bardaḳ var. Başın aşağa etmiş. Ṣu iki ayaḳlarına (5) dökülmiş ve ṣu ayağı altından Ḥūt ağzına aḳmış. Ve ol iki kevkeb ki (6) ṣağ omuzındadur, Sa'dü'l-melik dirler. Ve ol iki kevkeb ki ṣol omuzındadur, (7) Sa'dü's-su'ūd dirler. Ve ol üç kevkeb ki ṣol eli üzeredür, Sa'dü'l-belġ dirler (8) Ve anı teşbīh itmişler ṣol açılmış ağza ki bir nesneyi yutmaḳ ister. Ve ol (9) kevkeb ki ṣağındadur ve ol kevkeb ki ṣağ eli üzeredür, Sa'dü'l-aḫbiye (10) dirler. Zīrā çün ṭulū' ide, ḥaşerāt yir altına gizlenürler ḳışdan ötürü. (11) Sa'dü'ẕ-ẕābiḥ ve Sa'dü's-su'ūd ve Sa'd-i Belġ ve Sa'd-ı Aḫbiye menāzil-i Ḳamerdendür.

11 - **Ṣūret-i Delv**: (Resim)

(12) **Ḥūt:** Buña Kevkebetü's-semekeyn daḫı dirler. Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde (13) olan kevākibi otuz dört ve ḫāric-i ṣūretinde olan dörtdür. (14) Bu iki balıḳ ṣūretindedür ki bir birine bağlanmışdur iplik ile ki (15) ol iplige Ḫayṭü'l-kettān dirler. Ṣūreti budur:

12 - **Ṣūret-i Ḥūt**: (Resim)

26a-(1) **Ve çün Mıntaḳatü'l-burūc üzerinde olan ṣūretler ve kevākibler beyān olındı.** (2) Dāḫil-i ṣūretde ve ḫāric-i ṣūretde olan cümlesi üç yüz ḳırḳ altı kevkebdür. (3) **Şimden girü cānib-i cenūbda olan ṣūretleri ve kevākibleri beyān idelüm ki** (4) ṣūretleri on beşdür. Dāḫil-i ṣūretlerinde olan kevākibleri iki yüz (5) ṭoḳsan yedi ve ḫāric-i ṣūretlerinde olan on ṭoḳuzdur ki cem'an (6) **316** olur.

Ḳayṭus: Bunuñ kevākibi yigirmi ikidür. Bu bir ḥayvān-ı (7) baḥrī ṣūretindedür ki iki ayağı var ve ḳuş ḳuyruğı gibi ḳuyruğı (8) var öni maşrıḳ cānibine. 'Arablar başında olan kevkebe Keffü'l-ceẕmā dirler. (9) Zīrā imtidādı Keffü'l-ḫażīb imtidādından eksükdür. Ve beş kevkeb ki (10) ellerindedür, Ne'āmāt dirler. Ve ol kevkebler ki ḳuyruğındadur, Niẓām dirler. (11) Ve ol kevkeb ki ḳuyruğınuñ çatalındadur, ضفدع -i s̱ānī dirler.

1 - Ṣūret-i **Ḳayṭus:** (Resim)

(12) **Cebbār: 'Ālem** buña Cevzā daḫı dirler kevākibi aḳ olduġıçün. Bunuñ kevākibi **26b-**(1) otuz sekizdür. Ve bu bir ḳāyim recül ṣūretindedür. Şaġ elinde 'aṣā var ve belinde (2) kılıç ḳuşanmış. 'Arablar yüzinde olan kevkebe Hoḳ'a dirler. Eṣāfī daḫı dirler ki (3) menāzil-i Ḳamerdendür, beyān olınsa gerekdür. Ve ol neyyir-i a'ẓam ki ṣaġ omuzındadur, (4) Menkibü'l-cevzā dirler. Ḳadr-i evveldendür. Ve ol kevkeb ki ṣol omuzundadur, (5) Nācid dirler. Ve ol üç kevkeb ki birbirine ḳarībdür, aña Seyfü'l-cebbār dirler. (6) Ve ol neyyir-i a'ẓam ki ṣol ayaġı üzeredür, Riclü'l-cebbār dirler. Bu daḫı ḳadr-i (7) evveldendür. Ve ol ṭoḳuz kevkeb ki şekl-i müşevveşdür ki yeñi üzerinde, Tācü'l-cevzā (8) dirler ve Ẕevāyibü'l-cevzā daḫı dirler. Şekli budur:

2 - **Ṣūret-i Cebbār:** (Resim)

(9) **Nehr:** Bunuñ kevākibi otuz dördür. Bu bir ırmaḳ ṣūretindedür. İbtidā ider (10) Cebbār ayaġı üzerinde olan kevkeb-i neyyirden ve mürūr ider maġrib cānibine (11) büklüm büklüm. Tā ol dört kevkeb ḳurbına varur ki Ḳayṭus sīnesi üzeredür. (12) Pes mürūr ider cenūb ṭarafına üç kevkeb üzere. Girü rücū' ider (13) maşrıḳ cānibine üç kevkeb üzere. Andan rücū' ider cenūb ṣavbına (14) üç kevkeb-i müctemi' üzere. Andan münḳaṭı' olur ve mürūr ider cenūb (15) üzere ol iki yıldıza ki bir birine ḳarībdür. Andan mürūr ider **27a-**(1) üç kevkeb-i müteḳāribe. Andan ṣoñra irişür bir kevkeb ki āḫir-i Nehrde ḳadr-i (2) evveldendür, ve anuñ adı Āḫirü'n-nehrdür. Ve evvelkiye 'Arş ve ikinciye ve üçünciye (3) Kürsīyü'l-cevzā dirler. Ve ol dört ki Nehr üstindedür ve ol dört ile ki (4) cānib-i āḫirindedür, Edḥa'n-na'ām ya'nī deve ḳuşı yuvası dirler. Ve ol (5) kevkebler ki eṭrāfındadur ve Beyẓ dirler. Ve ol neyyir ki āḫir-i Nehrdedür, Ẓalīm (6) dirler. Ve bu Ẓalīm ile Femü'l-Ḥūt ortasında olan çoḳ kevākibe Rimāl (7) dirler. Deve ḳuşı yımırtası ma'nāsınadur. Şekli budur:

3 - **Ṣūret-i Nehr:** (Resim)

(8) **Erneb:** Bunuñ kevākibi on ikidür. Ve 'Arab ol dört kevkebe ki ikisi bedeni (9) üzere ve ikisi ayaġı üzeredür, Kürsiyyü'l-cevzā dirler ve 'Arşü'l-cevzā daḫı dirler. (10) Ve bu Cebbāruñ ayaġı altındadur. Ṭavşan ṣūretindedür. Öni maġrib cānibinedür (11) ve başını ardına döndürmişdür.

4 - **Ṣūret-i Erneb:** (Resim)

(12) **Kelb-i ekber:** Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan kevākib on sekiz ve ḫāric-i ṣūretinde (13) olan on birdür. Ve bu bir kelb şeklindedür ki kevkeb-i Cevzā altındadur, anuñçün (14) buña Kelb dirler. Ve 'Arab ol kevkebe ki kelb aġzı üzeredür, Şi'ra'l-'abūr (15) ve Şi'ra'l-yemānī dirler ki ḳadr-i evveldendür. Ve bir ḳavm cāhiliyyetde buña 'ibādet (16) iderler idi. Zīrā bu Kelb felegi 'arżen ḳaṭ' ider. Ḫilāf sāir kevkebdür. **27b-**(1) Ḥaḳ ta'ālā anuñçün buyurur: "*Ve ennehu hüve Rabbu'ş-Şi'rā.*"[160] Ve Şi'rā'l-'abūr anuñçün (2) didiler ki Mecerreden 'ubūr ider Süheyl ḳatında. Ve ol kevkeb ki çengel-i kelbdür, (3) Mirzemü'l-'abūr dirler. Ve ol dört kevkeb ki ṣaff-ı müstaḳīm üzeredür ṣūretden (4) ḫāric, Ferd dirler. Ve ol dört kevkeb ki baġrında ve oyluḳda ve ḳuyruḳdadur, (5) 'Aẓārā dirler. Ve iki kevkeb- neyyir ki ḫāric-i ṣūretdedür, Ḥışār dirler ve daḫı (6) Muḫallifīn dirler. Zīrā iki kimesne bunlaruñ

160 53 Necm 49: "Doğrusu Şi'râ yıldızının Rabbi de O'dur."

biri içün yemīn eylemişlerdür, zīrā (7) bunlar Süheylden evvel ṭulūʻ iderler. Pes bir kimesne yemīn eylemiş ki bu Süheyldür. (8) Ve bir kimesne ki andan ḫabīr imiş, yemīn eylemiş ki bu Süheyl degüldür. Pes ḫulf, (9) ya'nī yemīn olunduġıçün Muḫallifīn dimişlerdür.

5 - **Ṣūret-i Kelb-i ekberdür:** (Resim)

(10) **Kelb-i aṣġar:** Buña Kelb-i muḳdim daḫı dirler. Ve bunuñ kevkebi ikidür. Birbirinden neyyirdür. (11) Evvel-i neyyirine Şiʻra'ş-şāmi dirler. Ḳadr-i evveldendür ve Şiʻra'l-ġumeyṣā daḫı dirler. (12) Zīrā ol Süheylüñ ḳız ḳarındaşıdur. Ve Şiʻra'l-ʻabūr Süheyl ḳatında Mecerreden (13) ʻubūr idüp evvel şimāl-i şarḳīde ḳalup Süheyl içün aġladı. Pes (14) ʻArablar didiler: "*Ḥattā ġamiżat ʻaynāhā.*"[161] Ve ol birine Mirzem dirler. Ve bu iki kevkebe **28a**-(1) Ẓerāʻ-ı maḳbūż dirler. Zīrā Ẓerāʻ āḫirden müte'aḫḫardur. Ve bunlar ol iki neyyirdür ki (2) Tev'emeyn üzere dururlar. Şekli budur:

6 - **Ṣūret-i Kelb-i aṣġar:** (Resim)

(3) **Sefīne:** Bunuñ kevākibi ḳırḳ beşdür. Ve bu bir sefīnedür ki iki ḳanadlu. Kelb-i ekber (4) aḳabince doġar. Ve Baṭlemiyos dimiş: "Ol kevkeb-i neyyir ki cenūb cānibinde olan (5) ḳanad üzerindedür, Süheyl dirler. Ḳadr-i evvelden bir rūşen kevkebdür. Rūm (6) diyārında görinmez, Yemen ṭarafında görinür."

7- **Ṣūret-i Sefīne:** (Resim)

(7) **Şucāʻ:** Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan yigirmi beş ve ḫāric-i ṣūretinde olan (8) ikidür. Ve bu Şiʻra'l-ġumeyṣā ile Ḳalbü'l-esed orṭasındadur. Cānib-i cenūba (9) māyil bir ince uzun yılan ṣūretindedür. Ve ṣūreti budur:

8 - **Ṣūret-i Şucāʻ:** (Resim)

(10) **Bāṭıye:** Buña Kās daḫı dirler. Bunuñ kevākibleri yididür. Ve bu **28b**-(1) bir şekl-i müstedīrdür çanaḳ gibi. Ve bu kevākibe ʻAczü's-simāk dirler.

Ṣūret-i Bāṭıye: (Resim)

(2) **Ġurāb:** Bunuñ kevākibi yididür. Ve bu bir ḳarġadur Şucāʻ arḳası üzere. Ve kevākib-i (3) Şucāʻdan bir kevkebi minḳārī ile dutılmışdur ve ol kevkebe Minḳārü'l-ġurāb (4) dirler. Ḳadr-i ṣālisdendür.

Ṣūret-i Ġurāb: (Resim)

(5) **Ḳanṭūrus:** Bunuñ kevākibi otuz yididür. Ve bunuñ ṣūreti başından (6) öñ ayaḳlarına gelince ādem ṣūreti gibidür ve öñ ayaḳlarından aşaġa (7) at ṣūretidür. Yüzi maşrıḳ cānibine, ardı maġrib cānibinedür. (8) Ve bir elinde iki ṣalḳım vardur, ve bir elinde Sebuʻ ayaḳların ṭutmış. (9) Ve ol at ḳarnı üzerinde bir kevkeb-i neyyir vardur ki aña (10) Baṭnü'l-Ḥūt dirler. Ve daḫı saġ ṭırnaġı üzere bir kevkeb daḫı (11) vardur ki aña Ḥısār dirler. Ve bir elinde daḫı bir kevkeb vardur ki (12) aña Vezn dirler. Ve bunlar ol kevkebdür ki Muḫallifīn dirler. Bu ẕikr (13) olınmışdı. Muḥarrir-i faḳīr eydür ki: "Biñ altmış yedi tāriḫinde baʻde selāti'l-maġrib (14) semādan bir āteş peydā oldı. ʻĀlemi münevver ḳıldı. Aḥkāmından müneccimīn (15) ʻāciz ḳaldılar. Bir sene mürūrından ṣoñra Frengistāndan bāzergānlar gelüp (16) ḫaber virdiler ki işbu Ḳanṭūrus şeklinde bir ḥayvān üç yüz ẕirāʻ miḳdārı **29a**-(1) boyı var. Frengistān'da olan

161 "Gözlerini kapayıncaya kadar."

Mesne aṭasında semādan düşüp vāfir ādem (2) ve ḥayvān helāk idüp bi'l-āḫere üstādlar 'arabalar ile ṭoplar peydā idüp (3) üzerinde olan ādemi urup helāk eyledikde at daḫı helāk olup (4) ṣūretini vilāyet-be-vilāyet gezdirdiler. Allāhu ta'ālānuñ bu da bir 'acāyibindendür.

Ṣūret-i Ḳanṭūrus: (Resim)

(5) **Sebu':** Bunuñ kevākibi on ṭoḳuzdur. 'Arab kevākib-i Ḳanṭūrus ile Sebu' Semā-i neyyiḥ dirler.

Ṣūret-i Sebu': (Resim)

(6) **Micmere:** Kesr-i mīm-i evvelī ve fetḥ-i s̱āniyye ile buḫūrdan ma'nāsına. Bunuñ kevākibi yididür.

29b- Ṣūret-i Micmere: (Resim)

(1) **İklīl-i cenūbī:** Bunuñ kevākibi on üçdür. Ve bu cenūbī ile ḳayd olındı, zīrā (2) Fekkeye İklīl-i şimālī dirler. Ve bu Ṣanevber şekli üzeredür ki 'Arablar buña Ḳubbe dirler.

Ṣūret-i İklīl: (Resim)

(3) **Ḥūt:** Bunuñ dāḫil-i ṣūretinde olan kevākibler on bir ve ḫāric-i ṣūretinde (4) olan altıdur. Ve bu bir büyük balıḳ ṣūretindedür. Başı maşrıḳ cānibine (5) ve ḳuyruğı mağrib ṭarafınadur. Ve ol kevkeb-i neyyir ki ağzındadur, aña Femü'l-Ḥūt (6) dirler. Ḳadr-i evveldendür.

Ṣūret-i Ḥūt: (Resim)

(7) **Cānib**-i cenūbda olan ṣūretler ve kevākibler bi'l-külliyye beyān olındı. (8) Lākin icmālü't-tafsīl dāḫil-i ṣūretinde olan kevākibleri iki yüz ṭoḳsan yedi (9) ve ḫāric-i ṣūretlerinde olan on ṭoḳuzdur ki cümlesi üç yüz on (10) altıdur. Ve cümle ṣūretler ḳırḳ sekizdür ve cümle kevākibler biñ yigirmi ikidür.

(11) **Şimden ṣoñra fevā'id-i ḳutb-ı şimāli beyān idelüm.** Aña naẓar gözde olan remede şifā (12) virür. Naẓaruñ keyfiyyeti budur ki gözlerinde maraż olan kimesne yekşenbih gicesi ḳuṭb-ı (13) şimālī berāberinde durup aña naẓar ide ve bir gümiş mili gül ṣuyına daldurup **30a**-(1) iki gözlerine çeke. Bir hafta buña müdāvemet ide bi-emrillāhi ta'ālā şifā bula. (2) **Ve bundan ṣoñra Ḳamerüñ yigirmi sekiz menzilin beyān idelüm.** Çünki 'Arablar beyābānda (3) sākin oldılar, ḳatlarında hilāl i'tibār olsa yıl-ı evvelī muḫtelif olur idi. (4) Gāh ṣayfü'l-Çīnde ve gāh şitā'ü'l-Çīnde olup żabṭ-ı sāl içün sene-i (5) şemsiyye i'tibārına daḫı muḥtāc oldılar tā ki senenüñ fuṣūlını bileler. Ve her (6) faṣlda neye meşġūl olmaḳ gerek ve yaylaḳda ve ḳışlaḳda nice ḥareket itmek (7) gerek. **Pes** Ḳamerüñ ḥāline naẓar itdiler. Şöyle buldılar ki felegi otuz gicede ḳaṭ' (8) ider, ammā āḫirinde iki gice görinmez. Lā-cerem ol iki giceyi ḥisāblarından (9) ısḳāṭ idüp yigirmi sekiz giceye i'tibār itdiler. **Pes** devr-i felegi (10) yigirmi sekize ḳısmet idüp her ḳısmına bir menzil i'tibār idüp Ḳamer her gice (11) bu menzillerden birinde olur didiler. Ve her menzile bir 'alāmet vaż' itdiler (12) ve bu 'alāmetleri kevākib-i s̱ābiteden i'tibār itdiler ṭarīḳ-i Ḳamere ḳarīb olmaḳ (13) üzere. Ve bu yigirmi sekiz menzilüñ her gice on dördi yirden yuḳarı olur (14) ve on dördi yirden aşağı olur. Ve her gāh ki yürürler, maşrıḳdan ṭulū' (15) idüp mağribde ġurūb iderler. Ṭulū' idicek Ṭāli' ve ġurūb idicek (16) Ġārib dirler ve Raḳīb daḫı dirler. Ve 'Arablar on dört menzile

Şāmī (17) ve on dört menzile Yemānī dirler. Ve fecr vaḳtinde birinüñ maġribde sāḳıṭ olup (18) ve birinüñ maşrıḳda ṭāli' olmasına nev' dirler. Ve her nesne ki bir menzilüñ (19) nev'inde vāki' olur, yaġmur ve ḳardan ve yilden ve ıssıdan ve ṣovuḳdan (20) aña nisbet iderler. Ve çün nev'ler tamam ola, yıl āḫire irmiş olur. Ve evvel-i (21) menzil-i Şāmī Şeraṭeyn ve āḫiri Simāk-ı A'zeldür. Ve evvel-i menāzil-i Yemānī Ġafr (22) ve āḫiri Rişādur. **Ve bu mebḥaṣı** bir taḳrīr ile daḫı beyān idelüm: Ḥükemā devr-i felegi (23) on iki ḳısma taḳsīm itdiler ve her ḳısma bir burc diyü ad virdiler. Buncılayın **30b**-(1) 'Arablar daḫı devr-i felegi yigirmi sekize taḳsīm idüp her ḳısmına bir menzil didiler. Ve Ḳamerüñ bunlara (2) nüzūli içün ve nitekim burūc içün kevākib-i ṣābiteden ḥükemā ṣūretler tevehhüm itdiler. (3) Buncılayın bunlar daḫı ṣūretler tevhīm itdiler. **Pes** kevākib-i ṣābite ki Mınṭaḳatü'l-burūca (4) ḳarīb ola ki memerr-i Ḳamere ḳarīb yā maḫāzīdür, menzil-i Ḳamer didiler. **Şimden girü** menāzilüñ (5) isimlerin ve vech-i tesmiyelerin ve ba'żı aḥvāllerin ve şekillerin ve ba'żı aḥkāmların (6) beyān idelüm:

Evvelkisi **Şereṭān**dur. Ṣīġa-i teṣniyedür. Gāh böyle ḥālet-i ref' ile (7) isti'māl olunur, gāh Şeraṭeyn dirler ḥālet-i naṣb u cer ile isti'māl olunur. (8) Ve bu lafż fetḥ-i şīn ve rā ile teṣniye-i şerettür 'alāmet ma'nāsına. Zīrā bu menzil (9) 'alāmet-i aḥvāl-i sinin ve 'imāret-i tebdīl-i zemindür. Ve Şeraṭeyn iki kevkeb-i neyyirdür ki (10) bunlaruñ maḥalli ḳarn-ı Ḥameldür. Ve ikisinüñ ortasında bu'd bir yayuñ iki (11) başı ḳadardur. Çün vasaṭ-ı semāya ireler, biri şimāl nāḥiyesinde ve biri cenūb (12) nāḥiyesinde olur. Çün Şems bunlara irişe, zemān mu'tedil olup gice (13) ve gündüz berāber olur. Ve bunlaruñ birisinüñ berāberinde bir kevkeb-i ḫafī vardur, (14) ba'żı 'Arablar anı bile i'tibār idüp Eşrāṭ dirler. Şekli budur: (Şekil) (15) Ve bu menzilüñ ṭulū'ı Nīsān ayınuñ on altısında olur ve süḳūṭı (16) Teşrīn-i evvelüñ on sekizinde olur. Ve bunuñ ṭulū'ı maḥmūddur. Zamān ve hevā (17) eyü olur, yiller yumuşaḳ eser ve ṣular ziyāde olur. Ve bunuñ raḳībi (18) Ġafrdur.

İkincisi **Buṭayn**dur. Taṣġīr-i Baṭndur ki ol Baṭn Baṭn-ı Ḥameldür. Ve taṣġīr (19) olındı, zīrā Baṭn-ı Ḥūta nisbet aṣġardur. Ve bu üç kevkeb ḫafīdür, müṣelleṣdür. (20) Ve şekli budur: (Şekil) Nīsāndan bir gice ḳalıcaḳ doġar ve Teşrīn-i evvelden bir gice (21) ḳalıcaḳ sāḳıṭ olur. Çün ol sāḳıṭ ola, deñizler mużṭarib olur (22) ve ḳarṭal ve ḳırlanġuç sevāḥile ve ḳarınca yir altına girer. Ve bunuñ ṭulū'ı mażmūmdur ki (23) yaġmur yaġsa ol yıl ḳızlıḳ olur. 'Arablar buña Şerü'l-envā' dirler. Bunuñ **31a**-(1) ṭulū'ında otlar ḳurur ve arpa ḥaṣādı irişür. Ve bunuñ raḳībi Zubānādur.

(2) Ve üçüncisi **Ṣüreyyā**dur. Buña el- [illegible] el-Ḥamel dirler. Altı kevkebdür ki orṭalarında ḫürde (3) yıldızlar vardur. Buña Ṣüreyyā didiler keṣret-i kevkebi içün. Yā anuñ ṭulū'ında yaġmur olur, (4) ṣervet, ya'nī ġınā olur. Zīrā Ṣüreyyā taṣġīr-i ṣervādur ve ṣervā te'nis-i ṣervāndur, (5) keṣīrü'l-māl dimekdür. Şekli budur: (Şekil) Eyyāruñ on üçünde doġar, (6) Teşrīn-i āḫirüñ on üçünde sāḳıṭ olur. Çün maşrıḳdan ṭulū' ide, (7) ḳış ẓāhir olur. Ve her gice yuḳaru ḳalḳar. Tā vasaṭ-ı semāya ire, ḳış kemālin (8) bulur ve ṣular ṭonar. Ṭulū'ı mübārekdür. Resūlu'llāh ṣalla'llāhu 'aleyhi ve sellem buyururlar ki: (9) "*İẕā ṭala'a'n-necme lem yebḳa mine'l-'āheti şey'un.*"[162] Ya'nī ḳaçan Ṣüreyyā ṭulū' eylese bāḳī ḳalmaz (10) āfet-i

162 Hadîs olarak bulunamamıştır. "Yıldız doğduğu zaman âfetten birşey kalmadı."

meyveden bir nesne. Ve 'Arablar bunuñ ṭulū'ını maḥmūd dutarlar. Ve yağmurı (11) ġāyetde nāfi' olur. Zīrā ol vaḳt arż ḳurur, ṣuya muḥtāc olur. (12) 'Arablar dirler: "*İẕā ṭala'a's-Süreyyā irtecce'l-baḥru va'ḫtalaṭati'r-riyāḥu ve sallaṭa'llāhu* (13)*ta'āla'l-cinne'ale'l-miyāhi.*"[163] Ve Resūlu'llāh 'aleyhi's-selām daḫı buyurur: "*Men rakibe'l-baḥr* (14) *ba'de'ṭ-ṭulū'i's-Süreyyā fe-ḳad beru'et minhu'ẕ-ẕimmetu.*"[164] Ya'nī bir kimesne Süreyyā ṭulū'ından (15) ṣoñra gemiye binse Ḥaḳ ta'ālānuñ ḥıfẓından çıḳmış olur. Ve Süreyyānuñ nev'inden (16) hevāda ıssılar olur ve mīveler irer. Ve āḫirinde Nīl artar ve ḥayvānlarda (17) süd ziyāde olur. Bunuñ raḳībi İklīldür. **Ve bilgil ki Süreyyā** azher-i (18) menāzildendür. Şol kimesne ki menāzili bilmek dileye, gerekdür ki evvel Süreyyādan ibtidā (19) ide ki ṭarīḳ-i Ḳamer üzeredür. Ve andan ṭaleb-i Deberān ider. Anuñ cānib-i (20) şarḳīsinde bir gönder miḳdārı yirdedür. Ve an[dan] ṣoñra ki ṭaleb-i Şeraṭeyn ḳıla ki (21) cānib-i ġarbīsinde iki gönder miḳdārı yirdedür. Ve andan ṭaleb-i Buṭayn (22) ḳıla ki Süreyyā ve Şeraṭeyn orṭasındadur. Bu menāzil-i erba'a ma'lūm olduḳdan (23) ṣoñra bāḳī menāzil[i] bilmek ṭarīḳ-i Ḳamer üzeredür. Ve maḫfī degüldür ki menāzil **31b**-(1) bilincek on iki burūc daḫı bilinür. Ve yuḳaruda ẕikr olındı ki (2) Ḳamer yigirmi sekiz menzilden her birinde olur, ammā seyri müteşābih degüldür. (3) Gāh serī' ḥareket ider, gāh baṭī ḥareket ider. Gāh bir gün nıṣfu'n-nehārda (4) bir menzilüñ evvelinde olur, ve yevm-i s̱ānīde nıṣfu'n-nehārda menzil-i s̱ālis̱de (5) olur. Ve gāh olur bir gün nıṣfu'n-nehārda bir menzilüñ evvelinde olur, (6) ve yevm-i s̱ānīde nıṣfu'n-nehārda ol menzilüñ āḫirinde olur. Vaḳtā ki (7) devr-i felek gāh on iki burūc i'tibāriyle münḳasim olup ve gāh yigirmi (8) sekiz menzil i'tibāriyle münḳasim olduysa imdi her burcuñ ḥıṣṣesi menāzil-i (9) meẕkūreden iki menzil ve s̱elās̱e menzil oldı.

Dördinci **Deberān**dur. Ba'żılar (10) żammateyn ile oḳuyup vech-i tesmiye beyān idüp Süreyyānun ardında olduġıçün (11) böyle tesmiye olındı. Ve ba'żılar fetḥateyn ile oḳuyup vech-i tesmiye beyān idüp (12) S̱evrüñ yaġırı gibidür didiler. Ve bu bir ḳızıl kevkebdür. Süreyyādan ṣoñra ṭulū' (13) ider. Ve buña Tābi'-i Süreyyā daḫı dirler. Ve anuñ ile kevākib-i ḫafiyyeler vardur, muḫaffe (14) hey'eti üzeredür. Bunlaruñ mevḳi'i S̱evr arḳasıdur. Şekli budur: (Şekil) (15) Ve bunuñ ṭulū'ı maḥmūd degüldür. Ḳaçan yağmur çoḳ yağsa ol yıl ḳızlıḳ olur. (16) Ve bunuñ nev'inde ıssı ziyāde olur. Ve 'Arab dirler: "*İẕā ṭala'a'd-Deberān* (17) *yebis̱eti'l-ḳad rān.*"[165] Ḳaçan ṭulū' eylese Deberān, gölcikler ḳurur ve ıssı yiller eser (18) ve bād-ı semūm ẓāhir olur. Ve bunuñ ṭulū'ı Eyyāruñ on altısındadur ve daḫı (19) süḳūṭı Teşrīn-i evvelüñ yigirmi altısındadur. Ve bunuñ ḳatında olan kevkeblere (20) Deberān kelbleri dirler. Ve ba'żılar ol ḳızıl kevkebe Faḥl dirler. Ve eṭrāfında (21) olan ḫūrde kevkeblere Ḳılāṣ dirler. Ve bunuñ raḳībi Ḳalbdür.

Beşinci (22) **Heḳ'a**dur. At gögsindeki dā'ireye dirler. Ve bu Cevzānuñ başıdur. (23) Ve bu üç kevkebdür ba'żı ba'żına ḳarīb Buṭayn gibi. Şekli budur: (Şekil) Vech-i tesmiye **32a**-(1) bi-ṭarīḳ-i teşbīhdür. Bunuñ ṭulū'ı Ḥazīrānuñ ṭoḳuzında ve süḳūṭı Kānun-ı evvelüñ (2) ṭoḳuzındadur. Bunuñ ṭulū'ı 'azīzdür. 'Arablar dirler: "*İẕā ṭala'ati'l-Heḳ'a raca'a'n-nās* (3)

---

163 "Süreyya doğduğu zaman deniz dalgalanır, rüzgâr çıkar ve Allah cini sulara musallat eder."

164 Hadîs olarak bulunamamıştır. "Kim Süreyyanın doğmasından sonra denize çıkarsa onun üzerinden düşer (Allah onu koruyamaz.)"

165 "Deberan doğunca küçük göller kurudu."

'ani'n-nuc'a."[166] Ve bunuñ nev'inde ḳavun ve sā'ir fevākih irer ve ıssı (4) ziyāde olur ve bād-ı semūm eser. Ve raḳībi Şevledür.

Altıncı **Hen'a**dur. Boyın (5) altında olan nişana dirler. Ve bu Cevzānuñ ṣol omuzıdur. Ve ba'żılar (6) Cevzānuñ ayağıdur dirler. Ve bu iki aḳ yıldızdur, iki seng ortasında (7) bir ḳamçı ḳadar yir görinür. Birine Zer ve birine Melīsā dirler. Ve üç yıldız (8) daḫı vardur ki bunları muḥīṭdür. Pes mecmū'ı beş yıldızdur ki şekli (9) ḫaṭṭ-ı kūfī ile yazılmış elif gibi ve ba'żılar ṣol el ile yazılmış lām (10) gibidür dirler. Şekli budur: (Şekil) Bunuñ ṭulū'ı Ḥaziranuñ yigirmi (11) ikisindedür, süḳūṭı Kānūn-i evvelüñ yigirmi ikisindedür. Bunuñ (12) nev'i envā-i Cevzādandur. Bunda ıssı nihāyete irer ve ḫurma ve incir irişür. (13) Ve bunuñ raḳībi Ne'āyimdür.

Yedinci[167] **Ẕirā'**dur. Bilgil ki Ẕirā'-ı Esed diyü (14) iki yıldıza dirler. Biri Maḳbūż ve biri Mebsūṭdur. Maḳbūż Şām cānibinedür, (15) Mebsūṭ Yemen cānibinedür. Menzil-i Ḳamer olan Ẕirā' Maḳbūżdur. Bu iki kevkeb-i neyyirdür. (16) Bunlaruñ ortası bir ḳamçı ḳadar görinür. Şekli budur: (Şekil) Bunuñ ṭulū'ı (17) Temmūzuñ dördinde ve süḳūṭı Kānūn-ı s̱ānīnüñ dördindedür. Ve bunuñ nev'i (18) maḥmūddur. Nādir vāḳi' olur ki bunuñ nev'inde yağmur yağmaya. Ve bunuñ raḳībi (19) Beldedür.

Sekizinci **Nes̱re**dür. Aṣılda bu iki bıyıḳ ortasında burun (20) diregi altında olan çuḳurca yire dirler. Ve bu iki kevkebdür ki ikisinüñ (21) birbirinden bu'dı bir ḳarış miḳdārı görinür. Ve ikisinüñ orṭasında (22) bulıt gibi beyāż görinür. Ve buña arslan burnı dirler ki şekli budur: (Şekil) Ve (23) bunuñ ṭulū'ı Temmūzuñ on yedisinde ve süḳūṭı Kānūn-ı āḫirüñ on yedisindedür. **32b**-(1) Ve bunuñ nev'i mezmūmdur, zira' ve es̱māre fesād ider. Ve bunuñ raḳībi (2) Sa'd-ı Ẕābiḥdür.

Ve ṭoḳuzıncı **Ṭarfe**dür. Buña Ṭarf daḫı dirler, göz ma'nāsına. (3) Bu iki kevkebdür. Ferḳadān gibi bir miḳdār egridür. Bunlara arslan gözleri (4) dirler. Şekli budur: (Şekil) Ṭulū'-ı Āb ayınuñ evvelinde ve süḳūṭı Kānūn-ı (5) s̱ānīnüñ evvelindedür. Ve bunuñ nev'i maḥmūddur, yağmur yağsa çoḳ fā'ide (6) ider. Ve ḫurma üzümi kesilür, ve ıssı eksilür. Gice ve gündüz berāber olup gice (7) uzamağa başlar ve ibtidā'-i faṣl-ı ḫazān olur. Ve bunuñ raḳībi Sa'd-ı Bulā'dur.

(8) Onuncı[168] **Cebhe**dür. Buña Cebhe-i Esed dirler. Bu dört egri kevkeblerdür. Her iki (9) kevkebüñ orṭası bir ḳamçı miḳdārı görinür. Şekli budur: (Şekil) Ṭulū'ı (10) Āb ayınuñ on dördinde ve süḳūṭı Şubaṭuñ on dördindedür. (11) Bunuñ nev'i maḥmūddur, yağmur yağsa nebāt çoḳ biter ve ağaçlar yapraḳlanmağa meyl (12) ider. Ve bunuñ raḳībi Sa'dü's-su'ūddur.

Ve on birinci **Zübre**dür żamm-ı zā ile, (13) timur parçası dimekdür. Bu bir kevkeb-i neyyirdür ki yanında bir kevkeb-i aṣġar vardur. (14) İkisinüñ orṭası bir ḳamçı miḳdārıdur. Aḥkām ve s̱ebāt mülāḥaẓa olunup (15) Zübre dinilmişdür. Buñlara Kāhil-i Esed dirler. Şekli budur: (Şekil) Ṭulū'ı (16) Eylülüñ ikisindedür ve süḳūṭı Āzerüñ ikisindedür. Bunuñ nev'i (17) maḥmūddur, yağmur çoḳ yağar ve giceler ṣovuḳ olur. Ve bunuñ raḳībi Aḫbiyedür.

---

166 "Hek'a doğduğu zaman insanlar otlaktan döndü."
167 Metinde dördüncü yazılmıştır, fakat sıraya göre yedinci olmalıdır.
168 Bu kelime üçüncü olarak yazılmıştır, fakat sıraya göre onuncu olmalıdır.

(18) On ikinci **Şarfe**. Bu bir kevkeb-i neyyirdür, Zübreye mülāḳi olur. Şekli budur: (Şekil) (19) Bilgil ki Ẕirā' ve Cebhe ve Zübre ve Ṣarfe Esed ṣūretinüñ eczāsındandur. Bunuñ (20) ṭulū'ı ile burūdet münṣarif olur ve süḳūṭı ile ḥarāret münṣarif olur. (21) Ve buña Ḳalbü'l-esed daḫı dirler. Ṭulū'ı Eylül ayınuñ on beşinde ve süḳūṭı (22) Āzerüñ on beşindedür. Ve bunuñ nev'inde Nīl artar ve eyyām-ı berd-i 'acūz girer. (23) Ve bunuñ raḳībi Fer'-i muḳdimdür.

On üçünci **'Avvā**dur medd ile ve ḳaṣr ile, ürücü **33a**-(1) ma'nāsınadur. Beş yıldızdur ṣol el ile yazılmış lām gibi. Nitekim Hen'a öyledür. (Şekil) (2) Ve bunı kelblere teşbīh itmişlerdür ki arslan ardınca ürürler ve anuñçün 'Avvā (3) dimişlerdür. Ve buña Verekü'l-esed dirler. Ṭulū'ı Eylül ayınuñ yigirmi sekizinde (4) ve süḳūṭı Āẕerüñ yigirmi sekizindedür. Bunuñ nev'i maḥmūddur. Ve bunuñ raḳībi (5) Fer'-i mu'aḫḫardur.

On dördinci **Simāk**dur. Buña Simāk-ı A'zel dirler, yaraḳsız (6) ma'nāsınadur. Bunuñ yanında bir kevkeb daḫı yoḳdur. Ammā Simāk-ı Rāmiḥ yanında (7) bir kevkeb daḫı vardur ve ol anuñ Rumḥıdur dirler. Pes Simāk-ı A'zel Simāk-ı (8) Rāmiḥe nisbet yaraḳsızdur. Ve 'Arab iki Simāk-ı Esedüñ iki sāḳıdur dirler. (9) Ve Simāk-ı A'zel Ḫaṭṭ-ı İstivā ḳurbındadur. Ve bu bir kevkeb-i neyyirdür Ṣarfe gibi. Şekli (10) budur: (Şekil) Bunuñ ṭulū'ı Teşrīn-i evvelüñ beşinde ve süḳūṭı Nīsānuñ dördindedür. (11) Ve bunuñ nev'i 'azīzdür. Nādir vāḳi' olur ki yağmur yağmaya. Ve bunuñ raḳībi Baṭnü'l-Ḥūtdur.

Ve on beşinci **Ġafr**dur fetḥ-i ġayn ve sükūn-ı fā ile örtmek (13) ma'nāsınadur. Ve bu üç kevākib-i ḫafiyyedür, Ḳavsa şebīhdür. Mevḳı'i Mīzāndur. Şekli (14) budur: (Şekil) Buña Ġafr dirler, zīrā bu ṭulū' idicek yirüñ tazeligi ö[r]tilür. (15) Kendüsi kevākib-i ḫafiyyedür, naẓardan örtilür. Ṭulū'ı Teşrīn-i evvelüñ on sekizindedür (16) ve süḳūṭı Nīsānuñ on altısındadur. Ve bunuñ raḳībi Şereṭāndur.

Ve on altıncı (17) **Zebānā**[169]dur fetḥ-ı zā ile. Bu iki kevkeb-i neyyirdür. Bunlara 'aḳreb boynuzı dirler. Bu iki (18) kevkebdür. Orṭası beş arşun miḳdārıdur. Şekli budur: (Şekil) Ṭulū'ı Teşrīn-i (19) evvelüñ āḫirinde ve süḳūṭı Nīsānuñ āḫirindedür. Bunuñ nev'inde yiller eser. Ve iḳlīm-i (20) Bābil'de ḫalḳ evlerine girerler. Ve şiddet-i şitā irer. Ve bunuñ raḳībi Buṭayndur.

(21) Ve on yedinci **İklīl**dür. Tāc ma'nāsınadur. Bu dört kevkebdür, üçi Re's-i 'Aḳreb (22) üzeredür, anuñçün İklīl didiler. Ba'żılar Re's-i 'Aḳreb üzere olanı i'tibār (23) idüp üç kevkebdür didiler. Şekli budur: (Şekil) Ṭulū'ı Teşrīn-i āḫirüñ on **33b**-(1) ṭoḳuzında ve süḳūṭı Eyyāruñ on ṭoḳuzındadur. Bunuñ nev'inde ṣular artar. (2) Ve bunuñ raḳībi Şüreyyādur.

Ve on sekizinci **Ḳalb**dür. Bu bir kevkeb-i aḥmer neyyiredür. (3) Bunuñ ile iki kevkeb-i ṣaġīr daḫı vardur, biri andan yuḳaru, biri andan aşağı. (4) Şekli budur: (Şekil) Buña Ḳalb-i 'Aḳreb dirler. Bunuñ ve Nesr-i Vāḳi'üñ ṭulū'ı (5) Teşrīn-i āḫirüñ yigirmi altısındadur ve süḳūṭı Eyyāruñ yigirmi altısıdur. Bunuñ (6) nev'i mezmūmdur, ṣovuḳ olup ağaçlar ṣuyını ḳurıdur. Ve bunuñ raḳībi Deberāndur.

169 Burada Zebānā olarak harekelenmesine rağmen sözlükte Zubānā şekli vardır.

(7) Ve on ṭoḳuzıncı **Şevle**dür, fetḥ-i şīn ve sükūn-ı vāv iledür. ʿAḳreb ḳuyruġı (8) maʿnāsınadur. Ve bu iki kevkeb-i neyyiredür ki birbirine müteḳāribdür. Buña ʿAḳreb ḳuyruġı (9) anuñçün didiler ki mürtefiʿdür, şāl-ı bezāniyyedendür. Şekli budur: (Şekil) Ṭulūʿı Kānun-ı (10) evvelüñ yigirmi beşinde ve süḳūṭı Ḥazirānuñ yigirmi beşindedür. Bunuñ nev'inde (11) aġaçlaruñ yapraġı dökilür ve yaġmur çoḳ yaġar. Ve bunuñ raḳībi Heḳʿa'dur.

Ve yigirminci (12) **Neʿāyim**dür. Ve bu cemʿ-i neʿāmedür. Ve neʿāme deve ḳuşına dirler. Ve daḫı ḳuyunuñ çarḫı aġacına (13) dirler. Ve bu sekiz kevkeb-i Şevle berāberinde, dördi Mecerrededür, anlar[a] Neʿāyim-i Vāride dirler, (14) gūyiyā Mecerreden ṣu içerler. Ve dördi Mecerreden ḫāricdür, anlar[a] Neʿāyim-i Ṣādire dirler. (15) Bunlar Mecerreden ṭaşra olduġıçün ġūyiyā ṣu içüp ṭaşra gitmişlerdür. Şekli budur: (Şekil) (16) Ṭulūʿı Ḳānun-ı evvelüñ yigirmi ikisindedür. Bunuñ nev'i ḳış evvelinde (17) olur gice ve gündüz berāber olduḳda. Ve bunuñ raḳībi Henʿadur.

Ve yigirmi birinci **Beldedür.** (18) Bu bir meydāndur Neʿāyim ile Saʿd-ı Ẕābiḥ orṭasında. Ve anda kevkeb yoḳdur. (19) İllā bir kevkeb-i ḫafī vardur ki güç ile görinür. Ve baʿżılar bunı altı kevkebdür (20) dirler Ḳavs gibi. Ve şekli budur: (Şekil) Ṭulūʿı Kānun-ı āḫirüñ dördinde (21) ve süḳūṭı Temmūzuñ dördindedür. Bunuñ nev'inde ṣular donar. Ve bunuñ (22) raḳībi Ẕābiḥdür.

Ve yigirmi ikinci **Saʿd-ı Ẕābiḥ**dür. Bu iki kevkeb-i ṣaġirdür. (23) İkisinüñ orṭası bir zirāʿ yoḳdur, bir[i] yuḳarudur cānib-i şimāle ve biri **34a**-(1) aşaġadur cānib-i cenūba. Ve anuñ yanında bir kevkeb-i ḫafī vardur, ʿArab aña bunuñ (2) شَم ıdur dir. Bu anı zebḥ eylemek ister. Şekli budur: (Şekil) Ṭulūʿı Kānun-ı (3) āḫirüñ on yidisinde ve süḳūṭı Temmūzuñ on yidisindedür. Bunuñ nev'inde (4) aġaçlara ṣu yürür, badem ve ceviz aġacı ḥarekete gelür. Ve bunuñ raḳībi Neṣredür.

(5) Yigirmi üçünci **Saʿd-ı Bulaʿ**dur. Bu iki kevkebdür ḥareketde berāber. Ammā birisi birinden (6) büyükdür, gūyiyā ol birin yuda yorı maḥv ider. Şekli budur: (Şekil) Bundan (7) vech-i tesmiye ẓāhirdür ki anı yutmaġa aġız açmışdur. Ve ṭulūʿı Kānun-ı s̱ānīnüñ (8) bir gice ḳalıcaḳdur ve süḳūṭı Āb ayınuñ bir gicesi geçicekdür. Bunuñ nev'inde (9) yaġmur çoḳ yaġar ve ḳurbaġa ötmeg[e] başlar ve serçe cimāʿ ider ve bād-ı cenūb eser. Ve bunuñ (10) raḳībi Ṭarfedür.

Yigirmi dördinci **Saʿdü's-suʿūd**dur. Bu üç kevkebdür. Biri neyyirdür, (11) ikisi ḫafīdür. Şekli budur: (Şekil) Bunuñ vaḳtinde vech-i maʿāş ẓāhir olur (12) insana ve ḥayvana. Ve ʿArab bunı mübārek ʿad iderler, anuñçün bu ism ile tesmiye olındı. (13) Ve ṭulūʿı Şubaṭuñ on ikisindedür ve süḳūṭı Āb ayınuñ on dördindedür. (14) Bunuñ nev'i maḥmūddur ki otlar biter ve ḳuşlar öter, aġaçlar yapraḳlanur ve ḳırlangıç (15) gelür. Ve bunuñ raḳībi Cebhedür.

Yigirmi beşinci **Saʿdü'l-aḫbiye**dür. Cemīʿi ḫıbādur (16) çadır maʿnāsına. Bu dört kevkebdür üçi ḫıbā ṣūretinde, birisi vasaṭında. (17) Gūyiyā bu üç anuñ çadırıdur. Şekli budur: (Şekil) Vech-i tesmiye bunda ẓāhirdür. (18) Ve ḥaşerāt yir altına gizlenür ḳışdan. Anuñçün bu ism ile tesmiye olındı. (19) Ṭulūʿı Şubaṭuñ yigirmi beşinde ve süḳūṭı () dördindedür. Ve bunuñ (20) nev'i maḥmūd degüldür, yaġmur çoḳ olur, baġlar kesilür. Ve raḳībi Zübredür.

(21) Ve yigirmi altıncı **Ferġ-i Evvel**dür. Buña Ferġ-i Delv-i Muḳdim daḫı dirler.

Ve yigirmi yedinci (22) **Ferġ-i S̱ānī**dür. Buña Ferġ-i Delv-i Mu'aḫḫar daḫı dirler. Ve Ferġ ḳoġadan ṣu dökülen (23) yire dirler. Bunlaruñ her birisi ikişer kevkebdür. Ve her kevkebüñ orṭası **34b**-(1) beş ẕirā' miḳdārı görinür. Şekli budur: (Şekil) Bunlar bu ism ile tesmiye olındılar, (2) zīrā bunlaruñ vaḳtinde yaġmur çoḳ olur. Ferġ-i Evvel ṭulū'ı (3) Āẕerüñ ṭoḳuzında ve süḳūṭı Eylülüñ ṭoḳuzındadur. Ve bunuñ nev'i (4) maḥmūddur. Ve bunda üçünci cemre düşer. Ve bunuñ raḳībi Ṣarfedür. Ve Ferġ-i (5) S̱ānīnüñ ṭulū'ı Āẕerüñ yigirmi ikisindedür ve süḳūṭı Eylülüñ yigirmi (6) ikisindedür. Bunuñ nev'i maḥmūddur. Ve raḳībi 'Avvādur.

Ve yigirmi sekizinci (7) **Rişā**dur, ḳoġa urġanı ma'nāsınadur. Bu bir kevkeb-i neyyiredür ki Ḥūt (8) burcınuñ baṭnındadur, anuñçün buña Baṭnü'l-Ḥūt daḫı dirler. Ammā Rişā didikleri (9) ol cihetdendür ki şol ḫürde yıldızlar ki anlardan cism-i Ḥūt tevehhüm olunmışdur, (10) anı ḳoġaya ve bunları ḳoġa urġanına teşbīh iderler. (Şekil) (11) Ṣūreti budur. Ṭulū'ı Nīsānuñ dördinde ve süḳūṭı Teşrīn-i evvelüñ beşinde (12) olur. Bunuñ nev'inde ṣular ṭaşar ve otlar biter ve çiçekler açılur. Ve bunuñ raḳībi (13) Simākdur. Temmetü'l-menāzil.

Bilgil ki ve 'ulemā dimişler ki yıl dört cüz'dür. Her cüz'i (14) yedi nev' ve her nev' on üç gündür. Ve biri, ya'nī Cebhe bir gün ziyādedür. (15) Öyle olsa tamam sene üç yüz altmış beş gün olur. Bu miḳdār zemānda (16) Şems felek-i burūcı ḳaṭ' ider. **Çünki bunlar ma'lūm oldı, felek-i burūcı daḫı** (17) **beyān idelüm**:

Felek-i burūc bir felek-i müstaḳīl degüldür sā'ir eflāk gibi. Bilki emr-i (18) mevhūmīdür. Ve bundan evvel ẕikr olındı ki her bir kevkebüñ felek-i maḫṣūṣı va[r]dur. (19) Ve ol felegüñ iki ḳuṭbı vardur. Ve kevkeblerüñ her biri feleginde merkūzdur. Ve çün (20) felek bir kere devr ide, ol kevkeb ki feleginde merkūzdur, andan bir dā'ire ḥāṣıl (21) olur. Ve kevākibüñ maşrıḳdan maġribe ḥarekātı ḳasriyyedür. Zīrā ol ḥarekāt ki (22) kevākibüñ eflākine maḫsūsdur, maġribden maşrıḳadur. Meselā Şemsüñ iki seyri vardur; (23) birisi ẕātī ve birisi ḳasrīdür. Bir yıldan bir yıla ḳaṭ' itdügi seyr ẕātīdür. **35a**-(1) Gicede ve gündüzde bir kere devr itdigi felek-i a'ẓamuñ döndürmesi ile ḥareket-i (2) ḳasrīdür. İmdi ḳaçan felek-i Şems bir kere devr ide maġribden maşrıḳa, bir dā'ire-i (3) 'ażīme tevehhüm olınır merkez-i Şemsden. Ol dā'ire 'ālemi ḳāṭi' olur. Ol dā'ireye (4) felekü'l-burūc dirler. Andan ṣoñra bir dā'ire daḫı farż iderüz devā'ire-i (5) 'ıẓāmeden ki anuñ merkezi merkez-i 'ālemdür, ve anuñ iki ḳuṭbı şimāl ve cenūb (6) olur. Ve ol dā'ireye mu'addilü'n-nehār dirler. Ve çün farż idevüz ki dā'ire-i (7) felekü'l-burūc dā'ire-i mu'addilü'n-nehārı ḳaṭ' ide nıṣfına iki noḳṭa-i müteḳābil (8) üzere; birine noḳṭa-i i'tidāl-i rebī'ī dirler ve birine noḳṭa-i i'tidāl-i ḫarīfī dirler. (9) Andan ṣoñra bir dā'ire daḫı farż iderüz ki noḳṭa-i mu'addilü'n-nehār üzere (10) ve noḳṭa-i felekü'l-burūc üzerine geçer iki noḳṭa-i müteḳābil ile, biri şimāl (11) biri cenūbī. Şimāliye noḳṭa-i inḳılāb-i ṣayfī ve cenūbiye noḳṭa-i inḳılāb-i şitevī (12) dirler. Pes bu iki dā'ire felekü'l-burūcı dört ḳısm-ı mütesāvīyeye münḳasim ḳılur. Rub'-ı (13) evvel ki noḳṭa-i i'tidāl-i rebī'ī ve noḳṭa-i inḳılāb-i ṣayfī orṭasındadur, zemān-ı (14) rebī' dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde

bu ḳavsa müsāmit ola[170], zemān-ı rebī' olur. (15) Ve rub'-ı s̱āniyye ki inḳılāb-ı ṣayfī ve noḳṭa-i i'tidāl-i ḫarīfī orṭasındadur, zemān-ı (16) ṣayf dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde bu ḳavsa müsāmit ola, zemān-ı ṣayf (17) olur. Ve rub'-ı s̱āliṣe ki noḳṭa-i i'tidāl-i ḫarīfī ve noḳṭa-i inḳılāb-i şitevī ortasındadur, (18) zemān-ı ḫarīf dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde bu ḳavsa müsāmit ola, zemān-ı (19) ḫarīf olur. Ve rub'-ı rābi'e ki noḳṭa-i inḳılāb-ı şitevī ve noḳṭa-i i'tidāl-i rebī'ī (20) ortasındadur, zemān-ı şitā dirler. Zīrā Şems mādām ki feleginde bu ḳavsa (21) müsāmit ola, zemān-ı şitā olur. Ve andan ṣoñra iki dā'ire-i 'aẓīme farż (22) iderüz ḳutb-ı felekü'l-burūcdan ḫurūc ider. Rub'-ı rebī'i anuñ muḳābili (23) ṣayfīden her birini üç ḳısm-ı mütesāvīye münḳasim ider, cümle devā'ir altı olur. **35b**-(1) Ve çün tevehhüm idevüz altı dā'ire ki 'ālemi ḳaṭ' ider iki noḳṭa-i müteḳābil üzere, (2) her birisi eflāküñ on iki ḳısm[ı] olur. Her bir ḳısma bir burc dirler. Ve her burcı (3) otuza ḳısmet iderler, ve her ḳısma bir derece dirler. Pes dā'ire-i 'aẓīme üç yüz (4) altmış derece olur. Nitekim yuḳaruda ẕikr olınmışdur. Ve çün bu i'tibār (5) ma'lūm oldı, imdi bilgil ki felek-i s̱evābiti anuñ ile i'tibār iderler. (6) On iki ḳısm olur, ve her ḳısmda kevākib vardur eşkāl-i muḫtelife ile. (7) Bir ḳısmda olan kevākib ṣūret-i Ḥamel iledür. Birinde olan ṣūret-i S̱evr ile (8) dür. Her bir ḳısma anuñ şekli ile ad virdiler āḫir-i aḳsāma dek. Çün diyeler (9) fülān kevkeb fülān burcdadur, ma'nāsı oldur ki eger bir ḫaṭṭ-ı müstaḳīm farż (10) eylesek merkez-i 'arżdan geçüp kevākibe irişe ve kevākibden geçüp felek-i (11) s̱evābite irişe, ol ḳısmda vāḳi' olur. Baṭlemiyos Ḥakīm dimiş: "Her burcuñ (12) dā'iresi dört yüz seksen altı biñ [kez] iki yüz elli ṭoḳuz biñ yedi yüz yigirmi bir (13) ve seb' mildür. Ve her burcuñ ṭūlı otuz ṭoḳuz biñ kez biñ ve üç yüz (14) seksen biñ üç yüz on mil ve nıṣf ve südüs mildür. Ve 'arżı (15) biñ kez biñ ve üç yüz yigirmi iki biñ ṭoḳuz yüz ḳırḳ üç mil (16) ve s̱ülüs̱ mildür."

Bunlardan ṣoñra felekü'l-eflākdur. Ve aña felekü'l-eflāk (17) anuñçün didiler ki cemī'-i eflāki muḥīṭdür. Ve aña felek-i a'ẓam daḫı dirler. Ve ehl-i şer' (18) 'arş-ı 'aẓīm dir ve felek-i aṭlas daḫı dirler. Ve anda hiç kevkeb yoḳdur. Ve ḥareketi (19) maşrıḳdan mağribedür ki iki noḳṭa üzerine ḥareket ider; biri ḳuṭb-ı şimālī ve biri ḳuṭb-ı (20) cenūbīdür. Ve devrini yigirmi dört sā'atde tamam ider. Ve anuñ ḥareketi ile cemī'-i eflāk (21) ḥareket ider. Ba'żılar dimişler: Felek-i a'ẓam ẓarfdur, ẓarfuñ ḥareketi maẓrūfuñ ḥareketini (22) müstelzimdür. Buña vārid olur ki ol didügüñ āyiniyyededür. Eflākuñ ḥareketi (23) ḥareket-i vaż'iyyedür. Bu didügüñ ṣaḥīḥ olduġı ṭaḳdirce 'anāṣır ve 'arż daḫı **36a**-(1) müteḥarriḳ olmaḳ gerek idi. İmdi ṣavāb-ı ta'līlde budur ki sebeb-i ḥareket nefsānīdür, (2) cismānī degüldür. Ya'nī Ḥaḳ ta'ālā felek-i a'ẓamda bir ḳuvvet ḳomışdur ki ol ḳuvvet felek-i (3) a'ẓamuñ kendinüñ ve sā'ir eflāküñ ve anlarda olan felekiyyātüñ taḥrīkine ḳādirdür, (4) ancaḳ andan tecāvüz itmez. Ve felek-i a'ẓamuñ sür'at-i ḥareketi insān müşāhede itdügi (5) her nesnenüñ ḥareketinden esra'dur ki hendesede s̱ābitdür ki Şems ḥareket-i ḳasriyyesi ile (6) ḥareket ider. İnsān ayağın ḳaldırup ḳoyıncaya dek sekiz yüz fersaḫ miḳdārı yir (7) ḳaṭ' ider. Ve bu ma'nānuñ ṣıḥḥatine delīl oldur ki rivāyet vārid olmışdur. (8) Resūlu'llāh 'aleyhi's-selām, Cibrīl 'aleyhi's-selāmdan su'āl eyledi duḫūl-ı vaḳt-i (9) ṣalātdan. Cibrīl 'aleyhi's-selām "Lā na'am" didi. Ve

170 Bu kelime olan şeklindedir, fakat ola okunması gerekir.

beyān eyledi ki ben "lā" diyince (10) Şems beş yüz fersāḫ miḳdārı yir ḥareket eyledi didiler. Ve felek-i a'ẓam (11) cemī'-i eflākı ve kürre-i nārı ve hevā ve māhı ve 'arżı müştemildür. Cümlesi on üç kürredür (12) birbirini muḥīt. Ve aḥsenü'l-eşkāl şeklü'l-müstedīr olduğıçün Ḥaḳ ta'ālā (13) ecsāmı kerī ḫalḳ eyledi.

36b-(1) **Ve daḫı bilgil ki** ḥükemā Şükr adlu bir yıldız istiḫrāc itmişlerdür. Ve bu yıldızuñ seyri serī'dür. (2) Şöyle ki bir ayda cemī'-i 'ālemi seyr ider. Ḳaçan bir mühim 'amel olsa bu yıldızı görmek gerekdür ki (3) ol kişinüñ ardında ola ki ḫaṣmına ġālib olup murādı ḥāṣıl ola. Ve her gün (4) ne maḥalden ṭoğduğı ve ne maḥalde olduğı bu dā'ireden ma'lūm olur. Dā'ire budur: (Şekil)

(5) **Bundan ṣoñra semāvāt ve arżda olan melekleri beyān idelüm**: Melāyike bir cevher-i (6) basīṭdür ṣāḥib-ḥayāt ve ṣāḥib-nuṭḳ. Ve pākdür ẓulümāt-ı şehvāniyyeden (7) ve küdūrāt-ı nefsāniyyeden ġasb ve 'ıṣyān gibi. Ve eşkāl-i muḫtelife ile teşekküle (8) ḳādirlerdir. Ve bunlarda yimek ve içmek olmaz. Ṭa'āmları tesbīh ve şarābları (9) taḳdīsdür. Ve ṣūretleri muḫtelifdür. Ve miḳdārları mütefāvitdür. Böyle maḫlūḳ (10) olduḳları ıṣlāḥ-ı maḫlūḳāt içündür. Ve feleklerde melekler olduḳları delīl-i naḳlī (11) ile ṣābitdür, ammā delīl-i 'aḳlī ile daḫı ṣābitdür. Zīrā Ḥaḳ ṣübḥānehu ve ta'ālā ḥażretleri (12) baḥrlerde olan ḳa'r-ı muẓlimleri bile ḫālī ḳılmadı, ma'lūmdur ki nice nice maḫlūḳ vardur. (13) Ve cevv-i hevāyı daḫı ḫālī ḳomadı, anda daḫı envā'-i ṭuyūr ḫalḳ eyledi. Ve beyābān-ı (14) yābisi ve cibāl-i 'āliyeleri daḫı ḫālī ḳomadı, anlarda daḫı vuḥūş ve sibā' (15) ḫalḳ eyledi. Ve ẓulumāt-ı turābı daḫı ḫālī ḳomadı, ecnās-ı ḥaşerāt ḫalḳ idüp **37a**-(1) dürlü dürlü cānavarlar ile māl-ā-māl itdi. Bil ki bir ayağın baṣduğı yiri ḳa'r-ı (2) zemīne varınca ḳazsañ nice dürlü ḥayvancıḳlar bulırsın. Pes ḫallāḳ-ı muṭlaḳ (3) celle ve 'alā ḥażretleri bu nūrānī ve şeffaf ḫalḳ eyledigi felekleri ḳaçan ola ki (4) meleklerden ḫālī ḳıla. Ve meleklerüñ envā'ını kimesne bilmez, illā Ḥaḳ sübḥānehu ve ta'ālā bilür. (5) Ve nitekim buyurır: "*Ve mā ya'lemu cunūde Rabbike illā hüve.*"[171] Ve hemān şu denlü ma'lūmdur ki Ḥażret-i (6) Resūlu'llāh ḫaber virmişdür ki ẕerrāt-ı 'ālemden bir ẕerre yoḳdur ki aña bir melek (7) müvekkel olmaya. Ve hiç bir ḳaṭre yoḳdur illā anı bir melek inzāl ider yirlere. Ve göklerde (8) hiç bir mevżi' yoḳdur ki anda bir melek 'ibādete meşġūl olmaya. Ve daḫı melāyikelerüñ (9) her bir ṣınıfınuñ 'ibādetleri bir degildür. Ve maḳāmları daḫı muġāyirdür. Ḳāla'llāhu ta'ālā: (10) "*Ve mā minnā illā lehu maḳāmun ma'lūmun ve innā le-naḥnu'ṣ-ṣāffūne ve innā naḥnu'l-müsebbiḥūne.*"[172] (11) Lā-cerem ba'żı melāyike ṣalātda olan benī ādem gibi ṣunūf bağlayup müstaḳīmü'l-ḳāme (12) dururlar bu minvāl üzere: (Resim)

37b-(1) Ve ba'żı melāyike rükū'da olup 'ibādetden istikbār itmezler. Nitekim Ḥaḳ ta'ālā buyurır: (2) "*Ve men 'indehu lā yestekbirūne 'an 'ibādetihi.*"[173] 'İndiyyetden murād ḳurb-ı şerefdür. (Resim)

(3) Ve ba'żı melāyike sücūddadur. Ve anlarda sücūd cāizdür, bilki vāḳi'dür. Buña Ḥaḳ ta'ālā kelāmı (4) delīldür, ḳaṭi'dür: "*Ve iẕ ḳulnā li'l-melā'iketi uscudū li-ādeme fe-secedū illā*

---

171 74 Müddeṡir 31'den iktibas: "Rabbinin ordularını, kendisinden başkası bilmez."

172 37 Ṣāffāt 164-166: "(Melekler şöyle derler:) Bizim her birimiz için, bilinen bir makam vardır. Şüphesiz biz, orada sıra sıra dururuz ve şüphesiz Allah'ı tesbîh ederiz." Metinde ṣāffūne yerine ṣādıḳūne yazılmıştır.

173 21 Enbiyā 19'dan iktibas: "O'nun huzurunda bulunanlar, O'na ibadet hususunda kibirlenmezler."

İblîse ebā ve'stekbere ve kāne (5) *mine'l-kāfirīne.*"[174] Ammā bu istidlāl-i secdeden murād ma'nāsı şer'ī olup melāyikeden murād (6) cümlesi olduğı taḳdīrce midür, yoḫsa şeyṭānuñ bile olduğı ṣunūf mıdur? (Resim)

38a-(1) Ve ba'żı melāyike daḫı ḳu'ūddadur. Pes şol kimesne ki ṣalavāta müdāvemet ide, cümle-i (2) melāyike s̱evābın bulur.

ḤİKĀYET: Üveys el-Ḳarānī Ḥażretleri dir imiş Ḥaḳ ta'ālā ḥażretlerine (3) şöyle 'ibādet ideyin kim gökte melekler iderler. Pes bir gice dirler idi kim (4) bu gice ḳıyām gicesidür, ol gice ṣabāḥa dek ḳıyāmda olurlar idi. Ve ertesi (5) gice dirler idi bu gice rükū' gicesidür, ol gice ṣabāḥa dek rükū'da olurlar (6) idi. Ve yine bu gice sücūd gicesidür diyü ṣabāḥa dek secdede olurlar idi. (Resim)

(7) Ve ḥükemā dimişlerdür: Melāyike cevāhir-i mecerrededür. Nüfūs-ı nāṭıḳaya muḫāliflerdür ḥaḳīḳatde. (8) Ve münḳasimlerdür iki ḳısma; bir ḳısmınuñ ḥāli istiġrāḳdur, Ḥaḳdan ġayra iştiġāl itmezler. (9) Nitekim Ḥaḳ ta'ālā buyurur: "*Yusebbihūne'l-leyle ve'n-nehāre lā yefturūne.*"[175] Bunlar 'ulviyyātdur, ya'nī (10) melāyike-i muḳarrebūndur. Ve bir ḳısmınuñ ḥāli taṣarruf ve tedbīrdür semādan arża ḳaża-i (11) ezelī vāḳi' olduğı üzere. Nitekim Ḥaḳ ta'ālā ḥażreti buyurur: "*Ve'n-nāzi'āti ġarḳan* (12) *ve'n-nāşiṭāti neşṭan ve's-sābiḥāti sebḥan fe's-sābiḳāti sebḳan fe'l-müdebbirāti* (13) *emren.*"[176] Ve melāyikelerüñ müte'addid ḳanadları vardur. Ednā mertebe iki ḳanadı olur. Cebrāīl **38b**-(1) 'aleyhi's-selāmuñ altı yüz ḳanadları vardur. Nitekim Ḥaḳ ta'ālā buyurur: "*Cā'ili'l-melā'iketi* (2) *rusulen ūlī ecniḥatin mesnā ve s̱üleṣe ve rubā'a.*"[177] Ve daḫı melāyikenüñ ba'żısı semāviyye (3) ve ba'żısı arżiyyedür. Semāviyye olan melāyikeleri ol ḳadar maḥbūb ḫalḳ olınmışdur ki (4) insān görmege ṭāḳat getüremez. Müşāhede ḳılsa teslīm-i rūḥ ider, nūrāniyyetine (5) ṭāḳat gelmez. "*Fe-tebāreka'llāhu aḥsenu'l-ḫāliḳīn.*"[178]

Ve daḫı bilgil ki ḥamele-i 'arş (6) dört melekdür. Biri ādem ṣūretindedür, dā'imā benī ādem içün şefā'at (7) idüp rızḳların dileyüp Ḥażret-i Ḥaḳḳa du'ā ider. Biri daḫı öküz (8) ṣūretindedür, dā'imā behāyim içün du'ā idüp rızḳların diler. Biri daḫı (9) arslan ṣūretinde olup dā'imā yırtıcı cānavarlar içün du'ā idüp (10) rızḳların ṭaleb ider. Ve biri daḫı kerkes ḳuşı ṣūretinde olup dā'imā (11) ḳuşlar içün du'ā idüp rızḳların ṭaleb ider. Nitekim Ḥaḳ ta'ālā buyurur: (12) "*Yusabbiḥūne bi-ḥamdi Rabbihim ve yestaġfirūne li-men fi'l-arż.*"[179] Ammā yevm-i ḳıyāmetde (13) sekiz olsalar gerekdür. Nitekim Ḥaḳ celle ve 'alā buyurur: "*Ve yaḥmilu 'arşe Rabbike favḳahum* (14) *yevme'iẕin s̱emāniye.*"[180] Ve daḫı bunı bilgil ki cümle-i ḥamele-i 'arş ve melāyike-i muḳarrebūn mü'minler (15) içün istiġfār ve ṭaleb-i maġrifet iderler. Nitekim Ḥaḳ sübḥānehu ve ta'ālā buyurur: (16) "*Elleẕīne yaḥmilūne'l-'arşe ve men*

---

174 2 Baḳara 34: "Hani biz meleklere (ve cinlere): Âdem'e secde edin, demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O yüz çevirdi ve büyüklük tasladı, böylece kâfirlerden oldu."

175 21 Enbiyā 20: "Onlar, bıkıp usanmaksızın gece gündüz (Allah'ı) tesbîh ederler."

176 79 Nāzi'āt 1-5: "Söküp çıkaranlara, yavaşça çekenlere, yüzdükçe yüzenlere, yarıştıkça yarışanlara, iş düzenleyenlere andolsun."

177 35 Fāṭır 1'den iktibas: "... Melekleri ikişer, üçer, dörder kanatlı elçiler yapan ..."

178 23 Mü'minūn 14'ten iktibas: "... Yapıp-yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir."

179 42 Şūrā 5'den iktibas: "... [melekler de] Rablerini hamd ile tesbîh ediyorlar ve yerdekiler için mağfiret diliyorlar..."

180 69 Ḥāḳḳa 17'den iktibas: "... O gün Rabbinin arşını, bunların da üstünde sekiz (melek) yüklenir."

ḥavlehu yusebbiḥūne bi-ḥamdi Rabbihim ve yu'minūne bihi (17) *ve yestaġfirūne li'lleẕīne āmenū Rabbenā vesi'at külle şey'in raḥmeten ve 'ilmen.*"[181] (18) Ḥamele-i 'arş eşref-i melāyikedür. Sā'ir melāyikeler anlara selām virüp ta'ẓim ve tekrim (19) ḳılurlar ve anlar ile Ḥaḳ ta'ālā ḥażretine tevessül iderler. Eger su'āl olunur ki eflāk (20) kerī olduġı taḳdirce ki meẕheb-i ḥükemādur, 'arş daḫı kerī olur. Kerī olan (21) götürülmege muḥtāc olmaz. Ve götürülmek nice olur, anuñçün kim ḥamele ola. Biz eydürüz ki (22) 'arşı götürmekden murād anuñ ḥıfẓından ve anuñ tedbīrinden mecāzdur. Ve ṣāhib (23) dimek daḫı ḳurbiyyetden kināyedür. Ve daḫı su'āl olunur ki ḳıyāmetde ḥamele-i 'arş niçün **39a**-(1) sekiz olur. Biz eydürüz ki Ḥaḳ ta'ālā celle celālehu ḥażreti 'aẓametüñ iẓhār içündür. (2) Nitekim bir sulṭān kendüyi ḫalḳa göstermek istese taḫtınuñ ḳurbına 'aẓīmü'ş-şān (3) kimesneler iḥsār ider, tā ki ḫalḳa mehābet ile görine.

Ve daḫı cümle-i melāyikeden (4) biri daḫı **Rūḥ** didikleri melekdür ki ḳıyāmetde sā'ir melāyikeler bir ṣaff olup (5) ol yalñız bir ṣaff olur dimişler yā cüssesinüñ 'aẓametinden veyā 'inde'llāhi ta'ālā (6) 'aẓametinden. Ve ba'żılar daḫı melāyike-i Rūḥ bir ṣaff olurlar dimişler. Ḳavluhu ta'ālā (7) "*Yevme yeḳūmu'r-rūḥu ve'l-melā'iketu ṣaffen.*"[182] Ba'żı müfessirīn buña ẕāhib olmuşlardur ki (8) Rūḥ diye tesmiye olundu ki her nefes anuñ enfāsından bir rūḥ ḫalḳ olur. (9) Ve bu melek müvekkeldür felekleri döndürmege ve felek-i Ḳamer altında olan 'anāṣıra ve nebātāta (10) ve ḥayvānāta. Ve bu melek ekber ve aḳvā ve eşrefdür sā'ir meleklerden. Ba'żılar dimişler ki (11) seb'-i semāvāt yanında bir loḳma olurdı. Ve 'Abdu'llāh ibn 'Abbāsdan rivāyet (12) olunur ki Rūḥ didikleri melegüñ biñ başı var, ve her başında biñ yüzi (13) var, her yüzinde biñ aġzı var, ve her aġzında biñ dili var. Ve her dili ile (14) yetmiş iki dürlü luġat ile Ḥaḳ ta'ālā ḥażretini tesbīḥ ve tehlīl ider. **Muḥarrir-i faḳīr:** (15) Bir kitābda gördüm ki bu melek bir gün kendüyi görüp "Ḥaḳ ta'ālā ḥażretini ben (16) bu ḳadar lisān ile bu ḳadar biñ yıldır tesbīḥ ve tehlīl iderüm." dir. Ḥaḳ ta'ālā (17) daḫı eyidür ki: "Zemīne nāzil ol!" Ol daḫı zemīne nāzil olduḳda görür ki bir (18) ża'īf benī ādem yolda hem gider ve hem Ḥaḳ ta'ālā ḥażretini tesbīh ve tehlīl ider. Dir ki: (19) "*Sübḥāna'llāhi 'adedu mā sebbaḥahu'l-musebbiḥūn munẕu ḳaṭṭu ile'l-ebedi eż'āfen mużā'afeten* (20) *ebeden sermeden ilā yevmi'l-ḳıyāmeti ve lā ilāhe illa'llāhu 'adedu mā hallelehu'l-muhallelūn munẕu ḳaṭṭ* (21) *ile'l-ebedi eż'āfen mużā'afeten ebeden sermeden ilā yevmi'l-ḳıyāmeti.*"[183] Buña göre taḥmīd (22) ve temcīd idüp gider. Çün kim Rūḥ bunı gördi, bī-hūd olup Ḥaḳ ta'ālā (23) ḥażretinden ḥicāb idüp istiġfāre meşġūl oldı. Ve yine semāya 'urūc idüp **39b**-(1) ḫiẕmetinde oldı. Ve ḳaçan Ḥaḳ ta'ālā ḥażretini ẕikr eylese her bir aġzından ṭaġlar (2) gibi nūrlar çıḳar. Ve eger ol vaḳitde melāyikeler tesbīḥ ve tehlīl itmekde olmasalar (3) anuñ nūrından yanarlar idi. Ve anuñ bir ḳademi basduġı yir yedi biñ yıllıḳ (4) mesāfedür. Ve anuñ biñ kerre biñ, ya'nī on kerre

181 40 Ġāfūr 7'den iktibas: "Arş'ı yüklenen ve bir de onun çevresinde bulunan (melekler), Rablerini hamd ile tesbīh ederler, O'na iman ederler. Müminlerin de bağışlanmasını isterler; Ey Rabbimiz! Senin rahmet ve ilmin her şeyi kuşatmıştır..."

182 78 Neb'e 38'den iktibas: "Rûh (Cebrail) ve melekler saf saf olup durduğu gün..."

183 "Allah'a tesbîh edenlerin sayısı sonsuza kadar çok çoktur. Bu kıyamet gününe kadar devam eder. Ayrıca Allah'dan başka Tanrı yoktur ve Allah'ı zikr edenlerin sayısı da sonsuza kadar kat kat çoktur. Bu kıyamet gününe kadar devam edecektir."

yüz biñ ḳanadı vardur. (5) Ve bu melege Rūḥu'l-emīn daḫı dirler. Ve bunuñ taṣvīri maḳdūr-ı beşer degildür.

(6) Ve cümle-i melāyikeden biri daḫı **İsrāfīl** (' m)[184]dür ki Ḥaḳ ta'ālā ḥażretinüñ emrini ġayrlara (7) ol ulaşdırur, ve cesedlere ervāḥı ol nefḫ ider. Ve Ṣūr anuñ elindedür ki (8) boynuz gibidür. Ve boru aġzı gibi aġzı vardur, ammā 'arżı beynü's-semā ve'l-'arżdur. (9) Ve Ṣūruñ çoḳ delükleri vardur, ve her bir delügünde elli biñ cān vardur. Ve 'arş (10) cānibine dāimā naẓar ider ki ḳaçan emr ola, tā ki nefḫ ide. Ve bu Ṣūrı üç kerre (11) üfürse gerekdür. Nefḫa-i evvelde cemī'-i yirde ve gökde olanlar ḫavf itseler gerekdür. (12) Nitekim Ḥaḳ ta'ālā buyurur: "*Ve yevme yunfaḫu fi'ṣ-ṣūri fe-fezi'a men fi's-semavāti ve men* (13) *fi'l-arżi illā men ṣā'a'llāhu.*"[185] Ve nefḫa-i s̱ānīde cemī'-i maḫlūḳātā ecel irse gerekdür. (14) Ḳavluhu ta'ālā: "*Ve nufiḫa fi'ṣ-ṣūri fe-ṣai'ḳa men fi's-semāvāti ve men fi'l-arżi* (15) *illā men ṣā'a'llāhu.*"[186] Ve nefḫa-i s̱ālis̱de cemī'-i maḫlūḳāt ḥayāt bulsa gerekdür. Ḳavluhu ta'ālā: (16) "*S̱umme nufiḫa fīhi uḫrā fe-iẕā hum ḳıyāmun yenẓurūne.*"[187] Ve İsrāfīlüñ dört ḳanadı vardur; (17) biri maşrıḳda ve biri maġribde ve birini döşemişdür yirden göke varınca ve birini (18) daḫı yüzine perde itmişdür Ḥaḳ ta'ālā 'aẓametinden. Ve başı 'arş altındadur. (19) Ve iki ayaḳları yedinci yirden aşaġadur. Ve levḥ-i maḥfūẓ ki cevher-i ruḥānīdür, anuñ (20) öñündedür. Ḳaçan Ḥaḳ ta'ālā bir nesneyi īcād itmek dilese ḳaleme emr ider ki anı (21) levḥ-i maḥfūẓa yazar. Ve İsrāfīl (' m) ol emri görüp Mīkāīl (' m)'e irişdirür. (22) Ve anuñ melāyikeden bunca a'vānı vardur nefḫ-i rūḥ iderler veyā ilḳā'-i ḳuvvet iderler (23) cemī'-i mevcūdāta.

Ve biri daḫı **Cebrāīl** 'aleyhi's-selāmdur. Aña Emīnü'l-vaḥy daḫı dirler **40a**-(1) ve Ḫāzinü'l-ḳuds ve Rūḥu'l-emīn dirler. Ḳavluhu ta'ālā: "*Nezele bihi'r-rūḥu'l-emīn 'alā* (2) *ḳalbike.*"[188] Ve Rūḥu'l-muḳaddes ve Nāmūs-ı ekber ve Ṭāvus-ı melāyike daḫı dirler. Ḥaḳ ta'ālā (3) ḥażretleri anuñ dili ile yüz dört kitāb inzāl eyledi; on ṣuḥuf Ādem (4) 'aleyhi's-selām üzere, ve elli ṣuḥuf Şīt 'aleyhi's-selām üzere, ve otuz ṣuḥuf (5) İdrīs (' m) üzere, ve on ṣuḥuf İbrahīm (' m) üzere, ve Tevrātı Musā (' m) (6) üzere, ve Zebūrı Dāvud (' m) üzere, ve İncīli İsā (' m) üzere, ve Furḳānı (7) Ḫātimü'l-enbiyā Muḥammedü'l-Muṣṭafā 'aleyhi's-selām üzere. Ve Ḥaḳ ta'ālā Cebrāīl ḥaḳḳında (8) buyurur: "*Ẕī ḳuvvetin 'inde ẕi'l-'arşi mekīn.*"[189] Ve anuñ ḳuvveti şöyledür ki altı (9) pāre Şehristān-ı ḳavm-i Lūṭı ḳanadınuñ bir tüyi ile arżdan ḳaldırup (10) āsumāna çıḳarup melāyikelerüñ tesbīḥin ḳavm-i Lūṭ işidüp ve anlaruñ (11) ḫorosları āvāzını daḫı melāyikeler işidüp andan ṣoñra baş aşaġı (12) ṣalıvirüp ḳa'r-ı zemīne ḳahr eyledi. Ve uçmaḳda daḫı şol deñlü ḳuvveti (13) vardur ki Nemrūd-la'īn İbrahīm 'aleyhi's-selāmı ol dem āteşe attıḳda Ḥaḳ ta'ālā (14) ḥażreti "Yetiş yā Cebrāīl!" diyüp Sidreden Ḥażret-i

---

184 "' m" harfleri burada ve daha sonra "'aleyhi's-selām" yerine kullanılmıştır.
185 27 Neml 87'den iktibas: "Sûr'a üfürüldüğü gün, -Allah'ın diledikleri müstesna-, göklerde ve yerde bulunanlar hep dehşete kapılır..."
186 39 Zümer 68'den iktibas: "Sûr'a üflenince Allah'ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir..."
187 39 Zümer 68'den iktibas: "... Sonra ona bir daha üflenince, bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış bakıyorlar!"
188 26 Şu'arā 193-194'den iktibas: "Onu Rûhu'l-emîn (Cebrail) ... senin kalbine indirmiştir."
189 81 Tekvir 20: " [O Kur'ân] ... değerli, güçlü ve arşın sahibi (Allah'ın) katında itibarlı ..."

İbrahīm'e bir nefesde (15) yetişmişdür. Ve Ḥażret-i İbrahīm'e "Seni āteşden ḫalāṣ ideyin mi?" didükde (16) Ḥażret-i İbrahīm 'aleyhi's-selām daḫı Cebrāīle ḫiṭāb idüp eyidür ki: "Ḥaḳ ta'ālā (17) benüm aḥvālümi bilür mi?" didükde Cebrāīl daḫı "Na'am yā İbrahīm." dir. "İmdi saña (18) ricā olmaz, ricā ancaḳ ol Ẕāt'adur." didükde Ḥaḳ celle ve 'alā ḥażretleri daḫı (19) āteşe ḫiṭāb idüp "***Yā nāru kūnī berden ve selāmen 'alā İbrahīm.***"[190] didükde (20) āteş bir gülistān olup Ḥażret-i İbrahīmüñ bir mübārek ḳılına ḫatā gelmemişdür. (21) Ve Cebrāīlüñ altı yüz ḳanadı vardur ve maḳāmı kürsīdedür. Ve bunlardan ġayrı iki (22) ḳanadı daḫı vardur, anları açmaz, illā bir ḳavmüñ helākı içün açar. Ve bunuñ a'vānı (23) vardur, 'āleme müvekkellerdür. Bunlaruñ şānındandur ḳuvvet-i ġażabiyye ve ġayret-i iḥdāṣ **40b**-(1) insānda ve sā'ir ḥayvānda def'-i şer ve żarar içün. **Ḥikāyet** olunur ki bir gün (2) Resūlu'llāh ṣalāllāhu 'aleyhi ve sellem Cebrāīl 'aleyhi's-selāma didi ki: "Dilerin ki seni kendü (3) ṣūretinde görem." Cebrail 'aleyhi's-selām daḫı didi ki: "'İẕn-i Ḥaḳ olursa bu gice baḳī'de (4) ay aydınında gel gör." didi. Resūl 'aleyhi's-selām ol gice baḳī'e çıḳup gördi ki (5) Cibrīl 'aleyhi's-selām afāḳı sed itmiş. Bu ḥāli gördükde maġşi 'aleyh oldılar, ya'nī (6) bayıldılar. Çün kendülerine geldiler, yine evvelki ṣūretinde buldılar. Ve didiler ki: "Ben (7) sizi böyle ẓann itmez idüm." Cebrāīl 'aleyhi's-selām daḫı didiler ki: "Yā Resūla'llāh, (8) bu faḳīrde ne var? İsrāfīl ḥażretlerini göreydüñ ki 'arş-ı 'ażīm omuzında ve iki (9) ayaḳları yedi ḳat yirden aşaġadur. Her gün Ḥaḳ sübḥānehu ve ta'ālā ḥażretlerinüñ (10) 'aẓametinden serçe yavrusı ḳadar ḳalur." didiler.

Ve cümle-i melāyikeden biri daḫı (11) **Mīkāīl** 'aleyhi's-selāmdur ki cemī'-i ḫalḳuñ rızḳına müvekkeldür ecsād içün, ve 'ilm-i ḥikmete müvekkeldür (12) ervāḥ içün. Nitekim ḥayāt-ı ebdān ġıdā ile olur buncılayın ḥayāt-ı nefs ḥikmet (13) ve ma'rifet ile olur. Ve mekān-ı Mīkāīl yedinci gökdedür, baḥr-i mescūr üzerindedür. (14) Ve anuñ ḳanadlarınuñ 'adedin ve üzerlerine ḥākim olduġı 'adedin Ḥaḳ ta'ālā bilür. (15) Ve eger aġzın açsa cümle-i semāvāt yanında ancaḳ bir loḳma olaydı. Ve eger nūrı ile tecellī (16) eylese kā'ināt nūrından batardı. Ve anuñ a'vānı vardur. Anlaruñ şānındandur (17) ḳuvvet-i ḳıyām virmek 'anāṣıra ve müvelledāta ve ġāyetine her nesneyi irişdürmege, ve ol (18) ḥameledendür erzāḳ. **ḤİKĀYET**: 'Ömer raḍiya'llāhu 'anhu bir gün Yahūdīlerüñ dersḫānelerine (19) girdi. Meṣele baḥsinde Cebrāīl 'aleyhi's-selāmı su'āl eyledi. Didiler ki: "Ol bizüm (20) düşmanımızdur. Bizim esrārumıza Muḥammed'i vāḳıf ider. Ve ol ḫasef ve 'aẕāb melegidür. (21) Ve Mīkāīl ucuzlıḳ ve ḳızlıḳ melegidür." Ve 'Ömer raḍiya'llāhu 'anhu didi ki: " Bunlaruñ Ḥaḳ ta'ālā (22) ḳatında menzilesi nicedür?". Didiler ki: "Cebrāīl ṣaġ yanında ve Mīkāīl ṣol (23) yanındadur. Ve ikisinüñ orṭasında 'adavet vardur." didiler. 'Ömer raḍiya'llāhu 'anhu **41a**-(1) didi ki: "Anlar 'adū degüllerdür ve sizler merkeblerden ekfersiz." 'Ömer raḍiya'llāhu 'anhu (2) Resūlu'llāh 'aleyhi's-selām ḥużūrına gelmedin bu āyet-i kerīme nāzil oldı: (3) "*Men kāne 'aduvven li'llāhi ve melā'iketihi ve rusūlihi ve Cibrīle ve Mīkāle fe-inna'llāhe 'aduvven* (4) *li'l-kāfirīn.*"[191]

---

190 21 Enbiyā 69'den iktibas: "...Ey ateş! İbrahim için serinlik ve esenlik ol!"

191 2 Baḳara 98: "Kim, Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil'e ve Mikâil'e düşman olursa bilsin ki inkarcı kâfirlerin düşmanıdır."

Ve cümle-i melāyikeden biri daḫı **'Azrāīl** 'aleyhi's-selāmdur. Bu bir melekdür ki (5) ḥarekātı teskīn ve ḳabż-ı ervāḥ içün müvekkeldür. Ve anuñ maḳāmı aşağı gökdedür. (6) Ve başı semā-i 'ulyāda ve ayaḳları yedi ḳat yirden aşağadur. Ve yüzi levḥ-i (7) maḥfūẓdan yañadur. Ve cemī'-i arż anuñ naẓarında bir tebsi gibidür. Ve levḥ-i maḥfūẓda (8) her kimesnenüñ kim eceli sa'āti gele, ol vaḳt olıcaḳ rūḥını ḳabż ider (9) yā bi'ẕ-ẕāt veyā a'vānı ile.

ḤİKĀYET: Bir gün 'Azrāīl ḥażretleri Dāvud (' m) (10) ḥużūrında idi. İki kimesne da'vāya geldiler. 'Azrāīl birisi içün "Bunuñ (11) 'ömri yedi gün ḳaldı." diyü Dāvud peyġambere ḫaber virdi. Bir nice müddetten (12) ṣoñra Dāvud 'aleyhi's-selām ol kimesneyi ḥayātda gördi. 'Azrāīlden su'āl (13) idüp 'Azrāīl cevāb virdi ki: "Ol senüñ ḳatından gidicek bir faḳīre (14) ṣadaḳa itmiş. Ol faḳīr de du'ā idüp Allāhu ta'ālā saña 'ömr virsüñ (15) dimiş. Ḥaḳ ta'ālā du'āsın ḳabūl idüp ol kimesneye yigirmi yıl daḫı 'ömr (16) virdi. Pes bunda "*Eṣ-ṣadaḳatu teruddu'l-belā' ve tezīdu'l-'ömre.*"[192] feḥvāsı ẓāhir oldı. (17) "*Yemḥū'llāhu mā yeşā'u ve yüs̱ebbitu ve 'indehu ümmü'l-kitāb.*"[193] mażmūnı bāhir oldı. (18) İmām Faḫr-i Rāzī raḥmetu'llāhı 'aleyh dimiş ki: "Bu āyet-i şerīfde iki ḳavl vardur; (19) biri oldur ki 'āmm ola her nesneye, nitekim ẓāhir lafẓ anı iḳtiżā ider (20) öyleye rızḳa ve ecele ve sa'ādete ve şeḳāvete ve īmāna ve küfre 'āmm olur, (21) ve ḳavl-i s̱ānī oldur ki ḫāṣ ola ba'żı nesneye, ammā ẓāhiren 'umūmdur."

Ve melāyikeden [ba'żı] (22) kerūbīyyūndur. Bunlar şol meleklerdür ki yuḳaruda melāyike-i muḳarrebūn diyü ẕikr (23) olınmışdur. Bunlar 'ākiflerdür, ḥażīre-i Ḳudsde Allāhu ta'ālādan ġayra iltifāt **41b**-(1) itmezler. **Ve ba'żı kitāblarda mesṭūrdur ki** melāyike-i felek-i evvel baḳar ṣūretindedür, (2) ve melāyike-i felek-i s̱ānī ṭavşancıl ṣūretindedür, ve melāyike-i felek-i s̱ālis̱ kerkes (3) ṣūretindedür, ve melāyike-i felek-i rābi' at ṣūretindedür, ve melāyike-i felek-i ḫāmis (4) ḳızlar ṣūretindedür, ve melāyike-i felek-i sādis oğlanlar ṣūretindedür, ve melāyike-i (5) felek-i sābi' erenler ṣūretindedür. Ve felek-i sābi'den yuḳaru ol ḳadar melāyike (6) vardur ki a'dādın ancaḳ Allāhu ta'ālā bilür. Ve kes̱retlerinden birbirlerini bilmezler. Ve Ḥażret-i (7) Ḥıżr tesbīḥ ve tehlīl ider luġat-ı muḫtelife ile.

Ve melāyikeden ba'żısına Kirāmen Kātibīn (8) ve Ḥıfẓ daḫı dirler. Ḥaḳ ta'ālā buyurur: "*Ve inne 'aleykum le-ḥāfiẓīne Kirāmen Kātibīne ya'lemūne (9) mā tef'alūn.*"[194] Ḥaḳ ta'ālā bunları vaṣf eyledi Kirāmen dimek ile Allāhu ta'ālā ḳatında (9) mükerrem olduḳları içün, ve daḫı vaṣf eyledi Kātibīn dimek ile a'māl-i 'ibādı (11) yazdıḳları içün. Ve daḫı vaṣf eyledi 'ālim olmalarıyla ef'āl-i 'ibāda. Zīrā (12) yazdıḳları ẓann ile degül, yakīn iledür. Ve bunlaruñ 'ilmi maḥṣūs ola ef'āl-i (13) cevāriḥe, yā 'ālim ola ef'āl-i ḳulūbe. Ammā ef'āl-i ḳulūbı bildükleri böyle olmaḳ (14) gerekdür ki ḫayr niyyeti rāyiḥa-i ṭayyibe ile şerr niyyeti rāyiḥa-i kerīhe ile bilürler. Ve bu Ḥıfẓ (15) melekleri ikidür; biri ṣağ yanında ḫayrın yazar, biri ṣol yanında şerrin (16) yazar. Ve ṣol yanında olan melek üzerine ṣağ yanında olan melek ḥākimdür. (17) Şerr niyyeti yedi sa'āte varınca yazdırmaz belki tevbe ḳıla diyü. Ve bir melek daḫı vardur (18)

---

192 "Sadaka belayı kovar, ömrü uzatır."

193 13 Ra'd 39: "Allah dilediğini siler, (dilediğini de) sabit bırakır. Bütün kitapların aslı onun yanındadır."

194 82 İnfiṭār 10-12: "Şunu iyi bilin ki üzerinizde bekçiler, değerli yazıcılar vardır; onlar, yapmakta olduklarınızı bilir."

hergiz yanından ayrılmaz, anuñ ile üç olur. Elinde nūrdan ḥarbe vardur, dā'imā (19) anı ḥıfẓ ider ecinne şerrinden. Ḳaçan ādem vefāt itse Ḥaḳ ta'ālā emr ider: "Ḳulumuñ (20) ḳabri üzerinde duruñ, anuñçün ḳıyāmete dek tesbīḥ ve tehlīl ḳıluñ." dir.

Ve melāyikeden (21) ba'żına Mu'aḳḳıbāt dirler. Bėrekāt ile nāzil olurlar ve ervāḥ[ı] a'māl-i benī ādem ile (22) semāya ṣu'ūd ḳılurlar.

Ve melāyikeden ba'żı Münker ve Nekīrdür. Kendüleri ḳara ve gözleri (23) mā'i ve ġāyet heybetlü meleklerdür. Ḳabre dāḫil olurlar ve meyyite su'āl ḳılurlar.

42a-(1) **Ve melāyikeden** ba'żı Seyyāḥündur ki dā'imā mecālis-i ẕikru'llāhı ve mecālis-i 'ilmi arayıp (2) anda ḥāżır olur.

Ve melāyikeden ba'żılar müvekkeldür ıṣlāḥ-ı kā'ināta ve def'-i fesāda. (3) Ve kā'inātdan her bir ferde bunca melāyikeler müvekkellerdür. Meẕelā ġıdā ġıdā olmaz bir nice (4) melek 'amel itmeyince ve ekl iden kimesneden cüz' olmaz melāyike 'ameli olmayınca. İmdi (5) bir melek ġıdāyı civār-ı laḥme ve 'aẓme ceẕb ider, zīrā cemāddur, شيئ ḥareket itmez. (6) Ve bir melek anda imsāk ider tā ki ḥarārete anda 'amel ider. Ve bir melek ṣūret-i dem (7) giderür. Ve bir melek fāṣılı def' ider. Ve bir melek laḥmı ve 'aẓmı ve 'urūḳı temeyyüz ider aña (8) lāyıḳ olan ile. Ve bir melek yapışdurur ṣūret-i 'aẓm kesb ideni 'aẓme ve ṣūret-i (9) laḥm kesb ideni laḥme. Ve bir melek miḳdār-ı ri'āyet ider yapışdurmaḳda tā ki deyirmi (10) olan 'użvun deyirmiligi ve yaṣṣı olan 'użvun yaṣṣılığı ve mücevvef olanuñ mücevvefligi (11) bāṭıl olmaya. Zīrā eger ġıdādan bir 'użva münāsib olan şekilden ġayrı nesne zāid (12) żamm olınsa müteġayyir-i ṣūret olup aḳbaḥ olur idi. **İmdi** ġıdānuñ raḳīḳi göz (13) ḳapaḳlarına ve ṣāfīsi göz bebegine ve ġalīẓi oyluḳlara ve ṣulbı 'aẓma muttaṣıl olur ḳadr (14) ve şekl-i ri'āyeti ile. Pes her 'użva münāsib olan şekli ile neşv ü nümā bulur. Ba'żı (15) 'użv ṣabī iken olduğı üzere ḳalur, kebīr olup bī-endām olmaz. İmdi (16) bu deñlü melekler saña ḫiẕmet iderler, ḥāl bu ki sen bunlardan bī-ḫabersin.

(17) **Ḥaḳīḳat-i zemān beyānındadur**. Bunda beş meẕheb vardur. Evvelki oldur ki ḥükemā (18) ḳatında zemān cevher-i mücerreddür. İkinci oldur ki zemān nefs-i felek-i a'ẓamdur. Üçünci (19) oldur ki zemān nefs-i ḥareket-i felek-i a'ẓamdur. Dördünci oldur ki zemān ḥareket-i (20) felek-i a'ẓamdur. Beşinci oldur ki zemān müteḥaddid ma'lūmdur ki anuñ ile taḳdīr (21) olunur müteceddid-i mübhem. Meẕelā ḳaçan denilse zeyd ne vaḳt geldi, dinilür gün (22) ṭoġduğı vaḳt, ḳaçan muḫātab bile vaḳt-i ṭulū'-ı Şemsi. Meşhūr olan meẕheb-i (23) rābi'dür ki Arisṭonuñ ve aṣḥābınuñ muḫtārıdur ki zemān miḳdār-ı ḥareket-i felek-i a'ẓamdur. **42b**-(1) Ve bu ya'nī zemān münḳasim olur ḳarnlara, ve ḳarnlar münḳasim olur senelere, ve seneler (2) münḳasim olur şehrlere, ve şehrler münḳasim olur ḥaftalara, ve ḥaftalar münḳasim olur (3) eyyām ve leyālīye, ve eyyām ve leyālī mümḳasim olur sā'ate, ve sā'at münḳasim olur (4) derecāta, ve derecāt münḳasim olur daḳīḳaya, ve daḳīḳa münḳasim olur s̱āniyeye, tā 'āşireye (5) varınca, ve 'āşire münḳasim olur āna. Ve daḫı zemān mużmahill olur şey'en-fe-şey'en. (6) Ya'nī az çoḳ gider, ammā naẓar itseñ az vaḳitde çoḳ gitmiş bulursın. Ve zemānuñ (7) senüñ 'ömrüñdür. Ve 'ömrüñ mechūldur senüñ ḳatında ve ma'lūmdur 'inde'llāhu ta'ālā. (8) Pes müddet-i 'ömr bir mesāfe gibidür ki muttaṣıl anı ḳaṭ' idüp gidersin. Bir ān (9)

ḳarāruñ yoḳdur. Ve her yıl bir günlük menzildür, ve her ay bir ḳonaḳdur, ve her hafta (10) bir fersengdür, ve her gün bir mildür, ve her nefes bir adımdur. Ve her anda bir nefes (11) gider, tīzcek nihāyete varılur her ne deñlü ba'īd ise de. **Ve daḫı** ḳarn seksen (12) yıla veyā otuz yıla dirler[195]. Nitekim Ḥaḳ ta'ālā buyurur: "*İnne 'iddete'ş-şuhūri 'inda'llāhi* (13) *iṣnā 'aşere şehren fī-kitābi'llāhi yevme ḫalaḳa's-semāvāte ve'l-arże minhā erba'atun ḥurum.*"[196] (14) Ve 'Arab ḳatında sene üç yüz elli dört gündür. İmdi bir ay otuz, bir ay yigirmi (15) ṭoḳuz olur. Ve şehr iki hilāl o[r]tasında olan zemāna dirler. Ve ḥükemā zu'm eylediler ki (16) mūcib-i ḥavādiṣ evżā'-ı felekdür. Anuñçün dā'imā eflākden şikāyet iderler. (17) **Şi'r**:

Zamānī sihāmü'd-dehri ḥayṣu lā erā
Ve keyfe bi-men yermī ve leyse bi-rāmin[197]

(18) Çün şerī'at-ı Muḥammediyye ẓuhūr idüp ḥavādiṣ-i ḳaża-yı İlāhī-i muḳadder ve taḳdīr-i (19) Ḥaḳ ile idügi ma'lūm oldı. Ḥavādiṣ-i ġayra isnād menhī olup Resūl-ı (20) Rabbi'l-'ālemīn buyurdılar ki: "*Lā testebu'd-dehre fe-inna'llāhe hüve'd-dehr.*"[198] Pes (21) ḫāliḳ-i dehr mutaṣarrıf-ı şehr olur. **Rubā'ī**:

Nīk ü bed kim muttaṣıfdur her beşer
Şād u ġamla daḫı hem ḫayr ile şer
Anı sen çarḫa ḥavāle eyleme
Çünki ser-geştedür ol senden beter

Leyāli eyyām beyān ider. Bilgil ki **43a**-(1) yevm 'örf ü 'āmda ṭulū'-ı Şems ile ġurūb-ı Şems ortasında olan zemāna (2) dirler. Ammā şer'de ṭulū'-ı Mücerre ile ġurūb-ı Şems ortasında olan zemāna dirler. (3) Ve leyl ġurūb ile ṭulū' ortasında olan zemāna dirler. Ṭulū' daḫı ḳavleyn (4) üzeredür. Ve mecmū'-ı leyl ü nehār yigirmi dört sā'at olur. Vaḳitlerin daḫı (5) fuṣūl-ı erba'aya teşbīh eylemişlerdür. Ṣabāḥ zemānı bahār gibidür, nıṣfu'n-nehār (6) ṣayf gibidür, aḫşam zemānı güz gibidür, nıṣfu'l-leyl şitā gibidür.

(7) **BĀB-I ṢĀLİṢ:**

Der beyān-ı şerāyit-i da'vet-kerden-i ervāḥ:[199]

'İmām Ca'fer-i Ṣādıḳ (8) eyidür: "Bir kişi da'vet itmek dilese, ya'nī ervāḥdan birin ḥāżır ḳılmaḳ dilese ve Süleymān (9) gibi ervāḥı kendüye muṭī' itmek ve aña ḥükm itmek ve cümle-i maḳṣūdın bulmaḳ (10) ve genc-ḫāneler ve defīneler açmaḳ ve ṭılsımāt bozmaḳ ve dīvlere ḥükm itmek (11) ve cihān ḫalḳuñ kendüye muṭī' ve münḳād ḳılmaḳ dilese ve dünyā yüzinde her ne (12) maḳṣūdı var ise aña irmek dilese ve ġā'ibden rızḳ elüme girsüñ dise (13) veyā bir maḥbūbı döşegiyle ḥāżır ḳılmaḳ dilese, pes ol ne ṭarīḳ duta kim bu ẕikr (14) onları 'amele getüre. **Bilgil kim** bu ẕikr olınan maḳṣūdlar ele girmege ervāḥ ile (15) āşinālıḳ kesb itmek

195 Sözlükte ise karnın 40 ya da 100 yıl olduğu söylenmektedir.
196 9 Tevbe 36'dan iktibas: "Gökleri ve yeri yarattığı günde Allah'ın yazısına göre Allah katında ayların sayısı on iki olup, bunlardan dördü haram aylarıdır..."
197 Her ne kadar görmesem de zamanın dünyanın oku gibidir, ok atmayı bilmeyen bir kimse nasıl ok atar!
198 "Zamanı bırakma, çünkü Allah bir zamandır."
199 Der-kenar: Va'llāhu'l-'aẓīm bu kavl-i kiẕb İmām Ca'fer'e isnāddur.

gerekdür ve 'ilm-i da'vetde māhir olmaḳ gerekdür, zīrā bunuñ (16) gibi kār-ı ervāḥlar 'amelīdür, anlaruñ ḳuvvetiyle 'amele gelür. **İmdi** bu 'ilmüñ üstādı (17) Belinās Ḥakīm eyidür: "Bu 'ilm-i da'vet ulu 'ilmdür ve ṭarīḳ-i enbiyādur. Ol cihetden kim (18) bu da'vet 'ilmi 'ulemā-i efāżılına müte'alliḳdür." Belinās Ḥakīm ki İskender 'aleyhi's-selāmuñ (19) ḫāṣ vezīri idi ve bu 'ilm-i da'vetde māhir idi ve ṭılsımāt 'ilminde daḫı (20) naẓīri yoḳ idi, ve İskenderüñ ḳuvvet-i bāhiresi kā'inātı żabṭ eyleyüp (21) a'dāsına ẓafer bulduğı bu Belinās Ḥakīmüñ 'ilm-i da'vetde māhir olduğı (22) sebebi ile idi. Ol zemān kim İskender bir çeri ile cenk idüp 'āciz (23) ḳalsa Belinās Ḥakīm da'vet ḳuvvetiyle ervāḥları cem' idüp ervāḥ daḫı **43b**-(1) tekvīnleri cem' idüp mağlūb iken ğālib olurlardı. **Ve daḫı** bir yirde (2) defīne olsa Belinās Ḥakīm ol defīneyi ervāḥlara açdırup İskender (3) çerisine in'ām iderdi. **Pes** Belinās Ḥakīm eyidür ki bu 'ilm-i da'vetüñ sekiz (4) şarṭı vardur. **Evvel-i şarṭı** oldur ki ḥayvānī olan ğıdālardan nesne yemeye, (5) ve kendü nefsini kendüye muṭī' ḳıla. Ve çün nefsine gūş-māl vire, lā-cerem (6) nefs-i rūḥānī ḳuvvet ṭuta. Ve çünkim nefs-i rūḥānī ğālib ola, ol kişiye (7) ervāḥlar yaḳın ola. Ve nebātī kim her günde ikişer etmek yiye kim yüzer dirhem (8) ola. Ve dā'imā ṭahāret üzere yürüye ve 'ibādetden ḫālī olmaya. Bu bābda (9) ma'nā ziyāde olur. **İkinci** şarṭı oldur kim da'vet ehline yedi şişe gerekdür kim (10) her bir şişede her bir günüñ melek-i müvekkeli adın ve şeklini ve ḫātemini ve 'azīmetini (11) ve cāsūsını ve tercümānın ve su'āl ve cevābın bilmek gerekdür, zīrā da'vet (12) ehline bunları bilmek gerekdür. İnşa'llāhu ta'ālā aşağıda beyān ḳılalum. **Üçünci** (13) şarṭı oldur ki sā'atlerin ve buḫūrların bildikten ṣoñra da'vet ehline yedi (14) kürsī ve yedi micmer ve yedi cerīr ve yedi dürlü cāme ve her cāmenüñ rengi yedi (15) yıldız renginde ola, ve yedi ḫuṭbe ve yedi mendīl ve yedi dürlü medḥ ve yedi (16) melegüñ isimlerüñ ve yedi cinnī ulularınuñ adların bilmek gerekdür. İnşa'llāh (17) ẕeylde beyān olınur. **Dördünci** şarṭı oldur ki ṣāḥib-da'vet bir yüce maḳāmda (18) yā bir yüce depede veyā bir yüce köşkde veyā āb-ı revān kenārında ve yāḫūd (19) bir çeşme-i kühen yanında ola veyā bir ḳuyu yanında ola. Ve daḫı da'vetin üzerinde (20) yigirmi dört peyğamberüñ şekli yazılmış ola kāğıd ü[zer]inde ve yāḫūd divar yüzine, (21) hiç olmazsa bāri ism-i şerīfleri mesṭūr gerekdür: **1**-Ādem **2**-Ḥavvā **3**-Şīt **4**- (22) Nūḥ **5**- Şu'ayb **6**- Mūsā **7**-Lūṭ **8**-Ṣāliḥ **9**-'Üzeyr **10**-Loḳmān **11**-Eyyūb (23) **12**-İbrahīm **13**-Dāvūd **14**-Süleymān **15**-Zekeriyyā **16**-Ya'ḳūb **17**-İsḥāḳ **18**-Yūsuf **44a**-(1) **19**-'Īsā **20**-Meryem **21**-Hūd **22**-Ḫıżr **23**-İlyās **24**-Muḥammedü'l-Muṣṭafā. (2) Ve dört yār kim Ebū Bekr, 'Ömer, 'Oṣmān, 'Alī'dür, bunlar daḫı yazıla. **Beşinci** (3) şarṭı oldur ki ṣāḥib-da'vet menzilinde herīre ve kelb ve ḳaṭır ve ḫoros ve maymun (4) ve yılan ve bunlara beñzer cānavarlar dutmaya, zīrā ervāḥ bunlardan incinürler, (5) da'vete gelmezler. Ve ḳomşulardan daḫı kelb āvāzı işidilmeye. Ve da'vet eyledügi ḫāneye (6) fāsidler ve bī-namāzlar ve 'avretler ḳomaya. Ve ḫānesinde oḳ ve ḳılıç ve tüfeng (7) ve ālet-i ḥarb olmaya, bunuñ gibi silāḥlardan ḳorḳarlar. **Altıncı** şarṭı oldur ki (8) ṣāḥib-da'vet sefere gitdükde dürlü mendīl getüre. Ve yedi dürlü 'azāyim bile. (9) Ve her şehrüñ kim içine gire ve anda da'vet ḳılıcaḳdur, gerekdür kim şehre giricek (10) 'Ahd-nāme-i Süleymānı oḳuya ve buḫūrın ḳıla. Çünkim ol şehrüñ müvekkellerüñ kim da'vet (11) ḳıla ve āşinālıḳ ḳıla, ol gürūhı kendüye muṭī' ḳılup muḥibb ide. Ve daḫı (12) gerekdür kim her ay başında 'Ahd-nāme-i Süleymānı oḳuya ve buḫūrın ḳıla. Eger (13) dirseñ kim buḫūrı nedür, 'ūd ve şekerī ve lāden

ve maştakī (14) ve kendir kim aḳ ola, ve centıyāna. Bu altı aḫlātı buḫūr ḳılup ṭoḳuz kerre (15) üzerine 'Ahd-nāmeyi oḳuyup yaḳa. **Yedinci** oldur kim Şems her ayda, ya'nī otuz (16) günde bir burca taḥvīl ider, bālāda mesṭūr burūclardur. Ehl-i da'vete gerekdür ki (17) yedi melegi da'vet ḳıla, çünkim Şems Ḥamel burcına gele, melek-ī[200] **Aḥmer'i** da'vet ḳıla, (18) ve çünkim Şems Şevr burcına gele, melek-i دنهش'i da'vet ḳıla, ve çünkim Şems (19) Cevzā burcına gele, melek-i ميططرون'ı da'vet ḳıla, ve çünkim Şems Seretān burcına (20) gele, melek-i **Meymūn-ı A'ẓam'ı** da'vet ḳıla, ve çün Şems Esed burcına gele, melek-i (21) شمهورش'i da'vet ḳıla, ve çünkim Şems Sünbüle burcına gele, melek-i سبيه'i da'vet (22) ḳıla, ve çünkim Şems Mīzān burcına gele, melek-i ابي احنف'i da'vet ḳıla, ve çünkim Şems (23) 'Aḳreb burcına gele, melek-i **Ebyaż'ı** da'vet ḳıla. Bunları da'vet itdükden ṣoñra **44b**-(1) beş melek daḫı vardur kim bunlar daḫı şeyṭānlar ve dīvler üzerlerine müvekkeldür, (2) ve dört firişte daḫı vardur, bunlar muḳarreb men 'inde'llāhdur. Ve bunlaruñ (3) ulular Ādem 'aleyhi's-selāmuñ muṣḥafında beyān olınmışdur.

ḤİKĀYET: Maġrib (4) üstādlarından istimā' olunmışdur ki cinnīlerüñ melekleri bī-ḥaddür. Ammā her bir (5) maḳāmda bir gürūh müvekkeller vardur. Ṣāḥib-da'vet olan kimesne ol maḳāmda (6) olan müvekkelleri daḫı da'vet ḳıla. Pes ma'lūm oldı ki ṣāḥib-da'vet (7) ol maḥallüñ müvekkellerüñ da'vet idüp ele getürmeyicek bu bābda maḳṣūd (8) ḥāṣıl olmaya. Eger şehrde ve eger ḳaryede dükelisinde bir melek-i müvekkel (9) vardur kim ol cinnīler ol melek-i müvekkellerüñ maḥkūmıdur. **Ve daḫı** bilgil ki cinnīlerüñ (10) pādişāhı ve vezīrleri ve ḳāḍıları ve beglerbegileri ve vā'ızları (11) ve ḫaṭībleri ve muḥtesibleri ve müderrisleri ve mu'allimleri ve cāsūsları vardur. (12) **Ve daḫı** bunları ḥāẓır ḳılmaḳ olduḳda ol melek-i müvekkeli da'vet ḳıla. Gelicek (13) eyide kim: "Ey melek-i müvekkel! Baña bir cinnī ulusu gerek kim yā vezīrden, yā ḳāḍıdan, (14) yā vā'ızdan, yā müderrisden, yā muḥtesibden, yā şıḥneden." Ve yāḫūd ġayrīden bir (15) müvekkel-i cinnī isteye ol melek-i müvekkelinden. Elbette ṭaleb eyledigü müvekkeli virür. (16) **Eger dilerseñ** kim melek [ü] cinnīyi ḥāẓır ḳılasın ve bunlardan ḥācet dileyesin, gerekdür kim (17) üç gün oruç ṭuta. Üç günden ṣoñra bir yüce ṭaġa ve yāḫūd ol şerḥ (18) eyledigimiz gibi yüce evde mendīl bıraġasın kim ol mendīlüñ dā'iresi (19) per-kār ṣıfat ola ve mendīlüñ çevresinde Āyete'l-kürsī yazılmış ola. (20) Ve ṣāḥib-da'vet ol mendīlüñ ortasında otura ve buḫūr ḳıla. (21) Ve kendü kitābın öñünde ḳoya. Ve bir ḳılıç ve bir ḥarbe ikisin daḫı yalın idüp (22) dike ḳoya kim dīvlerden emīn ola. Zīrā kim cinnler ve dīvler ālet-i ḥarbden (23) ḳorḳarlar. Andan ṣoñra perīler namāzınuñ eẕānın oḳuyasın. **Eẕān-ı 45a**-(1) **perīyyān budur:** "*Māliḥun, māliḥun,* شلهوي, شلهوي, كلكلبوي, (2) كلكلبوي, *māhum, māhum, mehālikī, mehālikī, ḳurūbi, ḳurūbun,* (3) *ḥubbukum, ḥubbukum, ḥāmendī, bi-Rabbi, tevḥīdi, ve bi-Rabbi yūḥiydi,* (4) *ve bi-Rabbi yāsin ve'l-Ḳur'āni'l-ḥakīm, ve e yā Muḥammed seyyide'l-mürselīne,* (5) *aḥżırūnī ve āṭī'ūnī.*"[201] **Ve daḫı** andan ṣoñra 'Ahd-nāme-i Süleymān ibn (6) Dāvudı oḳuya yedi kerre, ve daḫı buḫūr ḳıla.

---

200 Metinde melik biçiminde harekelenmiştir.

201 "Tuzlu, tuzlu, onlar degil, onlar degil, yok olmalar, yok olmalar, yakınlar, yakınlar, sizin sevginiz, sizin sevginiz, ḥāmendī, Allah'la beraber, birlik ve Allah'la beraber bir olma, ve yasinin Rabbi, ve yüce kuran'ın yaratıcısı, ve ey peygamberlerin efendisi Muhammed, onları benim için hazır edin ve bana itaat edin."

Andan şoñra her ne kim dilerse ḥācetin (7) dileye. Ve her kerre kim ʿAhd-nāme-i Süleymān ibn Dāvudı oḳuya, başın aça. Ve her kerre kim (8) ʿAhd-nāmeyi tamam ide, secde ḳıla. **Ve daḫı** bilkim ʿAhd-nāme-i Süleymānı oḳumayınca daʿvet (9) ḳılsañ daʿvete icābet olmaz ve melek-i cinnī gelmez. Nitekim Āyete'l-kürsī oḳunmayınca (10) Müselmānlar melegin daʿvet itseñ olmaz. Ve ancılayındır kim ʿAhd-nāmesüz daḫı (11) melek-i müvekkel gelmez. Ve ʿAhd-nāmenüñ ṣaḥibi dünyā yüzinde az bulınur. Bu ʿAhd-nāmenüñ (12) nice yıllar derd-i serin çeküp otuz yılda bulduḳ ve tecrübe eyledük, el-ḥamdu li'llāhi rast (13) geldi. Pes gerekdür kim cinnīlerden saña muṭīʿ olmaya ve yāḫūd ziyān ḳılmaḳ dileye, (14) ṣāḥib-daʿvete ʿadū ola, gerekdür kim melek-i müvekkele ol cinnīden şikāyet ḳıla. (15) Melek-i müvekkel ol cinnīye yā güş-māl virür veyā helāk ider. **Sekizinci** şarṭı oldur ki (16) ṣāḥib-daʿvet olan kimesne bu ʿAhd-nāme-i Süleymān bin Dāvudı bilmek (17) gerekdür ve lāzımdur. ʿAhd-nāmesüz ʿamele gelmek mümkün degüldür. Ol ʿAhd-nāme-i ʿaẓīm (18) budur. Bu ʿAhd-nāmeyi ġāyet ile ʿazīz ṭutmaḳ gerekdür kim Ḥaḳ sübḥānehu ve taʿālānuñ (19) ulu olan isimleri bunda ẕikr olunmışdur. Dünyāda ḥisāb bu ʿAhd-nāmeye (20) mālik olmaḳdur. Çünki mālik olundı, ötesi āsān üzeredür. İmdi (21) bu faḳīr-i pür-taḳṣīr bir ḥurūfın kemm itmeyüp tamamen taḥrīr eyledüm ki bu kitāba mālik (22) olan kimesne aṣlā zaḥmet çekmeyüp mütercimi olan Firdevsī-i faḳīri ve muḥarrir-i kitābı (23) daḫı ḫayr u duʿādan ferāmuş buyurmayalar. ʿAhd-nāme-i Süleymān (ʿm) ibn Dāvud budur: **45b**[202]

(1) *Bismi'l-lāhi'r-raḥmani'r-raḥīm,*(2) *Va'llāhu ʿalā mā neḳūlu vekīlun.*[203]*bi-mā yeḳūlūne vekīlun ve ʿāhedtekum bi-ʿahdi'llāhi ve mīs̱āḳihi* (3) *ve esmāihi'l-muḳaddeseti, bi-kelimāti'llāhi't-tāmmāti ve bi-ʿizzetihi* (4) *ve sulṭānihi ve ceberūtihi ve ṭāʿati fī ḫalḳihi ve ʿaẓametihi* (5) *ve ʿarşihi ve kursihi ve arżihi ve semāvātihi ve cennetihi ve nārihi* (6) *fe-ḫalaḳtum li-Süleymāni'bni Dāvud ʿaleyhi's-selām, en lā yuḫaliḳu* (7) *ʿahdike ve lā mīs̱āḳikum ve lā ʾanmā yenzela'llāhu ileyke min esmāʾihi'l-* (8) *mübāreketi'l-meymūneti'l-muḳaddeseti, en lā yeʾūde bi-şeyʾin min maʿṣīyetike* (9) *baʿdehu yevminā hāẕā ve ẕālike yevmike'lleẕī tesmiyeti ẕalike'l-yevmi* (10) *min evvelihi ilā müntehā fe-ẕekerūhā hāẕihi'l-ʿahdi ve hāẕe'l-yevmi* (11) *elleẕī ʿāhedtum bi-nebiyyu'llāhi beynenā ve beynekum kefīlun ve vekīlun* (12) *ve hāẕihi yuṭālibukum minkum en entum ḫāliḳtum el-ḥamdu min benī ādeme* (13) *ve benāti ḥaḳḳen ev yuḫālifu eḥadun min ceyşikum ʿalā en teʾḫuẕūhu* (14) *aʿlā beriyyetin fe-uḫẕītum bi-ẕālike ve ḳultum semiʿnā ve eṭaʿnā* (15) *li-hāẕe'l-meliki'l-müsallaṭi ʿaleynā ve bi-ḫātemi's-siḥri'lletī saḫḫare lenā* (16) *lehā ve aḳrarnā bi-ẕālike* بس لسطينا و اويس و ميوس و فيفطوس (17) *fe-innī ḫalaḳnā ʿahdike ve es̱eruhu fī-cemīʿi benī ādeme ve Benātı Ḥavvā* (18) *fe-ente fī-ḥalli minā ve min dimāʾinā ve eşʿārinā ve ebşārinā* **46a**-(1)[204] *ve'l-elḫāvini ʿindeke ve lā yaʿfikenā min baʿdinā ve baʿduke* (2) *ve ḫatime Süleymānibni Dāvud ʿale'l-cinni ve'ş-şeyāṭāni mine'l-islāmi* (3) *ʿale'l-cinni ve'ş-şeyāṭīni ve'l-ġeylāni's-siḥḥarati* (4) *ve ümmi'ṣ-ṣıbyāni ve'l-āyātihi ve bi-hürmeti hāẕihi'l-ʿahdi ve li'd-daʿveti* (5) *ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-*

---

202 Der-kenar: ʿAhd-nāme-i Süleymān bin Dāvud, Artıḳ elb ṭaraflarınuñ ne derecede .... .. başından ... . buyuruñ.

203 Bu kısım derkenardadır. 12 Yūsuf 66:" ... Söylediklerimize Allah şahittir."

204 Der-kenar: Lehū minā.

'aliyyi'l-'azīm."[205] **Pes** hıredmendāne (6) ma'lūm ola ki bu sekiz şerāyit ile bu 'Ahd-nāmeyi bilmeyen bir vech ile da'vete(7) ķādir degüldür.

BĀB-I RĀBİ': Şems Hamel burcına gelse melek-i Ahmeri da'vet kıla. (8) **Bilgil ki** Şems Hamel burcına gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle 'arş altından bir firişte (9) gelüp Şemse nāzır olur. Ve ol firiştenüñ hükminde üç yüz biñ firişte (10) vardur. Ve bunlaruñ dahı her birisinüñ hükminde üç yüz biñ melekūt vardur. (11) Ve ol melekūtlaruñ dahı her birinüñ hükminde on beşer biñ cinnīler vardur. (12) Ve bu meleklerüñ şıfatları nedür[206] ve da'vet ve şerāyiti nicedür. Ve bu zikr olınan (13) melekūt Şems Sevr burcına varınca otuz gün yir yüzinde fermān-ı İlāhi ile (14) bunca muhtelif işlere şürū' iderler. Ve ol firiştenüñ adına صحباطاعايبل (15) dirler. Şūreti ādem şūretine beñzer, dört başı ve dört yüzi ve dört eli (16) vardur. Ve levnü şarudur altun gibi nūra ġarķ olmışdur. Bir elinde yanmış (17) mūm tutar, ve bir elinde dahı hatt yazılmış ve şarılmış nāme tutar, ve bir elinde (18) bardaķ ve bir elinde yalın ķılıç tutar. Ve anuñ hātemi budur: (Hātem) (19) Ve bir kişi kim bu hātemi şeref-i Şemsde bir 'aķīķ taş üzere yazdırup getürse begler (20) ve pādişāhlar ķatında 'azīz ola, ve gittikce şerefi ziyāde ola. **Ve dahı** bu firiştenüñ (21) tesbīhi budur, ve da'vet idicek dört kerre oķumaķ gerekdür ve buhūr-ı Şems **46b**-(1) yaķmaķ gerekdür. **Tesbīhi budur:** "*Bismi'llāhi'r-rahmāni'r-rahīm, Allāhümme yā hālike'l-endāri'* (2) *l-endāri'l-ežhāru'l-me'ālī, sübhāneke ente'l-ķādiru 'alā külli şey'in* (3) *ve's-sebābetu yuġnī bi-emrike, sübhāneke yā dā'imu'n-na'mā ente'l-ġālibu 'alā* (4) *külli şey'in, sübhāneke yā burhāne'l-ervāh ve hālike'l-eşbāh, sübhāneke* (5) *yā ķadīme'l-emān, yā mānie'l-emān, sübhāneke yā hāliku'l-halaķ bi-tarfeti'l-'ayn* (6) *ente'l-hāliku kulle mahlūķin ve ente rāzıķu kulli merzūķin ve lā havle ve lā ķuvvete* (7) *illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm.*"[207] **Ve levhi dahı budur:** (Levh) (8) Eger dilersen kim cümle halāyıķ ortasında (9) maķbūlü'l-kelām olup begler ve meşāyihler (10) fermān-berīn ola, bu levhi şeref-i Şemsde bir pāre kāġıda naķş idüp ve ardına (11) dahı işbu dört esmāyı yazup Şems buhūrın virüp ve yazdıķtan şoñra (12) üzerine dört kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı oķuyup andan bu levhi aķ mūm (13) içine ķoyup şarı harīre şarup yanında götüresin. **Esmā înest:** (14) قنحيثا ، شمنحيثا ، قشيثا ، سبوسيثا

47a-(1) Ve dahı bu yazılan tekvīn şūretini yazup cebinde ve yāhūd kisesinde götüre. (2) Bunuñ şūreti arslana beñzer. Ve üzerinde Şems ile bir yıldız vardur. Ve anuñ (3) hātemi budur: (Hātem)

---

205 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Bütün dediklerine vekildir. Allah'ın ahdi ve kitabı ve mukaddes isimleri ve sözleri ve yüceliği, güçlülüğü, arşı, kürsüsü ve gökleri, cenneti, cehennemi ile söz verdim. Süleyman b. Davud için senin ahdine ve kitabına ve Allah'dan inen herşeye muhalefet etmesin diye yarattınız. Ayrıca bugünden sonra başından sonuna kadar sana karşı gelmesin. Bugün başından sonuna senin takdir ettişin gündür. Allah'ın peygamberine ahd ettiniz. Peygamber aramızda vekildir. Bu da sizin Ademoğullarından ve Havva kızlarından olduğunuzu gösteriyor. Ve hiçbiriniz muhalefet etmesin. Ve biz üzerinize musallat olan bu meliki dinledik ve itaat ettik dediniz. Bu ahdi hatırlayın. Aranızda kefil ve vekil olan bütün insanoğluna yarattık. Ve sen bizim kanımızdan, etimizden helālsin. Ayrıca Davudoğlu Süleyman şeytan ve cinlere mühür bastı. Sihir yapanların ağzını kapattı. Bu ahdin yüzü hürmetine. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

206 Bu kelime metinde nārdur şeklindedir.

207 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Herşeyi yaratan Allah'ım, sana yakışmayan şeylerden tenzih ederim, senin herşeye kadir olduğuna, devamlı nimet verdiğine tesbîh ederim. Rûhların delili olduğuna, aydınlıkları yarattığına, güven verdiğine, bütün yaratıkları bir anda yarattığına, her yaratıcıyı senin yarattığına, ihtiyacı olanlara rızkları senin verdiğine tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

Şems Sevr burcına taḥvīl eylese melek-i (4) دهش **'i da'vet ḳıla**. Şems Sevr[208] burcına gelse 'arş altından rūḥānīler maḳāmından (5) bir firişte nüzūl idüp Şemse müvekkel olup nāẓır olur. Ṣıfatı ve aḥkāmı (6) ve tekvīni ve ḫātemi ve ḫavāṣṣı nicedür, anı beyān idelüm. Ol firiştenüñ (7) ḥükminde yedi yüz biñ firişte vardur. Ve ol firiştelerüñ her birisi[nü]ñ (8) emrlerinde yedişer yüz biñ firişteler vardur. Ve ol firiştelerinüñ (9) her birinüñ emrinde daḫı yedişer yüz biñ cinnīler vardur kim anlara muṭī' (10) olmuşlardur. Çün Şems Sevr burcına gele, ol firişteler bunca işlere (11) şürū' iderler. Ve ol cinnīler daḫı bunca şürūra şürū' iderler. Ve ol firişte kim (12) cümlesinüñ ulusıdur, anuñ adına نغماغايل dir[ler], ve anuñ ḫātemi budur: (Ḫātem). Ve ol melek ādeme beñzer. İki ḳanadı var. Bir elinde ḥarb-i (14) raṭb ve bir elinde daḫı şibābe ṭutar. Tesbīḥi budur: "*Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm,* (15) *Allāhümme yā dābire 'alā ente'l-ḳādiru'l-'aliyyu'l-'alīmu'l-kebīr, yā sübḥāneke,* (16) *yā ma'būde'l-ebda's-sulṭān sermedī sübḥāneke lā ilāhe illā hüve Rabbi't-* (17) *tevvāb, sübḥāneke lā ilāhe illā'l-ġafūru'ş-şukūr, yā rāziḳe'l-ḫalāyıḳ ve ḳāẓımu'l-* (18) *erzāḳ bi-yedi ḳudretike, sübḥāneke lā ilāhe illā hüve ente'l-ḥayy lā yemūtu ebeden* (19) *ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*"[209] Ve ol cinnīnüñ ṣūreti kim (20) dükeli cinnīler üzerine müvekkeldür, anuñ adına قيطاغوروش dirler. Ṣūreti (21) ṣıġıra beñzer, ammā iki başı var ṣıġıra beñzer. Ve arḳasında bir hüdhüd oturur, (22) anuñ daḫı iki başı var. Ve ol hüdhüdüñ **tesbīḥi budur**: "*Allāhümme yā ḫāliḳu'l-cinn* (23) *'ani'l-ma'ārici'l-ḳavmī, sübḥāneke yā emān ente ḳādir 'ale'l-ecsād ve't-tābī'* **47b**-(1) *ve muḳaddir 'alā taṣvīrāni el-'āliye, sübḥāneke yā vehhāb, yā tevvāb ve lā ḥavle* (2) *ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*"[210] **Ebū 'Alī Sīnā** eyidür: "Āfitāb Sevr burcınuñ (3) yedinci derecesine geldükde bir kimesne bu ṭılsımātı bir kāġıda āb-ı Nīsān ve misk (4) ve za'ferān ile yazup ocaḳ altına göme, ammā kendü ocaġı ola. Ol kimesnenüñ (5) meyli ve muḥabbeti gün-be-gün ġālib olup ol kimesnenüñ ġulāmı ola. Ammā yazarken (6) Müşterī buḫūrın virüp üzerine yedi kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı oḳuya. (7) **Ṭılsım budur**: (Ṭılsım) (8) "*El-mu'tedilu aḥsenu'l-ḫulḳ* الهيحاكه *ṣāḥibu'd-deniyye ve'l-ḫayle ve'z-zehebe'l-cevāhir ve'ṭ-ṭarafa* (9) *ve'l-lehu ve'ṭ-ṭarab fe-lelekna yenḫuri bihā illā vaḳade'l-laġīdān fe li'l-lā'ibi ve'l-mizāc ve'l-ḳābil ve'l-luṭf* (10) *el-'ādili'ş-şefiyyete 'alā enkiḥa 'l-'aşere ṭ-ṭarab ve yerūdeni ve'ṭ-ṭayyib es'eluke min zeynike* (11) *bi-ziyneti'l-lehvi ve'ṭ-ṭarabe tef'alu lī kid ve kid nāru'llāhi ta'āla vaḥdehu.*"[211] Bu ṭılsımāt ile bu du'āyı yazup Allāhu (12) ta'ālādan isti'ānet ṭaleb idesüz. Ṣūret-i tekvīn budur: (Resim)

48a -(1) Ve her kim bu tekvīnüñ ṣūretini Zühre Sevr burcında iken yazup aḳ tenlü (2) behāyiminüñ boynına baġlasa ol behāyimlerüñ birine żarar irişmeye bi-emri'llāhi ta'ālā. (3)

208 Metinde Ḥamel yazılmıştır.

209 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Yüce ve tedbirle Allah'ım, sen herşeye kadirsin. Senin sonsuza dek ibadet edilecek olduğuna, bağışlayıcı olduğuna, senden başka tanrı olmadığına, şükür edilecek olduğuna tesbîh ederim. Ey rızk veren Allah'ım, senin kuvvetinle rızklar dağıtılır. Senin her zaman canlı olduğuna tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

210 "Ey cinler yaratan Allah'ım, sana güveniyorum, sen herşeye kadirsin. Yüksek yaratıcılığın kudretine sahip olan vericiye ve bağışlayıcıya tesbîh edilir. Ey vehhâb, ey tevvâb, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

211 "Güzel yaratan, altınların sahibi olan, eğlence sahibi olan, güzelliklerin, oyunların sahibi olan, sana bu eğlencelerin güzelliğini soruyorum. Yaratılanların en güzeli atların, altınların, mücevherlerin, eğlencelerin sahibi bu duayı yazarak Allah'dan yardım talep etmektedir."

Ve daḫı bir kimesnenüñ ḥayvānātdan ṭāli'i olmasa bu ṣūreti Şems Ṣevr (4) burcında iken ammā yedinci derecesi ola, ol günde yazup ḫānesinüñ (5) saḳfına pinhān ide. Ve yazarken Müşterī ve yāḫūd Zühre buḫūrın vire, (6) ve bu isimleri oḳuyup ve yazup yanında götüre. Behāyim ḳısmından ṭāli'i (7) ziyāde ola. **Esmā īnest:** "*Yā ġufrān yā deyyān yā müstaṭī'u'n-nūr fe-müstaṭī'u'n-nūr* (8) *yā* سقهاليح *yā beyānu yā ḫāliḳu'l-eşyā mine'l-'ademi aḳżā ḥāceti* (9) *bi-ḥaḳḳi'n-nūri'l-muḳaddesi'ṭ-ṭāhire bi-ḥaḳ yāḳūti'l-aḥmar el mu'allaḳ bi-yemīni 'arşike* (10) *yā* مهلائج *yā* صباوث اذوناي شداي الوهم *Mūsā ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*"[212] Bundan ṣoñra 'acāyib (12) müşāhede idesin.

Şems Cevzā burcına geldükde melek-i ميططرون**'i da'vet** (13) **ḳılasın.** Çün Şems Cevzā burcına gelse kerūbiyān maḳāmından Allāhu ta'ālānuñ (14) emriyle bir firişte nüzūl idüp Şemse müvekkel olur. Ve ol firiştenüñ emrinde (15) on beş kerre yüz biñ firişte vardur. Ve her bir firişte[nin] daḫı emrinde dört kerre (16) yüz biñ firişte vardur. Ve anlaruñ daḫı her birisinüñ emrinde ikişer yüz biñ (17) tekvīn vardur. Ve bu tekvīnler cinnīler üzerine müvekkellerdür. Ammā ol mu'aẓẓam (18) firişteyi ve tekvīni ve adlarını ve da'vetini beyān idelüm. Bu firiştenüñ da'veti (19) oldur ki ḳaçan Şems Cevzā burcına vara, arslan derisine bu ṣūreti yaza. (20) Ve öñüne ḳoyup āfitāb buḫūrın vire. Ve ẕikr-i āti tesbīḥi yedi kerre ve ẕikr-i (21) mesbūḳ Da'vet-nāme-i Süleymānı yedi kerre oḳuya. Ve bu ṭılsımātı hüdhüd ḳanıyla (22) ve misk ve za'ferān ve gül ṣuyı ile yaza. Ammā kim hüdhüdi öldürmeye, illā kim (23) ḳulağı dibinden bir pāre ḳan ala kifāyet miḳdārı, andan āzād ide. **48b**-(1) Ve eger öldürse 'ameli bāṭıl olur. Andan evvel yazduğı ṣūret ile bu ṭılsımātı (2) aḳ mūm içine ḳoyup bir naḳşlu ḥarīr içine ṣarup külāhında pinhān ide. (3) Ammā gerekdür kim yazarken göre kim Cevzā burcında bir kevkebüñ ric'ati ve hāṭibi (4) olmaya ve Zuḥal birle terbī'de olmaya, yoḫsa helāk ider. **Ḫātem īnest:** (Ḫātem) (5) Bu ḫātem firiştenüñdür ve tesbīḥi daḫı budur. Evvel bunı oḳumaḳ gerekdür. (6) **Tesbīḥ īnest:** "*Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm, Allāhümme yā müdebbire'l-umūr, yā nūre'n-nūr* (7) *yā 'ālim fi'ṣ-ṣudūri Allāhümme yā ḫāliḳe'l-ervāḥ 'an-nūr ve ḥāẓihi'l-kelimeti mektūbun* (8) *fi'n-nūriyyeti ve'z-zebūri, Allāhümme yā ḫāliḳe'ẓ-żıll ve'l-ḥarūre, yā mu'ṭi'e'l-cenneti ve'n-nūri* (9) *yā ṣāḥibe'l-ḥudūd ve't-taṣavvuri yā erḥame'l-elṭāf ve's-server Allāhümme ṣāni'u'n-nūr* (10) *fī vechi'ş-şems fi's-semāvāti'l-* منقطر *Allāhümme yā ḫāliḳe'l-baḥḥāre ve'l-buḥūr,* (11) *Allāhümme yā ḫāliḳe'ẓ-ẓākir ve'l-meẕkūr sübḥāneke lā ilāhe illā hüve nūru'n-nūr ve lā ḥavle* (12) *ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*"[213] **Ṭılsımāt īnest:** (Ṭılsım) (13) "*Ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete* (14) *illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*"[214] **Ve daḫı** bil kim ol firiştenüñ ṣūreti ādem ṣūretine beñzer. Ādem (15) başı gibi iki başı ve iki eli ve iki ḳanadı vardur. Bir elinde tāc ve bir elinde (16) yazılmış menşūr ṭutar. Ve başında tācı

---

212 "Ey affeden, ey bağışlayan, ey ışık veren, ışık veren ey ey açıklayan, ey yoktan vareden, benim ihtiyacımı gör, kutsal ve temiz ışık hatırı için, senin oturduğun yerin sağında açık kırmızı yakut hatırı için."

213 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Herşeyin tedbirini alan aydınlıkların aydınlığı, insanın içindekini bilen ve rûhları yaratan Allah'ım, bu sözler Tevrat ve Zebur'da yazılmıştır. Allah'ım, sen gölgeyi ve sıcaklığı, cenneti ve ışığı yaratan, herşeyin sahibisin, güneşin aydınlığını ve denizcileri ve denizleri sen yarattın, hatırlayanları ve hatırlatanları sen yarattın. Senin ışıkların nuru olduğuna, senden başka Tanrı olmadığına tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

214 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

altundandur. Bunlar cümle kerūbiyyūndur. Bir kişi (17) on iki kerūbiyyūn nakş idüp şarı kāğıda yazup ol kāğıdı oğlancıklaruñ **49a**-(1) hece okudığu gibi bir tahta levh[e] iki başlu dizesin. Ve ol yazılu olan adları (2) ġayr-ı dilce kim yazulıdur, yazasın. Ve andan şoñra ol tekvīn şūretini ders-ḫānesinde (3) sakf üzere şaklaya, aşlā ervāḥlar andan kaçmaz ve ḫalāyık gözine (4) şīrīn görine ve devleti gün-be-gün ziyāde ola. Pāris ve Kirmān üstādları (5) bunuñla çok ʻamel iderler. Ammā ol vakt yaza kim Şems şerefinde ola, muvāfık (6) olur. Ve şūret-i firişte **īnest**: (Resim)

(7) Ve daḫı ol şūret-i cinnī kim anuñ tekvīnidür, şıfatı koyuna beñzer. Ammā kim (8) başı ikidür. Ve ayakları kuş ayağına beñzer. Ve öñünde bir ağaç (9) vardur koz ağacına beñzer. Ve üzerinde dört kumrı kuşı vardur, (10) bir güvercin ile kelimāt ider gibi ol ağacda tururlar. Şūret-i tekvīn **49b īnest:** (Resim)

(1) Bu tekvīnüñ adı[na] عبطاقرهيفرش dirler. Ve eger bir kimesneyi şarʻ[a] dutsa (2) bu tekvīni daʻvet kıla. Ve sūre-i Kul ūḥiyyeyi yağmur şuyı ile bir şişe (3) üzerine Müşterī buḫūrıyla yaza. Ve bu isimleri de altına yazup boynuña bağlaya, (4) ammā misk ve zaʻferān ile ola. Derḥāl şifā bula. Ve daḫı bu isimleri bir ay (5) ol maşrūʻ içün okumak gerekdür. **Esmā īnest:** "Yā طهيثيها yā كيعهجيا (6) yā كيعهثيا yā ضعليها yā كيعليطيا yā طعهيجيا". Ve eyidürler kim bu adlar (7) şol isimlerdür kim Kamerüñ yüzinde yazılupdur ve *Kitāb-ı Engilūn*'de şerḥi (8) mesṭūrdur. Ve bu ṭılsımı bir bakır levḥ üzerine yazalar ve oğlancıklaruñ boynına (9) aşalar, dīvden ve perīden emīn olalar ve her ne kim ögrenürlerse unutmayalar (10) ve ʻaẓīm-i zīrek ve faṣīḥü'l-lisān olalar. Ve yetmiş iki dürlü ḫavāṣṣı vardur. (11) Ve her kimüñ ağzı egilse perī yili ve cinnī fiʻlinden olur, bu levḥi yaza (12) ve şuya bırağa ve çīnī çanağıla ol şudan içe, derḥāl şifā bula. **50a**-(1) (Ṭılsım)

Şems Sereṭān burcına geldükde melek-i (2) **Meymūn'ı daʻvet kıla.** Kaçan Şems (3) Sereṭān burcına varsa Allāhu taʻālānuñ (4) emriyle ʻarş altından rūḥānīler makāmından (5) bir firişte nüzūl idüp Şemse müvekkel (6) olur. On beş biñ kez yüz biñ (7) firişte anuñ maḥkūmıdur. Ve daḫı ol (8) firiştelerüñ her birinüñ taḥt-ı yeddinde nice yüz biñ firişteler vardur. Ve ol (9) firiştelerüñ daḫı taḥt-ı yeddinde nice yüz biñ cinnīler vardur ki ʻadedin ancak (10) Allāhu taʻālā bilür. Şems Sereṭān burcına gelicek yir yüzine inüp nebātāta (11) ve ḥayvānāta müvekkeller olup eyüden ve yavuzdan te'şīrāt iderler. (12) Ve ol firiştenüñ kim adına سخيطاعلاييل dirler. Ve daḫı anuñ ḫātemi (13) vardur. **Ḫātem īnest:** (Ḫātem) Ve anuñ şūreti ādem şūretine beñzer (14) üç başı var. Ve iki eli var; bir elinde naʻlın ve bir elinde çanak tutar. (15) Şūreti īnest: (Resim)

50b-(1) Ve daḫı tesbīḥi vardur. Tesbīḥ **īnest:** "*Allāhümme yā Rabbe'l-erbāb ve müsebbibe'l-esbāb* (2) *veyā müfettiḥe'l-ebvāb, Allāhümme yā nūre's-semāvāt ve'l-ʻarż, Allāhümme* (3) *yā müzeyyine'l-melekūt bi-nūri kudsi'l-a'lā "sümme denā fe-tedellā fe-kāne kābe (4) kavseyni ev ednā"*[215] *Allāhümme yā bedīʻü's-semāvāti ve'l-ʻarżi*[216] *Allāhümme yā şāḥibe'l-ervāḥ* (5) *ve yā mūnise'l-cinn ve'l-melek, sübḥāneke lī lā ilāhe illā hüve'l-emān* (6)

215 53 Necm 8-9: "Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu."

216 Bedīʻü's-semāvāti ve'l-ʻarżi bölümü 2 Bakara 117'den iktibas: "(O), göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır.

'an rahmetike fī külli بليان *, sübhāneke yā lā ilāhe illā hüve'l-musta'āni'l-burhān,* (7) *sübhāneke yā lā ilāhe illā hüve'ṣ-ṣāni'ü'l-māni'u'd-dāfi'u'r-rāfi'i'l-cāmi'i'l-vāsı'* (8) *yā hüve yā hüve yā hüve yā hüve yā hüve yā hüve yā hüve ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'āẓīm."*[217] (9) Ve bu melegüñ ṣūreti güzeldür. Ve tekvīni daḫı hemçünān hemān (10) balıḳ ṣūretine beñzer, ammā başı ādem başı gibidür. Ve iki eli daḫı vardur kim (11) ādem eli gibi; bir elinde bir deste gül ṭutar ḳızıl ve aḳ ve bir elinde yengeç ṭutar. (12) Ṣūret-i tekvīn īnest: (Resim)

(13) Ve her kim dilese bu tekvīnüñ tesbīḥin bile, budur. **Tesbīḥ īnest:** "Yā ارصطوطيرا (14) طيا yā نورانوراطيا." **Ve daḫı** tekvīnüñ ḫātemi **īnest:** (Ḫātem) *"Yā lā ilāheġayrī"*[218] (15) Ve daḫı her kim dilerse ṣuyı kendüye muṭī' ḳıla, yir içinden ṣu çıḳara, yāḫūd (16) ḳurumuş ḳuyuya ṣu getüre ve yāḫūd istedügi yirden ṣu çıḳara, gerekdür kim (17) Şems Sereṭān burcına taḥvīl itdügi vaḳt geyik derisine bu ṭılsımātı **51a**-(1) Nīsān yağmurınuñ ṣuyı ile ve ölü balıḳ ḳanıyla ve yeşil keler zehriyle ve ol (2) vaḳt ki yaza, gerekdür kim Ḳamer da'vetin yedi kerre oḳuya, yidi kerre daḫı 'Ahd-nāme-i (3) Süleymānı oḳuya ve Ḳamer buḫūrın vire, tā kim ervāḥ-ı 'ulvī gelüp maḳṣū[d]nı maḳṣūd (4) ne ise göstereler. Ve daḫı bilgil kim bu tekvīnüñ adına طغاكاهيلوزلش dirler. (5) Ve daḫı her kim dilerse bir ḫāliṣ sīmden bir yüzük düzüp ve ortasına (6) bir yeşim ṭaş geçürüp üzerine bu ḫātemi Şems Sereṭān burcında iken yaza (7) ve ol ḫātemi ḳurumuş ṣu ḳuyusuna bıraġa. Ve bu ṭılsımātı daḫı geyik derisine yaza. (Ṭılsım) (8) *"ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*[219] ***ve lev-ci'nā bi mislihi mededen.***"[220] Ve daḫı (9) bu levḥi ol zemān düzmek gerekdür kim Ḳamer Cevzā burcında ola. Bir pāre baḳıra (10) naḳş ideler pūlād ḳalem ile. Ba'dehū ol ḳurumuş ḳuyuya bıraġalar, derḥāl ṣu çıḳa. (11)[221] **Ve daḫı** her kim bu levḥi oğlan ṭoġuran 'avretüñ burusu ṭutduġı vaḳt boynına (12) bağlasa selāmet ile ṭoġura. Ve daḫı ṣuya bıraġup içe, tīzcek ṭoġa inşa'a'llāhu ta'ālā. (13)

Şems Esed burcına gelse melek-i شمهورش **'i da'vet ḳıla.** Çünkim Şems Esed burcına (14) gele, Allāhu ta'ālā ḥażretlerinüñ emriyle Sidretü'l-müntehādan bir melek nüzūl idüp (15) Şemse müvekkel ola. Ol melegüñ emrinde on beş biñ kez firişte vardur kim (16) ol firiştelerüñ her birisinüñ emrinde daḫı sekizer yüz biñ firişte vardur. (17) Ve her bir firişte emrinde daḫı yedi yüz yetmiş yedi cinnīler vardur kim yir yüzine (18) inüp esbāba müvekkel olup te'sīrāt iderler. Ve ol firişte kim Şemse müvekkeldür. **51b**-(1) Anuñ adına طماهاكاييل dirler. Ṣūreti ādeme beñzer. Başı birdür, ammā başında (2) dört gözi vardur. Ve bir ağzı ve dört eli vardur. Bir elinde muṣḥaf ve bir elinde (3) altundan nār vardur, ve bir elinde 'aṣā ve bir elinde altundan ṭās vardur. (4) Ṣūreti **īnest:** (Resim)

---

217 "Allah'ım, ey Tanrıların Tanrısı, sebepleri ortaya çıkaran, kapıların açıcısı, göklerin, yerin ışığı, gökleri ışıkla süsleyen, (Ayet bkz. dipnot 69) göklerin ve yerlerin güzeli, rûhların sahibi, cin ve meleklerin dostu, senden başka Allah olmadığına tesbîh ederim. Sen herşeye yardım eder, herşeyi yaparsın, herşeyi yükseltirsin. Ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, YüceAllah'dan başka güç yoktur."

218 "Senden başka Tanrım yok."

219 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

220 18 Kehf 109'dan itkibas: "... bir o kadar da ilâve getirsek dahi..."

221 Derkenarda levh vardır. "El-umūru yā 'ālimu mā fi'ṣ-ṣudūri." Anlamı: "İşleri yürüten ve insanların içinde olanı bilen."

(5) Ve daḫı ol melegüñ ḫātemi **īnest:** (Ḫātem) Ve daḫı ol melegüñ tesbīḥi **īnest:** (6) *"Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, Allāhümme yā sāmi'e's-sāmi'īn yā men ya'lemu murādu'l-mürīdīn,* (7) *yā men yu'liku ḥavāyicu's-sā'ilīn yā men yüsebbiḥu lehu sırru'l-vāṭī, yā men yerḥamu* (8) *bukā'u'l-ḫā'ifīne yā men ya'lemu ḥamdu'l-'āminīne, yā men yuḳabbilu 'özru'n-nādimīne, yā men* (9) *yuṣliḥu 'amele'l-müfsidīne, sübḥāneke yā lā ilāhe illā ente ḫallaṣanā mine'n-nāri, yā Rabbi* (10) *ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm."*[222] Ve her kim tesbīḥi meṣāf ve ma'reke ortasında (11) oḳusa ol düşmanı çerīsi yüz biñden ziyāde olursa bi-emri'llāh münhezim ola. Ve daḫı (12) bu ṭılsımātı Şems Esed burcında ve Ḳamer daḫı Delv burcında iken pelenk ḳanı ve yılan **52a**-(1) zehri ve misk ve za'ferān ile yazup bazusunda götürse Allāhu ta'ālānuñ emriyle (2) ol kimesneye ḫaṭā vāḳi' olmayup yalñız ol çerī ile bile dögüşse 'āḳıbet ġālib (3) olup münhezim ḳıla. Ṭılsımāt **īnest:** (Ṭılsım) (4) " آهيا شراهيا ادوناي اصباوث ال شداي *Mūsā yā Allāh* (5) *yā Allāh yā Allāh yā Rabbāh yā Rabbāh yā Rabbāh yā Mevlā yā Mevlā yā Mevlā* (6) *yā Seyyidā yā Seyyidā yā Seyyidā*[223] *ve lev ci'nā bi-mişlihi meddeden."*[224] Ve daḫı (7) bu melek-i tekvīn ṣū[r]eti ḫorosa beñzer, iki başı ve iki ayaġı ve iki eli [vardur]. Bir elinde ḳarpuz (8) ve bir elinde bıçaḳ vardur. Ṣūreti **īnest:** (Resim)

52b-(1) Ve daḫı bu ẕikr olınan levḥüñ 'ameli olıcaḳ gerekdür kim dört gün oruç ṭuta, (2) ve dört ḳumral ḳoç ḳurbān ide bir ṭaġ firāzında, ve ḳırḳ 'Ahd-nāme-i Süleymānı (3) oḳuya, ve ḳırḳ sūre-i 'Āl-i 'İmrān oḳuya, ve biñ bir etmek bişirüp fuḳarāya vire. (4) Ve andan ṣoñra ṭāli' iḫtiyār idüp bir pūlād levḥ üzerine bu levḥi ḳaza, (5) ve on iki kerre Mirrīḫ da'vetin oḳuya. Ve andan ṣoñra ādem ḳanıyla balçıḳ düzüp (6) bu levḥi içine başdura. Ve ol gün ki meṣāf olıcaḳdur, levḥi boynına ṭaḳa. Ba'dehu (7) düşmen meṣāfına ḳarşu ṭura ve ḫışmla naẓar ide. Allāhu ta'ālānuñ emriyle düşmen (8) çerisine bir ḫavf ṭāri olup perākende olalar ve firāra yüz ṭutalar. Ve Sulṭān (9) Maḥmūd Ġaznevī bunuñla 'amel ider idi. (10) Bundan özge 'amel bu kā'ināt (11) içinde yoḳdur. Ekṣer kitāblarında ehl-i (12) Hind bu[nı] taḥḳīḳ idüp tafṣīl (13) eylemişlerdür, ġaflet olınmaya, (14) **īnest:** (Levḥ)

(15) **Şems Sünbüle burcına geldükde melek-i** سيدون **da'vet ḳılına**. Çünki Şems (16) Sünbüle burcına gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle Levḥ-i maḥfūẓ altından bir firişte nüzūl (17) idüp Şemse müvekkel olur kim ol firiştenüñ emrinde on beş kerre yüz (18) biñ firişte vardur. Ve her birinüñ emrinde daḫı iki yüz yigirmi iki biñ firişteler (19) vardur. Ve bunlaruñ daḫı her birinüñ zīr-i ḥükminde nice yüz biñ cinnīler olup eyüden (20) ve yavuzdan eşyāya te'ṣīr iderler. Ve ol müvekkel melegüñ adı طماحابنيايل 'dür. (21) Ṣūreti ādem ṣūretine beñzer, iki başı, iki ḳanadı ve dört eli var. Ve bir elinde (22) ḳalem ve bir elinde süñü ve bir elinde varaḳ ve bir elinde altun ṭās ṭutar. Ṣūret-i **53a**-(1) **īnest:** (Resim)

---

222 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, işitenleri işiten, isteyenleri bilen, fakirlerin ihtiyacını bilen, tesbīh edilen, ağlayanlara acıyan, hamd edenlerin kıymetini bilen, özrü bağışlayan, bozguncuları ıslah edensin. Ya Allah, sana tesbīh ederim ki bizi ateşten kurtar. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

223 "Musa, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah, ey Allah!"

224 bkz. Dipnot 72.

(2) Ve daḫı bu melegüñ tesbīḥi īnest: *"Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, Allāhümme yā dāyimü'l-beḳā,* (3) *yā ġāfire'l-ḫaṭā, yā sāmi'e'd-du'ā, yā 'aẓīme'l-'aṭā, yā ḳadīme'l-bennā, yā keṣīre'l-vefā* (4) *yā şerīfe'l-cezā, sübḥāneke yā lā ilāhe illā hüve ente Rabbu'l-erbāb* (5) *veyā müsebibe'l-esbāb, ve yā müfettiḥe'l-ebvāb, sübḥāneke yā şefīḳe,* (6) *yā refīḳe, yā ḥafīẓe, yā muḥīṭe, yā ḥamīde, yā mecīde, yā muḳīte Allāhümme, yā ḫālike'l-melekūt* (7) *fi's-semāvāti'l-ūlā, Allāhümme yā nūre's-semāvāti ve'l-ūlā sübḥāneke yā deyyān* (8) *yevme'd-dīne, yā ġufrāne yevme ilā cezīn ente nūru'l-enbiya'l-mürselīn ve ṣallā'llāhu* (9) *'alā Muḥammedin ve ālihi ecma'īn."*[225] Ve daḫı melek-i müvekkelüñ ḫātemi budur: (Ḫātem) **53b**-(1) Bu ḫātemi misk ve za'ferān birle ḳazlaruñ ġışāvesine yaza, daḫı mūm içine (2) ḳoyup külāhında götürse cümle 'ālem gözine maḥbūb görinüp muḥterem ola. (3) Ve daḫı Şems Sünbüle burcınuñ yedinci derecesine geldükde bir pāre aḳ ḥarīr üzerine (4) bu ṭılsımātı misk ve za'ferān ve yağmur ṣuyı ile yazup külāhında pinhān ide, (5) ol kişiye 'ilm-i kimyā ve 'ilm-i simyā taḥṣīli āsān ola. Ṭılsımāt **īnest:** (Ṭılsım) (6) *"Ve lev ci'nā bi-miṣlihi mededen*[226] *ve lā yezīdu'l-ḥāmile illā ġaffāren."*[227] Ve daḫı bu ṭılsımātı (7) yazup bir kimesne niyetine götürse ol kimesneyi elbette kendüzine muṭī' ḳıla. Ve daḫı bu ṭılsımātı (8) dilkü derisine Şems Sünbülenüñ yedinci derecesinde iken yazup götürse cümle 'ālem (9) gözine şīrīn görine bi-emri'llāhi ta'ālā, ve cemī' a'māli rast gelüp murādına vāṣıl ola. (10) Ammā şol şarṭ ile yaza ki bir ṭāli' bulup aña muvāfıḳ ola. Ol günde bir ṭāli' (11) iḫtiyār ide, āfāḳda terbī'den ve ric'atden ṣaḳına, zīrā emr ber-'aḳs olur. (12) Ve'l-ḥāṣıl bu aṣl şeyi çalışan 'ilm-i nücūmdan ḫabīr olmaḳ gerekdür. İşbu tekvīnüñ (13) adına قصطاغرهيتورش dirler. İki başı vardur, bir başı ādem başı gibidür (14) ṣaçları aşaġa dökilmüş. Ve bir ṣūreti daḫı geyik başına beñzer. Bir elinde def (15) ve bir elinde ney ṭutar. Ve öñünde bir serv aġacı vardur. Ve levḥleri daḫı budur: (Levḥ) **54a**-(1) Ebū 'Alī Sīnā bu levḥleri çoḳ şerḥ itmişdür. Ammā şu ḳadar var kim bu levḥleri (2) sā'atinde ve burūcında mis levḥler üzerine naḳş idüp kisesinde (3) götürse mālı ziyāde olup cemī' maḳṣūdātına vāṣıl ola. **Ṣūret-i tekvīn** (4) **īnest:** (Resim)

(5) Bu ṣū[r]et-i tekvīni jenkārī ābādī kāğıd üzerine misk ve za'ferān ve ḫıyār ṣuyı ile (6) yazup bāġuñ veyā bostānuñ ortasında ṭopraġ içine pinhān itseler çekirgeden (7) ve tırtıldan ve ḳuşdan ve ġayri mużırr cānavarlardan ol bāġ bi-emri'llāhi ta'ālā emīn ola, (8) ve āfet-i semāviyye daḫı irişmeye.

Şems Mīzān burcına geldükde melek-i ابی اخنف **'i da'vet** (9) **ḳıla.** Çün Şems Mīzān burcına gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle melek-i a'lādan bir firişte **54b**-(1) nüzūl idüp Şemse müvekkel olur. Dört başı var ādem başı gibi, ammā her yüzinde (2) dört gözi var. Ve dört eli var; bir elinde tesbīḥ ṭutar, ve bir elinde micmer ṭutar, (3) ve bir elinde ibrīḳ ve bir elinde mīzān ṭutar. Ve ol melegüñ adı طهطاطورابيل 'dir. (4) Ve anuñ ḥükminde on kerre yüz biñ firişte

225 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, sen devamlı varsın, hataları bağışlarsın, duaları dinlersin, çok verirsin, elin açıktır, yapın eskidir, vefan çoktur, cezan hayırlıdır, sana tesbîh ederim ki ya Allah, senden başka ilâh yoktur, sebeblerin müsebbibisin, kapıları açansın, şefkatlisin, arkadaşsın, herşeyi saklarsın,korursun, herşeyi zamanlarsın, yüksek göklerdeki herşeyin yaratıcısısın, onların nûrusun, ya deyyân, ya gufrân, sen gönderilmiş olan peygamberlerin nûrusun, Muhammed'e ve bütün ailesine Allah'ın salat ve selamı olsun."

226 bkz. Dipnot 72.

227 "Yük taşıyanın (yükü) ancak bağışlayıcı olunca artmaz."

vardur. Ve anlaruñ dahı her birisinüñ emrinde (5) yüz yigirmi dörder biñ firişte vardur. Ve anlaruñ dahı her birisinüñ emrinde (6) yetmişer biñ tekvīn vardur kim bunlar yir yüzine inüp eyüden ve yavuzdan (7) te'sīr iderler bi-emri'llāhi ta'ālā. Şūret-i firişte **īnest:** (Resim)

55a-(1) Ve dahı ol melegüñ hātemi **īnest**: (Hātem) Ve anuñ tesbīhi **īnest:** (2) *"Bismi'llāhi'r-rahmani'r-rahīm, Allāhümme yā nūre's-semāvāt ve'l-'arż, yā Rabbe'l-beyti'l-harām,* (3) *yā Rabbe'l-mescidi'l-harām, yā Rabbe'l-beledi'l-harām, yā Rabbe'r-rükn ve'l-makām, yā Rabbe'l-meş'aru'l-harām,* (4) *yā Rabbe'l-hālli ve'l-harām, yā Rabbe'n-nūr ve'z-zalām, yā Rabbe't-tahiyyeti ve's-selām* (5) *yā Rabbe'l-kudreti fi'l-enām bellāġ rūha Muhammedin 'annā bi't-tahiyyeti ve's-selām, sübhāneke* (6) *yā lā ilāhe illā ente, yā Rabbe'l-erbāb, ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm."*[228] (7) Ve dahı dilersen kim hātūnlardan ve hādımlardan ve hūblardan kendüye dost kılup (8) ehl-i mutārib ortasında şöhret bulup 'ilm-i mūsikīde kāmil ve nefsi hūb (9) olup zū-fünūn ola, gerekdür kim Zührenüñ bühūrın virüp ve bu şūreti (10) önünde koya. Ol zemān kim Şems Mīzān burcınuñ tokuzıncı derecesine gele (11) ve tāli'-i Sevre āġāz ide, ammā kim ihtiyāt kılmak gerekdür kim Zühre infilāt-ı (12) nahsda olmaya ve Kamer dahı nūrından zāid ya'nī ayru olmaya, sa'd menzilinde ola, (13) ve Zühre teslīsde ola mukārinde olmaya, ve seyyārātdan Zanebde bir kevkeb olmaya, (14) ol vaktde gerekdür kim bir pāre misk ve za'ferān ve gül şuyı ile bu tılsımātı (15) bir beyāż kāġıd üzerine yazup bāzūsınuñ altunda götüre. Tılsım **īnest:** (Tılsım) *"Ve lev ci'nā bi-mislihi mededen."* (16) **Şūret-i tekvīn işbu kāġıduñ ardındadur.** (Resim)

55b-(1) Ve dahı bu tekvīnüñ şūreti tāvuşa beñzer. Ve iki eli var ādem eli gibi; bir elinde kepce (2) ve bir elinde kāse tutar. Ve iki başı var. (3) Ve ol firiştenüñ levhini yazup (4) ev içinde şaklaya, hemīşe ol ev (5) içinde şādlık ve ni'met firāvān ola. (6) Ve dahı bu levhi jenkār ve kāfur ve za'ferān (7) ve gül şuyı ile Şems Mīzānda ve tāli' Sevrde ve sā'at Zührede ve Müşterī (8) da'vetin okuyup yaza. Ba'dehu üzerine Müşterī buhūrıyla 'Ahd-nāme-i Süleymānı (9) okuya. Bilgil kim ervāh işinde hiçbir iş olmaz kim 'Ahd-nāme-i Süleymānı (10) okunmaya. Ve dahı bilgil kim işbu tāvūs şūretinde olan tekvīnüñ (11) adına طيراغوهينورش dirler.

Şems 'Akreb burcına gelse (12) **melek-i ebyāż da'vet kılına**. Çünkim Şems 'Akreb burcına vara, (13) Hak ta'ālānuñ emriyle kerūbiyān makāmından bir firişte nüzūl idüp (14) Şemse müvekkel olur. Ve ol firiştenüñ zīr-i hükminde on beş kerre yüz altmış **56a**-(1) biñ firişte vardur. Ve her birinüñ zīr-i hükminde dahı dört yüz biñ firişteler vardur. (2) Ve dahı her birisinüñ taht-ı yeddinde üç yüz otuz biñ cinnīler vardur kim bu kā'ināt (3) içinde te's īrāt iderler. Ve ol melek-i mu'azzamuñ şūret-i ādem şūretine beñzer. Üç (4) başı ve altı eli vardur. Bir elinde kılıç ve bir elinde yay ve bir elinde rebāb (5) ve bir elinde hıyār ve bir elinde ibrīk ve bir elinde külāh tutar. Ve hātemi **īnest:** (6) (Hātem) Ve dahı bir kimesne ol melegüñ tesbīhin okusa belālardan (7) emīn ola. Tesbīh **īnest:** *"Bismi'llāhi'r-rahman'ir-*

---

228 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey göklerin ve yerlerin nûru, Allah'ım Beytülharam'ın (Kabe) Rabbi, ey Mescid-i Haram'ın Rabbi, ey Beled-i Haram'ın (Mekke) Rabbi, ey mezarın Rabbi, ey Kabe'nin Rabbi, ey helâl ve haramların Rabbi, ey aydınlığın ve karanlığın Rabbi, ey selamların Rabbi, ey herşeye kadir olan Rabbim, bizden Muhammed'in rûhuna selam et. senden başka ilâh yoktur. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

rahīm, Allāhümme yā nūre'n-nūri'l-'aliyyi'l-a'lā yā Rabbe'l-ecsād, (8) *yā men hüve Rabbun küllü şey'in, yā men hüve ilāhe küllü şey'in, yā men hüve ḫalaḳa küllü şey'in, yā men hüve ṣāni'un küllü şey'in,* (9) *yā men hüve fevḳa küllü şey'in, yā men hüve ḳable küllü şey'in, yā men hüve ba'de küllü şey'in, yā men hüve 'ālimun küllü şey'in,* (10) *yā men hüve ḳādirun küllü şey'in, yā men hüve yebḳī ve yefnā küllü şey'in, sübḥāneke lā ilāhe illā ente* (11) *Ra'ūf er-raḥīm ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*"[229] طمطاعاييل 'dir. **56b**-(1) Ve daḫı bir kimesne düşmanı helāk itmek istese bu ṭılsımātı ḳara kedi ḳanıyla (2) ḫaṭāyī kāġıd üzerine yaza. Ve segçenüñ aġzına baġlaya. Ol segçenüñ aġzını (3) muḥkem ide ancılayın ki āvāza virmeye. Ve bir çölmek içine ḳoya, daḫı başı aşaġa (4) aṣa ḳoya. Aġzını çölmegüñ eski sirke birle ṭoldura. Çölmek aġzını muḥkem (5) balçıḳla ṣıvaya kim sirke dökülmeye. Andan kāfir mezārında defn ide. Ve daḫı (6) gerekdür kim bir pāre eski kefen pāresini ala ve ol 'adūnuñ adını kefen içinde (7) yaza. Ammā gerekdür kim bed ṭāli' içinde yaza, yā menzil-i İklīlde yā Beldede yaza. (Tılsım) (8) "Āmīn Āmīn Āmīn. **Şerḥ-i tekvīn-i levḥ-i o.**" Ve daḫı ol melek-i müvekkelüñ tekvīni (9) vardur. Anuñ daḫı levḥi vardur. Ol zemān kim bu 'ameli eyledükden ṣoñra bu levḥi daḫı (10) bir pāre eski tābūt üzerine yaza, ve ol düşmanuñ adın bile yaza. Ve bu tekvīnüñ (11) ṣūretin ṭuz ṣuyıyla ve ḫātūn ḳanıyla şekl ide. Ve levḥi daḫı anuñla yaza, mücerrebdür. (12) Zengibār içinde olan üstādlardan naḳl olunur kim bu levḥüñ otuz altı ḫavāṣṣı vardur. (13) Levḥ īnest: (Levḥ) Ammā kim bu 'ameli ṣaḳlamaḳ gerekdür (14) tā kim yaramaz eline düşmeye. Zīrā kim (15) bu 'ameli bilen ādem bir kimesne ile ḫuṣūmet (16) eylese derḥāl bu 'amele şürū' idüp (17) ol kimesnenüñ helākin ḳaṣd ider. İmdi **57a**-(1) yā velīyye'n-ni'metine yā bir emr-i sehlden ötürü bir maẓlūmuñ başına ḳaṣd ider. Ve daḫı (2) bu tekvīnüñ ṣūreti bir başı ādem başı ve bir başı ḫoros başı ve bir başı öküz (3) başı gibidür. Ṣūreti **īnest:** (Resim)

(4) Ve daḫı bir kimesne müdde'īsinüñ çoḳluġından ḥaẕer idüp dillerin baġlamaḳ murād (5) eylese bu levḥi yaza, ve ol müdde'īlerinüñ adların bile yazup bir ḳoz aġacınuñ (6) altına göme ḳosa cemī' müdde'īlerin dilleri ve aġızları baġlanup cevāba ḳādir olmayup (7) żararları bi-emri'llāh def' ola.

Ḳaçan Şems Ḳavs burcına gelse yedinci semāda (8) maḳām-ı a'lādan bi-emri'l-lāhi ta'ālā bir firişte nüzūl idüp Şemse müvekkel olur. (9) Anuñ emrinde sekiz yüz biñ [kerre] seksen biñ firişteler vardur. Ve anlaruñ her birinüñ (10) ḥükminde iki yüz kerre yigirmi iki biñ firişteler vardur. Ve bunlaruñ daḫı her birinüñ (11) zīr-i ḥükminde yüz yigirmi beşer biñ cinnīler vardur kim bunlar zemīne inüp te'ṣīrāt (12) iderler. Ve ol firişte-i mu'aẓẓamuñ adına كنهاطاييل dirler. Ṣūreti ādeme beñzer. Bir başı **57b**-(1) var ve iki eli vardur. Bir elinde ḥarbe ve bir elinde āyine dutar. Ṣūret-i firişte (2) **īnest:** (Resim)

(3) Ve daḫı bu firiştenüñ ḫātemi vardur. Bir kimesnenüñ ḫātūnı ile ülfeti olmasa (4) bu ḫātemi misk ve za'ferān ile bir pāre kāġıdda yazup ol evin içinde (5) defn eyleseler birbirlerine

229 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, ey yüce nûrun nûru, bedenlerin sahibi, O herşeyin sahibidir, herşeyin ilâhıdır, herşeyi yaratmıştır ve yapmıştır, herşeyin üstündedir ve herşeyden öncedir ve herşeyden sonradır ve herşeyi bilir, herşeye kadirdir, kalıcıdır ve herşeyi yok eder, sana tesbîh ederim ki senden başka ilâh yok, raufsun, rahîmsin, yüce Allah'dan başka güç yoktur."

'azīm-i maḥabbet üzere olalar. Ḫātem **īnest:** (6) (Ḫātem) Ve daḫı bu melegüñ tesbīḥi vardur, dā'imā bu tesbīḥi (7) ḳuvvetiyle āfitāba müvekkel olup oḳur. Ve her kim dilerse kim (8) zühd ü ṣalāḥiyyet üzere ola, bu tesbīḥi pençşenbih güni evvel-i sā'atde (9) mülāzemet ḳıla. Ḥaḳ ta'ālā ol kimesneye 'ināyet ḳılup cemī' a'māli ḫayra (10) mübeddel ola. Ve daḫı dilerseñ kim cemī' ḫalḳ u 'ālem senüñ iyiligüñ söyleyeler, **58a**-(1) bu ṭılsımātı bir pāre kāğıda yazup külāhında götüresin. Ṭılsımāt **īnest:** (Ṭılsım) (2) Ve daḫı maḥabbet içün bu levḥi bir pāre (3) ḳalay üzerine Müşterī sā'atinde yazup (4) ve ol murād eyledügin kimesnenüñ ismini daḫı (5) bile yazup ḥammām ḫazīnesine bıraḳa, derḥāl (6) ol kişi aña maḥabbet ide. Levḥ **īnest:** (Levḥ) (7) Ve daḫı tesbīḥi Müşterī tesbīḥidür. Lākin bu maḥalde tesbīḥi yazılmamış idi. Biz [d]aḫi yazmaduḳ. (8) Ammā tekvīni Müşterī ṣıfatındadur. Seccāde üzerine oturmuş tesbīḥ ider. Ṣıfatı (9) **īnest:** (Resim)

60b-(1) Nüsḫamızda bu maḥalde iki burūcuñ aḥkāmı yazılmayup ḳalmışdur. Muḥarrir-i kitāb faḳīr daḫı 61a-(1) beş ṣaḥīfe beyāż kāğıd ḳomış mıdur, inşa'a'llāhu ta'ālā tamamıyla nüsḫası bulunduḳda (2) taḥrīr olına.

Şems Ḥūt burcına geldükde maḳām-ı a'lādan bi-emri'llāhi ta'ālā (3) kerūbiyān firiştelerinden bir firişte nüzūl idüp Şemse müvekkel olur. (4) Adına طهاكهاعايل dirler. Bir 'aẓīm mübārek firiştedür. Ḥaḳ ta'ālā anı raḥmet (5) deryāsından yaradıpdur. Bu melegüñ ṣūreti ādeme beñzer. Bir başı ve iki eli (6) vardur. Bir elinde menşūrı var ve üzerinde "*Naṣrun mine'llāhi ve fetḥun ḳarībun*"[230] āyet-i (7) kerīmesi yazılmışdur. Ve ṣol elinde ḥarbe ṭutar. Ve taṣvīri **īnest:** (Resim)

(8) Ve daḫı bu melegüñ taḫt-ı yeddinde on yedi kez biñ ve daḫı yetmiş yedi biñ (9) melek vardur. Ve anlaruñ her birisinüñ ḥükminde daḫı yüz yigirmişer biñ melek vardur. (10) Ve her melegüñ emrinde daḫı seksen sekiz biñ tekvīn vardur ki bu kā'ināta (11) nüzūl idüp eyüden ve yavuzdan te'ṣīr iderler. Ve ol melegüñ ḫātemi **īnest:** (12) (Ḫātem) Ve her kim dilerse kim bir ḳavm veyā bir leşker nuṣret bula, **61b**-(1) gerekdür kim Şems Ḥūtuñ yedinci derecesine geldükde bu firişteyi da'vet ḳıla. (2) Ve tesbīḥ ile bu ḫātemi bir pāre ṣaru kāğıd üzerine hüdhüd ḳanıyla ve kāfur ile (3) yazup āfitāb buḫūrın vire, illā hüdhüdi helāk ḳılmaya. Bālāda daḫı ẕikr (4) olınmış idi, ḳulağı dibinden bir pāre ḳan alup yine āzād eyleye. Ve andan ṣoñra (5) bu ṭılsımātları daḫı tesbīḥ altına yaza. Ve āḫirinde daḫı levḥi yaza. Ve bu kāğıdı (6) ol leşker içinde bir 'alem başına bağlaya, bi-emri'llāhi ta'ālā ol leşker manṣūr ve muẓaffer ola. (7) Ammā yazarken Ḳamer burc-ı Esedde ola ve Mirrīḫe nāẓır ola, ve onuncı gün kim Müşterīye (8) مشواي ola. Çünkim bu şurūṭ yirine gele, inşa'a'llāhu ta'ālā manṣūr olmada şübhe (9) olmaya. Tesbīḥ **īnest:** "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, Allāhümme müzeyyenu'l-melā'iketi'l-a'lā* (10) *lā ilāhe illā ente'l-ḳādirü'l-ğālibu sübḥāneke yā hüve yā men ca'ale'l-'arża mihāden, yā men* (11) *ca'ale'l-cibāle evtāden, yā men ca'ale'l-leyle libāsen, yā men ca'ale'n-nehāre ma'āşen, yā men ca'ale'n-nevme* (12) *subāten, yā men ca'ale'l-eşyā'e ezvācen, yā men ca'ale'n-nāre mirṣāden, yā men ca'ale'l-ḫalāyıḳe* (13) *ezvācen, yā men hüve hüve yā*

---

230 61 Ṣaff 13'ten iktibas: "...Allah'dan yardım ve yakın bir fetih..."

hüve."[231] **Ve dahı** bu tılsımātı sa'd ṭāli'de yaza. (14) Ve dahı mahabbet içün bu tılsımātı pençşenbih güni evvel-i sā'atde ve 'adāvet (15) içün şenbih güni evvel-i sā'atde yaza. Bu ḳadar şerh kifāyet ider. **Ṭılsımāt īnest:** (Tılsım) **62a**-(1) Ve dahı bilgil kim ol melegüñ tekvīni ṣūret-i arslana beñzer. Ammā başı ḳuş başına (2) beñzer. İki ḳanadı var. Ve ḳuyruğı ejderhāya beñzer. Adına طاغيورش [dirler]. (3) Ve eger dilerseñ kim bir kimesneyi kendüye muṭī' ve münḳād idesiñ, bu ṣūret-i (4) tekvīni maymun ḳanıyla ve misk ve za'ferān birle ve ol tılsımātlaruñ āhirinden (5) dört tılsım ayıra, bile yazasın ve üzerinde götüresin. Ammā kim geyik derisine (6) yazasın, bi-emri'llāhi ta'ālā maṭlūbı muṭī' ve münḳād ola. Ṣūret-i tekvīn **īnest:** (Resim)

(7) Ve dahı her kim bu levhi yekşenbih güni sā'at-i Müşteride pūlād ḳalem ile bakır levh (8) üzerine naḳş idüp dībāya ṣarup bir pāre (9) misk ile bile götürse hayvānātdan ziyān (10) görmeye. Ve bu levhi ṣuya bıraġup ṣar'a (11) ṭutan ādeme içürseler bi-emri'llāhi ta'ālā (12) şifā bula. Bu mahalle gelince Şemsüñ on iki (13) burūc üzere olan melegüñ ve tekvīnlerüñ beyān ve 'ayān eyledük. Bundan ṣoñra (14) Ḳamerüñ dahı yigirmi sekiz menzilde olan ahvālin beyān idelüm inşallāhu ta'ālā.

62b-(1) **BĀB-I HĀMİS:**

Şems ve Ḳamer bir senede ve her günde vāḳi' olan hareketlerin (2) **beyān ider. Meselā** Şems ve Ḳamerüñ hareketleri her günde ḳangı burcda ve ḳangı (3) menzilde olduġın işbu dā'irede beyān eyledük. Hisābı Rūmī aylar hisābınca (4) ve yāhūd burūc hisābınca olur. Aṣhābına işbu dā'irede ma'lūm olur: (Şekil)

BĀB-I SĀDİS[232]**:**

Menāzil-i Ḳameri beyān ider. İmdi Ḳamer bu menāzili otuz günde seyr ider. (6) Ve her bir menzile geldükçe bir melek müvekkel olur. Ve anuñ taht-ı hükūmetinde nice biñ tekvīnleri (7) ve cinnīleri vardur. Şemsde beyān olduġı gibi Ḳamerüñ dahı bu ḳadar kerre nice yüz biñ (8) melegi vardur ki a'dādın ancaḳ Haḳ sübhānehu ve ta'ālā hażretleri bilür. Ve Ḳamer bu kevākiblerüñ **63a**-(1) ednāsıdur. Var ḳıyās it ki sā'ir kevākibler dahı buña ḳıyās olınup nice melāyikeler (2) dahı anlara hızmet iderler. İmdi Haḳ sübhānehu ve ta'ālā hażretlerinüñ ḳudretini kimesne idrāk (3) itmez, ancaḳ yine kendü ḳudretini kendü bilür. Bu on sekiz biñ 'ālem içinde olan (4) mahlūḳ cümlesi ḳudretinde hayrān ve ser-gerdāndur.

Der beyān-ı menzil-i Şeraṭeyn: (5) Bilmek gerekdür kim Haḳ sübhānehu ve ta'ālā hażretleri Ḳamer her bir menzile geldükde bir melek-i müvekkel irsāl (6) ider. Ve anuñ zīr-i hükūmetinde dahı nice biñ ervāh ve tekvīn olur. (7) Ve ol firiştenüñ kim ṣūreti Şeraṭeyn menziline müvekkeldür, arslana binmişdür. (8) Ol arslanuñ iki başı ve sekiz ayaġı var ve üzerinde bir ādem ṣıfatı (9) üzere bir melek vardur. Adına غينورش dirler. Bir ādemdür ki dört eli vardur. (10) Bir elinde sürmedān ve bir elinde destārçe ve bir elinde āyīne ve bir elinde ḳırābe (11) ṭutar. Ve ol şīrüñ adına سبطرشايل dirler. Anuñ hātemi dahı **īnest:** (12) (Hātem)

---

231 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Ey Allah'ım, ey melekleri süsleyen Allah'ım, kadir ve galip olan senden başka ilâh yoktur, (Allah'a) tesbîh ederim ki sen yeri beşik yaptın, sen dağları direk direk yaptın, geceyi korunmak için yaptın, gündüzü para kazanmak için yaptın, uykuyu dinlenmek için yaptın, herşeyi çift yaptın, ateşi karşı koymak için yaptın, kainatı çiftleşmek için yaptın, ey O , O, ey O."

232 Bu bāb, bāb-ı tāsi' olarak yazılmıştır.

Eger dilerseñ kim bu melek-i müvekkeli da'vet kılasın, zeylde (13) olan yedi firiştenüñ adını okuyasın. Ve ol vakt āfitāb buḫūrın yakmak gerekdür. (14) Ve hem buḫūr-ı Zühre vermek gerekdür ve buḫūrı karışdurmamak gerekdür. Ve kurs gibi (15) vezn idüp oda atmak gerekdür. Ve eger maḥbūb muḥabbeti içün ve ekābir içün ise (16) ṭāli'-i Esedden ve Teslīsden Māh ve Müşterī burcında iken yazasın. Ve daḫı (17) bir ẓālimüñ elini ve dilini ve gözini bağlamak dilesen münāsib ṭāli'de bu esāmeleri (18) yazup bir ẓālimüñ meşhedine göme koyasın. Eyidesin kim "Fülān oğlı fülānuñ (19) yavuz gözini ve yavuz elini ve yavuz dilini bağladum." diyesin. Ve hüdhüd kanıyla yazasın, (20) ammā hüdhüdi öldürmeyesin, kulağı dibinden kan alup āzād idesin. Ve daḫı (21) ṣūret-i tekvīni bile yazasın. Ve ṭılısmātını daḫı bile yazasın, ṣara koyasın. (22) Ve yüzüni tekvīn cānibine döndüresin. **Esāmi-i firişte īnest:** (23) حنطاهاهپینورش ، طنحاهیشورهورش ، کنحالینوهورش , **63b**-(1) عجکالینورهقرش ، طحهمالینوحوش ، کهماطینوهورش ، (2) کماغینابیل . **Ṣūret-i firişte īnest:** (Resim)

(3) Ve daḫı bu 'ameli yazarken bu firiştenüñ ṣūretini önünde koya. Ve yedi günde 'Ahd-nāme-i (4) Süleymān ile bu isimleri okuya, ve ṣūre-i Kehfi daḫı yedi kerre okuya. Ve da'vetin (5) buḫūrın vire, buḫūrı şekker ve lāden ve maṣṭaki. Ve bu ṭılısmātları daḫı yaza: (Ṭılsım) **64a**-(1) **Ṣūret-i tekvīn īnest:** (Resim)

(2) Dā'imā bel ile yar kazar. (3) **Der beyān-ı menzil-i Buṭayn:** Çün Kamer Buṭayn menziline gele, Ḥak ta'ālānuñ emriyle Kamere bir melek (4) müvekkel olur. Anuñ ṣūreti iki yılan gibidür. Her bir yılanuñ iki başı var (5) ve ikişer eli var. Birbirine ṣarmaşmışlardur. Bir elinde yanmış çerāğ vardur. (6) Ve bir elinde ṭarak ṭutar. Anuñ adına قبطاییل dirler. Ve daḫı anuñ ḫātemi vardur. (7) Ḫātem **īnest:** (Ḫātem) Her kim iki kişi arasında 'adāvet (8) kılmak murād eylese ve birbirinden ayırmak murād eylese, bu ṭılısmātı kettān yağıyla (9) ya'nī bezīr yağıyla ölü kefeni üzerine yaza. Kefen bulunmaz ise kefenden ziyāde (10) kalan parça üzerine daḫı cā'izdür, yazup iki yol geçer maḥalle defn ide. Ve ol (11) iki kişinüñ aralarına yazup 'Ahd-nāme-i Süleymānı yedi kerre okuya. Ve andan ṣoñra (12) eyide kim: "*El-kaynā el-'adāvete beyne fülān ve beyne fülān kemā 'adavetī beyne'ş-şekleyn* **64b**-(1) *ve'l-kısti kemā ferrakde beyne'l-arżi ve's-semā'i kemā ferrakte beyne'l-mā'i ve'n-nāri kemā* (2) *ferrakte el-mülke ve'ş-şeyāṭīni kemā ferrakte beyne'l-'aseli ve'l-milḥi*"[233] Tamam bu efsūnı yaza, (3) ve yedi kerre okuya. **Ṣūret-i tekvīn īnest:** (Resim)

(4) Ve daḫı bu ṭılsımātı eşek derisine kor dāvūd ile ve jenkār ve ṭuz ile Kamer (5) Ḥamelde ve yāḫūd 'Akreb burcında ola. Ṣūret-i ṭılsımāt **īnest:** (6) (Ṭılsım) محببت و لا یترد و لا تدخلین فلان ' Çünkim bu ṭılsımātı yaza, andan ṣoñra (7) bu adları okuya: عنطابنیاهور ، کطعاطاهور ، صحکبنیاهور (8) غرطاهاهور ، سقلاطاهور ، سقهماطاهور ، کماطاطاهور ، (9) غمالاطاهور ، کماطاهور . Ve eger Cühūdlar gūristānına gömseler daḫı a'lādur. (10) Ve Mirrīḫ buḫūrın vire. Ve ol gün kim yaza, kaṣd ile üç kişiyle cenk idüp **65a**-(1) ṣavaşa. Ve ol gün acı nesneler ve ekşi nesneler yiye kim eseri tīz ẓāhir ola, (2) ammā Ḥak ta'ālādan ḫavf idüp degme kişiye itmeye. **Ṣūret-i tekvīn īnest:** (Resim)

---

233 "Filanla filan arasındaki, aynen benim iki şekil arasındaki düşmanlık gibi, düşmanlığı bulduk; yerle göğü, suyla ateşi ayırman gibi; mülkle şeytanları ve balla tuzu ayırman gibi."

(3) Şūreti yengeç gibidür. Üzerinde (4) bir ay vardur. Ve bunuñ adına (5) فرقاطاهورش [dirler]. Eger dilerseñ (6) kim 'amel dürüst ola, bir 'avret (7) ile cimā' kılup ġusl ide. Daḫi (8) bu ḫātemi yaza, bir ḳuyuya bıraġa. (9) Ḫātem īnest: (10) (Ḫātem)

(11) **Der beyān-ı menzil-i Şüreyyā:** Ḳaçan Ḳamer Şüreyyā menziline gelse Ḥaḳ ta'ālānuñ emriyle bir melek (12) müvekkel olur. Anuñ şūreti ādem şūretine beñzer ki bir ḳaz arḳasında oturur. (13) İki eli var; bir elinde yelpāze ve bir elinde ḳafaī bardaḳ dutar. Anuñ adına (14) سمقاطورش dirler. Ḫātemi īnest: (Ḫātem) (15) Bir kişiyi yoldan döndürmek dileseñ bu ṭılısmātı 'avret ḳanıyla misk ve ḳavaḳ (16) aġacı taḫtasına yaza ve bir aġır ṭaş altına ḳoya ve daḫı eyide kim: "Baġladum fülān ibn (17) fülānı." Andan şoñra bir pāre kilden ādeme beñzer nesne düze. Bu adı ol (18) şūretüñ arḳasına yazup naḳş ide kim bu şūret fülān ibn fülānuñ (19) şūretidür. Ve bu ṭılsımı bir pāre kāġıda yazup ol şūretüñ boynına aşa (20) ḳoya. Ve bu 'ameli iderken ẕeylde yazılan (21) on iki firiştenüñ isimlerini (22) oḳumaḳ gerekdür ve Mirrīḫ buḫūrı yazmaḳ (23) gerekdür. Şūret-i ṭılsım **īnest:** (Ṭılsım) **65b**-(1) **Esāmī-i firişte īnest:** ، كماطارهورش (3) سينطاعاري ، فيمفينو ، لافيماطارنور ، فيماطاستارد (2) كماعليبور ، طارهاغاك ، مفيبطارابيل ، سيلاطارو ، طماكاعابيل ، سقماكارو (4) فلاطاغورش . Ve daḫı ol cinnī ki tekvīn-i firiştedür, şūreti laḳlaḳa beñzer. (5) Dört ayaġı var. Ve öñünde bir çanaḳ şu vardur. Adına سلوطاهال dirler. (6) Yılanları def' itmek içün yazup arular yuvasına ḳoya. Ve daḫı aruları ve (7) ḥarāmīleri def' itmek içün yaza, ol yirde ḳoya, def' ide. Ammā gerekdür ki (8) maymun ḳanıyla yaza. Ḫātem **īnest:** (Ḫātem) (10) 'Arab üstādları dirler kim bu ḫātemi Nūşirevān yazdurup barmaġında (11) götürürdi, cümle 'adūları def' oldı.

Der beyān-ı menzil-i Deberān: (12) Ḳaçan kim Ḳamer Deberān menziline gele, Ḥaḳ ta'ālānuñ emriyle bir melek müvekkel olur. (13) Adına ايزطاييل dirler. Şūreti ejdehāya beñzer. İki başı ve iki ḳanadı **66a**-(1) var. Ve öñünde bir ḳarġa vardur. Ve çün bir kimesneyi dileseñ kim buḫūr idesin (2) ve yāḫūd helāk idesin, bu isimleri şoġan ḳabuġuna yazup mıḳrāż ile (3) her pāresin arpa ḳadar idüp rüzgāra viresin. Ammā ol kişinüñ adını (4) ve anası adını bile yaza. **Esmā īnest:** ورعاجلاطاييل ، نورعاكاييل ، سفهماطاييل (5) كمطاهاييل ، كفهماطاييل . **Ve daḫı** bu ṭılısmātı (6) ḳara ḫoros ḳanıyla bir pāre kefen üzerine yaza, bir eski maḳberenüñ pehlüsi (7) altına göme. Ol ḫaşmuñ adını ve anası adını bile yaza. Ṭılısmāt **īnest:** (Ṭılsım) (8) Andan şoñra kim bu esmāī ṭılısmātları her kim 'amele getüre, bu ḫātemi daḫı yaza. (9) Ammā 'avret ḳanıyla yaza, ve bir eski ḳuyuya bıraġa. Ḫātem **īnest:** (10) (Ḫātem) Ammā gerekdür kim Zuḥal da'vetin oḳuyasın, (11) ve altı kerre buḫūrın viresin, ve yedi kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı oḳuyasın. **66b**-(1) Ve daḫı ol cinnī kim bu menzile müvekkeldür, anuñ şūreti boġaya beñzer. İki başı var. (2) Aġızlarından yılan ṭutarlar. Ve anuñ adına سلفماطور dirler. Eger dilerseñ (3) kim cinnīler işe gele, bir pāre mā'i kāġıd üzerine bu isimleri yazup degirmen (4) ḳutbı içine bıraġasın. Ve 'Uṭārid buḫūrın viresin. Ervāḥ ḫidmetinde tek bu (5) üzere olalar. Ol dīvlerüñ isimleri budur: ، سلجاطوش ، سلفااهيوش ، خيطيفوش (6) حفيطوش ، خلحيفيوش ، سلجاماطوش . (7) Ol tekvīne-i cinninüñ şūreti īnest: (Resim)

(8) **Der beyān-ı menzil-i Heḳ'a:** Çün Ḳamer Heḳ'a menziline gelse bir firişte aña müvekkel olur. (9) Anuñ adına هماعاقيل dirler. Ḥaḳ ta'ālā anı ādem şeklinde yaradıpdur. Dört

(10) eli ve iki ayağı [var]. Ve başı arslan başına beñzer, ve ayaḳları deve ayağına beñzer. (11) Bir elinde żurna ve bir elinde süpürge ve bir elinde ḫancer ve bir elinde ṭaraḳ ṭutar. (12) Ve ḳırḳ firişte daḫı aña müvekkeldür. İsimleri **īnest:** محارایبل ، محاطاهایبل (13) مکاکایبل ، بوطارعایبل ، بقاطاعایبل ، سقمهاطایبل ، قطبارطاریبل (14) قطبارطایبل ، عورجایبل ، قلاطامایبل ، عریاطایبل ، ولااسایبل (15) قلاطورایبل ، قماغارایبل ، قماهایبل ، شماطاغایبل ، وراغارایبل ، (16) طوفاداغایبل ، قماطارایبل ، افلاطاوایبل ، فوغارلایبل ، سرمارایبل (17) نورانایبل ، طبکارایبل ، کماکایبل ، کبراکایبل ، مرغاطایبل ، هوراعایبل ، **67a**-(1) ملاطامایبل ، صطلبدیبل ، سقهاطایبل ، ورهامایبل ، محیایبل (2) میکامایبل ، زناطاهایبل ، طباطاهایبل ، وراطبالایبل ، قماطارایبل (3) سلاماعایبل ، عیکایبل ، علاکامایبل . Ve her kim misk ve za'ferān birle (4) bu melek-i müvekkeli ve bu ḳırḳ isimleri ve ṭılsımı bile yaza, her veġāya kim varsa cenk (5) itse her cenk ü cidāl arasında aña noḳṣān ve ḫalel gelmeye bi-emri'llāhi ta'ālā. (6) Ammā ṭāli'-i Esedde yaza, ve yāḫūd teslīs -i Āfitābda yaza, veyā Mirrīḫde yaza. Ve hem (7) yazarken Mirrīḫ da'vetin oḳuya ve ḳırḳ kerre Āfitāb da'vetin oḳuya ve Āfitāb buḫūrın (8) vire. Ve daḫı yazmazdan evvel yedi gün taḳdīr içinde ola, ya'nī yedi gün (9) ve yedi gice ḥayvānāt yimeye, 'ibādet ḳılup ḫalvetde otura, 'uzlet ḳıla. (10) Ve bu ṭılısmātı geyik derisine yaza, tā kim işi dürüst gele. Ṭılısmāt **īnest:** (Ṭılsım) (11) "*Ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyü'l-'aẓīm.*"[234] Ve daḫı ol cinnī kim (12) bu firiştenüñ tekvīnidür, ṣūreti kedi ṣūretine beñzer. Ve adına سقطیروش **67b**-(1) dirler. Bir yirde kim ḳuyruğı uzun veyā 'aḳreb olsa def' itmek içün (2) bir pāre kāğıda aḳ ṣoğan ṣuyı ile işbu sereṭān ṣūretini yazup (3) ol evde defn eyleseler her yılan ve 'aḳreb ol ḫāneye girmeye. Ṣūret-i (4) sereṭān īnest: (Resim) (Resim)

68a-(1) Ve daḫı bilmek gerekdür kim ol melegüñ tekvīni kim dimişdük, anuñ daḫı ṣūreti (2) kedi gibidür. **Īnest:** (Resim)

(3) **Der beyān-ı menzil-i Hen'a:** Ḳaçan kim Ḳamer Hen'a menziline gelse bi-emri'llāhi ta'ālā (4) bir melek-i müvekkel gelür kim anuñ adına تعهاطایبل dirler. Ṣūreti fīl (5) ṣūretine beñzer. Üzerine dört ādem oturur. Birisinüñ elinde ḳılıç vardur, (6) ve birisinüñ elinde tīr ve kemān ve birinüñ elinde şişe ve zerḳa ve sinān (7) ṭutar. Ve eger dilerseñ kim bir kimesne ulu devlete irişe, bu ṣūreti öñünde (8) ḳoya. Vaḳtā kim Āfitāb Zühre ile teslīsde ola, bu ṭılısmātı misk ve za'ferān (9) ve hüdhüd ḳanı ve yağmur ṣuyı ile geyik derisine yaza ve üzerinde götüre. Ve daḫı (10) mıṣrī altun ile heykel adına, ḫaṭā vāḳi' olmaya. Lākin riyāżetsüz ve 'Ahd-nāmesüz (11) olmaz. Ve daḫı bu ṭılısmāt alta yanına yazmaḳ gerekdür. Ve yazarken dimek (12) gerekdür kim: "Fülān oğlı fülānuñ devlete iḳbālini getürdüm, fülān oğlı fülānuñ (13) başına urdum Allāhu ta'ālānuñ emriyle." diye. Andan ṣoñra bu yetmiş melek adın (14) yetmiş kerre oḳuya. Yedi gün taḳvā ide ve cimā' itmeye. Ve her gün oḳuya kim (15) bu ervāḥ 'arş-ı a'ẓamdur. Nāmhā īnest: طارغاهایبل ، طماغاطازایبل (16) کماقادعایبل ، سلامطارایبل ، ولاطارعایبل ، فماطاحایبل (17) طوطارایبل ، افلاطورایبل ، صقلاطورایبل ، سقلاطورایبل **68b**-(1) کمعادایبل ، قصلاطایبل ، درطاهایبل ، سفهاطایبل ، عملاطایبل (2) ملاطورایبل ، کماسارایبل ، اسرافیایبل ، مکلکایبل ، سلاطافایبل (3) عماکایبل ، فلاکماهال ، سلاکماطال ، ویرلاکال ، درطایبل (4) قطبارایبل ، سکبایبل ، شططاهود ، مطیطان ، مکورایبل (5) سلاطور ، فلاکمورش ، فلاطوردن ، ملاطارین ، سنسهماطورایبل (6) ولاداعایبل ، کمادکاررم ، زمانطارین ، کماطاطور ، یانوراطایبل (7) قصطاورن ، قسططاغازم ، فماطاذیف ، سفلاطوراط (8) عفعطارون ، سلفهلوس ، سلحاطارون ، طماعادون (9) اوسطایبل ، عزطلاط ،

---

234 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

، املاطوراق (11) سقهماطوراس ، سقاطينور ، عوعولاروذا ، افلاطارقط (10) فرماطاروس ، عقرولايبل ، فقرطارون
، فيماعولاي (13) سماعاريفوط ، عماطايف ، عطقرارو ، مراطيناروش ، مروانوس (12) بويانسطورش ، طبقاريط ، كنجابيادوم
، املاطورش ، قطارواي ، مبطرطاريابيل . Ve daḫı (14) bil kim bu ṭılısmāt-ı şerīf budur. **Ṭılsım īnest:** (Ṭılsım) **Şūret-i fīl**: (Resim)

69a-(1) Ve daḫı bu ṣūret-i tekvīni kim yazmaḳ gerekdür ol cihetden kim yazup götüren (2) kimesne ḥalāyıḳ arasında aḫfā ziyāde ola ve yavuz dilden beri ola. Ve daḫı (3) bu tekvīnüñ ṣūreti bir atdur kim iki başı var. Ṣūreti **īnest:** (Resim)

(4) **Der beyān-ı menzil-i Ẕirā‘:** Çünkim Ḳamer Ẕirā‘ menziline gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (5) Anuñ adına حنطاعايل dirler. Ṣūreti ādeme beñzer. Dört eli var ādem (6) eli gibi ve iki ayaġı var at ayaġı gibi. Bir elinde hüdhüd ḳuşı ve bir elinde (7) levḥ ve bir elinde ḫancer ve bir elinde ḳamış ṭutar bir melekdür. Eger dilerseñ (8) kim bir yola tīz tīz gidüp ve hiç ol yolda bir nesne ki ẓāyi‘ itmeyüp (9) yorılmayasın, gerekdür kim bu ṭılısmātı şeref-i Ḳamerde yazasın misk (10) ve za‘ferān birle. Ba‘dehu buḫūr-ı Ḳamer ile tebaḫḫīr idüp ḳoltuġuñ altında (11) muşamma‘ birle ṣarup götüresin. Bi-'iẕni'llāhi ta‘ālā ne ḳadar yol kim (12) giderse yorılmaya. Bir rivāyetde Āfitāb buḫūrı dirmek gerekdür. Ṭılsım (13) **īnest:** (Tılsım) **69b**-(1) **Şūret-i melek īnest:** (Resim)

(4) Ve daḫı bu yedi dīv adlarını yetmiş kerre oḳuya. Nām-ı dīv **īnest:** (5) شطاغيوذش ،
عماطينورش ، سفهماطلينورش ، كماطاغينورش (6) دعلاطينورش ، طماطماهورش ، كطاعهينورش . Ve daḫı (7) işbu firişte ṣūretini bile yazmaḳ gerekdür. Ve rengini nīlgūn itmek (8) gerekdür tā kim ḫāṣṣıyyeti ziyāde ola. Bu melek ādem ṣūretindedür. (9) İki ḳanadı vardur. Lākin ismi nüsḫamızda olmaduġı ecilden (10) biz daḫı taḥrīr eylemedük. () Bir ġayrı nüsḫada (11) bulunursa işbu açıḳ maḥalle ketb olına. Ṣūret-i firişte **70a**-(1) **īnest:** (Resim)

(2) Ve daḫı bu firiştenüñ tekvīni ṣūreti bir deve gibidür. Üç başı vardur. (3) Arḳasında bir ādem oturur. Başında yeşil ‘imāmesi vardur. Devenüñ (4) mehārın ṭutar. Adına رهاطينورش dirler. Kimyā üzerinde müvekkeldür. Ve daḫı (5) dirler kim bunuñ zīr-i ḥükümetinde on dīv vardur. Anlar daḫı kimyā üzerine (6) müvekkel olup ol ‘ameli işleyen kimesnelerüñ ‘amelin bāṭıl ider ve işlemege (7) māni‘ olur. Bu fenne ṭālib olana evvelā lāzımdur ki bir yüce ṭaġ kim dā'imā (8) üzerinden ḳar eksük olmaya, meṡelā Keşiş Daġı gibi. Ve eger dilerseñ kim (9) kimyā ‘ilmin ele getüresin, bu dīvleri ol yüce ṭaġda da‘vet (10) ḳılasın Meymun-ı A‘ẓam ‘azīmetiyle. Ba‘dehu anlardan murādın ḥāṣıl idesin. (11) Ve bu dīvlerin isimleri budur:
، وجهلاطوش ، وهلهينوش ، وكلجغيوش ، وسلجلجوش ، وخنطفغوش ، وخلجقياش (1)-**70b** وخلجفيوش ، وجنطوش ، فردجوش
كماطوهينوش . **Şūret-i** رهاطينورش **īnest:** (Resim)

(3) **Der beyān-ı menzil-i Neṡre:** Çün [Ḳamer] bu menzile gelse bir melek-i müvekkel gelür kim adına (4) توهايل dirler. Ṣūreti ḳoyun ḳoçuna beñzer. Ve üzerinde bir laḳlaḳ ḳuşı (5) oturur. Burnı ḳuyruġundan yaña ṭurur. Ammā ayaḳları ādem ayaġına beñzer. (6) Ve daḫı anuñ tekvīn-i cinnīsinüñ adına سعقلاطور dirler. (7) Heykeli ādem heykeline beñzer, ammā dört başı vardur. Her başı yılan başına (8) beñzer. Ve daḫı ādem eli gibi iki eli vardur. Bir elinde yelpāze ṭutur (9) ve bir elinde balıḳ ṭutar. Bir ‘acīb hey'etlü firiştedür. Ve daḫı anuñ (10) ḫātemi vardur. Ṣūret-i ḫātem īnest: (Ḫātem) **71a**-(1) Ve ṣūret-i firişte **īnest:** (Resim)

(2) Ve eger dilerseñ kim bir kişinüñ dilini ve ef'ālini baġlayasın, ve bu ṣūreti (3) öñüne ḳoyasın. Ve bu ṭılısmātı bir jenkār renk kāġıd üzerine kāfur (4) ve za'ferān ile yazasın. Ba'dehu eşek derisine al ipek ile ṣarasın (5) kim ḳız oġlan ipligi ola. Ve eyide kim: "Fülān ibn fülānuñ benden ṭarafa olan (6) aġzını ve dilini baġladum, ebedī benüm ḳasdıma söz söylemeye ḳala ebedī sedd-i Ye'cūc (7) kim Ḥażret-i İskender yapdı Ye'cūc ve Me'cūc ġamından Allāhu ta'ālānuñ fażlı (8) birle, anuñ gibi sedd baġladum." diyü ancılayın baġlanmış olsun diye ba'dehu bir (9) aġır ṭaş altına ḳoya. Ṭılsım īnest: (Ṭılsım) **71b**-(1) Ve eger bir kişinüñ işini ve gücini baġlayasın kim anuñ baḫtı ve işi açılmaya, (2) bir eski maḳbereden bir pāre tābūt alasın. Bu ṭılsımı üzerine yazasın. (3) Ẕikr olunduġı gibi eyidesün kim: "Fülān oġlı fülānuñ işini ve gücini baġladum, (4) ancılayın kim bu gūrḫānda yatan tābūt ile meyyitüñ cismi türābı ḳabrde (5) deprenmezse eli baġlu ve dili baġlu yatursa fülān ibn fülānuñ daḫı baġlu ola. (6) Ba'dehu bu ervāḥuñ adlarını daḫı yedi kerre oḳuyasın. **Īnest:** (7) فطاطاهو , قطاغاقور , هطاماغور , طماطوقور , سقهاطوقور (8) كباطاقور , رياكاغور . Ve daḫı ol cinnī kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına (9) () [dirler]. Eger bu cinnīnüñ ḫātemini jenkār ile ve sirke ile bir pāre kāġıd (10) üzerine yazasın, daḫı bir eski ḳuyuya bıraġasın, ve 'adūlaruñ adın bile yazasın. (11) Ḫātem īnest: (Ḫātem) Ve daḫı dilerseñ kim (12) bir cinnīyi maḥbūs ḳılasın, ismini bir şişe içine yazup ḳoyasın ve aġzını baġlayup (13) mühürleyesin, bi-emri'llāhi ta'ālā maḥbūs olur. Ṣūret-i سعقلاطور **īnest:** (Resim)

72a-(1) **Der beyān-ı menzil-i Ṭarfe:** Çün Ḳamer Ṭarfe menziline gelse bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına تهماطايل dirler. Ṣūreti nemāza ṭurmuş, taḥiyyete oturmuş, seccāde üzerinde (3) oturmuş ādeme beñzer. Öñünde ḳandīl yanar iki ḳanadı var bir melekdür. Ve daḫı (4) anuñ bir ḫātemi vardur. Bu ḫātemi misk ve za'ferān ve gül ṣuyı ile Semerḳand (5) kāġıd üzerine yazup götürse ādemīler ve ulu begler arasında 'azīz ve muḥterem ola. (6) Ammā bu 'ameli yazarken Ḳamer Ṭarfe menzilinde olup 'Uṭāridüñ buḫūrın vire, ve 'Ahd-nāme-i (7) Süleymānı oḳuya. Nitekim ẕikr eyledük. 'Ahd-nāmesüz hiç bir şey 'amele gelmez. Ṣūret-i melek īnest: (Resim)

(8) **Der beyān-ı menzil-i Cebhe:** Ḳamer Cebhe menziline gelse bir firişte gelüp Ḳamere müvekkel olur. Anuñ (9) adına هجاطايل dirler. Ṣūreti ādeme beñzer. Ammā kim üç başı vardur; bir başı yılan (10) ve bir başı ḳurd ve bir başı sīmurġ başına beñzer. Ve dört eli daḫı vardur; bir elinde (11) elma ve bir elinde bıçaḳ ve bir elinde bir pāre saç ve bir elinde ḳullābe ṭutar. Ve eger (12) bir kimesnenüñ uyḳusın baġlayasın, gerekdür kim Ḳamer Cebhe menzilinde iken bir delinmedük (13) na'l üzerine bu ṭılısmātı misk ve za'ferān ve 'avret ḳanıyla kim feṣṣād almış ola, **72b**-(1) yaza ve eyide kim: "Fülān oġlı fülānuñ uyḫusın baġladum." Ve eger maḥabbet içün yazarsa diye kim (2) "Fülān oġlı fülānuñ 'aḳlını ve fikrini maḥabbet içün baġladum ve maḥabbeti ziyāde eyledüm, العجل العجل العجلالساعته الساعته الساعته
Ṭılsım īnest: (Ṭılsım)

(4) Çünkim bu ṭılsımı yaza ve bu efsūnı oḳuya, bir kerre ol na'la ura ve yedi kerre daḫı (5) eyide kim: "*el-ḳına'n-nār ve'n-nīrān fī maḥabbetihi meveddete 'aşḳin fülān bin fülān.*"[235] Ve andan (6) ol na'lı oda bıraġa ve gerekdür kim od tütünsüz ola. Ve daḫı yekşenbih veyā ażīne

235 "Filanoğlu filanın sevgisinde ve aşkında bizi ateşe at."

(7) güni ola. Ve bir ṭāli' iḫtiyār ḳıla. Maḥabbet içün olursa Ḳamer Zühre ile tesdīsde (8) veyā teslīs̱de ola. Ve eger 'adāvet içün olursa Ḳamer Mirrīḫ ile veyā Zuḥāl ile terbī'de (9) veyā muḳābelede veyā muḳārenede ola. Ve bu efsūnı oḳuya. **Īnest**: "Na'l āmed nefsān, (10) māh āmed tābān, ebr āmed bārān, şīr āmed ġarrān, pīl āmed ḫırmān, mār āmed ġaltān, (11) berḳ āmed dıraḫşān, dīv āmed bāzān, bīd āmed lerzān, āb āmed seyelān, ḫāk āmed (12) rīzān, nār āmed sūzān, bād āmed vezān, tīr āmed perrān, seyf āmed tāzān." (13) **Maḥabbet içün** dilese böyle oḳuya: "Ne na'l geldi بيلسه ne ay geldi tābān, ne bulut **73a**-(1) geldi bārān, ne arslan geldi ġarrān, ne yil geldi ḫırāmān, ne yılan (2) geldi ġaltān, ne berḳ geldi raḫşān, ne dīv geldi bāzān, ne sögüd geldi (3) lerzān, ne ṣu geldi seyelān, ne topraḳ geldi rīzān, ne od geldi sūzān, (4) ne pīl geldi evzān, ne oḳ geldi perrān, ne ḳılıç geldi (5) tāzān.[236]" De kim: "Fülān geldi, giryān geldi, teni (6) lerzān geldi, dili biryān geldi, yire ġaltān geldi, būşile cān geldi (7) ki ḫūşān geldiler cāna, geldi kim cān geldi, geldi kim remmān geldi, geldi (8) kim 'ıyān geldi, geldi kim beyān geldi, geldi kim arslan aġzına geldi." (9) Andan ṣoñra diye kim: "Bu melek-i cinnüñ ḫātemi ḥaḳḳiçün sen rast getürgil" diye. (10) Andan na'lı evde ḳapaya, 'acāyip göre. **Ṣūret-i tekvīn īnest:** (Resim)

(11) Ve daḫı bu firiştenüñ tekvīni ṣūreti zürāfe gibidür başını arḳasına ḳomış. **73b**-(1) Adına طلطوهورش dirler. Ṣūreti **īnest:** (Resim)

(2) **Der beyān-ı menzil-i Zübre:** Çünkim Ḳamer bu menzile gele, bir melek gelüp Ḳamere müvekkel olur. (3) Adına هماكاطايل dirler. Anuñ ṣūreti hemçünān firişte gibidür. Dört eli var. (4) Ammā başı ḳuş başına beñzer. Ve dört elinde daḫı reyḥānlu gül ṭutar. Ve eger bir kişi (5) dilese kim ervāḥları kendüye muṭī' ḳıla, evvelā gerekdür kim ḳırḳ gün erba'īne girüp (6) oruç ṭutup ḥayvānātdan berhīz ide. Buḫūr-ı Müşterī ve buḫūr-ı Zühre ve buḫūr-ı Āfitāb (7) ile ḳarışdurup ḳarżlar ide. Andan bu ḳırḳ gün içinde bir gün ile bir gicede (8) seksen 'aded ḳarż-ı buḫūr ide. Ve gicede ve gündüzde yedişer kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı (9) oḳuya. Ve dāim ṭahāret birle otura. Ḳırḳ gün tamam olduḳda mendīl-i kübrāsını (10) bir yüce ṭaġ başına döşeyüp ervāḥı da'vet ḳıla. Ve yetmiş kerre Ḳul ūḥiyye (11) sūresin oḳuyup bu ṭılısmātı ol sā'at içinde misk ve za'ferān ile (12) yazup mūm ile ḳaplayup kendüde ṣaḳlaya. Mādām ki bu ṭılısmāt üzerinde (13) ola, ḳırḳ cinnī anuñ ḥükmine rām ola. Ve yāḫūd bu ṭılısmātı misk ve za'ferān ve hüdhüd (14) ve güvercin ḳanıyla ola, ammā beyāż güvercin ola. Nitekim ẕikr eyledük, ḳulaḳları **74a**-(1) dibinden ḳan alalar, ṣoñra āzād ideler. Ṣūret-i ṭılısmāt īnest: (Ṭılsım) (2) Ve daḫı ol cinnüñ kim bu tekvīnüñ adına صوراعاطورش dirler, 'avrete beñzer. Aḳ çār bürünür (3) ve yüzinde niḳāb var. Ve iki küçük ḳızlar daḫı var, anlar daḫı çārlar bürünüp ardınca dururlar. (4) Ṣūretleri īnest: (Resim)[237]

74b (Resim)

(1) Her kim dilerse 'avretler aña maḥabbet ide, bu ṣūreti bir pāre kāġıda ve bu isimleri ol (2) ṣūretüñ yuḳarusına yaza. Andan ṣoñra ol ṣūretin sīnesi üzerine oḳuyup (3) ura. Ve eyide kim: Der füsūn;

---

236 Anlama uymadığı için "Ki 'aşḳ geldi (5) ki od geldi suzān" bölümü çıkarılmıştır.
237 Resim yeri boş bırakılmıştır.

هييجو اقلوب النسا في الملا العالم، تمحيشا هسقياد شقفنا بحق الله الا كبر اعظم و بحرمته هذه الدعوةالحق و دعوة الملايكة
الوحا الوحا العجل العجل العجل الساعة الساعة الساعة يا ملك الاكبره الاسرق ميمون الاعظيم.

Çünkim bu vechile oḳuya. Andan (7) buḫūr vire ve bu du'āyı oḳuya: "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, Allāhümme bi-luṭfi keremike* (8) *ma'a'l-melāyiketi'l-muḳarrebīn ve enbiyā'u'l-mürselīne bi-ḥaḳḳi Rabbi'l-'arşi'l-'aẓīm* (9) *eyyetuha's-sīretu'r-raṭıbe'l-mu'tedile'l-laṭīfe aḥsenü'l-ḫalḳ eḍ-ḍaḥḥāke ṣāḥibu'z-ziyneti* (10) *ve'l-ḥiyelete ve'ẓ-ẓehebe ve'l-cevāhire ve'ṭ-ṭarafe ve'lleh ve'ṭ-ṭurāb ve'l-ḳınā bi-nehrike* **75a**-(1) *bi-mā el-evtāru ve'l-'eydānu ve'l-la'ibu ve'l-cerrāḥu ve'l-maḳāmetu ve'l-ġābiletu ve'l-laṭfetu* (2) *el-'ādiletu's-saḳfiyetu 'ale'l-enkiḥati maḥabbeti'l-'aşreti ve'ṭ-ṭarabi ve serūren ve'ṭ-ṭayyibi* (3) *es'eluke men zeyyeneke bi-ziynetihi illā kevākibu ve bi-ziynetihi'l-lehv ve'ṭ-ṭarab tef'alu li ḳeẕā ve ḳeẕā.*"[238] Çünkim bu da'veti oḳuyasın, yalunsuz ot ile sekiz kerre buḫūr viresin. (5) Ve renklü ṭonlar giyesin ve cevāhir ile zeyn olasın, ve yāḫūd birāz cevāhir (6) götüresin. Andan ṣoñra bu ḫātemi misk ve za'ferān birle yazasın, on (7) bir kerre buḫūr viresin. **Īnest**: (Ḫātem) (8) **Ṣūret-i tekvīn īnest:** (Resim)

(9) **Der beyān-ı menzil-i Ṣarfe:** Çün Ḳamer Ṣarfe menziline gelse Allāhu ta'ālānuñ emriyle bir melek gelüp (10) Ḳamere müvekkel olur. Anuñ adına عرمهاطاهاييل dirler. Ṣūreti ādeme beñzer. Ammā kim iki (11) başı vardur. Bir başı ṣığır başına ve bir başı deve başına beñzer. Ve dört eli vardur; (12) bir elinde desti ve bir elinde bardaḳ ṭutar. Bir kimesneyi 'aşḳ ile ālūde ḳılmaḳ dileseñ **75b**-(1) gerekdür kim bu ṭılısmātı gümüş levḥ üzerine yaza. Ve aḳ atuñ ṣaçı ile ṣarup (2) bir ḳarañu ḳuyuya bıraġa. Ve yedi kerre 'Ahd-nāmeyi oḳuya. Ve 'ūd ve şeker ve lādin ve maṣṭaḳi (3) ḳarışdurup bile yaza. Ve ol diledügin kimesnenüñ adını mendīl-i meymūn üzerine (4) çeke, içerü girüp otura. Henüz mendīlden ṭaşra gelmedin diledügi kişi ḥāżır ola. (5) Ṣūret-i melek īnest: (Resim)

(6) Ve 'azīmet ve nār-ı necāt ve ṭılısmāt budur: "*Yā 'azīmeti 'aleyküm yā eṣḥābu's-siḥr ve'l-vesvās* (7) *ve ehlu'n-nār min cunūdi İblīse seyyidu'ş-şeyāṭīn ve ma'şerete*[239] *elleẕī yüvesvisūne* (8) *fī ḳulūbi benī ādeme ve benātu Ḥavvā ecma'īne şehevātun muḫtelifetun ve leẕẕātin şettā ve naṭıḳūn* (9) *fi'l-'ālemi bi-ḳużāmā ḥavāyici* بوا هطهيوهته بوا هطشته بوا الوحا (11) ابيوسته بوا غوالش بوا عطلهوهشته بوا عطلشته بوا كهيوهشت (10) بوا كيهشته الوحا الوحا *yā melikü'l-cinn ve'ş-şeyāṭīn bi-ḥaḳḳin* دجوش (12) *ve* حتطوش ve حنطينقوش ve خلجفيوش *ve yā men 'aşere* (15) الوحا الوحا *yā melikü'ş-şeyāṭīn bi-ḥaḳḳi naḳşi ḫāteme Süleymāne ibnu Dāvūde 'aleyhimu's-selām* **76a**-(1) *bi-ḥaḳḳin* كسطنطيهما لسطعطهميها *ebīhā maḥalli yeshum ve bi-ḥaḳḳi'l-'aceli'l-'aceli'l-'acele.*"[240] (2) **Ṭılısmāt-ı 'acāyib-i mücerribāt īnest:** (Ṭılsım)

---

238 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, melaikelerle ve peygamberlerle olan lütfun hürmetine sana yalvarıyorum. Yüce Allah'ın hakkı için ey güzel, yaratık güler yüz yaratmışşın. Ziynet, altın, mücevher, eğlence sahibi senin kurbanın olsun. Telleri, mızrapları, oyunları, cerrahları, makameleri, latifeleri doğru olup sevilen on tane arasında güzel bir eğlencedir. Soruyorum sana, seni kim süsledi? Ancak o yıldızlarla eğlence bitince bana böyle yaparsın."

239 Derkenarda "ilā bi'llāh"yazılıdır.

240 "Ey sihir ve vesvese sahipleri ve ateş ehli, bunlar İblîs'in askerleridir. Onlar Ademoğullarının nefislerini vesveseye düşürürler. Aynı zamanda Havva kızlarını da vesveseye düşürürler. Muhtelif şehvetler verirler."

(3) " هيحت *fülān bintu fülān fī maḥabbetihi fülān ibnu fülān* الوحا العجل لايمين الساعة "[241] Ve dahı ol cinnī kim bu menzilüñ tekvīnidür, ṣūreti kirpiye beñzer. (5) Adı[na] وقاصليل dirler. Her kişi kim bu tekvīnüñ ṣūretin yazup (6) zeyt yağıyla çerāḳda yaḳa, her kimüñ adın dilerse bile yaḳa, Allāhu (7) ta'ālānuñ emriyle ol kişinüñ ḳarārı ḳalmaya, saña gele, āşufte ola. (8) Ammā gerekdür kim yazarken ṭatlu yiye, ekşi ve acı nesneler yimeye. Ġāyet (9) mücerrebdür. Ve Ḳāḍı Ḫalāṣī raḥmetu'llāhi 'aleyh bu a'māli dāim iderdi. (10) **Ṣūret-i tekvīn īnest:** (Resim)

Der beyān-ı menzil-i 'Avvā: Ḳamer 'Avvā (11) menziline gelse Allāhu ta'ālānuñ emriyle (12) bir melek gelüp aña müvekkel olur. (13) Anuñ adına هماطاصابيل dirler. (14) Hemān firişte ṣūretine beñzer. İki ḳanadı (15) var. Ve iki eli var ki kemān çeker ve üç oḳ ṭutar. Öñünde bir şem' ve bir (16) şem'dān var. Ve nişāna oḳ urmaḳ dileyen bu ṭılısmātı geyik derisine (17) yazup yayına bağlaya Ḳavs ṭāli'i içinde. Ammā kim misk ve za'ferān ile (18) yaza, ve aḳ güvercin ḳanıyla yaza. Ol kemāndan oḳ atıldıḳça ekṣeri **76b**-(1) ḫaṭā itmeye. Kerrāt ile tecrübe olınmışdur. **Ṣūret-i firişte īnest:** (Resim)

(2) Ve dahı dilerseñ kim ādemīlerüñ gözlerin bağlayasın, gerekdür kim ḫaffāş ḳanıyla (3) ve mūş ḳanıyla bu ṭılısmāt[ı] ḳazların derisine yaza ve ḳoltuğı altında götüre. (4) Ve 'Uṭārid buḫūrın vire. Ve ḫalvetḫānede yaza kim kendüden ġayrı canlu (5) kimesne olmaya. Ammā çeharşenbih gicesi yaza, ve ayuñ evvelinde olur. Ṭılısmāt budur: (Resim)[242]

77a-(1) Ve dahı ol cinnüñ menzilüñ tekvīnidür. Anuñ ṣūreti köpege beñzer kim aña oḳlı (2) kirpiye dirler. Ve anuñ adına عينورهوش dirler. Ve dahı bu tekvīnüñ üzerine (3) altı dīv müvekkeldür. Ol dīvlerüñ adları **īnest:** عماطاهياطورش (4) سغماطاعاطورش , فلاطاهياخورش , عماكاقورش (5) قطاكماغورش , سلاطاكافورش . Bu altı adları yaza, zānūsına (6) bağlaya. Ṣūret-i tekvīn īnest: (Resim)

Der beyān-ı menzil-i Simāk: Ḳaçan (7) Ḳamer Simāk menziline gelse bir melek gelüp aña müvekkel olur. Ṣūreti ādeme beñzer. (8) Bir kürsī üzere oturmuş ve iki elinde iki balıḳ ṭutar. Adına سقماكايبيل (9) dirler. Eger bir kimesne deñiz ḳorḳusından emīn olmaḳ dilese bu ṭılısmātı (10) misk ve za'ferān ve gül ṣuyı ile ve balıḳ ḳanıyla bir pāre geyik derisine [yaza] (11) ve sefīnesine bağlaya, ġarḳdan emīn ola. Ammā gemi içinde yaza, mevcden ve seylden (12) emīn ola. Ve dilerseñ kim yağmur yağdırasın, bu ṭılısmātı balıḳ derisine (13) yazup bir ṭaş altına ḳoya, ve andan Ḳamer da'vetin oḳuyup Ḳamer buḫūrın vire. (14) (Ṭılsım) (15) Evvel buḫūr vire, andan yetmiş kerre oḳuya, andan ṣoñra yetmiş kerre bu melāyike (16) adlarını oḳuya kim yağmurlara ve bulutlara müvekkeldürler. **Nāmhā īnest:** (17) *"Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, sübḥāneke lā ilāhe illā ente yā Rabbi küllü şey'in* (18) *yā men en'amu bi-ḥavlihi yā men ekreme bi-ṭūlihi yā men 'adele bi-luṭfihi yā men te'azzeze* **77b**-(1) *bi-ḳudretihi yā men ḳadderehu bi-ḥikmetihi yā men ḥakeme bi-tedbīrihi yā men debberehu bi-'ilmihi yā men* (2) *'alā fī ẓunūbihi yā men ẓebānī 'uluvvihi sübḥāneke lā ilāhe illā hüve ente yā men* (3) *yaḫluḳu yeşā'u yā men yağfiru li-men yeşā'u yā men yu'aẓẓibu men yeşā'u yā men* (4)

241 "Filan oğlu filan muhabbet için filan oğlu filan "
242 Tılsım yerine resim konmuştur.

yetūbu 'alā men yeşā'u yā men ye'ūbu fi'l-erḥame keyfe yeşā'u yā yezīdu (5) *fi'l-ḫalḳi mā yeşā'u sübḥāneke yā lā ilāhe illā ente yā Rabbe yā men lem yelid* (6) *ve lem yūled yā men lā şerīke fī ḥikmeti eḥaden yā men ca'ale li-külli şey'in ḳaderen* (7) *yā men lem yezel raḥmen kerīmen yā ca'ile'l-melā'iketi ve rusulen yā men ca'ale fi's-semā'i* (8) *burūcen yā men ca'ale fī şems sirācen ve ḳameren münīren yā men ca'ale'l-arże ḳarāren* (9) *yā men aḥṣā küllü şey'in 'ilmen ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*"[243] Nāmhā (10) īnest: جبيطابيل ، (12) عماطينابيل ، افلاكوطازابيل ، ورطاعماجابيل ، هماكاسلابيل (11) شماكاعاهابيل ، كماكاهابيل ، خبيطاهابيل سقهماكاطابيل (13) طماكاعابيل ، غفراطاهابيل ، ورساعاهابيل ، كهماغاريفابيل . **Ve daḫı bu adları levḥ ideler kim** Ādem peyġamberüñ muṣḥafından (14) çıḳarupdururlar. Ve çünkim bu adları oḳuyasın, derḫāl o cinnīlerden müvekkelden (15) geleler ve ol melek-i müvekkeli götüreler ādem şeklinde. Ammā kim göricek be-ġāyet (16) heybetlü görüp ṣalābet birle gelür. Gerekdür kim ṣabr idesin, yoḳsa helāk ider. (17) **Ṣūret īnest:** (Resim)

78a-(1) Ve daḫı ol cinnī kim bu menzilüñ tekvīnidür, anuñ ṣūreti ādeme beñzer. Ammā kim (2) başı deve başına beñzer. Boyının uzadup murabba' oturupdur. (3) Ve iki eli vardur ādem eline beñzer. Bir elinde baḳır dutar, ve bir elinde varaḳa dutar. Adına (4) هلاطينورس dirler. Ve daḫı ol cinnī kim bu menzilüñ tekvīnidür, ṣūreti (5) ādeme beñzer. Bunuñ emrinde ṭoḳuz yüz biñ ve daḫı ṭoḳsan ṭoḳuz biñ (6) firişteler vardur. (Resim)

(7) **Der beyān-ı menzil-i Ġafre:** Ḳamer ḳaçan Ġafre menziline gelse bir melek gelüp aña müvekkel (8) olur. Anuñ adına كفياطاهابيل dirler. Ṣūreti ādeme beñzer. İki eli (9) ve iki başı var, ve iki ayaġı ve iki ḳanadı var. Bir elinde zenberek (10) ve bir elinde āfitāb ṭutar. Ve daḫı bu melek 'āṣi cinnīler üzerlerine (11) müvekkeldür. Ve eger bu cinnīler üzerine müvekkel olmayaydı 'āṣi cinnīler (12) 'ālemi ḫarāb iderler idi. Ḥaḳ sübḥānehu ve ta'ālā bu firişteyi müvekkel (13) idüpdür, tā kim bunuñ ḳorḳusından zebān idemezler. **Ṣūret-i 78b**-(1) **firişte īnest:** (Resim)

(2) Ve daḫı bir ḥastaya ve yāḫūd bir āfet irmiş kişiye timār itmek dilerseñ ki (3) ol rencden emīn ola, gerekdür kim evvelā bir ḳara ḳoç ḳoyun ḳurbān ide. (4) Ve bu ṭılısmātı misk ve za'ferān birle yaza ve ol kişinüñ boyınına baġlaya. (5) Bi-emri'llāhi ta''ālā ol marażdan şifā bula. (Ṭılsım) (6) "*bi-ḥaḳḳi hāẕihi'l-esmā'i'l-'iẓāmi's-sifār hüve bi-mektūbin fī barādiḳ el-'arşike el-'aẓīm* **79a**-(1) *ve bi-hürmetihi melāiketi'l-muḳarribīne ve enbiyāike'l-mürselīn.*"[244] Ve çünkim bu 'amele başlayasın, evvel (2) üç kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı oḳuyasın, ve üç kerre buḫūr-ı Müşterī viresin. Andan (3) ṣoñra bu ṭılısmātı bir pāre kāġıda yazup ol kimesnenüñ boynına baġlayasın. (4) Ḥaḳ ta'ālā ol kimesneye şifā vire. Ve andan ṣoñra

---

243 Burada parça parça âyetlerden alıntılar yapılmıştır."lem yelid ve lem yūled" bölümü 112 İhlas 3: "O doğurmamıştır ve doğmamıştır." Dişer bölümleri "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Senden başka Tanrı olmadığına, herşeyin ilâhı olduğuna, bütün nimetleri verdiğine, adalet verdiğine, kudretinle övünüldüğüne, kadir yöneticisi olduğuna, ilminde bilgili olduğuna, istediğini yaratacağına, bağışlayacağına, işkence edeceğine, istediğinin tövbesini kabul edici olduğuna, çocuğun rahimde erkek mi, kız mı olduğunu bildiğine, doğup doğurmayacağına ortağın olmadığına, kader yarattığına, rahîm ve kerîm olduğuna, melaikeleri, peygamberleri, yıldızları yarattığına, güneşteki aydınlığı ve ayın ışığını senin yarattığına, yaşamak için yeryüzünü yarattığına, herşeyin ilmini bildiğine tesbîh ederim. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

244 "Bu yüce isimlerin hakkı için bu senin yüce katında yazılmıştır ve sana yakın olan peygamber ve melaikelerin yüzü hürmetine."

bu adları kızıl sığır (5) ödiyle yazup āteşe ata. Ol cinnīler münhezim olup kaçalar. Ol adlar (6) **īnest:** (Adlar) (7) Ve dahı ol cinnī kim bu menzilüñ tekvīnidür, anuñ adına هيبطاكاطور dirler. (8) Ve şūreti iki yılan birbirine şarılıpdur. Bunlaruñ başlar[ı] ādem başına (9) beñzer. Ammā kim ikişer kanadları vardur. Ol şūret-i tekvīn **īnest:** (Resim)

79b-(1) **Der beyān-ı menzil-i Zubānā**: Kaçan kim Kamer bu menzile gele, Allāhu ta'ālānuñ emriyle bir melek (2) gelüp müvekkel olur. Anuñ adına هيسطاييل dirler. Şūreti firişte (3) şūretine beñzer. Bir kürsī üzerinde oturur, ve öñünde bir minkāl ateş (4) yanar. Ve bir karūre dahı bir تنطدن elinde dutar. Ve bir elinde dahı gülverān (5) tutar. Ve eger bir kimesne dilese kim bir makāmı harāb kıla, hergiz ābādān olmaya, (6) bir siyāh kalemüñ ucın yaka, ve Kamer bu menzile irişdükde Zuhal buhūrın virüp (7) hüdhüd ve güvercin ve karga kanları ile bu tılısmātı bir kāğıda yazup (8) ol makāmda defn ide. Ol makām bir dahı ābādān olmaya. Tılsım **īnest:** (9) (Tılsım) **Melek īnest:** (Resim)[245]

(10) Ve dahı ol melek-i müvekkelüñ hātemi vardur. **Īnest:** (Hātem) (11) Ve dahı tesbīhi vardur. Her kim bu tesbīhi okusa müfācāt ölümünden emīn ola. (12) Ve bir kişinüñ oğlı ve kızı olmasa Āfitāb Cedy burcınuñ on beşinci derecesine **80a**-(1) geçicek bu tesbīhi yetmiş kerre okusa ve bu tılısmātı dahı misk ve za'ferān (2) ve Nīsān yağmurı şuyı ile yazup er ve 'avret boyınlarında götürüp (3) ve hem bir ak tās içine yazup şuyı erile 'avret andan içseler (4) ve Zuhal buhūrın virüp yetmiş kerre 'Ahd-nāme-i Süleymānı okusalar ve erile (5) 'avret firişte tütsüsin kendülere tütsü virseler, Allāhu ta'ālānuñ (6) emrīyle hātūnı hāmile ola. Tesbīh **īnest:** "*Bismi'llāhi'r-rahmani'r-rahīm,* (7) *Allāhümme yā bedī'a's-semāvāt ve'l-'arżīn ve yā nūre'l-melāyiki'l-mukarribīn ve yā 'avne'l-enbiyā'* (8) *ve'l-mürselīne, yā men tevāża'a küllü şey'in li-kudretihi yā men zelle külli şey'in* (9) *li-'izzeti yā men haża'a külle şey'in li-heybeti yā men enkāde külli şey'in li-melekūtihi yā men dānehu* (10) *külle şey'in li-mahāfetihi yā men eşfeti'l-cibāl min haşiyyeti yā men kāmeti's-semāvāti* (11) *bi-emrihi yā men istakarrati'l-arżu bi-iznihi yā men lā yu'tedā 'alā ehli memleketihi* (12) *ve lā havle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'azīm.*"[246] Ve dahı bu tılısmāt cümle murādāt içün yazılsa hāşıl olur.[247] (Tılsım) (13) Tekvīn-i cinnī īnest: (Resim)

80b-(1) **Der beyān-ı menzil-i İklīl:** Çün Kamer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Şūreti ādem şūretine beñzer. İki başı var it başına beñzer. İki eli var ādem eli gibi; (3) bir elinde yılan ve bir elinde ağaç tutar, gide yoru. Anuñ adına صفيهرعنيال (4) dirler. Bir kişi itler ve kurdlar ve ğayr ve ejdehādan emīn olmak dilese bu tılısmātı (5) misk ve za'ferān birle Müşterī tāli'de olduğı vakt Zühre buhūrın virüp (6) yaza ve üzerinde götüre. Bunlardan emīn ola. Tılısmāt **īnest:** (Tılsım)

245 Resim yeri boş bırakılmıştır.

246 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Allah'ım, yerin ve göğün güzel yaratıcısı, melaikelerin ışığı, peygamberlerin yardımcısı, herşeye kadir olan, herşeyi indiren ve yükselten, herşey senin yüceliğinin altındadır. Herkes senden korkar, dağlar korkudan yarılır, gökler senin izninle yükselir, yerleşilmiş yerler senin izninle, kurulur. Memleket ehlinin haklarına kimse tecavüz edemez, sınırlarını aşmaz. Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

247 Bu kısım derkenardadır, cümleyi tamamladığı için metinde verilmiştir.

(7) **Der beyān-ı menzil-i Ḳalb:** Çün Ḳamer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (8) Anuñ adına صعمهطال [dirler]. Ṣūreti ādem ṣūretine beñzer. Bir kürsī üzere oturur. (9) Başı ṣığır başına beñzer. Bir elinde zincir ve bir elinde çanaḳ ṭutar. Her kim dilerse kim **81a**-(1) meliki veyā bir pādişāhı veyā bir ġayrı kimesneyi kendüye muṭī' ve münḳād ḳılmaḳ (2) dileseñ, gerekdür ki bu ṭılısmātı misk ve za'ferān ve yağmur ṣuyı birle (3) yazup bir yeñi çölmek içine ḳoyup bir tennūr altına göme ḳoya. Ammā (4) gerekdür ki ol vaḳtde ṭāli'-i Ṣevr ola ve yāḫūd Esed ola, tā kim (5) murād ḥāṣıl ola. Ṭılısmāt īnest: (Ṭılsım)[248] (6) Ve daḫı bu menzilüñ tekvīni kim vardur. Ṣūreti ejderhāya beñzer. İki ḳanadı (7) ve iki eli vardur ādem eli gibi. Bir ağaca ṣarılup ṭurur. Ol ağacuñ (8) altında bir aḳar bıñar var. Her kim dilerse kim sākin olduğı ḫānesi (9) içine hergiz dīv ve peri gelmeye, bu tekvīnüñ ṣūretini yaza ve üzerine (10) bu yedi isimleri daḫı yaza. Esāmī **īnest:** طهمال ، طماكال (11) صطال ، سهماطال ، عماطال ، فلاطال ، عورطال. **Tekvīn īnest:** (Resim)

81b-(1) **Der beyān-ı menzil-i Şevle:** Ḳaçan Ḳamer bu menzile gele, bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına حنطهماعابيل dirler. Ṣūreti bir çıplaḳ at üzerine süvār olmış (3) ādeme beñzer, kendüsi daḫı bir ürehne. Bir elinde atuñ 'inānın ṭutar, bir elinde ḥarbe. (4) Gök ḳır atdur. Her kim dilerse leşker arasına gire çıḳa, hiç bir vechile aña ḫaṭā (5) irişmeye, gerekdür kim bu ṭılısmātı ve bu adları misk ve za'ferān birle yaza, (6) daḫı boynına ve ḳolına bağlaya. **Nāmhā īnest:** " سيطيوب ، صطيوب ، عطيوب ، (7) كيطيوب , *yā emānu'l-ḫāliḳīn, yā delīlu'l-munḥarīn, yā vehhāb, yā tevvāb, (8) yā hüve yā hüve yā hüve yā hüve yā hüve yā hüve ve lā ḥavle ve lā ḳuvveten illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm.*"[249] (9) **Ṭılsımāt-ı 'aẓīm īnest:**

82a (Ṭılsım) (1) Ve daḫı bilgil kim bu melegüñ tekvīni kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına عنطنطال (2) dirler. Ṣūreti aru ṣūretine beñzer kim oturur. Ve her kim dilerse kim (3) arusına āfet irişmeye ve naẓardan ve ḥarāmīden ve ḥaşerātdan emīn (4) olup balı ve oğulları çoḳ ola, gerekdür kim bu ṭılısmātı bir pāre (5) kāğıd üzerine yazup arular maḳāmında ḳoya. Ve 'ūd ile şekeri (6) ḳarışdurup buḫūr vire. İnşa'llāhu ta'ālā ḫaṭā irmeye. Ṭılsım **īnest:** (Ṭılsım)[250] (7) Bundan ṣoñra bilgil ki ol ẕikr olınan melek ki müvekkeldür, ṣūreti īnest: (Resim)

82b-(1)[251] Ve daḫı ol melegüñ tekvīn[i] kim ẕikr olındı idi, ṣūreti **īnest:** (Resim)

87a-(1) **Der beyān-ı menzil-i Ne'āyim:** Çün Ḳamer menzil-i Ne'āyime gele, bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Anuñ adına غصيطائيل dirler. Anuñ ṣūreti ādeme beñzer. İki başı var; bir başı (3) ḳoyun ve bir başı ḳuş başına beñzer. Ve iki eli ve iki ḳanadı var. Bir elinde (4) varaḳa ve bir elinde ḳılıç ṭutar. Bir kimesne dilerse kim atı ve ḳatırı ḳaçmaya (5) ve ḳaçarsa girü gele, gerekdür kim bu ṭılsımātı yazup boyınlarına bağlaya ve yedi kerre (6)

---

248 Tılsımın kenarlarında 3 Āl-i 'İmrān 31: "Ḳul in kuntum tuḥibbūne'llāhe fe'ttebi'ūnī yuḥbibkumu'llāhu ve yaġfir lekum ẕunūbekum va'llāhu ġafūrun raḥīm." ṣadaḳa('llāh): "(Resûlüm! De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir."

249 "Ey yaratıcıların güveni, ey kurban edicilerin delili, ey verici, ey bağışlayıcı, ey O, ey O, ey O, ey O, eyO, ey O, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

250 Altta: "eṣ-ṣāni', eṣ-ṣāni': güzel yapan, güzel yapan."

251 vr. 82b'den sonra vr. 87ab ve sırasıyla 83ab, 84ab, 85ab, 86ab, 88ab ve 90a gelmelidir. Bu karışıklık "Nüsha Tavsifi" kısmında anlatılmıştır. Burada da metnin doğru şeklini vermek amacıyla transkripsiyon bu sırada yapılacaktır.

oḳuya. Ve adları yazduḳdan ṣoñra ṭılsımāta buḫūr vire. **Nāmhā īnest:** (7) *"Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm, Allāhümme yā ḫāliḳu't-tevvāb ve'l-hayāl ve'l-ḥamūlāt yā yebbu'l-meyyit* (8) *yā Rabbe'l-* منحيت *ve'l-meveddet fī ḳulūbi'l-ḫalāyıḳ yā Rabbe'l-erbāb yā müdebbiru'l-umūr* (9) *yā 'ālime fi'ṣ-ṣudūri yā Rabbe'l-erbāb yā müsebbibe'l-esbāb* (10) *yā müfettile'l-ebvāb yā hüve ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm."*[252] (11) **Ṭılsımāt īnest:** (Ṭılsım)

(12) Ve daḫı bu melegüñ ṣūreti **īnest:** (Resim)

(13) Bu menzilüñ tekvīni adına طعاغال dirler. Ṣūreti ḳaraḳulağa beñzer, ammā başı (14) ādemī başına beñzer. Her kim anuñ ṣūretin evinde naḳş itse ol evde siḥr kār itmeye. **87b**-(1) **Ṣūret īnest:** (Resim)

(2) **Der beyān-ı menzil-i Bula':** Çün Ḳamer bu menzile gele, bir firişte gelüp Ḳamere müvekkel olur. (3) Adına سيطافيناييل dirler. Ṣūreti hemān bir ādeme beñzer bir erkek sığır üzerine oturmuş. Ve bu tesbīḥi dā'im oḳur: *"Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm,* (4) *sübḥāne'l-cebbāru'l-cebbār, sübḥāne'l-rezzāḳu'l-vehhāb, sübḥāne'l-ġāfuru'ş-şekūr,* (5) *sübḥāne'l-mu'izzu ehlu'l-cenneti, sübḥāne Rabbi'l-kiberi ye'vi'l-'aẓamete, sübḥāne ḳāhiru'l-cebbārīne,* (6) *sübḥāne münīru'ẓ-ẓalemāt, sübḥāne mu'taḳu'r-ruḳḳāb, yā hüve, yā hüve* (8) *yā hüve, yā hüve, yā hüve, yā hüve."*[253] Ve her kim bu tesbīḥi yetmiş kerre oḳusa Ḥaḳ ta'ālādan (9) ne ḥācet dilese ḳabūl ola. Ve her kim bu ṭılısmātı yazup kendüzünde götürse (10) müfācāt ölümünden emīn ola ve daḫı emīn ola. Ṭılsımāt **īnest:** (Ṭılsım)

83a-(1) *"Ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm."*[254] Ol melek-i müvekkel ṣūreti (2) **īnest:** (Resim)

(3) Ve daḫı ol firiştenüñ tekvīnüñ adına عنيكال dirler. Ṣūreti hemān (4) ḳurbağa ṣūreti gibidür. Bir çeşme ve bir ağaç altında durur. Her kim dilerse (5) bir kimesnenüñ yolını bağlaya ve ol şehrden girü gitmek mümkün olmaya, ol (6) yollar ve ṭağ ṭaş aña dükeli ḳurbağa ve yılan ola, gerekdür kim 'avret ḳanıyla (7) kim feṣṣād almış ola, ve ṣığır sidigiyle kim ol sidik ṭoḳunduğı ḫākden (8) bir ḳurbağa düze. Ve bir yeñi çölmege ḳoya ve yir altına defn ide. Ve anuñ adını (9) bile yaza. Ve bu ṭılsımı ol ḳurbağanuñ üzerine mürekkeb ile yaza. Ve eyide kim: (10) "Fülān oğlı fülānuñ yolını ve izini cinnīlerle bağladum." diye. Ṭılsım **īnest:** (Ṭılsım) (Resim)

83b-(1) **Der beyān-ı menzil-i Su'ūd:** Çün Ḳamer bu menzile gele, bir firişte gelüp aña müvekkel (2) olur. Anuñ adına صنهباكاييل dirler. Ṣūreti hemān ādeme beñzer bir aḳ (3) ḳaṭır üzerine süvār olmış. Yeşil giyer, ve yeşil ... Ve bir yeşil ḥarīr üzerine (4) yeşil ḫaṭṭ ile bu āyet-i şerīf yazılmış, elinde ṭudup durur kim (5) ol āyet-i şerīf **īnest:** *"Bismi'llāhi'r-*

---

252 "Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla! Ey tövbe edicilerin yaratıcısı, sevenlerin Rabbi, Rablerin Rabbi, işleri çeviren, gönüllerin içini bilen, sebeplerin müsebbibi, kapıların açıcısı, O, Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

253 "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla! Güçlüye rızık verene, bağışlayana tesbîh ederim, cennet ehlini aziz kılana tesbîh ederim, büyüklerin Rabbine, yücelerin Rabbine tesbîh ederim, güçlüleri kahredene tesbîh ederim, karanlıkları aydınlatana, köleleri azad edene tesbîh ederim, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O, ey O."

254 "Yüce Allah'dan başka güç yoktur."

raḥmani'r-raḥīm, e lā ila'llāhi (6) *teṣīru'l-umūr.*"[255] Her kim Ka'be yolına gitmek dilese bu ṭılısmātı misk ve za'ferān ve gül (7) ṣuyı ile yazup bāzūsına baġlasa Ḥaḳ ta'ālānuñ emriyle hergiz żarar görmeye. (Ṭılsım) "Ve lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm." (8) **Ṣūret īnest:** (Resim)

84a-(1) **Ḥikāyet** olunur ki maġrib üstādlarından Süleymān Maġribī dirler, bu 'ilmde bir üstād (2) vardur 'ilm-i ṭılsımātda māhir bir kimesne idi. Bir eflāk[e] naẓar idüp bir ṭāli' buldı. (3) Ol ṭāli'de Āfitāb burc-ı Ḥamel içinde, şerefinde, teslīsde ve ṣāḥib-'Uṭārid (4) ve müstaḳīm ve Ḳamer daḫı şerefinde Sevr burcında ve Zuḥal tesdīsde ve Mirrīḥ ve Zühre (5) teslīsde ve Āfitāb ṭāli'-i Esedde ve Ḳamer menzil-i Su'ūdda idi. Bir ḳuyumcı getürüp (6) eyitdi: "Baña bir ṣandıḳ zer ile bir şaḫż yap." diyüp bir miḳdār altun (7) virdi. Ve ḳuyumcı daḫı bir ṣaġīr altundan bir ṣanduḳ ile bir şaḫż yapdı, (8) getürüp Süleymānuñ öñüne ḳodı. Süleymān ol sā'atde ṣanduḳuñ (9) içine ol şaḫżı ḳoyup ḳuyumcıya ḫiṭāb idüp: "Bu ṣanduḳ kendü kendüye (10) ḥareket ider mi?" didikde ḳuyumcı: "Bī-rūḥ olan şey nice ḥareket ider?" didükde (11) Süleymān-ı Maġribī ol ṣanduḳuñ altına bir altun ḳoduḳda ṣanduḳ (12) hemān kendü kendünden ḥarekete başladı. Ve çünkim altunı ṣanduḳ altından (13) aldı, ṣanduḳ ḥareket itmedi. Ḳuyumcı te'accüb eyleyüp eyitdi ki: "Yā üstād-ı (14) 'ālem! Bu ṣūretüñ aṣlı nedür kim altunı göricek ḥareket ider?" Süleymān-ı Maġribī (15) cevāb virdi kim: "Otuz yıldur kim 'ālem içinde bu sā'ate ve bu ittisālāta (16) ṭālib idüm. Henüz vāṣıl oldum. Ve bir kerāmete vāṣıl oldum ki her nerede (17) genc-i ḫafī olsa anı bulmaḳ elümden gelür. Hemān bu ṣanduḳı üzerine ḳoduḳda (18) eger genc var ise ḥareket ider." didi. Ḳuyumcı bu kāre ḥayrān oldı. Ve Süleymān (19) daḫı ol şehrden gitdi. Ve bu ḥikāyeti bu maḥalde anuñçün īrād eyledüm ki tā (20) erbāb-ı ma'ārif murād ittükde ne ḳuvvete ḳādir olurlar, anı beyāndur. Ve daḫı (21) bu firiştenüñ tekvīni kim bu menzilüñ müvekkelidür, adına غنيطال dirler. Ṣūreti (22) bir at ṣūretine beñzer. İki başı var, bir murġzārda ṣu içer. Her kim dilese kim (23) atına renc gelmeye, bu ṣūreti ve bu ṭılsımı yazup boynına baġlaya. Dükeli rencden emīn ola. Ṣūret īnest: (Ṭılsım)[256]

84b (Resim)

(1) **Der beyān-ı menzil-i Aḫbiye:** Çün Ḳamer bu menzile gelse bir melek gelüp müvekkel olur. (2) Adına كنهماطايل dirler. Ṣūreti hemān ādem ṣūretine beñzer, silāḥ-gīr, (3) bir ḳara ata süvār olmış. Ol firiştenüñ ṣūreti īnest: (Resim)

(4) Her kim gice ile ḳorḳsa bu ṭılısmātı Ḳamer bu menzile geldükde tilki ḳanıyla yazup (5) kendüzinde götüre, ḫavfdan emīn ola. Ṭılısmāt īnest: (Ṭılsım) "Ve lā ḥavle ve lā ḳuvete illā bi'llāhi'l-'aliyyi'l-'aẓīm." Ve daḫı **85a**-(1) bu menzilüñ tekvīni kim vardur, anuñ adına طاطال dirler. Ṣūreti hemān bir ḫātūna (2) beñzer. **Ṣūret īnest:** (Resim)

(3) Bir oġlancıḳ uyḫusında ḳorḳsa bu ṭılsımātı yazup boynına baġlasalar hergiz (4) ḳorḳmaya. (Ṭılsım)

---

255 42 Şūrā 53'ten iktibas: "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla, ... Dikkat edin, bütün işler sonunda Allah'a döner."

256 Bu kısım derkenardadır.

(5) **Der beyān-ı menzil-i Muḳaddem:** Çün Ḳamer bu menzile gele, bir melek gelüp Ḳamere müvekkel olur. (6) Adına كهطاطاعايل dirler. Ṣūreti hemān bir pīr-i nūrānī gibidür, aḳ cāmeler (7) giyer. Murabba' oturmış, öñünde bir raḥle ile bir açuḳ muṣḥaf-ı şerīf ṭurur. (8) Dā'imā Ḳur'ān oḳur, zühd [ü] vera' ṣaḥibidür. Her kim dilerse kim ḫalayıḳ (9) içinde 'azīz ve muḥterem ola ve anuñ sözinde nüfūz ola, gerekdür kim **85b**-(1) bu ṭılsımātı misk ve za'ferān ve gül ṣuyı ile yazup üzerinde götüre. Ṭılsımāt (2) īnest: "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm*, (Ṭılsım)"

(3) Ṣūret-i firişte-i mezkūr īnest: (Resim)

(4) Ve daḫı bu menzilüñ tekvīni vardur. Anuñ adına daḫı هيناك dirler. Ṣūreti hemān (5) oğlancığa beñzer. Bir elinde cevgān ṭutar. Her kim bu ṭılısmātı oğlancıḳlar renci içün **86a**-(1) ve ṭabī'atları inşirāh bulmaḳ içün bir kāğıda yazup 'ūd ve şeker ile buḫūr (2) virüp üzerinde götürse ṭabī'ati münşerih olup ḥıfẓı ziyāde ola. (3) **Ṣūret-i tekvīn īnest:** (Resim)

(4) **Ṭılsım īnest:** (Ṭılsım)

(5) **Der beyān-ı menzil-i Mu'aḫḫar:** Çünkim Ḳamer bu menzile gele, aña (6) müvekkel olan melegüñ adına قطيناهايل dirler. Şekli piyāde bir ādeme beñzer. (7) Bir elinde gürz ve bir elinde ḳalḳan var. Ve eger dileseñ kim bir kişiyi (8) ādemīler ortasında ḫor u ḥaḳīr ḳılasın, bu ṭılsımātı ol kişinüñ (9) adına yaza, mürekkeb yirine jenkār ve sirke ola, ve kāfur ile buḫūr idüp (10) Cühūdlar maḳberesinde defn idesin. Bi-emri'llāhi ta'ālā ol kişi nās (11) ortasında ḫor u ḥaḳīr u rüsvāy olup 'ālem aña şetm ideler. Ammā lāyıḳ (12) olan budur ki Ḥaḳ ta'ālādan ḫavf idüp olur olmaz ādem içün (13) bu 'ameli itmeyesin, meger bir ẓālim-i bī-dīn ola. Ṭılsımāt **īnest: 86b**-(1) (Ṭılsım)

Ṣūret-i firişte īnest: (Resim)

(2) Ve daḫı bu menzilüñ tekvīni[n]üñ adına غفيايل dirler. Ṣūreti hemān ṭurnaya (3) beñzer. Ammā iki başı var. Ve ṭılsımātı vardur. Bir kimesnenüñ her ne renci olursa (4) bu ṭılsımātı misk ve za'ferān ile yazup götürse ol rencden şifā bula. (5) **Ṭılsım īnest:** (Ṭılsım) (6) **Ṣūret-i tekvīn īnest:** (Resim)

88a-(1) **Der beyān-ı menzil-i Rişā:** Çünkim Ḳamer bu menzile gele, bir melek gelüp müvekkel olur. Anuñ (2) adına قطيكايل dirler. Ṣūreti bir ādem ṣūretine beñzer. Çanaḳdan ṣu içer. Her kim (3) dilese maḳāmında ṣu çıḳa ve yāḫūd bir ḳuyuya ṣu getüre ve yāḫūd bir ḳurumuş (4) çeşmeye ṣu gele ve yāḫūd yağmur yağdıra, bu adlar[ı] yaza sifāle üzerine nār (5) ṣuyıyla. Ol ḳuyunuñ içine ve eger çeşme ise içine bıraġa. Ve eger yağmur dilerse (6) bu adları mürekkeb-i mıṣrīyile bir pāre kāğıd-ı bağdādīyeye yaza. Ve bir ṭāsı ṣu ile (7) doldura ve bu adları ol ṭāsuñ üzerine bıraġa. Ve daḫı eyide kim: "İlāhī (8) yağmurı yağdıran sensin ve bize yağmur virgil, bi-ḥürmeti *Kabe ḳavseyni ev* (9) *ednā*[257] *ve'l-maṭar*[258]" Ve daḫı bu du'āyı oḳuyasın, **īnest:** "*Allāhümme yā ḫāliḳu'l-mā'e ve'l-maṭar* (10) *Allāhümme yā cā'ilu'l-mā' 'ale'l-arżi ve 'uyūnun 'ani'l-cibāli, Allāhümme aḳżā ḥāceti* (11) *yā ẕa'l-menn ve'l-'aṭāyā ẕu'l-'afv ve'r-rıżā bi-ḥürmeti Ḥasan ve Hüseyin şehīdu Kerbelā* (12) *yā ḳāżıye'l-ḥācāt ve yā mucīb*

257 bkz. Dipnot 69.
258 "ve yağmur".

ed-da'vet bi'llāhi bi-raḥmetike erḥame'r-rāḥimīn."[259] (13) Ve daḫı çünkim bu adları yazasın, ve Ḳamerüñ buḫūrın viresin, bi-emri'llāhi ta'ālā (14) elbette yağmur yağa inşa'a'llāh. Ve daḫı bu menzilüñ tekvīni vardur. Anuñ adına (15) عفراطال dirler. Ṣūreti pīl ṣūretine beñzer bir beyāż fildür. **Ṣūret īnest:** (Resim)

(16) Ve daḫı ṭılsımātı vardur. Ve her kim dilerse deryā seferi ḳıla ve yilden ve seylden (17) emīn ola, bu ṭılsımātı Ḳamer menzil-i mezbūrda iken yazup bile götüre, emīn ola. **88b** (Ṭılsım) (1) **Ṣūret-i tekvīn īnest:** (Resim)

(2) **Der beyān-ı menzil-i Belde:** Çün Ḳamer bu menzile gelse bir firişte gelüp Ḳamere müvekkel olur. (3) Adına غنيكنايل dirler. Anuñ ṣūreti bir ḳal'aya beñzer ki bir yüce ṭağ (4) başında ola. Ve ol ḳal'anuñ içinde dört ādem şekli şaḫżlar vardur. (5) **Ṣūret īnest:** (Resim)

89a-(1) Ve her kim bir şehri veyā bir ḳal'ayı fetḥ idüp kendüye muṭī' ḳıla, ve yāḫūd bir şehri ḫarāb (2) ḳıla, Ḳamer menzil-i mezbūrda iken bu ṭılsımātı misk ve za'ferān birle yazup ol şehrüñ (3) ḥammāmlarınuñ ṣuyuna bıraḳa ve Müşterī buḫūrın vire. Ol şehr gün-be-gün ḫarāb ola. (4) Ṭılsım īnest: (Ṭılsım) (5) Ve daḫı bu menzilüñ tekvīni vardur. Anuñ adına عقطال dirler. Ṣūreti hüdhüd (6) ḳuşına beñzer kim ḳafeṣ içinde ola ki maḥbūsdur. Her kim bu şekli sā'atinde yazup (7) üzerinde götürse, eve gitdükde çoḳ ḳuş eline gire. Ve yazup güvercin (8) kümesi eşigine defn eylese güvercini çoḳ olup hergiz āvāre olmaya. (9) **Ṣūret īnest:** (Resim)

(10) **Der beyān-ı menzil-i Zābiḥ:** Çün Ḳamer bu menzile gelse bir firişte gelüp Ḳamere müvekkel olur. (11) Anuñ adına صعفينايل dirler. Ṣūreti bir ādeme beñzer. İki ḳanadı vardur. **89b**-(1) Bir ḳoyun ḳoçın dutup ṭurur ki boynuzlarından yapışmışdur. Ṣūreti **īnest:** (Resim)

(2) Ve daḫı her kim dilerse ḫalāyıḳ ortasında 'azīz ve mükerrem ola, bu ṭılsımātı misk (3) ve za'ferān ve yağmur ṣuyı ile bir pāre āhū derisine yazup üzerinde (4) götürse ḫalḳ arasında 'azīz ve muḥterem ola. Ammā Ḳavs ṭāli'inde ola. **Ṭılsım īnest:** (5) "*Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm,* (Ṭılsım)"

90a- (1) Ve daḫı bu menzilüñ tekvīni adına كفيال dirler. Ṣūreti ḳuşa beñzer. İki başı (2) ve iki ḳanadı var. Ve yedi melāyike anuñ üzerine müvekkeldür. Ṣūreti **īnest:** (Resim)

(3) Her kim bu yedi melegüñ adlarını misk ve za'ferān birle yazup bir maṣru' (4) kişiye virseler şifā bula. **Nāmhā īnest:** طفهمايل , صطفهمايل (5) كمهفايل , سلاطهمايل , ورعاطغينايل , طرطغينايل (6) سعهماطايل . Çünkim bu isimleri yaza, 'ūd ve şeker birle buḫūr ḳıla. (7) Ve andan ṣoñra bir sırça çanaḳ içine daḫı yaza ve ṭa'āmı daḫı andan yiye. (8) Bi-emri'llāhi ta'ālā tīzcek şifā bula. Ve daḫı bile ki cemī'-i sā'atlerden özge (9) sā'at Ḳamer sā'atidür. Bu sā'at bilinmez ise hiç bir 'amel dürüst olmaz. (10) Temmeti'l-kitābu bi-'avni'llāhi'l-meliki'l-vehhābi ḳad vaḳa'a'l-farāğa (11) min şuhūri Ramażani'l-mübārek li-seneti erba'a 'aşere ve mi'e ve elf (12) min hicretin men lehu'l-'izzu ve'ş-şeref.

---

259 "Ey yerlere ve dağların tepelerine suyu veren, benim isteğimi kabul et. Herşeyi veren, nimetleri veren, bağışlayıcı olan Allah, Kerbela şehidi Hasan ve Hüseyin hürmetine. Ey Allah, hacetlerin gidericisi, isteklerin cevaplandırıcısı, rahmet edicilerin büyüğü."

7.3. DİZİNLER

7.3.1. Metinde Geçen Özel İsimlerin Dizini

7.3.2. Metinde Geçen Astronomi Terimlerinin Dizini

SOURCES OF ORIENTAL LANGUAGES & LITERATURES

Edited by Şinasi Tekin & Gönül Alpay Tekin

Published at Harvard University
Department of Near Eastern Languages and Civilizations

1. **The Uighur** *Translation of Sthiramati's Commentary* by Şinasi TEKİN (231 pages, 1970)
2. **Menāhicü'l-inşā**, *The Earliest Ottoman Chancery Manual* by Şinasi TEKİN (158 pages, 1971)
3. **Aḥmed-i Dā'ī** *and His Çengnāme* by Gönül Alpay TEKİN (58 pages, 1973)
4. **Ṣaltuḳ-nāme**, The Legend of Ṣarı Saltuḳ, Facsimile with critical Analysis and Index by F. İZ & Gönül A. TEKİN (7 parts, 1287 pages, 1973-84)
5. **Heşt Bihişt**, *The Tezkire by Sehī Beg*, by Günay KUT (423 pages, 1978)
6. **The Book of Advice**, *The Earliest Ottoman Version of Kābūsnāme*; text in facsimile from the unique 14th Century Ms. by Eleazar BIRNBAUM (264 pages, 1981)
7. **Maḥmūd el-Kāşġarī**, *Compendium of the Turkic Dialects (Divanü Lūġāt-it-Türk)*. Edited and translated with Introduction and Indices by Robert DANKOFF in coll. with James KELLY. Part I:xxii+416 pages, 1982. Part II:iv+381 pages, 1984. Part III: 337 pages, 1985
8. **Shaikh Jamālī Dihlavī**, *Masnawī Mir'atul Ma'ānī (Persian text)* by Hameed-ud Din [Edition has been prepared by Gönül Alpay TEKİN, 30, lxxvix pages, 1984]
9. **Kanûn-nâme-i** *Sultânî li-'Azîz Efendi* by Rhoads MURPHEY (x+82 pages, 1985)
10. **'Alāuddawla Simnānī**, *Opera Minora (Persian & Arabic texts)* W. M. THACKSTON, Jr. (xxxi+263 pages, 1988)
11. **The Seyahatname** *of Evliya Çelebi*, Facsimile of TS Bağdat 304: Part 1 [1ª-106ª] by Fahir İZ (14+215 pages, 1989)
12. **The Seyahatname** *of Evliya Çelebi*, Index [Part I] edited by Şinasi TEKİN and Gönül Alpay TEKİN (241 pages, 1989)
13. **Munyatu'l-ghuzāt**, *A 14th Century Mamluk-Kiptchak Military Treatise* by Kurtuluş ÖZTOPÇU (iv+223 pages, 1989)
14. **An Evliya** *Çelebi Glossary*, Unusual, Dialectal and Foreign Words in the Seyahat-name by Robert DANKOFF (131 pages, 1991)
15. **Şem' ü Pervāne**, *Feyżī Çelebi*, A Seventeenth Century Ottoman Mesnevi in Syllabic Meter; Text, Interpretation and Facsimile by Gönül Alpay TEKİN (157 pages, 1991)
16. **Çengnāme**, *Aḥmed-i Dā'ī*, Critical Edition and Textual Analysis by Gönül Alpay TEKİN (502 pages, 1992)
17. **Vāḥidī's** *Menāḳıb-i Ḫvoca-i Cihān ve Netīce-i Cān*, Critical Edition and Analysis by Ahmet T. KARAMUSTAFA (293 pages, 1993)

18. **Zahirudin** *Muhammad Babur Mirza, Bâburnâma*, Chaghatay Turkish Text with Abdul-Rahim Khankhanan's Persian Translation; Turkish Transcription, Persian Edition and English Trnslation by W. M. THACKSTON, Jr. (Along with Maps, Charts, Annotations and Indices) Part I: 1-245, Part II: 246-537, Part III: 538-904 (1993)
19. **The Seyahatname** *of Evliya Çelebi*, Facsimile, Part 2: 106b-217b by F. İZ (p.216-438, 1994)
20. **Ottoman** *Dervish Costume*, by Nurhan ATASOY (ca. 500 pages, 1995)
21. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations I:** *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Khwarazm Turkish*, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part I: Introduction and Text) by Gülden SAĞOL (410 pages, 1993)
22. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations II:** *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Old Anatolian Turkish*, Introduction, Text, Glossary and Façsimile (Part I: Introduction and Text) by Esra KARABACAK (396 pages, 1994)
23. **Cemālī**. Hayatı, Eserleri ve Dîvânı. Critical Edition with Facsimile by İ. Çetin DERDİYOK (170 pages, 1994)
24. **Khwandamir**. Habibu's-Siyar, Tome Three. Translated and Edited by W. M. THACKSTON. *Part One:* Genghis Khan - Amir Temür, p. xxx, 1-306. *Part Two:* Shahrukh Mirza - Shah Ismail, p. 307-697 (1994).
25. **Sources** and Studies on The Ottoman Black Sea, I. The Customs Register of Caffa, 1487-1490, by Halil INALCIK. [Osmanlı Karadeniz'i Üzerinde Kaynaklar ve Araştırmalar, I. Kefe Gümrük Beḳāyā Defteri, 1487-1490], p. vii, 1-203 + maps and documents (1995).
26. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations III:** *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Khwarazm Turkish*, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part II: Glossary) by Gülden SAĞOL (310 pages, 1995)
27. **Recognition** *of the Armenian Catholic Community and the Church in the Reign of Mahmud II. (1830)* by Kemal BEYDİLLİ (298 pages, 1995)
28. **Old Turkish and Persian Inter-Linear Qur'an Translations IV:** *An Inter-linear Translation of the Qur'an into Old Anatolian Turkish*, Introduction, Text, Glossary and Facsimile (Part II: Glossary: *Section One*, p. 1-384. *Section Two*, p. 385-786) by Esra KARABACAK (1995).
29. **Firdevsī-i Ṭavīl and His Daʿvet-Nāme.** *Interpretation, Transcription, Index, Facsimile and Microfiche* by Fatma BÜYÜKKARCI (277 pages, 1995)

Back issues of the **Sources of Oriental Languages & Literatures** and the **Journal of Turkish Studies** are available from

Journal of Turkish Studies
P.O.Box 1447
Duxbury, MA 02331 USA
Tel & Fax: (617) 585 8796
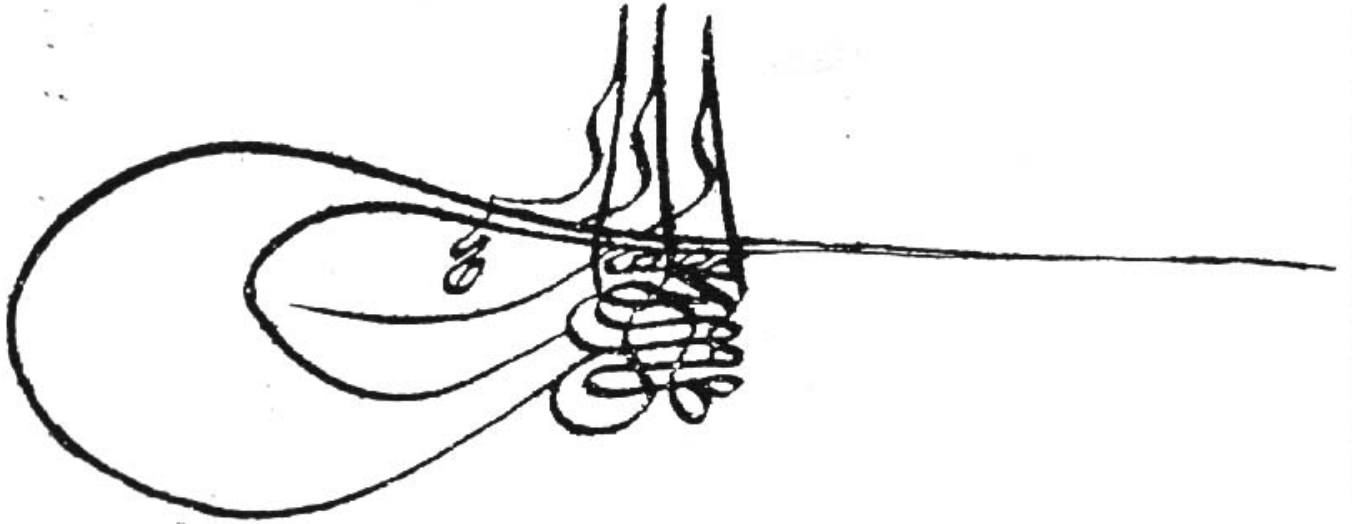
JOURNAL OF TURKISH STUDIES
TÜRKLÜK BİLGİSİ ARAŞTIRMALARI

Edited by
Şinasi TEKİN & Gönül Alpay TEKİN

The Journal of Turkish Studies (TUBA) publishes scholarly studies relating to the Turkish world and to the cultural regions with which the Turks have had relations in the course of their history

The Journal of Turkish Studies appears in parts of varying sizes, with one or more parts making up one volume annually.

Articles, monographs and other studies may be submitted to

The Journal of Turkish Studies
Harvard University
Department of Near Eastern Languages and Civilizations
6 Divinity Avenue, Cambridge MA 02138 USA

Back issues of the **Journal of Turkish Studies** and those of the **Sources of Oriental Languages and Literatures** are available from

Journal of Turkish Studies Inc.
P.O.Box 1447
Duxbury MA 02331 USA
Tel & Fax: (617) 585 8796

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين ، والصلوة والسلام على سيدنا محمد وآله وصحبه
اجمعين بو فقير فردوسی تاريخ هجرتك سكز يوز طقسان اوچنجی سالنده
شهر بالی كسرده بر مقام حلونده ساكن اولوب عمری تحصيل معارف كليه
وجزئيه بخشنده گچوروب علوم رياضياته مشغول ايكن بو حقير سلطان بايزيد
خان مجلس شريفلرنده ذكر اولنوب اول مجلسده بولنان اخبار اغزلردن
بری بو فقيری مدح ايتمش انلردخی سعادتله ترا تاريخ كورسك ديمشلر
بنا على ذلك بو زيبا نسخه تأليف ايدوب حضور عاليلرينه اهدا ايلدم
تاكيم بو جهتدن معرفتم اشكار اولوب ارباب معارف قدرلری قتلرنده
عالی اوله ، وبو كتاب دعوت نامه شمس المعارف الصغرادن ومصنف
الكواكبدن ودقايق الحقايقدن وبونلردن ماعدا مجرب ومصحح دعوت نامه
كتابلردن كيم كالنبات الجنده نادر الوقوعدر آنلرك عربيسندن ودخی
فارسيسندن تركی لسانه ترجمه ايلدم وبوندن صكره بو كتابه مطالعه ايدن
اخوان روحمزی دعا خيردن فراموش ايتميه لر ، واشبو كتاب سكز باب
اوزرينه مشتملدر باب اول حق سبحانه وتعالى حضرتلری بو ملكوت ارواحی
نه وجهله يراتدی وقاج بلوكدر وهر برسی نيه موكلدر ودخی طلسملری قنده قيد
آنی بيان ايدر باب ثانی حق تعالى بو افلاكی اون ايكی بروج اوزره خلق
ايدوب وييدی فلكده بر كوكب عظيم خلق ايدوب وهر برسنك صفتلری
وسيرلری وشكللری ومنزل وخوزهری نه مقداردر آنی بيان ايدر باب ثالث
ارواح دعوت ايتمه سنك طريقی نه وجهلهدر وشرايطی نه در تاكيم آنلری دعوت
ايدنجك ضررلری ايرشميه ودعوته اجابت ايده لر آنی بيان ايدر باب رابع

شمس

شمس بروجاتی سیر ایدرکن هر برجده اولان ارواح کلوب تحت ناظر
اولوب موکل اولورلر آنلرک دخی دعوتی وطلسماتی وصفتی وجاسوسی
وترجمانی واردر وانلرک دخی اشکاللری نیجه‌در وشرایطلری دخی نیجه‌در
آنی بیان ایدر باب خامس شمس هر کونده قنغی برجه واروب وقنغی
درجه‌ده اولدوغنی بلدررکه دعوت اهلنه بغایت لازمدر باب
سادس قمرک یکرمی سکز منزلنی بیان ایدوب هر بر منزلده وسبع
ملکوتدن ارواحلرک قنغی ملوک ارواحی کلوب موکل اولورلر واول
ملائکه‌لرک تشکلی وهیئتی واحکامی وطلسماتی ودعوتی وجاسوسی صورتده
کلوب کورینورلر وترجمانی نه شکلده‌در وطلسماتی یازلورکن بخوری
نه‌در وشرایطلری نیجه‌در آنی بیان ایدر باب سابع ملک ملکوتکه
مقربین‌در آنلرک دعوتلرین وشرایطلرک دعورلرین ومندیللرین
بیان ایدر باب ثامن قمرک یکرمی سکز منزلی برآیده دور ایدوب
هر منزله قنغی کون کلور واول منزللرک سعد ونحس بلدررزیرا کیم
برکمسنه اکر دعوت واکر نارنجات واکر طلسمات واکر وفق وسائر فی الجمله
اعمالکه هرنه یازمق دیلسه قمرک ساعتین ومنزلک وسعد ونحس
دیوندن ماعدا کواکب سبعه‌نک احوالنی بلمسه اعمالی صحیح اولماز زیرا
جمیع اعمالده قمرک احوالی بلمک لازمدر باب اول حضرت شیخ علی تبرانی
روایت ایدر ابراهیم خشنوددن اولدخی روایت ایدر محمد بن عثماندن اولدخی
روایت ایدر علی ابن ابوبکردن اولدخی روایت ایدر یونس ابن عبیددن
اولدخی روایت نصیر طوسیدن اولدخی روایت ایدر جعفر صادقدن اولدخی
روایت ایدر ابو علی سینادن اولدخی روایت ایدر بوزرجمهر حکیمدن
اولدخی روایت ایدر بو حسن حکیمدن اولدخی روایت ایدر بقراط حکیمدن
اولدخی روایت ایدر فیثاغورس حکیمدن اولدخی روایت ایدر طمطم هندیدن

اولدخی روایت ایدراو رحمة الله علیه اسلافدن که بوجمله علومک اوستادی بدر
ودخی بوحکیملر علم دعوتک وطلسماتک اوستادلریدر رضوان الله علیهم اجمعین
دیمشلردر کیم حق تعالی حضرتلری بو عالمی وجوده کتوردی والحنده ارواحلری
وجنلری دخی ناری نوردن خلق ایلدی وزفات آتشدن یاراتدی ودخی
آدم علیه السلامی غباردن خلق ایلدی قوله تعالی خلق الانسان من صلصال
کالفخار وخلق الجان من مارج من نار صلصال دیو غبار لطیفه دیرلر
ترکیده قصور غا فارسیده باد مجابی درلر ودخی مارج دیو آتش یالکنه
درلر مثلا بر آتش یانرکن یالنی درلو درلو اولور بوندن معلوم اولدیکه
بعضی یالنیک بعضی یالکن اوزرینه مرتبه سی واردر ایمدی حق تعالی
ارواحی دخی مختلف یاردی مثلا بعضی ارواح مسلماندر وبعض
ارواح جهوددر وبعضی ترسا وبعضی نصرانی وبعضی افتاب پرست
وبعضی بت پرست وبعضی آتش پرست وبعضی یزدان پرستدر
ودخی ارواحلرک الحنده ملکلری واردر واول ملکلرک دخی وزیرلری
وقاضیلری ومدرسلری ومحتسبلری وخطیبلری وجاسوسلری
وترجمانلری واردر ودخی مقاملری دخی مختلفدر بعضیلری هواده وبعضیلری
یرآلتنده وبعضیلری یوجه طاغلرده وبعضیلری خراب دکرمنلر الحنده
وبعضیلری حمامده اولورلر وبعضیلری دخی دریالرده وبعضیلری بلوطلرده
وبعضیلری مغارلرده وبعضیلری صو یوثرنده وبعضیلری اوجاقلرده
وقبرلرده واسکی یابق یرلرده اولورلر وبعض ارواحلر دخی موکللردر
بعضی ارواح دخوشه وبعضی طیوره وارسلانلره واژدهالره ودخی
جانه ورلره وبعض ارواح دخی بحری جانه ورلره وبعضی ارواح دخی قاف
طاغنده عجایب وغرایب یرلرده اولورلر وبعضی ارواح دخی منارلره
ومسجد شریفلره موکللردر کعبه شریف وقدس شریف ومدینه منوره ومکان

و مکان مبارکه کرکبی ارواح ایله مملودر. بر آدم بر مکانده ختمه اولسه
اول مکانک موکللری صاحب دعوت اولانلر کسنه دعوت ایدوب وتعهد ایله
سلیمانی اولوب قسم ویره اول ختمه نک شفاسی ایچون مثلا دعوتده
یا صاحب النور والکلام دیوب قسم ویره قسملری ذیلنکا بده ذکر
اولنور و صاحب طبیعت اولانلر مناسبنه مجددا دعوت ترکیب ایدوب
قرائت ایدر حکایت صخرة النار شویله که ابو علی سینا ایدر آدم تمیزک
مصحفنده کتوریشلردر کیم حق تعالی نجوم خلق یاراتمزدن مقدم بر شخص
یاراتدی کیم آدینه صخرة النار دیدیلر انک شکلی شویله ایدی کیم باشی آدم
باشی کبی و ایکی الی آدم الی کبی و ایکی یاغی آدم ایاغی کبی اما باشندن
ایاغنه دکین آدم یوزی کبی الننده و ایاغنده و قرننده و باشنده
فی الجمله درت بیک یوزی وار ایدی هر یوزنده آدم کبی کوزی و قاشی
و بورنی اغزی وار ایدی حق تعالی آنی اود ایله هوادن خلق ایتمش
ایدی صو ایله خاک اکا قارشمامشدی حق تعالی انکا طقوز یوز بیک
ییل عمر ویردی بر صخرة النار الله تعالی یه مناجات ایدوب ایتدی کیم
الهی و مولای بو عبدکی یالکز یاراتدک بکا بر مونس و یولداش یوقدر
کیم انکله انس طوتام حق تعالی دعاسن قبول ایدوب اول مناجاتی
نفسندن بر نور ظاهر اولوب بر دیشی صخرة النار خلق اولندی
و بونلره آدم نفسی کبی نفس ویریلوب جماع ایلدیلر دیشیسی حامله
اولوب بر مدتدن صکره درت بیک اوغلان طوغردی طقوز یوز
بیک ییل ایچنده صخره مجامعت کیم ایتدی نسلی اوردی و صخره نک
نسلی دنیا یوزینی طوتدی و صخره فنایه واردی خاک و باد اولدی
اوت و قوبجه چونکیم صخره فانی اولدی و اولادلری چوغلدی ذنب
دولدی فساده باشلدیلر تسبیح و تهلیل ایتمدیلر حضرتدن ایلدی

ایتدی تعالی حضرتنه اوز زندان رفعن رجا ایلدی حق سبحانه و تعالی حضرتلری
رحمی [illegible] همانک ملکلرینه امر ایلدیکه صخره نحو میله جنک ایدوب هلاک
ایده لر بس هلاک ایتمه دن عاجز اولدیلر نالش ایتدیلر حق تعالی حضرتلری
حفظ الوشدن ایکی ملک کوندردی برینک آدی حول و برینک آدی
قوه ایدی کلوب [illegible] جنیلری هلاک ایلدیلر انلردن همان ایکی کسنه
قالدی بریسی ارنک و بریسی [illegible] ایدی بو قلان جنیلر انلرک
نسلندن اولوب صکره [illegible] حق تعالی انلرک اوزرلرینه
بر ملک موکل قودی ان شاء الله تعالی برنده هر برینه ذکر ایده لم
اول صخره الناریک صورتی بو منوال اوزره ایدی

ارقوا

در خواص نیرنجات نسخهٔ دانیالدر امام جعفر صادقدن روایت ایدرلر کیم
اشبو صورتی بشنده کتورن آدم پادشاهلر و بکلر قتنده معزز و مکرم اوله
و سلطان محمود غزنوی اشبو اشکالی بشنده کتوردی و دوکل خلایق اندن خوف
ایدوب امرکه مطیع و منقاد اولورلر ایدی باب ثانی اون ایکی بروجی
بیان ایدر برج اول حمل بو حمل بر جنک صفتلی مطلق جهان
بقیون قوجه بکمزه بو حمل قمر حمل برجنه کلسه ایودر اشلره
باشلمق و بکلره یوزین کورمک و یکی بچاک و سنوره کیمک
ایودر و اشکالی بو صورت اوزره در

در بیان برج ثور صفتی اوکوزه بکزر قمر ثوره کلسه اشلر باشلمق و بنا قلمق
و نکاح ایتمک و یکی کیمک و ملک آلمق و طوار آلمق و اکن اکمک و درخت
ایتمک ایودر و اشکالی بو صورت اوزره در رقیم تصویر اولندی

در بیان برج جوزا بر قوز اغاجی شکلنده در یمنده بر ینه ایکی باشلو آدم
شکلی آدم بتر کوکنندن قرق کون آصلور قرق کون تمام اولدقده بندوکی
یورقدن اوزیلور اول اغاجک بوداغی بیلن اون ایکی آی سیر ایدوب
یورر یعنی جوزا بعده کزر تاکیم بر نیجه مدتدن صکره الله تعالینک امریله باد
خزان کبی بر یل اسر اول ایکی آدم باشلو صنقلری اولوب یدیجی فلکه کیدر
وانده تسبیح قیلور واول اغاجک بر یبراغی زمینه دوشسه عالمی اورز ردی
صنعتی بو منوال اوزره در

چونکیم قمر جوزا برجنه کله کتابت [illegible] ایتمک واشعار اوقومق [illegible] وجه
کوندرمک ونامه یازمق وحساب کتاب ایتمک ووکیل نصب ایتمک
ووزرا یوزین کورمک ایودر. در بیان برج سرطان استاد
قولنجه بانی انکیجه بکزر شول الوده کیم یدی دره ایلی بر کوزنده قو سالر
هنوز دولمه ابو علی سینا ایدر. چونکیم قمر سرطان برجنه کلکه
استخدام ایتمک ودیکی بچوب کیمک ونامه ورسول کوندرمک
وشکار ایتمک وصو قوشلری اولامق وتربیت ایتمک ایودر.
صنعتی بو منوال اوزره در

در بیان برج اسد مطلق اسلانه بکزر انکشاف اولو لوطی جنیمی [illegible]
و بدی قات کوکلری بر لقمه ایدردی فجن قمر اسد برجنه کلسه دعوت [illegible]
اشلره [illegible] مق و بادشاه یوزین کورمک و اولولره حاجت بسویلمک
و عهد بیمان طلق و اوه واشلرین اسلامک و دشمن اوزرینه عزم ایلمک
و جنک جدال طلق و الت خوب دوزمک و عهد طوق طلسمات یازمق
وصورتی بودر

در بیان برج عقرب صفتی عقربه بکزر بر کوزنده دنیا صوغوقلغی اولوری
اولعقدر در بجین قمر عقرب برجنه کله اوغلان مکتبه ویرمک و تعلیم علم ایتمک
و خط یازمق و علم هندسه و نجوم اوکرنمک و جماع ایتمک و سلطان آواز
دیکلمک داولولر یوزین کورمک و عمارت قلمق اما جامه کرمک یاره فردر

در بیان برج قوس صفتی آدم باشی کبی و آت کبی کوده سی وار در
کبی قویروغی وار در کاه کاه آدمنه حمله قیلور آدمی دخی اعق ایلاور در
بنه حمله قیلور بو منوال اوزره قیامته دک جنک ایدر بو علتی بنا ایدر
قمر قجن قوس برجنه کلسه واروار ایچمک و حمامه کرمک ایو در و طغان
شکارنه کتمک و دوشمنه قصد ایتمک و کیمیا دوزمک و جماع ایتمک و بنا
و عمارت قلمق و دوشمنه نامه یازمق ایو در شکلی بو در

در بیان برج جدی صفتی شول کجی به بکزر که انکا ایما کجیسی دیرلر
اولولوقده عظمتی شول دکلو در کیم قاف طاغلرک ایکی بوینوزی
اراسنه قویسنک بر صحراده بر طباق قونلمش کبیدر دیرلر
بو [illegible] کیم ایدر قجن کیم قمر جدی برجنه کلسه مشایخ عظام
یوزین کورمک و عمارت ایلمک و سفره حرکت ایلمک و صید
شکاره کتمک و آته سوار اولمق و نامه یازمق و رسول کوندرمک
و اولولر یوزین کورمک و اولولره سوزدکی سویلمک ایو در

در بیان برج دلو صفتی بر عظیم چاهدرکیم اول چاهک ایچی [illegible]لال
ایله طولودر و اوزرنده بر مغره ایله بر قوه واردر و اول قوه‌ده اورغان
ایله اصلودر قوه سیکم فجن صو چیقوب بحر محیط انک قننده
قطره اولمایه و اول قیونک اغزی یدی قات کوکلردن بیوکدر
قچن قمر دلوه کلسه بوستان اکمک و زراعت و عشرت ایتمک ایودر

در بيان برج حوت صفتى بالق صورتنده در اما شويله در بيوكدر كه
بدى قات كوكلرى بر نوله نك ادرزينه قويه لر بعضى يرى بوش
قالورلرى قين قمر حوت برجنه كلمه دار ولر ايچمك وحمامه كرمك وعلما
ومشايخ يوزين كورمك ونارنجات يازمق ونيجلر قانه وارورب حاجت
طلب ايتملاق وعبادت ايدوب حق تعالى يه مناجات ايتمك وزراعت
ايتمك واجابت دعوت ايتمك اعلادر وصورتى بودر

در بيان تعلو بات نظر بونده برنيجه امرده در اول افلاكك حقيقتنده
وشكللرنده وصفتلرنده وحركتلرنده در بطريق الاجمال معلوم كه حكما
درلركه فلك برجسم بسيط كرى دركه مشتملدر وسطى متحركدر انكه اغيردر
ونه خفيفدر ونه ثقيلدر ونه حاردر ونه بارددر ونه رطبدر ونه يابسدر
ونه بر طمعه ونه ينقمكه قابل دكلدر وحكمانك بونلردن هر برينه دليللرى
واردر كتب حكمتنده كتورمشلردر بزم كتابمز انك صددنده دكلدر افلاك
كريلردر بعضيسى بعضنى محيطلردر وجملهسندن بركرى حاصل اولوركه
اكا عالم درلر وجمله افلاكدن عناصره اقربى فلك قمردر اندن صكره

فلك

فلك عطارددر آندن صكره فلك زهره در آندن صكره فلك شمس در
آندن فلك مریخدر آندن فلك مشتریدر آندن فلك زحلدر وهر فلكك
بر مكانی واردر آنده حركت ایدر واول مكاندن حركت ایتمز وحركتندن
بورلمز وفلكك سریع اولانك سرعتی بر نسنه یه نسبت ایتمك اولمازه
آدم بلدوكی حركتلردن بر غایتده دركه علم هندسه ده ثابت اولمشدر
آت غایت سرعت ایله سكرتسه ایاغنی قالدروب كرو بر مقدارینجه بر حركت
فلك اعظم بیك فرسخ مقداری قطع منازل ایدر وافلاكدن بعضنك
حركتی مشرقدن مغربه در فلك اعظم كبی وبعضینك حركتی مغربدن
مشرقه در فلك ثوابت وافلاك سیارات كبی وبعضنك حركتی نزه
نسبت دولابیدر وبعضنك رحویدر وبعضنك حمایلیدر وبعض فلك
مشتملدر وسطی وانك مركزی مركز عالمدر تطعنوز افلاك بو بلدر
وبعضنك مركزی مركز عالمده كلدر خارج المركز فلكلر كبی وبعضی مشتمل
دكلدر وسطی افلاك تداویر كبی وبونلرك هر برسی شرح وبیان
اولنسه كرك ان شاء الله تعالی چون بلدك كه یدی فلكلر كواكب سبعه
سیارهنك فلكلریدر وبر فلك دخی فلك ثوابتدر بلمك كه ثوابت
شول سیاره اولمیوب میخ كبی منجلنمش یلدزلردر كه انك اعدادك
الله تعالی بلور وبر فلك كه جمیع افلاكه مشتملدر اكا فلك الافلاك درلر
وآنده هیچ یلدز یوقدر آنوكیچون انكا فلك اطلس دیرلر عرش عظیمدر
بر فلك قمرده ایدی آنده بر قاچ فصل واردر فصل اول كه فلك
قمرده در بلكل كه قمرك ایكی سطحی واردر سطح اعلاسی كه اكا محدب دیرلر
فلك عطاردك ایچ یانته مماس ومتصلدر وسطح اسفلی كه انكا مقعر
دیرلر كره نارك محدبنه مماسدر وفلك قمرك مركزی عالمك مركزیدر
وقمرك بو یوری بكرمی سكز كونده تمام اولور واول دوره كه انكا مخصوصدر

منوبدن منفرقدر وفلك تدویری اون درت كونده بر دور ایدر
دور اولنده ایك منورلر اولانی یوزی ارض جانبنه اولور ودور ثانیده
مظلم اولانی یوزی ارض جانبنه اولور وقمرك فلك كلیسی درت قسمه
منقسم اولور اوجی مشتملدر وسطی بری كوچجك در مشتمل دكلدر
وسطی فلك اولنه جوزهر دیرلر كه اول مماسدر فلك عطارده وفلك
ثانیسی مماسدر فلك جوزهره فلك ثالثی خارج مركزدر اما كوچجك
اوقانی فلكی كه فلك خارج المركزك ثخنندهدر اكا فلك تدویر دیرلر
وقمر آنده مركوزدر وحركت قمر انك حركتی ایله اولور فصل ثانی كه جرم
قمردهدر بلكل كه بر كوكبدر كه انك مكانی فلك اسفلدر وانك
جرمی مظلمدر اما شمسدن نور قبول ایدر اشكال مختلفه ایله شمسدن
بعدی سببی ایله وجمله فلكی برآیده قطع ایدر وقمر جمله یلدزلرك
كوچجكیدر آشغه فلكده اولوب بزه اقرب اولدوغیچون بیوك كورنور
وقمر جمیع كواكبدن اسرعدر انكیچون اكا بیك فلك دیرلر وقمرك
جرمی برك اوتوز طقوز جزءندن بر جزء وبر ربع جزودر وقمرك
دائرهسی درتیوز اللی ایكی میلدر ودائرهسنك قطری یوز قرق درت

میلدر والله اعلم | فلك دائرهٔ قمردر

اوج
جوزهر
متمم مجوزی
مركز حامل
مركز عالم
حامل
مائل
حضیض
متمم حادی

فصل ثالث | خواص قمردر

بلكه قمرك تأثيراتى رطوبت سببى ايله در نيته كيم شمسك تأثيراتى حرارت
سببى ايله در ايدى چون قمر آفاقدن بر افقده اولسه دكز آنده مدلى
زياده ايدر قمرك سيرينه موافق چون قمر اول موضعك وسط سماسنه
وارا اول زمانده غايت مد اولور چون قمر وسط سمادن منحط اولوب
اشنعه انمكده اوله جزر يعنى صو اكسلمكده اولور تا اكا دك كه قمر اول مكانك
مغربنه ايريشور اول زمانده غايت جزر اولور چون قمر اول مكانك مغربندن
زائل اوله كرو مد ظاهر اولور اول وقت كه قمر وتد ارضه ايره اول وقت
غايت مد اولور وچون قمر وتد ارضدن زائل اوله غايت جزر اولور واكر
كرو مده شروع ايده تا اكا دك كه قمر افق شرقيه ايره اول موضعده كرو غايت
مد اولور وهر كيجه ده وكوندزده اول مكانده اكى مد واكى جزر اولور خواص
قمردندر كه حيوانانك بدنلرى قمر زياده اولدوغى وقتده اقوى اولوب نمو
غالب اولور وآدمينك بدننده دخى اخلاط ظاهره ميل ايدر وطمرلرى
چندان ممتلى اولماز وبو امور رطب اولمغه ظاهر در خواص قمردندر كه اطبا
ديمشلردر كه هر خسته كه ايك نصفنده اولسنده مريض اوله انك طبيعتى
دفع مرضنده اقدر اولور نصف نابنده خسته اولاندن زيرا نصف
اولده قمرك نورى زياده اولمقده در پس طبيعته قوت ويرر وخواص
قمردندر كه قمرك نورى زياده اولدقجه حيوانانك بدننده قيل تزجك
بيوكوب زياده اولور ودمه لرنده سودلرى دخى زياده اولور ودپرطه
آغى دخى بويله در وآى آيدننده اشيا تز چك فاسد اولور رطوبتى
سببى ايله وچون آدم آى آيدننده چوق اويوسه رطوبت زياده
اولوب اويخو غلبه ايدر وكاهلك زياده اولور واعضا كوشر نزله
وصداع حاصل اولور وآتى بر كيجه آى آيدننده قوسك طعامى بوزولور
ودخى آى اولسنده بالقلر زياده اولوب سمز اولور ونصف اولنده

حشرات ارض بیلان وچیان وبوجکلر یردن طشره چوق چیقولر ومحکم
صوقرلر. بهار رنکک تأثیری زیاده اولور. وخواص قمردندرکه اغاجلری
ایکی نصف اولنده دکسه لر دوشر ویمیشی چوق اولور. وچیچک اوجوب
یمش دوتمق ایکی نوری زیاده اولدوغی زمانده اولسه ایو اولور. واکر
اول زمانده ایکی نوری اکسلمده اولسه وسط سمادن زائل اولدوغی
وقتده اولسه ایو اولمیوب یمیشی آز اولور. واوتلر وبیتلر آی بدر
اولنجه دک بیوسی زیاده اولور. محاقه وارنجه بیوسی اکسیلور. وبو امر
بوستانیلر قتنده ظاهردر. خصوصا شفتالو وسوسم وقاون وقاربوز
وخیار دقیق آی آیدننده بوکودکی اظهردر. ونور قمر بیتلر اوزرینه واقع
اولسه رنک والوانی قابلیتنه کوره ویرر قزل وبتل وصاری وبو بیتلرده
غیری ایکی نصف اولنده اولان رنک اخرنده اولان رنکندن احسن
اولور دا... خواص قمردندرکه نصف اولنده ظاهر اولان معدنیات جوهری
نصف آخرنده ظاهر اولاندن زیاده اولور. اهل معدن قتنده بو رحی
ظاهردر. وقمره عوام الناس وکازبلر وغمازلر وحسودلر منسوبدر

صورت قمر بودر

در بیان احوال عطارد بلکه فلک عطاردک مرکزی مرکز عالمدر
انک محدبی یعنی سطح اعلاسی فلک زهره نک مقعرینه مماسدر و مقعری
یعنی سطح ادناسی فلک قمرک محدبنه مماسدر و اول دوره مخصوصه در
مغربدن مشرقه در و بو دخی بر ییلده دورن تمام ایدر و عطاردک
بر فلکی دخی واردر خارج المرکزدر و انکا فلک تدویر درلر و اول
فلک تدویردن بر فلک خارج المرکز دخی منفصل اولور انکا
خارج المرکز ثانی درلر و عطارد فلک تدویر مرکزنده در پس لازم
اولور که فلک عطاردک ایکی اوجی اوله بری فلک کلیده و بری
فلک تدویرده و ایکی حضیضی اوله بونلرده و فلک عطاردک
شمسی اوجیوز بیک سکز یوز سکسن بیک درتیوز سکسن میلدر
وانک جرمی جرم ارضک یکرمی ایکی جزوندن بر جزودر و جرمنک
دائره سی ایکیوز سکسن التی فرسخدر و قطری ایکیوز تمش اوج
میلدر و هر بر برجده یکرمی یدی کون اکلنور وانک رجوعی
واستقامتی چوقدر و منفصل شمس اطرافنده دولنور ایرلمز

دائره فلک عطارددر
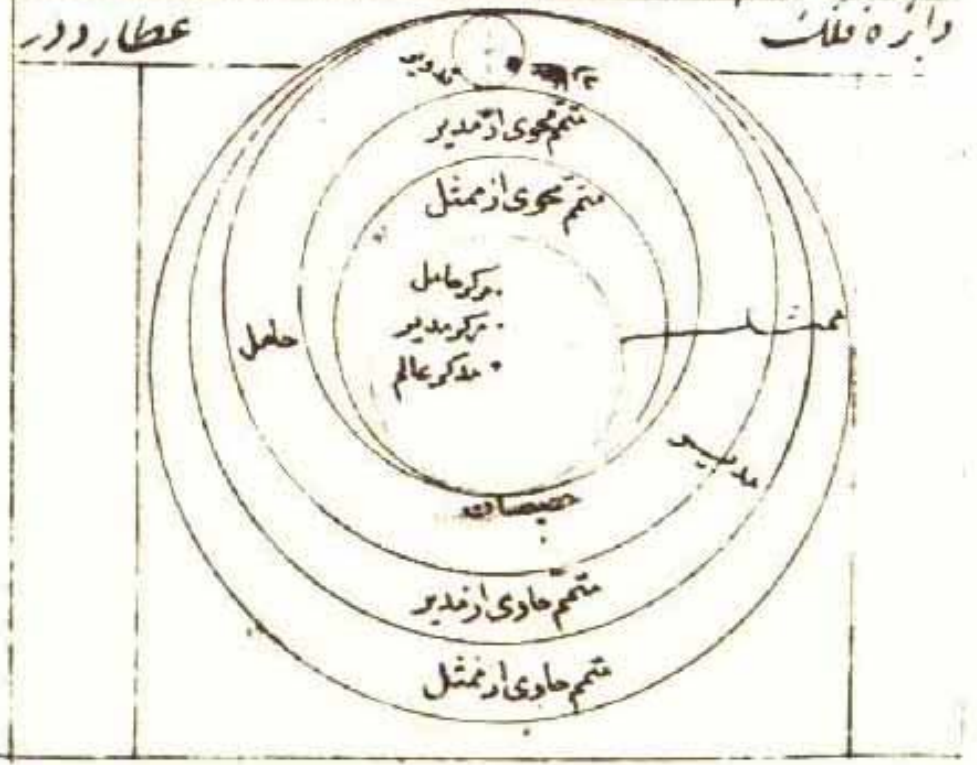
وبشکل که عطارد بر کوکب مختلفدر که منجملر بوکا منافق دیرلر زیرا
سعد ایلد ایله سعد ونحس ایلد ایله نحسدر بالنده قلم طوتوب
یازو یازر بر قره عوض ایدر وعطارده اهل دیوان وکاتبلر ومحصللر
وبازرگانلر ومعلملر وعمل دارلر منسوبدر صورت عطارد بودر
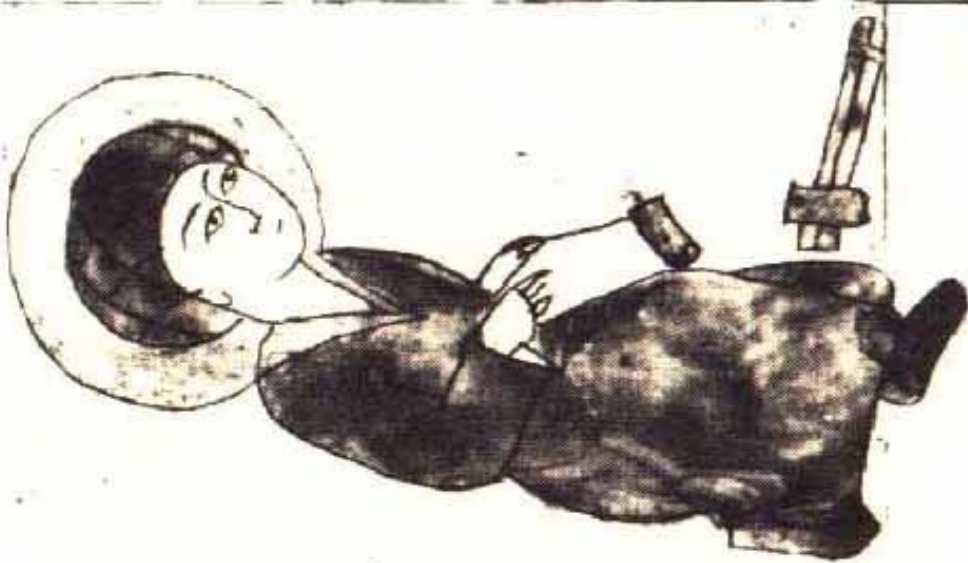
در بیان احوال زهره بشکل که فلک زهره محدوددر ایکی حد ایله که
انک مرکزی مرکز عالمدر وحد اعلاسی مماسدر فلک شمسک مقعرنه
وحد ادناسی مماسدر فلک عطاردک محدبنه واکه مخصوص اولان
دور مغربدن مشرقه در وبر ییلده دورن تمام ایدر فلک شمس دوری
کبی الا بو قدر واردر که زهره نک فلک تدویری آنی سیر ایدرسی
سیر افتابک مخالفیدر وقتا که مستقیم اوله زهره اوکنه دوشر
وقتا راجع اوله زهره کیرویه دوشر فلک زهره فلک قمره وفلک شمسه
مشابهدر واگر فلک شمسک تدویری اولیدی هیچ فرق اولمزدی
وفلک زهره نک جرمی اوچیوز بیک یدیوز طقسان بش میلدر

و جرم زهره جرم ارضك اوتوز درت جزؤندن بر جزؤدر وانك
قطرى درت يوز قرق طقوز ميل وخى سدس ميلدر وزهره برجده
اوتوز ندى كون اكلنور وبو بر كوكب سعدركه منجملر بوكا سعد اصغر
ديرلر انكچون سعد اصغردرلر كه مشتريدن اكسكدر سعد اولمقده

صورت فلك زهره در

ذروه
مقعر
محدب
متمم حوى
مركز حامل
مركز عالم
حامل
حامل
ممثل
حضيض
متمم حوى
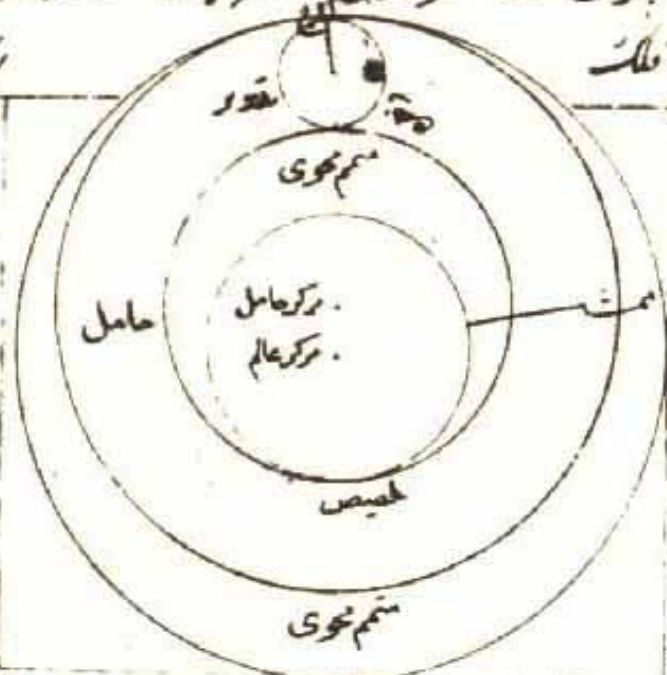
در بيان احوال كوكب زهره بوكا نظر فرح وسرور ويرر اكر كمسنه ده
شورش عشق اولسه زهره يه نظر ايله خفت حاصل اولور و محبت و الفت
و جماع انكا متعلقدر و زهره حسنة الحال اولدوغى وقت بر عورته نكاح
اولنسه بينلرنده زياده محبت اوله و بو كوكبه سازنده فلك ديرلر مطربلر
و خانندهلر اهل عشرت و ارباب هوا بو كوكبه منسوبدر صورت زهره

در بیان احوال شمس فلك شمس محدود در ایكی سطح متوازی كری
ایله كه مركزی مركز عالمدر سطح اعلاسی مماسدر فلك مریخك مقعرینه
وسطح ادناسی مماسدر فلك زهره نك محدبنه و اكا مخصوص اولان
دور مغربدن مشرقه در اوچیوز التمش التی در ربع كونده دورینی تمام
ایدر و آندن بر فلك منفصل اولور كه مشتمل در وسطی وانك مركزی
خارجدر مركز عالمدن و فلك شمس كندودن اشغه كوكبلرك افلاكی
كبیدر الا بو قدر وار در كه جرم شمس فلك تدویر مثابه سنده در كه
شمسك فلك تدویری بو قدر حق جل وعلا غایت لطفندن شمس
ایچون فلك تدویر خلق ایتمامش و اكر شمسك فلك تدویری اولیدی
چونكه راجع اولوردی صیفده حرارت متضاعف و شتاده برودت
مشتد اولوب بر بری التی آی ممتد اولدقده حیوانات و نباتات
هلاك اولورلر ایدی و فلك شمسك ثخنی یعنی سطح اعلاسندن سطح
اسفلنه دك مسافه اوچیوز اللی بش بیك یتمش درت میل در و جرم
شمس یوز التمش التی جرم ارض قدر در و جرمنك قطری قرق بیك
طقوز یوز طقسان سكز میل در و دخی شمس جمله كواكبك اكبریدر
نورده وانك مكانی فلك رابعدر و منجملر دیرلر كه شمس یلدزلرك
پادشاهیدر و قمر وزیریدر و عطارد كاتبی و مریخ صاحب جیشی
و مشتری قاضیسی و زحل خزینه داری و زهره جاریه سی و افلاك
اقلیملر و بروجلر شهرلر و درجه لر قریه لر و دقیقه لر قریه لر كبیدر
و بو تشبیه تشبیه ملیح در و سبب كسوفی قمر شمسه حایل اولمقدر
بزم ایله شمس اورتاسنده شعاع مخروطی اول جرم قمر ایریر بیص نوره
شمسك رؤیتنه حایل اولور لكن مقدار كسوف مختلف اولور اوضاع
مساكن اختلافیله منظر سببی ایله كاه اولور بعض ولایتده كسوف اولور

بعضی

بعضی ولایتده واقع اولمز اول ولایت اهلی نظر جلوت قمر
اولمدوغی اجلدن در اهل جنوب قمرنده مشاهده در. ثم
دائره فلک شمس در

شمس
متمم محوی
مرکز خارج
مرکز عالم
خارج مرکز
ممثل
حضیض
متمم محوی
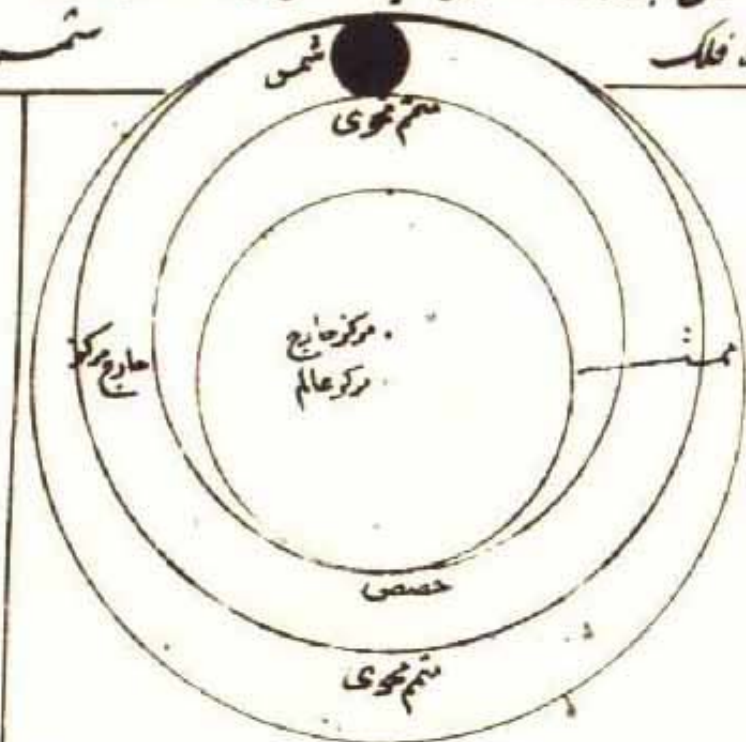
خواص پس بلکل که شمسک تاثیراتی علویاتده و سفلیاتده ظاهردر
اما علویاتده تاثیری بودر که کمال نوری ایله جمیع یلدزلری نابدید ایدر
و قمره نور ویرر اما سفلیاتده تاثیری بحرده و برده و جماد حیوانده
اولور بحرده تاثیرینک اثری بودر که شمسک حرارتی ایله دریالردن
بخاره قالقر که اول بخار مرکبدر اجزاء ناریه و اجزاء مائیه‌دن پس
اجزاء ناریه کندو مرکزنه قصد ایدر چون هوا ناره ایرر متکاثف
اولوب سحاب حادث اولور و آندن یغمور پیدا اولوب حق تعالی
دیلدوکی یرلره نازل اولور حیات بلاده و عباده سبب اولور
و آندن ازهار و اشجار ظاهر اولوب میوه‌لر و اکنلره باعث اولور
نیته کیم حق تعالی بیورر وهو الذی یرسل الریاح بشرا بین یدی رحمته
حتی اذا اقلت سحابا ثقالا سقناه لبلد میت فانزلنا به الماء
فاخرجنا به من کل الثمرات و برده و جمادده تاثیرات و خواص

شمسدندر امر معادن زیرا چون اجزاء آب اجزاء ارضیه ایله مختلط اوله
باطن ارضده عصارات ظاهر اولور و حرارت شمس انکا نضج ویرر و اندن
اجسام معدنیه متولد اولور هر موضعک استعدادی حسبنجه آلتون
وکموش و سائر بونده اربکه فادر اولنلر فلزات کبی و یاقوت و زبرجد
و بونلردن غیریلر زیوه و کبریت و زرنیخ کبی و بونلردن غیریلر دخی
تأثیرات شمسدندر و دخی اوتلر و اکنلر و اغاجلر زیرا نباتاتک جمله سی
حرارت شمس ایله بیتر و هر مکانکه آنده حرارت شمس اولمیه آنده نسنه
بیتمز و اکر دیلرسک که نباتاتده تأثیرات شمسیه بیله سن نظر قیل حرکت
یومیه حسبی ایله نیلوفره و خطمی یه و کنه اوتنه که اول نهارده چون
شمس ارتفاعده اوله نیجه قوتلنور و بلند اولور و چون شمس حد
زواله ایریشه بونلرده صولمق اثری ظاهر اولور و حیواناتده تأثیرات
و خواص شمسدن قوت قلب که چون صبح ظاهر اوله ابدان حیواناتده
قوت و نشاط پیدا اولور شمس طلوع ایدوب مرتفع اولدقجه
اول قوت زیاده اولور تا اول وقته دکن که وسط سمایه وارر
اندن صکره قوت و نشاط ضعیف اولور شمس غروبه قریب اولنجه دک
ضعف زیاده اولور حتی شمس غروب ایده حیوانات مسکننه رجوع
ایدوب دخی ضعیف القلب اولوب یوقویه توجه ایدرلر و دخی جواهر
غریبه شمسدندر که شول قومکه سمت راسلرنده شمس اوله انلرک یوزلری
ابنجه و لونلری سیاه و بدنلری ضعیف و خلقلری پر تجیله کبی اولور
و بونلر بلاد سوداندن خلقیدر و اول قومکه شمس انلرک سمت راسندن
بعید اوله انلرک یوزلری یبقی و لونلری آق و بدنلری غلیظ و خلقلری
بهایم خلقی کبی اولور خام اولدقلری ایچون و بونلر بلاد روس و صقالبه
خلقیدر و دخی خواص شمسدندر اکنلری صارتمق و یمشلری کوورتمک

ودراهم

وبر جماعه زعم ایلدیلر که اوج شمس هر برجده اوچ بیك ییل اکلنور

ایله اولسه جمله فلکی اوتوز بیك ییلده تمام دور ایدر و شویله دیرلر که

چون شمس بروج جنوبیه ایرسه جنبشات زمین متبدل اولوب معموران

خراب و خراب آبادان اولور و جنوب شمال و شمال جنوب اولور

و دکزلر قورو و قورولر دکز اولور و الله اعلم بصحة ذلك اکر واقع

اولورسه حادثه عجیب و تأثیر غریب در و بزم اعتقادمزده حق تعالی

کلام مجیدنده بیورر دغنه در یوم تبدل الارض غیر الارض والسموات

وبرزوا لله الواحد القهار حکمانك قولی صحیح اولدوغی تقدیرجه بو اراده

الله در صورت شمسدر

در بیان احوال مریخ بلکه فلك مریخ دخی ایکی سطح ایله محدوددر

وانك مرکزی مرکز عالمدر سطح اعلاسی فلك مشتری یه مماسدر و سطح

ادناسی فلك شمسه مماسدر و دوری مغربدن مشرقه در و بر ییل

ایکی آی و یکرمی التی کونده دورن تمام ایدر و فلك مریخ و صعده فلك

قمر و فلك زهره بیشبه در اما انلردن اکبردر که فلکلی یکرمی یکیشنه

بیك واوجیوز بیك طقوز یوز طقوز سکز میل در و فلکی شبو

محلده تصویر اولنمشدی
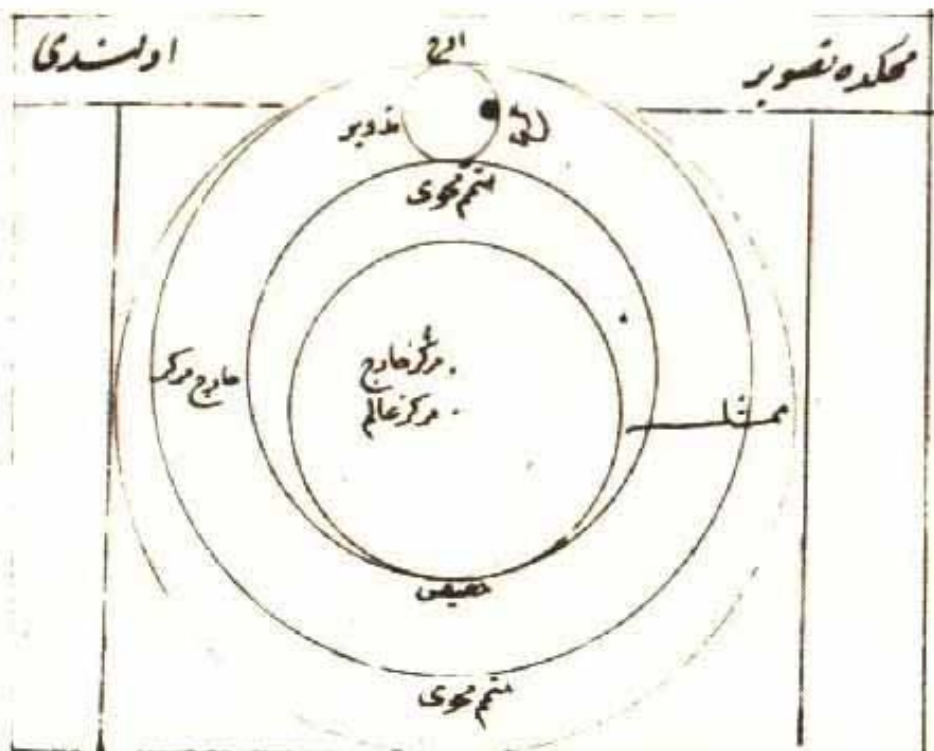
بلکه مریخ بر کوکب نحسدر که بونکا منجملر نحس اصغر دیرلر زیرا نحوستده
زحلدن اکسکدر و آنی وصف ایدرلر قهر و غلبه ایله و جلاد فلک دیو تسمیه
اولنور و بیوك کسجیلر و فساد ایشلینلره منسوبدر و جرمی بر بچق جرم ارض
مقداریدر و قطری طقوز یوز بیك سكز یوز اوتوز بش میلدر و صورتی
بو شکل اوزره در
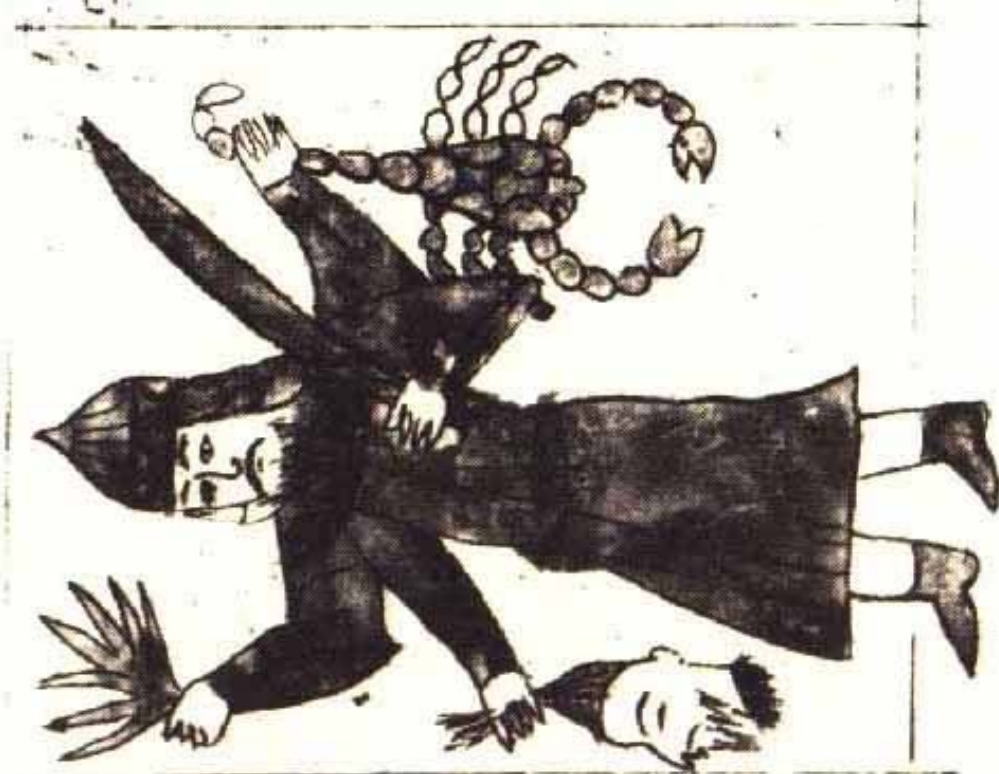
در بيان نوع مشترى بلكل كه فلك مشترينك دخى ايكى سطحى وار در سطح اعلاسى فلك زحله مماسدر و سطح ادناسى فلك مريخه مماسدر و انك مركزى مركز عالمدر و دورى مغربدن مشرقه در و دورى اون بش بيل و ايكى آى و اون بش كونده تمام ايدر و بر قولده اون بر بيل و اون آيكى و اون بش كونده تمام ايدر و فلك مشترى فلك مريخ و فلك زهره جه كبيدر و جرمنك ثخنى يكرمى بيك كز بيك و اوچيوز او توز ايكى بيك و درتيوز او توز ايكى ميلدر و بر قولده بيك كز بيك و اوچيوز او توز ايكى بيك ميلدر و صورت فلكى بودر

اوج

متمم

مركز خارج

مركز عالم

خارج مركز

ممثل

حضيض

مشترى

متمم

منجملر بونكا سعد اكبر ديرلر علماء عظام و وزراء كرام بوكه منسوبدر و جرمى سكسن درت و دخى ثلث و ربع ارض قدردر و قطرى درت دخى ربع و سدس قطر جرم ارض مقداريدر و صورتى بو تصوير اوزره در

وبیان ... زحل بلکل که فلک زحل ایچون دخی ایکی حد واردر سطح
اعلاسی فلک ثوابته مماسدر وسطح ادناسی فلک مشتری یه مماسدر و دوری
مغربدن مشرقه در و دورنی یکرمی طقوز ییل و بش آیده اوج کونده تمام ایدر
وجرمنک نحسی یکرمی ربیک کز بیک و آلتیوز اوتوز التی بیک و آلتیوز میلدر
و فلکینک صورتی بودر
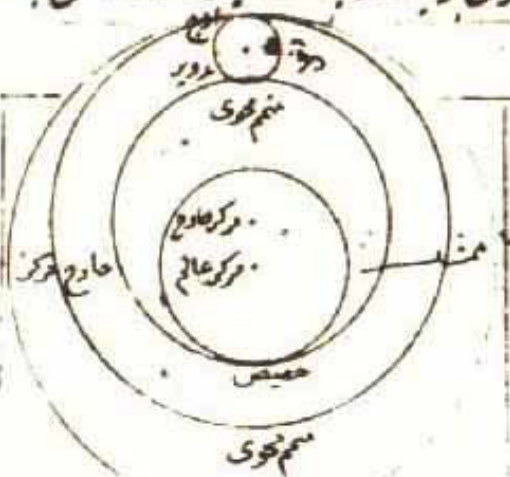
بلکل که زحل بر نحس کوکبدر منحلبو که نحس اکبر دیرلر وخرابلغی و هلاکی
و فسادی و خوفی و حزنی انکا اسناد ایدرلر و بوکا زنکلر و عوانلر منسوبدر
و جرم زحل سکسن بر جرم ارض مقداریدر و قطری قرق دخی بلنان قطر
ارض مقداریدر و دیرلر که زحله نظر ایتمک قساوت قلب ویرر نیته کیم
زهره یه نظر سرور ویرر و هر بر برجده ایکی ییل دورر و صورتی
اشبو شکل اوزره مخلوقدر

فصل

فصل در بیان حرکت افلاک که رجوع کواکبده و انلرک استقامتنده در
بلکل که کواکبک رجوعی و استقامتی فلک تدویره نسبت در. شول وقت که
فلک تدویرک حرکتی اکا حاوی اولان فلکک حرکتنه موافق اوله حرکت
کواکب زیاده اولور. زیرا ایکی حرکتک اجتماعی اولور. بری فلک حاوی
حرکتی و بری فلک تدویر حرکتی بو حالده مستقیم اولور. و ابتدا استقامت
فلک تدویر اعلی سندن اولور. و شول وقت که فلک تدویرک حرکتی
اکا اولان فلکک حرکتنه مخالف اوله ما دامکه حرکت فلک تدویر اقل اوله
فلک حاوی حرکتندن مستقیم کورنور. الا بو قدر وار در که اول حالتده
انک سیری اکسکک اولور. و چون انک حرکتی فلک حاوییی
حرکتندن زیاده اوله راجع اولور. زیرا حرکت فلک حاوی اگرچه
فلک تدویری دوندرر. لکن فلک تدویر ایکی جزء حرکت ایدر
اویله که بر جزء بر جزءه مقابل اولوب بر جزء زیاده قالور. اویله
راجع کورنور. چون بلدک که یدی فلکک هر بریندن سبعه سیارهدن
بری وار در. شمدی تکبر و سکزنجی فلکی بیان ایدهلم که اکا فلک
ثوابت درلر بلکل که فلک ثوابت ایچون دخی ایکی سطح واردر سطح
اعلاسی فلک اعظمه مماسدر. و سطح ادناسی فلک زحله مماسدر و انک
مرکزی مرکز عالمدر. و دورحاتی مغربدن مشرقه در. و هر یوز بیلده بر دقیقه
قطع ایدر. و اوتوز التی بیک بیلده دورین تمام ایدر. و بو فلکک قطبی
قطب دائره بروجدر. و تفصیلی کلسه کرکدر. و جمله کواکب ثابته بو فلکده
مرکوزدر. انکچون کواکب ثابتهنک سیرلری مختلف دکلدر. و فلک
ثوابتک ثخنی اوتوز درت بیک کز بیک و بو یوز سقوق درت بیکلدر
و جرم اعظم ثوابت کواکب طقسان درت کره و خمس جرم ارض قدر در
و جرم اصغر کواکب ثابته اون سکز کره جرم ارض قدردر و قطر فلک

القدر	نسبة اجرام ثوابت بالنسبة الى الارض		ابعاد
	مراتب		
القدر الاول	اعظم	٢٢٢	يح نح
	اوسط	٢١٠	لو نه
	اصغر	١٩٩	ند نا
القدر الثاني	اعظم	١٨٧	لـ مح
	اوسط	١٧٥	لـ ب
	اصغر	١٦٣	يح مـ
القدر الثالث	اعظم	١٥٢	د لط
	اوسط	١٤٠	كد لو
	اصغر	١٢٨	مـ لح
القدر الرابع	اعظم	١١٧	د ل
	اوسط	١٠٥	يح كر
	اصغر	٩٣	لو كد
القدر الخامس	اعظم	٨١	ند كا
	اوسط	٧٠	سـ يح
	اصغر	٥٨	ل يه
القدر السادس	اعظم	٤٦	يح مـ
	اوسط	٣٥	و ط
	اصغر	٢٣	كد و

كواكب ثابته كه محور فلك البروجدر بونلر التی بربیك كز بيك وبشیوز اوتوز
بدی بیك بوز سكسان درت مبلغدر وشول كسنه كه علم هندسه دن خبردار
اولمیه بو اجرامك مقادیرینه منكر اولور اما علم هندسه بلنلر قتنده مستبعد
دكلدر بلكه بر حقیقت لكك شاكردلرینه تعلیم ایدوب اوكردنلر داول
ساعت سجده ایدوب حق سبحانه وتعالینك وحدانیته برهان استر

بونلردن كواكب ثابته لری دخی بیان ایدلم

بلكه كواكب ثابته لر دخی مقدارده برابر دكللردر بعضیسی اكبر وبعضیسی
اصغردر پس بو صنعتك اهلی التی مرتبه اعتبار ایتمشلردر اول مراتبه
اقدار واعظام دیو اد ویرمشلردر عظم اولده اولان ١٥ كواكبدر وعظم
ثانیده اولان ٤٥ كواكبدر وعظم ثالثده اولان ٢٠٨ كواكبدر وعظم
رابعده اولان ٤٧٤ كواكبدر وعظم خامسده اولان ٢١٧ كواكبدر
وعظم سادسده اولان ٤٩ كواكبدر بونلرك جمله سی ١٠٠٨ كواكبدر
وبو مراتبدن خارج اوق درت كواكب دخی واردر كه طقوزینه
خفیه وبشنه سحابیه دیرلر جمعا ١٠٢٢ اولور بو كواكب مرصود
اولاندر غیر مرصود اولانی الحق الله تبارك وتعالی حضرتلری بلور
لكن علمای عظام اول مرتبه معلوم ایدنمشلر كه بر آدم كره ارضی الله آلوب
قوم ایدوب تعداد ایتمك لازم كلسه نه مقدار عدد اولورسه كواكب ثابته لر
اندن زیاده در دیمشلر افلاكك علمی الحق حق تعالی حضرتلرینه مخصوصدر
وبونلردن بعض صورتلر توهم ایلمشلردر اول صورتلر كواكبلری مشتملدر
بطلمیوس حكیم كتاب مجسطیده ثبت ایلمشدر بونلرك بعضیسی نصف شمالیده در
وبعضیسی منطقة البروج اوزرنده در كه طریق كواكب سیاره در وبعضی
نصف جنوبیده وبعضی صورت انسانده وبعضی صورت حیوانده وبعضی
جمادات صورتنده میزان كبی وبعضی بعض نسنه یه تشبیه ایلمشلردر كه جز

تم

تمام اولماسندر قنطورس قطعة الفرس كبی و بعضی جانلولردن بعضنك
نصفنه و بعض آخرن غیری برجانلونك نصفنه بكزر قنطورس كبی و بعضی
اول صورتلردن تمام اولماز تاكه غیری صورتدن انكارنسنه ضم ایدرسن
ممسك الاعنان كبی بو صورتلری آنونكچون تصویر ایتمشلردركه تاكه كواكبلری
آنلر ایله بیله لر وغیرلره بلدوره لر و چون كواكبلری ذكر ایتمك
دیله یلر دیرلركه فلان صورتنك فلان عضونده شمال طرفنده یا خود
منطقة البروج اوزرنده یا جنوب طرفنده در دیرلر فی الحال معلوم اولور
ودخی بونلردن غیری كوكبلركه صورتلرك قربنده اوله قنغی صورته قریب
ایسه اكا اضافت ایدرلر و آنلره خارج الصورت دیرلر حمل باشندن
بوقاروده رعیلر انكا ناطح دیرلر و بو قرق سكز صورتدن جانب شمالده
یكرمی بردر و منطقة البروج اوزرنده اون ایكیدر و جانب جنوبده دخی
اون بشدر اولا جانب شمالده اولان صورتلركه یكرمی بردر و بونلرك
كواكبلری اوچیوز اوتوز بردر و خارج صورت اولان كواكبلر یكرمی
طقوزدر جمله سی ٣٦٠ در اول یكرمی بر صورتدن صورت اولی
دب اصغردر بونك صورتنده اولان كوكبلری یدیدر و خارج صورتنده
بردر و عرب بو یدی كواكبه بنات نعش صغری دیرلر اول درت كوكبه كه
مربعدر انلر نعش دیرلر و اوچ كوكبكه قویروغی اوزره در آنلره بنات دیرلر
اول درت كوكبك ایكی بترنه فرقدان دیرلر و اول كوكب تیزكه قویروغی اوجنده در
انكا جدی دیرلر و قبله آنونكله بیلورلر و قطب معدل النهار اول جدینك

صورت دب اصغر
١
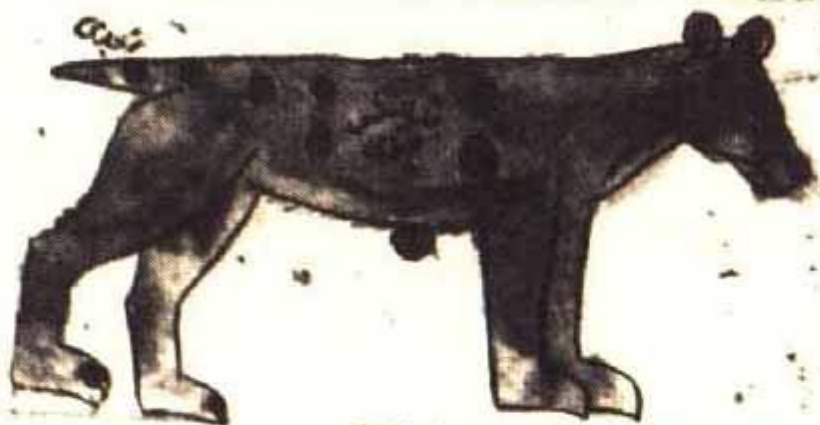
بری دخی دب اکبردر بونك صورتنده اولان کوکبلری یکرمی یدیدر وخارج
صورتنده سکزدر وعرب اول درت کوکب نیره که مربع اوزره در واوج
کوکب که قوبروغی اوزره در انکا بنات نعش کبری [illegible] دردی نعش واوجی
بناتدر واول کوکبکه قوبروغی اوجنده در انکا قاعد دیرلر واول کوکبکه
وسطنده در انکه عناق دیرلر واول کوکبکه نعش قربنده وقوبروغی دبنده در
جون دیرلر وعناق اوزرنده بر کوچك کوکب واردر انکا سها دیرلر
انکله کوزك حدتن امتحان ایدرلر ودیرلرکیم که بو کوکبه نظر ایدوب
دیسه که اعوذ برب السهیة من کل عقرب وحیة اول کیجه زهرلو
جانورلردن امین اوله واول التی کوکبکه بر ایاغنده ایکی کوکب
واردر واوچ ایاغنده در قفزات ظبا دیرلر هر ایکسنه بر قفزه دیرلر
واول قفزه که صاغ ایاغی اوزره در انکا تلیع دیرلر وصرفه اول کوکب
نیردرکه اسد قوبروغی اوزره در وعرب دیرلر که ضرب الاسد بذنبه الارض
تقفزت الظبا واول یدی کوکب که بوینی اوزره وکوکسی اوزره واکی
دزلری اوزره در کانه نصف دائره در سریر نعش دیرلر وبعضیلر
انکا حوض دیرلر واول کوکبلر که قاشلری وکوزلری وقولاغی وبورنی
اوزره در انلره ظبا دیرلر که ارسلاندن قجدی داروب حوضك صوین
ایچر واول کواکب که صرفه اوزره جمع اولمشدر انلره هلبه دیرلر واول
سکز کوکب که اکیسی هلبه ایله قاید اورتاسنده در که نری زیاده روشندر
انکا کبد الاسد دیرلر والتی کوکب که اوجنجی قفزه آلتنده وصول
ال اوزرنده در که اوچی آنلردن زیاده روشندر ظبا دیرلر
باقیسنه اولاد ظبا دیرلر وبلکل که دب اکبر بر بیوك آیو
صورتنده در که درت ایاغی اوزره طورر ایاشی
اتسنه صالوب قوبروغن اوزاتمش شکلی بودر
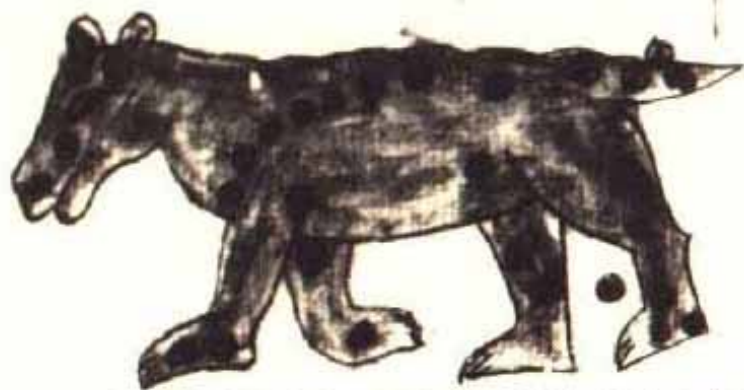
بری دخی تنین در بونک کوکبلری اوتوز بردر عرب دلی اوسنده
دلالت کوکبه راقص دیرلر و درت کوکب که باشی اوزره در انلره عوایذ دیرلر
و اول درت کوکب اوزرنده بر کوکب صغیر وار در انکا ربع دیرلر که
دوه یاورسی معناسنه در و اول کوکب روشن که آخر تنین ده در
ذنبین دیرلر و اول ایکی کوکب که اک کوکب روشن قربنده در انکا اظفار
الذئب دیرلر و قویروغی دبنده بر کوکب وار در انکا ذیخ دیرلر ارکک
سرتلان معناسنه و تنین اژدرهادر بو کلم بو کلم صورتیدر بو در
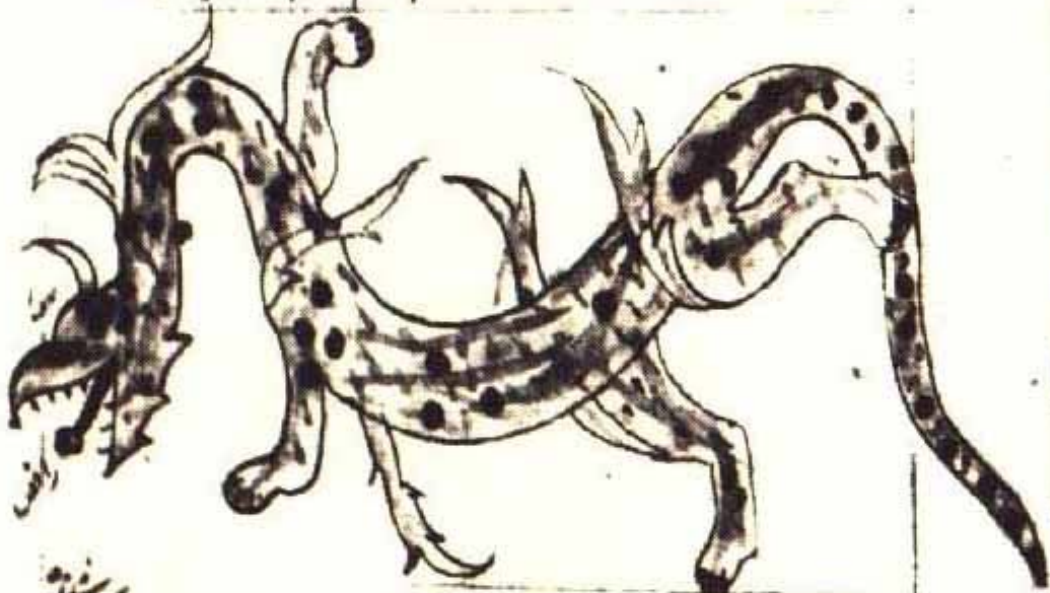
بری دخی قیقاوس در بوکا ملتهب دیرلر بر رجل صورتنده در که باشنده
تعقیه سی وار رقص اودر ایکی الدرن اچمش و انکده ایکی ایاقلری کوکب
جدی ایله شکل مثلث در بونک داخل صورتنده اولان کوکبی اون بردر

وخارج صورتده اولان ایکی کوکبدر و ذنب سنده اولان کوکبه قرحه
دیرلر و ضلع اومونزی اوزره اولان کوکبه فرقه دیرلر و اول کوکبکه صول
اباغی اوزره در اکا راعی دیرلر و ایکی اباغلری اورتاسنده بر کوچک
کوکب واردر اکا کلب الراعی دیرلر و انک اباغلری ایله کوکب جدی
اورتاسنده کوچک کوکبلر واردر انلر اغنام دیرلر صورتی بودر

صورت قیفاوس
٤

بری دخی عوا در اولوجی عصاسنده در بونکا نقار دیرلر و ضلع جنوبیده
بونک داخل صورتنده اولان کوکبلری یکرمی ایکیدر و خارج صورتنده
اولان بردر و بو بر رجل صورتنده در که ایکی اللرین اوزمش و صلغ الندهٔ
عصا واردر و بو کواکب نکته و کواکب بنات نعش کبری اورتاسنده در
باشنده و اموزلرنده و عصاسنده اولان کوکبلره ضلع دیرلر و صول
الی اوستنده و بلکنده و انک اطرافنده اولان خرده کوکبلره اولاد ضلع
دیرلر و اول خارج صورتده اولان بر کوکبدر که احمر و نیّردر اوبلغی اورتاسنده در
انکا سماک رامح دیرلر و حارس السما و حارس الشمال دخی دیرلر زیرا غایتده

روشن

روشن بولدقدن نابدید اولماز الا شعاع آفتاب ایله نابدید اولور و وصول
بولدقده اول کوکبه رمح دیرلر و اول سماک رامح اقسام ثوابتده قدر
اولده در صورتی بودر

صورت عوا
٥

بری دخی فکه شمالیه در کوکبی سکزدر اکلیل شمالی دخی دیرلر و عوام
[illegible] و بشلری چناقی دیرلر که دکرمی [illegible] بر پاره که دوکی دائره کناری [illegible]
نقیرلر چناقی کبی در و اول سکز کوکبک بری غایتده روشندر [illegible]
انکا دخی فکه دیرلر صورتی بودر

صورت فکه
٦

بری دخی چاناقی در بونکا دخی قصعه دیرلر بونک داخل صورتنده اولان
کواکب یکرمی سکزدر و بر کوکب خارج صورتده در و بو بر رجل صورتنده [illegible]

ایکی اللرین آچمشدر ایکی دیزی اوزرینه چوکمشدر صاغ ایاغی عوّا جانبنه
وصول ایاغی شول بدرت بلذر جانبنه درکه تنهتن باشی اوزرینه درکه انلره عوا
دیدیلر صورتی بودر

صورت جاثی ۷

بری دخی شلیاق در بوکا سلحفاة دخی دیرلر بونک کوکبلری اون در
وکوکب نیّرة نسر واقع دیرلر زیرا انک ایله ایکی کوکب صغیر واردر
کویا انلر قنادلری درکند ونغنه ضم ایدوب قومشدر پس شول
کرکس بکزرکه ایکی قنادنی دوریش بربره قومشدر واول کوکب نیّر
ایله بو ایکی کوکب صغیره عوام اثافی دیرلر وصاج ایاقی معناسنه که
مجلد بکیبا دیرلر زیرا انلرک اوچی کویا اوچ طاشدرکه اوچ
بره قومشدر اوزرلرینه چوملک قومق ایچون وبو صورتک
قاپلو بغه کبی ارقه سی یومری اولدوغیچون سلحفاة دیرلر قاپلو بغه
معناسنه که مجلدسنک بشت دیرلر واول کوکب نیّرندن غیری کوکبلرنک
اسم خاصی یوقدر صورتی بودر

صورت شلیاق ۸

بری دخی.

بری دخی دجاجه در بو بر بوینی اوزون اوردک کبیدر قنادلرن
آچمش اوله بونک کوکبی داخل صورتده اون یدی در و خارج
صورتده ایکی در و قنادلری اوستنده اولان یلدزلره فوارس دیرلر

٩

بری دخی ذات الکرسی در بو بر عورت صورتنده در که بر کرسی
اوزرنده اوتورمش و اول کرسی نک ایاقلری وار در منبر ایاغی کبی
و اول عورت ارقه‌سی اوستنده طیانمش و ایاقلرین اشاغه صارقتمش
و مجره اوزرنده در قیفاوس نک باشی اوستنده کی کوکبدن
یوقاروده در بونک کواکبی اون اوچدر و عرب اول کواکبک
نیّرنه که وسطنده در کف الخضیب دیرلر عرب بو کوکبی کف
مبسوطه تشبیه ایتمشلردر و سنام ناقه یعنی دوه اورکجی دیمکله دخی
مشهوردر وقتی کف الخضیب نصف النهاره واصل اولسه دعالر
مستجاب اولور دیرلر لکن محرر فقیر بر کتابده کوردم که
نوروز کونی شمس حمل برجنک درجه اولیسنه
کلدکده کف الخضیب مقابله کلور اول کون نصف النهارده
بیله بولنور کر دعا اول وقتده مستجاب اولور دیرلر و شاعرلر
نوری محبوبلرک النه تشبیه ایدرلر [illegible] اولدیغیچون صنوبری بوده

صورت ذات الکرسی
١٠

برى ذى حامل رأس الغول در بوڭا برساوش دخى ديرلر بو بر رجل
صورتنده در كه صول اياغى اوزرنده [illegible] دورر صاغ اياغنى قالدرمش
صاغ الى باشى اوزره قومش صول النده بر غول باشى وار وانڭ
داخل صورتنده يكرمى التى وخارج صورتنده اوچ كوكب وار در واول
كسكن باشنده بر كوكب نيّر وار در كه اكا رأس الغول ديرلر وبو كوكب
قدر ثانيده در غول يابان آدمى ديمكدر   وصورتى بودر

صورت برساوش
١١

بری دخی ممسک العنان در که اوبان دوتجی معناسنه بو بر قائم رجل
صورتنده در بر النده قمچی و بر النده اوبان دوتمش و بونک
کوکبلری اون درت در واول کوکب بیوک صول اوموزنده در
اکا عیوق دیرلر قدر اولدر واول کوکبکه صول دیرسکنده در
عین دیرلر وایکی کوکبکه صول بلکنده در اکه جدیان دیرلر واول
کوکبکه صاغ منکبنده در دیرلر وایکی کوکبکه طوبقلرنده در
توابع عیوق دیرلر صورتی بودر

صورت ممسک العنان
١٤

بری دخی حوا بو بر قائم رجلدرکه ایکی اللری ایله بر یلان طوتمش
وبونک داخل صورتنده اولان کواکبلر یکرمی درت در
وخارج صورتنده اولان کواکبلر بشدر و بو جمله
کواکبدن برینک اسم مخصوصی معروف
دکلدر و صورتی بودر
کاغد آرتنده در

صورت حوّا ۱۳ ۱٤

بری دخی حیّه در بو بر ییلاندر که حوّا آنی ایکی الیله طوتمشدر
واول ییلان باشیله قویروغنی قالدرمشدر وبونک کوکبلری
اون سکزدر مشهور اولان عنق الحیّه دیدکلری کوکبدر که قدر
نائلندر واول صف کواکبکه حیّه‌نک باشی اوزره در انلره
نسق شامی دیرلر واول صف کواکبکه بوینی آلتنده در انلره
نسق یمانی دیرلر بو ایکی صفک اورتاسنده اولان میدانه
روضه دیرلر واول کوکبلر که روضه ده در انلره اغنام دیرلر
واول کوکبکه حوّانک باشی اوزره در اکا راعی دیرلر واول
کوکب که جاثی باشی اوزره در اکا کلب الراعی دیرلر واول کوکبکه
ثعبانک صاغ اموزنده در اکا دخی کلب الراعی دیرلر وحیّه‌نک
صورتی حوّا النده تصویر اولنمشدر بری دخی سهم در بونک
کواکبی بشدر منقار دجاجه ایله نسر طائر اورتاسنده مجرّه غلظنده ونور
براوق صورتنده در که تمرنی مشرق جانبنده در واوزونلغی ایکی ذراعدر
صورتی بودر

صورت سهم ۱۵

بری دخی عقاب در بوکا نسر طائر دخی دیرلر قنادین آچمش اوچر
کرکسه بکزر داخل صورتده اولان کواکبی طقوزدر وخارج صورتنده
اولان آلتیدر وقنادی اوستنده بر کوکب نیّر واردر اکا دخی نسر طائر
دیرلر ایکی طرفنده اولان کوکبلر کویا قنادلریدر پس قنادلرین آچمش
طیرانده کبیدر و بوکا نسر طائر دیمک نسر واقع مقابلسنده واقع
اولدوغیچوندر که اول قونمشدر اوچار صورتی بودر

صورت عقاب
١٦

بری دخی دلفین در بونک کواکبی اوندر نسر طائره مابعد واول
کوکبلره قریب طرفنده در اکا ذنب دلفین دیرلر ودردت کوکبکه
وسطنده در جوب آنلره عقود دیرلر اوزرنده اولنه عمود دیرلر
ودلفین عوام یونس بالغی دیدکلریدر انسانی سور کمیلر یانجه بیله
کیدر وغرق اولان انسانی قورتارر صورتی بودر

صورت دلفین
١٧

بری دخی قطعة الفرس در بوکا مقدم الفرس دخی دیرلر زیرا نصف
اجزاسی کسلمش نصف مقدمی قالمش فرس کبیدر کواکبی دردر

صورت قطعة الفرس
١٨

بری دخی فرس اعظم در بو برآت صورتنده در که بلنتی وار و ایکی اوکت
اباغی ونتی وار اما صاغرسی و ایکی ارتج آیقلری یوقدر و بونک کواکبی
یکرمیدر و اول کوکبلر که یکشنده در سنسله دیرلر و اول کوکبلر که ارقه سنده در
جناح الفرس دیرلر و اول کوکبلر که صاغ اوموزنده در منکب الفرس دیرلر
و صول اوموزنده اولانه متن الفرس دیرلر و آغزنده حلقه در درت کواکب
دخی وار در انکا مشترکه دلو دیرلر ایکی مقدمنه عرقوه دیرلر و ایکی کواکبکه
باشی اوزره در انکا سعد البهایم دیرلر و ایکی کوکبکه صورتی اوزره در
انکا سعد البارع دیرلر و ایکی کوکبکه دیزی اوزره در سعد المطر دیرلر
صورتی جلوه

صورت فرس اعظم
١٩

صورت مرأة مسلسله ۲۰

بری رجلی مرأة مسلسله در بو بر عورت صورتنده در قائمه القریب
آچمش ایکی آیاقلرنده بر زنجیر وار و بو عورتنک صاغ الی شمال جانبنه
و صول الی جنوب جانبنه آچلمش و ایکی آیاقلری اوزرنده جمع
اولمش چوق کواکبلر وار کویا زنجیردر و بونک کواکبی یکرمی
اوچدر و اول کوکب نیر که منزلی یاننده در الکابلن اکوث

دیرلر صورتی	بودر

بری رجلی جانب شمالده اولان یکرمی بر صورتنک آخری اولان مثلث در
بونک کوکبلری درتدر مثلث صورتنده در و باشنده اولان کوکب

صورت مثلث ۲۱

قدر نااشده در	

شمدیه دک جانب شمالده اولان کواکبلر بیان اولندیکه جمعا
اوچیوز التمش کواکبا عربی خصوصا منطقة البروج اوزرنده
اولان کواکبلری و صورتلری بیان ایده لم انلر دخی اون ایکی صورتده
درکه اون ایکی برج اوزرنده در و بونلردن ایکی برج بونلردن ده
ذکر اولنمش ایدی شمدی بو محلده دخی صورتلری و کواکبلری ایله
ذکر ایده لم و بونلرک کواکبلری ایکیوز سکسن طقوزدر و خارج صورتده

ودخی التی یوزی کوکبدر که جمله‌سی اوچیوز قرق التی اولور و بو اون ایکی
بروجک صورتلری قریبدر شول دایره‌یه که اوساط بروج اوزره
مرور ایدر فلک مایل اوزرنده که طریق سیاره‌در هر برجک صورتی
محل ایسه انک اسمی ایله مذکوردر و کواکبی دخی بیان قلنور اولکی
برج حمل ارککوزیدر بونک داخل صورتنده اون اوچ کوکب واردر
و خارج صورتنده بشدر ایکی بوینزلی قوزی صورتنده در که اوکی
مغربه واردی مشرقه وارقسی شماله طرفنه وارونه بقوب اغزی ایله
ارقه‌سن قشر کبیدر و ایکی کوکب نیّر که بوینوزی اوزرنده در آنلره
شرطین دیرلر و خارج صورتنده اولان بر کوکب نیّر که بوینوزندن
یوقارودر اکا ناطح دیرلر و شول ایکی کوکب که اویلغی اوزرنده در
مثلث شکلدر ضلعلری برابردر بونلره بُطین دیرلر شرطین
و بطین منازل قمردندر و حمل کواکبنک بونلردن غیری اسمی معروف
یوقدر صورتی بوشکل اوزره در

صورت حمل ۱

ثور ارککصغردر بونک داخل صورتنده اولان کواکبی اوتوز ایکی در
و خارج صورتنده اولان اون بردر بو برصغرک نصف مقدمیدر که
کوبکنه دکن بایش اشغه اتمشدر سوسمک اشر کبی اوکی مشرق جانبنه
انک کواکبندندر ثریا و دبران که منازل قمردندر و دبران جنوب
جانبنده کوزی اوزره اولان قزل کوکب نیّردر که عین الثور دخی دیرلر

ذالی النجم یعنی تابع ثریا و عیوق دیرلر و آنک اطرافنده اولنلره
قلاص دیرلر و ثریا یاقیننده اولان کوکبلر جملەسی اوزوم سلقمی کبی
اولور و ضیعون برکوکب یرینه قیتوب النجم دیرلر ثریا دیدکلرینک وجهی
بیان اولنه کرکدر و ایکی بر برینه قریب اولان کوکبلرکه قولاغی اوزره‌در
کلبین دیرلر شول زعمه نباره که آنلر دبرانک کلبلریدر بعضی تفصیل
کلمه کرک ثورک صورتی بودر

صورت ثور ٢
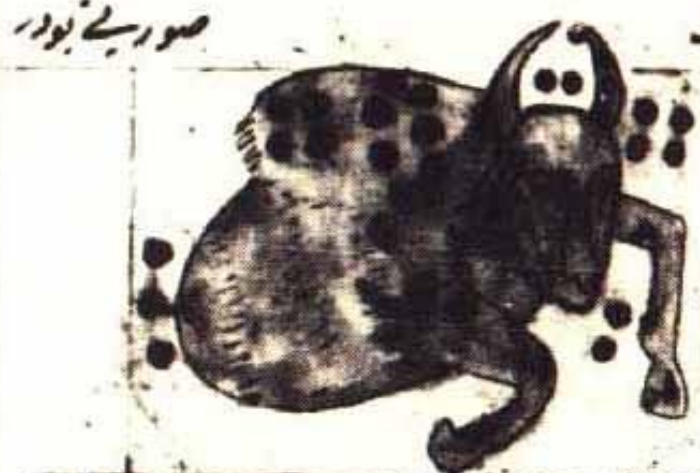
جوزا بوکا توامان دخی دیرلر بونک داخل صورتنده اون سکز و خارج
صورتنده یدی کوکب واردر بو ایکی اوغلنجق صورتنده درکه بر برینک
بوینه قوللرین صالمشلردر باشلری مشرق و شمال جانبنده در و ایکی نیر
کوکبلرکه بونلرک باشی اوزره‌در آنلره ذراع مبسوط دیرلر صورتلری
بو منوال اوزره‌در

صورت جوزا ٣

سرطان بونک داخل صورتنده اولان کواکبی طقوزدر و خارجنده اولان
درتدر و بو ایکنجی صورتنده در مقدمی مشرق مؤخری مغرب طرفنده در
و بونک کوکب نیرترنه   دیرلر و انک آرهسنده اولان ایکی کوکبه
حمارین دیرلر و اول کوکبه جنوب طرفنده اولان اباغنده در طرفه دیرلر
صورتی بودر

صورت سرطان ٤

اسد بونک داخل صورتنده اولان کواکبی یکرمی بدی و خارج صورتنده اولان
بشدر اما بطلمیوس اوچ دخی واردر دیوب الکاعصره دیو آد ویرمشدر
و بو ارسلان صورتنده در و اول کوکبه ارسلانک بوزنده در صورت
سرطاندن خارج اولان ایله طرف دیرلر و اول درت کوکبه بوینده و قلبنده در
جبهه دیرلر و اول کوکبه جقورده در زبره دیرلر و اول کوکبه مؤخر
زننده در ذنب الاسد و صرفه دخی دیرلر وجه تسمیه سی بیان اولنه کرکدر

صورت اسد ٥

سنبله بوکا عذرا دخی دیرلر داخل صورتنده یکرمی التی و خارج صورتنده
التی کوکب واردر بو بر قز صورتنده در که ایکی قناتی وار و الکن صاغی
ویرمش و صول الی اشغه صالی ویرمش و صاغ الی اوموزنه برابر قالدرمش

السنبله

بر سنبله طوتمش و باشی صرفه نك جنوبنده در وآیقلری بر برندن ارقدر
وصول منكبی اوزرنده اولان كوكب نثره عوا دیرلر و اول اون اوچنجی
منزلدر منازل قمردن وبعضیلر عوا اول كوكبه دیرلركه قرنی اوزرنده در
كانه كلبلردر اسد آردنجه اوررلر و عوا البرد دخی دیرلر زیرا چون
طلوع ایده قیش ظاهر اولور و اول كوكب نیركه الینده اولان سنبله سنه
یقیندر اكا سماك اعزل دیرلر اعزل براقسز معناسنه در زیرا سلاحی یوقدر
واڭك مقابلنده اولانه سماك رامح دیرلر و منجملر بو ایكی سماكه ساق
الاسد دیرلر آنشفیده تفصیل اولنه جقدر وصول ایاغی اوزرنده اولان
كوكبه غفره دیرلر وجه تسمیه سی ذكر اولنه جقدر صورتی بودر

صورت سنبله ٦

میزان بونك داخل صورتنده اون كواكبی سكز و خارج صورتنده اولان
طقوزدر و بو ترازو صورتنده در عمودی مشرق جانبنده و كفه لری مغرب
طرفنده در كوكب مشهوری یوقدر
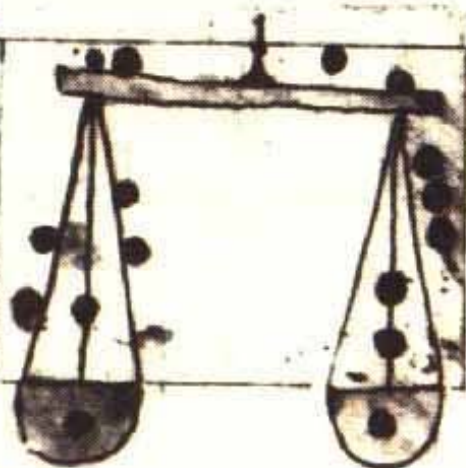
صورت میزان ٧

عقرب بونك داخل صورتنده یکرمی بر و خارج صورتنده اوچ کوکبی واردر
عقرب صورتنده در، واوچ کوکبکه آلتی اوزره در اکلیل دیرلر واول کوکب نیر
احمرکه بدنی اوزره در قلب العقرب دیرلر وقویروجانبنده اولان ایکی
کوکبه شوله دیرلر

عقرب صورتی بودر

صورت عقرب
٨
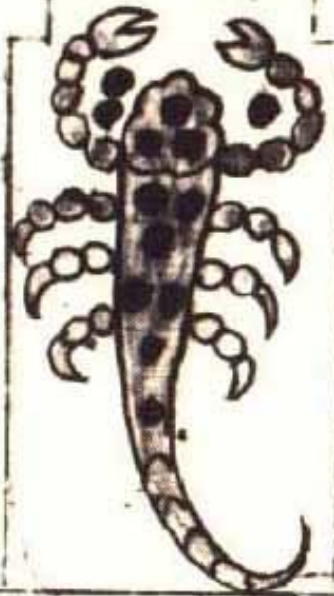
قوس بوکا دخی دیرلر بونك کواکبی اوتوز بردر بو برجانلو صورتنده هم
دهکه مرکبدر آدم ایله آتدن بوبلنه وارنجه دکن آت در و بوبلندن
یوقاروسی آدمدر والنده یای طوتوب اوقی چوقلدوب مغرب
جانبنه چکر دوب ایولی کوکب که تمرن اوزره در واول کوکب که
قبضهٔ کمان اوزره در واول کوکب که طرف جنوب اوزره در واول
کوکب که صاغ الی طرفنده در نعایم وارده دیرلر مجره ارماغنه کرمشلردر
کویا انلر دوه قوشلردر صو ایچمکه کلمشلردر واول کوکبکه اوکث
دبی اوزره در واول کوکبکه صول ادزی اوزره در واول کوکبکه
قولتغی آلتنده در نعایم صادره دیرلر کانه صو ایچوب دونوب
کیتمشلردر واول ایکی کوکب که کمانك کوشهٔ شمالنده در انکا
ظلیمین دیرلر واول کوکب که صول ادیغی اوزره در وانجوکی اوزره در
مردین دیرلر

صورتی بودر

صورت قوس
٩

جدینک اوغلاقدر کوکبی یکرمی سکزدر و بو نصفندک اوغلاق
صورتنده در ایکی بوینوزی بوادر و نصف آخری بالق نصفی کبیه
و اول ایکی کوکبه ایکنجی بوینوزی اوزره در سعد ذابح دیرلر و انک
کوکب نیرنی ذابحه تشبیه ایدیلر و کوکب صغیری قیونه بکزتدیلر اول
بوینی بوغازلر و اول ایکی کوکب نیرنه که قویروغی اوزره در عجیب دیرلر

صورت جدی
١٠
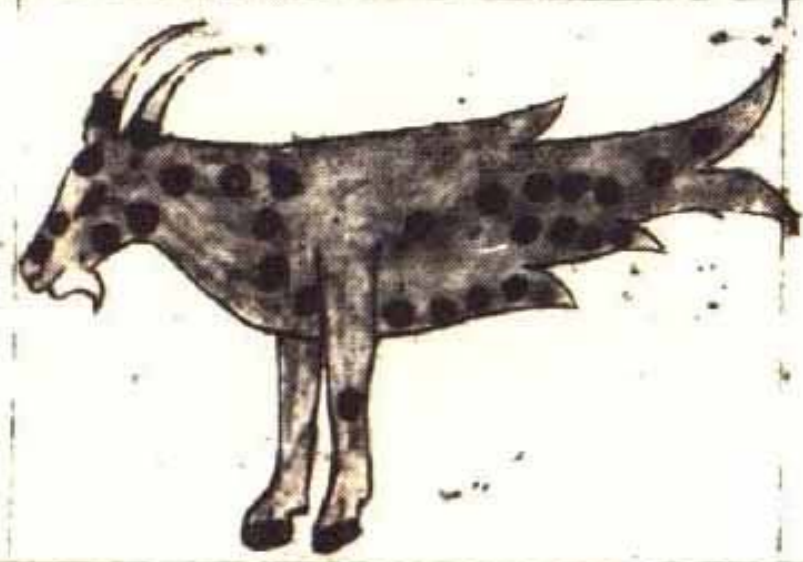
دلو بونکا ساکب الماء دخی دیرلر بونک داخل صورتنده قرق ایکی و خارج
صورتنده اوچ کوکب واردر بو بر رجل صورتنده در قایم باشی شمال
جانبنه آیاقلری جنوب طرفنه مشرق جانبنه متوجه اولمش ایکی اللرین
اوزتمش برالنده بر برداق وار باشن آشغه اتمش صو ایکی ایاقلرینه
دوکلمش و صو ایاغی آلتندن حوت اغزینه اقمش و اول ایکی کوکب که
صاغ اوموزنده در سعد الملک دیرلر و اول ایکی کوکبکه صول اوموزنده در
سعد السعود دیرلر و اول اوچ کوکبکه صول الی اوزره در سعد بلع دیرلر
و آنی تشبیه اتمشلر شول آچلمش آغزه که بر نسنه یوتمق استر و اول
کوکبکه صاغ [illegible] ده در و اول کوکب که صاغ الی اوزره در سعد الاخبیه
دیرلر [illegible] طلوع ایده حشرات برآنته کزلنورلر [illegible]
سعد ذابح و سعد السعود و سعد بلع و سعد الاخبیه منازل قمردندر [illegible]

صورت دلو
١١

حوت بونکا کوکبه السمکتین دخی دیرلر بونک داخل صورتنده
اولان کواکبی اوتوز درت و خارج صورتنده اولان درت در
بو ایکی بالق صورتنده در که بر برینه باغلنمشدر ایپک ایله که
اول ایپکه خیط الکتان دیرلر صورتی بودر

دوچون

صورت حوت
١٢

وچون منطقة البروج اوزرنده اولان صورتلرڭ کواکبلری بیان اولندی
داخل صورتنده وخارج صورتنده اولان جملهسی اوچیوز قرق التی کوکبدر
شمدیکیره جانب جنوبیده اولان صورتلری وکواکبلرینی بیان ایدرم
صورتلری اون بشدر داخل صورتلرنده اولان کواکبلری ایکیوز
طقسان یدی وخارج صورتلرنده اولان اون طقوزدرکه جمعا
٣١٦ اولور. قیطس بونڭ کواکبی یکرمی ایکیدر بو بر حیوان
بحری صورتنده درکه ایکی آیاغی وار وقوش قویروغی کبی قویروغی
وار اوڭی مشرق جانبنه وبلی باشنده اولان کوکبه کف الجذما دیرلر
زیرا امتدادی کف الخضیب امتدادندن اسکدر وبش کوکب که
آلتلرنده در نعامات دیرلر واول کوکبلرکه قویروغنده در نظام دیرلر
واول کوکبکه قویروغنڭ چتالنده در ضفدع ثانی دیرلر

صورت قیطس
١

جبار عالم بوکا جوزا دخی دیرلر کواکبی آق اولدیغیچون بونڭ کواکبی

اونو [illegible] صانع [illegible] عصادرو بلنده
طونوسا مس [illegible] اولا بو [illegible] دیرلر اناى دحى دیرلركه
منازل قمرده [illegible] ولسه لرند. واول [illegible] عطلكه صانع ادمزنده در
عه منكب الجوزا دیرلر قمره اولده. واول كوكبكه صول اومزنده در
تاجه دیرلر واول اوج كوكب كه زربه قربده در اكه سیف الجبار دیرلر
واول نیر اعظم كه صول اياغى اوزرده در رجل الجبار دیرلر بو رقى قمرده
اولدندر. واول طلعوز كوكبكه شكل مثنوس در بكى اوزرنده تاج الجوزا
دیرلرو ذوائب الجوزا
دحى دیرلر شكلى بودر

صورت جبار
۳

نهر بونكث كواكبى اوتوز درتدر بو براراق صورتنده در ابتدا ایدر
جبار اياغى اوزرنده اولان كوكب نیردن و مرور ایدر مغرب جانبنه
بوكلم بوكلم تا اول درت كوكبه قربنه واررکه قیطس سینه سى اوزره در
بس مرور ایدر جنوب طرفنه اوج كوكب اوزره كه رجوع ایدر
مشرق جانبنه اوج كوكب اوزره اندن رجوع ایدر جنوب صوبنه
اوج كوكب مجتمع اوزره اندن منقطع اولور و مرور ایدر جنوب
اوزره اول ایكى یلدزه كه بربونه غرب در اندن مرور ایدر

اوج

اوچ کوکب متقاربه‌در آندن صکره ایرشوره بر کوکبه که آخر نهرده قدر
اولدندر و آنک آدی آخر النهردر و اولکه عرف و ایکنجیه و اوچنجی یه
کرسی الجوزا دیرلر و اول درت که نهر اوستنده در و اول درت ایله که
جانب آخرنده در ادحی النعام یعنی دوه قوشنک یوه‌سی دیرلر و اول
کوکبلر که اطرافنده در و بعض دیرلر و اول اولرکه آخر نهرده در ظلیم
دیرلر و بو ظلیم ایله فم الحوت آره‌سنده اولان چوق کواکبه رمال
دیرلر دوه قوشی یمرطه‌سی مقابلنده در شکلی بودر

صورت نهر

ارنب بونک کواکبی اون ایکیدر و جنوب اول درت کوکبه که ایکیسی طولی
اوزره و ایکیسی ایاغی اوزره در کرسی الجوزا دیرلر و عرش الجوزا دخی دیرلر
و بو جبارک ایاغی آلتنده در طوتشان صورتنده در و اوکی جنوب جانبنده در

و باشی آرده‌نه — دونمز مشدر

صورت ارنب
٤

کلب اکبر بونک داخل صورتنده اولان کواکب اون سکز و خارج صورتنده
اولان اوندر و بو بر کلب شکلنده در که کوکبی جوزا آلتنده در انونکچون
بوکا کلب دیرلر و جنوب اول کوکبه که کلب اغزی اوزره در شعری العبور
و شعری الیمانی دیرلر که قدر اولندر و بر قوم جاهلیتده بوکا عبادت
ایدرلر ایدی زیرا بو کلب فلکی عرضا قطع ایدر خلاف سایر کوکبلر

حق تعالی آنی کیجون بیورر دانته صورت الشعری وشعری العبور آنی کیجون
دیدیلرکه مجره دن عبور ایدر سهیل قتنده و اول کوکبه جنکل کلب در
مرزم العبور دیرلر و اول درت کوکبه صف مستقیم اوزره در صورتدن
خارج فرود دیرلر و اول درت کوکبه باغرنده و اویلغنده و قویرقنده در
عذاری دیرلر و ایکی کوکب نیرکه خارج صورتنده در حضار دیرلر و وزن
محلفین دیرلر زیرا ایکی کمسنه بونلرک بری ایچون یمین ایتمشلردر زیرا
بونلر سهیلدن اول طلوع ایدرلر پس بر کمسنه یمین ایتمش که بو سهیلدر
و بر کمسنه که آندن خبیر ایمش یمین ایتمش که بو سهیل دکلدر پس خلف
یعنی یمین اولندوغیچون محلفین دیمشلردر

صورت کلب اکبر

کلب اصغر بونکا کلب متقدم دخی دیرلر بونک کوکبی ایکیدر بری بوندن نیر در
اول نیرنه شعری الشامی دیرلر قدر اولدنده و شعری الغمیصا دخی دیرلر
زیرا اول سهیلک قرندشیدر و شعری العبور سهیل قتنده مجره دن
عبور ایدوب اول شمال طرفنده قالوب سهیل ایچون اغلدی پس
کوزلری بر درلو حتی غمصت عیناها و اول برنه مرزم دیرلر و بو ایکی کوکبه

قرناع

ذراع مقبوض دیرلر زیرا ذراع آخوردن صاغ خوردر و بونلر اولی ایکی نیّر دیگر
نوابین اوزره دوزر لر شکلی بودر

صورت کلب اصغر
٦

سفینه بونک کواکبی قرق بشدر و بو بر سفینه در که ایکی قنادلو کلب اکبر
عقبنجه دوغر و بطلمیوس دیمش اول کلب نیّر که جنوب جانبنده اولان
قناد اوزرنده در سهیل دیرلر قدر اولدن بر ۞ روشن کوکبدر روم
دیارنده کورنمز یمن طرفنده کورینور
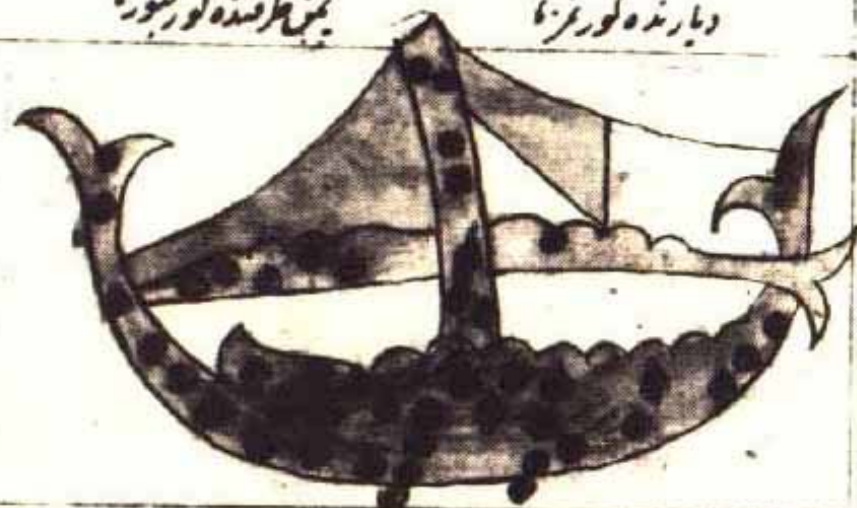
صورت سفینه
٧

شجاع بونکدر داخل صورتنده اولان یکرمی بش و خارج صورتنده اولان
ایکیدر و بو شعری الغمیصا ایله قلب الاسد اوزرنده در جانب جنوبیه
مایل براینجه اوزون ییلان صورتنده در و صورتی بودر

صورت شجاع
٨

باطیه بونک کاسه دخی دیرلر بونک کواکبی یدیدر و بو

بر شکل مسندیر در چناق گبی و بو کواکبه عجز الاسد و عرش السماک دیرلر

صورت باطیه

غراب بونک کواکبی یدیدر و بو بر قوشدر شجاع ارقه‌سی اوزره و کواکب
شجاعدن بر کوکبی منقاری ایله دوتمشدر و اول کوکبه منقار الغراب
دیرلر قدر ثالثده در

صورت غراب

قنطورس بونک کواکبی اوتوز یدیدر و بونک صورتی باشندن
اوکه آیاقلرینه کلنجه آدم صورتیدر و اوکه آیاقلرندن آشغه
آت صورتیدر یوزی مشرق جانبنه آرقه‌سی مغرب جانبنه در
و برالنده ایکی صلقم واردر و برالنده سنجق آیاقلرین طوتمش
و اول آت قرسطنی اوزرنده بر کوکب نیر واردر که اکا
بطن الحوت دیرلر و دخی صاغ طرناغی اوزره بر کوکب دخی
واردر که اکا حضار دیرلر و برالنده دخی بر کوکب واردر که
اکا وزن دیرلر و بونلر اول کوکبدر که مختلفین دیرلر و بو ذکر
اولنمشیدی که محرر فقیر ایدر که بیک التمش یدی تاریخنده بعد صلوة المغرب
سمادن بر آتش پیدا اولدی عالمی منور قیلدی احکامندن منجمین
عاجز قالدیلر بر سنه مرور ایندن صکره فرنکستاندن بازرکانلر کلوب
خبر ویردیلر که اشبو قنطورس شکلنده بر حیوان اوچیوز ذراع مقداری

بوبلی وار قرنکستانده اولمزسنه اطلسنه حمادن دوشوب و افرادم
وحیوان ها هلاک ایدوب بالاقوه اوشادلر عربلر ایله طوبلر بیدا اولوب
اوزرنده اولان آدمی اوروب هلاک ایلدکده آت دخی هلاک اولوب
صوزنی ولایت بولایت کزردیلر الله تعالینک بوده برعجایبندندر

صورت قنطورس

سبع بونکن کواکبی اون طقوزدر عرب کواکب قنطوریس ایله سبع شماریخ دیرلر

صورت سبع

مجمره کسر میم اولی وفتح ثانیه ایله بخوردان معناسنه بونکه کواکبی یدیدر

صورت مجمره
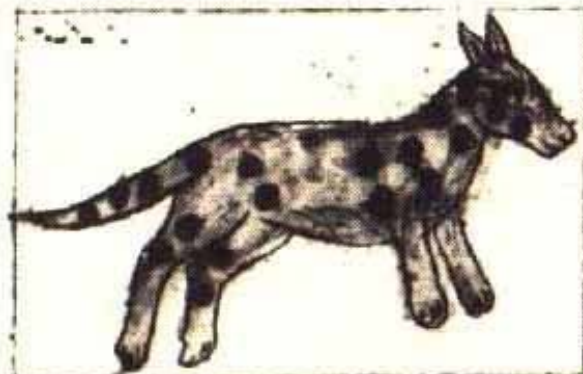
اکلیل جنوبی بونک کواکبی اون اوچدر و بو جنوبی ایله قید اولندی زیرا
فلکیه اکلیل شمالی دیرلر و بو صنوبر شکلی اوزرهدرکه عربلر بونکا قبه دیرلر

صورت اکلیل

حوت بونک داخل صورتنده اولان کواکبلر اوتوزدر و خارج صورتنده
اوچ آلتیدر و بو بیوک بالق صورتندهدر باشی مشرق جانبنه
و قویروغی مغرب طرفنهدر و اول کوکب نیرکه اغزندهدر انکا فم الحوت
دیرلر قدری اول قدردر
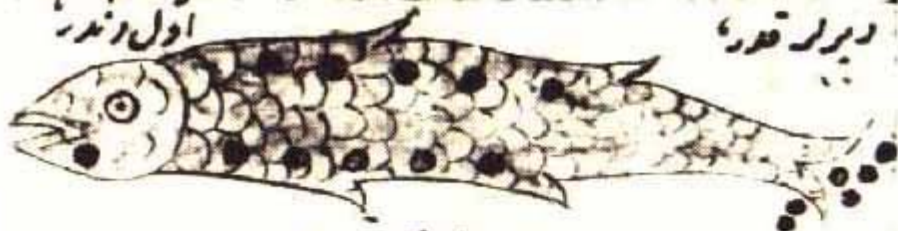
صورت حوت

جانب جنوبده اولان صورتلر و کواکبلر بالکلیه بیان اولندی
لکن اجمالا تفصیلی داخل صورتنده اولان کواکبلری ایکیوز طقسان بردر
و خارج صورتلرنده اولانلر اون طقوزدرکه جملهسی اوچیوز اون
آلتیدر و جمله صورتلر قرق سکزدر و جمله کواکبلرک بکری ایکیدر
صکره سمدن فوائد قطب شمالیه بیان ایدهلم انکا نظر کوزده اولان رمده شفا
ویرر نظرک کیفیتی بودرکه کوزلرنده مرض اولنمسه کیجهسی قطب
شمالی برابرنده دوروب انکا نظر ایده و بر کومش میلی کحل صونیده الدوب

ایکی

ایکی کوزلرینه چکه بر صفت بونکا مداومت ایده بامر الله تعالی شفا بوله،
و بو ... یعنی قمرك یکرمی سکز منزلین بیان ایدهلم چونکه عربلر بیابانده
ساکن اولدیلر قشلرنده هلال اعتبار اولنسه ییل اوّلی مختلف اولور ایدی
که صیف ایچنده و که شتا ایچنده اولوب ضبط سال ایچون سنه
شمسیه اعتبارینه دخی محتاج اولدیلر تا که سنه‌نك فصوللرینی بیلهلر و هر
فصلده نه‌یه مشغول اولمق کرك و ییلاقده و قشلاقده نیجه حرکت ایتمك
کرك پس قمرك حالنه نظر ایتدیلر شویله بولدیلر که فلکی اوتوز کیجه‌ده قطع
ایدر اما آخرنده ایکی کیجه کورنمز لاجرم اول ایکی کیجه‌یی حسابلرندن
اسقاط ایدوب یکرمی سکز کیجه‌یه اعتبار ایتدیلر پس دور فلکی
یکرمی سکزه قسمت ایدوب هر قسمته بر منزل اعتبار ایدوب قمر هر کیجه
بو منزللردن برنده اولور دیدیلر و هر منزله بر علامت وضع ایتدیلر،
و بو علامتلری کواکب ثابته‌دن اعتبار ایتدیلر طرحی قمره قریب اولمق
اوزره و بو یکرمی سکز منزلك هر کیجه اون دردی یردن یوقارو اولور
و اون دردی یردن اشاغی اولور، و هر قاچکه بو یرلر مشرقدن طلوع
ایدوب مغربده غروب ایدرلر طلوع ایدجك طالع و غروب ایدجك
غارب دیرلر و رقیب دخی دیرلر، و عربلر اون درت منزله شامی
و اون درت منزله یمانی دیرلر، و فجر وقتنده برینك مغربده ساقط اولوب
و برینك مشرقده طالع اولمه‌سنه نوء دیرلر، و هر نسنه که بر منزلك
نوءنده واقع اولور، یا غمور و قار و دولودن و اسیدن و صووقدن
انکا نسبت ایدرلر، و چون نوءلر تمام اوله ییل آخره ایرمش اولور، و اوّل
منزل شامی شرطین و آخری سماك اعزل در، و اوّل منازل یمانی غفر
و آخری رشادر، و بو بحثی بر تقریر ایله دخی بیان ایدهلم، حکما دور فلکی
اون ایکی قسمه تقسیم ایتدیلر، و هر قسمه بر برج دیو آد ویردیلر، بو تخمین

عربلر دخی دوره علقی شکر بعضیسم دو ... بسمیه ... دیرلر دیمرک بونلره
نزولی ایچون وجه تسمیه بروج ایچون کواکب ثابته دن حکما صورلر توهم ایتدیلر
بو تخیلیله بونلر دخی صورتلر توهم ایتدیلر ... کواکب ثابته که منطقة البروجه
قریب اولوب قمر قمره قریب یا محاذی ... منازل قمر دیو تسمیه ایتدیلر منازلک
اسملرینی و وجه تسمیه لرینی و بعض احواللرینی و شکللرینی و بعض احکاملرینی
بیان ایده لم اولکیسی شرطان در ضمهٔ شین و فتح را ایله و بو حالت رفع ایله
استعمال اولنور و گاه شرطین دیرلر حالت نصب و جر ایله استعمال اولنور
و بو لفظ فتح شین و را ایله تثنیهٔ شرطدر علامت معناسنه زیرا بو منزل
علامت احوال سنیندر و امارت تبدیل زمنیدر و شرطین ایکی کوکب نیردر که
بونلرک محلی قرن حملدر و ایکیسنک اورتاسنده بعد بر یایک ایکی
باشی قدردر جوف وسط سمایه ایره لر بری شمال ناحیه سنده و بری جنوب
ناحیه سنده اولور چون شمس بونلره ایرشه زمان معتدل اولوب کیجه
و کوندوز برابر اولور و بونلرک بریسنک برابرنده بر کوکب خفی واردر
بعضی عربلر آنی بیله اعتبار ایدوب اشراط دیرلر شکلی بودر ....
و بو منزلک طلوعی نیسانک اون ایکی سنده اولور و سقوطی
تشرینی اولک اون سکزنده اولور و بونک طلوعی محموددر زمان و هوا
ایو اولور دیرلر بو مشتی اسر و صولر زیاده اولور و بونک رقیبی
غفردر ایکنجیسی بطین در تصغیر بطن درکه اول بطن حملدر و تصغیر
اولندی زیرا بطن حوته نسبت اصغردر و بو اوچ کوکب خفیدر مثلث در
و شکلی بودر .... نیساندن بر کیجه قالیجق دوغر و تشرینی اولدن بر کیجه
قالیجق ساقط اولور چون اول ساقط اوله دکزلر مضطرب اولور و
قرطال و قرلغوج سواحله و غربه یه آلتنه کیرر و بونک طلوعی مذمومدر که
یاغمور یاغمه اول ییل قزلق اولور عربلر بونک نشر الانواء دیرلر بونک

طلوعنده اذهر فورز واربه حصادی ایر بیشور و بونک رقیبی زبانادر
واوجنجیسی ثریادر بوثریا بنات الحمل دیرلر التی کوکبدرکه اورطه‌لرنده خرده
یلدزلر واردر بو ثریایه دیدیلر کثرة کوکبی ایچون یا انک طلوعنده نمو اولر
ثروه یعنی غنا اولور زیرا ثریا تصغیر ثروی در و ثروی تأنیث ثرواندر
کثیر المال دیمکدر شکلی بودر ایارک اون اوچنده دوغر
وتشرین اولک اون اوچنده ساقط اولور چون مشرقدن طلوع ایده
قیش ظاهر اولور و هر کیجه یوقارو قالقر تا وسط سمایه ایره قیش کالن
اولور و صولر طونار طلوعی مبارکدر رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلرکه
اذا طلع النجم لم یبق من العاهة شی یعنی قچن ثریا طلوع ایلسه باغلرده
آفت میوه‌دن برنسنه و عطر بونک طلوعی محمود دوزلر و بخوری
غایتده نافع اولور زیرا اول وقت ارض بخوره صوبه محتاج اولور
عطر دیرلر اذا طلع الثریا ارتج البحر واختلطت الریاح وسلط الله
تعالی الجن علی المیاه ورسول الله علیه السلام دخی بیورر من رکب البحر
بعد طلوع الثریا فقد برئت منه الذمة یعنی برکسنه ثریا طلوعندن
صکره کمیه بنسه حق تعالینک حفظندن چقمش اولور و ثریانک نوءندن
هواده اسیلر اولور و میوه‌لر ایرر و اخرنده نیل ارتر و حیوانلرده
سود زیاده اولور و بونک رقیبی اکلیلدر و بیلکه ثریا اظهر
منازلدندر شول کسنه که منازلی بلمک دیله کرکدرکه اول ثریادن ابتدا
ایده که طریق قمر اوزره‌در و آندن طلب دبران ایده انک جانب
شرقیسنده بر کون مقداری یرده‌در و آن صکره طلب شرطین قیلکه
جانب غربیسنده ایکی کون مقداری یرده‌در و آندن طلب بطین
قیلکه ثریا و شرطین اورطه‌سنده‌در بو منازل اربعه معلوم اولدقدن
صکره باقی منازل بلمک طریق قمر اوزره‌در مخفی دکلدرکه منازل

بلنجک اون ایکی بروج دخی بیلنور. و بو فاروده ذکر اولندی که
قمر یکرمی سکز منزلدن هر برنده اولور. اما سیری نفسنه دکلدر.
کاه سریع حرکت ایدر، کاه بطی حرکت ایدر، کاه بر کون نصف النهارده
بر منزلک اولنده اولور. و یوم ثانیده نصف النهارده منزل ثالثده
اولور. و کاه اولور بر کون نصف النهارده بر منزلک اولنده اولور
و یوم ثانیده نصف النهارده اول منزلک آخرنده اولور. وقتا که
دور فلک کاه اون ایکی بروج اعتباریله منقسم اولوب و کاه یکرمی
سکز منزل اعتباریله منقسم اولوبه ایدی هر برجک حصه سی منازل
مذکوره دن ایکی منزل و ثلث منزل اولدی. دردنجی دبران در بعضیلر
ضمتین ایله اوقیوب وجه تسمیه بیان ایدوب ثریانک آردنده اولوب
بویله تسمیه اولندی و بعضیلر فتحتین ایله اوقیوب وجه تسمیه بیان ایدوب
قورتک یاغزی کبیدر دیدیلر. و بو جز قزل کوکبدر. ثریادن صکره طلوع
ایدر. و بوکا تابع ثریا دخی دیرلر. و آنک ایله کواکب خفیه لر وار در صحفه
★ ★ ★ ★ هیئتی اوزره در. بو طرفک موقعی ثور ارقه سیدر. شکلی بودر ★ ★ ★ ★
و بونک طلوعی محمود دکلدر. قچن یاغمور چوق یاغسه اول ییل قزلق اولور
و بونک نوءنده اسی زیاده اولور. عرب دیرلر اذا طلع الدبران
... قچن طلوع ایلسه دبران کوللکلر قورور. و اسی یللر اسر
وبا و سموم ظاهر اولور. و بونک طلوعی ایارک اون التی سنده در. و دخی
سقوطی تشرین اولک یکرمی التی سنده در. و بونک قاننده اولان کوکبلر
دبران کلبلری دیرلر. و بعضیلر اول قزل کوکبه فنیق دیرلر. و اطرافنده
اولان خورده کوکبلره قلاص دیرلر. و بونک رقیبی قلب دره. بشنجی
هقعه در. آت کوکسنده کی دائره یه دیرلر. و بو جوزانک باشیدر.
و بو اوچ کوکبدر بعض بعضنه قریب بطین کبی. شکلی بودر ● وجه تسمیه

بطین

بطریق التشبیه درکه بونک طلوعی جوزانک طلوعنده و سقوطی کانون اولک
طقوزنده در بونک طلوعی حزیرانده در عربلر دیرلر اذا طلعت الهقعه رجع
الناس عن النجعه و بونک نوءنده قاون و سائر فواکه ایرر و اسی
زیاده اولور و باد سموم اسر و رقیبی شولهدر آلتنجی هقعه در بونک
آلتنده اوچ نشانه دیرلر و بو جوزانک صول اومزیدر و بعضیلر
جوزانک ایاغیدر دیرلر و بو ایکی آق یلدیزدر ایکیسنک اورتاسنده
برنجی قدر بر کورینور برینه زره و برینه جبا دیرلر واوچ یلدیزدر
دخی واردر که بونلری محیط در پس مجموعی بیش یلدیزدر که شکلی
خط کوفی ایله یازلمش الف کبی و بعضیلر صول ال ایله یازلمش لام
کبیدر دیرلر تشکلی بودر . . . : بونک طلوعی جوزانک یکرمی
ایکیسنده در سقوطی کانون [illegible] ن اولک یکرمی ایکیسنده در بونک
نوءی انواء جوزادندر بونده اسی نهایته ایرر و حرها و الجبار ایرشور
و بونک رقیبی نعایمدر یدنجی ذراع در بلکه ذراع اسد در بو
ایکی یلدیزه دیرلر بری مقبوض دیری مبسوطدر مقبوض شام جانبندهدر
مبسوط یمن جانبندهدر منزل قمر اولان ذراع مقبوضدر بو ایکی کوکب نیردر
بونلرک اورتهسی برنجی قدر کورینور تشکلی بودر ..... بونک طلوعی
تموزک دردنده و سقوطی کانون ثانینک دردنده در و بونک نوءی
محمود و نادر واقع اولور که بونک نوءنده یغمور یاغه و بونک رقیبی
بلدهدر سکزنجی نثره در اصلده بو ایکی بیوک اورطاسنده بورون
دیرکی آلتنده اولان چقورجه یره درلر و بو ایکی کوکبدر که ایکسنک
بربرندن بعدی بر قرش مقداری کورینور و ایکسنک اورطاسنده
بولوت کبی بیاض کورینور و بوکا ارسلان بورنی دیرلر که تشکلی بودر و
بونک طلوعی تموزک اون بشنده و سقوطی کانون اولک اون بشنده در

وبونک نوئی قرنوندر و زوبعه وانتاره قسا وایدر و بونک رقیبی
سعد ذابحدر و طلوعنجی طرفه در بوکا طرف دخی دیرلر کوز معناسنه
بو ایکی کوکبدر فرقدان کبی بر مقدار اکری در بونلر ارسلان کوزلری
در شکلی بودر * طلوعی آب آینک اوننده و سقوطی کانون
ثانینک اوننده در و بونک نوئی محمود در بعنور باغنه چوق فائده
ایدر و خرما اوچی کسلور و آسی اکسیلور کیجه و کوندز برابر اولوب کیجه
اوزمغه باشلر و ابتدا فصل خزان اولور و بونک رقیبی سعد بلع در
اون بیرنجی جبهه در بوکا جبهه اسد دیرلر بودرت اکری کوکبلردر هر ایکی
کوکبک اورطه‌سی بر قمچی مقداری کورینور شکلی بودر * * * * طلوعی
آب آینک اون دردنده و سقوطی شباطک اون دردنده در و
بونک نوئی محمود در بعنور باغنه نبات چوق بتر و اغاجلر بیرافلنمغه میل
ایدر و بونک رقیبی سعد السعود در و اون ایکنجی زبره در ضم زا ایله
یغمور پارچه‌سی دیمکدر بو برکوکب نیردر که یاننده برکوکب اصغر واردر
ایکیسنک اورطه‌سی بر قمچی مقداریدر احکام و نبات ملاحظه اولنوب
زبره دنلمشدر بو نظره کاهل اسد دیرلر شکلی بودر * طلوعی
ایلولک ایکیسنده در و سقوطی آذارک ایکیسنده در بونک نوئی
محمود در یغمور چوق یاغر و کیجه‌لر صوق اولور و بونک رقیبی اخبیه در
اون اوچنجی صرفه بو برکوکب نیردر زبره‌یه ملاقی اولور شکلی بودر *
بلکه ذراع و جبهه و زبره و صرفه اسد صورتنک اجزاسندندر بونک
طلوعی ایله برودت منصرف اولور و سقوطی ایله حرارت منصرف اولور
و بوکا قلب الاسد دخی دیرلر طلوعی ایلول اینک اون بشنده و سقوطی
آذارک اون بشنده در و بونک نوئنده نبل ارز و ایام برد عجوز کیرر
و بونک رقیبی فرع مقدمدر و اون دردنجی عوادر عوا ایله و قعر ایله اوزرنجی

معلن

معناسنه دربش بلنده در صول ال ابله بازلمش لام کبی بنه کیم اسمنه اوبله در
وبونی کلبله تشبیه ایتمشلردر که ارسلان آردنجه اورر لر وانونکچون * عوا
دیشلردر وبو کا ورک الاسد دیرلر طلوعی ایلول ایلک یکرمی سکزنده
وسقوطی آذرک یکرمی سکزنده در بونک نوئی محمود دره وبونک رقیبی
فرع موخردر اوندردنجی سماک در بو کا سماک اعزل دیرلر رافسنز
معناسنه در بونک یاننده برکوکب دخی یوقدر اما سماک رامح یاننده
برکوکب دخی واردر واول انک رمحیدر دیرلر پس سماک اعزل سماک
رامحه نسبت رافسزدر وعرب ایکی سماکه اسدک ایکی صاقیدر دیرلر بو
وسماک اعزل خط استوا قربنده در وبو برکوکب نیّردر صرفه کبی شکلی
بوودر * بونک طلوعی تشرین اولک بشنده وسقوطی نیسانک دردنده
وبونک نوئی عزیزدر نادر واقع اولور که یغمور یاغمیه وبونک رقیبی
بطن الحوت دره واوندردنجی غفردر فتح غین وسکون فا ایله اورتمک
معناسنه در وبو اوچ کواکب خفیه در قوسه شبیه در موقعی میزانده در شکلی
بوودر * * * بو کا غفر دیرلر زیرا بو طلوع ایدنجک بیرک تازه لکی اورتلور
کندوسی کواکب خفیه در نظردن اورتلور طلوعی تشرین اولک اون سکزنده
وسقوطی نیسانک اون التیسنده دره وبونک رقیبی شرطاندره واون التنجی
زباناد رفتح زا ایله بو ایکی کوکب نیّردر بونلره عقرب بونیزی دیرلر بو ایکی
کوکبه اورطه سی بش ارشون مقداری بدر شکلی بوودر * * طلوعی تشرین
اولک آخرنده وسقوطی نیسانک آخرنده در بونک نوئنده بیلرا سرد اقلیم
بابلده خلق اولرینه کیررلر وشدت شتا ایدر وبونک رقیبی بطین دره
واون یدنجی اکلیل در تاج معناسنه در بودرت کوکبدر اوچی راس عقرب
اوزره در انونکچون اکلیل دیدیلر بعضیلر راس عقرب اوزره اولانی اعتبار
ایدوب اوچ کوکبدر دیدیلر شکلی بوودر * * طلوعی تشرین اولک اون

طلوعی زنده وسقوطی ایارك اون طقوزنده در بونك نوءنده صولر ارتر
و بونك رقیبی ثریادر واون سكزنجی قلب در بو بر كوكب احمر نیره در
بونك ایله ایكی كوكب صغیر دخی واردر بری آلتندن یوقارو بری آلتندن اشغی
شكلی بودر ★ بوكا قلب عقرب دیرلر بونك ونسر واقعك طلوعی
تشرین آخرك یكرمی التیسنده در وسقوطی ایارك یكرمی التیسنده در بونك
نوءی مذموم در صوق اولوب اكثرا صوبی قوریدر و بونك رقیبی دبران در
واون طقوزنجی شوله در فتح شین وسكون واو ایله در عقرب قویروغی
معناسنه در وبو ایكی كوكب نیره در كه بربرینه متقارب در بوكا عقرب قویروغی
انكیچون دیدیلر كه مرتفع در شمال بذنبه دن در شكلی بودر ★ طلوعی كانون
اولك یكرمی بشنده وسقوطی حزیرانك یكرمی بشنده در بونك نوءنده
اغاجلرك یپراغی دوكلور ویغمور چوق یاغر وبونك رقیبی هقعه در ویكرمنجی
نعایم در وبو جمع نعامه در ونعامه دوه قوشنه دیرلر دخی قیونك جوقی اغاجنه
دیرلر وبو سكز كوكب شوله برابرنده در دردی مجره ده در آنلر نعایم وارده در لر
كویا مجره دن صو ایچرلر ودردی مجره دن خارج در آنلر نعایم صادره در لر
بونلر مجره دن طشره اولدوغیچون كویا صو ایچوب طشره كتمشلر در شكلی بودر
★ ★ ★ ★
★ ★ ★ ★ طلوعی كانون اولك یكرمی ایكیسنده در بونك نوءی قیش اولنده
اولور كیجه وكوندز برابر اولدقده در وبونك رقیبی هنعه در ویكرمی برنجی بلده
در بو بر میدان در نعایم ایله سعد ذابح اورتاسنده وآنده كوكب یوقدر
الا بر كوكب خفی واردر كه كوچ ایله كورینور وبعضیلر بونی التی كوكب در
دیرلر قوس كبی وشكلی بودر ★ ★ ★ طلوعی كانون آخرك دردنده
وسقوطی تموزك دردنده در بونك نوءنده صولر دوكر و بونك
رقیبی ذابح در ویكرمی ایكنجی سعد ذابح در بو ایكی كوكب صغیر در
ایكیسنك اورطاسی بر ذراع یوقدر بری یوقارو ودر جانب شماله و بری

اشغه در

آشغه‌در جانب جنوبه وانك بانده بر كوكب خفی واردر عرب انكا بونك
تمثمی دردر بو آنی ذبح ايتمك استر شكلی بودر * * طلوعی كانون
اولك اون يدی‌سنده وسقوطی تموزك اون يدی‌سنده‌در بونك نوءنده
آغاجلره صو يورر بادم وجوز آغاجی يوكه كلور وبونك رقيبی نثره‌در
يكرمی اوچنجی سعد بلع دربو ايكی كوكبدر حركتده برابر آتاربيسی برندن
بويوكدر كويا اول برن بوده يوری محو ايدر شكلی بودر * * بوندن
وجه تسميه ظاهردر كه آنی يوتمغه آغز آچمشدر وطلوعی كانون ثانينك
بركيجه‌سی قالمشدر وسقوطی آب اينك بركيجه‌سی كچمشدر بونك نوءنده
بعض چوق ياغر دوقوريه اوتلمه باشلر وسرچه جماع ايدر اوادر جنوب اسر وبونك
رقيبی طرفه‌در يكرمی دردنجی سعد السعوددر بو اوچ كوكبدر بری نيردر
ايكسی خفی‌در شكلی بودر * * * بونك وقتنده وجه معاش ظاهر اولور
انسانه وحيوانه وعرب بونی مبارك عد ايدرلر انكچون بو اسم ايله تسميه اولندی
وطلوعی شباطك اون ايكيسنده‌در وسقوطی آب اينك اون دردنده‌در
بونك نوءی محموددر كه اوتلر بترر وقوشلر اوتر آغاجلر براقلنور وقرنفل
كلور وبونك رقيبی جبهه‌در يكرمی بشنجی سعد الاخبيه‌در جمعی خباده
چادر معناسنه بو درت كوكبدر اوچی خبا صورتنده بريسی وسطنده
كويا بو اوچ انك چادريدر شكلی بودر * * * وجه تسميه بونده ظاهردر
وحشرات يرآلتنه كيرلر قيشدن انكچون بو اسم ايله تسميه اولندی
طلوعی شباطك يكرمی بشنده وسقوطی   درندده‌در وبونك
نوءی محموددر كلدر ياغمور چوق اولور ياغلر كسلور ورقيبی زبره‌در
يكرمی التنجی فرغ اول دربو كا فرغ دلو مقدم دخی ديرلر يكرمی يدنجی
فرغ ثانی دربو كا فرغ دلو مؤخر دخی ديرلر وفرغ فوقه‌دن صو دوكلن
يره ديرلر بونلرك هر بريسی ايكيشر كوكبدر وهر كوكبك اورطه‌سی

بش ذراع مقداری کورینور شکلری بودر * بونلر بو اسم ایله تسمیه
اولنمشلر زیرا بونلرک وقتنده شمعلر چوق اولور. فرغ اول طلوعی
آذارک طقوزنده و سقوطی ایلولک طقوزنده در و بونک نوئی
محمودر و بونده اوجنجی جمره دوشر و بونک رقیبی صرفه در و فرغ
ثانینک طلوعی آذارک یکرمی ایکیسنده در و سقوطی ایلولک یکرمی
ایکیسنده در بونک نوئی محمود در و رقیبی عوادر و یکرمی سکزنجی
رشادر قوغه اورغانی معناسنه در بو بر کوکب نیره در که حوت
بر جنک بطننده در ایچون بونکا بطن الحوت دخی دیرلر آثار شدادیدکلری
اول جهتدندر که شول خوده یلدزلرکه آنلردن جسم حوت توهم اولنمشدر
آنی قوغه یه و بونلری قوغه اورغانه تشبیه ایدرلر * * * * * * * * *
صورتی بودر طلوعی نیسانک دردنده و سقوطی تشرین اولک بشنده
اولور بونک نوئنده صولر طاشر و اودلر بتر و چیچکلر آچلور و بونک رقیبی
سماک در تمت المنازل جمله سی دعلی دینمشلرکه ییل دورت جزادر هر جزء
یدی نوء و هر نوء اون اوچ کوندر دیری یعنی جبهه بر کون زیاده در
او بیله اولسه تمام سنه اوچیوز التمش بش کون اولور بو مقدار زمانده
شمس فلک بروجی قطع ایدر چونکه بونلر معلوم اولدی فلک بروجک دخی
بیانی بودر فلک بروج بر فلک مستقل دکلدر سائر افلاک کبی بلکه امر
موهومیدر و بوندن اول ذکر اولندیکه هر بر کوکبک فلک مخصوصی واردر
واول فلکک ایکی قطبی واردر و کوکبلرک هر بری فلکنده مرکوزدر و چون
فلک بر کره دور ایده اول کوکبک فلکنده مرکوزدر آندن بر دائره حاصل
اولور و کواکبک مشرقدن مغربه حرکاتی قسریه در زیرا اول حرکات که
کواکبک افلاکنه مخصوصدر مغربدن مشرقه در مثلا شمسک ایکی سیری واردر
بر سیری ذاتیه و بر سیری قسریه در بر بلدن بر بیله قطع ایتدیکی سیر ذاتیدر

هپ بوده دکونده ده بر کره دورایندیکی فلک اعظمک دونده‌رسی ایله حرکت
قسریدر. ایمدی فرض فلک شمسن بر کره دورایده مغربدن مشرقه بر دائره
عظیمه توهم اولنور. مرکز شمسدن اول دائره عالمی قاطع اولور. اول دائره‌یه
فلک البروج دیرلر. آندن صکره بر دائره دخی فرض ایده‌رز دوائره‌ر
عظامه‌دن که انک مرکزی مرکز عالمدر. وانک ایکی قطبی شمال وجنوب
اولور. واول دائره‌یه معدل النهار دیرلر. وچون فرض ایده‌رز که دائره
فلک البروج دائره معدل النهاری قطع ایده تنصیفا ایکی نقطه متقابل
اوزره برینه نقطه اعتدال ربیعی دیرلر ودیگرینه نقطه اعتدال خریفی دیرلر
آندن صکره بر دائره دخی فرض ایده‌روز که نقطه معدل النهار اوزره
ونقطه فلک البروج اوزرینه گچر ایکی نقطه متقابل ایله بری شمال
بری جنوبیه شمالیه‌یه نقطه انقلاب صیفی وجنوبیه‌یه نقطه انقلاب شتوی
دیرلر. پس بو ایکی دائره فلک البروجی درت قسم متساویه‌یه منقسم قیلور ربع
اولکه نقطه اعتدال ربیعی ونقطه انقلاب صیفی اورتاسنده‌در زمان
ربیع دیرلر زیرا شمس اول ایکه فلکنده بو قوسه مسافت اولان زمان ربیع اولور
وربع ثانیه که انقلاب صیفی ونقطه اعتدال خریفی اورتاسنده‌در زمان
صیف دیرلر زیرا شمس اول ایکه فلکنده بو قوسه مسافت اوله زمان صیف
اولور. وربع ثالثه که نقطه اعتدال خریفی ونقطه انقلاب شتوی اورتاسنده‌در
زمان خریف دیرلر زیرا شمس اول ایکه فلکنده بو قوسه مسافت اوله زمان
خریف اولور. وربع رابع که نقطه انقلاب شتوی ونقطه اعتدال ربیعی
اورتاسنده‌در زمان شتا دیرلر زیرا شمس اول ایکه فلکنده بو قوسه
مسافت اوله زمان شتا اولور. وآندن صکره ایکی دائره عظیمه فرض
ایده‌روز قطب فلک البروجدن خروج ایده‌ر ربع ربیعی انک متقابل
صیفیدن هر برینی اوچ قسم متساویه‌یه منقسم ایده‌ر جمله دوائرانی اولور

وچون توهم ایده‌ورز آنی دائره که [illegible] قطع ایدر ایکی نقطهٔ متقابل اوزره
هر بریسی افلاکک اون ایکی قسم [illegible] هر بر قسمه بر برج دیرلر وهر برجی
اوتوزه قسمت ایدرلر وهر قسمه بر درجه درلر پس دائرهٔ عظیمه اوچیوز
آلتمش درجه اولور تنکیم بو قاروده ذکر اولنمشدر. وچون بو اعتبار
معلوم اولدی ایمدی بیلکل که فلک ثوابتی انک ایله اعتبار ایدرلر
اون ایکی قسم اولور وهر قسمده کواکب واردر اشکال مختلفه ایله
بر قسمده اولان کواکب صورتی حمل ایله‌در برنده اولان صورت ثور ایله
ور هر بر قسمه انک شکلی ایله آد ویردیلر اخر اقسامه دک چون دیرلر
فلان کوکب فلان برجده‌در معناسی اولدر که اکر بر خط مستقیم فرض
ایلسک مرکز ارضدن کوب کواکبه ایرشه دکواکبدن کوب فلک
ثوابته ایرشه اول قسمده واقع اولور. بطلمیوس حکیم دیمش هر برجک
دائره‌سی درتیوز سکسن التی بیک ایکیوز اللی طقوز بیک بدیوز یکرمی بر
وسبع میلدر. وهر برجک طولی اوتوز طقوز بیک کز بیک واوچیوز
سکسن بیک اوچیوز اون میل ونصف وسدس میلدر. وعرضی
بیک کز بیک واوچیوز یکرمی ایکی بیک طقوز یوز فرق اوچ میل
وثلث میلدر. بو فرد [illegible] لا افلاکدر. واکا فلک افلاک
انکچون دیدیلر که جمیع افلاکی محیطدر. واکا فلک اعظم دخی دیرلر واهل شرع
عرش عظیم دیرو فلک اطلس دخی دیرلر وآنده هیچ کوکب یوقدر وحرکتی
مشرقدن مغربه‌در که ایکی نقطه اوزرینه حرکت ایدر بری قطب شمالی وبری قطب
جنوبیدر. ودوری یکرمی درت ساعتده تمام ایدر وانک حرکتی ایله جمیع افلاک
حرکت ایدر. بعضیلر دیمشلر فلک اعظم ظاهردر ظاهر فلک حرکتی منظر وفلک حرکتی
مستتردر. بونکا واردر اولورکه اول دیدوکنک آینه‌ده‌در افلاکک حرکتی
حرکت وضعیه‌در. بو دیدوککی صحیح اولدوغی تقدیرجه عناصر وارض دخی

متحرکه

متحرک اولمق کرکدر ابدی ابدی صوبجه تعطیله بودرکه سبب حرکت نفسانیدر
جسمانی دکلدر یعنی حق تعالی فلک اعظمه بر قوت قومشدرکه اول قوت فلک
اعظمک کندونک وسائر افلاکک دائره اولان فلکیانک تحریکنه قادردر
انجق آندن تجاوز اتمز و فلک اعظمک سرعت حرکتی انسان مشاهده ایتدوکی
هر نسنه نک حرکتندن اسرعدر که هندسه ده ثابتدرکه شمس حرکت قدر بسی ایله
حرکت ایدر انسان ایاغن قالدرب قونجیه دک سکز یوز فرسخ مقداری یر
قطع ایدر و بو معنی نک صحتنه دلیل اولدرکه روایت وارد اولمشدر
رسول الله علیه السلام جبریل علیه السلامدن سوال ایلدی دخول وقت
صلوه دن جبریل علیه السلام لا نعم دیدی و بیان ایلدیکه بن لا دینجه
شمس بشیوز فرسخ مقداری بر حرکت ایلدی دیدیلر و فلک اعظم
جمیع افلاکی و کره ناری و هوایی و مایی و ارضی مشتملدر جمله سی اون ادج کره در
بر برینی محیط و احسن الاشکال شکل المستدیر اولدوغیچون حق تعالی
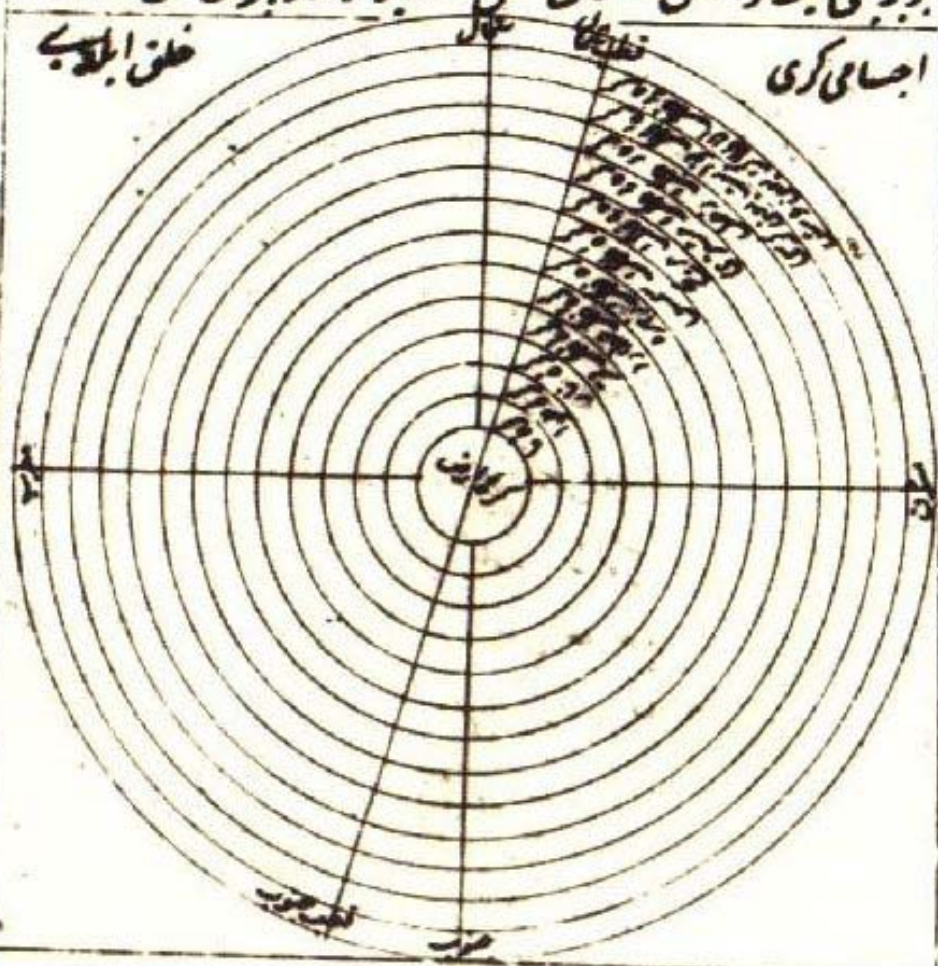
اجسام کری خلق ایلدی

ودخی بلکه حکما ذکر ایدوکلری بلده استوای اعتدالده در و بو بلده‌نک سیری سریعدر
شویله که برآنده جمیع عالمی سیر ایدر و نهمت برجم عمل اولسه بو بلده‌ده اکثر کورمک کرکدر که
اول کشینک آرزونده اولدیکی خصمنه غالب اولوب مرادی حاصل اوله و هر کون
نه محلدن طلوع ایددیکی و نه محلده اولدیغی بو دائره‌دن معلوم اولور دائره بودر
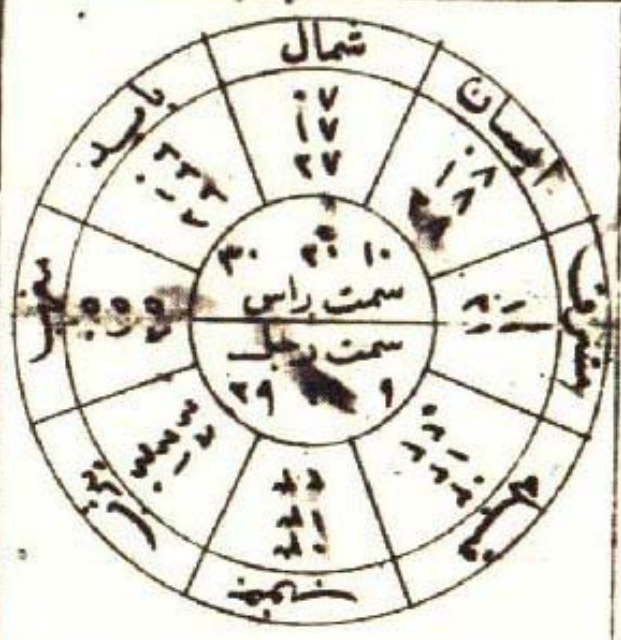
بوندن صکره سموات دارنده اولان ملکلری بیان ایده‌لم ملائکه بر جوهر
بسیطدر صاحب حیات و صاحب نطق و پاکدر ظلمات شهوانیه‌دن
وکدورات نفسانیه‌دن غضب و عصیان کبی و اشکال مختلفه ایله تشکله
قادرلردر و بونلرده یمک و ایچمک اولماز طعاملری تسبیح و شربلری
تقدیسدر و صورتلری مختلفه‌در و مقدارلری متفاوتدر بویله مخلوق
اولدقلری اصلاح مخلوقات ایچوندر و ملکلرده ملکلر اولدقلری دلیل نقلیله
ایله ثابتدر اما دلیل عقلی ایله دخی ثابتدر زیرا حق سبحانه و تعالی حضرتلری
بحورده اوله قعر ظلمتلری بیله خالی قلمدی معلومدر که نیجه نیجه مخلوق واردر
و جو هوایی دخی خالی قومادی آنده دخی انواع طیور خلق ایلدی و بیابان
یابسی و جبال عالیه‌لری دخی خالی قومادی انلرده دخی وحوش و سباع
خلق ایلدی و ظلمات ترابیه دخی خالی قومادی اجناس حشرات خلق ایدوب

درلو

درلو درلو جانورلر ایله ماﻻمال اولجغی بلکه بر ایاغنک بصدوغی یری قدر
زمینه وارنجه قادر سکز بنجه درلو جانورلر بولنورسن پس خلاق مطلق
جل وعلا حضرتلری بو نورانی وشفافده خلق ایلدیکی ملکلری نیجه اوله که
ملکلردن خالی قیلد وملکلرک اوقاتنی کسنه بلمز الا حق سبحانه وتعالی بلور
ونتکیم بیورر وما یعلم جنود ربک الا هو دیمکدر شویله که معلومدر که حضرت
رسول الله خبر ویرمشدر که ذرات عالمدن بر ذره یوقدر که انکا بر ملک
موکل اولمیه وهیچ بر قطره یوقدر الا انی بر ملک انزال ایدر برلره وکوکلرده
هیچ بر موضع یوقدر که انده بر ملک عبادته مشغول اولمیه ودخی ملایکه لرک
هر بر صنفنک عبادتلری بر دکلدر ومقاملری دخی مغایردر قال الله تعالی
وما منا الا له مقام معلوم وانا لنحن الصافون وانا لنحن المسبحون
لاجرم بعض ملایکه صلواتده اولان بنی آدم کبی صفوف بغلیوب مستقیم القامة
دورورلر بو منوال اوزره .

وبعض ملائكه ركوعده اولوب عبادتدن استكبار ايتمزلر نته كيم حق تعالى بيورر
ومن عنده لا يستكبرون عن عبادته عنديتدن مراد قرب شرفدر

وبعض ملائكه سجودده در وآنلرده سجود جائزدر بلكه واقعدر بونكا حق تعالى كلامى
دليلدر قاطعدر وإذ قلنا للملائكة اسجدوا لآدم فسجدوا إلا إبليس أبى واستكبر وكان
من الكافرين اما بو استدلال سجده دن مراد معناسى شرعى اولوب ملائكه دن مراد
جملهسى اولدوغى تقديرجه ميسردر [illegible] شيطانك تخصيصيله اولدوغى صنوف مبيندر

وبعض

وبعضی ملائکه دخی قعودده در. پس شول کمسنه که صلواته مداومت ایده جمله
ملائکه ثوابن بوله. حکایت اویس القرنی حضرتلری دیرایمش حق تعالی حضرتلرینه
شویله عبادت ایده یم کیم کوکده ملکلر ایدرلر. پس برکیجه دیرلرایدی کیم
بو کیجه قیام کیجه سیدر. اول کیجه صباحه دک قیامده اولورلرایدی وارته سی
کیجه دیرلرایدی بو کیجه رکوع کیجه سیدر. اول کیجه صباحه دک رکوعده اولور
لرایدی وینه بو کیجه سجود کیجه سیدر دیو صباحه دک سجده ده اولورلرایدی

وحکما دیمشلردر که ملائکه جواهر مجرده در نفوس ناطقه یه مثل فعلده حقیقتده
ومنفصلدر ایکی قسمدر بر قسمنک حالی استغراقدر حقدن غیره اشتغال اتمزلر
نیته کیم حق تعالی بیورر یسبحون اللیل والنهار لا یفترون بونلر علویاتدر یعنی
ملائکه مقربوندر و بر قسمنک حالی تصرف و تدبیردر که سمادن ارضه قضاء
ازلی واقع اولدوغی اوزره نیته کیم حق تعالی حضرتلری بیورر و [illegible]
والناشطات نشطا والسابحات سبحا فالسابقات سبقا فالمدبرات امرا
اما ملائکه نک متعدد قنادلری واردر ادنی مرتبه ایکی قنادی اولور جبرائیل

علیه السلام کمنا اتبسوز قناد لری واردر نیته کیم حق تعالی بیوردی جاعل الملائکة
رسلا اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع ودخی ملائکه نک بعضیسی سماویه
وبعضیسی ارضیه در سماویه اولن ملائکه لری اول قدر محجوب خلق اولنمشدر که
انسان کورمکه طاقت کتوره مز مشاهده قلسه تسلیم روح ایدر نورانیتنه
طاقت کلمز فتبارک الله احسن الخالقین ودخی بیلکل که حملهٔ عرش
درت ملکدر بری آدم صورتنده در دائما بنی آدم ایچون شفاعت
ایدوب رزقلرین دیلیوب حضرت حقه دعا ایدر بری دخی اوکوز
صورتنده در دائما بهایم ایچون دعا ایدوب رزقلرین دیلر بری دخی
ارسلان صورتنده اولوب دائما یرتجی جانورلر ایچون دعا ایدوب
رزقلرین طلب ایدر وبری دخی کرکس قوشی صورتنده اولوب دائما
قوشلر ایچون دعا ایدوب رزقلرین طلب ایدر نیته کیم حق تعالی بیورر
یسبحون بحمد ربهم ویستغفرون لمن فی الارض اما یوم قیامتده
سکز اوله لر کرکدر نیته کیم حق جل وعلا بیورر ویحمل عرش ربک فوقهم
یومئذ ثمانیة ودخی بونی بیلکل که جملهٔ حملهٔ عرش وملائکه مقربون مؤمنلر
ایچون استغفار وطلب مغفرت ایدرلر نیته کیم حق سبحانه وتعالی بیورر
الذین یحملون العرش ومن حوله یسبحون بحمد ربهم ویؤمنون به
ویستغفرون للذین امنوا ربنا وسعت کل شی رحمة وعلما
حملهٔ عرش اشرف ملائکه در سائر ملائکه لر انلره سلام ویروب تعظیم وتکریم
قیلورلر وانلر ایله حق تعالی حضرتنه توسل ایدرلر اکر سؤال اولنورسه که افلاک
کری اولدوغی تقدیرجه که مذهب حکمادر عرش دخی کری اولور کری اولان
کتورلمکه محتاج اولماز وکتورلمک نیجه اولور انکچون کیم حمل اولنور ایدرلر که
عرشی کتورمکدن مراد انک حفظندن وانک تدبیرندن مجازدر وصاحب
دیکث دخی ترجیندن کنایه در ودخی سؤال اولنورسه که قیامتده حملهٔ عرش نیچون

سکز

سکز اولور بزا ایدرلر که حق تعالی جل جلاله حضرتی عظمتن اظهار ایچون در
نیته کیم بر سلطان کندولی خلقه کوسترمک استسه تختنک قرینه عظیم الشان
نکسنه‌لر احضار ایدر تاکه خلق مهابت ایله کوره‌لر ودخی جمله ملائکه‌دن
بری دخی روح دیدکلری ملکدر که قیامتده سائر ملائکه‌لر بر صف اولور
اول یالکز بر صف اولور دیمشلر یا جثه سنک عظمتندن ویا عند الله تعالی
عظمتندن وبعضیلر دخی ملائکه روح بر صف اولورلر دیمشلر قوله تعالی
یوم یقوم الروح والملائکة صفا بعض مفسرین بوکه ذاهب اولمشلردر که
روح دیو تسمیه اولندی که هر نفس انک انفاسندن بر روح خلق اولور
وبو ملک موکلدر فلکلری دوندررکه وفلک قمر التنده اولان عناصره ونباتاته
وحیواناته وبو ملک اکبر واقوی واشرفدر سائر ملکلردن بعضیلر دیمشلر که
سبع سموات یانده بر لقمه اولوردی وعبد الله ابن عباسدن روایت
اولنور که روح دیدکلری ملکک بیک باشی وار وهر باشنده بیک یوزی
وار هر یوزنده بیک اغزی وار وهر اغزنده بیک دلی وار وهر دلی ایله
یتمش ایکی درلو لغت ایله حق تعالی حضرتنی تسبیح وتهلیل ایدر [illegible]
بر کتابده کوردمکه بو ملک بر کون کندولی کوروب حق تعالی حضرتنی بن
بو قدر لسان ایله بو قدر بیک بیلدر تسبیح وتهلیل ایدرم دیر حق تعالی
وحی ایدر که زمینه نازل اول اولدخی زمینه نازل اولدقده کورر که بر
ضعیف بنی آدم یولده هم کیدر وهم حق تعالی حضرتنی تسبیح وتهلیل ایدر دیر که
سبحان الله عدد ما سبحه المسبحون منذ خلق الی الابد اضعافا مضاعفة
ابدا سرمدا الی یوم القیمة ولا اله الا الله عدد ما هلله المهللون منذ خلق
الی الابد اضعافا مضاعفة ابدا سرمدا الی یوم القیمة بونکا کوره تحمید
وتمجید ایدوب کیدر چون کیم روح بونی کوردی بیهوده اولوب حق تعالی
حضرتندن حجاب ایدوب استغفاره مشغول اولدی وبنه سمایه عروج ایدو

خدمتنده اولدی وبعض حق تعالی حضرتنی ذکر ایلمه هر یاغمودن طاغلر
کبی نورلر چیقر ذاکر اولدقده ملایکه‌لر تسبیح وتهلیل ایتکده اولمه‌لر
انک نورندن یارلرادی وانک برقدمی بیضه وعل بر یدی بیک یللق
مسافه‌در وانک بیک کره بیک یعنی اون کره یوز بیک قنادی واردر
وبو ملکه روح الامین دخی دیرلر وبونک تصویری مقدور بشر دکلدر
وجمله ملایکه‌دن بری دخی اسرافیلدر که حق تعالی حضرتنک امرینه عنبرله
اول اوشدورر وجسدلره ارواحی اول نفخ ایدر وصور انک الننده درکه
بوینوز کبیدر وبور واغزی کبی اغزی واردر اما عرضی بین السماء والارضدر
وصورک چوق دلوکلری واردر وهر بر دلوکنده اللی بیک جان واردر وعرش
جانبنه دایما نظر ایدر که بعض امر اوله تاکه نفخ ایده وبو صوری اوج کره
اوفوره‌جکدر نفخهٔ اولده جمیع یرده وکوکده اولنلر خوف اتمه‌لر کرکدر
نتکیم حق تعالی بیورر ویوم ینفخ فی الصور ففزع من فی السموات ومن
فی الارض الا من شاء الله ونفخهٔ ثانیده جمیع مخلوقاته اجل ایرسه کرکدر
قوله تعالی ونفخ فی الصور فصعق من فی السموات ومن فی الارض الا
من شاء الله ونفخهٔ ثالثده جمیع مخلوقات حیات بولسه کرکدر قوله تعالی
ثم نفخ فیه اخری فاذا هم قیام ینظرون واسرافیلک درت قنادی واردر
بری مشرقده وبری مغربده وبری دوشنه‌مشدر بریدن کوکه وارنجه دک وبری
دخی بوزنه برده اتمشدر حق تعالی عظمتندن وباشی عرش آلتنده‌در
دایما انیلر یدنجی یردن آشغه‌در ولوح محفوظکه جوهر روحانیدر انک
اوکنده‌در بعض حق تعالی بر نسنه ایجاد اتمک دیلمه قلمه امر ایدر که آنی
لوح محفوظه یازه واسرافیل اول امری کوروب میکائیله ایرشدورر
وانک ملایکه‌دن بونجه اعوانی نفخ روح ایدرلر وبالقاء قوت ایدرلر
جمیع موجوداته وبری دخی جبرائیل علیه السلامدر اکا امین الوحی دخی دیرلر

وخازن

وخازن القدس وروح الامین دیرلر قوله تعالی ونزل به الروح الامین علی
قلبک وروح المقدس وناموس اکبر وطاوس ملایکه دخی دیرلر حق تعالی
حضرتلری انکله دلی ایله یوز درت کتاب انزال ایلدی اون صحف آدم
علیه السلام اوزره واللی صحف شیث علیه السلام اوزره واوتوز صحف
ادریس ع م اوزره واون صحف ابرهیم ع م اوزره وتوراتی موسی ع م
اوزره وزبوری داود ع م اوزره وانجیلی عیسی ع م اوزره وفرقانی
خاتم الانبیا محمد المصطفی علیه السلام اوزره وحق تعالی جبرائیل حقنده
بیورر ذی قوة عند ذی العرش مکین وانک قوتی شول مرتبه درکه آلتی
پاره شهرستان قوم لوطی قنادینک بر توکی ایله ارضدن قالدوروب
آسمانه چیقوب ملایکه لرک تسبیحن قوم لوط ایشدوب وآنلرک
خوروسلری آوازنی دخی ملایکه لر ایشدوب آندن صکره باش آشغی
صالیوروب قوزمینه قهر ایلدی واوجقده دخی شول دکلو قوتی
واردرکه نمرود لعین ابرهیم علیه السلامی اولدم آتشه آتدقده حق تعالی
حضرتی یتش یا جبرائیل دیوب سدره دن حضرت ابرهیمه بر نفسده
یتشمدر وحضرت ابرهیمه سنی آتشدن خلاص ایده یمی دیدکده
حضرت ابرهیم علیه السلام دخی جبرائیله خطاب ایدوب ایدرکه حق تعالی
بنم احوالمی بیلورمی دیدکده جبرائیل دخی نعم یا ابرهیم دیر ایمدی سکا
رجا اولمز رجا انجق اول ذاته در دیدکده حق جل وعلا حضرتلری دخی
آتشه خطاب ایدوب یا نار کونی بردا وسلاما علی ابرهیم دیدکده
آتش بر کلستان اولوب حضرت ابرهیمک بر مبارک قیلنه خطا کلمامشدر
وجبرائیلک آلتیوز قنادی واردر ومقامی کرسیده در ودیولردن غیری ایکی
قنادی دخی واردر آنلری آچز الا بر قومک هلاکی ایچون آچر وبونک اعوانی
واردر عالمده موکللردر بونلرک شانلرنده در قوت غضبیه وغیرت احداث

انسانده و سائر حیوانده دفع شر و ضرر ایچون […]ت اولنورکه برکون
رسول الله صلی الله علیه وسلم جبرائیل علیه السلامه دیدیکه دیلرن که سنی کندو
صورتنده کوره‌م جبرائیل علیه السلام دخی دیدیکه اذن حق اولور ایسه بو کیجه بقیعده
ای آیدننده کل کور دیدی رسول علیه السلام اول کیجه بقیعه جنوب کوردیکه
جبرئیل علیه السلام آفاقی سد ایتمش بو حالی کورد کده مغشی علیه اولدیلر یعنی
بایلدیلر چون کندولرینه کلدیلر ینه اوّلکی صورتنده بولدیلر و دیدیلرکه بن
سنی بو حلیه‌ده ظن ایتمز ایدم جبرائیل علیه السلام دخی دیدیلرکه یا رسول الله
بو فقیرده نه دار اسرافیل حضرتلرینی کوره‌یدک که عرش عظیم اوموزنده و ایکی
آیغلری یدی قات یردن اشغه‌در هر کون حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک
عظمتندن سرچه یاوروسی قدر قالور دیدیلر و جمله ملائکه‌دن بری دخی
میکائیل علیه السلامدرکه جمیع خلقک رزقنه موکلدر اجساد ایچون و علم حکمته موکلدر
ارواح ایچون تاکیم حیات ابدان غذا ایله اولور بو تجلیدن حیات نفس حکمت
و معرفت ایله اولور و حکایت میکائیل برنجی کوکده‌در بحر مسجور اوزرنده‌در
و انک قضا دلرینک عددنی و اوزرلرینه حاکم اولدوغی عددنی حق تعالی بلور
و اکر اوغزین آچه جمله سموات بانئنده انجق بر لقمه اولسیدی و اکر نوری ایله تجلی
ایلمه کائنات نورندن یانردی و انک اعوانی واردر که انلرک تسانندن در
قوت قیام و برکت عناصره و مولدانه و غایتنده هر نسنه ایرشدیرکه و اول
جمله‌دن در ارزاق میکائیل […] عمر رضی الله عنه برکون یهودیلرک در سجانه لرینه
کیردی مسئله بحثنده جبرائیل علیه السلامی سؤال ایلدی دیدیلرکه اول بزم
دشمنمزدر بزم اسرارمزه محمدی واقف ایدر و اول خسف و عذاب ایله کلیدر
و میکائیل او جولیق و قزللق ایله کلیدر و عمر رضی الله عنه دیدیکه بونلرک حق تعالی
قتنده منزله‌سی نیجه‌در دیدیلرکه جبرائیل صاغ یاننده و میکائیل صول
یاننده‌در و اکیسنک اورطسنده عداوت واردر دیدیلر عمر رضی الله عنه

دیدیکه

دیدیکه انلر عدو دکللردر و سزلر مرکبلردن اکفرسز عمر رضی الله عنه
رسول الله علیه السلام حضورنه کلمدین بو آیت کریمه نازل اولدیکه
من کان عدوا لله وملائکته ورسله وجبریل ومیکال فان الله عدو
للکافرین و جمله ملائکه دن بری دخی عزرائیل علیه السلامدر بو برملکدرکه
وکالتی تسکین و قبض ارواح ایچون موکلدر و انک مقامی اشنی کوکده در
و باشی سماء علیاده و ایاقلری یدی قات یردن اشغه در و یوزی لوح
محفوظدن یکادر و جمیع ارض انک نظرنده برطبسی کبیدر و لوح محفوظده
هرکسنه نک کیم اجلی ساعتی کلسه اول وقت اوبیچق روحنی قبض ایدر ۰:۰
یا بالذات و یا اعوانی ایله حکایت برکون عزرائیل حضرتلری داود ع م
حضورنده ایدی ایکی کسنه دعوایه کلدیلر عزرائیل بریسی ایچون بونک
عمری یدی کون قالدی دیدی داود پیغمبره خبر ویردی برنیچه مدتدن
صکره داود علیه السلام اول کسنه یی حیاتده کوردی عزرائیلدن سؤال
ایدوب عزرائیل جواب ویردیکه اول کسنه نک قالقدن کیدیجک بر فقیره
صدقه ایتمش اول فقیرده دعا ایدوب الله تعالی سنا که عمر ویره سون
دیمش حق تعالی دعاسن قبول ایدوب اول کسنه یه یکرمی ییل دخی عمر
ویردی پس بونده الصدقة ترد البلاء وتزید العمر فحواسی ظاهر اولدی
یمحو الله ما یشاء ویثبت وعنده ام الکتاب مضمونی باهر اولدیکه
امام فخر رازی رحمه الله علیه دیمش که بو آیت شریفده ایکی قول واردر
بری اولدر که عام اوله هر نسنه یه حتی کیم ظاهر لفظ آنی اقتضا ایدر
او جمله رزقه و اجله و سعادته و شقاوته و ایمانه و کفره عام اولور
و قول ثانی اولدر که خاص اوله بعض نسنه یه اما ظاهرا عمومدر و علما بیلدیلر دن
کروبیوندر بونلر شول ملکلردر که یوقاروده ملائکه مقربون دیو ذکر
اولنمشلردر بونلر عاکفلردر حضرت قدسده الله تعالیدن غیره التفات

انجزلر و بعض کتابلرده مسطوردر که ملائکهٔ فلک اوّل بقر صورتنده در
و ملائکهٔ فلک ثانی طوشنجیل صورتنده در، و ملائکهٔ فلک ثالث کرکس
صورتنده در، و ملائکهٔ فلک رابع آت صورتنده در، و ملائکهٔ فلک خامس
قز صورتنده در، و ملائکهٔ فلک سادس اوغلانلر صورتنده در، و ملائکهٔ
فلک سابع آدملر صورتنده در، و فلک سابعدن یوقارو اولنلر ملائکه
واردر که اعدادن الله تعالی بیلور، و کثرتلرندن بربرلرینی بلمزلر و حضرت
حقه تسبیح و تهلیل ایدرلر لغت مختلفه ایله و ملائکه دن بعضیسنه کراماً کاتبین
و حفظه دخی دیرلر حق تعالی بیورر ان علیکم لحافظین کراماً کاتبین یعلمون
ما تفعلون حق تعالی بونلری وصف ایلدی کراماً دیمک ایله الله تعالی قتنده
مکرم اولدقلری ایچون و دخی وصف ایلدی کاتبین دیمک ایله اعمال عبادی
یازدقلری ایچون و دخی وصف ایلدی عالم اولملریله افعال عباده زیرا
یازدقلری ظن ایله دکل یقین ایله در یا و بونلرک علمی یا مخصوص اوله افعال
جوارحه یا عام اوله افعال قلوبه اما افعال قلوبی بیلدکلری بویله اولمق
کرکدر که خیر نیتی رایحهٔ طیبه ایله شر نیتی رایحهٔ کریهه ایله بیلورلر و بو حفظه
ملکلری ایکیدر بری صاغ یاننده خیرین یازر بری صول یاننده شرین
یازر و صول یاننده اولان ملک اوزرینه صاغ یاننده اولان ملک حاکمدر،
شر نیتی یدی ساعته وارنجه یازدرمز بلکه توبه قیلدیرر و بر ملک دخی واردر
مرکز یانندن ایرلمز انک ایله اوج اولور الننده نوردن حربه واردر دائما
آنی حفظ ایدر اجنه شرندن بعض آدم وفات اتسه حق تعالی امر ایدر قولونک
قبری اوزرنده دورک اتوکیچون قیامته دک تسبیح و تهلیل قیلک دیرو ملائکه دن
بعضنه معقبات دیرلر برکات ایله نازل اولورلر و ارواح اعمال بنی آدم ایله
سمایه صعود قیلورلر و ملائکه دن بعضی منکر و نکیردر کندولری قره و کوزلری
ماوی و غایت هیبتلو ملکلردر قبره داخل اولورلر و میته سؤال قیلورلر

و ملائکه دن

وملایکه‌دن بعضی سیاحوندرکه دائما مجالس ذکر اللهی ومجالس علمی آرایوب
آنده حاضر اولورلر. وملایکه‌دن بعضیسی موکلدر اصلاح کائناته ودفع فساده
وکائناتدن هر بر فردده بونجه ملایکه‌لر موکللردر. مثلا غذا غذا اولمز بر نیجه
ملک عمل اتمینجه. واکل ایدن کمسه‌دن جزء اولماز ملایکه عملی اولمینجه ایدی
بر ملک غذایی جوار لحمه وعظمه جذب ایدر زیرا جاددر نفسه حرکت ایتمز. وبر
وبر ملک آنده امساک ایدر تاکه حرارت آنده عمل ایدر وبر ملک صورت دم
کیدررر وبر ملک فاضلی دفع ایدر وبر ملک لحمی وعظمی وعروقی تمییز ایدر انکا
لایق اولان ایله وبر ملک بیشدرر صورت عظم کسب ایدن عظمه وصورت
لحم کسب ایدن لحمه وبر ملک مقدار رعایت ایدر بیشدرر مقداره تاکه ذکری
اولان عضوک ذکرلکی وبعضی اولان عضوک بعضلغی ومجوف اولانک مجوفلکی
باطل اولمیه زیرا اگر غذادن هر عضوه مناسب اولان شکلدن غیری نسنه زاید
ضم اولنسه متغیر صورت اولوب اقبح اولور ایدی ایدی غذانک رقیقی کوز
قپاقلرینه وصافیسی کوزلکنه وغلیظی اولیغلره وصلبی عظمه متصل اولور قدر
وتشکل رعایتی ایله پس هر عضو مناسب اولان شکلی ایله نشو ونما بولور بعض
عضو صبی ایکن اولدوغی اوزره قالور کبیر اولوب بر اندام اولمز ایدی
بو دکلو ملکلر سکا خدمت ایدرلر حال بوکه سن بونلردن بی خبرسن °
حقیقت زمان بیانندهدر. بونده بش مذهب واردر اولکی اولدرکه حکما
قسمنده زمان جوهر مجرددر. ایکنجی اولدرکه زمان نفس فلک اعظمدر اوچنجی
اولدرکه زمان نفس حرکت فلک اعظمدر دردنجی اولدرکه زمان حرکت
فلک اعظمدر بشنجی اولدرکه زمان متجدد معلومدرکه انکله تقدیر
اولنور متجدد مبهم مثلا قچن دنلسه زید نه وقت کلدی دنلور کون
طوغدوغی وقت قچن مخاطب بله وقت طلوع شمسی مشهوردر اوچنجی مذهب
رابعدرکه ارسطونک واصحابنک مختاریدرکه زمان مقدار حرکت فلک اعظمدر

وبو بعض زمان منقسم اولور قرنلره و قرنلر منقسم اولور سنه لره وسنه لر
منقسم اولور شهرلره وشهرلر منقسم اولور هفته لره وهفته لر منقسم اولور
ایام ولیالی یه وایام ولیالی منقسم اولور ساعته وساعت منقسم اولور
درجاته ودرجات منقسم اولور دقیقه یه ودقیقه منقسم اولور ثانیه یه تا عاشره
وارنجه وعاشره منقسم اولور آنه؛ ودخی زمان مضمحل اولور شیئاً فشیئاً کاه
بعضی آز چوق کیدر، اما نظر ایتسک آز وقتده چوق کتمش بولورسن وزمانک
سنک عمرکدر، وعمرک مجهولدر سنک قتنده ومعلومدر عند الله تعالی
پس مدت عمر بر مسافه کبیدر که متصل آنی قطع ایدوب کیدرسن؛ بر آن
قرارک یوقدر؛ وهر ییل بر کونلک منزلدر؛ وهر آی بر قوناقدر؛ وهر هفته
بر فرسنکدر؛ وهر کون بر میلدر؛ وهر نفس بر آدیمدر؛ وهر آنده بر نفس
کیدر، تیز چک نهایتنه وارلور، هر نه دکلو بعید ایسه ده ودخی قرن سکسان
ییلدر ویا اوتوز ییلدر ولر نیته کیم حق تعالی بیوردی: ان عدة الشهور عند الله
اثنی عشر شهرا فی کتاب الله یوم خلق السموات والارض منها اربعة حرم
وعرب قتنده سنه اوچیوز اللی درت کوندر؛ ایدی برای اوتوز بر آی یکرمی
طقوز اولور؛ وشهر ایکی هلال اوتاسنده اولان زماندر؛ وحکما زعم ایلدیلرکه
موجب حوادث اوضاع فلکدر؛ انکیچون دائما افلاکدن شکایت ایدرلر
شعر: رمانی سهام الدهر حیث لا اری * وکیف بمن یرمی ولیس برام *
چون شریعت محمدیه ظهور ایدوب حوادث قضاء الهی مقدر وتقدیر
حق ایله ایدوکی معلوم اولدی؛ حوادثی غیره اسناد منهی اولوب رسول
رب العالمین بیوردیلرکه لا تسبوا الدهر فان الله هو الدهر پس
خالق دهر متصرف شهر اولور؛ باقی نیک وبدکم متصفدر؛ هر بشرا
شاد وغمک داخی هم خیر ایله شر؛ آنی سن چوخ حواله ایلمه
چونکه سرکشته در اول سندن بتر؛ لیالی ایام بیان ایدر؛ بلکه

یوم عُرفِ عامده طلوع شمس ایله غروب شمس اوزناسنده اولان زمانه
دیرلر اما شرعده طلوع فجر ایله غروب شمس اوزناسنده اولان زمانه دیرلر
ولیل غروب ایله طلوع اوزناسنده اولان زمانه دیرلر طلوع دخی قوئین
اوزره در ومجموع لیل ونهار یکرمی درت ساعت اولور وقدمادن بعضی
فصول اربعه یه تشبیه ایتمشلردر صباح زمانی بهار کبیدر نصف النهار
صیف کبیدر اختتام زمانی کوز کبیدر نصف اللیل شتا کبیدر

باب ثالث دربیان شرایط دعوت کردن ارواح امام جعفر صادق
ایدر برکیشی دعوت ایتمک دلسه آثرواحدن برینی حاضر قلمق دلسه وسلیمان
کبی ارواحی کندویه مطیع ایتمک واکا حکم ایتمک وجمله مقصودک بولمق
وکنج خانه لر ودفینه لر آچمق وطلسمات بوزمق ودیولره حکم ایتمک
وجهان خلقنی کندویه مطیع ومنقاد قلمق دلسه ودنیا یوزنده هرنه
مقصودی وار ایسه اکا ایرمک دلسه وغائبدن رزق الوب کیرسون دلسه
ویار مجبوبی دوشکیله حاضر قلمق دلسه پس اول نه طریق درنه کیم بوذکر
اولنلری عمل کستوره [illegible] بو ذکر اولنان مقصودلر اله کیرمکه ارواح ایله
آشنالق کسب ایتمک کرکدر وعلم دعوتده ماهر اولمق کرکدر زیرا بونک
کبی کارلر ارواحلر عملیدر آنلرک قوتیله عمله کلور [illegible] بو عملک اوستادی
بلیناس حکیم ایدر بو علم دعوت اولو علمدر وطریق انبیادر اول جهتدن کیم
بو دعوت علمی علماء ان صلینه معتقددر بلیناس حکیم که اسکندر علیه السلامک
خاص وزیری ایدی وبو علم دعوتده ماهر ایدی وطلسمات علمنده دخی
نظیری یوق ایدی واسکندرک قوت باهره سی کائنا فی ضبط الجیوب
اعداسنه ظفر بولدوغی بو بلیناس حکیمک علم دعوتده ماهر اولدوغی
سببی ایله ایدی اول زمان کیم اسکندر برجری ایله جنک ایدوب عاجز
قالسه بلیناس حکیم دعوت قوتیله ارواحلری جمع ایدوب ارواح دخی

نكوبنلرى جمع ايدوب مغلوب ايكن غالب اولورلردى و دخى بر بره
دفينه اويسه بلنياس حكيم اول دفينه اروا حلره آچدوروب اسكندره
جوبنه انعام ايدردى پس بلنياس حكيم ايدركه بوعلم دعوتك سكز
شرطى واردر اول شرطلر اولدركه حيوانى اولان غدالردن نفسنه بميه
دكندو نفسنى كندويه مطيع قله و چون نفسنه گوشمال ويره لاجرم
نفس روحانى قوت طوته و چونكيم نفس روحانى غالب اوله اول كشى
ارواحلر تعيين اوله و نباتى كيم هر كونده ايكنشر اتمك يه كيم بوزر درهم
اوله و دائما طهارت اوزره بوروية و عبادتدن خالى اولميه بوبابده
معنى زياده اولور ايكنجى شرطى اولدركيم دعوت اهلنه يدى شيشه گركدركيم
هر بر شيشه ده هر بر كونك ملك موكلى ادين و شكلنى و خاتمنى و دعوتنى
و جاسوسنى و ترجماننى و سوال و جوابن بلمك گركدر زيرا دعوت
اهلنه بونلرى بلمك گركدر ان شاء الله تعالى آشغيده بيان قيلالم اوچنجى
شرطى اولدركه ساعتلرين و بخورلرين بلدكدن صكره دعوت اهلنه يدى
كرسى و يدى مجمر و يدى جوبره و يدى درلو جامه و هر جامه نك رنكى يدى
يلدز رنكنده اوله و يدى خطبه و يدى مندل و يدى دورلو مدح و يدى
ملكوك اسملرك و يدى جنى اولولرينك آدلرك بلمك گركدر ان شاء الله
ذيلده بيان اولنور دردنجى شرطى اولدركه صاحب دعوت بر بوجه مقامده
يا بر بوجه ديه ده و يا بر بوجه كوشكده و يا آب روان كنارنده و يا خود
بر چشمه كهن يا ننده اوله و يا بر قبو يا ننده اوله و دخى دعوتك اوننده
بكرمى درت بيغمبرك شكلنى يازمش اوله كاغد اوزرنده و يا خود ديوار يوزنده
هيچ اولمزسه يارى اسم شريفلرى مسطور گركدر ١ آدم ٢ حوا ٣ شيث ٤
نوح ٥ شعيب ٦ موسى ٧ لوط ٨ صالح ٩ عزير ١٠ لقمان ١١ ايوب
١٢ ابرهيم ١٣ داود ١٤ سليمان ١٥ زكريا ١٦ يعقوب ١٧ اسحاق ١٨ يوسف

١٩ عیسی ٢ مریم ١ ٢ هود ١ حجر ٣ الناس ١ ١ محمد المصطفی
و درت یارکیم ابوبکر عمر عثمان علی در بونلر دخی یازیله رشیخ
شرطی اولدر که صاحب دعوت منزلنده بربره و کلب و قاطر و خروس و میمون
و بیلان و بونلره بکزر حیوانلر اولمیه زیرا ارواح بونلردن انجنورلر
دعوته کلمزلر و قنسولردن دخی کلب آوازی اشدلمیه و دعوت ایلدوکی خانه
فاسدلر و بی نمازلر و عورتلر قومیه و خانه سنده اوق و قلیج و توفنک
و آلات حرب اولمیه بونک کبی سلاحلردن قورقارلر [illegible] شرطی اولدر که
صاحب دعوت سفره کنده کده درلو مندل کتوره و یدی درلو عزایم بیله
و هر شهرک کیم الجنه کیره و آنده دعوت قیله چقدرر کرکدر کیم شهره کرملک
عهدنامه سلیمانی اوقیه و بخورن قیله چونکیم اول شهرک موکللرینکیم دعوت
قیله و اشتیاق قیله اول کروهی کندویه مطیع قیلوب محبت ایده و دخی
کرکدرکیم هر آی باشنده عهدنامه سلیمانی اوقیه و بخورین قیله اکر
دیرسنکم بخوری ندر عود و شکری و لادن و مصطکی
و کندروکم آق اوله و جنطیانه بو آلتی اخلاطی بخور قیلوب طقوز کره
اوزرینه عهدنامه اوقیوب بقایه [illegible] اولدرکیم شمس هر آیده یعنی اوتوز
کونده بر برجه تحویل ایدر بالاده مسطور بروجلر در اهل دعوته کرکدرکه
بیلکه دعوت قیله چونکیم شمس حمل برجنه کله ملک احمر دعوت قیله
و چونکیم اشمس ثور برجنه کله ملک [illegible] دعوت قیله و چونکیم شمس
جوزا برجنه کله ملک مسطط و دنی دعوت قیله و چونکیم شمس سرطان برجنه
کله ملک میمون اعظمی دعوت قیله و چون شمس اسد برجنه کله ملک
شمهورشی دعوت قیله و چونکیم شمس سنبله برجنه کله ملک [illegible] دعوت
قیله و چونکیم شمس میزان برجنه کله ملک ابی احنفی دعوت قیله و چونکیم شمس
عقرب برجنه کله ملک ابیض دعوت قیله بونلری دعوت ایتدکدن صکره

پس ملكك دخی واردر كیم بونلر دخی شیطانلردن بولر اوزرلرینه موكلدر
و درت فرشته دخی واردر بونلر مقرب من عند الله در، و بونلرك
اولولری آدم علیه السلامك مصحفنده بیان اولنمشدر، حكایت مقرب
اوستادلردن استماع اولنمشدر كه جنّیلرك ملكلری یدیدر، اما هر بر
مقامده بر كروه موكللر واردر صاحب دعوت اولان كمسنه اول مقامده
اولان موكللری دخی دعوت قیله پس معلوم اولدیكه صاحب دعوت
اول محلك موكللرین دعوت ایدوب اله كتورمیجك بو بابده مقصود
حاصل اولمیه، اكر شهرده و اكر قریه ده و كلیسنده بر ملك موكل
واردر كیم اول جنیلر اول ملك موكللرك محكومیدر، دخی ملكلر كه جنیلرك
پادشاهی، و وزیرلری، و قاضیلری، و بكلربكیلری، و واعظلریدر،
و خطیبلری، و محتسبلری، و مدرسلری، و معلملری، و جاسوسلری واردر
...، بونلری حاضر قیلمق اولدقده اول ملك موكلی دعوت قیله كلمجك
ایده كیم ای ملك موكل بكا بر جنّی اولوسی كرك كیم یا وزیردن یا قاضیدن
یا واعظدن یا مدرسدن یا محتسبدن یا شحنه دن و یا خود غیریدن بر
موكل جنّی استیه اول ملك موكلیندن البته طلب ایلدوكی موكل ویره
اكر دیرسك كیم ملك جنیه حاضر قلاسن و بونلردن حاجت دیلیه سن كركدر كیم
اوچ كون اوروج طوته اوچ كوندن صكره بر یوجه طاقه و یا خود اول شرح
ایلدیكمز كبی یوجه اوده مندل براغه سن كیم اول مندلك دائره سی
پركار صفت اوله و مندلك چوره سنده آیت الكرسی یازلمش اوله
و صاحب دعوت اول مندلك اورتاسنده اوتوره و بخور قیله
و كندو كتابن اوكنده قویه و بر قلج و بر خربه ایكیسن داخی یانن ایدوب
دكا قویه كیم دیولردن ایمن اوله زیرا كیم جنلر و دیولر آلت حدیدن
قورقارلر، آندن صكره بر یكیرمی نمازینك ازانن اوقیه سن اذن

بوله

برتبان بور . مالخ، مالخ، شلهوی، شلهوی، کلکلبوی
کلکلبوی، ماهر، ماهر، مهالکی، مهالکی، قروبا قروب
جنکم جنکم، جامندی، برت، توحید، وبرت یوحید،
وبرب یس والقرآن الحکیم وآیا محمد سید المرسلین
اجضرونی واصیعونی ودخی اندن صکره عهدنامهٔ سلیمان ابن
داودی اوقیه بدی کره ودخی بخور قیله اندن صکره هرنه کیم دیلرسه حاجتن
دیلیه دهرکزه کیم عهدنامهٔ سلیمان ابن داودی اوقیه باشن آچه دهرکره کیم
عهدنامهٔ تمام ایده سجده قیله ودخی بلکم عهدنامهٔ سلیمانی اوقیانجه دعوت
قلسک دعوته اجابت اولمازه وملک جنی کلمز نیته کیم آیت الکرسی اوقیانجه
مسلمانلر ملکن دعوت اتسک اولمازه وانجلاین درکیم عهدنامه سز دخی
ملک موکل کلمز، وعهدنامه نک صحیحی دنیا یوزنده آز بولنور بو عهدنامه
نیجه بلکلر در دسرین مکتوب اوتوز ییلده بولدق، وتجربه ایلدک الحمد لله راست
کلدی پس کرکدر کیم جنیلردن سکا مطیع اولمیه ویاخود زبان قلمق دلیه
صاحب دعوته عدو اوله کرکدر کیم ملک موکله اول جنیدن شکایت قیله
ملک موکل اول جنیه یا کوشمال ویره ویا هلاک ایدر [illegible] هر طلب اولدرکه
صاحب دعوت اولان کمسنه بو عهدنامهٔ سلیمان بن داودی بلمک
کرکدر ولازمدر، عهدنامه سز عمله کلمک ممکن دکلدر، اول عهدنامهٔ عظیم
بودر، بو عهدنامهٔ غایت ایله عزیز طوتمق کرکدر کیم حق سبحانه وتعالینک
اولو اولان اسملری بونده ذکر اولنمشدر، دنیاده حسابسز عهدنامه
مالک اولمشدر، چونکه مالک اولدی اوندسی اسان اوزره در ابجدی،
بو فقیر بی تقصیر رحو و فن کتم ابجموب تماما تحریر ایلدکه بو کتابه مالک
اوله کمسنه اصلاح ... جکیموب مترجمی اولان فردوسی فقیری دعوتلرنده
دخی خیر دعادن فراموش ایتمیه لر عهدنامهٔ سلیمان بن داود بودر.

الله على ما نقول وكيل

بسم الله الرحمن الرحيم

بما يقولون وكيل ٥ وعاهدتكم بعهد الله وميثاقه ٥
واسمائه المقدسة ٥ بكلمات الله التامات ٥ وبعزته
وسلطانه وجبروته ٥ وطاعة في خلقه وعظمته ٥
وعرشه وكرسيه وارضه وسمواته وجنته وناره
فحلفتم لسليمان ابن داود عليه السلام ٥ ان لا يخالف
عهدك ولا ميثاقكم ولا عزما نزل الله اليك من اسمائه
المباركة الميمونة المقدسة ٥ ان لا يعود بشيء من معصيتك
بعد يومنا هذا وذلك يومك الذي تسمية ذلك اليوم
من اوله الى منتهاه فاذكروها هذه العهد ٥ وهذا اليوم
الذي عاهدتم بني الله بيننا وبينكم كفيل ووكيل
وهذه يطالبكم منكم ان انتم خالفتم الحمد من بني ادم
وبنات حوا او يخالف احد من جيشكم على ان تاخذوه
اعلى برنسه فاخذتم بذالك وقلتم سمعنا واطعنا ٥
لهذا الملك المسلط علينا وبخاتم السحر التي سحر لنا ٥
لما واقررنا بذالك فيقطوس ومبوس واوبس ولسطينا بس
فاني خلفنا عهدك واذه في جميع بني ادم وبنات حوا ٥
فانت في حل مينا ومن دمائنا واشعارنا وابشارنا

والا

وَالاِلحَادِ نِ عِنْدَكَ وَلَا يَعْفِكَنَا مِنْ بَعْدِنَا وَبَعْدَكَ
وَخَتَمَ سُلَيْمَانَ اِبْنِ دَاوُدَ عَلَى الجِنِّ وَالشَّيَاطِينِ مِنَ
الاِسْلَامِ عَلَى الجِنِّ وَالشَّيَاطِينِ وَالغِيلَانِ السَّحَرَةِ
وَاُمِّ الصِّبْيَانِ وَالاَيَاتِهِ وَبِحُرْمَةِ هٰذِهِ العَهْدِ وَلِلدَّعْوَةِ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ العَلِيِّ العَظِيمِ خردمندانه
معلوم اوله كه بو عسكر شرايطى ايله بو عهدنامه بيلمين بر وجه ايله دعوته
قادر دكلدر باب رابع شمس حمل برجنه كلسه ملك احمرى دعوت قيله
بيله شمس حمل برجنه كلد الله تعالينك امريله عرش آلتندن بر فرشته
كلوب شمسه ناظر اولور واول فرشتهنك حكمنده اوجيوز بيك فرشته
واردر و بونلرك دخى هر برينك حكمنده اوجيوز بيك ملكوت واردر
واول ملكوتلرك دخى هر برينك حكمنده اون بشر بيك جنيلر واردر
و بو ملكلرك صفتلرى نادردر و دعوت و شرايطى نيجهدر و بو ذكر اولنان
ملكوت شمس نور برجنه واريجه اوتوز كون يريوزنده فرمان الهى ايله
بونجه مختلف اشلره شروع ايدرلر واول فرشتهنك آدى صحباطاغابيل
وبرلو صورتى آدم صورتنه بكزر درت باشى و درت يوزى و درت الى
واردر و لونى صاروردر آلتون كبى نوره غرق اولمشدر بر النده يازلمش
موم طوتر و بر النده دخى خط يازلمش و صارلمش نامه طوتر و بر النده
بيراق و بر النده يالين قليج طوتر واننك خاتمى بودر [illegible]
وير كشيلكم بو خاتمى شرف شمسده بر عقيق طاشى اوزره يازدروب كنويه بجلد
و پادشاهلر قتنده عزيز اوله و كشونكچه شريفى زياده اوله و دخى بو فرشتهنك
تسبيحى بودر و دعوت ايديجك درت كره اوقومق كركدر و بجو شخص

یاقبق ازکدرتسبیحی بودر بسم الله الرحمن الرحیم، اللهم یاخالق
الانذار الاظهار المعالی، سبحانک انت القادر علی کل شیء
والسبابة یغنی یامرک سبحانک یادایم النعما انت الغالب علی
کل شیء سبحانک یابرهان الارواح وخالق الاصباح، سبحانک
یاقدیم الامان یامانع الامان، سبحانک یاخالق الخلق بطرفة العین
انت الخالق کل مخلوق، وانت رازق کل مرزوق ولاحول ولاقوة
الا بالله العلی العظیم ولوحی رقی بودر ب س م ا ل ل ه ا ل ر
اکر دیلرسن کیم جمله خلایق اوزرنه سنده ، ح م ن ا ل ر ح ی م
د ب ه ن س ت ،
مقبول الکلام اولوب بکلر ومشایخلر ، ع ی ن ق ا ه د
فرمان بریر اوله بولوحی شرف شمده بر پاره کاغده نقش ایدوب وآردنه
دخی اشبو درت اسمایی یازوب شمس بخورن ویروب ویازر قدن صکره
اوزرنه درت کره عهدنامهٔ سلیمانی اوقیوب آندن بولوحی آق موم
ایچنده قیوب صاری حریره صاروب یانیزه کتوره سن اسما اینست
تمخینا، شمخین، تمشجنا، سبومسینا ، ، ،

ودخی بو یازیلان تکوین صورتنی یازوب جبنده ویا خود کیسه‌سنده کنورە
بونک صورتی ارسلانه بکزر واوزرنده شمس ایله بریلدز واردر وانک
خاتمی بودر ~~یا مدبر الامور~~ شمس نور رجنه تحویل ایلیه ملک
دهنشی دعوت قبله شمس حمل برجنه کلسه عرش آلتندن روحانیلر مغاندن
بر فرشته نزول ایدوب شمسه موکل اولوب ناظر اولور صفتی واحکامی
وتکوینی وخاتمی وخواصنی نیجه در آنی بیان ایده‌لم اول فرشته‌نک
حکمنده یدی یوز بیک فرشته واردر واول فرشته‌لرک هر برینک
امرلرنده یدیشر یوز بیک فرشته‌لر واردر واول فرشته‌لرنک
هر برینک امرنده دخی یدیشر یوز بیک جنیلر واردر کیم انلره مطیع
اولمشلردر چون شمس نور برجنه کله اول فرشته‌لر بونجه اشلره
شروع ایدرلر واول جنیلر دخی بونجه شروره شروع ایدرلر واول فرشته‌کیم
جمله‌سنک اولوسیدر انوک آدنه نقمانیائیل در وانک خاتمی بودر
[symbols] واول ملک آدمه بکزر ایکی قنادی وار اوزرلرنده حوب
رطب ویرلرنده دخی شبابه طوتر تسبیحی بودر بسم الله الرحمن الرحیم
اللهم یا دایران الاعلی انت القادر العلی العلیم الکبیر یا سبحانک
یا معبود الابدی السلطان سرمدی سبحانک لا اله الا هو رب
التواب سبحانک لا اله الا العفو الشکور یا رازق الخلایق وقاسم
الارزاق بید قدرتک سبحانک لا اله الا هو انت الحی لا یموت ابدا
ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم واول جنینک صورتی کیم
دوکلی جنیلر اوزرنه موکلدر انک آدنه قبطا غوردوش دیرلر صورتنی
صغره بکزر اما ایکی باشی وار صغره بکزر وارقاسنده بر بیه هاوقوردر
انک دخی ایکی باشی وار واول بونک تسبیحی بودر اللهم یا خالق الکنب
عن المعاریج القوی سبحانک یا مات انت قادر علی الاجساد النابج

ومقدر على تصوران العالية سبحانك يا وهاب يا تواب ولا حول
ولا قوة الا بالله العلي العظيم ابو علي سينا ايدر آفتاب نور برجنك
برنجی درجه سنه کلدکده برکمسنه بو طلسمانی بر کاغذه آب نیسان ومسک
وزعفران ایله یازوب اوجاق التنه کومه آنا کنده واوجاغی اوله اول کمسنه نک
میلی ومحبتی کون بکون غالب اولوب اول کمسنه نک غلامی اوله آما یازرکن
مشتری بخورینه ویروب اوزرینه یدی کره عهدنامه سلیمانی اوقیه

طلسم بودر ه اا وا او وا اا ااا اا د و و ا ر و و ا ر و ع د اااا ی ا ر م
ااا ا و ع د ااا م ع ا ر ا و ک ااا و ر اا ء د 2 ا ط ها
ااا و م اا ط م ک د م س م ع ا م اا ک ا اا م و د ا ل
ط و ا ر ک ا م ااا ا م ا ااا ا ی د و و ا ا ی د ی
ک ا ا ط د م ااا ه ااا اااا ا ه ا اا ط ا ه ااا ط ا 9 ا ها

المعدد احسن الخلق البهجا كه صاحب الدينه والخيله والذهب والجواهر والطرافة
واللهو والطرب فللقنا يجري بها الاوقد وللغيدان فللعب والمزاح والقابله واللطف
العادل الشفية على الانكحة العشرة والطرب ويرودان والطيب يسلك من زينكه
زينة اللهو والطرب تفعل لي كذا وكذا نار الله تعالی وحده بو طلسمی ایله بو دعایی یازوب الله
تعالى دن استعانت طلب ایده‌سز صورت تکوین بودر

دیرکیم

وهركيم بوتكونك صورتنى زهره نور برجنده ايكن يازوب آق تنلو
بهايمى نك بوينينه تعليق ايده اول بهايملرك بريته ضرر ايرشمه يازانده كلكى
وارش بركمسه نك حيواناتدن طالعى اولمه بو صورتى شمس نور
برجنده ايكن آتا يدنجى درجه سى اوله اول كونده يازوب خانه سنك
سقفنه پنهان ايده ويازركن مشترى ويا خود زهره بخورين ويره
وبو اسملرى اوقيوب ويازوب يانده كوتوره بهايم قسمندن طالعى
زياده اوله اسما ايغث ياغوان ياديان يا مستطيع النور مستطيع
النور يا سقهاليح يا بيان يا خالق الاشيا من العدم اقضى حاجتى
بحق النور المقدس الطاهرة وبحق يا قوة الاحمر المعلق بيمينى عرشك
يامهليتج يامعص يوه وه وه ال شداى صباوث ازونايى
الوهيم موسى ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم بوندن صكره عجايب
مشاهده ايده سن شمس جوزا برجنه كلدكده ملك مستطرونك دعوت
قيله سن چون شمس جوزا برجنه كلسه كرو بيان مقامندن الله تعالينك
امريله بر فرشته نزول ايدوب شمسه موكل اولور واول فرشته نك امرنده
اون بش كره يوز بيك فرشته واردر وهر بر فرشته دخى امرنده درت كره
يوز بيك فرشته واردر وانلرك دخى هر بريسنك امرنده ايكيشر يوز بيك
تكوين واردر وبو تكوينلر جنيلر اوزرينه موكللردر اما اول معظم
فرشته وتكوينى واولرينى ودعوتنى بيان ايده لم بو فرشته نك دعوتى
اولدركه چون شمس جوزا برجنه واره ارسلان درسنه بو صورتى يازه
واوكنه قيوب آفتاب بخورين ويره وذكرى آتى تسبيحى يدى كره وذكرى
مسبوق دعوتنامه سليمانى يدى كره اوقيه وبو طلسمانى هدهد قانيله
ومسك وزعفران وكل صويى ايله يازه اما كيم هدهدى اولدرميه الا كيم
قولاغى دبندن بر پاره قان آله كفايت مقدارى آندن آزاد ايده

واكر اولوریسه عملی باطل اولور آندن اول یازدوغی صورت ایله بوطلسمی

آق موم ایچنه قیوب بر نقشلو حریر ایچنه صاروب کلاهنده پنهان ایده

اما کر کورکیم یازرکن کوره کیم جوزا برجنده بر کوکبک رجعتی وها بطی

اولمیه و زحل بر یله تربیعده اولمیه یوخسه هلاک ایدر خاتم ابست

بوخاتم فرشته نکدر و تسبیحی دخی بودر اول بونی اوقیق کرکدر

ابست بسم الله الرحمن الرحیم اللهم یا مدبر الامور یا نور النور

یا عالم ما فی الصدور اللهم یا خالق الارواح عن نور و هذه الکلمة مکتوب

فی التوریة والزبور اللهم یا خالق الظل والحرور یا مقطع الجنة والنور

یا صاحب الحدود والتصور یا ارحم الالطاف والسرور اللهم صانع النور

فی وجه الشمس فی السموات المنفطر اللهم یا خالق البحار والبحور

اللهم یا خالق الذاکر والمذکور سبحانک لا اله الا هو نور النور ولا حول

ولا قوة الا بالله العلی العظیم طلسمات ابست

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ولا حول ولا قوة

الا بالله العلی العظیم و دخی علم اول فرشته نک صورتی آدم صورتنه بکزر آدم

باشی کبی ایکی باشی و ایکی الی و ایکی قنادی واردر بر النده تاج و بر النده

یازلمش منشور طورر و باشنده تاجی التوندندر بونلر جمله کورد بیوندر برکشی

اودن ایکی کرد بیون نقش ایدوب صاری کاغذه یازوب اول کاغدی بغلر

همان تورد کبی بر تخته لوح ایکی باشلو یازه‌سن و اول یازدلو اوده آدری
غیری دلجه کیم یازدلوری یازه‌سن و آندن صکره اول تکوین صورتنی زرنیخانه
سنده سقف اوزره صفلیه اصلار و اعلا اندن فجر و خلایق کوزیب
شریف کوره و دولتی کون بکون زیاده اوله پارس و کرمان استادلری
بونکله چوق عمل ایدرلر، اما اول وقت یازه‌کیم شمس شرفنده اوله موافق
اولور، و صورت فرشته اینست
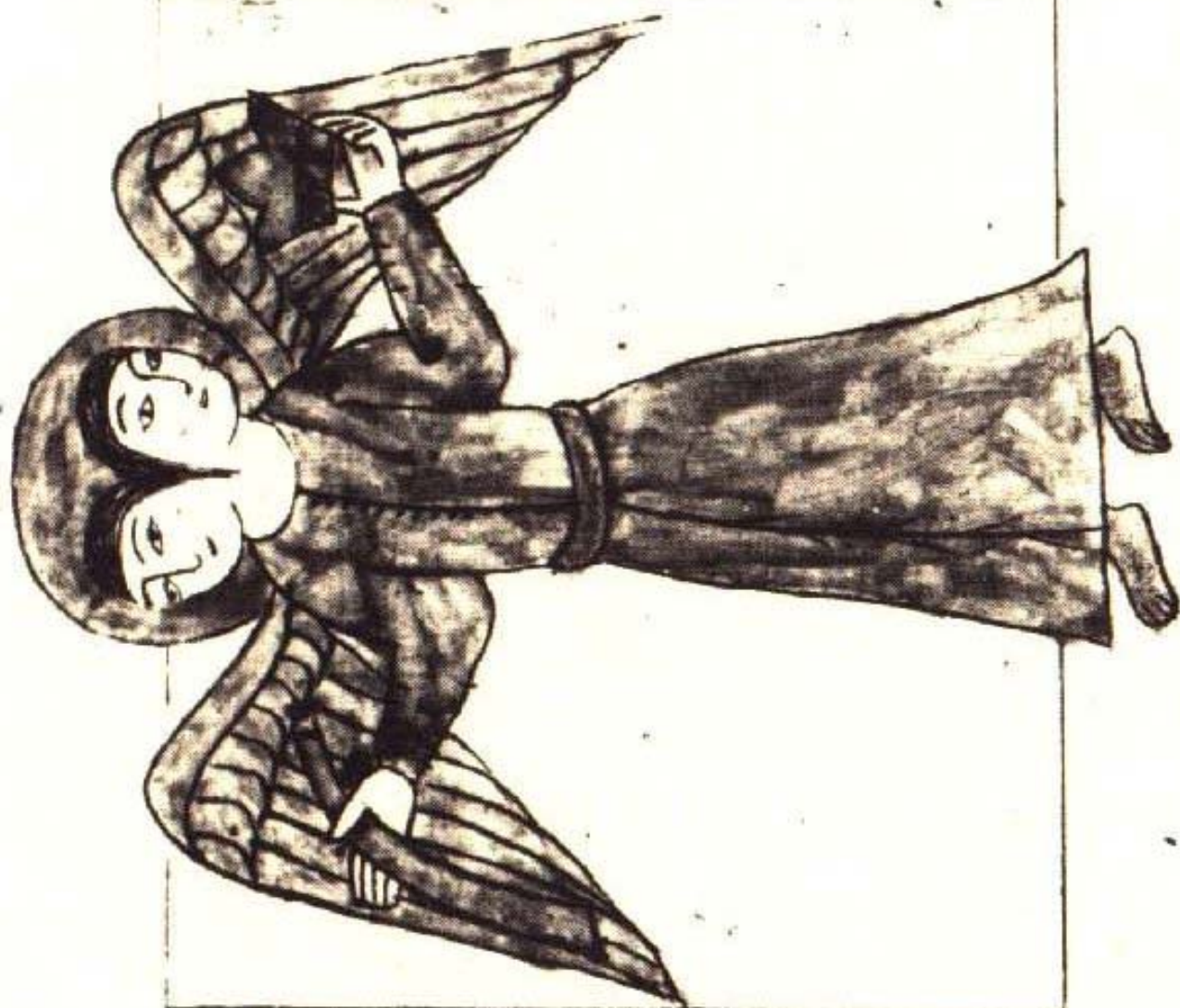
ودخی اول صورت جنی کیم انک تکوینیدر صفتی قبونه بکزر اتکیم
باشی ایکیدر و ایاقلری قوش ایاغنه بکزر، و اوکنده بر آغاج
واردر قوزاغاجنه بکزر، و اوزرنده درت قوموری قوشی واردر
بز کوکرجین ایله کلمات ایدر کبی، اول آغاجده طوررلر صورت تکوین
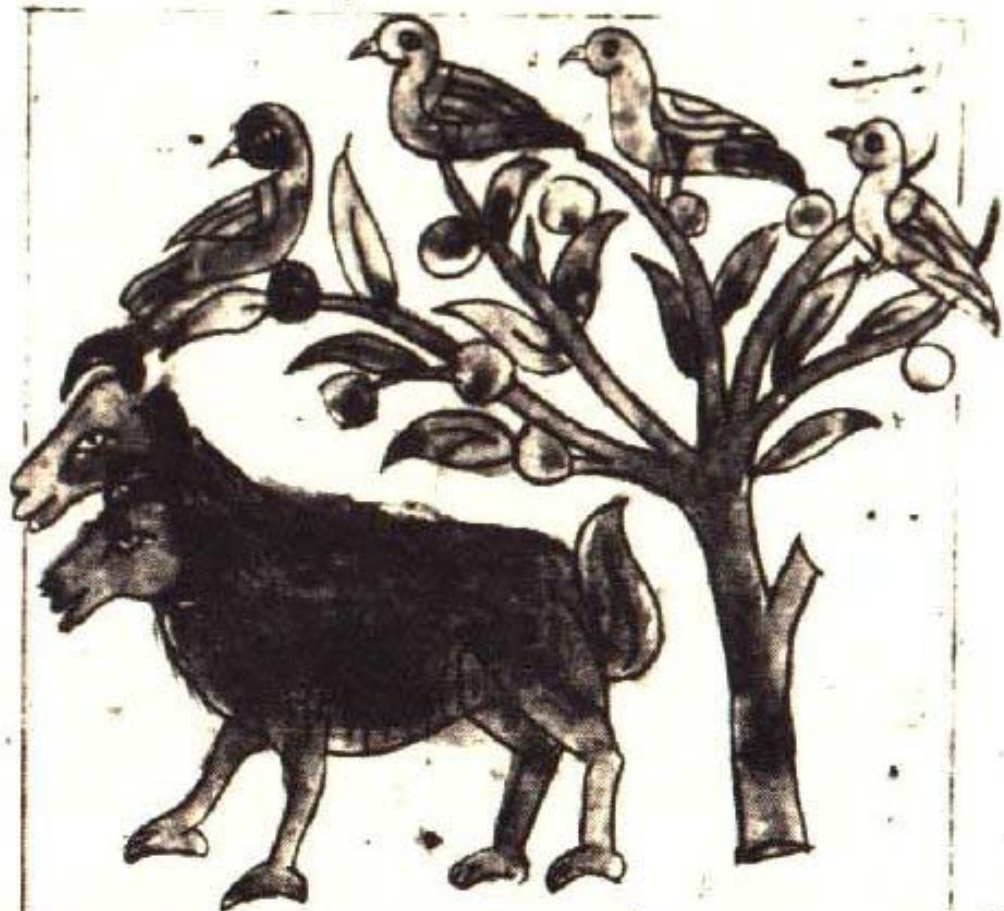
ودبو نکونیک آدی عبطا قوهبیف رنس دیرلر واکر بر کمسنه صرع دوشسه
بو نکونیی دعوت قیله وسوره قل اوحی الی بعوز صول ایله بر شیشه
اوزرینه مشتری بخوریله یازه و بو اسملری ده آلتنه یازوب بو نیک تغلیه
اما مسک وزعفران ایله اوله درحال شفا بوله ودخی بو اسملری یرآی
اول مصروع ایچون اوقیه کرکدر اسما اینست یا طهثیمها یا کیمهعشیا
یا کیمهشیاه یا منعلیهاه یا کیعلیطیاه یا طمهیجیاه وایدرلر کیم بو آدلر
شول اسملردر کیم ترکی یوزنده یازیلو یدر وکتاب اتمکیلونده شرحی
مسطوردر ودبو طلسمی بر باقر لوح اوزرینه یازه لر واوغلنجقلرک بوینه
اصالر دیودن وجن بدن ایمن اوله لر وچونکیم اوکر نورلرسه اوغلانلر
وعظیم زیرک وفصیح اللسان اوله لر ودخی بش ایکی درلو خواصی واردر
هرکیمک اغزی اکلسه پری بلی وجنی فعلندن اوله بو لوحی یزه
وصویه براغه وجینی جباغله اول صودن ایچه درحال شفا بوله

ودخی تسبیحی واردر تسبیحی اینست اللهم یا رب الارباب ویا مسبب
الاسباب ویا مفتح الابواب اللهم یا نور السموات والارض اللهم
یا زین الملکوت بنور قدسی الاعلی ثم دنی فتدلی فکان قاب
قوسین او ادنی اللهم یا بدیع السموات والارض اللهم یا صاحب
الارواح ویا مونس الجن والملک سبحانک لی لا اله الا هو الامان
عن رحمتک فی کل بلیان سبحانک یا لا اله الا هو المستعان [illegible]
سبحانک یا لا اله الا هو الصانع المانع الدافع الرافع الجامع الواسع
یا هو یا هو یا هو یا هو یا هو یا هو یا هو ولا حول ولا قوة الا بالله
العلی العظیم و بو ملکک صورتی کوزلدر و نکوینی [illegible] حاف
بالق صورتنه بکزر اتا باشی آدم باشی کبیدر [illegible] دخی واردر کیم
آدم الی کبی بر النده بر دسته کل طوتر [illegible] و بر النده بنلج طوتر
صورت نکوینی اینست

دهر کیم دلیسه بو نکوینک تسبیحی بیله بودر تسبیح اینست یا ادصطوطیا
طیبا یا نوداتوداطیا ودخی بو نکوینک خاتمی اینست عا یا لا اله غیرک هو
ودخی هر کیم دلرسه صوی کندوبه مطیع قیله برایچندن صو چقاره یا خود
قوروش قیویه صو کتوره ویا خود استه دوکی یردن صو چقاره کرکدر کیم
شمس سرطان برجنه تحویل ایتدوکی وقت کیک درسنه بو طلسمی نقش

نیسان یغموری‌نڭ صوینی ایله و اولو بالق قانیله و بشل کلر زهریله و اول
وقتڭ یازه‌کرکدرکیم قمر دعونین یدی کره اوقیه، و یدی کره دخی عهد نامه
سلیمانی اوقیه و قمر بخورین دیره تاکیم ارواح علویه کلوب مقصودی مقصود
نه ایسه کوستره‌لر، و دخی بیلککیم بو تمکوینڭ آدنه طفل کاهیلیوز انشدرلر
و دخی هرکیم دیلرسه بر خالص سیمدن بر یوزک دوزوب و اوزرینه
بر شیم طاشی کجوروب اوزرینه بو خاتمی شمس سرطان برجنده ایکن یازه
و اول خاتمی قوروش صوقیوسنه براغه، و بو طلسمانی دخی کیکڭ لدسنه یازه

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا و دخی
بو لوحی اول زمان دوزمک کرکدرکیم قمر جوزا برجنده اوله، بر پاره بقره
نقش ایده‌لر بولاد قلم ایله بعده اول قورمش قیویه براغه‌لر درحال صو چیقه
و دخی هرکیم بو لوحی و غلان طغرانی حور نکڭ بوروسی طوتدوغی وقت بونکڭ
بغلسه سلامت ایله ظفره و دخی صویه براغیوب ایچه تیزجک طوغه ان شاء الله
شمس اسد برجنه کلسه طاپ شمهورشی دعوت قیله چونکیم شمس اسد برجنه
کله انده حضرتڭ امریله سدرة المنتهادن بر ملک نزول ایدوب
شمسه موکل اوله، اول ملکڭ امرنده اون بش بیڭ فرشته واردرکیم
اول فرشته‌لرڭ هر برسنڭ امرنده دخی سکز یوز بیڭ فرشته واردر
و هر بر فرشته امرنده دخی یدی یوز بیڭ جنیلر واردرکیم بر یوزنه
اکوب اسبابه موکل اولوب تأثیرات ایدرلر، و اول فرشته‌کیم شمسه موکلدر

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الامور یا عالم ما فی الصدور

آنوڭ آتونه ... كاتبى ويرصورتى آدمه بكزر باشى يردر آما بشنده
درت كوزى واردر ويراغوزى ودرت الى وادر برالنده مصحف ديرالنده
تحفندن نار واردر وبرالنده عصا وبرالنده آلتوندن طاس واردر
دوزى

ودخى اول ملكوڭ خاتمى بو حت يا مريادى طم ودخى اول ملكڭ تسبيحى بودر
بسم الله الرحمن الرحيم اللهم يا سامع السامعين يا من يعلم مراد المريدين
يا من يعلك حوايج السائلين يا من يستجع له السر الواطى يا من يرحم
بكاء الخائفين يا من يعلم حمد العامنين يا من يقبل عذر النادمين يا من
يصلح عمل المفسدين سبحانك يا لا اله الا انت خلصنا من النار يا رب
ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم وهر كيم تسبيحى مصاف دموركه اوقنسه
اوقوسه اول دشمنى جر بسى بوخد بيلكدن زياده اولورسه بامر الله منهزم اوله ودخى
بو طلسمات شمس سعد برجنده وقمر دخى دلو برجنده ايكن بلنك خانى وبيلان

زبری ومسک وزعفران ایله یازوب بازوسنده کتوره الله تعالینک امریله
اولکمسنه یه خطا واقع اولمیوب بالکز اول جوری ایله بله دوکوشسه غالب
اولوب منهزم قیله طلسمی اشبودر

ا ک ا ٨ ع ا م ١١١ هو ا ٧ ء ط م ١ ٧ ٦ د م ا و ر ل د ٧ ا ح و ا م ٢١

ا و ٦ ١١١ ء ا ء و ا ١١١١ ح ا د د ا و ا ١١١ و ا ر ١١ د ٩

ح ١١١ هو ا د ١١ و ٢ ا ٢ د ١١١ هو ا د و ا د ٢ ا ح ٨ ١١١ هو

١١١ هو ا ه ا ر د ٢ ا ٢ د ٢ ر ١١١ هو ا د د ا د م ا د ٨ ١١١ هو

آهیا شراهیا ادونای اصباوت ال شدای اوهم هولنی. یاالله.
یاالله. یاالله. یادتباه. یادتباه. یادتباه. یامولاه. یامولاه. یامولاه.
یاسیداه. یاسیداه. یاسیداه. ولوجئنا بمثله مددا. ودخی
بوملکک نکوین صورتی خروسه بکزر ایکی باشی وایکی ال بر الندە قاریوزه
وبر الندە بچاق واردر صورتی بو در

ودخی بو ذکر اولنان لوحک عملی اول بیحق کرکدر کیم درت کون اوروج طوته *
ودرت قوزال قوچ قربان ایده بر طاغ قرازنده وقرق عهدنامه سلیمانی
اوقیه وقرق سورهٔ آل عمران اوقیه ودیکک براتمک بشوروب فقرایه ویره
وآندن صکره طالع اختیار ایدوب بر پولاد لوح اوزرینه بو لوحی قازه
واون ایکی کره مریخ دعوتین اوقیه وآندن صکره آدم قانیله یا الحق دوزت
بو لوحی ایچنه بصدوره * واول کونکه مصاف اوله چقدقده لوحی بوینینه طاقه بعده
دشمن مصافنه قرشو طوره وحشمله نظر ایده الله تعالینک امریله دشمن
جوسنه بر خوف طاری اولوب پراکنده اوله لر وفراره یوز طوطه لر وسلطان
محمود غزنوی بو نگله عمل ایدر ایدی
بوندن اوزکه عمل بو کاینات *
ایچنده بو قدر * اکز کتابلرده اهل
هند بو تحقیق ایدوب تفصیل *
ایتمشلردر غفلت اولنمیه *
اینست * * *

السموات وما فی الارض

سنبله برجینه کلدکده طرف سیدونع عوت قیبنه جنکه شمس
سنبله برجینه کله الله تعالینک امریله لوح محفوظ آستندن بر فرشته نزول
ایدوب شمسه موکل اولور کیم اول فرشته نک اسم کنده اون بش کره یوز
بیک فرشته واردر وهر برینک امرنده دخی ایکیوز یکرمی ایکی بیک فرشته لر
واردر وبونلرک دخی هر بر بیک زیر حکمنده نیجه یوز بیک جنیلر اولوب ایودن
وباوزدن اشیایه تاثیر ایدرلر واول موکل ملکک آدی طاهیا بینابیلودر
صورتی آدم صورتنده بکزر ایکی باشی وایکی قناتی ودرت الی واردر برالنده
قلم وبرالنده سکو وبرالنده اوراق وبرالنده التون طاس طوتر صورتی

ودوزجی ملکک تسبیحی ابنت بسم الله الرحمن الرحیم اللهم یا دایم البقا
یا غافر الخطا یا سامع الدعا یا عظیم العطا یا قدیم الثنا یا کثیر
الوفا یا شریف الجزا سبحانک یا لا اله الا هو انت رب الارباب
ویا مسبب الاسباب ویا مفتح الابواب سبحانک یا شفیق یا
رفیق یا حفیظ یا محیط یا حمید یا مجید یا مغیث اللهم یا خالق
الملکوت فی السموات العلی اللهم یا نور السموات والعلی سبحانک یا دیان
یوم الدین یا غفران یوم الی حزبی انت نور الانبیا والمرسلین وصلی الله
علی محمد وآله اجمعین ودوزجی ملک موکلک خاتمی بودر
هـاحـکاکاهوطا

بو خاتمی مسک و زعفران برله قزلرک غنشاده سنه بازه دخی موم ایجنه
قیوب کلاهنده و کتوریسه جمله عالم کوزینه محبوب کورینوب محترم اوله ٭
و دخی شمس سنبله برجینک بدنجی درجه سنه کلدکده بر پاره آق حریر اوزرینه
بو طلسماتی مسک و زعفران و بعنور صوبی ایله یازوب کلاهنده پنهان ایده
اول کشی به علم کیمیا و علم سیمیا تحصیلی آسان اوله طلسمات اشبودر

ااا ه م ااا ه ااا ه ه ه ١ ٧ ١ ٢ م و ر ه ٨ اااا ر ء ر ل و لا ر ء اا م ١
١ ه ر و اااا ه و ا ااا ر ر ا ء ر ٢ اا ک م ااا ه و ااا ه ه ه ه
ااا ٢ ر م ااا ه م ١ ٢ و ا ر ء ٦ ر و ا ا و ٢ و ا ر و ا ر ا ٦ و و ا
و ٢ و ا ا و و ا ٤ اااااااا ٦ اا و ا و ء ااا ا و ا ااا ٨ ر م و ٧ ٨

ولو جئنا بمثله مددا ولا یزید الحامل الا خسارا و دخی بو طلسمی سنه
یازوب برکیسه یه قویوب کتوریسه اول کمسنه یی البته کندوزینه مطیع قله و دخی بو طلسمی
دلکو ورسنه شمس سنبله نک بدنجی درجه سنده ایکن یازوب کتوریسه جمله عالم
کوزینه شرین کورینه باذن الله تعالی و جمیع اعمالی راست کلوب مرادینه واصل اوله
اما شول شرط ایله یازه که بر طالع بو لوب اکا موافق اوله اول کونده بر طالع
اختیار ایده افاقه تربیعدن و رجعتدن صاقنه زیرا امر برعکس اولور
والحاصل بو اصل شئی چالیشن علم نجومدن خبر اولمق کرکدر ٭ اشبو نجومنک
آدینه قصطاغوجینورشش درلر ایکی باشی واردر بر باشی آدم باشی کبیدر
صاجلری آشغه دوکلمش و بر صورتی دخی کیک بشنه بکزر بر النده دف
و بر النده نای طوتر و اوکنده بر سیره و اغاجی واردر ولوحلری دخی بودر

ااا ه ١ ٧ م ١
ااا ع ١ م
اا ع اا م
اا ع اا ١
اا در اا
اا ع رد اا

ه ٢١ ٦ و ا د ا
اا د ا ع م و ا ا ا
٢١ و لا ااا ه ه
اا ه ااا ااا ع ا اا
ااا ٣ ر ا اا ه
اا ٦ ااا اا

ابوعلی سینا بو لوحلری چوق شرح ایتمشدر اما شهفدر وار کیم بو لوحلری
ساعتنده و برجنده ٭ پس لوحلر اوزرینه نقش اولوب کیدسنده هر
کیمسنه مالی زیاده اولوب جمیع مقصودانه واصل اوله ٭ و [illegible] تکوب
ت

بو صورت نکوینی زنکاری آبادی کاغد اوزرینه مسک و زعفران و حنا صوی ایله
یازوب باغلك و یا بستانك ادرناسنده طپراغ ایچنه پنهان ایتسه لر چکرکه دن
و زنقلدن و قضعکدن و غیر مضر جانه ورلردن اول باغ بامر الله تعالی ایمن اوله
و آفت سماویه دخی ایرشمیه شمس میزان برجنه کلدکده [illegible]
٭ چون شمس میزان برجنه کلد اندقعب بینك اهرلیه ملك اعلادن برفرشته

نزول ایدوب شمه موكل اولور و درت باشی وار آدم باشی كبی اما هر یوزنده
درت گوزی وار و درت الی وار بر الینده تسبیح طوتر و بر الینده مجمر طوتر
و بر الینده ابریق و بر الینده میزان طوتر و اول ملكك آدمی طلسما طوتر ایلدر
و انك حكمنده اون سكز بیك فرشته وار در و انلرك دخی هر بیرینك
امرنده بونكری در در بیك فرشته وار در و انلرك دخی هر بیرینك امرنده
یتمیش بیك تكوین وار در كیم بونلر بر یوزنه آنوب ایودن و بادزدن
تأثیر ایدرلر بامر الله تعالی صورت فرشته اینست

ودخی اول ملكك خاتمی : [illegible] وانك تسبیحی اینت

بسم الله الرحمن الرحیم ٭ اللهم یا نور السموات والارض ٭ یا رب البیت

الحرام ٭ یا رب المسجد الحرام ٭ یا رب البلد الحرام ٭ یا رب الركن والمقام ٭ یا رب

المشعر الحرام ٭ یا رب الحل والحرام ٭ یا رب النور والظلام ٭ یا رب التحیة والسلام

یا رب القدرة فی الانام ٭ بلغ روح محمد عنا التحیة والسلام ٭ سبحانك

یا لا اله الا انت ٭ یا رب الارباب ٭ ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم ٭

ودخی دیلرسكم خاتونلردن وخادملردن وخوبلردن كندویه دوست قیلوب

اهل مطارب اورطه سنده شهرت بولوب علم موسیقیده كامل ونغمی جوب

اولوب ذو فنون اوله ٭ كركدركیم زهره نك بوزین وبروب دبو صورتنی

اوكنده قویه ٭ اول زمانكیم شمس میزان برجینك طقوزنجی درجه سنه كله ٭

وطالع ثوره اغاز ایده ٭ اما كیم احتیاط قلمق كركدركیم ٭ زهره انفلاقه

تحتنده اولمیه ٭ وقمر دخی ثوردن زاید یعنی ایرو اولمیه ٭ سعد منزلده اوله

وزهره تثلیثده اوله مقارنده اولمیه ٭ وسیارلردن قنده بر كوكب اولمیه

اول وقتده كركدركیم بر پاره مسك وزعفران وكل صوینی ایله بو طلسمی بیاض

بر بیاض كاغد اوزرینه یازوب بازوسنك آلتنده كتوره طلسم اینت

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

وما [illegible] ولو جئنا بمثله مددا

صورت تلوین شبوه كاغدك آرقه سنده در

ودخی بو تکوینک صورتی طاوسه بکزر وایکی الی وار آدم الی کبی برالنده کیجه
وبرالنده کاسه طوتر وایکی باشی وار
واول فرشته نک لوحی یازوب
اوایچنده [illegible] صقلیا جمله سنه اول او
ایچنده شازلق ونعمت فراوان اوله
ودخی بو لوحی زنکار وکافور وزعفران

وباد هو لوح

هو هو	هو هو	هو هو	هو هو
هو هو	هو هو	هو هو	هو هو
هو هو	هو هو	هو هو	هو هو
هو هو	هو هو	هو هو	هو هو

وکل صویی ایله شمس برانده وطالع [illegible] وساعت زهره ده ومشتری
دعوتن اوقیوب یازه بعده اوزرنه مشتری بخور ایله عهدنامه سلیمانی
اوقیه بلکل کیم ارواح اشنده هیچ بر ایش اولماز کیم عهدنامه سلیمانی
اوقنمیه ودخی بلکل کیم اشبو طاوس صورتنده اولان تکوینک
آدینه طراغوهینوش درلر شمس عقرب برجنه کله
ملک بعض دعوت قیلنه جونکیم شمس عقرب برجنه واره حق
تعالینک امر ایله کروبیان مقامندن بر فرشته نزول ایدوب
شمسه موکل اولور واول فرشته نک زیر حکمنده اون بش بیک نورانیش

بیک

بیک فرشته واردر وهر برینک زیر حکمنده دخی درتیوز بیک فرشته لر واردر
ودخی هر بریسنک تخت یدنده اوچیوز اوتوز بیک جنیلر واردر کیم بو کائنات
ایچنده تأثیرات ایدرلر واول ملک معظمک صورتی آدم صورتنه بکزر اوچ
باشی والتی ال واردر برالنده قلیج وبر النده یای وبر النده رباب
وبر النده خیار وبر النده ابریق وبر النده کلاه طوتر وخاتمی .

یا کیعلا کطه ودخی برکمسنه اول ملکک تسبیحن اوقوسه بلالردن
امین اوله تسبیح اینست بسم الله الرحمن الرحیم اللهم یا نور النور العلی الاعلی یا رب الاجساد
یا من هو رب کل شیء یا من هو اله کل شیء یا من هو خلق کل شیء یا من هو صانع کل شیء
یا من هو فوق کل شیء یا من هو قبل کل شیء یا من هو بعد کل شیء یا من هو عالم کل شیء
یا من هو قادر علی کل شیء یا من هو یبقی ویفنی کل شیء سبحانک لا اله الا انت
روف الرحیم ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم طهما عا عا یکل

ودخی برکمسنه دوشمنی هلاک ایتمک استه‌سه بو طلسمانی قاره کدی قانیله

ختائی کاغد اوزرینه یازه و سکیچه نوکی اغزینه بغلیه اول سکیچه نوکی اغزنی

محکم ایده ایچلین که آوازه ویرمیه ویرجولکی ایچنه قونیه دخی باشنی آشنه

اصافونیه آغزنی جولکک اسکی سرکه برله طولدوره چلمک آغزنی محکم

بالچقله صوه یه کیم سرکه دوکلمیه آندن کافرلر زنده دفن ایده ودخی

کرکدرکیم بر پاره اسکی کفن پاره سنی الا واول عدونک آدنی کفن ایچنده

یازه اما کرکدرکیم بد طالع ایچنده یازه یا منزل اکلیلده یا بلده ده یازه
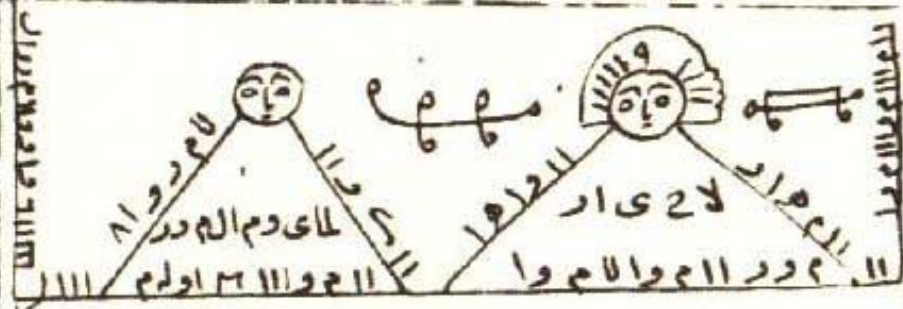
ال م وت ق ی ردن س م سی وح س ام وارن روع وس وادب

ال رداس ے ددم ال اراع سج وک ل م دع ی ن

آمین آمین آمین شرح نکوین لوح او ودخی اول ملک موکلک نکوینی

واردر انک دخی لوحی واردر اول زمانکم بو عملی ایلدکدن صکره بو لوحی دخی

بر پاره اسکی تابوت اوزرینه یازه واول دشمنک آدین بیله یازه و بو نکوینک

صورتن طلوز صو بیله و خاتون قانیله شکل ایده ولوحی دخی انوکله یازه مجرب در

زنکبار ایچنده اولان استادلردن نقل اولنور کیم بو لوحک اونوزالی خواصی واردر

لوح اینست اماکیم بو عملی صقلنی کرکدر

تاکیم یاره هر الینه دوشمیه زیرا کیم

بو عملی بلن آدم برکمسنه ایله صوبت

ایلسه در حال بو عمله شروع ایدوب

اول کمسنه نک بلاکن قصد ایدر ایدی

ددع ۱ ۳ واا ۱ ودوا ۱۱ ۱۱ ۱۱۹۵

۸ ا ود لدد ام ۳ ا ود ۱۱۱ و

ودا ۱۱۱ ۱۱ ۸ ا و ۱ ۲ ۳

ا ۱۱۲ ۱۲ ا و ۲ د ام ا ۱۱ و ۲

۱۱ ع ۱۱ د د ۱۱ ل د ا

یادنی التمسنه یارام سهلدن اوتوری بر مطلوبکه باقمق قصد ایدر. ودخی
بونکو نیکث صورتی بر باشی آدم باشی و بر باشی چوروش باشی و بر باشی اوکوز
باشی کبیدر

صورتی بو

ودخی بر کسنه مدعی سینک حوقلغندن حذر ایدوب دللرین تعلیق مراد
ایلسه بو لوحی یازه و اول مدعیلرک ادلرین بیله یازوب بر قوزه اغاجینک
آلتنه گومه تا جمیع مدعیلرک دللری و اغزلری تعلیق بجوابه قادر اولمیوب
ضررلری باذن الله دفع اوله ایچون شمس [illegible] بدیعی سماده
مقام اعلادن باذن الله تعالی بر فرشته نزول ایدوب ثمه نوکل اولور
انگ ادم گنده سکز یوز بیگ بیگ فرشته لر واردر و آنلرک هر برینک
حکمنده ایکیوز کره یکرمی ایکی بیک فرشته لر واردر و بونلرک دخی هر برینک
زیر حکمنده یوز یکرمی بشر بیک جنیلر واردر کیم بونلر زمینه اینوب تاثیرات
ایدرلر و اول فرشتهٔ معظمک آدی کنفیاطائیل در و صورتی آدمه بکزر بر باشی

داروایکی الی واردر برالنده حربه و برالنده آیینه دورر صورت فرشته هو
بست

ودخی بو فرشته‌نک خاتمی واردر برکمسه‌نک خاتونی ایله الفتی اولماسه
بو خاتمی مسک و زعفران ایله بر پاره کاغده یازوب اول اوین اچنده
دفن ایده‌لر بربرلرینه عظیم محبت اوزره اولورلر خاتم اینست
[illegible] ط ا لسحره ودخی بو ملکک تسبیحی واردر دایما بو تسبیحی
[illegible] قوتیله آقایه متوکل اولوب اوقور و هر کیم دیلرسه کیم
زهد و صلاحیت اوزره اوله بو تسبیحی پنجشنبه کونی اول ساعتده
ملازمت قیله حق تعالی اول کمسنه‌یه عنایت قیلوب جمیع اعمالی خیره
مبدل اوله ودخی دیلر سنک کیم جمیع خلق و عالم سنک ایلوکن سویله‌لر

بو طلسمانی

نسخهٔ مزدهٔ بو مجلده ایکی بروجك احكامی یازلمیوب قالمشدر محرر كتاب فقیر روحی

بنی مجوز

بش صحیفه یا صکاغد قومشمدر ان شاء الله تعالی تمامیله نسخه سی بولندقده
تحریر اولنه شمس نوت برجنه کلدکده مقام اعلادن بامر الله تعالی
کردبان فرشته لردن بر فرشته نزول ایدوب شمسه متوکل اولور
آدینه شمرا کیماغا بیل دیرلر برعظیم مبارک فرشته در حق تعالی آنی رحمت
دریاسندن یاراتمشدر بو ملکک صورتی آدمه بکزر بر باشی وایکی الی
واردر برالنده منشوری وار واوزرنده نقرش اسد ومشیح قریب آیت
کریمه سی یازلمشدر وصول النده حربه طورر وتصویری اشبودر

ودخی بو ملکک تحت یدنده اون یدی کز بیک ودخی یتمش یدی بیک
ملک واردر وآنلرک هر بریسنک حکمنده دخی یوز بکرمی یدیشر بیک ملک واردر
وهر ملکک امرنده دخی سکسن سکز بیک تکوین واردرکه بو کائناته
نزول ایدوب ایودن وباورودن تأثیر ایدرلر واول ملکک خاتمی بودر

١١	م	٩	١	
١١	ل	ه	ط	

ومهرکیم دیرسه کیم برقوم وبابزه شکر نعوذ بوله

ذکرکیم شمس چونکه بدنجی درجه سنه کلدکده بو فرشته‌یه دعوت قیله
و تسبیح ایله بو خاتمی بو پاره صارو کاغذ اوزرینه بدبد قانیله و کافور ایله
یازوب آفتاب بخورین ویره اما بدبدی هلاک قیلمیه بالاده دخی ذکر
اولنمش ایدی قولاغی دبندن بر پاره قان آلوب بنه آزاد ایلیه و آندن صکره
بو طلسملری دخی تسبیح ایتنه یازه و آخرده دخی لوحی بزه دیو کاغدی
اول لشکر اچنده بر علم باشنه بغلیه بامر الله تعالی اول لشکر منصور و مظفر اوله
اما یازرکن قمر برج اسدده اوله و مریخه ناظر اوله و اونجی کون کیم مشتری
مستوی اوله چونکیم بو شروط بزینه کله ان شاء الله تعالی منصور اوله اشبه
اولیه تسبیح [illegible] بسم الله الرحمن الرحیم اللهم مرتب الملائکة [illegible] الاعلی
لا اله الا انت القادر الغالب سبحانک یاهو یا من جعل الارض مهادا و یا من
جعل الجبال اوتادا یا من جعل اللیل لباسا یا من جعل النهار معاشا یا من جعل
النوم سباتا یا من جعل الاشیاء ازواجا یا من جعل النار رصادا یا من جعل
الخلایق ازواجا یا من هو هو یا هو ودخی بو طلسمی سعد طالعده یازه
ودخی محبت ایچون بو طلسمی پنجشنبه کونی اول ساعتده و عداوت
ایچون شنبه کونی اول ساعتده یازه بو قدر شرح کفایت ایدر [illegible] ثبت

[illegible]

ودخی بكل كيم اول ملكك نكوبی صورتی ارسلانه بكزر اما باشی قوش باشنه
بكزر ايكی قنادی وار وقويروغی اژدرهايه بكزر ۴ درنه حمام ... دوش
واكر دبرسن كيم بر كمسنه كندويه مطيع ومنقاد ايده سك بو صورت
نكوبی ميمون قانيله ومسك وزعفران برله واول طلسمانلرك آخوندن
درت طلسمی آيره بله يازه سن واذ زنده كتوره سن اما كيم كيك درسنه
يازه سن باذن الله تعالی مطلوب مطيع ومنقاد اوله صورت نكوبن .

ودخی هر كيم بو لوحی يكشنبه كونی ساعت مشتريده پولاد قلم ايله باقر لوحه
اوزرينه نقش ايدوب ديباجه حروب برپاره
مسك ايله بيله كتوره حيواناتدن زيان
كورميه و بو لوحی صويه براغوب صبح
طونان آدمه ايچوره لر باذن الله تعالی
شفا بوله و بو محله كلنجه شمك اون ايكی

١١١ ٩ ١١ ١١١ ٣ ١١١ ١٩٦ الم!
ددوم د١١ ٥ ١١ د١هم مد
دا و سر سودح ا د ا رح
د١١١ م م د ا له ددال ٨
ام د د د ١١ د د ١١ د
الدم دد دد ن ١١ ٥ ه

بروج اوزره اولان ملكك ونكوبيلرك بيان وعيان ايلدك بوندن صكره
نمرك دخی بكرمی سكز منزلده اولان احوالن بيان ايده لم ان شاء الله تعالی

باب خامس شمس و قمر برسنه‌لی دهرکونده واقع اولور بونلری
بیان ایدر شمس و قمرک کونلری هرکونده قنغی برجده و قنغی
منزلده اولدوغن اشبو دائره‌ده بیان ایلدک حسابی رومی آیلر حسابنجه
و یاخود بروج حسابنجه اولور اصحابنه اشبو دائره‌ده معلوم اولور

باب منازل قمری بیان ایدر ایمدی قمرک منازلی اوتوز کونده سیر ایدر
و هر بر منزله کلدکجه بر ملک موکل اولور و انلرک تحت حکومتنده نیجه بیک کوکبلری
و جنیلری واردر شمدی بیان اولدوغی کبی قمرک دخی بو قدر کره نیجه یوز بیک
ملکی واردر که اعدادین الحق حق سبحانه و تعالی حضرتلری بلور و قمرک کواکباتی

ادکی سیر

ادنی سبده دار قیاس اینکه سایر کواکبلر دخی بوکا قیاس اولنوب نیجه ملائکلر
دخی انلر خدمت ایدرلر ایدی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک قدرتنی کمینه ادراک
ایمزلکلق بیله کندی قدرتنی کندی بلور بزاودن بیلکزینک عالم الجنده اولان
مخلوق جمله قدرتنده حیران و سرکرداندر [illegible]
بلمک کرکدر کیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری قمر هر بر منزله کلدکده بر ملک موکل
ارسال ایدر و انکت زیر حکومتنده دخی نیجه بیک ارواح وتکوین اولور
واول فرشته نک کیم صورتی شرطین منزلنه موکلدر ارسلانه بنکشدر
اول ارسلانک ایکی باشی وسکز ایاغی واردر واوزرنده بر آدم صفتی
اوزنده بر ملک واردر آدینه خیتوریش دیرلر بر آدمدرکه درت الی واردر
بر النده سرمه دان و بر النده دستارچه و بر النده آینه و بر النده قرابه
طوتارلر واول شبرکک آدنه سطرنابل دیرلر انک خاتمی دخی ابجت
[illegible] دیرلرسکه کیم بو ملک موکلی دعوت قیلمیش دیلده ١١١٩ ط ٣ ١١١ ر ح ل
اول بدی فرشته نک آدی اوقیه‌سن واول وقت آفتاب بخورین یقمق کرکدر
وهم بخور زهره دن برمک کرکدر وبخوری قرشندرمق کرکدر وقرض کبی
وزن ایدوب اوده اتمق کرکدر واکر محبوب محبتی ایچون واکابر ایچون ایسه
طالعی اسددن وتثلیثدن ماه ومشتری برجنده ایکن یازه‌سن ودخی
بر خاتمک النی ودلنی وکوزلرنی تعلمق دیلرسن مناسب طالعده بو اسمایی
یازوب بر خاتمک مشهدنه کومه قویه‌سن ایده‌سن کیم فلانه اوغلی فلانک
یاوز کوزینی و یاوز النی ویاوز دلینی تعلدم دیه‌سن زهی بر فاتله یازه‌سن
اما بو هدی اولدرمیه‌سن قولاغی دیبندن قان آقوب ازاد ایده‌سن ودخی
صورت تکوینی بیله یازه‌سن وطلسمانی دخی بیله یازه‌سن صاره قویاسن
ویوزنی تکوین جانبنه دوندوره‌سن [illegible]
حنطاهاهیینودش، طنخاهینوهورش، کنخالینوهورش

ودخی بو عملی یازرکن بو فرشتەنك صورتنی اوکنده قویه و یدی کره عهدنامه
سلیمان ایله بوه اسملری اوقیه و سوره کهفی دخی یدی کره اوقیه و دعوتن
بخورن ویره بخوری شکر و لادن و مصطکی و بو طلسملری دخی یازه

صورت

در بیان منزل بطین چون قمر بطین منزلنه کله حق تعالینک امریله قمره بر ملك
موکل اولور انک صورتی ایکی ییلان کبیدر هر بر ییلانک ایکی باشی وار
و ایکیشر الی وار بر برینه صارمشمشلردر بر النده یانمش چراغ واردر
و بر النده طرق علو نار انک آدینه قبطابیل درلر و دخی انک خاتمی واردر
خاتمی بو در [illegible] هر کیم ایکی کشی آرهسنده عداوت
قیلمق مراد ایلسه و بر برندن آیرمق مراد ایلسه بو طلسمی کتان یاغیله
یعنی بزر یاغیله اولو کفنی اوزرینه یازه کفن بولنمز ایسه کفندن زیاده
قلان پارچه اوزرینه دخی جائزدر یازوب ایکی یول کچر محله دفن ایده و اول
ایکی کشینک آرالرینه یازوب عهدنامه سلیمانی یدی کره اوقیه و آندن صکره
ایده کبیم القینا العداوة بین فلان و بین فلان کما عداوتی [illegible] شکلین

صاوشه واول کون آجی نسنه لر واکشی نسنه لر یه کیم اثری تیز ظاهر اوله
آنه حق تعالیدن خوف ایدوب دکه کشیه ایتمیه صورتک لوحی بو
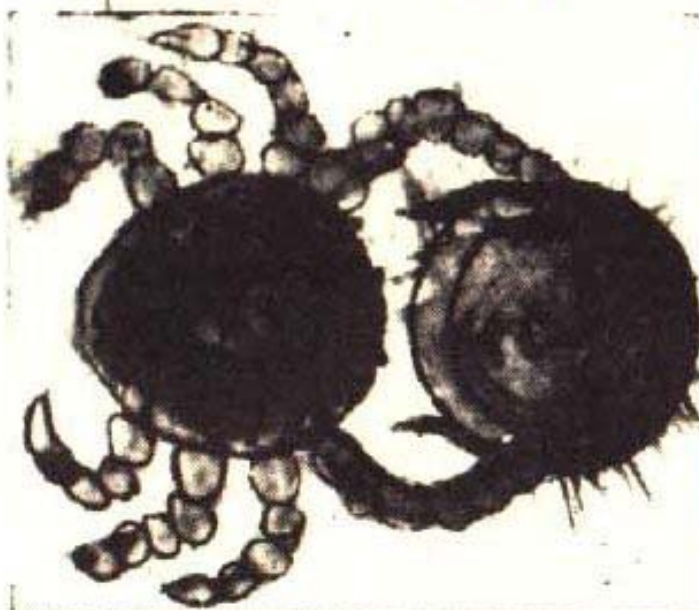
صورتی بنیچ کبیدر اوزرنده
برآی واردر و بونک آدینه
زرقاطاهوشش اکر دیرسک
کیم عمل درست اوله بر عورت
ایله جماع قیلوب غسل ایده وخی
بو خاتمی یازه بو قبویه براغه
خاتم اینست

بیشنجی منزل ثریا قچن قمر ثریا منزلنه کله حق تعالینک امریله بر ملک
موکل اوله و اول ملکک صورتی آدم صورتنه بکزر که بر قازارقاسنده اوتوره
ایکی الی وار بر النده بلبازه و بر النده قفاه بر دوقی دوتر انک آدینه
سمقطاطوشش درلر خاتمی اینست

برکیشی یولدن دندرمک دیلرسک بو طلسمی صورت قابیله مسک ایله قواق
اغاجی تخته سنه یازه و براغو طاشی النه قویه و دخی ایده کیم بغلدم فلان ابن
فلانی آنکه صکره بر پاره کلدن آدمه بکزر نسنه دوزه بو آدمی اول
صورتک آرقه سنه یازوب نقش ایده کیم بو صورت فلان ابن فلانک
صورتیدر و بو طلسمی بر پاره کاغده یازوب اول صورتک بوینه آصه
قویه و بو عملی ایدرکن دلیده یازیش
اون ایکی فرشته نک اسملرینی
اوقیه کرکدر و مریخ بخوری یاقمق
کرکدر صورت طلسم اینست

اسمیدر بونلر . مغیبطارائیل طارهاغاك كاعلیبور ۰
فیماطایستارده ۰ لاقیماطارنور ۰ فیمغینور ۰ سبنطاعاری
كاطارهودرش ۰ سنیلاطارده ۰ طماكاعاییل ۰ سقماكادوس ۰
فلاطاغودرش ۰ ودخی اول جنی كه تكوین فرشته در صورتی لقلقه بكزر
درت ایاغی وار واوكنده بر چناق صوواردر آدینه سلوطاهایل درلر
بلالری دفع اتمك ایچون یازوب اوزلر بواسمه قویه ودخی اوكی
وحرامیلری دفع اتمك ایچون یازه اول یرده قویه دفع ایده آما اركدر
میمون قانیله یازه خاتم اینست

عجب اوستادلری درلركیم بوخاتمی نوشروان یازدروب بونلرنده
كتوردی جمله عدولری دفع اولدی دریان مغزل دبران
قجن كیم قمر دبران منزلنه كله حق تعالینك امریله بر ملك موكل اولور
آدینه انیرحاابیل درلر صورتی اژدهایه بكزر ایكی باشی وایكی قنادی

دار

دار داوکنده بر قرغه دار در . وچون بر کمسنه دیلسک کیم رنجور اوله سن
وباجود هلاک ایده سن بو اسملری صوغان قابوغنه یازوب مقراض ایله
هر پاره سن اره قدر ایدوب روزگاره ویره سن اما اول کشینک آدینی
وآنه سی آدینی بیله یازه سن . کفهما طایبل . کمطاهاابیل
سفهما طایئل . نوذعاکابیل . ودعاجلاطاییل . ودخی بو طلسماتی
قره خروس قانیله بر پاره کفن اوزرینه یازه بر اسکی مقبره نک پهلوسنه
آلتنه کومه اول خصمک آدینی وآناسی آدینی بیله یازه طلسمات بودر

آندن صکره کیم بو اسمار طلسماتلری هر کیم عمله کتوره بو خاتمی دخی یازه
اما عورت قانیله یازه و بر اسکی قبره یه براغه خاتم بودر
اما اگر کیم زحل دعوتی اوقیه سن
والتی کزه بخورن ویره سن دیدی کره عهدنامه سلیمانی اوقیه سن

ودخی اول جنی کیم بو منزله موکلدر انکٔ صورتی بغایه بکزر ایکی باشی وار
اغزلرندن ییلان طوغارلر وانک آدینه سلفاطوس دیرلر اکر دیلرسک
کیم جنیلر اشه کلهلر بر پاره مائی کاغد اوزرینه بو اسملری یازوب دکرمن
قطبنه یاپشدرهسن وعطارد بخور ایدهسن ارواح خدمتنده ثنک بو
اوزره اولهلر اول دیولرک اسملری بودر خلیخیفوش ؛ حفیطوش ؛
خیطیغوش ؛ سلفاهیوش ؛ سلجاطوش ؛ سلجاماطوش ؛
اولانکوبنه جنی نک صورتی اینست

ودخی بیان منزل هقعه جون قمر هقعه منزلنه کلسه بر فرشته اکه موکل اولدی
انک آدینه [illegible] ائیل درلر حق تعالی انی آدم شکلنده یارادوب ویردی درت
الی وایکی ایاغی وباشی ارسلان باشنه بکزر وایاقلری دوه ایاغینه بکزر
بر النده حربا وبر النده سبرکه وبر النده خنجر وبر النده طارق دوتر
ودخی فرشته ودخی اکه موکلدر اسملری محارائیل ؛ محاطاهائیل ؛
مکاکائیل ؛ بوطادعائیل ؛ بقاطاعائیل ؛ سقمهاطائیل قطبارطائیل
قطبارطائیل هورجائیل ؛ قلوطامائیل ؛ عرهاطائیل ؛ ولالاسائیل
فلاطودائیل ؛ فماغارائیل ؛ فماهائیل ؛ شماطاغائیل ؛ وراغارائیل
طوفاداغائیل ؛ فماطارائیل ؛ افلاطاهائیل ؛ نوغارلائیل ؛ شرنارائیل
نورانائیل ؛ طبکادائیل ؛ کماکائیل ؛ کبردکائیل ؛ رغاطائیل ؛ هوراعئیل

ملاطاما یئل صطلبدییل سقهاطاییل وردهاماییل مسحیاییل
مبکاماییل زناطاهاییل طباطاهاییل وراطبالاییل تماطاراییل
سلاماعاییل عیکاییل علاکاماییل دیهرکیم مسک وزعفران برله
بو ملک موکلی دبو فرق اسملری وطلسمی بیله یازه هر دغایه کیم وارسه جنکه
ایتسه هر جنک وجدال اسنده اکا نقصان وخلل کلمیه باذن الله تعالی
اما طالع اسدده یازه ویاخود تثلیث آفتابده یازه ویا مریخده یازه دخی
یاننکن مریخ دعوتن اوقیه وقرق کره افتاب دعوتن اوقیه وآفتاب بخورین
دیره ودخی یاریجوزدن اول یدی کون تعذر ایجنده اوله یعنی یدی کون
وبدی کیجه حیوانات یمیه عبادت قلوب خلوتده اوتوره عزلت قیله
وبو طلسمانی کیبک دریسنه یازه تاکیم اتشی دورسنکله طلسمات ایشت

یاشلیخوثا

ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم ودخی اول جنی کیم
بو فرشته نک نکوبندر صورتی کدی صورتنه بکزر وآدینه سقدلیه و...

دیرلر بر یرده کیم قویروغی اوزدن ویا عقرب اولسه دفع اتمکیچون
بر پاره کاغده آق صوغان صولی ایله اشبو سرطان صورتنی یازوب
اول اوده دفن ایتسه‌لر هر بیلان وعقرب اول خانه‌یه گیرمیه صورت
سرطان اینست

ودخی

دخی بیلمک گرکدر کیم اول ملکوک تکوینی کیم دیلرسه‌ک آنک دخی صورتی
کدی گبیدر
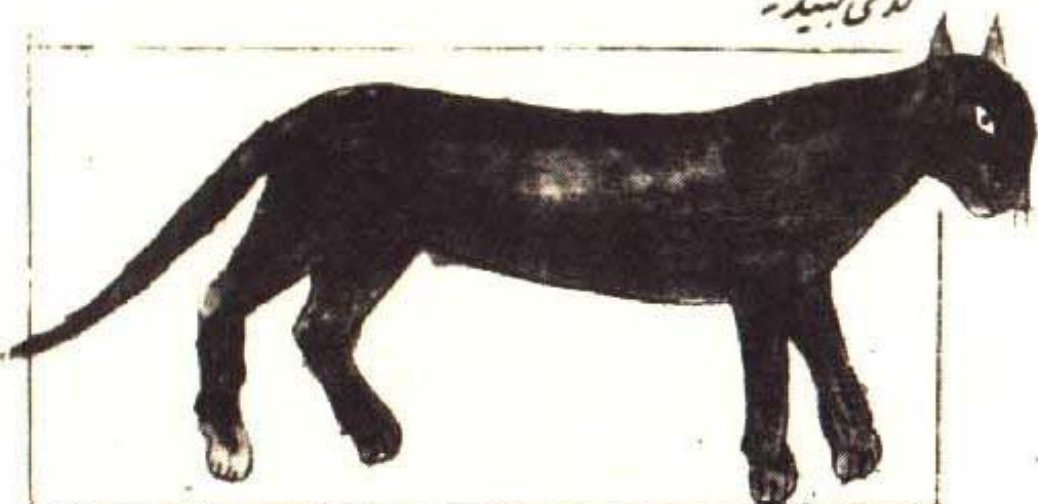
دربیان منزل هنعه تحت کیم قمر هنعه منزلنه کلسه بامر الله تعالی
بر ملک سی‌کلو کیم آنک آدینه قعهاطا ئیل دیرلر صورتی فیل
صورتنه بکزر و اوزرنده درت آدم اوتورر بربسنک النده قلیج وار
وبربسنک النده تیروکمان وبربنک النده شبشه وزرقه وسنان
طوتار و بکهه بربسنک کیم بربکسنه اولو دولته ایرشه بو صورتی اوکنده
قویه وقتاکیم آفتاب زهره ایله تسلیثنده اوله بو طلسماتی مسک وزعفران
و بید قانی و بعضو صوی ایله کبک دریسنه یازه واوزرنده کتوره ودخی
مصری اتون ایله هیکل آوته خطا واقع اولمیه لکن ریاضتسز وعهدنامه
سز اولماز و دخی بو طلسمات الته یانته یازمق گرکدر و یازرکن دیمک
گرکدر کیم فلان اوغلی فلانک دولته اقبالنی کتوردم فلان اوغلی فلانک
باشنه اوردم الله تعالی نک امریله دیا اندن صکره بو تیمش بلکت آدین
ثبتش کره اوقیه یدی کون تقوی ایده وجماع ایتمیه وهر کون اوقیه کیم
بو ارواح عرش اعظمه . . . . طادغاهابیل طماغاطارئیل
کماقادعائیل سلامطارائیل ولاطارعائیل فماطاعائیل
طوطارائیل افلاطورائیل صقلاطورائیل سقلاطورائیل

کاعادئیل، قصلاطائیل، درطاهائیل، سفهاطائیل، مملاطائیل

املاطوراثیل، کاساراثیل، اسرافائیل، مکلکائیل، شلاطافائیل

عماکائیل، فلاکاهال، سلاکماطال، دبرلاکال، درطاعالک،

قطبارعال، سکاماط، شطاهود، مطیطان، مکوراماط

سلاطود، فلاکمورش، فلاطوردن، ملاطاربن، سنسهماطوراثیل

ولاداعائیل، کمادکاریم، زمانطارعین، کماطاطود، یانوراطائیل

قصطاورن، قسطاغازم، فماطازیف، سفلاطوراط

عفعطارون، سلفهلوس، سلحاطارون، طماعادون

اوسطائیل، عزطلاط، فقرطارون، عقرولائیل، فرماطاروش

افلاطارقط، عوعولاروذا، اسقاطینور، سقهماطوراش

املاطوراق، کنجابیادوم، طبقاریط، بویانسطورش

مروانوس، مراطیناروش، عطقرارو، عماطایف، سماعاریغوط

فماعولای، املاطورش، تمطاروائیل، مطرطاریابیل، ودخی

بلکم بو طلسمات شریف بودر

ودخی بو صورت تکوینی کیم یازمق کرکدر اول جهتدنکیم یازوب کتورن
کمسنه خلایق ارهسنده اخفی زیاده اوله دباوزدلدن بری اوله ودخی
بوکتوبنک صورتی برآت درکیم ایکی باشی وار صورتی

[illegible] ین منزل ذراع جونکیم قمر ذراع منزلنه کلسه بر ملک کلوب متوکل اوله
انک آدینه خطا نایبل دیرلر صورتی آدمه بکزر درت الی وار آدم
الی کبی وایکی اباغی وار آت اباغی کبی بر النده [illegible] قوشی دیر النده
لوح ویر النده خنجر وبر النده قامتش طوتر بر ملکدر اکر دیلرسک
کیم بر یوله تیز تیز کیدوب وهیچ اول یولده بر نسنه‌کی ضایع تمیوب
یورلمیه‌سن کرکدرکیم بو طلسمانی شرف قمرده یازه‌سن مسک
وزعفران برله بعده بخور قمر ایله تبخیر ایدوب قولتوغنک آلتنده
مشما برله صاروب کتوره‌سن باذن الله تعالی نه قدر یول کیم
کیدرسه یورلمیه بر روایتده آفتاب بخوری دیر ملک کرکدر طلسم
ا١ ط ا ک م ا و د ا ١١ ـــ ١١ ١١١ ١١ ٨ ١١ ٨ م ا ع ٤ ١١١١١

٨	١	٦
٣	٥	٧
٤	٩	٢

ودخی بو بدی دیوآدلرینی نقش کره اوقیه نام دبو
شطاغیوذش • کطاعهینورش • طماطما هودش • وعلاطینورش
کماطاغینورش • سفهماطلینورش • عماطینورش ودخی
اشبو فرشته صورتنی بیله بازمق کرکدر و رنکنی نیلکون اتمک
کرکدر تاکیم خاصیتی زیاده اوله بو ملک آدم صورتنده در
الکی غنادی واردر • لکن اسمی نسخه مزده اولمدوغی اجلدن
بنده‌ده تحریر ایلمه‌دک برغیری نسخه‌ده
بولنوره اشبو آچق محله کتب اولنه صورت فرشته

دوخی بو فرشته نک کوربنی صورتی بر دوه کبیدر اوج باشی وارده
اورته سنده بر آدم اوتورر باشنده بیشل عمامه سی واردر دوه نک
جهارن طوتر آدینه رباطیفوتیش دیرلر کمیا اوزرینه موکلدر دخی
دیرلر کیم بونک بر حکومتنده اون دیو واردر آنلر دخی کمیا اوزرینه
موکل اولوب اول عملی اشلین کمسنه لرک عملن باطل ایدر واشلمکه
مانع اولور بو فنه طالب اولانه اولا لازمدر که بر بوجه طاغ کیم دائما
اوزرندن فار آکسک اولمیه مثلا کشمش داغی کبی واکر دیلرسک کیم
کمیا عملن اله کتوره سن بو دیولری اول بوجه طاغده دعوت
قیلهسن میمون اعظم عزیمتیله بعده انلردن مرادک حاصل ایده سن
وبو دیولرین اسملری بودر فردجوش دجنطوش دخلجبوش

وخلجقیاش وخنطفنفوش وسلجلبوش دکلجفیوش وهلهبنوش
وجهلاطوش کاملوهینوش صورت رناطیبوس ایشته

دردنجی منزل بترده چون بو منزله کلسه بر ملک موکل کلور کیم آدینه
توبا بیل دیرلر صورتی قیون قوجه بکزر واوزرنده بر لقلق قوشی
اوتورر بورنی قورو غندن بکا طورر اما آیقلری آدم ایاغنه بکزر
ودخی انک تکوین جنبسنک آدینه سعقلا طور دیرلر
هیکلی آدم هیکلنه بکزر آما دورت باشی واردر هر باشی بیلان باشنه
بکزر ودخی آدم الی کبی ایکی الی واردر برالنده یلبازه طوتار
وبر النده بالق طوتار برعجیب هیاتلو فرشته در ودخی انک
خاتمی واردر صورت خاتم اینشته ⌒ ⌒ ⌒ ⌒ ⌒

واکر بر کسنک کیم بر کیشینک دلنی و افعالنی بغلیه سن دیو صورتی
اوکنه قویه سن و بو طلسمی بر زنکار رنک کاغذ اوزرینه کافور
و زعفران ایله یازه سن بعده اشنک دریسنه الله بلک ایله صاره سن
کیم فلان اوغلان ایلکی اوله دایده کیم فلان ابن فلانک بندن طرفداولان
انجرتی و دلنی بغلدم ابدی بم قصدمه سوز سویلیه قاله ابدی سد یاجوج
کیم حضرت اسکندر باغدی یاجوج و ماجوج عنندنیهم اسد تعالینک فعلی
برله انک کبی سد بغلدم دیه انجلین بغلنمش اولسون دیه بعده بر
اغز طاش آلته قویه طلسم اینت

واکر برکشینک اشنی وکوجنی بغلیاسن کیم آنک بجنی واشنی آچلمیه
براسکی مقبره دن بر پاره تابوت آلاسن بو طلسمی اوزرینه یازه سن
ذکر اولنند وغی یکمی ایده سن کیم فلان اوغلی فلانک اشنی وکوجنی بغلادم
انجلیس کیم بو کورخانده یاتان تابوت ایله میتوک جسمی ترابی قبرده
و برمزسه ال بغلو ودل بغلو تیوریسه فلان ابن فلانک دخی بغلو اوله
بعده بو اوراحک آدلرینی دخی یدی کره اوقویه سن اینست
فطاطاهود، فقطاغاقود، هطاماغود، طماطوقود، سقهاطوقود
کیاطاقود، دیاکاغود، ودخی اول جنی کیم بو منزلک موکلیدر آدینه
اکر بو جنی نک خاتمنی زنکار ایله وسرکه ایله بر پاره کاغد
اوزرینه یازه سن دخی بر اسکی قیویه براغه سن وعدولرک آدین بیله یازه سن
خاتم اینست ـ عععع ههه اا هه اا ه ه صص صص ص ـ ودخی دیلرسنکم
بر جنی محبوس قلاسن اسمنی بر شیشه ایچنه یازوب قویه سن واغزینی بغلیوب
مهرلیه سن باذن الله تعالی محبوس اوله، صورت سعقلاطور اینست

بیان منزل طرفه چون قمر طرفه منزلنه کلسه بر ملک کلوب موکل اولور انک
آدینه قنطائیل دیرلر صورتی نمازه طورمش تجبه اوتورمش سجاده اوزرنده
اوتورمش آدمه بکزر اوکنده قندیل بنار ایکی قنادی وار بر ملکدر دخی
انک بر خاتمی واردر بو خاتمی مسک و زعفران و کل صویی ایله سمرقند
کاغدی اوزرینه یازوب کتوریسه آدمیلر وادلو بکلر ارسنده عزیز و محترم اوله
اما بو عملی یازرکن قمر طرفه منزلنده اولوب عطارد کن بخورن ویره و عهدنامه
سلیمانی اوقیه بنم کیم ملکلرک عهد نامه سز هیچ برشی عمل کلمز صورت ملک اینست

در بیان منزل جبهه قمر جبهه منزلنه کلسه بر فرشته کلوب قمره موکل اولور انک
آدینه هیجائیل دیرلر صورتی آدمه بکزر اما کیم اوچ باشی واردر بر باشی بلان
و بر باشی [illegible] و بر باشی سیمرغ باشنه بکزر و درت الی دخی واردر بر النده
الما و بر النده بچاق و بر النده بر پاره صاچ و بر النده قولابه طوتار و اکر
برکسنه نک اوتبوسی تغلباسن کرکدرکیم قمر جبهه منزلنده ایکن بر دلنماک
نعل اوزرینه بو طلسماتی مسک و زعفران و عورت فانیله کیم فعاد اکمش اوله

بازه و . بره کیم فلانه اوغلی فلانك اوکوسن بغلدم واکر محبت ایچون یازرسه دیه کیم
فلانه اوغلی فلانك عقلنی وفکرنی محبت ایچون بغلدم ومحبتی زیاده ایلدم العجل العجل
العجل الساعة الساعة   طلسم اینست

چونکیم بو طلسمی یازه دیو افسونی اوقیه برکره اول نعله اوره ویدی کره دخی
ایده کیم القنا النار والنیران فی محبته مودة عشق فلان بن فلان وآندن
اول نعلی اوده براغه وکرکدر کیم او دوتوتونسز اوله ووقتی یکشنبه وبازینه
کونی اوله ودر طالع اختیار قیله محبت ایچون اولورسه قمر زهره ایله تسدیس
وبا تثلیثده اوله واکر عداوت ایچون اولورسه قمر مریخ ایله وبا زحل ایله تربیعده
وبا مقابلده وبا مقارنه‌ده اوله. وبو افسونی اوقیه اینست نعل آمد نفسان
ماه آمد تابان ابر آمد باران شیر آمد غران بلبل آمد خوان مار آمد غلطان
برق آمد درخشان دیو آمد بازان بید آمد لرزان آب آمد سیلان خاك آمد
ویران نار آمد سوزان باد آمد وازان تیر آمد خوان سیف آمد وتازان
دیلسا جوبلیه اقوبیه نعل کلده بابلسانه ای کلدی تابان نه بلوط

كلدی

کلدی باران نه ارسلان کلدی عران نه ببل کلدی خراجان نه بیلان
کلدی غلبان نه برق کلدی رخسان نه دیو کلدی باران نه سکود کلدی
لرزان نه صو کلدی سیلان نه طراق کلدی ریزان نه اود کلدی سوزان
نه ببل کلدی اوزان نه اوق کلدی بران نه قلیج کلدی که عشق کلدی
نازان که اود کلدی سوزان ده کیم فلان کلدی کریان کلدی تنی
لرزان کلدی دلی بریان کلدی ببره غلتان کلدی بوصلجان کلدی
که خوشان کلدلرجانه کلدی کیم جان کلدی کلدی کیم رمان کلدی کلدی
کیم حبان کلدی کلدی کیم بیابان کلدی کلدی کیم ارسلان اغزنه کلدی
آندن صکره دیرکیم بو ملک جنکنک خاتمی حقیچون سن ایت کتور کل دیه
اندن نعلی اوده قپایه عجایب کوره صورت کوزن ایمشت
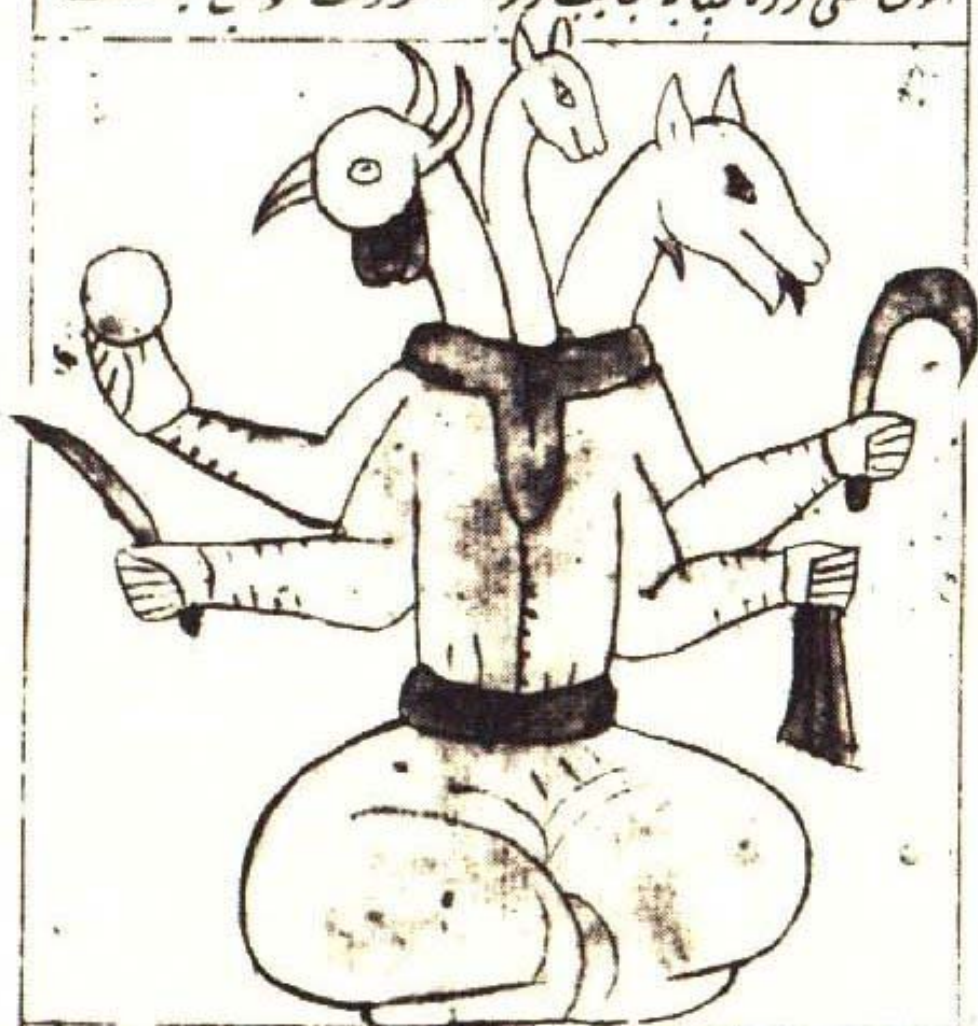
ودخی بو فرشته نک نکونی صورت زداقه کبنده یانبنی آرقه سنه قومش

آدینه ضماسو عورشن دبرلر صورتی اینست

در بیان منزل زبره در چونکیم قمر بو منزله کله بر ملک کلوب قمره موکل اوله
آدینه هکا کاوطائیل ویررلر انک صورتی همچنان فرشته گبیدر درت الی واردر
اته باشی قوش باشنه بکزر ودرت النده دخی ریحانلو کل طوتار واکر بر کشی
دلیه کیم ارواحلری کنده یه مطیع قیله اولا کرکدر کیم قرق کون اربعینه کیروب
اوروج طوتوب حیواناتدن پرهیز ایده بخور مشتری و بخور زهره و بخور آفتاب
ایله قرشوروب قرصلر ایده آندن بو قرق کون ایچنده بر کون ایله بر کیجه ده
سکسان عدد قرص بخور ایده و کیجه ده و کوندزده بدلشر کره عهدنامه سیلیمی
اوقیه ودایم طهارت برله اوتوره قرق کون تمام اولدقده مندل کبراسنی
بر بوجه طاغ باشنه دوشه یوب ارواحی دعوت قیله و یتمش کره قل اوحی
سوره سن اوقیوب بو طلسمانی اول ساعت ایچنده مسک و زعفران ایله
یازوب موم ایله قبلایوب کندوده صقلایه مادامکه بو طلسمات اوزرنده
اوله قرق جنی انک حکمنه رام اوله و یا خود بو طلسمی مسک و زعفران وده ایله
دکوکرجن قانیله اوله اما بیاض کوکرجن اوله نیته کیم ذکر ایلدک قولاقلری

هركيم ديلرسه عورتلر اكا محبت ايده بو صورتى بر پاره كاغده و بو اسملرى اولن
صورتك بوقاروسنه يازه اندن صكره اول صورتن سينه سى اوزرينه اوقويوب
اوره وايده كيم درفسون هيتجوا قلوب النساء فى الملا العالم، تمحيثا
هسقياد شقفنا بحق الله الاكبر اعظم وبحرمته بهذه الدعوة الحق،
ودعوة الملائكة الوحا الوحا العجل العجل العجل الساعة الساعة
الساعة بالملك الاكبر الاشرق ميمون الاعظم بو نكيم بو وجهله اوقيه اندن
بخور ويره و بو دعاء اوقيه بسم الله الرحمن الرحيم اللهم بلطف كرمك
مع الملائكة المقربين وانبياء المرسلين اسئلك بحق رب العرش العظيم
ايتها السيرة الرطبة المعتدلة اللطيفة احسن الخلق الغنى كنه صاحب الزينة
والحيلة والذهب والجواهر والطرافة واللهو والطراب والغنا بحركت

بها الاذمار والعيدان واللعب والجراح والمغانت والغابلة واللطفت
العادلة التصغية على الانكحة محبت العشرة والطرب وسروران والطيب
اسئلك من زينتك بزينة الاكواكب وبزينة اللهو والطرب تفعل لي كذا
وكذا چونكيم بو دعوتى اوقيه سن بالونز اوت ايله سكز كره بخور ويره سن
ودنكلو طونلر كيه سن وجواهر ايله زين اوله سن وياخود براز جواهر
كتوره سن آندن صكره بو خاتمى مسك وزعفران برله يازه سن اون
بركره بخور ويره سن ايشت [illegible]

[illegible] چون قمر صرفه منزلنه كلسه الله تعالينك امر ايله بر ملك كلوب
قمره متوكل اولور انك آدى [illegible] در صورتى آدمه بكزر اما كيم انكا
باشى واردر بر باشى صغير بشنه دبر باشى دوه باشنه بكزر ودرت الى واردر
برالنده دستى وبرالنده برداق طوتر بركسنه عشق ايله اوده طلوع ايلسك

كركدن كيم بو طلسماتي كومش لوح اوزرينه يازه واتى آنوك صاحبى ايله صاروب
بر قراكو قيويه براغه وبدى كره عهدنامه اوقيه وعود وشكر ولادن ومصطكى
ترشدوروب بيله يازه واول ولده وكن كمسنه نك آدى مندل ميمون اوزرينه
بكا ايجون كروب اوتوره هنوز مندلدن طشره كلمدين ولدوكى كشى حاضر اوله

ودعوت ونارنجات وطلسمات بودر عزمت عليكم يا اصحاب السحر والوسواس
واهل المنار من جنود ابليس سيد الشياطين ويا معشر الذي يوسوسون
في قلوب بني آدم وبنات حوا اجمعين شهوات مختلفه ولذات شتى ويطيعون
في العالم بقضاى حوايج بمواهطشة بمواهطهيوية بمواكيهشة بموا
كهيوهشة بمواعطلشة بمواعطلهوهشة بموالشة بموابيوسة
الوحا الوحا يا ملك الجن والشياطين بحق قمه وجوشش
وحنطوشش وحنطينقوشش وخلجفيوشش ويا من عشره اسقفه
الرجحتر ولا يابت الذي من نغيه واحده وآتا مو الذين النصرانية مع اعوانكم
واعوانك وجنود اولادك ملك ابيض وابيك بني مرة وجنقوشش
الوحا الوحا يا ملك الشياطين بحق نقش خاتم سليمان ابن داود عليهما السلام

وبحق كسطفطيها لسطعطهمها ابها محل بسهم وبحق العجل العجل العجل

طلسمات عجايب مجربات اينست

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

هيجت فلان بنت فلانه في محبت فلان ابن فلانه الوحا العجل اليمن
الساعة ودخي اول جني كيم بو منزلك تكوينده صورتي كربيه بكزر
آدمي وفاصل بل دولر هر كشي كيم بو تكوينك صورتن يازوب
زيت يا غيله چراقده ياقه هر كيمك آدين دلرسه بيله ياقه الله
تعالى بيتك امريله اول كشينك قراري قلميا سكا كله آشفته اوله
اما كركدر كيم يازركن طتلو بيا اكشي واجي نسنه لر يميه غايت
مجربدر وقاضي خلاصي رحمة الله عليه بو اعمالي دايم ايدردي
صورت تكوين اينست

در بيان منزل غوا قمر غوا
منزلنه كلسه الله تعالىنك امريله
برملك كلوب اكه موكل اولور
انك آدينه ... نفا جيا ئيل درلر
همان فرشته صورتنه بكزر ايكي قنادي

واردر ايكي الي ولركه انكان جكره وادج اوق طوتر اوكنده برشمع دبر
شمعدان وار ونشانه اوق اورمق دلر بو طلسمي كيمك دلرسه
يازوب يانينه بغليا قوس طالعي ايچنده اما كيم مسك وزعفران ايله
يازه واق كوكرجين قانيله يازه اول كاغدن اوق اندمجه اكزي

خطا ایتمیه کرات ایله تجربه اولنمشدر صورت ثابت

و دخی و بر سکز کیم آدمیلرک کوزلوین بغلیابسن اگر کدرکیم خفاش قانیله
و موشی قانیله بو طلسمی قازه لری در سنه یزه و قولنغی آلتنده کتوره
و عطارد بخورن ویره و خلوت خانه ده یازه کیم کنده دن غیری جاملو
کمسنه اولمیا اما چهارشنبه کیجه سی یازه و ایکنجی اولنده اولو طلسمی بودر

ودخی اول جنوک منزلک تکوبندر انکک صورتی کوکمه بکزر ایم اکا اقلی
کربه درلر وانکک آدینه ... نوریتش درلر ودخی بو تکوبنک اوزرینه
آلتی دیو موکل در اول دیولرک آدلری اینست عماطاهیاطورشش
سغماطا عاطورش، فلاطاهیاخورش ، عماکافاقورشش
فطاکاغورش سلاطاکافورشش، بو آلتی آدلری یازه زاوسنه
نغلیا صورت تکوین اینست ... ناز ... سماک
قفن قمر سماک منزلنده برملک کلوب اکه موکل اولور صورتی آدمه بکزر
برکرسی اوزره اوتورمش دایکی النده ایکی بالق طوتار آدینه ...
درلر اکر بکمسه دکز قورقوسندن ایمن اولمق دیلرسه بو طلسمی
مسک وزعفران وکل صویلی ایله وبالق قانیله بر پاره کیک درسنه
وسفینه سنه نغلیه غرقدن ایمن اوله آماکمی ایچنده یازه موجدن وسیلدن
ایمن اوله ودیلرسه کیم بعنورلر یا عذره سنی بو طلسمی بالق درسنه
یازوب برطاشی آلتنه قویه و آنلدن قورتیلش اودقبوب قم بحورلن دره

یاهو یاهو یاهو یاهو

ای ب ... دای ت وا ... ب ده ح . ف خ لا هی بو
اول بخور دبرده اندن تمش کره اوقیه آنلدن صکره تمش کره بو ملائکه
آدلرینی اوقیه کیم بعنورلره وبلوطلره موکلدرلر نامها اینست
بسم الله الرحمن الرحیم سبحانک لا اله الا انت یارب کل شی
یامن انعم بحوله یامن اکرم بطوله یامن جدل بلطفه یامن تعزز

بقدرته یامن قدره بحکمته یامن حکم بتدبیره یامن دبره بعلمه یامن
علا فی دنوه یامن دنا فی علوه سبحانک لا اله الا هو انت یامن
یخلق ما یشاء یامن یغفر لمن یشاء یامن یعذب من یشاء یامن
یتوب علی من یشاء یامن یصور فی الارحام کیف یشاء یا یزید
فی الخلق ما یشاء سبحانک یا لا اله الا انت یارب یامن لم یلد
ولم یولد یامن لا شریک فی حکمه احدا یامن جعل لکل شی قدرا
یامن لم یزل رحما کریما یا جاعل الملائکة ورسلا یامن جعل فی السماء
بروجا یامن جعل فی شمس سراجا وقمرا منیرا یامن جعل الارض قرارا
یامن احصی کل شی علما ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم
... جبطائیل جبتفطائیل کماکائیل شماکاعائیل
هماکاسلائیل ورطاعماجائیل افلاقوطازائیل عماطینائیل
کهماعارنفائیل ورساعائیل عفوطائیل طماکاعائیل
سقهماکاطائیل ودخی بو ادلری لوح ایده لرکیم آدم پیغمبرک محافظندن
جقار و بدرلر دخی کیم بو آدلری اقتباس درحال او جنیلردن موکلدن
کلالر داول ملک موکلی کیجه لرآدم شکلنده آنا کیم کوریجک نهایت
هیبتلو کورب صلابت برله کلور کرکدرکیم صبر ایده ی سن بوقسه هلاک ایدر
صورت اینست

هدفی

ودخی اول جنی کیم بو منزلك تکوینده در آنوك صورتی آدمه بکزر اما کیم
باشی دوه باشنه بکزر بوینی اوزادوب تیغ اوزرینه بو ملکك الی واردر
آدم ایله بکزر برالنده باقر دوتر وبر النده ورقه دوتر آدینه
هلاطینوس درلر ودخی اول جنی کیم بو منزلك تکوینده در صورتی
آدمه بکزر بونك امرنده طقوز یوز بیك ودخی طقسان طقوز بیك
فرشته لر واردر

در بیان منزل غفره قمر تجن غفره منزلنه بر ملکك کلوب اکه موکل
اولور انك آدنه کفیاطا ایش دیرلر صورتی آدمه بکزر ایکی ایلی
وایکی باشی وار وایکی آیاغی وایکی قنادی وار برالنده زنبرك
وبر النده افتاب طوتار ودخی بو ملکك عاصی جنیلر اوزرینه
موکل در واکر بو جنیلر اوزرینه موکل اولمایدی عاصی جنیلر
عالمی خراب ایدرلر ایدی حق سبحانه وتعالی بو فرشته موکل
ایدوبدر تاکیم بونك قورقوسندن زیان ایده مزلر صورت

ورقی برحسته یه وبا جود برآفتاب برمش کیفی به تیمار اینمک دیلرسک که
اول رنجدن ایمن اوله کرکدر کیم اوّلا برقوه فوج قیون قربان ایده
و بو طلسماتی مسک و زعفران برله یازه و اول کشینک بوینینه تعلیق
بامر الله تعالی اول مرضدن شفا بوله

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

بحق هذه الاسماء العظام السقاد هو مکتوب فی براق الوشک العظیم

وبحرمة ملائكة المقربين وانبيائك المرسلين ديو چونكه بو عمله باشلیاسن اول
اوچ كره عهدنامهٔ سليماني اوقيه سن واوچ كره بخور مشتري ويره سن آندن
صكره بو طلسماتی بر پاره كاغده يازوب اول كسنه نك بوينينه تعليق ايده سن
حق تعالى اول كسنه يه شفا ويره وآندن صكره بو آدلری قزل صغر
اودیله يازوب آتشه آته اول جنيلر منهزم اولوب قچار اول آدلر
بونلردر [illegible]
ودخی اول جنيلرك بو منزلك تكوينيدر انلرك آدنه هيبطا كاطوره ديرلر
وصورتی ايكی ييلان بربرينه صارلمشلردر بونلرك باشلری آدم باشنه
بكزر اما كيم ايكيشر قنادلری واردر اول صورت تكوين بودر

... چون کیم قمر بو منزله کله اندن تا بینک امر ایله بر ملک
کلوب موکل اولور انک آدینه هیمبنطائیل دیرلر صورتی پرشته
صورتنه بکزر بر کرسی اوزرنده اوتورر واوکنده بر منقال آتش
یانار و بر قاروره دخی بر نطفدن النده دوتر و بر النده دخی کلوران
اطوتر واکر بر کسنه دیلسه کیم بر مقامی خراب قیله هرکز آبادان اولمیه
بر سیاه فلک اوجن بتعا و قمر بو منزله ایرشدکده زحل بخورن ویروب
بهدو کوکرجن و قرعه قانلری ایله بو طلسمانی بر کاغذه یازوب
اول مقامده دفن ایده اول مقام بر دخی آبادان اولمیه طلسم بو در

هـ ع ط ااا م ااا ح ا م ااا ا ا م ا ح اا ط ل

دهوهوده ده ملا کجا طعب رم

ط هـ ااا ح د ه ع ... دخی اول ملک موکلن خاتمی واردر بو در
ودخی تسبیحی واردر هر کیم بو تسبیحی اوقوسه مقاجات اولومدن امین اوله
دیر کشینک اوغلی وقزی اولمسه افتاب جدی برجینک اون تسبیحی درجه‌سی

بکجه

کمیجک بو تسبیحی نمش کره اوقوسه و بو طلسمنی دخی مسک و زعفران
و نیسان یغموری صوئی ایله یازوب اره عورت بو نیلر ده کموروب
دهم بر اق طاس ایچنه یازوب صوئی ارایله عورت آندن ایچه لر
و زحل بخوریله و بروب نمش کره عهدنامه سکلی اوقوسه لر و ارایله
عورت فرشته تقدیس کندولره تمسوریره لر الله تعالینک
امریله خاتونلر حامله اوله تسبیح ❊ بسم الله الرحمن الرحیم
اللهم یا بدیع السموات والارضین و یا نور الملائکة المقربین و یا عون
الانبیاء والمرسلین یا من تواضع کل شیء لقدرته یا من ذل کل شیء
لعزته یا من خضع کل شیء لهیبته یا من انقاد کل شیء لملکوته یا من دان
کل شیء لمخافته یا من اشفقت الجبال من خشیته یا من قامت السموات
بامره یا من استقرت الارض باذنه یا من لا یعتدی علی اهل مملکته
ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم و دخی بو طلسمی جمله مرادات

بجوزنبار لسه حاصل اولور

اشقوبن جنی

ابنت

بيان منازل الثريا چون قمر بو منزله كلسه بر ملك كلوب موكل اولور
صورتی قده بگزر ایکی باشی وار ایت باشنه بگزر ایکی الی وار آدم الی گبی
برالنده ییلان وبر النده اغاج طوتر كيده يوريو انگ آدی صفيهر عنيال
درلر بر كشی ايتلر و قورد لر ويغير وار دريا دن امين اولمق دیلسه طلسمانی
مسک و زعفران برله مشتری طالعده اولدوغی وقت زهره بحورن ويروب
بازه واوزرنده گتوره بو نلردن امين اوله طلسمات

طلاا عاا فراادوااااحلل علحدبع اا ح للع ح ل ٨ ح
هاهع اا ع اا ع ااا ا ح ا ح ادح ااا ٨ اا ٨ اا ٢ ٧ ا

در بيان منزل... چون قمر بو منزله گلسه بر ملك گلوب موكل اولور
انگ آدی صعصعهاطال صورتی آدم صورتنه بگزر بر كرسی اوزره اوتورر
باشی صغر باشنه بگزر بر النده زنجير و بر النده چناق طوتر هر كیم دیلرسه کیم

بركی

نكى ويا بر پادشاهى ويا بر عزيزى كسنه لى كندويه مطيع ومنقاد قلمق
دلسك كركدر كه بو طلسمى مسك وزعفران وبعفور صولى برله
يازوب بر يكى چولمك ايچنه قيوب بر تنور آلتنه كومه قويا اما
كركدر كه اول وقتده طالع ثور اوله ويا خود اسد اوله تا كيم
مراد حاصل اوله . طلسمات ايشبو

ودخى بو منزلك تكوينى كيم واردر صورتى اژدرهايه بكزر ايكى قنادى
وايكى الى واردر آدم الى كبى بر اغاجه صارلوب طورر اول اغاجك
آلتنده بر آقر بكار وار، هر كيم ديلرسه كيم ساكن اوله ودخى خانه سى
ايچنه هركز ديو وپرى كلميه بو تكوينك صورتنى يازه واوزرينه
بو بيدى اسملرى دخى يازه اسامى بونلردر طهمال . ضاكال .
عورطال، فلاطال، عماطال، سهماطال، سطال مو . .

در بیان منزل شوله فجن قمر بو منزله کله بر ملک کلوب متوکل اولور انک
آدینه حفظهما عائیل درلر صورتی بر چبلاق آت اوزرینه سوار اولمش
آدمه بکزر کندوسی دخی برهنه بر الینده اکلک یلانین طوتر بر الینده چوب
کموکث قرآنده هر کیم دیلرسه لشکرلرسنه کیره خفا ... ب وجهله اکه خطا
ایرشمیه کرکدر کیم بو طلسمی دخی بو آدلری مسک وزعفران برله یازه
دخی بوینه وقولنه بغلیه نام یا ... سبطیوب صعطیوب عطیوب
کیطیوب یا امان الخائفین یا دلیل المتحیرین یا وهاب یا تواب
یاهو یاهو یاهو یاهو یاهو یاهو ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم
طلسمات عظم ایت

دوخی بشکل کیم بو ملکک نکوینی کیم بو غزلک موکلیدر آدینه عفعفطا
دیرلر صورسیتی آرو صورتنه بکزر کیم اوتورر وهر کیم دیلرسه کیم
آروسنه آفت ایرشمیه و نظردن و حرامیدن وحشراتدن ایمن
اولوب بالی واوغللری چوق اوله کرکدر کیم بوطلسماتی ربایره
کاغد اوزرینه یازوب ارولر مقامنده قویه وعود ایله سکری
قرشه ورب بخور ویره ان شاء الله تعالی حطا ایرمیه طلسم
ابشت

بوندن صکره بشکلکه اول ذکر اولنان ملکک که موکلدر صورتی ابشت

ودخی اول ملکوک تکوینکم ذکر اولندی ایدی صورتی ابتـ

ابرتن
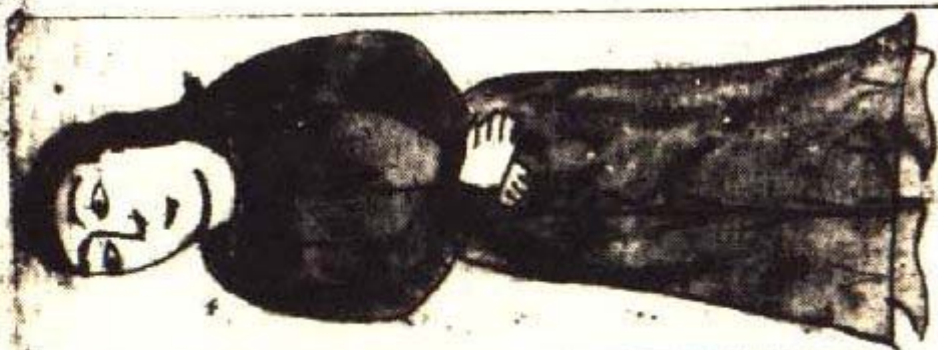
ولاحول ولاقوة الا بالله العلي العظيم اول ملك موكل صورتي
ابست

ودخی اول فرشته نڭ نکونیکث آدینه عفیکال دیرلر صورتی بیجان
قربغه صورتی کبیدر برچشمه وبراغاج آلتنده دورر هرکیم دیلرسه
برکمسه نڭ یولنی بغلیه داول شهردن کیره کمک ممکن اولمیه اول
یوللر وطاغ طاشن اکه دکلی قربغه وییلان اوله هرکیم صورت قانیله
کیم فقصاد المش اوله وصغر سیدیکله کیم اول سیدیک طفنده دخی خاکدن
برقربغی دوزه وبریکی چولمکه قویه ویرآلتنه دفن ایده وانڭ آدینی
بیله یازه وبوطلسمی اول قربغانڭ اوزرینه مرکب ایله یازه وایده کیم
فلان اوغلی فلانڭ یولنی دازلی جنبلرله بغلادم دیه طلسم ابست

بیان منزل سعود چون قمر بو منزله کله بر فرشته کلوب اکیه متوکل
اولور انک آدینه صعقهماکائیل درلر صورتی صاحب آخته بکره بتاق
قاطر اوزرینه سوار اولمش بیشل کبر ودیشل صلاحو قوجه قونیه بیشل حریر اوزرینه
بیشل خط ایله بو آیت شریف یازلمش النده طوروب دورر کیم
اول آیت شریف اینست بسم الله الرحمن الرحیم الا الی الله
تصیر الامور هر کیم که بو منزله کتمک دیلسه بو طلسمی مسک و زعفران وکل
صوی ایله یازه [illegible] یانینه الله تعالی حق تعالینک امر ایله هرکز ضرر کورمیه

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم

حکایه اولنورکه مغرب اوستادلرندن سلیمان مغربی درلر بوعلاوه بر اوستاد
واردر علم طلسماتده ماهر برکمسنه ایدی بر افلاکه نظر ایدوب بر طالع بولدی
اول طالعده آفتاب برج حملده شرفنده تثلیثده و صاحب عطارد
مستقیم و قمر دخی شرفنده ثور برجنده و زحل تسدیسده و مریخ و زهره
تثلیثده و آفتاب طالعی اسعد و قمر منزل سعودده ایدی بر قبوجی گوروب
ایتدی باکه بر صندوق ویر ایله بر شخص یاپ دیوب بر مقدار آلتون
ویردی و قبوجی دخی بر صغیر آلتوندن بر صندوق ایله بر شخص یاپدی
گوروب سلیمانک اوکنده قودی سلیمان اول ساعتده صندوقک
ایچنه اول شخصی قیوب قبوجیه خطاب ایدوب بو صندوق کندو کندوده
حرکت ایدرمی دیدکده قبوجی بی روح اولمشی نیجه حرکت ایدر دیدکده
سلیمان مغربی اول صندوقک آغزینه بر آلتون قودقده صندوق
همان کندو کندوده حرکته باشلدی و چونکیم آلتونی صندوق آتدقدن
الدی صندوق حرکتدن ایتدی قبوجی تعجب ایلیوب ایتدیکه یا اوستاد
عالم بو صورتک اصلی ندرکیم آلتونی گورنجک حرکت ایدر سلیمان مغربی
جواب ویردیکیم اونی بیلدرکیم عالم ایچنده بو ساعتده و بو اتصالاته
طالب ایدم هنوز واصل اولدم دیو کرامته واصل اولدیکه هر نره ده
گنج خفی اولسه آنی بولمق المدم گلور همان بو صندوقی اوزرینه قودقده
اگر گنج وار ایسه حرکت ایدر دیدی قبوجی بو کاره حیران اولدی و سلیمان
دخی اول شهردن گتدی دیو حکایتی بو محلده ایچون ایراد ایلدکه تا
ارباب معارف مراد ایتدکده نه قوته قادر اولورلر آنی بیلدرر و دخی
بو فرشته نک تکوینکم بو منزلک موکلیدر آدینه غفیطال درلر صورتنه
بر آت صورتنده بکزر ایکی باشی وار بر مرغزارده صواجق هرکیم دیلسه کیم
آنی ایچ کلمه بو صورتی دیو طلسمی یازوب بونینه بغلیه دکلی بخدر امین اوله

در بیان منزل اخبیه چون قمر بو منزله کلسه بر ملک کلوب موکل اولور
آدینه کفهماطائیل درلر صورینی همان آدم صورتنه بکزر سلاح کیر
بر قاره آته سوار اولمش اول فرشته نک صورتی اینست

هر کیم کیجه ایله قورقسه بو طلسمی قمر بو منزلده ایکن ملکی قائیله یازوب
کندو زنده کتوره خوفدن ایمن اوله طلسمات اینست

ا ح ااا ح ااا ب ح م د ا ح م ۱ ۸ ا ه اا ا ه اا اا

ااا ا م ا ل ر ع اا ا ح اا ا ح ع ا ل ح اا اا اا ا اا ا ع و ح ل

ااا ز ع اا ا ح اا ا ع ع اا ا ۸ اا ا ه اا ا ه و

ای ب ا رح د ا ی ا ب و ک ل ب د ب و ک ر د م ب د ی

م ص ر ب ه و م ه ح ی ر ه اا ع ب ص م ب د ا ل ل ه ا ل

د د ی ا م ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم ودخی

وطبیعتلری انشراح بولمق ایچون بر کاغده یازوب عود و شکر ایله بخور ویروب اوزرنده کزدره طبیعتی منشرح اولوب حفظی زیاده اوله

صورت نکویش

نبت

طلسم نبت [illegible] كاط

عالاك [illegible] طال [illegible] در بیان منزل موخوجونکیم قمر بو منزله کله اکا

موکل اولان ملکک آدینه قطیناییل درلر شکلی پیاده بر آدمه بکزر

بر الینده کوزر و بر الینده قلقان وار و اکر دیلسک کیم بر کشی یه

آدمیلر اورتاسنده خور و حقیر قیله سن بو طلسمی اول کشینک

آدینه یانه مرکب یرینه زنکار و سرکه اوله دکافور ایله بخور ایدوب

جهودلر مقبره سنده دفن ایده سن بامر الله تعالی اول کشی ناس

اورتاسنده خور و حقیر و رسوای اولوب عالم اکه شتم ایده لر اما لایق

اولان بودر که حق تعالیدن خوف ایدوب ادلورا ولمازا دم ایچون

بو عملی ایتمیه سن مکر بر ظالم بی دین اوله [illegible]ات ایست

و ... منزل ... چون قمر منزل نعایمه کله بر ملک کلوب متوکل اولور
انکنک آدینه غضبطائیل درلر انکنک صورتی آدمه بکزر ایکی باشی وار بر باشی
قیون در بر باشی قوش باشنه بکزر و ایکی الی و ایکی قنادی وار بر النده
زرقه و بر النده قلیج طوتار بر کمسنه دیلرسه کیم آیتی وقاطری قاجمیه
وقاچرسه کیرو کله کرکدر ایسه بو طلسمی یازه بو بنلر بیه بغلیا ویدی کره
اوقیه و بو آدلری یازه وقدن صکره طلسمی بخور ویره ...
بسم الله الرحمن الرحیم اللهم یا خالق التواب والحیال والحمولات یا مثبت المحبة
یا رب المحبت والموده فی قلوب الخلایق یا رب الارباب یا مدبر
الامور یا عالم ما فی الصدور یا رب الارباب یا مسبب الاسباب
یا مفتح الابواب یا هو ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم
طلسمی بونلر [illegible]
[illegible] ودخی بو ملکک صورتی ایشته
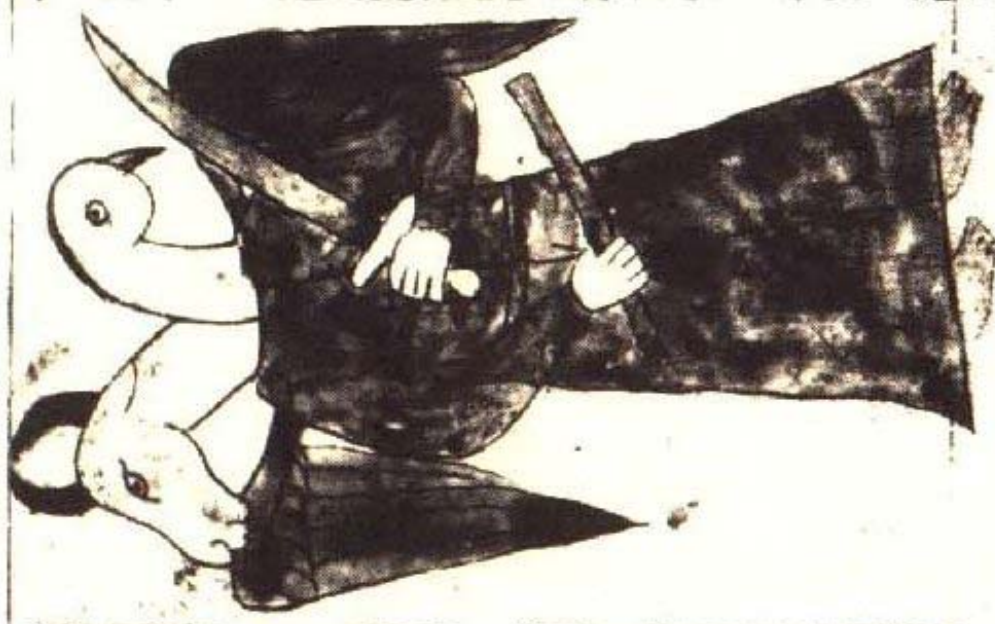
بو منزلک نکوبنی آدنه ملعا تما درلر صورتی قاره قلاغه بکزر آما باشی
آدمی باشنه بکزر هر کیم انکک صورتن اونده نقش ایتسه اول ده سحر کارا ایده

صورت … ابدت

در بیان منزل بلغ چون قمر بو منزله گله بر فرشته گلور قمره موکل اولور
آدینه سیطافیتائیل درلر صورتی همان آدمه بکزر بر ارکک صغ
اوزرینه اوتورمش وبو تسبیحی دائم اوقور بسم الله الرحمن الرحیم
سبحان الجبار الجبابره سبحان الرزاق الوهاب سبحان الغفور الشکور
سبحان المعز اهل الجنة سبحان رب الکبریاء والعظمه سبحان قاهر
الجبارین سبحان منیر الظلمات سبحان معتق الرقاب یاهو یاهو
یاهو یاهو یاهو یاهو وهر کیم بو تسبیحی بیتمش کره اوقوسه حق تعالی‌دن
نه حاجت دیلسه قبول اوله وهر کیم بو طلسمی یازوب کندوزنده کتورسه
مقاجات اولومندن ایمن اوله وظلمه‌دن دخی ایمن اوله طلسمی بو در

در بیان منزل ... هر کیم قمر بو منزله کله بر ملک کلوب موکل اولور انک
آدینه قطسیا ... لر صورتی بر آدم صورتنه بکزر جیبا قدن صواجق هر کیم
... تعامنده صو حبقه و یاخود بر قیویه صو کوره و یاخود بر قورومش
چشمه‌یه صو کله و یاخود یغمور ... یره بو اموره سنعاله اوزرنه ...
صو بیله اول قیوده اچنجه اگر چشمه ایسه اچنه براغه و اگر یغمور دیلرسه
بو اولری مرکب مصری یله بر پاره کاغد بغدادی یه یازه و بر طاسی صو ایله
دولدوره و بو اولری اول طاسک اوزرنه براغه دخی ایده کیم الهی
یغموری یا عذرت ... سن و بزه یغمور و بر کل بحرمت ... اد
ادنی والمطر ودخی بو دعالی اوقیه سن ... اللهم یا خالق الماء والمطر
اللهم یا جاعل الماء علی الارض وعیون عن الجبال اللهم اقضی حاجتی
یا ذا المن والعطا یا ذا العفو والرضا بحرمت حسن وحسین شهید کربلا
یا قاضی الحاجات ویا مجیب الدعوات یا الله برحمتک یا ارحم الراحمین
ودخی هر کیم بو اولری یازه سن و قمرک بحورین ویره سن بامر الله تعالی
البته یغمور یاغه ان شاء الله ودخی بو منزلک نکوینی واردر انک آدینه
... درلر صورتی بیل صورتنه بکزر بر جاحق فعلده ...

ودخی طلسماتی واردر وهر کیم دیلرسه دریا سفری ... دیلدن و سیلدن
امین اوله بو طلسماتی قمر قزل ... بورده ایکن ... بیله کسوره امین اوله

صورت كون — صورت

در بيان منزل بلده چون قمر بو منزله كلسه بر فرشته كلوب قمره موكل اولور
اوبره مخفيكا بيل و درلر انكڭ صورتي بر قلعه يه بكزر كه بر بوجه طاغ
باشنده اوله و اول قلعه نڭ ايچنده درت ادم شكلي شخصلر وار در

صورت

ودخی بو منزلک تکوینی آدینه [illegible] دررلر صورتی قوش بکزر ایکی باشی وایکی قنادی وار ودیری ملایکه انک ادرزینه موکلدر صورتی [illegible]

هرکیم بو بیدی ملکک آدلرینی مشک وزعفران ایله یازوب بر مصروع کشیه ویرسه لر شفا بوله باذن الله

طفهما بیل مصطفهما بیل کمهفا بیل سلوطهما بیل دعا طغینا بیل طوطغینا بیل سعهما طا بیل

هرکیم بو اسملری یازه عود وشکر ایله بخور قیله واندن صکره بر سرچه چناق ایچنده دخی یازه وطعامی دخی آندن یه بامر الله تعالی تیز حکمت شفا بوله ودخی بیله که جمیع حاجتلردن اوزکه ساعت قمر ساعتیدر بو ساعت بلنمز ایسه هیچ بر عمل دورست اولماز

تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب قد وقع الفراغ

من شهر رمضان المبارک لسنه اربع عشره ومایه والف

من هجره من له العز والشرف